

Bundel - Raadsvergaderingen 2022-2026 van 19 oktober 2022

Agenda bijlagen

22-735 221014 Beantwoording openstaande vragen commissies oktober 2022

Agenda_Raadsvergadering_19_oktober_2022

- 1 Opening
- 2 Vaststellen agenda
- 3 Vragenuur
- 3.a Beantwoorden schriftelijke vragen door het college
- 3.b Mededelingen raadsleden vanuit hun vertegenwoordigende rol in diverse besturen gemeenschappelijke regelingen
- 3.c Mededelingen college
- 3.d Wijze van afdoening van de ingekomen stukken
 - 221019 Lijst ingekomen stukken raad 19 oktober 2022
 1. 220919 Brief Greenports Nederland inzake huisvesting internationale medewerkers (incl. inspiratieboek)
 2. 220921 Afscheid van het raadslidmaatschap A. Ilhan
 3. 20220919 VNG Ledenbrief_Ondertekening-van-het-Integraal-Zorgakkoord
 - 3a. 20220919_Ledenbrief_Ondertekening-van-het-Integraal-Zorgakkoord
 4. 220920 Brief Retailplan inzake verzoek tot aanvulling gegevens (Bedrijventerrein Tatelaar)
 5. 220921 Einde commissielidmaatschap D. Futselaar
 6. 220921 Ontslag raad R. Draisma
 7. 220922 Brief bewoners Julianalaan 21 sept. 2022 inzake overlast en onderhoud openbaar groen Julianalaan Zevenaar
 8. 220922 VNG Ledenbrief 22-050 bekendmaking invulling vacatures in VNG-bestuur en commissies
 - 9.. Ontslagbrief Erik Verkampen (D66)
 10. 220926 Brief Raad van State verzoek om verweerschrift stichting Boomwortel vs gemeenteraad Zevenaar
 11. 220928 VNG Ledenbrief 22-051 Openstelling nieuwe vacatures VNG bestuur en commissies
 12. 220930 Bijzondere VNG-ledenbrief - VNG-reactie op de Rijksbegroting 2023 en de gevolgen voor gemeenten
 13. 221003 VNG Ledenbrief Ondersteuning gedupeerde ouders kinderopvangtoeslagaffaire
 14. 221004 Brief Raad v. State 221003 inzake zaak Stichting Boomwortel-wet dwangsom en beroep bij niet tijdig beslissen (reactie RetailPlan)
 15. 221004 Zienswijze ontwerp bestemmingsplan Pastoor Slingerstraat Giesbeek
 16. 221005 Brief 220704 inzake naleving artikel 2.1 Awb bij inzien stukken enquetecommissie
 17. 221006 Burgerbrief inzake afschaffen hondenbelasting
 18. 221010 Brief-zienswijze inzake ontwerpbesluit alcoholvergunning Meentestraat 40 Giesbeek
 19. 221014 VNG Ledenbrief 22-053 hoge energiekosten
 20. 221017 Brief Ataro BV inzake begroting 2023
 21. RIB 2022-065 Rapportage Zevenaar Oost - januari juni 2022
 22. RIB 2022-064 Digitalisering parkeervergunningen zone A en E
 23. RIB 2022-066 Septembercirculaire 2022
 24. RIB 2022-060 Zevenaarse aanpak energiearmoede
- 4 Vaststellen besluitenlijst van de vorige vergadering

De raad wordt gevraagd de concept-besluitenlijst van de raadsvergadering van 21 september jl. vast te stellen.

Concept-besluitenlijst_raadsvergadering_21_september_2022

5 Z/22/430309 2e Voortgangsrapportage 2022

De raad wordt voorgesteld om:

- 1. de 2e Voortgangsrapportage 2022 vast te stellen;*
- 2. in te stemmen met de rubrieken "voorstel raad" zoals bij de activiteiten met een oranje en rode status is aangegeven;*
- 3. een voorbereidingskrediet "ontwikkelen 7Poort II" van € 150.000 beschikbaar te stellen;*
- 4. het voordelige saldo van deze rapportage (€ 519.000) ten gunste te brengen aan het begrotingsresultaat 2022.*

Portefeuillehouder: Arthur Boone

Raadsvoorstel en -besluit 2e VGR 2022

1118909 Bijlage 1 2e voortgangsrapportage 2022

22-731 221004 Beantwoording TV 220929 PvdA 2e Voortgangsrapportage

6 HAMERSTUK Z/22/433345 Raadsvoorstel benoeming commissielid

De raad wordt voorgesteld om op advies van de commissie geloofsbrieven, voor zover omtrent over de benoeming door de commissie voor geloofsbrieven positief is geadviseerd, per 20 oktober 2022 te benoemen tot commissielid voor de raadsperiode 2022 – 2026, tenzij de fractie anders aangeeft: Jesse Opdam namens de fractie van D66.

Raadsvoorstel en -besluit benoeming commissielid

7 Z/22/417786 Plan Woningbouw Zevenaar

De raad wordt voorgesteld:

- 1. Het Plan Woningbouw Zevenaar vast te stellen.*
- 2. Het bedrag € 1.500.000,- uit de bestemmingsreserve Initiatief woningbouw beschikbaar te stellen voor de uitvoering van dit plan.*

Portefeuillehouder: Aad van Orden

1111467 Raadsvoorstel en -besluit Plan woningbouw Zevenaar 2022 (2)

1119590 Bijlage 1 Plan Woningbouw Zevenaar (2)

22-734 221012 Beantwoording TV WijZZ Plan Woningbouw Zevenaar 2022.doc def.pdf

8 HAMERSTUK Z/22/423471 Vaststellen Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte 2022 - 2032

De raad wordt voorgesteld:

- 1. Het Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte 2022 – 2032 vast te stellen*
- 2. Te kiezen voor het onderhoudsscenario 1: Huidige beeldkwaliteitsambities behouden, inlopen achterstanden en inzetten op ambities;*
- 3. De budgetten voor de maatregelen conform scenario 1 voor de jaarschijf 2022 op te nemen in de 2e Voortgangsrapportage 2022;*
- 4. De budgetten voor de maatregelen conform scenario 1. structureel op te nemen in de Meerjarenbegroting 2023-2026;*
- 5. Voor investeringen in groen en bomen een afschrijvingstermijn van respectievelijk 30 en 60 jaar te hanteren en hierop de nota van activerings- en afschrijvingsbeleid 2019 aan te passen en wijzigen naar de nota van activerings- en afschrijvingsbeleid 2022;*
- 6. De afschrijvingstermijn voor investeringen in wegen en civiele kunstwerken verhogen met tien jaar naar respectievelijk 40 en 30 jaar en deze wijziging door te voeren in de nota activerings- en afschrijvingsbeleid 2019 en te wijzigen naar de nota van activerings- en afschrijvingsbeleid 2022;*
- 7. Een bestemmingsreserve achterstand groen te vormen;*
- 8. De middelen uit de bestemmingsreserve wegen over te zetten naar de voorziening wegen en de reserve wegen daarna op te heffen.*

Portefeuillehouder: Toon Albers

Raadsvoorstel en -besluit Vaststellen Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte 2022 - 2032

Bijlage 1. 1116111 Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte 2022 - 2032

Bijlage 2. 1111578 Bijlage Nota activerings- en afschrijvingsbeleid gemeente Zevenaar

Bijlage 3. 1116124 Basis in beeld

9 HAMERSTUK Z/22/420786 Geheimhouding bijlage 1 grondexploitatie Waaijakkers

De raad wordt voorgesteld:

- 1. De door het college opgelegde geheimhouding op bijlage 1 (z/22/1102962; Toelichting grondexploitatie Waaijakkers), welke wordt besproken in de volgende raadsvergadering, bij het besluit over de grondexploitatie Waaijakkers op grond van artikel 25 lid 3 van de Gemeentewet te bekrachtigen. Reden voor de geheimhouding is gelegen in artikel 5.1 lid 2 sub b, f, en i van de Wet open overheid met als juridische grondslag de financiële en economische belangen van de gemeente.*
- 2. De termijn van geheimhouding te bepalen op 10 jaar, te rekenen vanaf het besluit van de raad.*

Portefeuillehouder: Arthur Boone

Raadsvoorstel en -besluit Bekrachtiging geheimhouding bijlage 1 grondexploitatie Waaijakkers

10 HAMERSTUK Z/22/429256 Uitbreiding Grondexploitatie Zevenaar Oost met Het Hof

De raad wordt voorgesteld:

1. De deelgrondexploitatie Het Hof vast te stellen en de grondexploitatie Zevenaar Oost uit te breiden op basis van opgestelde ruimtelijke kaders en een globale programmering, zodat er een nieuw buurtschap in Groot Holthuizen kan ontstaan van 120-150 woningen, waarvan 67% betaalbaar onder NHG-grens (waarvan 30% van het totale aantal in het sociale huursegment);

2. Het verwachte positieve financiële effect op de grondexploitatie toe te voegen aan de Algemene reserve.

Portefeuillehouder: Arthur Boone

Bijlage 1. 1115339 Aandachtspunten uit de buurt voor ontwikkeling Het Hof

Bijlage 2. 1115542 Kaart ruimtelijke uitgangspunten

Raadsvoorstel en -besluit Uitbreiding grondexploitatie Zevenaar Oost met Het Hof

11 Moties vreemd aan de orde van de dag

Er zijn geen moties vreemd aan de orde van de dag ingediend.

12 Sluiting

commissie	Portefeuille houder	afdeling	Onderwerp	Vraag, opmerking, toezegging	antwoord
Ruimte	Van Orden	RO	Plan Woningbouw	De wethouder zegt toe dat er nog een schriftelijk antwoord komt op de vraag hoe het structureel maken van de integrale gebieds- en wijkplannen geduid wordt. Is dat aan het regieteam of aan de dorpen zelf en moeten de dorpen zelf dan hun behoefte kenbaar maken?	Zie bijgevoegde memo.
Ruimte	Albers	RO	Circulariteit	De wethouder zegt toe dat het college een keer wat voorbeelden aan commissie (raad) laat zien van wat er gebeurd is op het gebied van circulariteit (materialen, ontwerpen etc.)	Zie bijlage.

Middelen	Boone	RO/FIN	Beleidsimpulsen	<p>Op pag. 118 van de VGR staan vier nieuwe beleidsimpulsen vermeld, waaronder 7Poort. De wethouder zegt toe dat er nog antwoord komt op de vraag wat de kosten zijn, hoe deze gedekt worden en hoe deze vertaald zijn in de VGR mbt de andere drie genoemde nieuwe beleidsimpulsen</p>	<p>Het is niet gebruikelijk om in de 2^e VGR nieuw beleid op te voeren, omdat het integrale afwegingsmoment (dit jaar) bij de meerjarenbegroting is. Het (beperkte) nieuwe beleid dat in de 2^e VGR 2022 is opgenomen heeft echter voorziene start in 2022. Het voorbereidingskrediet planvorming 7PoortII betreft een investeringsbudget. Dit is een afzonderlijk door u te verlenen geldbedrag voor het uitvoeren van nieuwe investeringen of projecten. Dit is de reden dat in het raadsvoorstel een apart beslispunt hiervoor is opgenomen.</p> <p>Overigens is het zo dat in de begroting 2023-2026 het</p>

				<p>meerjareninvesteringsplan is opgenomen. Hierin staat dat voor het voorbereidingskrediet planvorming 7PoortII in totaal € 750.000 is opgenomen (€ 150.000 in 2022 en € 600.000 in 2023) en dat hiervoor nog een separaat raadsvoorstel wordt ingediend.</p> <p>De andere 3 genoemde nieuwe beleidsimpulsen zijn exploitatie gerelateerd. De 2^e VGR behandelt de exploitatiebudgetten op programmaniveau. Dit is dan de reden dat de andere 3 beleidsimpulsen niet als apart besispunt zijn opgenomen.</p>
--	--	--	--	--

Middelen	Boone	RO	Fashion Outlet	De wethouder zegt toe te kijken of het mogelijk is om het contract met de projectontwikkelaar aangaande de Fashion Outlet beschikbaar te stellen aan de raad. De raad is m.n. geïnteresseerd in de passage rondom de noodzaak van het doortrekken van de A12 in verhouding tot de realisatie van de outlet	de 'Koop- en realisatieovereenkomst Bouwpercelen voor de Fashion Outlet Zevenaar' ligt bij de griffie ter inzage. Dit omdat deze overeenkomst bedrijfsgevoelige informatie bevat.
Middelen	Van Riswijk	BV	Inhuur personeel	de Burgemeester heeft aangegeven dat de benchmark m.b.t. inhuur personeel (en ook inhuur personeel sociaal domein) beschikbaar wordt gesteld aan de raad als ook het plan om te komen tot invulling van personele zaken	het gaat hier om ingehuurd regulier werk waar enige specialisatie voor nodig is. Deze specialisatie bestaat uit een SKJ-registratie in het geval van Jeugd consulent en/of kennis van de uitvoering van de onderliggende wetgeving. Het gaat hier namelijk om (generieke) jeugd- en WMO consulenten in schaal 8 en 9. Zie tevens de bij dit overzicht gevoegde bijlage.

--	--	--	--	--	--	--

Memo

onderwerp Plan woningbouw
datum 11 oktober 2022
deadline
zaaknummer Z/22/417786
van afdeling/ambtenaar Ruimtelijke ontwikkeling/ L. Aries
aan afdeling/college/raad Gemeenteraad

Tijdens de commissie ruimte op 5 oktober is het voorstel Plan woningbouw Zevenaar behandeld. Tijdens de commissie heeft de wethouder aangegeven een vraag schriftelijk te beantwoorden. Via deze memo ontvangt u het antwoord op de vraag.

Vraag:

In het plan staat opgenomen: Structureel maken van integrale gebieds/wijkplannen. Dit doen wij in samenwerking met onze (maatschappelijke) partners (zoals wijkplan voor Babberich en de Methen). Hoe dat structureel maken van de integrale gebieds- en wijkplannen geduid wordt. Is dat aan het regieteam of aan de dorpen zelf en moeten de dorpen zelf dan hun behoefte kenbaar maken?

Antwoord:

Daar waar wijkplannen worden gemaakt of gemaakt gaan worden, daar willen wij niet in de weg lopen. Indien mogelijk sluiten wij graag aan. Per initiatief kan contact worden opgenomen met de dorpscontactpersonen.

Vanuit de gemeente en de corporaties is in de prestatieafspraken 2022 opgenomen om gebiedsgericht/ integraal te gaan werken. Dit om per gebied integraal te werken, binnen de gemeente en met de maatschappelijke partners, en koppelkansen te benutten. Wij willen dit jaar starten met pilots in de wijken Babberich en de Methen om daarmee ook een werkwijze voor integraal werken met wijkplannen te ontwikkelen. Hoe dat moet/kan worden ingezet in de organisatie wordt door het MT uitgezocht.

De dorpscontactpersonen hebben in beeld in welke kernen/ wijken er nu trajecten lopen. Zij zijn het contact tussen de kernen/wijken en de gemeente. Voor vragen vanuit de dorpen/kernen nemen zij contact op met de betreffende medewerker in de organisatie.

Bijlage bij overzicht overgebleven vragen raadscommissies (1^e week) oktober 2022 (vraag over circulariteit)

Eigen Organisatie

Beleid

Eind 2022 start gemeente Zevenaar met het opstellen van een routekaart Circulaire Economie. In de routekaart wordt beschreven op welke wijze circulariteit verankert raakt binnen de organisatie gemeente Zevenaar. Naar verwachting wordt deze routekaart in de tweede helft van 2023 aan de gemeenteraad voorgelegd ter besluitvorming.

Naast de routekaart komt daarnaast meer aandacht voor de thema's duurzaamheid en circulariteit in het nieuw nog op te stellen inkoop- en aanbestedingsbeleid.

Trainingen

Onlangs hebben diverse collega's deelgenomen aan trainingen over conceptueel en circulair bouwen van woningen. Tijdens deze training is ingegaan op mogelijkheden en alternatieve bouwwijze om de woningbouwopgave te kunnen versnellen en verduurzamen. Eén van de middelen dat hierbij aan bod kwam is de [Circulaire Impactladder](#) van de Groene Metropool Regio Arnhem Nijmegen.

Projecten

Gemeente Zevenaar heeft in diverse inkoop- en aanbestedingstrajecten uitvoering gegeven aan circulariteitsprincipes. Het gaat hierbij om inkoop en aanbestedingstrajecten voor onder andere:

- 1. Woningbouwlocatie De Holtkamp*
- 2. Woningbouwlocatie Middag Oost*
- 3. Revitalisatie Kerkstraat*
- 4. Revitalisatie Raadhuisplein*
- 5. Realisatie van twee bruggen in woonwijk Groot Holthuizen*
- 6. Aanbesteding openbare verlichting*
- 7. Aanbesteding printers*

Regionale samenwerking

Voor het verhogen van duurzaamheid en circulariteit is gemeente Zevenaar aangesloten bij de regionale opgave Circulair Opdrachtgeverschap en Circulair Inkopen in de GWW-sector Arnhem-Nijmegen. Het doel is om in 2030 50% circulair te zijn en in 2050 100% (terugdringen primair grondstoffenverbruik en minimaliseren waarde vernietiging). Hiervoor wordt o.a. uitwerking gegeven aan een monitoringstool, kennisontwikkeling, pilotprojecten en een regionale grondstoffenbank.

Caseloadberekening uitvoering Jeugd en Wmo

Gemeente Zevenaar

Mei 2022

Nicole Veuger

1. Aanleiding en verantwoording

Binnen de gemeente Zevenaar is een vaste en flexibele schil voor zowel Jeugd als voor Wmo uitvoering. Bij de flexibele contracten lopen in juni de nodige contracten af. Om zicht te krijgen op wat er aan formatie nodig is, is deze caseloadberekening gemaakt.

In deze caseloadberekening is op basis van de huidige informatie een inschatting gemaakt van het aantal benodigde fte's om de taken die er liggen uit te voeren. Dit is op basis gedaan van landelijke indicaties, ervaringscijfers van andere gemeenten en de inschatting van de interim-teamleider.

De basis voor de berekening van de passende formatie voor de consulenten is onderstaande conceptueel kader. Dit conceptueel kader stelt ons in staat om te komen tot een berekening, waarbij rekening wordt gehouden met het brede scala aan factoren die (mogelijk) van invloed zijn op de benodigde formatie.

$$\text{Benodigde formatie} = \frac{(\text{aantal uren per product}) \times (\text{op te leveren producten})}{\text{beschikbare aantal effectieve uren per fte}}$$

Hierbij wordt de indeling gehanteerd zoals deze nu in de expertiseteams Jeugd en Wmo wordt aangehouden:

- Wmo oude taken
 - Huishoudelijke hulp
 - Aanbouw van de woning
 - Aanpassingen in de woning (zoals een traplift, verbreding van deuren of het wegnemen van obstakels in de woning)
 - Toilet- en badkamervoorzieningen
 - Antislip douche en een speciale douchezit
- Wmo nieuwe taken
 - Dagbesteding
 - Begeleiding
- Jeugd

Zorg & Veiligheid is hier buiten gelaten. Hiervoor komt nog een aparte caseloadberekening.

2. Hoofdtaken en inzicht in formatie

Wmo oude taken hebben de volgende hoofdtaken:

- Vraagverheldering/intakegesprek
- Toetsen en beoordelen van aanvragen
- Verzorgen van formele afhandeling van aanvragen
- Opstellen van beschikkingen
- Administratieve afhandeling

Wmo nieuwe taken hebben de hoofdtaken:

- Vraagverheldering/intakegesprek
- Toetsen en beoordelen van aanvragen
- Verzorgen van formele afhandeling van aanvragen
- Opstellen van beschikkingen
- Administratieve afhandeling
- Evaluatie/monitoring beschikking

Bij Jeugd zijn de volgende taken opgenomen:

- Vraagverheldering/intakegesprek
- Toetsen en beoordelen van aanvragen
- Verzorgen van formele afhandeling van aanvragen
- Opstellen van beschikkingen
- Administratieve afhandeling
- Evaluatie/monitoring beschikking
- Casusregie

Voor Wmo nieuwe taken en Jeugd is evaluatie/monitoring van de beschikking meegenomen. Dit is van uitermate belang om te zorgen dat aanbieders afspraken nakomen, maar ook om bij herindicatie te kijken wat er daadwerkelijk nodig is. Door hierop in te zetten, krijgt niet de inwoner alleen de ondersteuning die hij nodig heeft, maar levert dit ook financiële winst op. Voor Jeugd is de casusregie er recent bijgekomen. Hier is in de berekening rekening mee gehouden.

Per hoofdtaak is er een berekening gemaakt voor het aantal fte's, verdeeld in vast en inhuur zoals te zien in onderstaande tabel.

Aantal fte vast en inhuur per hoofdtaak

Hoofdtaak	Fte vast	Fte inhuur	Fte totaal
Wmo oude taken	3,08	4,78	7,86
Wmo nieuwe taken	3,28	1,78	5,06
Jeugd	5,67	4,97	10,64

3. Bouwstenen voor berekening

Er zijn voor de formatieberekening van medewerkers expertiseteams Wmo en Jeugd een aantal bouwstenen. Het betreft:

- De huidige taakuitvoering en de daaraan gekoppelde directe en indirecte uren.
- De beschikbare uren voor het behandelen van dossiers en andere direct product gerelateerde activiteiten (caseload-uren).
- De aanvullende activiteiten waarvoor caseload-uren worden ingezet, zoals de inzet van aandachtsfunctionarissen.
- Het gemiddelde aantal dossiers over de afgelopen drie jaar (2019, 2020 en 2021).
- De gehanteerde normtijden voor verschillende typen dossiers. Deze normtijden zijn bepaald door LPBL op basis van een landelijke meta-analyse, ervaringscijfers van andere gemeenten en een inschatting van de interim-teamleider.

Directe en indirecte uren

A. Algemene berekening uren organisatie breed

Voor de hele organisatie wordt bij 1 fte (36 uur) uitgegaan van 1633 werkbare uren. Hierbij is rekening gehouden met verlofdagen. Als we ook rekening houden met ziekte en improductieve uren, dan rekenen we met 1415 per jaar. Dit aantal werkbare uren is tot stand gekomen aan de hand van berekening in onderstaande tabel.

Werkbare uren

Soort uren	Aantal dagen	Aantal uren
Te werken dagen/uren	226,82	1633,11
- Ziekte uren (5,3%)	- 13,53	- 97,40
- Improductief (6,6%)	- 16,72	- 120,38
= Direct productief	= 196,57	= 1415,33

B. Uren werkgerelateerd

Onderstaande is gebaseerd op de uren van gemeente Zevenaar en een andere gemeente waar een caseloadberekening is uitgevoerd. Qua productieve uren en indirecte uren komen de gemeenten overeen. Bij indirecte uren gaat om casusoverleg, werkoverleg, scholing, intervisie, deelname werkgroepen of algemene personeelsbijeenkomsten, algemene overleggen, P-gesprekken en OR-uren.

Uren werkgerelateerd

Soort uren	Aantal uren per jaar
Productieve uren	1415
Waarvan caseload	1250
Waarvan indirecte uren	165

C. Specifieke taken medewerkers

Deze taken zijn specifiek aan medewerkers te koppelen. Dit ligt met name bij Jeugd.

Specifieke taken medewerkers

Taak	Uur per week	Fte
Contactpersoon GI en huisartsen	36	1
Aandachtsfunctionaris <i>Nu niet zwanger</i>	1	0,03
Aandachtsfunctionaris complexe echtscheidingen	1	0,03
Contactpersoon Wet verplichte GGZ	1	0,03
Contactpersoon ketenpartners dementie	2	0,06

D. Aantal indicaties

Het aantal indicaties per hoofdtaak is bekend van de afgelopen drie jaar (2019 tot en met 2021). Op basis van deze gegevens wordt ervan uitgegaan van een gemiddeld aantal dossiers per hoofdtaak.

Aantal indicaties 2019/2020/2021 per hoofdtaak

	Wmo oude taken	Wmo nieuwe taken	Jeugd
2019	2771	1261	1130
2020	2757	1246	1034
2021	2835	1235	1292
Gemiddeld 2019-2021	2788	1247	1152

E. Gehanteerde normtijden in uren

Er zijn een aantal landelijke berekeningen om te komen tot een caseloadberekening, zoals publicaties van Movisie, Verwey-Jonker, de MO-groep en het NCMW. In het kader van de landelijke MKBA¹ wordt er landelijk van het volgende uitgegaan:

Normtijden o.b.v. landelijke MKBA

Type huishouden	Caseload per fte (36 uur)	Gemiddeld aantal uren ondersteuning per jaar
Niet actieve caseload	600	2
Geen probleem of enkelvoudig (EV)	300	4
Meervoudig (MV) en zelfredzaam (ZR)	150	8
Meervoudig (MV) en niet-zelfredzaam (NZR)	40	30
Top	10	120
Gemiddeld	67	53

¹ MKBA = Maatschappelijke Kosten Baten Analyse. Bron LPBL

Daarnaast zijn de ervaringen van andere gemeenten en van de interim-teamleider meegenomen. Daarmee komen we tot de onderstaande inschatting.

Inschatting normtijden

	Aantal uur
Wmo oude taken	4
Wmo nieuwe taken	6
Jeugd zonder casusregie (50% van de casussen)	8
Jeugd met casusregie (50% van de casussen)	20

Bij Wmo nieuwe taken wordt er gerekend met 6 uur. Dit is gebaseerd op de inschatting dat indicaties gemiddeld 8 uur kosten en herindicaties gemiddeld 4 uur. Daarmee komt het gemiddelde voor Wmo nieuwe taken op 6 uur, wat we als basis gebruiken voor de verdere formatieberekening.

Bij Jeugd met casusregie wordt uitgegaan van 20 uur, aangezien dit meer uren vraagt dan zonder casusregie. Aangezien er niet zelf ondersteuning wordt gegeven, gaan we uit van 20 uur in plaats van 30 uur.

4. Passende formatie

Wmo oude en nieuwe taken

Op basis van de normtijden en het gemiddelde aantal indicaties van 2019 tot en met 2021, is de totale tijdbesteding in uren berekend voor Wmo oude taken en Wmo nieuwe taken.

Tijdbesteding Wmo

Hoofdtak	Gemiddelde aantal indicaties	Normtijden	Totale tijdbesteding in uren
Wmo oude taken	2788	4	11.152
Wmo nieuwe taken	1247	6	7.482

Jeugd

Naast de tijdsbesteding voor Wmo is ook de tijdsbesteding voor Jeugd berekend op basis van de normtijden en het gemiddelde aantal indicaties van 2019 tot en met 2021. Hierbij is ervan uitgegaan dat de helft van de indicaties zonder casusregie is en de andere helft met casusregie.

Tijdbesteding Jeugd

	Aantal gemiddelde indicaties	Normtijd	Totale tijdbesteding in uren
Jeugd	1152		16.128
Zonder casusregie (50%)	576	8	4.608
Met casusregie (50%)	576	20	11.520

Verdeling caseload-uren

Met de totale tijdsbesteding per hoofdtak kan ook de benodigde fte berekend worden. Dit is gedaan door uit te gaan van de 1250 caseload uren per fte (op jaarbasis).

Tijdsbesteding en fte per hoofdtak

Activiteit	Totale tijdsbesteding	In fte
Wmo oude taken	11.152	8,92
Wmo nieuwe taken	7.482	5,99
Jeugd	16.128	12,90
Extra taken	41	1,14

De extra taken zijn de taken die genoemd zijn op pagina 5 onder onderdeel C, zoals contactpersoon GI en huisartsen, aandachtfunctionaris *Nu niet zwanger*, aandachtfunctionaris complexe echtscheidingen, contactpersoon Wet verplichte GGZ en contactpersoon ketenpartners dementie. Dit zijn taken die wel gedaan moeten worden, maar waar op dit moment nog geen rekening mee gehouden is in de formatie.

Bij de bovenstaande inschatting van tijdsbesteding is het aantal meldingen dat niet geleid heeft tot een aanvraag van een beschikking niet meegenomen. Op dit moment is niet duidelijk om hoeveel meldingen zonder aanvraag tot beschikking dat gaat. Het merendeel wordt afgevangen door KCC/zorg of de bereikbaarheidsdienst. In een aantal gevallen voert een professional nog wel een vraagverhelderingsgesprek waarbij het niet leidt tot een vraag tot beschikking, maar bijvoorbeeld

wordt doorverwezen naar maatschappelijk werk of een voorliggende voorziening. Om te kijken of dit van invloed is op de formatie, zal nader onderzoek nodig zijn.

Huidige en passende formatie

Hoofdtak	Huidige formatie in fte	Passende formatie in fte	Vershil formatie huidig - passend
Wmo oude taken	3,08	8,92	5,84
Wmo nieuwe taken	3,28	5,99	2,71
Jeugd	5,67	12,90	7,23
Extra taken	0	1,14	1,14
Totaal	12,03	28,95	16,92

De huidige formatie bedraagt 12,03 De benodigde formatie bedraagt 28,95. Dit om zowel de hoofdtaken als extra taken uit te voeren.

5. Handreikingen voor het vervolgproces

Bovenstaande formatieberekening biedt een eerste gefundeerde basis om de formatieomvang – op basis van landelijke cijfers – te bepalen. Verdere verfijning is noodzakelijk. Hieronder volgen daarom nog een aantal handreikingen ten behoeve van het vervolgproces.

- De formatieberekening betreft een berekening waarin we een aantal noodzakelijke aannames hebben gedaan om te komen tot de formatieberekening. Hierbij is uitgegaan van de afgelopen drie jaar. De tendens lijkt dat voor Jeugd het aantal casussen in 2022 toeneemt. Dit heeft gevolgen voor de benodigde formatie. Het is daarom goed om wel de peilstok erin te houden in het aantal casussen. Hierbij gaat het niet alleen om het totaal aantal aanvragen, maar ook om de zwaarte van casussen.
- Het doen van steekproeven heeft meerwaarde om te bekijken of de gehanteerde normtijden overeenkomen met de tijden die de professionals nodig hebben om de casus af te handelen en daarop een analyse waarin de verschillen zitten.
- Hoewel de formatie met deze berekening is bepaald, is het belangrijk om kritisch te (blijven) kijken naar hoe de caseload per professional daadwerkelijk wordt verdeeld. Hierbij spelen ervaring en voorkeuren voor casussen ook een rol. Van een beginnende professional kan minder gevraagd worden.
- Het optimaliseren van werkprocessen zorgt ervoor dat voor iedereen duidelijk is welke stappen er genomen moeten worden. Dit scheelt ook in tijd bij een casus.

Bovendien kan de benodigde formatie niet los gezien worden van de totale middelen die worden uitgegeven voor Wmo en Jeugd. Er zijn diverse zaken die een rol spelen om te zorgen dat de inwoner de ondersteuning krijgt die nodig is en kostenbewust bezig te zijn, bijvoorbeeld:

- Inzetten op normaliseren, waarbij er wel de mogelijkheid moet zijn om af te schalen naar het voorveld. Als hier veel op bezuinigd is, zal dit minder het geval zijn.
- Wel of geen ondersteuning geven als toegang/sociaal team. Uit diverse onderzoeken en eigen ervaringen van de opsteller blijkt dat sociale teams die zelf kortdurende ondersteuning geven een financiële meerwaarde hebben. De reden is dat er niet opgeschaald hoeft te worden naar meer en duurdere specialistische zorg. Daarnaast kan er direct ondersteuning ingezet worden, waardoor er geen escalatie door wachttijden optreedt.
- Inzetten op het aan de voorkant inzetten op het opstellen van SMART- doelen en goede monitoring en evaluatie hiervan. Dit leidt tot minder intensieve en/of minder dure trajecten.
- Inhoudelijk en financieel monitoren van verwijzingen door derde, waaronder GI, huisartsen, medisch specialisten.

Agenda raadsvergadering 19 oktober 2022

Tijd	19:30 uur
Locatie	Raadzaal
Voorzitter	L.J.E.M. van Riswijk

1	Opening
2	Vaststellen agenda
3	Vragenuur <ul style="list-style-type: none"> a. Beantwoorden schriftelijke vragen door het college b. Mededelingen raadsleden vanuit hun vertegenwoordigende rol in diverse besturen gemeenschappelijke regelingen c. Mededelingen college d. Wijze van afdoening van de ingekomen stukken
4	Vaststellen besluitenlijst van de vorige vergadering <p>De raad wordt gevraagd de concept-besluitenlijst van de raadsvergadering van 21 september jl. vast te stellen.</p>
5	Z/22/430309 2e Voortgangsrapportage 2022 <p>De raad wordt voorgesteld om:</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. de 2e Voortgangsrapportage 2022 vast te stellen; 2. in te stemmen met de rubrieken "voorstel raad" zoals bij de activiteiten met een oranje en rode status is aangegeven; 3. een voorbereidingskrediet "ontwikkelen 7Poort II" van € 150.000 beschikbaar te stellen; 4. het voordelige saldo van deze rapportage (€ 519.000) ten gunste te brengen aan het begrotingsresultaat 2022. <p>Portefeuillehouder: Arthur Boone</p>
6	HAMERSTUK Z/22/433345 Raadsvoorstel benoeming commissielid <p>De raad wordt voorgesteld om op advies van de commissie geloofsbrieven, voor zover omtrent over de benoeming door de commissie voor geloofsbrieven positief is geadviseerd, per 20 oktober 2022 te benoemen tot commissielid voor de raadsperiode 2022 – 2026, tenzij de fractie anders aangeeft: Jesse Opdam namens de fractie van D66.</p>

7	<p>HAMERSTUK Z/22/417786 Plan Woningbouw Zevenaar</p> <p>De raad wordt voorgesteld:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Het Plan Woningbouw Zevenaar vast te stellen. 2. Het bedrag € 1.500.000,- uit de bestemmingsreserve Initiatief woningbouw beschikbaar te stellen voor de uitvoering van dit plan. <p>Portefeuillehouder: Aad van Orden</p>
8	<p>HAMERSTUK Z/22/423471 Vaststellen Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte 2022 - 2032</p> <p>De raad wordt voorgesteld:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Het Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte 2022 – 2032 vast te stellen 2. Te kiezen voor het onderhoudsscenario 1: Huidige beeldkwaliteitsambities behouden, inlopen achterstanden en inzetten op ambities; 3. De budgetten voor de maatregelen conform scenario 1 voor de jaarschijf 2022 op te nemen in de 2e Voortgangsrapportage 2022; 4. De budgetten voor de maatregelen conform scenario 1. structureel op te nemen in de Meerjarenbegroting 2023-2026; 5. Voor investeringen in groen en bomen een afschrijvingstermijn van respectievelijk 30 en 60 jaar te hanteren en hierop de nota van activerings- en afschrijvingsbeleid 2019 aan te passen en wijzigen naar de nota van activerings- en afschrijvingsbeleid 2022; 6. De afschrijvingstermijn voor investeringen in wegen en civiele kunstwerken verhogen met tien jaar naar respectievelijk 40 en 30 jaar en deze wijziging door te voeren in de nota activerings- en afschrijvingsbeleid 2019 en te wijzigen naar de nota van activerings- en afschrijvingsbeleid 2022; 7. Een bestemmingsreserve achterstand groen te vormen; 8. De middelen uit de bestemmingsreserve wegen over te zetten naar de voorziening wegen en de reserve wegen daarna op te heffen. <p>Portefeuillehouder: Toon Albers</p>
9	<p>HAMERSTUK Z/22/420786 Geheimhouding bijlage 1 grondexploitatie Waaijakkers</p> <p>De raad wordt voorgesteld:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De door het college opgelegde geheimhouding op bijlage 1 (Z/22/1102962; Toelichting grondexploitatie Waaijakkers), welke wordt besproken in de volgende raadsvergadering, bij het besluit over de grondexploitatie Waaijakkers op grond van artikel 25 lid 3 van de Gemeentewet te bekrachtigen. Reden voor de geheimhouding is gelegen in artikel 5.1 lid 2 sub b, f, en i van de Wet open overheid met als juridische grondslag de financiële en economische belangen van de gemeente.

	<p>2. De termijn van geheimhouding te bepalen op 10 jaar, te rekenen vanaf het besluit van de raad.</p> <p>Portefeuillehouder: Arthur Boone</p>
10	<p>HAMERSTUK Z/22/429256 Uitbreiding Grondexploitatie Zevenaar Oost met Het Hof</p> <p>De raad wordt voorgesteld:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De deelgrondexploitatie Het Hof vast te stellen en de grondexploitatie Zevenaar Oost uit te breiden op basis van opgestelde ruimtelijke kaders en een globale programmering, zodat er een nieuw buurtschap in Groot Holthuizen kan ontstaan van 120-150 woningen, waarvan 67% betaalbaar onder NHG-grens (waarvan 30% van het totale aantal in het sociale huursegment); 2. Het verwachte positieve financiële effect op de grondexploitatie toe te voegen aan de Algemene reserve. <p>Portefeuillehouder: Arthur Boone</p>
11	Moties vreemd aan de orde van de dag
12	Sluiting

Zevenaar, 11 oktober 2022.
De burgemeester van Zevenaar,
L.J.E.M. van Riswijk

Lijst ingekomen stukken raad t.b.v. raadsvergadering 19 oktober 2022

Nr.	Datum van ontvangst	Titel	Wijze van afdoening
1.	19-09-2022	Brief Greenports Nederland inzake huisvesting internationale medewerkers (incl. inspiratieboek)	Voor kennisgeving aannemen
2.	20-09-2022	Afscheid van het raadslidmaatschap A. Ilhan	Voor kennisgeving aannemen
3.	20-09-2022	VNG Ledenbrief Ondertekening van het Integraal Zorgakkoord.	Voor kennisgeving aannemen
4.	20-09-2022	Brief Retailplan inzake verzoek tot aanvulling gegevens (Bedrijventerrein Tatelaar)	Ter afdoening in handen stellen van het college; reactiebrief aan Raad van State (incl. bijlagen) is ter informatie bijgevoegd
5.	21-09-2022	Einde commissielidmaatschap D. Futselaar	Voor kennisgeving aannemen
6.	21-09-2022	Ontslag raad R. Draisma	Voor kennisgeving aannemen
7.	22-09-2022	Brief bewoners Julianalaan 21 sept. 2022 inzake overlast en onderhoud openbaar groen Julianalaan Zevenaar	Voor kennisgeving aannemen
8.	22-09-2022	VNG Ledenbrief 22-050 bekendmaking invulling vacatures in VNG-bestuur en commissies	Voor kennisgeving aannemen
9.	26-09-2022	Ontslagbrief Erik Verkampen (D66)	Voor kennisgeving aannemen
10.	26-09-2022	Brief Raad van State verzoek om verweerschrift stichting Boomwortel vs gemeenteraad Zevenaar	Ter afdoening in handen stellen van het college; reactiebrief aan Raad van State (incl. bijlagen) is ter informatie bijgevoegd

Lijst ingekomen stukken raad t.b.v. raadsvergadering 19 oktober 2022

Nr.	Datum van ontvangst	Titel	Wijze van afdoening
11.	28-09-2022	VNG Ledenbrief 22-051 Openstelling nieuwe vacatures VNG bestuur en commissies	Voor kennisgeving aannemen
12.	30-09-2022	Bijzondere VNG-ledenbrief - VNG-reactie op de Rijksbegroting 2023 en de gevolgen voor gemeenten	Voor kennisgeving aannemen
13.	03-10-2022	VNG Ledenbrief Ondersteuning gedupeerde ouders kinderopvangtoeslag-affaire	Voor kennisgeving aannemen
14.	04-10-2022	Brief Raad v. State 221003 inzake zaak Stichting Boomwortel-wet dwangsom en beroep bij niet tijdig beslissen (reactie RetailPlan)	Ter afdoening in handen stellen van het college; zie ook de correspondentie bijgevoegd bij brieven nummers 4 en 11
15.	04-10-2022	Zienswijze ontwerp bestemmingsplan Pastoor Slingerstraat Giesbeek	Ter afdoening in handen stellen van het college; stuk komt nog in commissie en raad aan de orde
16.	05-10-2022	Brief 220704 inzake naleving artikel 2.1 Awb bij inzien stukken enquêtecommissie	Ter afdoening in handen stellen van de griffier
17.	06-10-2022	Burgerbrief inzake afschaffen hondenbelasting	Ter afdoening in handen stellen van het college
18.	10-10-2022	Zienswijze inzake ontwerp-besluit alcoholvergunning Meentestraat 40 Giesbeek	Voor kennisgeving aannemen
19.	14-10-2022	VNG Ledenbrief 22-053 hoge energiekosten	Voor kennisgeving aannemen

Lijst ingekomen stukken raad t.b.v. raadsvergadering 19 oktober 2022

20.	17-10-2022	Brief Ataro B.V. inzake begroting 2023	Brief betrekken bij de discussie in de raad over dit onderwerp
Raadsinformatiebrieven			
Nr.	Datum van ontvangst	Titel	Wijze van afdoening
21.	04-10-2022	2022-065 Rapportage Zevenaar Oost - januari juni 2022	Voor kennisgeving aannemen
22.	04-10-2022	2022-064 Digitalisering parkeervergunningen zone A en E	Voor kennisgeving aannemen
23.	11-10-2022	2022-066 Septembercirculaire 2022	Voor kennisgeving aannemen
24.	13-10-2022	2022-060 Zevenaarse aanpak energiearmoede	Voor kennisgeving aannemen

19 september 2022

Beste leden van de gemeenteraad,
Beste leden van het college van B&W,

Voor het zomerreces boden wij u in onze brief d.d. 13 juni jl. (verspreid via de griffie) een aantal handvatten aan die behulpzaam kunnen zijn bij het maken van een beleidskader voor het huisvesten van internationale medewerkers. Met dit schrijven willen wij nogmaals uw aandacht vestigen op de noodzaak om werkgevers, uitzendbureaus en huisvesters de wettelijke ruimte te bieden om binnen de door u gestelde kaders extra huisvesting voor deze doelgroep te kunnen realiseren.

Extra instrument

Het tekort aan kwalitatief goede huisvestingslocaties speelt in alle sectoren en in iedere gemeente, dus ook in de uwe. De druk op de woningmarkt is extreem hoog en de planologische ruimte voor nieuwe ontwikkelingen wordt in veel gemeenten steeds kleiner. Wij begrijpen dat de uitdaging om voor alle doelgroepen voldoende geschikte woonruimte te realiseren nog nooit zo groot is geweest. Echter, door ruimte te geven aan de realisatie van short- en midstay huisvestingslocaties in het buitengebied binnen uw gemeente, kan het huisvesten van internationale medewerkers in reguliere woningen aan banden gelegd worden. U krijgt daarmee een extra instrument in handen om de druk op de reguliere woningmarkt te verlichten.

Onderdeel van de oplossing

Daarnaast kan de land- en tuinbouwsector – waar vaak vraag is naar tijdelijke huisvesting - nog op een andere manier bijdragen aan de oplossing voor de woningcrisis. Er zijn legio bedrijven, zowel in de productie als in de export, die – al dan niet in samenwerking met een uitzendbureau of huisvester – willen investeren in de realisatie van nieuwe huisvesting op eigen terrein. Dat biedt extra voordelen voor gemeenten. De druk op de ruimtevraag wordt hierdoor immers substantieel verlaagd. Daarnaast blijkt uit de praktijk dat de komst van huisvestingslocaties op eigen terrein tot veel minder weerstand bij burgers en omgeving leidt. De kwaliteit van de huisvesting kan geborgd worden door middel van een onafhankelijk keurmerk: AKF of SNF.

Als sector hebben we een digitaal inspiratieboek opgesteld met vijftien aansprekende voorbeelden van kwalitatief goede huisvestingslocaties in tuinbouwgebieden of op bedrijventerreinen. Dit boek bieden wij u in de bijlage van deze brief nogmaals aan. Ook wijzen wij u graag op de mogelijkheid om een werkbezoek te organiseren naar een gerealiseerde huisvestingslocatie in uw regio. Neem hiervoor contact met ons op via huisvesting@greenports-nederland.nl. Uiteraard zijn wij ook voor andere vragen via dit e-mailadres bereikbaar.

Wellicht ten overvloede wijzen wij u ook op het ondersteuningsprogramma internationale medewerkers van de VNG. Daar kunnen gemeenten terecht met vragen over alles wat komt kijken bij het huisvesten van internationale medewerkers. Het ondersteuningsprogramma is te bereiken via arbeidsmigranten@vng.nl.

Als sector zijn wij daarnaast altijd bereid mee te denken aan constructieve oplossingen in uw gemeente en wellicht benaderen we u binnenkort zelf om in gesprek te komen.

Met vriendelijke groet,

Nees van Wolfswinkel
Voorzitter bestuurlijke tafel
Huisvesting internationale medewerkers
Greenports Nederland

Eric Douma
Voorzitter bestuurlijke tafel
Portefeuillehouder Ondernemerschap en Onderwijs
bij LTO Nederland

Bijlage1: link naar inspiratieboek 'Een plek onder de zon'

Bijlage 1 Inspiratieboek

Nederland komt 120.000 plekken tekort voor de huisvesting van internationale medewerkers. Om de realisatie van voldoende nieuwe en kwalitatief goede huisvestingslocaties te stimuleren hebben LTO Nederland en Greenports Nederland gezamenlijk het inspiratieboek 'Een plek onder de zon' samengesteld.

Het boek inventariseert de succesfactoren uit de praktijk vanuit verschillende goede voorbeelden door heel Nederland. Het boek biedt bestuurders, gemeenten en ondernemers handvatten om de realisatie van passende huisvesting te versnellen.

U kunt het boek downloaden via de volgende link: [Download hier het inspiratieboek](#).

Een plek onder de zon

Inspiratieboek

tijdelijke huisvesting van

internationale
medewerkers

Inhoud

Voorwoord	4
De urgentie van passende huisvesting voor internationale medewerkers	6
Hoe geven agrarische ondernemers vorm aan de tijdelijke huisvesting van internationale medewerkers?	8
Seizoensgebonden kortdurende huisvesting	17
Versnelling van de klimaattransitie en realisatie van huisvesting voor internationale medewerkers gaan hand in hand	18
Keurmerken voor de tijdelijke huisvesting van internationale medewerkers	30
Conclusies & Aanbevelingen	35
De succesfactoren voor versnelling	36
Naar publiek-private co-creatie en conceptontwikkeling	38
Meer informatie, bronnen en media:	40

Hoe passen gemeenten de tijdelijke huisvesting van internationale medewerkers in hun beleid?

Gemeente Horst aan de Maas	12
Gemeente Noordoostpolder	16
Gemeente Oisterwijk	21

Wesselman Flowers

"Als je weg wilt van wonen in slechte caravans of huizen in woonwijken, dan moet je kwaliteit bouwen en dat verdient zich niet terug in tien jaar"

34

Tiny House

"Versnelling van de klimaattransitie en nieuwe huisvesting voor internationale medewerkers gaan hand in hand"

Hoogweg Paprikakwerijen

"Alle huizen zijn aangesloten op ons aardwarmtenet."

Fruitbedrijf Masteling

"In een onzekere wereld ga je meer dingen zelf regelen."

Royal Berry

"De gemeente en de provincie stimuleren waar zij kunnen"

Van Dijck Groenteproducties

"We hebben veel tijd gestoken in overleg met buurtbewoners."

Wijnen Square Crops

"Een privaat initiatief zonder een beroep op publieke middelen"

Zachtfruitkwekerij Simons BV

"Er zijn beleidsregels opgesteld die ondernemers een duidelijk kader bieden"

Flower Tower

"De komst van internationale werknemers is structureel"

“Dit inspiratieboek

is bedoeld als **uitnodiging** om **samen**, met oog voor ieders belang, te werken aan de **ontwikkeling** van huisvesting

voor internationale medewerkers”

Voorwoord

Internationale werknemers zijn van grote waarde voor de Nederlandse land- en tuinbouw. Het bieden van goede huisvesting is een belangrijke voorwaarde voor degenen die hierheen komen om te werken. Het is aan de werkgevers om ervoor te zorgen dat deze huisvesting op orde is en blijft.

Op dit moment gaat het nog niet overal zoals wij dat als land- en tuinbouw zouden willen. Niet alle onderkomens zijn bijvoorbeeld gecertificeerd. Ook is er nog huisvesting die eigenlijk niet meer geschikt is om in deze tijd mensen onder te brengen. Tekorten en onvoldoende ontwikkelruimte zijn belangrijke oorzaken. Dat moet anders en dat kan anders.

Goede voorbeelden helpen daarbij. Daarom hebben we als agrarische sector dit inspiratieboek gemaakt. Bedoeld voor raadsleden, gemeentebesturen en agrarische ondernemers.

De voorbeelden in dit boek hebben allemaal iets gemeenschappelijks. Het gaat over huisvesting die ondernemers hebben gerealiseerd met hart voor hun mensen en omgeving. In overleg met de gemeente, buurtgenoten en andere spelers hebben zij prachtige kamers en units neergezet die bovendien duurzaam zijn. De huisvestingsprojecten zijn niet alleen in het voordeel van de betreffende bedrijven; ze leveren ook sociale, maatschappelijke en milieutechnische voordelen!

Voor de periode dat internationale medewerkers hier werken, vormt deze huisvesting een tweede thuis. Dat is wat mij betreft het toppunt van goed werkgeverschap. Het is dan ook mijn hoop en oproep dat deze voorbeelden inspireren en uitnodigen tot de ontwikkeling van meer kwalitatieve huisvesting voor internationale medewerkers in Nederland.

Dat is belangrijk voor een concurrerende en innovatieve agrarische sector. Ook draagt dit bij aan het tegengaan van misstanden en oneigenlijk gebruik van huisvesting. Passende huisvesting voor internationale medewerkers speelt zodoende ook een belangrijke rol bij het verlagen van de druk op wijken en reguliere huisvesting. Kortere reistijden bovendien en een prettige woonomgeving zorgen voor tevreden werknemers.

Dit inspiratieboek is bedoeld als uitnodiging om samen, met oog voor ieders belang, te werken aan de ontwikkeling van huisvesting voor internationale werknemers. De voorbeelden zijn bedoeld als inspiratie en de aanbevelingen om ermee aan de slag te gaan. Laten we afspreken dat in een volgende versie úw huisvestingsproject als goed voorbeeld wordt genoemd.

Veel leesplezier!

Sjaak van der Tak
Voorzitter LTO Nederland

De urgentie van passende huisvesting voor internationale medewerkers

Dit boek bundelt goede voorbeelden hoe ondernemers in de land- en tuinbouw hun internationale medewerkers tijdelijk huisvesten.

Daarmee geven zij niet alleen invulling aan goed werkgeverschap maar leveren zij ook een positieve bijdrage aan de bredere maatschappelijke opgave om de groeiende groep internationale medewerkers in Nederland van fatsoenlijke huisvesting te voorzien. Deze opgave is niet te onderschatten; het Aanjaagteam Bescherming Arbeidsmigranten (ook wel bekend als

onderzoeks- en adviesbureau Decisio op basis van CBS-cijfers, toont aan dat er in 2020 540.600 internationale medewerkers werkzaam waren in Nederland. Zij verwacht dat dit aantal met 2,5 tot 4,5 procent gaat toenemen naar 592.000 tot 840.000 in 2030. Verder toont deze analyse aan dat velen van hen hier slechts tijdelijk werken en wonen: een groot deel werkt als uitzendkracht en de duur van het individuele verblijf in Nederland neemt af. Dit versterkt de noodzaak voor een goede en passende woonvoorraad voor mensen die slechts tijdelijk naar Nederland komen om te werken; niet in de laatste plaats om

blijkt bovendien dat er geen sprake is van verdringing van het lokale arbeidsmarkt aanbod in Nederland.

Ook in de agrarische sectoren werken veel internationale medewerkers. Het werk is veelal tijdelijk; vaak gebonden aan een seizoen, een teelt en/of een oogst. Anderzijds is het werk in Nederland langer dan één oogst of seizoen, bijvoorbeeld in de productie, veredeling of handel. Maar de tijdelijkheid gaat ook uit van de medewerker zelf. De medewerker combineert het werk in Nederland met andere werkzaamheden of bij andere werkgevers en/of sectoren, dan waarvoor hij/zij oorspronkelijk naar Nederland kwam. Niet zelden werken agrariërs met eenzelfde groep mensen gedurende een jaarlijks terugkerende tijdelijke piek. Toch, in het complex van al deze tijdelijke huisvestingsbehoeften ligt er een structurele behoefte om mensen een fatsoenlijk tijdelijk verblijf te bieden. Dit resulteert in een specifieke huisvestingswens en -opgave. Een

“Meer passende huisvesting voor internationale medewerkers levert maatschappelijke voordelen op. De druk op de reguliere woningmarkt wordt verlicht en verkeersstromen worden beperkt.”

‘Commissie Roemer’) schat dat Nederland op dit moment een tekort heeft van 120.000 passende huisvestingsplekken. Dit zet een rem op een innovatief en concurrerend agrarisch ondernemerschap en economische transitie, schept risico's op misstanden en legt een oneigenlijke druk op wijken, buurten en de reguliere huisvestingsopgaven.

Zodoende wil dit boek ook inspireren, aanjagen en versnellen. Te vaak verdwijnen nieuwe huisvestingsinitiatieven in een la; vaak om de verkeerde redenen.

De groep internationale medewerkers in Nederland groeit sterk. Onderzoek door

te voorkomen dat deze groep de druk op de reguliere woningmarkt verder vergroot.

Het belang van internationale medewerkers voor de Nederlandse economie mag niet onderschat worden. Vele verschillende sectoren in Nederland werken met en kunnen niet zonder deze werknemers. Analyse door SEO Economisch Onderzoek toont aan dat internationale medewerkers uit Midden- en Oost-Europese landen 11 miljard euro bijdragen aan de Nederlandse economie. Na aftrek van de uitgekeerde beloning aan de internationale medewerker blijft hier ruim 5 miljard euro van over, ongeveer 300 euro per Nederlander. Uit dit onderzoek

opgave die niet concurreert met andere huisvestingsopgaven, maar wel maatwerk vraagt op het gebied van kwaliteit, comfort, beheer, ruimtelijke inpassing en relaties met de omgeving en lokaal bestuur. Het gaat hierbij ook niet zelden om huisvesting direct op of bij de agrarische productielocatie. Dit benadrukt nogmaals dat deze huisvesting geenszins hoeft te concurreren met meer reguliere huisvestingsopgaven zoals bijvoorbeeld starters- en eengezinswoningen.

“Om kwalitatief personeel te werven, binden, behouden én laten terugkomen in een volgend seizoen, is huisvesting een prioriteit.”

Tegen de achtergrond van een meer turbulente economie en vergrijzende samenleving willen agrarische ondernemers meer regie nemen om hun onderneming, dienstverlening en productie te organiseren. Huisvesting van tijdelijk personeel uit Europa vormt hierin een steeds crucialere schakel. Om kwalitatief personeel te werven, binden, behouden én laten terugkomen in een volgend seizoen, is huisvesting een prioriteit. Dat stimuleert de ondernemer deze huisvesting voortvarend op en aan te pakken en dit vertaalt zich in investeringen: het is business critical.

Gemeenten weten niet altijd raad met deze tijdelijke huisvestingsbehoefte en woonopgave. Het valt veelal tussen het ruimtelijke en beleidsmatige wal en schip. Of gemeenten hebben geen specifiek beleid, of regels zijn onvoldoende toegesneden op deze specifieke - tijdelijke - woonbehoefte. Het wordt vaak geïnterpreteerd als iets dat bovenop bestaande opgaven komt en concurreert met woningen voor de lokale bevolking. Het tegenovergestelde is juist waar. Door passende huisvestingslocaties voor internationale medewerkers te realiseren, wordt de druk op de reguliere woningmarkt verlicht. Daarnaast worden geïsoleerde

excessen in de beeldvorming niet zelden tot de norm gemaakt. Dit maakt een nuchtere conversatie over legitieme kansen, zorgen en belangen in economie en maatschappij lastig tot onmogelijk. Toch tonen de voorbeelden ook dat er gemeenten zijn die hun nek wel uitsteken en met ondernemers, bewoners en andere belanghebbenden tot goede en creatieve oplossingen komen. Zij bieden ruimte aan een dynamische economie en arbeidsmarkt en ondersteunen innovatieve woonoplossingen. Oplossingen die niet alleen tot gedragen beleidsstukken komen, maar ook echt tot meer huisvestingsplekken leiden.

De voorbeelden tonen de ambitie van agrarische ondernemers. Hun visie op de huisvesting zelf, maar ook op het proces van ontwikkeling. Die ambitie zit in de noodzaak huisvesting te organiseren en te realiseren, maar ook in het streven dit in goede afstemming met de omgeving, partners en het ruimtelijke karakter te doen. De publiek-private samenwerking resulteert in passende huisvesting die bovendien ook tot maatschappelijk voordelen leidt: de druk op de reguliere woningmarkt wordt verlicht en verkeersstromen worden beperkt. Ook interessant is dat de ambities van deze agrarische ondernemers steeds meer parallel lopen met ambities op het gebied van circulair bouwen en energie-efficiëntie.

Het is vanuit die ambitie dat LTO Nederland, Greenports Nederland en het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit deze voorbeelden aan u presenteren. Uit deze voorbeelden komen tal van overlappende succesfactoren en maatschappelijke voordelen naar voren. Deze tonen aan dat alle belanghebbenden gezamenlijk tot productieve co-creatie en conceptontwikkeling voor meer en betere huisvesting kunnen komen. Het is ook deze oproep die dit inspiratieboek wil overbrengen. Een uitnodiging om samen te werken, met respect voor ieders belang en wens tot oplossingen te komen.

Kortgezegd, internationale medewerkers zijn van cruciaal belang voor de Nederlandse economie. Hun werk draagt bij aan werkgelegenheid, innovatie en transitie. Al zijn veel van hen hier maar tijdelijk, ze verdienen een goed en fatsoenlijk onderkomen in Nederland. En terwijl men verwacht dat de aantallen internationale medewerkers blijven toenemen, groeit het aantal passende huisvestingplekken niet mee, in tegendeel. Dat leidt tot onacceptabele uitkomsten voor mensen en bedrijven. Daarom moeten we nu samen aan de slag!

Hoe geven agrarische ondernemers vorm aan

de tijdelijke huisvesting van internationale medewerkers?

Op de volgende pagina's worden negen voorbeelden gepresenteerd hoe en op welke wijze ondernemers invulling geven aan de tijdelijke huisvesting van internationale medewerkers. In de gesprekken komen de contacten en relaties met bestuurders, omwonenden en bewoners aan de orde. Dit laat een beeld zien van de diversiteit aan oplossingen die in de praktijk zijn gerealiseerd, en de samenwerking met betrokken (bestuurlijke) partijen. Bij drie projecten is het beleidsmatige kader van de gemeente weergegeven. Dit geeft aan hoe de betrokken gemeente is omgegaan met het thema en hoe zij de verschillende tijdelijke woonwensen een plek hebben gegeven in hun beleid voor dit type huisvesting.

Wijnen Square Crops

Initiatiefnemer: Wijnen Square Crops

Locatie: Egchel (Limburg)

Bouwjaar: 2021

Aantal units: 51 chalets

Gesprekspartner: Pieter Wijnen

Wat was de aanleiding om aan de slag te gaan?

De aanleiding was dat de bewoning, zoals die voorheen was georganiseerd, niet voldeed aan de wensen van het personeel, de omgeving en de standaard die wij als Wijnen Square Crops en de uitzendorganisatie (AB Werkt) wilden aanhouden. Het betrof voorheen zowel bewoning in reguliere woningen als vakantiewoningen en porto cabins op verschillende locaties. Nu hebben we alles direct bij de productielocatie: standaard goede kwaliteit van de huisvesting en goed toezicht. Dat is wat ons betreft de kwaliteitsnorm die wij als bedrijf willen aanhouden.

Heeft de locatie het AKF- of SNF-keurmerk?

We hebben het SNF-keurmerk en daarop wordt gecontroleerd.

Zijn de bewoners tevreden?

De bewoners zijn uitermate tevreden. Zowel over de woningen, als over de locatie. We hebben hier een beetje het concept van een dorpsbrink aangehouden, met in het midden een groot gazon en een vijver, picknickbanken en een klein voetbalveld. Binnen hebben we ook voorzieningen zoals een kleine fitnessruimte, pingpongtafels en een voetbaltafelspel. De woningen bieden voldoende privacy. Dat is heel belangrijk. En we kunnen flexibel inspelen op de woningbehoefte als we bijvoorbeeld stellen in dienst hebben en moeten huisvesten.

“Ik denk dat dit trouwens wel heel belangrijk is voor de beeldvorming; dat het een privaat initiatief is waarbij geen beroep wordt gedaan op publieke middelen.”

Wat was de aanleiding om zelf te gaan bouwen?

Voor ons bedrijf is de factor arbeid van existentieel belang. Arbeid is schaars en het vakmanschap dat wij vragen is nog schaarser. Daarom investeren wij in onze mensen. Uiteraard door ze op te leiden. Maar onderdeel van deze investeringen is ook investeren in goede huisvesting. Daarmee bind je de mensen aan je bedrijf en weet je ook dat bijvoorbeeld investeringen in scholing zich terugbetalen omdat mensen langer blijven.

Welke partijen waren erbij betrokken?

Van de zijde van de ondernemers Wijnen en AB Werkt en uiteraard de gemeente en de bewoners.

Wie heeft zorg gedragen voor de kosten?

De private partijen hebben het totale project gefinancierd. Ik denk dat dit trouwens wel heel belangrijk is voor de beeldvorming om dit te benadrukken; dat het een privaat initiatief is waarbij geen beroep wordt gedaan op publieke middelen.

Hoe was de samenwerking met de gemeente en andere bevoegde gezagen?

De samenwerking met de gemeente verliep prima. We hebben snel een vergunning gekregen en het totale project is eigenlijk binnen anderhalf jaar gerealiseerd. Belangrijk is wel op te

merken dat we als bedrijf veel tijd hebben geïnvesteerd in het betrekken van de omgeving bij ons plan. We hebben meer dan 500 uitnodigingsbrieven in de brievenbussen geduwd en daarop zijn zeker 100 mensen langsgekomen op de bewonersbijeenkomst. Daarbij was als snel duidelijk dat het tijdens deze bijeenkomst meer ging over onze biomassa installatie dan over de huisvesting. Dat was wel verrassend.

Hoe past het initiatief binnen het gemeentelijk beleid?

Heel belangrijk is allereerst dat wij hebben gekozen voor tijdelijke huisvesting voor een periode van tien jaar. Natuurlijk wil je het langer aanhouden, maar als je duidelijk aangeeft dat het tijdelijk is en dat je het strikt voor de eigen medewerkers bouwt, dan is onze ervaring dat het snel kan gaan. Dat moet je dan wel, wat betreft afschrijvingen en dergelijke, economisch mogelijk maken. We hebben, zoals eerder vermeld, met deze insteek het totale project binnen anderhalf jaar gerealiseerd. Dat is écht snel en scheelt ook ontzettend veel transactiekosten. Je kunt natuurlijk voor langere termijnen gaan, maar dan duurt het ook veel langer voordat je je plannen hebt gerealiseerd (met dito kosten) en dat wilden wij niet.

"Uiteraard zijn de woningen goed geïsoleerd en gebruiken we waar mogelijk zonne-energie."

Verder is het heel belangrijk te benadrukken dat de beeldvorming overeenkomst met de realiteit en dat deze woonlocatie echt in het verlengde ligt van de werklocatie. Het is onderdeel van het bedrijf. Daarmee ontstaat niet het beeld dat we concurreren met de reguliere woningbouw. Sterker nog, we maken met deze nieuwe locatie feitelijk ruimte voor de reguliere woningzoekenden, omdat we natuurlijk geen beroep meer doen op bestaande/ reguliere woningen. Dat pleit in je voordeel.

Verder is het heel belangrijk dat we op deze manier heel veel pendelverkeer voorkomen. De mensen wonen immers naast het bedrijf.

Hoe is het sociaal beheer van de locatie georganiseerd?

We hebben hier een beheerder/toezichthouder op het terrein. Dat is veruit het belangrijkste aspect dat tot meer draagvlak in de omgeving leidt, meer nog dan camera's en dergelijke. Maar het belangrijkste is: we hebben eigenlijk nooit problemen.

Hoe is de relatie met de lokale bevolking?

De relatie is goed. Vooral ook omdat van overlast dus geen sprake is. Verder zijn er ook wel wat contacten op het niveau van verenigingen, sport, en dergelijke, maar dat is beperkt omdat de mensen hier natuurlijk maar een bepaalde periode werken.

Op welke wijze is invulling gegeven aan duurzaamheid?

Uiteraard zijn de woningen goed geïsoleerd en gebruiken we waar mogelijk zonne-energie. Verder is het vooral heel belangrijk dat de woningen warmte krijgen vanuit onze kas. Dat scheelt enorm. En wat betreft de aankleding van het groen maken we bijvoorbeeld ook gebruik van inheemse bomen en struiken. Ik hecht daar sterk aan.

Wat waren de succesfactoren en wat zijn de lessen voor andere ondernemers die aan de slag willen met huisvesting voor internationale medewerkers?

Ik denk aan drie elementen. Allereerst het benadrukken van de tijdelijkheid en het niet concurreren met reguliere woningbouwopgaven. Dat voorkomt eindeloze bestemmingsplanprocedures. Ten tweede een duidelijke koppeling aan het bedrijf en de eigen medewerkers. Dus niet gaan vermengen met 'je kan er ook gewoon wonen en zo'. Dan gaat namelijk het bevoegd gezag dit natuurlijk toch meer zien als een reguliere woonwijk, waarop vervolgens alle ruimtelijke procedures van toepassing zijn, met alle gevolgen van dien. En tenslotte een proactieve communicatie met de omgeving.

Horst aan de Maas

De gemeente Horst aan de Maas heeft al sinds 2010 beleid op het gebied van huisvesting dat in 2019 is herzien. Kort samengevat zien we daarbij, wat betreft de huisvesting, de volgende uitgangspunten:

Huisvesting arbeidsmigranten in woningen binnen de bebouwde kom.

Nieuw beleid: per woning maximaal vier personen, die ingeschreven staan in het BRP met maximaal twee voertuigen.

Huisvesting arbeidsmigranten in woningen (geen vrijkomende agrarische bebouwing) in het buitengebied.

Nieuw beleid: maximaal tien personen per woning, met eenpersoons en maximaal tweepersoons slaapkamers. Er is geen uitbreiding van bebouwing toegestaan. Overige bepalingen ongewijzigd.

Huisvesting in bestaande vrijkomende (agrarische) bebouwing in het buitengebied.

Nieuw beleid: vrijkomende (agrarische) bebouwing mag niet uitgebreid worden en moet gelegen zijn nabij werkgelegenheidsgebieden. Ook zal integrale kwaliteitsverbetering moeten worden toegepast. De woonvoorziening zal moeten voorzien in eenpersoons en maximaal tweepersoons slaapkamers. Ook zal sprake moeten zijn van recreatieve voorzieningen. Overige voorwaarden ongewijzigd.

Huisvesting in nieuw te bouwen gebouwen.

Nieuw beleid: alleen in de komende vijf jaar mogen maximaal twee grootschalige woongebouwen nieuw worden gebouwd op of nabij werkgelegenheidsgebieden, met een maximum van 400 personen per locatie. De woonvoorziening moet voorzien in eenpersoons en maximaal tweepersoons-slaapkamers. Ook moet er ruimte zijn voor recreatie in en buiten het gebouw. Nieuwbouw op bedrijventerreinen is alleen toegestaan als dit direct gelegen is aan de rand en ontsluiting van het terrein. Er mogen geen conflicten m.b.t. milieuregelgeving ontstaan. Tevens moet de locatie landschappelijk worden ingepast en gelegen zijn op redelijke afstand van voorzieningen. Parkeren moet op eigen terrein plaatsvinden.

Huisvesting in agrarische bedrijfsgebouwen.

Nieuw beleid: er worden alleen nog tijdelijke vergunningen verleend voor huisvesting in bestaande, dan wel nieuw te bouwen bedrijfsgebouwen binnen het agrarisch bouwvlak van de hoofdvestiging van het agrarisch bedrijf, voor een periode van maximaal tien jaar. Indien onderbouwd kan worden dat de woonvoorzieningen niet binnen het bouwblok gesitueerd kunnen worden, kan de bebouwing via een vrijstelling buiten het bouwblok plaatsvinden, mits dit direct aangrenzend is aan het bouwblok. Indien een agrarisch bedrijf over meerdere volwaardige vestigingen beschikt en aantoonbaar is dat huisvesting op de hoofdvestiging niet mogelijk is, is via vrijstelling huisvesting op een nevenvestiging mogelijk. Met name de beheersituatie moet hierbij goed worden uitgewerkt. De woonvoorziening zal moeten voorzien in eenpersoons en maximaal tweepersoons slaapkamers. Ook zal sprake moeten zijn van recreatieve voorzieningen. Voor het overige ongewijzigd.

Huisvesting internationale medewerkers op bestaande recreatiebedrijven.

Nieuw beleid: de provinciale verordening kent wel mogelijkheden om een recreatieterrein tijdelijk voor een periode van tien jaar in te zetten voor huisvesting van internationale medewerkers, mits daarna het recreatiebedrijf wordt opgewaardeerd, dan wel wordt gesaneerd. Gelet op het feit dat al meerdere campings op basis van oudere regelgeving in gebruik zijn voor huisvesting van internationale medewerkers en dat het verblijf meestal niet beperkt blijft tot enkele maanden, maar het gehele jaar door, wordt geldend beleid aangehouden en geen nieuwe huisvestingsmogelijkheden op bestaande recreatiebedrijven toegestaan.

"Wij hebben bewust duidelijk en faciliterend beleid geformuleerd voor ondernemers en het is geweldig dat dit heeft bijgedragen tot inspirerende voorbeelden. Maar het is wel belangrijk op te merken dat wij als gemeente natuurlijk altijd alle belangen moeten behartigen: van bedrijven, van burgers én de medewerkers. En die lopen niet altijd parallel. Het is dan aan ons om daar een gemeenschappelijke noemer in te vinden. Daar hebben we ook echt personeel voor aangenomen als gemeente, omdat het in bedrijfstermen tot onze 'core business' behoort. Daarbij vind ik het heel belangrijk op te merken dat de bezwaren die bewoners hebben tegen locaties, niet alleen te maken hebben met de betreffende afzonderlijke locatie. Bewoners zijn ook bezig met de toekomst van hun gemeenschap. Als ze dan horen dat binnen een paar jaar tijd de populatie internationale medewerkers verdubbelt - en we het dan hebben over 12.000 medewerkers op een bevolking van 52.000 mensen - dan komen er ook diepere vraagstukken naar voren, die niet weg te werken zijn met bouwvoorschriften en huisregels voor één of meerdere tijdelijke woonlocaties. Dan gaat het ook om wie we willen zijn en of dat kunnen opvangen. Niet alleen met huisvesting, maar ook met goed onderwijs, goede zorg en deelname aan het sociale leven hier in de gemeenschap. Zeker voor degenen die besluiten zich hier definitief te vestigen. Dat zijn kwesties waar wij als gemeente ook mee bezig zijn. Daar moet ook geld voor zijn en daar moeten ook de landelijke overheid en het bedrijfsleven hun verantwoordelijkheid nemen. En dan gaat het natuurlijk uiteindelijk ook om de vraag, wat voor economie

"het gaat nu heel hard. We moeten wat mij betreft meer toe naar een proces waarbij dat wordt geregistreerd in plaats van dat het ons overkomt."

"Maar het is wel belangrijk op te merken dat wij als gemeente natuurlijk altijd alle belangen moeten behartigen: van bedrijven, van burgers én de werknemers."

we willen en hoe we willen groeien. Want we zien dat de arbeidskrachten uit het buitenland niet meer alleen werkzaam zijn in de land- en tuinbouw, maar ook in logistiek, productie en zorg. Dus het gaat nu heel hard. We moeten wat mij betreft, meer toe naar een proces waarbij dat wordt geregistreerd in plaats van dat het ons overkomt. Ik denk dat we ook daar als gemeente de komende jaren met burgers, ondernemers, maatschappelijke organisaties en het Rijk en provincies naar moeten kijken."

Wethouder Roy Bouten – Gemeente Horst aan de Maas

Fruitbedrijf Masteling

Wat was de aanleiding om aan de slag te gaan?

Vaak hebben we het over tijdelijke inzet van arbeid en dus ook tijdelijke huisvesting. Maar wat wij zien, is dat we nu al vele jaren, zonder onderbreking, gebruik maken van de inzet van internationale medewerkers. En we verwachten daarnaast dat we dat nog vele jaren zullen continueren. In die situatie kan je niet meer werken met ad hoc maatregelen op het gebied van huisvesting, vooral voor de groep die hier een heel seizoen aan het werk is. Deze mensen moeten goed en netjes wonen. Voor deze groep werknemers moet je de huisvesting van de factor internationale arbeid dan ook zien als een productiefactor van je eigen bedrijf, waar jezelf mee aan de slag moet.

Tegen die achtergrond hebben wij hier een huis aan het einde van de straat. Daar wonen de mensen die hier het hele seizoen werken. Voor de groep die hier heel kort (zo'n drie weken) werkt, hebben we toestemming om tijdelijke huisvesting op het eigen erf te regelen.

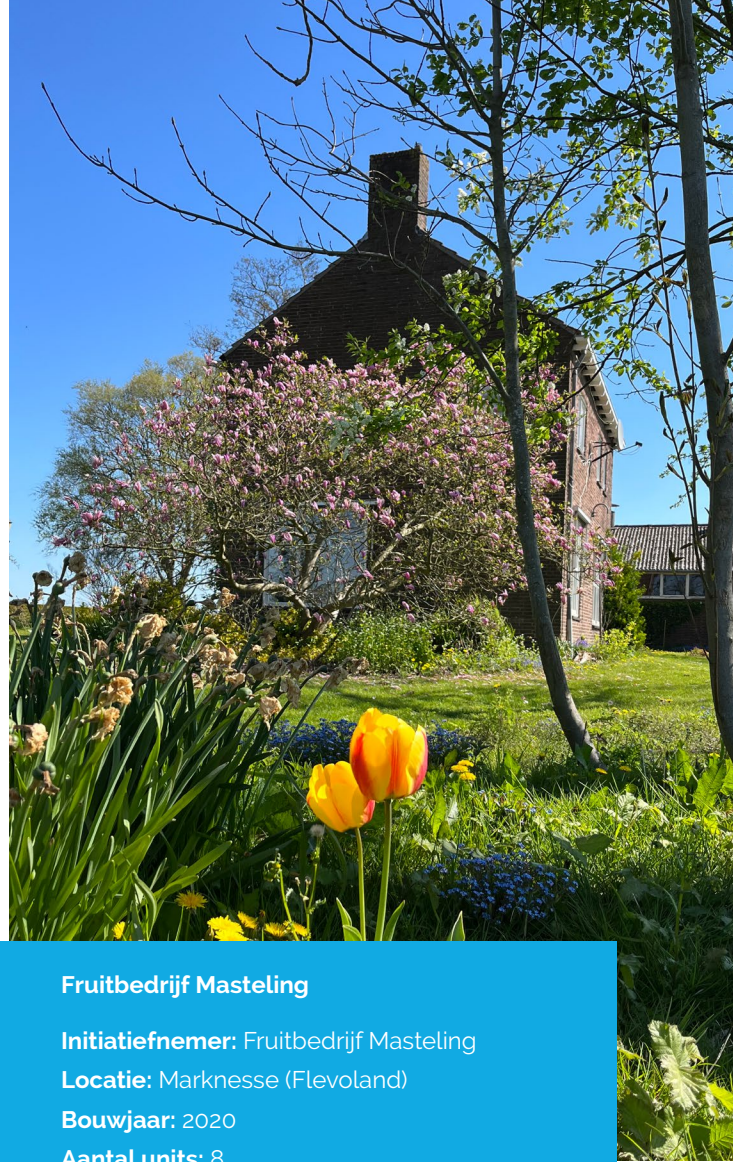
"In een onzekere wereld ga je steeds meer dingen binnen het bedrijf zelf regelen."

Heeft de locatie het AKF- of SNF-keurmerk?

Wij hebben het AKF-keurmerk. Dat vinden wij als bedrijf zeer belangrijk, want het is een certificaat waaruit blijkt dat de huisvesting aan bepaalde eisen voldoet.

Zijn de bewoners tevreden?

Jazeker. De tevredenheid van de medewerkers is natuurlijk belangrijk. Niet alleen betaalt dat zich terug in productiviteit, maar wat mensen zich vaak onvoldoende realiseren, is dat wij hier veel mensen hebben werken die vele jaren achter elkaar terug blijven komen. Daar krijg je dan ook een band mee en dan wil je ook gewoon dat die mensen het echt goed naar hun zin hebben. Bovendien heeft de goede reclame die zij maken in Polen ook tot gevolg dat zij mensen aandragen die hier ook willen komen werken.

Fruitbedrijf Masteling

Initiatiefnemer: Fruitbedrijf Masteling

Locatie: Marknesse (Flevoland)

Bouwjaar: 2020

Aantal units: 8

Gesprekspartner: Cees Masteling

Wat was de aanleiding om zelf te gaan bouwen?

Wat ik zie is dat de factor arbeid voor een bedrijf als het onze, zowel in absolute zin als in vaktechnische zin, zo schaars aan het worden is en dat wij het, als het ware onbewust, steeds meer zijn gaan 'insourcen'. Ik zie dat trouwens steeds meer bedrijven doen. Dat heeft alles te maken met zekerheid van arbeid en zeggenschap. In een onzekere wereld ga je steeds meer dingen binnen het bedrijf zelf regelen. Ik zie dat als een trend die de komende jaren in deze wereld vol onzekerheden steeds sterker opgang zal maken. Je wilt verzekerd zijn van personeel in de juiste periode. Als je dan op je eigen locatie, met eigen middelen, je eigen huisvesting kunt realiseren en daarmee kunt bijdragen aan de zekerheid dat die mensen er zijn, dan doe je dat.

Welke partijen waren erbij betrokken?

We hebben hier een gemeente die een duidelijk beleidskader heeft, dus die toetsen de plannen. Verder werken we nog steeds goed samen met de uitzendbureaus, want de flexibele schil blijft uiteraard ook bestaan. Wat betreft de bewoners: dat is hier in het buitengebied wat minder aan de orde.

Wie heeft zorggedragen voor de kosten?

Wij hebben de aankoop en de verbouwing zelf gefinancierd.

Hoe was de samenwerking met de gemeente en andere bevoegde gezagen?

Buiten de gemeente, waar we goed mee samenwerken, hebben we hier geen andere overheden die zich met huisvesting van internationale werknemers bezighouden.

Hoe past het initiatief binnen het gemeentelijk beleid?

De gemeente Noordoostpolder heeft een viertal categorieën voor huisvesting, met wat aanvullende criteria. Dat maakt aan de voorkant veel duidelijk en ons initiatief past daarin.

Hoe is het sociaal beheer van de locatie georganiseerd?

Als je het zakelijk bekijkt, heb je een vaste schil van tijdelijke medewerkers. Deze mensen blijven hier langer en dat zijn ook vaak stelletjes. Ze werken hier een jaar of acht en dan hebben ze genoeg gespaard voor een huis in Polen. Dan stopt het. Ook hebben we wat oudere medewerkers, wier kinderen studeren en hen helpen om op deze wijze de studie te betalen. Wat betreft de tijdelijke huisvesting, wat op ons bedrijf van toepassing is, dus naast ons huis, daar houden wij toezicht op. Ook huren we in onze piektijd nog huisvesting bij derden, op een bungalowpark direct in de buurt.

“Dat maakt veel duidelijk en ons initiatief past daarin.”

Hoe is de relatie met de lokale bevolking?

Wij zitten hier ver van de dorpen af. De burens zijn agrarische bedrijven. Maar veel van deze buurbedrijven gebruiken ook tijdelijke arbeidskrachten. Dus die kennen het probleem. Soms maak ik me wel wat zorgen over de invloed van mensen uit het westen die hier huizen kopen omdat ze 'lekker buiten willen wonen' en dan last gaan krijgen van de aanwezigheid van boerenbedrijven. Maar dat heeft zich gelukkig hier in de directe omgeving nog niet voorgedaan.

Op welke wijze is invulling gegeven aan duurzaamheid?

We maken gebruik van een bestaand huis. Alles is goed geïsoleerd. Geen woon-werkverkeer, want de woning ligt naast de werklocatie.

Wat zijn de succesfactoren en wat zijn de lessen voor andere ondernemers die aan de slag willen met huisvesting voor internationale medewerkers?

Ik denk dat het een goede zaak is dat de ondernemers meer de regie nemen over de factor arbeid in de vorm van buitenlandse medewerkers. En daar hoort dus ook de huisvesting bij. Zeker als je de ruimte zelf hebt, want dan kun je snel schakelen. Het is goed dat we dat ook loskoppelen van de reguliere huisvestingsvraagstukken en daarmee ook het lokale bestuur – als we het goed doen – ontzorgen. Als je de huisvesting vervolgens heel netjes regelt, dan heb je voor de komende jaren de zekerheid dat je over voldoende gekwalificeerde arbeid kunt beschikken en dat de overheid dat faciliteert.

De gemeente Noordoostpolder

De gemeente Noordoostpolder heeft haar beleid vastgelegd in een **beleidsregel**. Deze werkt in de praktijk met vier categorieën voor de opvang, namelijk:

- huisvestingscategorie 0: huisvesting voor maximaal 20 internationale medewerkers voor maximaal 12 weken aaneengesloten;
- huisvestingscategorie 1: huisvesting voor maximaal 20 internationale medewerkers ;
- huisvestingscategorie 2: huisvesting voor 21 tot en met 150 internationale medewerkers
- huisvestingscategorie 3: huisvesting voor 151 tot en met 300 internationale medewerkers

Voor alle beleidscategorieën zijn aanvullende eisen gesteld. Voor wat betreft grootschalige locaties (categorie 3) gelden onder meer als aanvullende eisen:

- 1.** Huisvesting vindt plaats binnen of in de nabijheid van de glastuinbouwgebieden van Noordoostpolder.
- 2.** Van huisvestingscategorie 3 mogen er maximaal drie gerealiseerd worden, waarvan twee bij Luttelgeest/Marknesse en één bij Ens.
- 3.** Er wordt gestart met de huisvesting voor maximaal 150 internationale medewerkers, tenzij de klankbordgroep akkoord gaat met maximaal 300 personen in een keer.

Een aanvraag voor of melding van huisvesting internationale medewerkers in alle categorieën wordt in elk geval getoetst aan de volgende criteria:

- 1.** Huisvesting vindt plaats in gebouwen.
- 2.** Huisvesting in losse units of (sta)caravans is niet toegestaan. Uitzondering hierop zijn de tijdelijke losse units of (sta)caravans zoals bedoeld in artikel 5.
- 3.** Er is voldoende leefruimte met voldoende privacy voor de bewoners waarbij wordt uitgegaan van een gebruiksoppervlakte van minimaal 12 m² per bewoner.
- 4.** Parkeren gebeurt op het erf of op gronden waar de huisvesting plaatsvindt.
- 5.** De huisvesting belemmert omliggende erven niet onevenredig.
- 6.** De wijze van ontsluiting van het perceel en de verkeersafwikkeling in relatie tot de toename van verkeer.
- 7.** Het aantal parkeerplaatsen, waarbij bij toetsing wordt uitgegaan van een parkeernorm van minimaal 1,5 parkeerplaats per twee te huisvesten personen.
- 8.** De verkeersveiligheid binnen en buiten het terrein en welke extra maatregelen eventueel worden genomen om die te borgen of te verbeteren.
- 9.** De wijze waarop de brandveiligheid is gewaarborgd.

Seizoensgebonden kortdurende huisvesting

De land- en tuinbouw kenmerkt zich door een grote verscheidenheid aan sectoren en functies. Zo zijn er sectoren die bijna jaarrond werk hebben met enkele kleine pieken. Er zijn ook bedrijven die een korte maar grote piek hebben, zoals fruitbedrijven en sommige vollegrondsgroentebedrijven. Voor deze laatste groep is niet alleen de medewerker tijdelijk, maar is de huisvesting zelf ook tijdelijk. Deze wordt opgebouwd voor een specifiek seizoen en/of piek en daarna weer afgebouwd. Toch wordt deze zeer korte huisvesting vaak over het hoofd gezien in beleidsmatige kaders. Dit brengt ondernemers in de knel omdat er geen duidelijkheid bestaat over de mogelijkheden voor dergelijke huisvesting of dat zij gedwongen worden permanente locaties te bouwen die feitelijk het merendeel van het jaar leeg staan. Dit jaagt ondernemers op onnodige kosten en levert gemeenten onnodige procedures op.

Ook werknemers komen erdoor in de knel. Betaalbare huisvesting voor twee tot vier weken (bijvoorbeeld voor de oogst van peren en appels) is nagenoeg onmogelijk. Bijna alle internationale medewerkers die voor de fruitoogst naar Nederland komen, doen dat alleen in deze periode. Vaak nemen ze in hun thuisland verlof op om hier een paar weken hard te werken en met een mooi bedrag weer naar huis te gaan. Zij verwachten dat de werkgever veilige, eenvoudige en hygiënische huisvesting biedt voor weinig geld, dichtbij het werk. Er wordt hard gewerkt en na het werk heerst er vaak een gezellig sfeer.

Wonen en werken op of bij het perceel van de onderneming moet voor dit korte verblijf mogelijk zijn en blijven. Ook voor huisvestingsoplossingen voor heel kort verblijf (short-stay) die langer (10-15 jaar) blijven staan, moet ruimte blijven. Vanzelfsprekend staan agrarische ondernemers ook voor dit soort bewoning voor een kwalitatief verblijf. Dit wordt onder andere geborgd in het Agrarisch Keurmerk Flexwonen (AKF). Maar ook door goed overleg met gemeenten en omwonenden over de grenzen van dit kortdurende wonen en werken bij de agrarische productie.

Flower Tower

Initiatiefnemer: Uitzendbureau Ruigrok Productie B.V.

Locatie: Aalsmeer (Noord-Holland)

Bouwjaar: 2021

Aantal units: 200

Gesprekspartner: Ton Slobbe

Flower Tower

Wat was de aanleiding om aan de slag te gaan?

Wij zien drie belangrijke ontwikkelingen. De eerste is de sterk toenemende schaarste aan arbeid. Die is in de loop der jaren steeds groter geworden in plaats van minder. Daarbij komt dat door de hele EU deze schaarste optreedt en dat je dus als werkgever echt goede arbeidsvoorwaarden moet bieden. Dat geldt ook voor huisvesting, ook al is die tijdelijk. Het geeft je gewoon een concurrentievoordeel.

Maar ook omdat we weten dat de schaarste, en dus de komst van internationale medewerkers, voorlopig nog structureel is, heeft het ook meer zin om te werken aan structurele huisvesting voor deze doelgroep. Het klinkt tegenstrijdig, maar de schaarste is een economische zekerheid die de basis kan zijn voor bouw van woningen.

En daarbij hebben wij als bedrijf de norm dat internationale medewerkers in appartementen moeten wonen waar je zelf ook in zou willen wonen. Dat laatste zie je ook terug in de projecten die wij neerzetten.

Heeft de locatie het AKF- of SNF-keurmerk?

Wij hebben het SNF-keurmerk.

Zijn de bewoners tevreden?

De bewoners zijn zeer tevreden. We hebben zelfs wachtlijsten. Dat leidt dus ook tot meer verzoeken om dergelijke locaties te ontwikkelen. Wat ons betreft past dat ook in de emancipatie van de internationale medewerkers zoals wij die nastreven. Wij hebben het bijvoorbeeld steeds vaker ook over 'expats'. Dat vinden wij een veel beter woord dan 'arbeidsmigranten', want dat laatste geeft een beeld alsof deze groep mensen hier komt wonen. Dat gebeurt wel, maar beperkt. Veruit de meesten komen hier tijdelijk werken.

Als het gaat om expats, dan kan alles hier. Dan mag je onderhuren en zijn er geen klachten. Maar wat mij betreft zijn deze internationale medewerkers ook expats, alleen werken ze met hun handen. Maar ze zijn minstens zo belangrijk voor onze economie, als de groep die wij expats noemen. Ik vind wel dat we van dat onderscheid af moeten.

Wat was de aanleiding om zelf te gaan bouwen?

Naast de intrinsieke wens om huisvesting op te leveren waar je ook zelf zou willen wonen, zien we dus ook de druk op de Nederlandse huizenmarkt alleen maar toenemen. Ook neemt de woningproductie niet voldoende toe. Dus de reguliere bouwopgaven kunnen niet als oplossing fungeren voor de huisvesting van internationale medewerkers. Dan moet je dat als het ware loskoppelen en bijvoorbeeld ook gaan

bouwen op bedrijfslocaties, of in oude bedrijfsgebouwen. Dat is nieuw en kan heel lang duren, zo is ook onze ervaring. De kunst moet zijn dat overheden en bedrijven leren hoe we dit proces kunnen versnellen.

Welke partijen waren erbij betrokken?

Ruijgrok Productie en de gemeente Aalsmeer. En uiteraard hebben we de omgeving bij het project betrokken.

Wie heeft zorggedragen voor de kosten?

Wij hebben alles zelf gefinancierd. Dat geldt voor al onze projecten. Dat hoort wat ons betreft ook bij het ontzorgen van de overheden als het gaat om deze vorm van huisvesting. Maar het maakt het ook mogelijk om, als het nodig is, snel te schakelen. En dat laatste kan soms zeker het geval zijn, want als je een vergunning hebt, kun je wel degelijk snel meters maken. Maar dan moet de financiering geregeld zijn.

Hoe was de samenwerking met de gemeente en andere bevoegde gezagen?

De samenwerking verliep goed. Dat is belangrijk want we hebben hier nog veel meer van dergelijke opgaven te gaan, willen we voldoende huisvesting voor de internationale medewerkers creëren.

Hoe past het initiatief binnen het gemeentelijk beleid?

Het geheel past zowel binnen het beleid ten aanzien van internationale medewerkers als in het ruimtelijk beleid.

Hoe is het sociaal beheer van de locatie georganiseerd?

Uiteraard hebben we een toezichthouder en werken we met camera's. Maar ik vind het heel belangrijk op te merken dat als je de mensen hele goede huisvesting biedt, met goede voorzieningen op het gebied van recreatie en dergelijke, zaken als overlast geen rol spelen. Voor zover er sprake was van overlast, had dat in het verleden meer te maken met woningen die in wijken stonden en waar de bewoners niet blij waren met allemaal auto's voor de deur, of andere van dat soort zaken. Maar als je de huisvesting, zoals in het geval van de Flower Tower, als zelfstandige woonlocatie ontwikkelt dan speelt dat geen rol. Zeker als het bijvoorbeeld ook nog eens op een bedrijfslocatie gebeurt.

Verder wil ik nog iets benadrukken waar weinigen bij stilstaan, en dat is dat wij vaak jaren met mensen samenwerken. Natuurlijk is de relatie in de kern zakelijk, maar er ontstaan wel degelijk nauwe banden. En dat heeft zeker ook gevolgen voor de verhoudingen op de locaties. Mensen kennen elkaar, ze kennen ons, ze kennen de omgeving, ze kennen

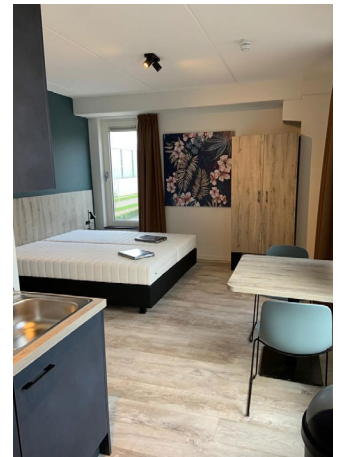
de winkels en vaak zelfs ook bewoners. In zo'n situatie ontstaat er niet snel overlast.

Hoe is de relatie met de lokale bevolking?

De relatie is goed. Eigenlijk blijkt dat het beter wordt wanneer we dit soort locaties ontwikkelen, omdat de omwonenden zien dat het niet concurreert met de eigen woonbehoeften. Het zijn prachtige locaties, maar het zijn geen woningen die worden onttrokken aan de markt. Dat scheelt enorm.

Op welke wijze is invulling gegeven aan duurzaamheid?

De gebouwen zijn goed geïsoleerd; we maken zoveel mogelijk gebruik van duurzame materialen. Wat ik verder ook heel belangrijk vind, is dat wij streven naar een optimale bezetting. Want voorkomen van leegstand is – naast dat leegstand geld kost – ook duurzaamheid.

Wat zijn de succesfactoren en wat zijn de lessen voor andere ondernemers die aan de slag willen met huisvesting voor internationale medewerkers?

Ik denk dat de trend dat bedrijven zelf aan de slag gaan met het huisvesten van medewerkers niet te stuiten is. We hebben de internationale medewerkers hard nodig. Dat zien we niet alleen in de tuinbouwsector, maar nu ook in de logistiek, de distributie en de techniek. Dus we zullen hard aan de slag moeten met het zoeken naar en het ontwikkelen van nieuwe locaties.

**“De bewoners zijn
zeer tevreden.
We hebben
wachlijsten.”**

Zachtfruitkwekerij Simons BV

Zachtfruitkwekerij Simons BV

Initiatiefnemer: Zachtfruitkwekerij Simons bv

Locatie: Haaren (Brabant)

Bouwjaar: 2008 en 2019

Aantal units: 19

Gesprekspartner: René Simons

Wat was de aanleiding om aan de slag te gaan?

Wij hebben hier een vaste groep mensen die tijdelijk werk voor ons verrichten. De werkzaamheden die zij uitvoeren zijn onmisbaar voor het succesvol runnen van ons bedrijf dat zachtfruit teelt. We hebben veel in deze mensen geïnvesteerd en we hebben daarbij in de loop der jaren met deze mensen een goede zakelijke, maar vaak ook een persoonlijke relatie opgebouwd. Een goede huisvesting hoort daar dan gewoon bij. En de beste garantie voor kwaliteit - vonden wij - is om dat zelf te doen. Dus wij hebben hier binnen ons bedrijf een aantal wooneenheden gebouwd voor deze medewerkers.

Heeft de locatie het AKF- of SNF-keurmerk?

Wij hebben het AKF-keurmerk.

Zijn de bewoners tevreden?

Zeker, de mensen beschouwen het echt als een tweede thuis. Dat biedt tevens ook binding met het bedrijf, want ze wonen, net als wij, op het erf. Ook scheelt het natuurlijk in de kosten en tijd van woon-werkverkeer dat je gewoon op de werklocatie woont.

Wat was de aanleiding om zelf te gaan bouwen?

Wat je niet wilt is dat slechte huisvesting een reden is voor mensen om niet meer in Nederland te werken. Je wilt dat mensen goed wonen, zich hier prettig voelen en daarmee ook met plezier aan het werk gaan. Wij constateerden dat de beste manier om dit te bereiken was, als we zelf een groot deel van de huisvesting voor onze rekening namen. Dan weet je zeker dat je die hogere standaard kan aanhouden. Dat is toch

minder duidelijk als je inhuurt, hoewel ook in deze sector de lat steeds hoger komt te liggen. Maar voor ons is de internationale werknemer een asset die wij koesteren. En koesteren kun je dus het beste zelf doen.

Welke partijen waren erbij betrokken?

Wij hebben de bouw zelf voor onze rekening genomen. Maar het proces werd van de zijde van de gemeente Oisterwijk uitmuntend vormgegeven. Zij hebben het Expertisecentrum Flexwonen in de hand genomen en die hebben hier sessies met bedrijven, internationale medewerkers, omwonenden en verder alle stakeholders georganiseerd en dat deden ze geweldig goed. Vervolgens zijn er beleidsregels opgesteld en die bieden ondernemers hier een duidelijk kader voor het bouwen voor internationale medewerkers. Ik zie bij sommige buurgemeenten dat het daar nog steeds een beleidsmatige chaos is en ik zou willen dat ze daar hetzelfde traject als hier zouden doorlopen.

Wie heeft zorggedragen voor de kosten?

Wij hebben alles zelf gefinancierd.

“We hebben veel in deze mensen geïnvesteerd en we hebben daarbij in de loop der jaren met deze mensen een goede zakelijke, maar ook persoonlijke relatie opgebouwd.”

Hoe was de samenwerking met de gemeente en andere bevoegde gezagen?

Zoals ik al heb aangegeven was de samenwerking met de gemeente erg goed. We hebben de woonruimten hier in twee fases kunnen realiseren. De huisvesting is met de uitbreiding van ons bedrijf meegegroeid.

Hoe past het initiatief binnen het gemeentelijk beleid?

Wat ik zie, is dat de gemeente zich er sterk van bewust is dat als wij de mensen hier op onze bedrijfslocatie huisvesten, dat een economische win-win situatie is. Niet alleen voor ons bedrijf. Maar het betekent ook dat wij geen beroep doen op de reguliere huizenmarkt en die woningen dus beschikbaar blijven voor de lokale bevolking. Ook doen wij geen structureel beroep op recreatiewoningen en die kunnen dus weer gebruikt worden voor toeristen en bezoekers. Ook dat is winst voor de lokale economie.

Wat je wel ziet, is dat het voor gemeenten wennen is dat je (weer) kunt wonen op een productielocatie. Dat is te begrijpen, want we hebben in Nederland de afgelopen jaren wonen en werken steeds meer gescheiden. Tot in de jaren negentig was het normaal om een bedrijfswoning op het bedrijventerrein te hebben. Inmiddels hebben we volledig gesaneerd, vooral uit veiligheidsoverwegingen. Nu komt dat echter weer wat terug, met onze woningen voor medewerkers op het erf, dat is wennen.

Maar ik denk dat het niet anders kan, want we hebben deze mensen nodig en dan moet je als ondernemer ook een oplossing bieden voor de huisvesting. Dat kun je het beste

doen door het op eigen erf te organiseren. Wat dat betreft lopen wij als tuinbouwsector echt voor op andere sectoren, vind ik. Hier in Waalwijk werd een enorm distributiecentrum gebouwd waar honderden internationale medewerkers aan de slag moesten en daar deden ze zelf niets aan de huisvesting. Dan zijn wij als agrarische sector toch al veel verder met onze initiatieven.

Hoe is het sociaal beheer van de locatie georganiseerd?

Nou de mensen wonen op dezelfde locatie waar wij als familie wonen. Iedereen let op elkaar, dus dat zit wel goed.

“Er zijn beleidsregels opgesteld en die bieden ondernemers een duidelijk kader voor het bouwen voor internationale medewerkers.”

Hoe is de relatie met de lokale bevolking?

Eigenlijk heel goed, door goede communicatie creëer je ook wederzijds begrip. Natuurlijk vernamen we bij de inspraak wat zorgen. Dat waren trouwens vooral de mensen uit Oisterwijk die na de samenvoeging met de gemeente Haaren – veel meer een agrarische gemeente – ineens met dit vraagstuk te maken kregen.

Want daarvoor had Oisterwijk eigenlijk nauwelijks een agrarische sector binnen de grenzen en hadden ze hier niet eerder mee te maken gehad. Maar dat is verleden tijd; er doen zich geen problemen voor. Je ziet zelfs dat als er geen problemen zijn, internationale medewerkers eigenlijk vooral een gewoon onderdeel van de lokale samenleving zijn.

Op welke wijze is invulling gegeven aan duurzaamheid?

We hebben gebruik gemaakt van bestaande gebouwen en alles goed geïsoleerd, de gebouwen zijn voorzien van zonnepanelen. Verder is het van belang dat we nu minder woon-werkverkeer hebben.

Wat zijn de succesfactoren en wat zijn de lessen voor andere ondernemers die aan de slag willen met huisvesting voor internationale medewerkers?

Ik denk dat een proces zoals de gemeente dat hier heeft georganiseerd, met goede begeleiding van het Expertisecentrum Flexwonen, heel veel vooroordelen kan wegnemen en duidelijke beleidskaders kan meegeven aan ondernemers. Verder denk ik dat het goed is dat we een duidelijk onderscheid blijven maken tussen de opgaven die wij hebben als ondernemers en andere vraagstukken op de woningmarkt, zoals bijvoorbeeld opvang van migranten, gescheiden mensen die snel tijdelijke huisvesting zoeken. Dat moeten we niet koppelen aan de woningen en woonlocaties die wij realiseren. Houd het zakelijk. Huisvesting voor internationale medewerkers is onderdeel van je core business, andere huisvestingsvraagstukken niet. Dat moet een gemeente ook niet vragen. Voor de gemeente zit de winst erin dat de mensen die wij huisvesten geen beroep doen op de woningen voor deze andere groepen.

Gemeente Oisterwijk

De gemeente Oisterwijk heeft een duidelijk beleidskader vastgesteld op basis van een onderscheid tussen shortstay (tot 1 jaar), midstay (1 tot 3 jaar) en longstay (3 jaar en langer). Dat leidt tot de volgende indeling:

- 1.** Huisvesting voor shortstay wordt doorgaans niet als wonen, maar als logies aangeboden. De mogelijkheid om direct bij aankomst uit het buitenland onderdak te vinden kan in de reguliere woningmarkt niet goed worden vervuld. Bovendien is het bij kort verblijf niet of nauwelijks mogelijk om zelf te voorzien in de inrichting van een woning. Anderzijds kent de reguliere hotelmarkt een prijsniveau dat voor arbeidsmigranten niet haalbaar is.
- 2.** Voor midstay is er onvoldoende aanbod. Dat geldt niet alleen voor arbeidsmigranten; de behoefte aan meer vormen van flexwonen geldt ook voor andere groepen spoedzoekers. Flexwonen staat voor snel beschikbare, soms tijdelijke, maar wel zelfstandige huisvesting. Dit marktsegment groeit momenteel sterk, mede door stimuleringsmaatregelen van rijk en provincies, maar er liggen nog grote opgaven.
- 3.** Longstay vindt zijn weg in de reguliere woningmarkt van huur- en koopwoningen. Met dezelfde kansen en belemmeringen die iedereen ervaart.

[Link naar het beleidskader van de Gemeente Oisterwijk](#)

Kijken we naar de criteria die de gemeente stelt dan zien we de volgende eisen (kort weergegeven):

1. Een aanvaardbare kwaliteit van het woon- en leefklimaat (zoals geluid, geur, veiligheid etc.) voor de arbeidsmigranten is gewaarborgd. Hiervoor worden onder meer de milieu-hygiënische situatie, de leefbaarheid van de directe woonomgeving en de stedenbouwkundige kwaliteit beoordeeld.
2. Het eventueel betrokken uitzendbureau dient aangesloten te zijn bij de ABU, NBBU of gelijkwaardige organisatie. Aansluiting bij een dergelijke organisatie staat borg voor kwaliteitseisen op het gebied van arbeidsvoorwaarden, afdracht van sociale premies, veiligheid op de werkvloer en gedragsregels.
3. Een werkgever mag niet verplichten dat zijn werknemers gebruik maken van de eventuele huisvesting die de werkgever (op zijn terrein) beschikbaar heeft.
4. Het arbeids- en huurcontract dienen van elkaar gescheiden te zijn.
5. Bij beëindiging van de arbeidsrelatie mag de werknemer zo nodig nog minimaal vier weken op zijn (tijdelijke) woonadres verblijven tegen de gelijke huur of kosten als tijdens de arbeidsrelatie. Als het verblijf aldaar onwenselijk is, dient voor genoemde periode een passende alternatieve woonlocatie te worden aangeboden. De werknemer krijgt zo voldoende gelegenheid om een vervangende woonruimte te vinden.
6. De huisvesting van gezinnen met kinderen en/of minderjarige personen in onzelfstandige huisvesting is niet toegestaan. Dergelijke huisvesting is naar aard en inrichting niet geschikt voor gezinnen met kinderen. Uiteraard is dat - net als ieder ander huishouden - wel mogelijk in zelfstandige mid- of longstay huisvesting.
7. Per kamer verblijven maximaal twee arbeidsmigranten en bij voorkeur één arbeidsmigrant per kamer (uiteraard uitgezonderd stelletjes).
8. De exploitant van de huisvestingslocatie beschikt na startdatum van de exploitatie over het SNF-of AKF-keurmerk.
9. Professioneel beheer en toezicht moeten gegarandeerd zijn in de vorm van een getekende schriftelijke verklaring/beheerplan.
10. Zorgvuldige stedenbouwkundige, landschappelijke en verkeerskundige inpassing is een vereiste.
11. De omvang van de locatie en het exact aantal huisvestingsplaatsen is maatwerk en wordt ook gerelateerd aan de draagkracht van het gebied in het kader van de sociale cohesie. Daarin moet een balans worden gevonden. In principe wordt geen medewerking verleend in gevallen dat de aard en omvang van de voorziening het sociaal-maatschappelijk absorptievermogen van nabijgelegen woonlocaties of woonkern onevenredig aantast.
12. Parkeren vindt plaats op eigen terrein. Woon-werkverkeer per fiets heeft uitdrukkelijk de voorkeur en het gebruik van fietsen in de voorziening wordt gefaciliteerd.
13. Inpandige en/of uitpandige recreatiemogelijkheden vormen onderdeel van de locatieontwikkeling.
14. Voor de arbeidsmigranten van een locatie wordt door de huisvester een sociale kaart gemaakt van de voorzieningen in de nabijheid van de locatie (winkels, huisarts, apotheek, openbaar vervoer, sport, restaurants); Deze informatie wordt in de taal van de arbeidsmigrant beschikbaar gesteld en in ieder geval ook in het Nederlands en Engels.
15. Alle geldende plaatselijke ruimtelijke procedures, beleidskaders en verordeningen, met wettelijke bepalingen ten aanzien van woon- en leefklimaat, ontheffingsmogelijkheden, bezwaar- en beroepstermijnen blijven onverminderd van kracht.
16. Er moet een goede omgevingsdialoog zijn gevoerd.

[Meer informatie](#)

Tiny house

Versnelling van de klimaattransitie en nieuwe huisvesting voor internationale medewerkers gaan hand in hand

SIGN (Stichting Innovatie Glastuinbouw Nederland) werkt aan hoogwaardige toepassingen van reststromen uit de tuinbouw. Samen met de Floriade en het ministerie van LNV organiseerde SIGN in 2021 een prijsvraag voor de bouw van een duurzaam gebouw op de Floriade. De criteria waarop de jury het gevraagde circulaire bouwsysteem beoordeelde, waren:

- 1.** Bijdrage aan de doelstelling biobased en reststromen tuinbouw. Hoe hoger het percentage (volume %) van de bouwmaterialen dat biobased is en afkomstig uit de tuinbouw, des te beter. Geef aan welk deel uit de tuinbouw afkomstig is, welk deel wel biobased is, maar niet tuinbouw gerelateerd (bijv. hout, stro), en welk gedeelte niet biobased (bijv. staal, beton). Laat glas en de installaties daarbij buiten beschouwing.
- 2.** De architectonische en technische mogelijkheden. De waardering voor een materiaal berust niet alleen op de technische eigenschappen, maar ook op het uiterlijk en de architectonische mogelijkheden voor toepassing op grote schaal. Welke bijzondere eigenschappen heeft het voorgestelde bouwsysteem? Zijn er bijvoorbeeld makkelijk bijzondere vormen mee te realiseren? Is het brandveilig?
- 3.** Ingeschatte kosten voor realisatie.
- 4.** Hoe eenvoudig is het om te demonteren en opnieuw op te bouwen.

Het achterliggende idee van het Tiny House is de tuinbouw als afnemer van bouwmaterialen uit de sector. Gezien de schaarste aan woningen ligt een voorbeeldwoning voor internationale medewerkers dan voor de hand. De woningnood is uiteraard zeer groot onder de Nederlandse burgers, maar ook internationale medewerkers hebben het moeilijk om aan goede woningen te komen. Daar moest Tiny House een oplossing voor bieden. Daarbij was het belangrijk

te werken aan een bouwsysteem dat aansluit op eisen voor zowel short-stay- als mid-stay-verblijf. Het bouwsysteem voldoet verder overigens ruimschoots aan de eisen uit het Bouwbesluit, zelfs die voor permanente bouw.

“Het achterliggende idee van het Tiny House is de tuinbouw als afnemer van bouwmaterialen uit de sector. Gezien de schaarste aan woningen ligt een voorbeeldwoning voor internationale medewerkers dan voor de hand.”

Het ministerie van LNV en de Floriade verzorgden de financiering. De Floriade leverde de (tijdelijke) plek (Tiny House kavel 80). Rob van Hove van Dior Bouw, slaagde erin het project binnen het gestelde budget (€75.000) te realiseren. SIGN begeleidde de realisatie inhoudelijk. Het project toont aan dat woningen betaalbaar en duurzaam uit de reststroom van de tuinbouw te produceren zijn.

Met dit bouwsysteem kunnen toekomstige gebruikers/kopers de vorm en maatvoering zelf bepalen.

In principe kunnen de gebruikers er elk rechthoekig gebouw mee realiseren dat niet hoger is dan vier bouwlagen.

Het concept is interessant voor zowel ondernemers als gemeenten. Wat betreft de laatste doelgroep: gemeenten hebben duurzaamheid en circulariteit hoog in het vaandel staan en dat als beleid vaak opgenomen in structuur- en omgevingsvisies. Een bouwproject dat ook op de aspecten circulariteit en biobased goed scoort, geeft op die thema's invulling aan gemeentelijk beleid.

De duurzaamheidsaspecten zijn talrijk. Zo gaat het bouwsysteem uit van holle bouwelementen waarbij de bouwer slim gebruik maakt van I-joist balken uit resthout. In die holle bouwelementen zit een isolatiemateriaal afkomstig uit de glastuinbouw, waarbij de isolatiewaarde fors hoger is dan de eis uit het Bouwbesluit. Met hetzelfde bouwsysteem is een voorbeeldproject in Amsterdam-Zuidoost ontwikkeld, dat netto energie opwekt.

Waarom integraal duurzaam, biobased en circulair?

Gebouwen staan er doorgaans voor langere tijd; ze blijven impact op hun omgeving en het milieu uitoefenen. Het is daarom van groot belang dat nieuwe projecten rekening houden met integrale duurzaamheid. In 2050 moet de CO₂- uitstoot klimaatneutraal zijn en onze energievoorziening uit hernieuwbare bronnen plaatsvinden. Om het gebruik en de verwerking van grondstoffen mogelijk te maken, wordt veel energie verbruikt en CO₂ uitgestoten. De bouw gebruikt 50% van de grondstoffen en 40% van alle energie die we jaarlijks nodig hebben om onze economie te laten draaien. Voor het bereiken van een volledig circulaire economie is het noodzakelijk dat de bouw de negatieve milieu impact fors terugdringt. In het regeerakkoord van het kabinet Rutte IV zijn expliciet verdienmodellen rond biobased bouwmaterialen en carbon credits opgenomen.

Daarmee staan we in Nederland voor forse uitdagingen. Naast een tekort aan betaalbare woningen is er sprake van transitie op verschillende gebieden:

- 1.** Materiaalgebruik (circulariteit, biobased, hergebruik, efficiency verhoging)
- 2.** Het verlagen van CO₂-impact in de gebouwde omgeving (energie besparen, energie opwekken, biobased materialen grootschalig toepassen, de bouw kan daarmee in plaats van CO₂ uit te stoten juist CO₂ opslaan in gebouwen ('Construction Stored Carbon'))
- 3.** Het verhogen van de biodiversiteit en een natuurlijke omgeving, die de gezondheid bevordert en het 'heat island effect' van steden tegengaat.

Hoewel inmiddels aansprekende voorbeeldprojecten gerealiseerd zijn, blijft het aantal projecten dat duurzaamheid echt integraal heeft aangepakt, nog altijd beperkt. Bij 'all inclusive' gaat het niet alleen om biobased bouwen, maar ook om de circulaire, natuurinclusieve, energieleverende en conceptuele bouw. Recente bouwprojecten van tuinders laten zien dat ze veel verder gaan dan het stapelen van units: ze hebben de woongebouwen fraai ingepast in het landschap, gaan slim met aanwezige restwarmte om en gebruiken warmtepompen en zonnecellen voor duurzame energie. Met het gebruik van biobased bouwmaterialen uit de reststromen van de eigen sector, kunnen kwekers projecten realiseren die netto zelfs CO₂ vastleggen.

"Recente bouwprojecten van tuinders laten zien dat ze veel verder gaan dan het stapelen van units: ze hebben de woongebouwen fraai ingepast in het landschap, gaan slim met aanwezige restwarmte om en gebruiken warmtepompen en zonnecellen voor duurzame energie."

Met dit project tonen de initiatiefnemers (SIGN, Floriade en het ministerie van LNV) dat een mooi, duurzaam en betaalbaar concept haalbaar is door de markt te belonen voor duurzaamheid. Het Tiny House is tot oktober 2022 te zien op het Tiny House kavel op de Floriade Expo22 in Almere (kavel 80).

Royal Berry

Wat was de aanleiding om aan de slag te gaan?

In de piektijden hebben wij hier meer dan 300 internationale medewerkers aan de slag. Dat is een grote groep mensen en die hebben allemaal een goede verblijfslocatie nodig. De wijze waarop de mensen nu zijn gehuisvest vinden wij als bedrijf niet voldoende. Als je, zoals wij, streeft naar topkwaliteit in je product, hoort daar ook topkwaliteit bij wat betreft het voorzien in de woonbehoefte van je internationale medewerkers.

Daarbij komt dat ook op internationaal niveau arbeid steeds schaarser wordt en de levensstandaard in landen als Polen sterk toeneemt, zodat je ook kwaliteit moet bieden om de mensen hier te krijgen. Mensen komen nog steeds graag in Nederland werken, want het betaalt nog steeds goed. Maar ook zij kiezen tegenwoordig voor kwaliteit.

Heeft de locatie het AKF- of SNF-keurmerk?

Jazeker wordt dat het geval. Maar ik wil wel opmerken dat één van de leden van het Aanjaagteam Bescherming Arbeidsmigranten heeft aangegeven dat dit het beste plan was dat zij tot dan toe hadden gezien. Dat geeft wel aan hoe hoog wij de lat hebben gelegd.

Zijn de bewoners tevreden?

Dat kunnen we nu nog niet zeggen, want het is dus nog niet gebouwd en bewoond. Wat ik wel weet is dat onze medewerkers er wel naar uitzien om op deze locatie te wonen.

Wat was de aanleiding om zelf te gaan bouwen?

Voor ons is internationale arbeid onmisbaar. Wij hebben een groot deel handwerk c.q. vakwerk. Daarvoor zijn de internationale medewerkers onmisbaar. Wij hebben besloten dat wij als bedrijf zelf het beste de woonkwaliteit kunnen bieden die we voor onze medewerkers nastreven en bovendien hebben we een vrije locatie hier in het gebied. Dus dat zou in principe moeten betekenen dat we een en ander snel zouden kunnen realiseren.

Welke partijen zijn erbij betrokken?

Van de zijde van de initiatiefnemers Royal Berry en financiers en van de zijde van de overheid de gemeente. Natuurlijk hebben we tevens gesproken met bewoners en lokale groepen.

“De gemeente en de provincie stimuleren dat waar zij kunnen. Wat mij betreft hoort daar ook een hoogwaardige woonlocatie bij voor de mensen die hier werken.”

Wie gaat zorgdragen voor de kosten?

Royal Berry met op de achtergrond financiers.

Royal Berry

Initiatiefnemer: Royal Berry

Locatie: Bemmelen (Gelderland)

Bouwjaar: Nog te realiseren

Aantal units: 100 units

Gesprekspartner: Jan van Genderen

Hoe was de samenwerking met de gemeente en andere bevoegde gezagen?

In de kern is de samenwerking heel erg goed. Maar wat je ziet, is dat de procedures niet in het voordeel van een krachtige en snelle aanpak werken. Wij hebben ervoor gekozen dat we niet voor tijdelijke huisvesting gaan. Duurzaam en hoogwaardig betekent voor ons dat we hier de komende dertig jaar huisvesting willen realiseren. Bouwen van hoogwaardige woningen houdt bovendien ook in dat je dat niet in een periode van tien jaar kunt afschrijven. Wat je ziet is dat de gemeente dat wel wil faciliteren, maar daarbij gehouden is aan standaard ruimtelijke procedures.

Je zou kunnen kiezen voor de tijdelijke route, maar een periode van tien jaar, zoals die wordt aangehouden voor tijdelijke huisvesting, is voor ons te kort. Maar dan zie je dus vervolgens wel dat je niet kunt volstaan met een simpele inpassing, maar echt moet gaan voor een volwaardige wijziging van het bestemmingsplan. Dat is een traject van jaren, want dan kun je eventueel te maken krijgen met inspraakprocedures die tot aan de Raad van State gaan.

Hoe past het initiatief binnen het gemeentelijk beleid?

De locatie waar wij zitten - Bergerden - is ontwikkeld als dé toplocatie van glastuinbouw in Gelderland. State of the art kassen, vooroplopend wat betreft duurzaamheid en hoogwaardige bedrijven. De gemeente en de provincie stimuleren dat waar zij kunnen. Wat mij betreft hoort daar ook een hoogwaardige woonlocatie bij voor de mensen die hier werken. Ik zie dat als een nieuwe vorm van gebiedsontwikkeling die overal opgang maakt waar internationale arbeid wordt ingezet: wonen gekoppeld aan het bedrijf en de werklocatie. Dus wat mij betreft moeten we daarin ook vooroplopen hier in Bergerden. Het voorstel dat wij hebben voldoet in ieder geval aan die eis van innovatie.

Verder is het heel belangrijk dat we met dit initiatief de druk op de lokale woningmarkt sterk verminderen. Dat zou iedere gemeente moeten omarmen, want de woningnood neemt alleen maar toe. We hebben echter wel gezien dat binnen de gemeenteraad deze manier van denken niet door iedereen wordt aangehouden en sommigen partijen zelfs nog pleiten voor huisvesting in reguliere woningen. Wat mij betreft moet je dat niet willen.

Ik denk dat we moeten uitkijken dat we, als we initiatieven als het onze - maar daar zijn er meer van in dit land - niet actief ondersteunen, we de ongewenste woonsituaties in stand houden. Vervolgens

worden die ervaringen weer geprojecteerd op onze initiatieven, die dan weer - onterecht - negatief worden beoordeeld. We moeten voorkomen dat dat een soort vicieuze cirkel wordt. Wij willen die in ieder geval hier doorbreken.

Hoe is het sociaal beheer van de locatie georganiseerd?

Uiteraard is er een woning voor een toezichthouder en zal er toezicht zijn. Maar wat ik ook belangrijk vind, is dat wij als bedrijf actief werken aan de sociale cohesie op de locatie. Wij hebben een gemengde arbeidspopulatie, met jongeren, alleenstaanden, maar ook getrouwde stellen en die mix zullen we ook altijd aanhouden op de woonlocatie. Zo voorkomen we bijvoorbeeld dat er alleen jonge mannen in de leeftijd van 18 tot 25 jaar komen wonen. Want dan krijg je een andere dynamiek.

Hoe is de relatie met de lokale bevolking?

We hebben de lokale bevolking geïnformeerd. Daar zitten, zoals te begrijpen, wel wat vragen. Maar deze twijfels zijn dus vooral gebaseerd op de oude wijze van huisvesten. Wij leggen de mensen uit dat wij dat juist doorbreken door de mensen op deze locatie te huisvesten en daarbij goede woningen en recreatieve voorzieningen aan te bieden. Dat wordt wel geaccepteerd. Maar ik snap ook wel dat de mensen zoiets hebben van 'eerst zien en dan geloven'.

Op welke wijze is invulling gegeven aan duurzaamheid?

Natuurlijk wordt alle huisvesting goed geïsoleerd en maken we gebruik van zonnepanelen. Maar ik ben vooral ook heel trots op het feit dat we binnen het project één hectare natuur realiseren. Uiteraard voorkomen we woon-werkverkeer door het wonen te realiseren nabij de bedrijfslocatie. Verder zetten we natuurlijk echte woningen neer, die dertig jaar blijven staan.

Wat worden wat jou betreft de succesfactoren en wat zijn de lessen voor andere ondernemers die aan de slag willen met huisvesting voor internationale medewerkers?

Ik denk wel dat de keuze voor tijdelijk of duurzaam een hele wezenlijke is. Maar wat ik vooral zou willen, is dat we niet de tijdelijke varianten realiseren en dat die achteraf gewoon blijvend zijn, terwijl initiatieven die vooraf aangeven lange termijn locaties te willen zijn, niet of heel traag van de grond komen. Wat mij betreft is vooral ook het algemene belang dat wij bewerkstelligen, namelijk de druk op de woningmarkt wegwerken, een reden om initiatieven als het onze daadkrachtig te ondersteunen.

Van Dijk Groenteproducties

Initiatiefnemer: Van Dijk Groenteproducties

Locatie: America (Limburg)

Bouwjaar: 2019

Aantal units: 50 woningen (300 bedden)

Gesprekspartner: Eric Muijsers

Van Dijk Groenteproducties

Wat was de aanleiding om aan de slag te gaan?

Wij werken als bedrijf nu al meer dan twee decennia met internationale medewerkers en ervaren dat we in een wereld leven waarin arbeid schaars is en dat je dus moet investeren in je internationale medewerkers. Het is een groot misverstand als mensen denken dat dit laagwaardig werk is en dat het alleen maar gaat om goedkope arbeid. Dat doet geen recht aan de mensen en hun vakmanschap. Het ergste dat je kunt zeggen is dat deze mensen werk doen, wat wij niet willen doen. Nee, deze mensen verrichten arbeid die wij niet meer kunnen doen.

Als je dat als visie hebt, dan weet je dat je moet investeren in goede huisvesting als secundaire of misschien wel als primaire arbeidsvoorwaarde. Dan weet je ook dat hoe zaken, zoals huisvesting, in het verleden waren georganiseerd, niet meer van deze tijd zijn. Daarom hebben wij dus het heft in eigen hand genomen wat betreft de huisvesting.

Heeft de locatie het AKF- of SNF-keurmerk?

We hebben het SNF-keurmerk. Maar bovenal hebben we onze eigen standaard. Wat dat laatste betreft is het belangrijk mee te geven dat wij echte huizen hebben gebouwd, ook al betreft het tijdelijke huisvesting voor een periode van tien jaar. Dat lijkt haaks te staan op elkaar, maar voor ons was altijd duidelijk dat als je investeert in mensen, je ook in echte huisvesting moet investeren.

Zijn de bewoners tevreden?

We hebben een wachtlijst, ik denk dat dat genoeg

zeft. Voor ons was trouwens de relatie met twee, pal nabijgelegen, recreatiecentra ook heel belangrijk. Dat zijn twee heel belangrijke economische actoren in deze regio en het was absoluut niet aan de orde dat wij op enige wijze overlast zouden veroorzaken. We zijn er trots op te constateren dat dit ook absoluut niet het geval is.

Wat was de aanleiding om zelf te gaan bouwen?

Zoals aangegeven was het vooral investeren in de factor arbeid. Maar een belangrijke directe aanleiding was ook het beleid van de gemeente om twee grotere pilots voor nieuwbouw te faciliteren. Daar zijn we direct op ingesprongen. Wat vooral belangrijk is, is dat wij ons als

"Het is een groot misverstand als mensen denken dat dit laagwaardig werk is en dat het alleen maar gaat om goedkope arbeid. Dat doet geen recht aan de mensen en hun vakmanschap."

bedrijf voorstaan op kwaliteit, zowel van onze producten als van de wijze waarop wij produceren. Daar horen ook goede arbeidsomstandigheden en woonomstandigheden bij. Sinds 2013 hebben wij hier een prachtige locatie voor onze productie en distributie en wij hadden het plan om daar ook een kwalitatief hoogwaardige woonlocatie bij te plaatsen. Dat maakt het eigenlijk één mooi geheel.

Welke partijen waren erbij betrokken?

Wij hebben als Van Dijk Groenteproducties zelf zorggedragen voor de realisatie en zoals aangegeven was er van de zijde van de gemeente ruimte voor twee pilots.

Wie heeft zorg gedragen voor de kosten?

Van Dijk Groenteproducties.

Hoe was de samenwerking met de gemeente en andere bevoegde gezagen?

De samenwerking met de gemeente was goed. We hebben ook veel tijd gestoken in overleg met de nabijgelegen buurtbewoners en de dorpsraad. Dat is nodig en het blijft altijd moeilijk. Immers, de weerstand tegen huisvesting voor internationale medewerkers heeft vooral te maken met de negatieve uitstralingseffecten zoals lawaai, rommel, e.d. Wat dat betreft kun je het vergelijken

“We hebben ook veel tijd gestoken in overleg met de nabijgelegen buurtbewoners en de dorpsraad. Dat is nodig en het blijft altijd moeilijk.”

met bezwaren die mensen hebben tegen windmolens: de samenleving heeft er baat bij en wil het, maar jij ervaart als omwonende geen voordelen. Het enige dat je kunt doen, is proberen deze negatieve effecten te voorkomen. Daar zijn we, denk ik, in geslaagd, want tot op heden ervaart niemand overlast. Noch de omwonenden, noch de recreatieparken.

Het is vooral heel belangrijk dat we het project in een periode van ruim één jaar hebben kunnen realiseren. De vergunningverlening ging heel snel en omdat we uitgaan van een periode van tien jaar hoeven we dus niet een hele officiële planprocedure te doorlopen. Ik denk dat we juist door deze snelle realisatie ook de gemeente enorm hebben geholpen met het realiseren van haar doelen op het gebied van goede huisvesting, zoals het voorkomen van overlast en vrijspelen van reguliere woningen voor woningzoekenden.

Hoe is het sociaal beheer van de locatie georganiseerd?

We hebben hier een beheerder/toezichthouder op het terrein en we hebben cameratoezicht. Ook hebben we een speciaal verlichtingsplan opgesteld dat de mensen goed de weg wijst, maar geen lichtvervuiling in de omgeving veroorzaakt.

Hoe past het initiatief binnen het gemeentelijk beleid?

De gemeente Horst aan de Maas erkent het grote economische belang van de internationale werknemers. Niet alleen voor de tuinbouwsector, maar ook voor transport en logistiek. Dat is heel belangrijk. De gemeente is zich er ook in toenemende mate van bewust dat het traditionele beleid, waarbij min of meer werd geëist dat deze mensen ook gehuisvest zouden worden in 'gewone' woningen, niet meer werkt en eigenlijk nooit heeft gewerkt.

Immers, de medewerkers zijn hier tijdelijk en willen gewoon een goede betaalbare tijdelijke huisvesting en de reguliere woningen moeten in deze tijd van schaarste toch vooral worden toegewezen aan de woningzoekenden. Met onze aanpak voorkomen wij juist druk op de woningmarkt. Dat is in toenemende mate een heel sterk argument om soortgelijke projecten te realiseren. Want de woningnood is enorm en gaat niet weg. Dus wat dat betreft past onze aanpak heel goed in het gemeentelijk beleid.

De onderlinge sociale controle moet trouwens ook niet worden onderschat. De mensen willen in rust wonen.

Hoe is de relatie met de lokale bevolking?

De relatie is goed. Vooral dus omdat van overlast geen sprake is.

Op welke wijze is invulling gegeven aan duurzaamheid?

We hebben dus gekozen voor echte huizen, dat is al een vorm van duurzaamheid. Ze zijn ook goed geïsoleerd en we gebruiken zonne-energie. Verder zijn de woningen voorzien van warmtepompen. Wat daarnaast ook belangrijk is, is dat we woon-werkverkeer voorkomen. De mensen lopen gewoon naar de naastgelegen productielocatie.

Wat waren de succesfactoren en wat zijn de lessen voor andere ondernemers die aan de slag willen met huisvesting voor internationale medewerkers?

Ik denk dat het heel goed is om het project sterk privaat te positioneren. Dus gekoppeld aan het bedrijf. Ik denk dat het goed is dat we kijken of de bezettingsgraad soms wat omhoog kan, maar ik denk dat je moet uitkijken als je bepaalde maatschappelijke doelen – zoals permanent wonen – gaat opnemen in je project. Dan wordt het gewoon een reguliere woningbouwlocatie en wij willen niet gezien worden als projectontwikkelaar. Nee, wij bouwen voor onze internationale medewerkers.

De periode van tien jaar is natuurlijk veel te kort en je hoopt dat het langer kan duren. Maar de keuze voor 'tijdelijkheid' heeft wel sterk in het voordeel gewerkt bij een snelle realisatie.

Keurmerken voor de tijdelijke huisvesting van internationale medewerker

Alle locaties in dit boek hebben een AKF- of SNF-keurmerk voor huisvesting van internationale medewerkers. Hiermee tonen de ondernemers hun commitment aan kwaliteit en onafhankelijk toezicht daarop. Dergelijke keurmerken vormen een belangrijk onderdeel van de opgave om meer huisvesting mogelijk te maken. Gemeenten kunnen deze keurmerken opnemen in het huisvestingsbeleid voor internationale medewerkers, aansluiting zoeken bij landelijke normen en werken met een onafhankelijk kwaliteitsinstrument dat door ondernemers is omarmd.

In de Landelijke Verklaring Huisvesting Arbeidsmigranten kwamen rijk, gemeenten, sociale partners (waaronder die in de agrarische sector) en andere belanghebbenden, minimale eisen voor de tijdelijke huisvesting van internationale medewerkers overeen.

In deze minimeisen werden elementen opgenomen die in het bijzonder relevant zijn voor deze specifieke vorm van tijdelijke huisvesting. Er werden eisen gesteld aan het minimumaantal vierkante meters voor bewoners, hygiëne, voorzieningen, informatievoorziening, beheer en natuurlijk bouw- en brandveiligheid.

Toezicht op deze norm werd georganiseerd door twee keurmerken. Het Agrarisch Keurmerk Flexwonen (AKF) en de Stichting Normering Flexwonen (SNF) organiseren jaarlijks controles op meer dan 700 ondernemingen die gezamenlijk ruim 14.000 locaties beheren waar internationale medewerkers tijdelijk zijn gehuisvest.

Alhoewel deelname aan deze keurmerken vrijwillig is, worden ze breed gedragen. Niet alleen zijn vertegenwoordigers van rijk, sociale partners, huisvesters en gemeenten betrokken bij het bestuur en het toezicht, ze zijn tevens een belangrijk onderdeel van beleid op landelijk, provinciaal en gemeentelijk niveau. Bovendien zijn de normen geborgd in de relevante cao's in de land- en tuinbouw en uitzendsector. Dit heeft er in de markt toe geleid, dat het bezit van een huisvestingskeurmerk een vanzelfsprekendheid is geworden voor iedere onderneming die de huisvesting van het internationaal personeel serieus neemt.

Hoogweg Paprikakwekerijen

Initiatiefnemer: Hoogweg Paprikakwekerijen

Locatie: Luttelgeest (Flevoland)

Bouwjaar: 2020

Aantal units: 150

Gesprekspartner: Jalisa Rozendal, Mariska Hoogweg

Wat was de aanleiding om aan de slag te gaan?

Internationale medewerkers zijn al jaren belangrijk binnen onze organisatie en we verwachten dat dit zo zal blijven en nog zal toenemen. Arbeid is schaars en lijkt alleen maar schaarser te worden. Om ervoor te zorgen dat internationale medewerkers voor ons willen blijven werken, is huisvesting van essentieel belang. Voorheen woonden de internationale medewerkers voor een deel in de dorpskernen. Hierdoor raakte het evenwicht wat zoek tussen internationale medewerkers en de autochtone inwoners. Anderzijds wil je zorgen voor volwaardige huisvesting. Dit hebben we kunnen realiseren op ons eigen terrein, door het bouwen van tweepersoons huisvesting.

Heeft de locatie het AKF- of SNF-keurmerk?

We hebben het SNF-keurmerk.

Zijn de bewoners tevreden?

Voor ons is het belangrijk dat de bewoners naar hun zin wonen. Dat komt hun arbeidsvreugde en productiviteit ten goede. Dat heeft natuurlijk niet alleen te maken met een goed huis, maar ook met de aanwezigheid van bijvoorbeeld recreatieve voorzieningen, een Poolse SRV-wagen, en dergelijke.

**“als mensen prettig wonen
dan is daarmee de basis voor
ongewenst gedrag eigenlijk
ook voor een groot deel
afwezig.”**

Wat was de aanleiding om zelf te gaan bouwen?

De plannen bestonden al enige tijd. De gemeente bood de ruimte voor drie grootschalige locaties voor de huisvesting van internationale medewerkers. Daar hebben wij ons voor aangemeld en we zijn daarvoor in aanmerking gekomen. We hadden zelf de ruimte om dit te realiseren.

Maar we zien ook dat de uitzendbureaus zelf aan de slag gaan met nieuwe hoogwaardige woningbouwprojecten. Hier vlakbij bijvoorbeeld, hebben meerdere uitzendbureaus ook prachtige locaties gerealiseerd. Daarmee wordt duidelijk dat iedereen steeds meer werkt aan kwaliteit.

**“Een mooi duurzaam voorbeeld is
dat alle huizen zijn aangesloten op
ons aardwarmtenet.”**

Welke partijen waren erbij betrokken?

De gemeente die de vergunning heeft verleend en in het proces hebben we goed samengewerkt met een uitzendbureau, waar wij mee samenwerken. Daarnaast hebben we ook de buurt betrokken bij onze plannen.

Wie heeft zorg gedragen voor de kosten?

Wij hebben zelf de financiering geregeld.

Hoe was de samenwerking met de gemeente en andere bevoegde gezagen?

De samenwerking met de gemeente Noordoostpolder verliep goed. Van overheidszijde waren er geen andere organisaties bij betrokken.

Hoe past het initiatief binnen het gemeentelijk beleid?

De gemeente had zoals gezegd duidelijk aangegeven waar welk type huisvesting zou kunnen komen, van grote locaties tot kleine locaties. Het is wel belangrijk op te merken dat wij zien dat voor ons bedrijf - en voor andere bedrijven hier in de omgeving - het aantal toegewezen plaatsen niet voldoende is. De wens is, dat er meer van deze locaties bij komen.

Hoe is het sociaal beheer van de locatie georganiseerd?

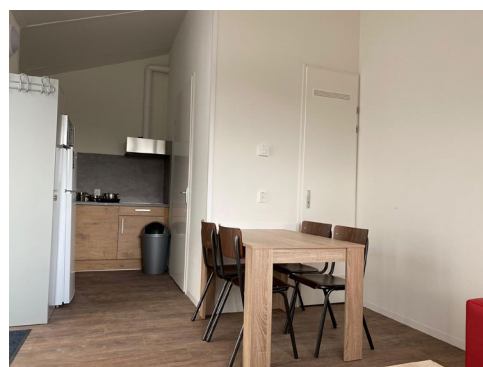
We hebben een beheerster die op het terrein toezicht houdt en dat geweldig doet. Je ziet ook dat de onderlinge sociale controle op een prettige manier z'n werk doet. Mensen helpen elkaar en maken het gezellig samen. Ook belangrijk, als mensen prettig wonen dan is daarmee de basis voor ongewenst gedrag eigenlijk ook voor een groot deel afwezig.

Hoe is de relatie met de lokale bevolking?

Die is goed. We zien dat onze medewerkers op hun manier deel uitmaken van de lokale gemeenschap. Ze doen hun boodschappen hier in de buurt. Dit heeft economische voordelen voor de lokale middenstand. De verschillende supermarkten hebben een aantal schappen met Poolse producten. Een deel van de mensen besluit uiteindelijk hier permanent te gaan wonen. Ze krijgen kinderen en die gaan hier naar school en naar de sportvereniging. Een mooie manier om te integreren in de samenleving.

Op welke wijze is invulling gegeven aan duurzaamheid?

Duurzaam bouwen betekent voor ons bouwen voor de langere termijn. Dat heeft milieuvordelen, maar ook voordelen op economisch en sociaal vlak. Wat het laatste betreft kunnen wij dus mensen de zekerheid bieden dat ze hier kunnen komen werken en wonen. Een mooi duurzaam voorbeeld is dat alle huizen zijn aangesloten op ons aardwarmtenet.

Wat waren de succesfactoren en wat zijn de lessen voor andere ondernemers die aan de slag willen met huisvesting voor internationale medewerkers?

Wat ons betreft zijn er vier lessen:

1. Belangrijk is een goede samenwerking met gemeenten, omwonenden en uitzendbureaus.
2. Er is goed nagedacht over de inrichting van de huisvesting. De tweepersoons huisvesting wordt zeer gewaardeerd. Doordat we voldoende ruimte hadden om te bouwen is de huisvesting ruimtelijk opgezet. Hierdoor was er ook ruimte voor een volleybalveld en een recreatieruimte met biljart, tafeltennistafels en gezellige zitjes.
3. Kwalitatief goede huisvesting en dicht bij het werk wonen, zorgt ervoor dat medewerkers er graag wonen. Dit willen we nu en voor in de toekomst blijven realiseren.
4. Tenslotte lijkt het ons van belang dat onze woonlocaties grotendeels bewoond worden door medewerkers die bij het bedrijf werken. Met de mogelijkheid om ook tijdelijk medewerkers van andere bedrijven te huisvesten in voor ons rustige periodes. Want je wilt uiteindelijk een optimale bezetting.

Wesselman Flowers

Initiatiefnemer: Wesselman Flowers
Locatie: Roelofarendsveen (Zuid-Holland)
Bouwjaar: 2010
Aantal units: 6 units
Gesprekspartner: Joost Wesselman

Wat was de aanleiding om aan de slag te gaan?

Het werk dat wij hebben kan niet verder worden geautomatiseerd. Het blijft dus voor een groot deel handwerk. Dus de schaarste speelt al een hele tijd en is blijvend. Tegen die achtergrond ben ik er al in het begin van de start van mijn bedrijf achter gekomen dat er vanuit met name Polen behoefte bestond bij mensen om aan de slag te gaan in ons land. Ik was namelijk direct na de val van de muur al gaan kijken in Polen of we daar tulpen naartoe zouden kunnen exporteren. Daar was geen behoefte aan destijds, maar er was wel behoefte om hier te komen werken en geld te verdienen. Aangezien wij dus tekorten hadden aan arbeid was het een kwestie van vraag en aanbod. Maar dan moet je ook zorgen voor huisvesting.

Heeft de locatie het AKF- of SNF-keurmerk?

Wij hebben het SNF-keurmerk.

Zijn de bewoners tevreden?

Jazeker, ze zien het echt als hun huis. Zo hebben we natuurlijk wel voor schoonmakers gezorgd, maar je ziet dat ze het zelf ook netjes houden. Ze maken ook hun eigen huisregels. Als voorbeeld: zo staan de schoenen allemaal netjes bij de ingang en loopt iedereen binnen op sokken of schone schoenen. Mensen investeren tevens zelf ook in de huisvesting. Zo heeft iedereen hier zijn eigen koelkast die hier in de keuken staat, terwijl we natuurlijk zelf ook al hadden gezorgd voor een grote koelkast. Maar ze maken zich het echt eigen.

Wat was de aanleiding om zelf te gaan bouwen?

Voor onze medewerkers is goede huisvesting echt een arbeidsvoorwaarde. Omgekeerd zien wij ook dat goede huisvesting zich terugbetaalt in tevreden mensen, minder ziekteverzuim en ongewenst uithuizig gedrag. Dus ik ben zelf op zoek gegaan naar bestaande locaties waar we mensen kunnen huisvesten. Deze locatie is er daar één van.

Ik ben nog druk bezig met andere locaties. Onder meer op het terrein van een voormalige oude kas, tussen mijn bestaande kassen. Maar ook kijken we samen met ondernemers als Ruigrok naar locaties. Bijvoorbeeld hier op het nabijgelegen bedrijventerrein waar zij een bedrijfspand hebben aangekocht.

Welke partijen waren erbij betrokken?

Wij hebben het zelf opgepakt, daarbij uiteraard samengewerkt met gemeenten en bewoners

Wie gaat zorgdragen voor de kosten?

Ik gebruik het eigen bedrijfskapitaal nog steeds het liefst voor investeren in de productie en dus maken wij voor de financiering gebruik van de bank. Het is wel belangrijk op te merken dat daar wel een knelpunt zit, dat moet worden opgelost. De banken willen namelijk voor de financiering een langere termijn aanhouden dan tien jaar om de investering terug te verdienen. Dat is in het geval van vastgoed ook logisch. Maar dan loop je tegen het gemeentelijk beleid aan die zeggen dat een tijdelijke voorziening alleen een tijdelijke voorziening is als deze maar voor tien jaar loopt. Nu kun je wel een gok nemen dat je een verlenging krijgt, maar daar gaan banken niet in mee, dan moet je het zelf financieren. Dat betekent dus mogelijk een verlies nemen.

Dit is echt een aandachtspunt. Als je weg wilt van wonen in slechte caravans of opgekochte huizen in woonwijken, dan moet je kwaliteit bouwen en dat verdient zich niet terug in tien jaar. Maar ga je voor meer dan tien jaar, dan ga je voor een echte woonbestemming. Maar dan krijg je de hele ruimtelijke procedure voor je kiezen, inclusief alle bezwaren. Dan heb je uiteindelijk eigenlijk een woonbestemming op een plek waar je op de lange termijn juist geen woonbestemming wil hebben. Bijvoorbeeld direct naast je kas.

Hoe was de samenwerking met de gemeente en andere bevoegde gezagen?

De samenwerking met de gemeente is ambtelijk en bestuurlijk goed. Maar ze zitten wel vast in wettelijke procedures, waardoor hun bewegingsvrijheid beperkt is. Bijvoorbeeld, hier moet je echt bouwen voor je eigen personeel dat voor jouw bedrijf werkt. Maar ja, soms gaan diezelfde mensen via een uitzendbureau ook wel eens tijdelijk voor een andere organisatie werken en dan ben je dus feitelijk in overtreding. Wat ik ook wel merk is dat het beleid per gemeente en per provincie verschilt. Het zou fijn zijn als daar wat meer uniformiteit in kwam.

Hoe past het initiatief binnen het gemeentelijk beleid?

Je ziet dat de gemeente wel langzaam maar zeker aan het opschuiven is naar een beleid waarbij ze ook zoeken naar locaties op bijvoorbeeld bedrijventerreinen, of aan de rand van het dorp. Dus we groeien naar elkaar toe. Ze faciliteren het beleid waar mogelijk, maar ik denk wel dat het wenselijk is dat er meer proactief wordt gewerkt, in de zin dat wordt aangegeven waar wat zou kunnen.

Wat ik wel heb gemerkt is dat je wordt geacht vooraf een plan te maken en dat te bespreken met de bewoners. Dat moet dan wel vooraf ook worden afgestemd met de gemeente. Maar die hebben dan vaak het idee dat alles al in kannen en kruiken is, terwijl dat helemaal niet het geval is. Dus één van de lessen die ik heb geleerd is dat het proces iets opener moet.

Hoe is het sociaal beheer van de locatie georganiseerd?

Wij zien als bedrijf zelf toe op de locatie en binnen deze kleine gemeenschap is de sociale controle ook groot. Daarnaast zorgen ook de kritische omwonenden er wel voor dat er een oogje in het zeil wordt gehouden. Maar zoals ik al heb aangegeven zorgt een goede huisvesting ervoor dat mensen hun huis ook zien als hun thuis en ze dat zelf ook allemaal netjes houden. Vooral ook omdat ze hier jaren komen en dat vaak ook nog jaren willen doen.

Hoe is de relatie met de lokale bevolking?

Met de bewoners was de relatie in het begin erg moeizaam, om het maar voorzichtig te zeggen. Ik ben daar eerlijk in. Ik had een locatie op het oog waar ik wat huisjes wilde bouwen en binnen de kortste keren hadden we het journaal, SBS6, Omroep West en wat al niet meer, hier over de vloer. Dat hadden de bewoners geregeld. Dan krijgt alles een heel eigen dynamiek. Laat ik duidelijk zijn: die is niet in het voordeel van de ondernemer. Bovendien stigmatiseert dit trouwens ook nog eens de hardwerkende internationale medewerkers behoorlijk.

Want dat wordt vaak ook vergeten: hoe pijnlijk het is voor mensen die hier ver van huis komen werken, heel hard werken, zwaar werk doen en bijdragen aan onze welvaart en dan door bewoners en de media worden neergezet als... Nou ja, vul zelf maar in. En wat ik heel pijnlijk vind, is dat de medewerkers dat zelf ook heel goed door hebben. Maar het gekke is dat nu de mensen hier wonen, er eigenlijk helemaal geen problemen zijn en de bewoners toch steeds meer onderdeel worden van de lokale samenleving.

“En wat ik ook wel merk is dat het beleid per gemeente en per provincie verschilt. Het zou fijn zijn als daar wat meer uniformiteit in kwam.”

Op welke wijze is invulling gegeven aan duurzaamheid?

Alle materialen die zijn vrijgekomen bij de sloop, zijn hergebruikt: van deuren, tot muren, tot toiletputten. We hebben alles goed geïsoleerd en ook zorggedragen voor een groene aankleding en een tuintje. Uiteraard is het in gebruik nemen van leegstaande gebouwen ook milieuvriendelijk.

Wat worden wat jou betreft de succesfactoren en wat zijn de lessen voor andere ondernemers die aan de slag willen met huisvesting voor internationale medewerkers?

Ik zie het wat breder. Ik denk dat het heel goed is dat we gaan werken aan een diepere vorm van bewustzijn wat betreft de bijdrage die internationale medewerkers leveren aan onze welvaart. Zeker nu steeds duidelijker wordt dat internationale medewerkers ook opgang maken in transport en logistiek en de zorg, is deze bijdrage enorm. Maar het beeld dat de media hebben gecreëerd van overvolle woningen, rondzwervende mannen en wat al niet meer, dat zit nog heel diep in het hoofd van de mensen. Als we dat een beetje bijsturen zal de weerstand minder zijn en kunnen we met elkaar zorgen voor goede huisvesting, zodat iedereen wel de baten heeft in de vorm van meer welvaart en geen overlast ervaart omdat de nieuwe burens het gewoon ook erg naar hun zin hebben.

“Dit is echt een aandachtspunt. Als je weg wilt van wonen in slechte caravans of opgekochte huizen in woonwijken dan moet je kwaliteit bouwen en dat verdient zich niet terug in tien jaar.”

De succesfactoren voor versnelling

In dit boek zijn verschillende goede voorbeelden van huisvesting voor internationale medewerkers gepresenteerd. Deze geven aan hoe land- en tuinbouw ondernemingen door heel Nederland vormgeven aan goed werkgeverschap met de huisvesting die zij voor hun buitenlandse medewerkers verzorgen. Deze medewerkers zijn hier veelal tijdelijk. Hun huisvesting valt niet zelden buiten de geijkte kaders voor woningbouw; deze mensen en hun belang voor de Nederlandse economie valt zodoende tussen wal en schip.

De voorbeelden duiden de ambitie die agrarische ondernemers hebben voor deze specifieke vorm van huisvesting. Het is een wezenlijk onderdeel van hun propositie aan schaars en goed geschoold tijdelijk personeel uit het buitenland. Passende huisvesting vormt daarmee een cruciaal onderdeel van een competitieve lokale, regionale en nationale economie. Een goede samenwerking en verstandhouding met gemeente en omgeving is daarom een vanzelfsprekend onderdeel van deze opgave. De voorbeelden tonen hoe deze verstandhouding in de praktijk tot mooie resultaten leidt; resultaten die werken voor alle betrokken partijen: internationale medewerkers, omwonenden, bestuurders en ondernemers. De lessen inspireren tot meer en moeten bijdragen aan een versnelling van passende huisvesting met passende regelgevende kaders.

Hieronder formuleren wij de belangrijkste lessen en succesfactoren voor de ontwikkeling van nieuwe huisvestingslocaties. Op basis hiervan komen wij met een set aanbevelingen voor ondernemers én bestuurders om tot publiek-private samenwerking, conceptontwikkeling en co-creatie te komen.

De belangrijkste lessen op een rij

1. Ondernemers willen investeren.

In een economie die steeds onzekerder wordt, is goed werkgeverschap een cruciaal onderdeel van een duurzame bedrijfsvoering. Tegen die achtergrond willen agrarische ondernemers kwalitatieve en duurzame huisvesting organiseren en waarborgen voor hun internationale medewerkers. Deze primaire arbeidsvoorwaarde is cruciaal voor de werving en het behoud van goede internationale medewerkers. Dit pakken zij zelf op al dan niet samen met andere marktpartijen, zoals uitzendondernemingen, projectontwikkelaars en huisvesters. Wel lopen zij tegen beperkingen aan in de vergunningverlening die de financiering belemmert. Het gaat hierbij in het bijzonder om vergunningslimieten van 15 jaar of minder voor een potentieel project. Dit heeft een direct gevolg op de kosten, de businesscase en duurzaamheid.

2. Ondernemers spelen een betrokken en productieve rol in de beleidsvorming.

Ondernemers willen betrokken zijn bij de ontwikkeling van nieuw beleid voor de huisvesting van internationale medewerkers. Daarbij staan zij open voor de zorgen en belangen die spelen in een omgeving of een bestuur. In de ontwikkeling van beleid en concrete locaties denken zij mee over nieuwe en bestaande oplossingen die tegemoetkomen aan deze zorgen en belangen.

3. Passende tijdelijke huisvestingoplossingen ontlasten de druk op reguliere woningmarkt.

De tijdelijke huisvesting van internationale medewerkers is geen reguliere huisvestingsopgave; deze reguliere opgave wordt er juist door ontzien. Het voorkomt dat reguliere woonhuizen worden opgekocht om er mensen tijdelijk in te huisvesten. De tijdelijke woonbehoefte is een specifieke behoefte die afwijkt van meer permanente bewoning. Het zijn geen afzonderlijke woningen. Het gaat om nieuwe vormen van tijdelijk wonen met 'ensembles', bestaande uit woningen, recreatieruimten, groenvoorzieningen en soms collectieve

energievoorziening. Zelfs het interieur wordt op hoog niveau meegeleverd. Dat vraagt om een andere benadering, zowel vanuit de bewoner, beheerder en natuurlijk de overheid.

4. Er is altijd een element van tijdelijkheid rondom de huisvesting.

Vanuit de bewoner geredeneerd, is de behoefte voor deze huisvesting tijdelijk. Maar ook vanuit het perspectief van agrarische ondernemers die slechts gedurende een korte periode extra arbeidskracht nodig hebben (denk hierbij aan één seizoen of oogstperiode). Ondernemers die langer of jaarrond werken met internationale medewerkers, hebben dus behoefte aan jaarrond huisvesting. Tegen deze achtergrond is de wens van de bewoner en ondernemer cruciaal. Die wens kan zich vertalen in een duurzame en jaarronde oplossing, voor bewoners die tijdelijk verblijven, of tijdelijke huisvesting die na één seizoen weer wordt gedemonteerd en weggehaald. Beide opties moeten een plek kunnen krijgen in het huisvestingsbeleid en dit aspect benadrukt de betrokkenheid van ondernemers bij de ontwikkeling van beleid.

5. Efficiënt gebruik van energie, grondstoffen en restmaterialen.

In de bouw en het energiegebruik van de huisvestingslocaties wordt veel gewerkt met innovatieve - circulaire - bouwmethodes, technieken en materialen. Biobased materialen kunnen CO₂ opslaan. De tuinbouw kan biobased bouwmaterialen produceren uit reststromen als tomaten- en paprikastengels. Daarmee kan 75% van het volume van

bouw materiaal afkomstig zijn uit de sector, die op die manier koolstof langdurig vastlegt. De renovatie van bestaande gebouwen (op het perceel, bedrijfsterreinen of elders) bespaart grondstoffen en gaat gepaard met extra isolatie om energie en kosten te besparen. Niet zelden worden rest- en retourwarmte van het agrarische bedrijf en zonnepanelen gebruikt om het energieverbruik in huisvestingslocaties te optimaliseren. Ten slotte, huisvesting op het perceel beperkt verkeersstromen en files en daarmee het gebruik van brandstof. Dit biedt mogelijkheden om integraal duurzaam te bouwen en aspecten als biobased bouwmaterialen en natuurinclusiviteit mee te nemen.

6. Huisvesting op het perceel brengt voordelen.

Huisvesting op het perceel van de agrarische ondernemer brengt een aantal grote voordelen met zich mee. Er zijn evidente schaalvoordelen op het gebied van energiegebruik, verkeersstromen en overlast. Het stelt de ondernemer in staat om regie en verantwoordelijkheid te nemen voor de kwaliteit van de huisvesting en zich te onderscheiden als werkgever. Zo is helder en transparant wie de huisvesting beheert en hebben gemeenten en omwonenden een direct aanspreekpunt. Ook op het gebied van sociaal beheer biedt huisvesting op het perceel een oplossing. De tijdelijke bewoners richten zich op het werk, dat zij daar tijdelijk uitvoeren en zijn niet gebaat bij overlast. Ten slotte, ook hier geldt dat huisvesting op het perceel van de ondernemer de woondruk op buurten en wijken ontlast.

7. Zorgen over overlast blijken na realisatie enorm mee te vallen.

In de aanloop spelen zorgen over overlast, al dan niet gebaseerd op verkeerde beeldvorming (zie verder onder punt 10). Wanneer plekken eenmaal gerealiseerd zijn, valt de overlast enorm mee en zijn er nauwelijks klachten. Dit komt omdat zorgen veelal in een vroeg stadium zijn benoemd en maatregelen zijn getroffen. Hierbij valt te denken aan beheer, afspraken met de gemeente en omwonenden en regelmatige afstemming

8. Ondernemers committeren zich aan goede inpassing.

Agrarische ondernemers zoeken naar plekken waar deze huisvesting kan en past. Dit vraagt maatwerk van de ondernemer en bestuurder. Ook de ondernemer zit niet te wachten op initiatieven die het specifieke ruimtelijk of volkshuisvestelijk karakter van een gebied of landschap veranderen. En met het oog op de diversiteit en veelzijdigheid van oplossingen voor tijdelijke huisvesting voor internationale medewerkers, hoeft dat ook niet.

9. Land- en tuinbouw committeert zich aan de landelijke minimumeisen voor tijdelijke huisvesting.

Agrarische ondernemers onderwerpen zich vrijwillig aan onafhankelijk toezicht op landelijke minimumnormen voor de tijdelijke huisvesting van internationale medewerkers. Dit komt terug in het behalen van het SNF- of AKF-keurmerk. Deze keurmerken zien o.a. toe op leefruimte, bouw- en brandveiligheid, hygiëne, minimumvoorzieningen, beheer en informatievoorziening in de landstaal van de bewoners.

10. Beeldvorming is een cruciaal aspect.

Beeldvorming over internationale medewerkers speelt een grote rol in een succesvolle realisatie. Omwonenden van nieuwe locaties zijn bezorgd over overlast en schrijnende situaties. Deze zorgen zijn veelal gebaseerd op excessen elders, die uitgelicht worden in de media of op basis van gedateerde situaties, en minder als gevolg van direct contact. Dat maakt deze zorgen niet minder relevant. Goede en feitelijke communicatie vanuit ondernemers, gemeenten en andere belanghebbenden, spelen een belangrijke rol om tot een goed gesprek met direct betrokkenen te komen. Hierbij geldt dat internationale medewerkers geen banen innemen van de lokale bevolking. Integendeel, ze genereren en behouden banen in Nederland. Tegen die achtergrond lijkt het bovendien gepaster de woorden 'internationale medewerkers' te gebruiken in plaats van het woord: 'arbeidsmigranten'; veruit de meesten wonen en werken hier slechts tijdelijk.

11. Agrarische ondernemers integreren huisvestingbehoeften in hun groeiplannen.

Ondernemers in de land- en tuinbouw zijn zich bewust van de rol die tijdelijke huisvesting speelt in de toekomst van hun bedrijf. In hun toekomstplannen integreren zij die behoeften proactief. Daarin lopen zij voor op andere sectoren die pas in een laat stadium de rol van tijdelijke huisvesting een plek geven. Door deze behoefte integraal te betrekken in de bedrijfsstrategie, ontstaat tijd voor een goede en zorgvuldige afstemming met bestuur en omgeving.

12. Er is ondersteuning beschikbaar, maar dit is niet altijd bekend.

De kansen en problematiek rondom de tijdelijke huisvesting van internationale medewerkers is niet nieuw. Veel kennis en expertise is beschikbaar, voor zowel gemeenten als ondernemers om meer huisvesting aan te jagen. Deze informatie is beschikbaar in de vorm van handreikingen maar ook in de vorm van gespecialiseerde begeleiding in de lokale beleidsvorming. Ook regionale en landelijke ondernemersverenigingen staan paraat om een vruchtbaar gesprek tussen ondernemers en bestuur te faciliteren.

Naar publiek-private co-creatie en conceptontwikkeling

Beleidsaanbevelingen voor bestuurders en ondernemers

Samen met internationale medewerkers, omwonenden, (lokale) overheden en ondernemers willen wij innovatieve woonconcepten uitwerken, die aansluiten bij de diverse belangen. Dergelijke gedragen concepten kunnen vervolgens snel gerealiseerd worden door heel Nederland. Hierin ligt de potentie om deze specifieke vorm van huisvesting een kwalitatieve en kwantitatieve impuls te geven. Een impuls die zowel de druk op de tijdelijke als de reguliere woonbehoefte verlicht en bovendien bijdraagt aan duurzame bouw en gebruik van huisvestingslocaties voor tijdelijke bewoning. De voorbeelden en succesfactoren uit de praktijk kunnen hierbij helpen. Ze tonen aan dat veel goede voorbeelden bestaan en hoe deze kunnen worden gerealiseerd. Op basis hiervan zijn de volgende beleidsaanbevelingen en handvatten geformuleerd voor ondernemers en bestuurders in de praktijk, en voor landelijke partijen om de realisatie op lokaal niveau verder aan te jagen.

Aanbevelingen voor lokale overheden

- Maak specifiek en passend beleid voor de tijdelijke huisvesting van internationale medewerkers. Hierdoor wordt de druk op reguliere woningen, wijken en buurten beperkt.

Borg hierin maatwerk met oog op de verscheidenheid van huisvestingswensen, bijvoorbeeld door verschillende eisen te stellen op basis van het verblijf van de bewoners. Hierbij mogen agrariërs, die slechts kortdurend internationale medewerkers moeten huisvesten (bijvoorbeeld voor hele kortdurende oogst en/of teeltperiodes) niet gedwongen worden permanente huisvesting te bouwen.

Zorg voor regionale afstemming in deze beleidsontwikkeling om duidelijkheid voor ondernemers te creëren en waterbedeften te voorkomen.
- Integreer de landelijke minimum kwaliteitseisen voor de tijdelijke huisvesting van internationale medewerkers in gemeentelijk beleid.

Het keurmerk van de Stichting Normering Flexwonen (SNF) en het Agrarisch Keurmerk Flexwonen (AKF) borgen een kwalitatieve ondergrens en zien daarop toe. Beiden zijn het resultaat van de Landelijke Verklaring Huisvesting Arbeidsmigranten en de samenwerking tussen werkgevers- en werknemersorganisaties. Daarmee nemen zij gemeenten werk uit handen. Voor deze huisvestingsvorm bestaan landelijke minimumeisen en het toezicht hierop ontlast gemeentelijke handhaving.

Aanvullende en/of conflicterende kwaliteitseisen op gemeentelijk niveau ondermijnen het gelijke speelveld en zorgen voor een onoverzichtelijke lappendeken die standaardisatie, financiering en versnelling van de realisatie belemmeren.
- Schep voorwaarden voor een aantrekkelijke businesscase voor nieuwe huisvesting voor tijdelijke bewoning. Dit kan door langdurige ruimte (> 15 jaar) te scheppen voor deze specifieke vorm van huisvesting.
- Zorg ervoor dat tijdelijke huisvesting op of nabij de agrarische productie, mogelijk is en blijft.

Deze vorm van tijdelijke huisvesting biedt (schaal) voordelen op het gebied van verkeersstromen, beheersbaarheid en efficiënt gebruik van energie en grondstoffen. De druk op de lokale woningmarkt neemt daarmee af.

Vanzelfsprekend dient de kwaliteit van deze huisvesting geborgd te worden. Dit kan door de landelijke kwaliteitseisen te integreren in het beleid (zie hieronder).
- In de beleidsmatige ontwikkeling van nieuwe agrarische activiteiten moet de tijdelijke woonbehoefte van internationale medewerkers proactief worden meegenomen. Dit kan niet wachten totdat deze nieuwe activiteiten er eenmaal zijn.

Zo kan tijdig met bestuurders en andere belanghebbenden het gesprek over huisvestingsoplossingen beginnen. Bovendien laat dit een gesprek toe waarin deze woonbehoefte in de juiste economische context wordt geplaatst.
- Communiceer beleid proactief, helder en gericht aan lokale ondernemers en betrek hierbij ondernemersverenigingen om lokale ondernemers te bereiken en te betrekken.
- Maak gebruik van de ondersteuning, kennis en expertise die wordt geboden door verschillende landelijke partijen in het publieke en private domein (zie bijlage).

Aanbevelingen voor ondernemers en ontwikkelaars

- Ga proactief het gesprek aan met omgeving en bestuurders rondom tijdelijke huisvesting van internationale medewerkers. Zowel bij bestaande huisvesting als bij de ontwikkeling van nieuwe locaties. Hiermee worden potentiële zorgen geadresseerd en voorkomen.
 - Committeer aan kwaliteit door bestaande huisvesting te laten keuren voor het AKF- of SNF-keurmerk. Zorg dat in de ontwikkeling van nieuwe huisvestingslocaties de landelijke minimum kwaliteitseisen van deze keurmerken worden meegenomen. Als nieuwe huisvesting is gerealiseerd, zorg dan dat de locatie zo snel mogelijk en periodiek gekeurd wordt.
 - Benut innovatieve, circulaire en biobased bouwconcepten en integreer oplossingen die energie- en grondstoffengebruik beperken en optimaliseren. Ze lenen zich voor snelle op- en afbouw, bieden kansen voor besparing van kosten en niet in de laatste plaats grondstoffen en afval.
- Zodoende bieden deze nieuwe bouwconcepten in het bijzonder oplossingen voor kortdurende huisvesting, waarbij na het werk, de huisvesting wordt gedemonteerd.
- Wees transparant en specifiek over de tijdelijke woonwensen van de internationale medewerkers en leg uit hoe en waarom deze passen in de onderneming en haar productie.
 - Bied een luisterend oor en platform voor potentiële zorgen in de omgeving rondom zaken als mogelijke overlast en/of het ruimtelijk karakter.
- Neem deze zorgen ook nadrukkelijk mee in verdere ontwikkeling van nieuwe locaties. Dit kan door na te denken over beheer en inrichting van nieuwe locaties.
- Borg dat na realisatie contacten met buurt en bestuur blijven bestaan om ervaringen en eventuele problemen in een vroeg stadium te adresseren.
- Wees bewust van de verkeerde beeldvorming rondom deze groep en informeer belanghebbenden met goede informatie en voorbeelden om onjuiste beelden weg te nemen.
 - Maak gebruik van de ondersteuning, kennis en expertise die wordt geboden door verschillende landelijke partijen in het publieke en private domein (zie bijlage).

Aanbevelingen voor landelijke bestuurders en belangenorganisaties

- De tekorten voor passende huisvesting voor internationale medewerkers zijn te groot en zullen in de toekomst alleen nog maar meer gaan oplopen. Er moet derhalve landelijke regie komen op de huisvestingsopgave die tot garanties leidt op lokaal niveau. Deze kunnen niet vrijblijvend zijn en moeten leiden tot de concrete en snelle realisatie van meer kwalitatieve locaties. Een regionale taakstelling die in publiek-private afstemming tot stand komt, kan hier een oplossing bieden.
- Stimuleer dat gemeenten en regio's de tijdelijke woonbehoeften standaard meenemen in hun economische ambities. Deze aanbeveling sluit aan bij de oproep van het landelijke Aanjaagteam Bescherming Arbeidsmigranten. Ook dit team roept op, bij nieuwe bedrijvigheid, de huisvestingsvraag integraal mee te nemen in het vestigingsbeleid en woonvisies.
- Versnel de realisatie van nieuwe plekken door proactief en gecoördineerd lokale bestuurders en ondernemers te ondersteunen met goede kennis, informatie en expertise.
- Communiceer positief over ondernemers die hun verantwoordelijkheid nemen én de bijdrage van internationale medewerkers voor de Nederlandse samenleving en economie. Zorg dat lokale bestuurders over goede informatie en voorbeelden beschikken om onjuiste beeldvorming op een goede manier te adresseren en zorgen weg te nemen.

Meer informatie, bronnen en media

LTO Nederland

[Visie op huisvesting](#)

[LTO Werkgeverslijn. Huisvesting](#)

Greenports Nederland

[Greenports Nederland](#)

[Aantallen en samenstelling internationale medewerkers per maart 2022](#)

Andere organisaties

[Expertisecentrum Flexwonen](#)

[Stichting Innovatieve Glastuinbouw \(SIGN\)](#)

Publicaties van de Rijksoverheid

[Handreiking huisvesting van arbeidsmigranten](#)

[Integraal ontwerpen](#)

Meer informatie over keurmerken

[Stichting Normering Flexwonen](#)

[Agrarische Keurmerk Flexwonen](#)

Cijfers en onderzoek

[De economische waarde van arbeidsmigranten uit Midden- en Oost-Europa voor Nederland](#)

[– SEO economisch onderzoek](#)

[Thema Arbeidsmigratie – VNG](#)

[Migrantenmonitor 2020 – CBS](#)

[Arbeidsmigranten in Nederland: de cijfers – ABU en NBBU](#)

[Aantallen en samenstelling internationale werknemers per maart 2022](#)

[Advies Aanjaagteam Bescherming Arbeidsmigranten](#)

Colofon

Dit boek is in mei 2022 gepubliceerd in opdracht van LTO Nederland en Greenports Nederland met steun van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

Opmaak door:

COMCEPTUM
MEDIA MAKERS

Geachte voorzitter van de raad,

Middels deze brief wil ik u, met pijn in mijn hart, officieel mededelen dat ik vanaf eind november mijn werkzaamheden als gemeenteraadslid zal (moeten) neerleggen vanwege een voorgenomen huwelijk en daarmee gepaard gaande verhuizing naar de gemeente Land van Cuijk. Na ruim acht jaren als actief politica de gemeente Zevenaar te hebben vertegenwoordigd, zal ik mijn hoofdstuk hier afsluiten. Ik hoop in de raadsvergadering van 23 november a.s. mijn afscheid met u, de griffie, de wethouders, mijn collega raadsleden en de ambtenaren te kunnen laten plaatsvinden.

Met vriendelijke groet,

Afra Ilhan

Aan de leden**Datum**

19 september 2022

Kenmerk

TISB/U202200620

Lbr. 22/049

Telefoonnummer

070 373 8393

Bijlage(n)

-

Onderwerp

Ondertekening van het Integraal Zorgakkoord

Geachte leden van college en gemeenteraad,

Met deze brief informeren wij u over de – voorwaardelijke – ondertekening door de VNG van het Integraal Zorgakkoord op 16 september jl. We gaan in op de aanleiding voor het akkoord, de betekenis voor gemeenten en het voorbehoud waaronder het VNG-bestuur heeft ingestemd met ondertekening.

Aanleiding

De zorg in Nederland staat onder druk. Door onder andere vergrijzing, een toenemende zorgvraag, en personeelsschaarste zal de komende jaren de vraag naar zorg sneller stijgen dan het aanbod. In het Integraal Zorgakkoord (IZA) hebben 13 zorgpartijen¹ afspraken gemaakt over hoe deze uitdagingen de komende jaren aan te pakken

(<https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2022/09/16/verregaande-samenwerking-in-historisch-integraal-zorgakkoord>). De VNG onderschrijft van harte de gedachte achter het akkoord dat onze inwoners gebaat zijn bij een steviger inzet op preventie van ongezondheid met een nadrukkelijker rol voor het sociaal domein, in samenwerking met de zorg. Ook de mogelijkheid om in de zorg domeinoverstijgend te werken en een regionaal gecoördineerde aanpak van zorg en preventie zijn van belang. Op deze manier nemen we verantwoordelijkheid voor de maatschappelijke opgave om met elkaar toe te werken naar een vitalere samenleving en toekomstbestendige zorg.

Het doel van het akkoord is het verbeteren van de gezondheid, het inperken van de toenemende vraag naar zorg en het beheersen van de toenemende kosten van de zorg in de

¹ In IZA is het brede zorgveld vertegenwoordigd: verzekeraars, huisartsen, ggz, (wijk)verpleging en verzorging, thuiszorg, ziekenhuizen, medische specialisten, specialistische klinieken en de patiëntenfederatie. Ook het Zorginstituut en de Nederlandse Zorgautoriteit zijn nauw betrokken.

Zorgverzekeringswet (Zvw)². Deze budgetrem gaat niet over de gemeentelijke budgetten. Wij tekenen voor afspraken die gemeentelijke inzet en verantwoordelijkheid betreffen zoals preventie, het opzetten van een regionale preventie infrastructuur en het verbeteren van de samenwerking tussen de eerstelijnszorg en het sociaal domein.

Ondertekening door de VNG van het Integraal Zorgakkoord is onder voorbehoud van instemming door onze Algemene Ledenvergadering (ALV) op 2 december aanstaande en een oplossing voor het zogeheten financieel ravijn in 2026, zoals verwoord in de resolutie Zekerheid over de structurele financiën van de ALV van afgelopen juni³.

Het belang voor gemeenten

De inhoudelijke overwegingen voor de gemeenten om aan het Integraal Zorgakkoord deel te nemen zijn verwoord in de gemeentelijke propositie 'De winst van het sociaal domein' die in 2021 bij de kabinetsformatie aan de informateur is aangeboden. Onder de titel 'een gezond leven makkelijker maken' hebben we gepleit voor een benadering van de gezondheidszorg, waarin de gezondheid van de inwoners en de samenleving centraal staan.

Gemeenten hebben een groot belang bij een goed zorgstelsel. In de eerste plaats is de zorg van belang om de inwoners en daarmee de gemeenschap gezond te houden. Daarnaast heeft het gemeentelijk sociaal domein belang bij het goed functioneren van de zorg. Als de eerstelijnszorg – (huisartsen, wijkzorg en lichte geestelijke gezondheidszorg (ggz) – instort of vastloopt, zal de druk op het sociaal domein zowel in volume als in kosten onvermijdelijk toenemen.

Gemeenten hebben het zorgdomein ook iets te bieden: door een goede samenwerking tussen het sociaal domein en de eerstelijnszorg kan de druk op het zorgstelsel verlicht worden. Mensen die letterlijk buikpijn hebben van hun schulden gaan nu vaak naar de huisarts, maar hebben eigenlijk hulp vanuit het sociaal domein nodig. Daarnaast zijn gemeenten vanuit de Wet publieke gezondheid (Wpg) verantwoordelijk voor preventief gezondheidsbeleid. De rol van gemeenten in preventie is breed. Een goede preventie-aanpak kan de druk op de curatieve en medische zorg verlichten.

De Landelijke Huisartsen Vereniging (LHV) heeft het Integraal Zorgakkoord (nog) niet ondertekend. Voor gemeenten zijn huisartsen een belangrijke partner bij de beweging van zorg naar gezondheid en veel gemeenten werken ook al samen met huisartsen. De bezwaren van de LHV zitten niet op de inhoud, maar op vertrouwen in de uitvoerbaarheid. In december beoordeelt de LHV eventuele deelname opnieuw en we hopen dat zij dan besluiten om alsnog formeel in te stappen. In Een, branchevereniging van de georganiseerde eerstelijns waaronder ook huisartsen, heeft het IZA wel ondertekend.

Wat betekent het IZA voor gemeenten

Inhoudelijk bevat het Integraal Zorgakkoord de afspraken waar gemeenten voor hebben gepleit. In het IZA stellen de partijen met elkaar vast dat er meer aan preventie gedaan moeten worden om oorzaken van ongezondheid weg te nemen én dat de zorg voor gezondheid op dit moment vanuit

² In het regeerakkoord is afgesproken dat de groei in zorgkosten de komende jaren met circa € 4,5 miljard wordt afgeremd. Het gaat hier om een rem op de kostengroei in de verzekerde (Zvw) zorg (de medische zorg, zoals geleverd door ziekenhuizen, huisartsen, verpleegkundigen, psychiaters e.d.). In het IZA zijn géén budgetafspraken of kaderstellingen opgenomen voor gemeentelijk gefinancierde zorg (vanuit bijvoorbeeld de Wmo of de Jeugdwet). De budgetrem van € 4,5 miljard betreft dus géén gemeentelijke budgetten.

³ <https://vng.nl/sites/default/files/2022-06/07b%20Resolutie-zekerheid-over-structurele-financien-ALV-29-juni-2022.pdf>

het perspectief van inwoners ook echt beter kan (minder versnippering, betere afstemming, tijdiger de juiste hulp). Door dit akkoord wordt een beweging gemaakt van individuele zorg naar gezamenlijke zorg voor een gezond en vitale samenleving, gericht op het verkleinen van gezondheidsachterstanden. De effectieve inzet van het sociaal domein die we als gemeenten in de propositie 'de winst van het sociaal domein' bepleiten heeft een centrale rol in het IZA-akkoord gekregen. De belangrijkste afspraken voor gemeenten zijn:

- Afspraken over coördinatie van preventie en de samenhang in de zorg via de regionale preventie infrastructuur waarvoor de centrale zorgverzekeraar en gemeenten in de regio gezamenlijk het initiatief nemen
- Domein-overstijgende samenwerking wordt vereenvoudigd, onder andere door het wegnemen van belemmeringen (bijv. juridische belemmeringen, strijdige eisen in contractering of verschillende stelsels van financiering)
- De samenwerking tussen het sociaal domein (o.a. wijkteams) en de eerstelijnszorg (huisartsen, lichte ggz en wijkzorg) wordt versterkt, om zo de toegang tot de juiste zorg en ondersteuning te verbeteren.
- Extra inzet op preventie en gezondheidsbevordering voor een gezonde en vitale samenleving en om de instroom in de zorg te beperken.

Naast inhoudelijke zit er ook een financiële kant aan deelname aan het Integraal Zorgakkoord. In het IZA zit voor gemeenten €150 miljoen (structureel) voor de regionale preventie infrastructuur en is er voor gemeenten toegang tot IZA-transformatiemiddelen (€1,4 miljard tot 2026). Voor de lokale aanpak van preventie worden aparte afspraken gemaakt in het 'gezond en actief leven akkoord' (GALA) waarvoor gemeenten €180 miljoen structureel ontvangen. IZA en GALA hangen nauw met elkaar samen.

Ook is er een afspraak gemaakt over de dekking van het tekort door het Wmo abonnementstarief. Daar wordt €110 miljoen voor vrijgemaakt. Een eerste stap in de door gemeenten gewenste compensatie van het abonnementstarief. In de programma's Wonen met Ondersteuning en Zorg voor Ouderen (WOZO) en Een Thuis voor Iedereen worden verdere afspraken gemaakt over de uitwerking van ondersteuning en zorg van inwoners in de thuissituatie.

Vervolgstappen

Op Prinsjesdag komt er duidelijkheid over de compensatie van het kabinet voor het ravijn 2026. De beoordeling of de financiën voldoende zijn om als gemeenten de ambities in het Integraal Zorgakkoord waar te kunnen maken – en daarmee ook de definitieve instemming of afwijzing op het IZA – zal in de BALV op 2 december a.s. plaatsvinden. Dit voorbehoud heeft de VNG uitdrukkelijk gemaakt en wordt gerespecteerd door de andere partijen.

Het VNG-bestuur legt, gebaseerd op de toelichting in deze brief, deelname aan het Integraal Zorgakkoord met een positief advies voor aan de BALV. U ontvangt hierover nog een apart voorstel wat op de BALV zal voorliggen.

In de tussentijd gaan we aan de slag met de uitwerking van de verschillende ambities en afspraken in het IZA. Hierover blijven we gemeenten informeren. Ook betrekken we de verschillende gemeentelijke netwerken bij die uitwerking.

Vragen

Voor vragen kunt u contact opnemen met het Klant Contact Centrum (KCC) van de VNG via telefoonnummer 070 373 83 93 of het contactformulier op onze website.

Op de VNG website kunt u ook terecht voor meer informatie over het IZA en de andere genoemde akkoorden en programma's.

Met vriendelijke groet,

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

A handwritten signature in blue ink, consisting of a stylized 'L' and 'G' followed by a horizontal line.

L.K. Geluk
Algemeen directeur

Aan de leden**Datum**

19 september 2022

Kenmerk

TISB/U202200620

Lbr. 22/049

Telefoonnummer

070 373 8393

Bijlage(n)

-

Onderwerp

Ondertekening van het Integraal Zorgakkoord

Geachte leden van college en gemeenteraad,

Met deze brief informeren wij u over de – voorwaardelijke – ondertekening door de VNG van het Integraal Zorgakkoord op 16 september jl. We gaan in op de aanleiding voor het akkoord, de betekenis voor gemeenten en het voorbehoud waaronder het VNG-bestuur heeft ingestemd met ondertekening.

Aanleiding

De zorg in Nederland staat onder druk. Door onder andere vergrijzing, een toenemende zorgvraag, en personeelsschaarste zal de komende jaren de vraag naar zorg sneller stijgen dan het aanbod. In het Integraal Zorgakkoord (IZA) hebben 13 zorgpartijen¹ afspraken gemaakt over hoe deze uitdagingen de komende jaren aan te pakken

(<https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2022/09/16/verregaande-samenwerking-in-historisch-integraal-zorgakkoord>). De VNG onderschrijft van harte de gedachte achter het akkoord dat onze inwoners gebaat zijn bij een steviger inzet op preventie van ongezondheid met een nadrukkelijker rol voor het sociaal domein, in samenwerking met de zorg. Ook de mogelijkheid om in de zorg domeinoverstijgend te werken en een regionaal gecoördineerde aanpak van zorg en preventie zijn van belang. Op deze manier nemen we verantwoordelijkheid voor de maatschappelijke opgave om met elkaar toe te werken naar een vitalere samenleving en toekomstbestendige zorg.

Het doel van het akkoord is het verbeteren van de gezondheid, het inperken van de toenemende vraag naar zorg en het beheersen van de toenemende kosten van de zorg in de

¹ In IZA is het brede zorgveld vertegenwoordigd: verzekeraars, huisartsen, ggz, (wijk)verpleging en verzorging, thuiszorg, ziekenhuizen, medische specialisten, specialistische klinieken en de patiëntenfederatie. Ook het Zorginstituut en de Nederlandse Zorgautoriteit zijn nauw betrokken.

Zorgverzekeringswet (Zvw)². Deze budgetrem gaat niet over de gemeentelijke budgetten. Wij tekenen voor afspraken die gemeentelijke inzet en verantwoordelijkheid betreffen zoals preventie, het opzetten van een regionale preventie infrastructuur en het verbeteren van de samenwerking tussen de eerstelijnszorg en het sociaal domein.

Ondertekening door de VNG van het Integraal Zorgakkoord is onder voorbehoud van instemming door onze Algemene Ledenvergadering (ALV) op 2 december aanstaande en een oplossing voor het zogeheten financieel ravijn in 2026, zoals verwoord in de resolutie Zekerheid over de structurele financiën van de ALV van afgelopen juni³.

Het belang voor gemeenten

De inhoudelijke overwegingen voor de gemeenten om aan het Integraal Zorgakkoord deel te nemen zijn verwoord in de gemeentelijke propositie 'De winst van het sociaal domein' die in 2021 bij de kabinetsformatie aan de informateur is aangeboden. Onder de titel 'een gezond leven makkelijker maken' hebben we gepleit voor een benadering van de gezondheidszorg, waarin de gezondheid van de inwoners en de samenleving centraal staan.

Gemeenten hebben een groot belang bij een goed zorgstelsel. In de eerste plaats is de zorg van belang om de inwoners en daarmee de gemeenschap gezond te houden. Daarnaast heeft het gemeentelijk sociaal domein belang bij het goed functioneren van de zorg. Als de eerstelijnszorg – (huisartsen, wijkzorg en lichte geestelijke gezondheidszorg (ggz) – instort of vastloopt, zal de druk op het sociaal domein zowel in volume als in kosten onvermijdelijk toenemen.

Gemeenten hebben het zorgdomein ook iets te bieden: door een goede samenwerking tussen het sociaal domein en de eerstelijnszorg kan de druk op het zorgstelsel verlicht worden. Mensen die letterlijk buikpijn hebben van hun schulden gaan nu vaak naar de huisarts, maar hebben eigenlijk hulp vanuit het sociaal domein nodig. Daarnaast zijn gemeenten vanuit de Wet publieke gezondheid (Wpg) verantwoordelijk voor preventief gezondheidsbeleid. De rol van gemeenten in preventie is breed. Een goede preventie-aanpak kan de druk op de curatieve en medische zorg verlichten.

De Landelijke Huisartsen Vereniging (LHV) heeft het Integraal Zorgakkoord (nog) niet ondertekend. Voor gemeenten zijn huisartsen een belangrijke partner bij de beweging van zorg naar gezondheid en veel gemeenten werken ook al samen met huisartsen. De bezwaren van de LHV zitten niet op de inhoud, maar op vertrouwen in de uitvoerbaarheid. In december beoordeelt de LHV eventuele deelname opnieuw en we hopen dat zij dan besluiten om alsnog formeel in te stappen. In Een, branchevereniging van de georganiseerde eerstelijns waaronder ook huisartsen, heeft het IZA wel ondertekend.

Wat betekent het IZA voor gemeenten

Inhoudelijk bevat het Integraal Zorgakkoord de afspraken waar gemeenten voor hebben gepleit. In het IZA stellen de partijen met elkaar vast dat er meer aan preventie gedaan moeten worden om oorzaken van ongezondheid weg te nemen én dat de zorg voor gezondheid op dit moment vanuit

² In het regeerakkoord is afgesproken dat de groei in zorgkosten de komende jaren met circa € 4,5 miljard wordt afgeremd. Het gaat hier om een rem op de kostengroei in de verzekerde (Zvw) zorg (de medische zorg, zoals geleverd door ziekenhuizen, huisartsen, verpleegkundigen, psychiaters e.d.). In het IZA zijn géén budgetafspraken of kaderstellingen opgenomen voor gemeentelijk gefinancierde zorg (vanuit bijvoorbeeld de Wmo of de Jeugdwet). De budgetrem van € 4,5 miljard betreft dus géén gemeentelijke budgetten.

³ <https://vng.nl/sites/default/files/2022-06/07b%20Resolutie-zekerheid-over-structurele-financien-ALV-29-juni-2022.pdf>

het perspectief van inwoners ook echt beter kan (minder versnippering, betere afstemming, tijdiger de juiste hulp). Door dit akkoord wordt een beweging gemaakt van individuele zorg naar gezamenlijke zorg voor een gezond en vitale samenleving, gericht op het verkleinen van gezondheidsachterstanden. De effectieve inzet van het sociaal domein die we als gemeenten in de propositie 'de winst van het sociaal domein' bepleiten heeft een centrale rol in het IZA-akkoord gekregen. De belangrijkste afspraken voor gemeenten zijn:

- Afspraken over coördinatie van preventie en de samenhang in de zorg via de regionale preventie infrastructuur waarvoor de centrale zorgverzekeraar en gemeenten in de regio gezamenlijk het initiatief nemen
- Domein-overstijgende samenwerking wordt vereenvoudigd, onder andere door het wegnemen van belemmeringen (bijv. juridische belemmeringen, strijdige eisen in contractering of verschillende stelsels van financiering)
- De samenwerking tussen het sociaal domein (o.a. wijkteams) en de eerstelijnszorg (huisartsen, lichte ggz en wijkzorg) wordt versterkt, om zo de toegang tot de juiste zorg en ondersteuning te verbeteren.
- Extra inzet op preventie en gezondheidsbevordering voor een gezonde en vitale samenleving en om de instroom in de zorg te beperken.

Naast inhoudelijke zit er ook een financiële kant aan deelname aan het Integraal Zorgakkoord. In het IZA zit voor gemeenten €150 miljoen (structureel) voor de regionale preventie infrastructuur en is er voor gemeenten toegang tot IZA-transformatiemiddelen (€1,4 miljard tot 2026). Voor de lokale aanpak van preventie worden aparte afspraken gemaakt in het 'gezond en actief leven akkoord' (GALA) waarvoor gemeenten €180 miljoen structureel ontvangen. IZA en GALA hangen nauw met elkaar samen.

Ook is er een afspraak gemaakt over de dekking van het tekort door het Wmo abonnementstarief. Daar wordt €110 miljoen voor vrijgemaakt. Een eerste stap in de door gemeenten gewenste compensatie van het abonnementstarief. In de programma's Wonen met Ondersteuning en Zorg voor Ouderen (WOZO) en Een Thuis voor Iedereen worden verdere afspraken gemaakt over de uitwerking van ondersteuning en zorg van inwoners in de thuissituatie.

Vervolgstappen

Op Prinsjesdag komt er duidelijkheid over de compensatie van het kabinet voor het ravijn 2026. De beoordeling of de financiën voldoende zijn om als gemeenten de ambities in het Integraal Zorgakkoord waar te kunnen maken – en daarmee ook de definitieve instemming of afwijzing op het IZA – zal in de BALV op 2 december a.s. plaatsvinden. Dit voorbehoud heeft de VNG uitdrukkelijk gemaakt en wordt gerespecteerd door de andere partijen.

Het VNG-bestuur legt, gebaseerd op de toelichting in deze brief, deelname aan het Integraal Zorgakkoord met een positief advies voor aan de BALV. U ontvangt hierover nog een apart voorstel wat op de BALV zal voorliggen.

In de tussentijd gaan we aan de slag met de uitwerking van de verschillende ambities en afspraken in het IZA. Hierover blijven we gemeenten informeren. Ook betrekken we de verschillende gemeentelijke netwerken bij die uitwerking.

Vragen

Voor vragen kunt u contact opnemen met het Klant Contact Centrum (KCC) van de VNG via telefoonnummer 070 373 83 93 of het contactformulier op onze website.

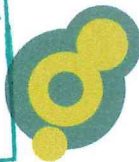
Op de VNG website kunt u ook terecht voor meer informatie over het IZA en de andere genoemde akkoorden en programma's.

Met vriendelijke groet,

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

A handwritten signature in blue ink, consisting of a stylized 'L' and 'G' followed by a horizontal line.

L.K. Geluk
Algemeen directeur

RetailPlan
LOCATIEONTWIKKELING &
RUIMTELIJKE ORDENING

Aan de gemeenteraad van Zevenaar
Postbus 10
6900 AA Zevenaar

A A N T E K E N E N

Betreft: verzoek tot aanvulling gegevens

Drachten, 20 september 2022

Geachte leden van de gemeenteraad,

Vandaag ontving ik van een medewerker van uw gemeente een aangetekende brief (zaaknummer Z/2/423179/UIT/22/1110794) met daarin het verzoek om aanvullende gegevens. Ik kan niet achterhalen namens wie de brief is verzonden of ondertekend. Mijn antwoord is daarom aan u gericht.

Namens de eigenaar van het perceel aan de [REDACTED] te Zevenaar, heb ik u op 30 mei 2022 gemotiveerd verzocht om het bestemmingsplan "Bedrijventerrein Tatelaar" te herzien. Ik heb daarbij een expliciet beroep gedaan op de EU Dienstenrichtlijn en de uitspraak van 26 februari 2020 (ECLI:NL:RVS:2020:616) waarin de afdeling heeft gesteld dat het degene die zich op strijd met de Dienstenrichtlijn beroept het vrij staat om een verzoek tot herziening van het bestemmingsplan bij de gemeenteraad in te dienen. Bij de beoordeling van een besluit van de raad naar aanleiding van een verzoek tot herziening van het bestemmingsplan zal de rechter toetsen op de wijze zoals aan de orde in de uitspraak van 24 juli 2019 (ECLI:NL:RVS:2019:2569).

Uw raad heeft niet binnen de wettelijke termijn een besluit genomen zodat ik u op 6 september 2022 in gebreke heb gesteld. Ook binnen de gegeven hersteltermijn van twee weken heeft u nog geen besluit genomen. Ik zal daarom deze week nog beroep aantekenen bij de Raad van State tegen het uitblijven van een beslissing.

Wel ontving ik dus vandaag de bovengenoemde brief met merkwaardige inhoud.

Door u wordt aanvullende informatie gevraagd teneinde te kunnen beoordelen of het verzoek om herziening van het bestemmingsplan een kans van slagen heeft. Die beoordeling staat volgens mij niet ter discussie. Ook een weigering van het verzoek is immers een besluit. Aan u wordt slechts gevraagd om te beoordelen of de beperkingen die zijn genoemd in de planvoorschriften in overeenstemming zijn met de eisen van de Dienstenrichtlijn en zonodig dientengevolge een besluit te nemen om nader te motiveren of de beperkingen te schrappen.

Een beoordeling van de kans van slagen in van uw zijde niet relevant. U moet gewoon een besluit nemen.

U vraagt om een aantal bescheiden zoals uittreksel KvK een machtiging. Die stuur ik u hierbij toe samen met een uittreksel van het Kadastrale register van het perceel [REDACTED] te Zevenaar waaruit de eigendomssituatie blijkt

Ook heeft u een zestal vragen gesteld die betrekking hebben 'het project'. Er is echter helemaal geen project. Het verzoek tot herziening is aan u gericht met het oog op de publiekrechtelijke taakuitoefening van de gemeente en houdt niet in overheersende mate verband met een individualiseerbaar belang of een concreet project.

De vraag die ik u heb gesteld is de vraag of u de concreet benoemde beperkingen in de planvoorschriften van het bestemmingsplan die in strijd zijn met Europese wetgeving wilt schrappen. Door mij is gemotiveerd dat er sprake is van een eis die een beperking oplevert. Het is vervolgens aan u om daar een gemotiveerd besluit op te nemen.

Dat besluit zal vervolgens de 'Appingedam-toets' moeten kunnen doorstaan. Wellicht dat die vraag voor een definitief antwoord te zijner tijd nog moet worden voorgelegd aan de Raad van State. U kunt er ook zelf voor kiezen om met open vizier het verzoek te beantwoorden. Wanneer u van mening bent dat de beperkingen in het bestemmingsplan noodzakelijk en evenredig zijn dan staat het u vrij om dat te motiveren. Wanneer u die beperkingen niet kunt motiveren volgens de eisen die de Europese wetgeving daar aan stelt dan is die beperking verboden. Als die beperking verboden is dan moet u deze schrappen in de planvoorschriften.

Voor de goede orde; de bal ligt bij u.

Met vriendelijke groet,

Hoogachtend, [REDACTED]

[REDACTED]
RetailPlan b.v.

Bijlage: Machtiging
 Uittreksel Kadaster
 Uittreksel KvK

BETREFT
Oud-Zevenaar K 2050

UW REFERENTIE
Lidl

GELEVERD OP
18-05-2022 - 14:05

PRODUCTIEORDERNUMMER
S11127631584

VOLLEDIG GESIGNALEERD T/M
17-05-2022 - 14:59

VOLLEDIG BUGEWERKT T/M
17-05-2022 - 14:59

BLAD
1 van 1

Eigendomsinformatie

ALGEMEEN

Kadastrale aanduiding **Oud-Zevenaar K 2050**

Kadastrale objectidentificatie : 088790205070000

Locatie
 Zevenaar

Locatiegegevens zijn ontleend aan de Basisregistratie Adressen en Gebouwen

Verblijfsobject ID: [0299010000425642](#)

Kadastrale grootte 11.690 m²

Grens en grootte Vastgesteld

Coördinaten 202909 - 439038

Omschrijving Bedrijvigheid (kantoor)

Koopsom Koopjaar 2018

Met meer onroerend goed verkregen

AANTEKENINGEN

Publiekrechtelijke beperking Er zijn geen beperkingen bekend in de Basisregistratie Kadaster.

Basisregistratie Kadaster

Overige aantekening Kwalitatieve verplichting

Afkomstig uit stuk [Hyp4 74070/103](#)

Ingeschreven op 28-09-2018 om 13:31

RECHTEN

1 Eigendom (recht van)

Afkomstig uit stuk [Hyp4 74070/103](#)

Ingeschreven op 28-09-2018 om 13:31

Naam gerechtigde [Stichting Boomwortel](#)

Adres Noorder Markweg 4
7036 AN LOERBEEK

Statutaire zetel GEMEENTE MONTFERLAND

KvK-nummer [71512543](#) (Bron: Handelsregister)

Voor de meest actuele naam, zetel en adres, raadpleeg het Handelsregister

Inzien uittreksel - Stichting Boomwortel (71512543)

Kamer van Koophandel, 18 mei 2022 - 14:07

KvK-nummer 71512543

**De onderneming / organisatie wil niet dat haar
adresgegevens worden gebruikt voor ongevraagde
postreclame en verkoop aan de deur.**

Rechtspersoon

RSIN	858744168
Rechtsvorm	Stichting
Statutaire naam	Stichting Boomwortel
Statutaire zetel	gemeente Montferland
Bezoekadres	Noorder Markweg 4, 7036AN Loerbeek
Telefoonnummer	
Eerste inschrijving handelsregister	25-04-2018
Datum akte van oprichting	20-04-2018
Activiteiten	SBI-code: 6420 - Financiële holdings Het optreden als beheerder en bewaarder van het Fonds Boomwortel.

Bestuurder

Naam	
Geboortedatum	
Datum in functie	20-04-2018 (datum registratie: 25-04-2018)
Bevoegdheid	Alleen/zelfstandig bevoegd

Gegevens zijn vervaardigd op 18-05-2022 om 14.07 uur.

Machtiging

Hierbij verleent ;

[REDACTED]
handelend als bestuurder van de stichting;
Stichting Boomwortel
Noorder Markweg 4
7036 AN LOERBEEK

de machtiging aan

[REDACTED]
handelend als adviseur ten dienste van;
RetailPlan b.v.
Torenstraat 23a
9203 BD Drachten

tot het indienen van een verzoek bij de gemeenteraad van Zevenaar voor de herziening van het bestemmingsplan ter plaatse van de [REDACTED] te Zevenaar en eventuele bezwaar en beroepsprocedures dienaangaande te voeren namen haar.

Aldus getekend te Loerbeek, 18 mei 2022

[REDACTED]

Van: **daniël futselaar** [REDACTED]
Date: di 13 sep. 2022 18:32
Subject: Commissie ruimte Ons Zevenaar
To: Griffie Zevenaar <Griffie@zevenaar.nl>, [REDACTED]

Beste Griffie van Zevenaar,

Hierbij deel ik mede dat ik (Daniel Futselaar) om persoonlijke redenen mijn taken in de commissie ruimte per direct opzeg.

Over de verdere invulling vanuit Ons Zevenaar zal onze raadsman jullie informeren.

Ik heb hier nog een druppel/ laptop /tas wat ik in bruikleen heb vanuit de Gemeente.

Normaliter moet je mailen vanuit je raadsmail maar helaas heb ik te vaak mijn wachtwoord foutief ingevoerd waardoor het account geblokkeerd is.

Kunnen jullie mij de procedure vertellen over het inleveren van de in bruikleen hebben artikelen.

Dank voor de korte maar prettige samenwerking.

Met vriendelijke groet,

Daniel Futselaar (Ons Zevenaar).

Betreft: Beëindiging lidmaatschap gemeenteraad

Geachte voorzitter,

Hierbij wil ik graag mededelen dat ik per 01-01-2023 mijn taken als raadslid neerleg en mijn laatste raadsvergadering zal zijn op 21-12-2022.

De reden hiervan is dat ik in de loop van 2023 ga samenwonen met mijn vriend in Westervoort.

Graag wil ik u, alle mederaadsleden en de kiezers van gemeente Zevenaar bedanken voor het vertrouwen.

Heb de tijd als fractielid en raadslid van D66 als zeer leerzaam ervaren, en zal hier altijd met een goed gevoel op terug kijken.

Met vriendelijke groet,
Rilana Draisma

Gemeente Zevenaar
t.a.v. het college van B&W & de gemeenteraad
Postbus 10
6900 AA ZEVENAAR

Zevenaar, 21 september 2022

Betreft: overlast en onderhoud openbaar groen Julianalaan Zevenaar

Geacht college, geachte gemeenteraad,

Wij voelen ons als bewoners van de Julianalaan in Zevenaar genoodzaakt u aan te moeten schrijven betreffende het gebrek aan onderhoud van de openbare ruimte, met name de bomen, in onze straat en spreken daar graag onze zorgen en angst over uit.

Allereerst moet ons van het hart dat wij blij zijn in een groene omgeving te leven in onze straat, maar zetten wel onze vraagtekens bij het soort boom welke in onze straat staan. Immers, eikenbomen zijn natuur- / bosbomen en niet bedoeld voor straten aan een centrumring.

Omdat er reeds voor meerdere jaren geen enkel (deugdelijk) onderhoud is gepleegd aan de bomen zijn deze flink uit hun proportie gegroeid om als sierboom aan een centrumring te dienen. De bomen staan ook (mede door de explosieve groei) ruim binnen de wettelijke afstandsvereisten van de erfgrenzen van de bewoners. Wij menen dan ook dat de huidige eikenbomen op den duur gerooid moeten worden en hiervoor andere bomen teruggeplaatst moeten worden, welke in aan een stadsring horen te staan (denk aan de bomen die verderop in de Wilhelminalaan en/of Oranjelaan staan). Echter, voor nu moet in ieder geval het achterstallige onderhoud aan de bomen worden weggewerkt/ingehaald.

Verschillende buurtbewoners hebben inmiddels flink last van (extreem) overhangende takken van de openbare bomen over de erfgrenzen, op sommige plekken raken openbare bomen zelfs gebrouilleerd met bomen op eigendom van onze buurtbewoners. Dit valt ons inziens eveneens te wijten aan een gebrek aan onderhoud van de bomen op de openbare ruimte in de afgelopen jaren. Gezien de extreem overhangende takken en het afval (eikels) dat de bomen momenteel laten vallen, raken dakgoten van woningen en vervolgens het rioolstelsel verstopt.

Inmiddels is ook de staat van verschillende bomen zodanig verslechterd wegens het gebrek aan onderhoud gepaard met de droogte in de zomer, dat meerdere buurtbewoners angst hebben voor afvallende gedeelten van de bomen of zelfs het volledig omvallen/omwaaien van de bomen. Medio augustus jl. heeft zich dit ook al voorgedaan in de Julianalaan, dit afgebroken gedeelte is gelukkig niet op een persoon en/of een aangrenzende woning terecht gekomen. Wanneer men verschillende bomen in de straat bekijkt en het was bij andere bomen verderop in de straat voorgevallen, had dit natuurlijk een stuk slechter kunnen aflopen. Wij wijzen uw gemeente op het risico van persoonlijk letsel en schade aan woningen/erven en stellen u daarvoor op voorhand dan ook aansprakelijk.

Niet enkel de grootte van de bomen bovengronds baart ons zorgen, ook ondergronds is al flinke schade waarneembaar. De trottoirs komen op verschillende plekken door wortelgroei omhoog en raken grasplantsoenen vol gegroeid met de stammen van de bomen. Daarnaast hebben meerdere bewoners

last van lekkages en verstopte riolen omdat enerzijds de wortels van de bomen dwars door het verouderde rioolstelsel en verouderde gresbuizen groeien en anderzijds omdat het afval (eikels) van de bomen het riool flink verstopt. Wekelijks de weg vegen, maandelijks de rioolputten leegzuigen en zo nu en dan het trottoir herstraten is daarin natuurlijk geen structurele oplossing en geldt enkel als een druppel op een gloeiende plaat. Onlangs is verstopping en wildgroei van wortels in de rioolbuizen wederom door een ontstoppings- / loodgietersbedrijf geconstateerd en vastgesteld, beeldmateriaal kan hiervan worden overgelegd. Bij melding hiervan vanuit één van onze buurtbewoners aan de gemeente, geeft de gemeente hierin helaas niet (financieel) thuis en laat onze buurtbewoners met zelf voorgeschoten hoge nota's achter. In dit specifieke geval liep het afvoer- / rioleringswater bij hevige regenval terug de woning in, waardoor de betreffende buurtbewoner genoodzaakt was te handelen. Hierin wordt onwetendheid van de bewoner om de gemeente in het weekend in te kunnen schakelen via een noodnummer, waardoor rechtstreeks een ontstoppings- / loodgietersbedrijf werd ingeschakeld, door de gemeente beargumenteerd om de voorgeschoten nota's voor ontstopping van het gemeentelijk riool aan de bewoner niet volledig te vergoeden. Bijkomend probleem bij hevige regenval en verstopte riolen, maakt dat er dan ook flinke wateroverlast wordt ervaren. De Julianalaan staat dan blank en het water wordt door het rijdend verkeer de erven in gereden en tegen de gevels aangespat.

Voorts is de verkeersveiligheid eveneens in het geding, immers wanneer buurtbewoners van haar opritten afrijden de Julianalaan op, staan er een flink aantal zicht belemmerende bomen in het openbare groen. Tevens is het zicht belemmerd wanneer je vanuit de Hamalandstraat en Touwslagersbaan de Julianalaan op wilt rijden. Verdere algemene vrees zijn aanrijdingen door hardrijders, echter is dat andere problematiek.

Tevens willen wij het waterverbruik van deze grote bomen onder de aandacht brengen, dit in relatie tot de stand van het waterpeil en daarmee gepaard de inklinkende grond/klei onder de opritten en woningen aan de Julianalaan. Veel bewoners ervaren verzakkingen van haar opritten en woningen, nu willen we dat niet direct aan het waterverbruik van de bomen wijden, maar meewerken doet het zeker niet. Weet dat een volwassen eikenboom dagelijks tussen de 500 en 1000 liter water verbruikt, in tijden van droogte wordt door deze bomen het grondwaterpeil dan ook fors aangetast.

Meerdere straatbewoners hebben in het verleden hierover al verschillende fixi-meldingen en telefonische meldingen gedaan om uw gemeente te bewegen tot het plegen van enig onderhoud. In de gesprekken met de beleidsmedewerker groen alsmede de groenvoorzieningen krijgen wij de indruk dat de gevaarstelling en de overlast niet voldoende doordringt. De beleidsmedewerker groen wijdt geldgebrek aan het achterstallige onderhoud en de groenvoorziening bemoedigt mensen aan zelf dan maar onderhoud aan de bomen te (laten) plegen. Voorgaande lijkt ons beide geen zinvolle opmerkingen en/of oplossingen. Gezien het feit er onlangs een nieuw college en een nieuwe gemeenteraad is geïnstalleerd en hierdoor een nieuw IBOR in de pen zit, menen wij er goed aan te doen u onze straat en het onderhoud van het openbare groen/bomen extra onder uw aandacht te brengen zodat het onderhoud ten behoeve van onze straat opgenomen wordt in het nieuwe IBOR.

Tot slot willen we voor de volledigheid eveneens de eikenprocessierups, bladluis en de behandeling daarvan niet onbesproken laten. Onze straat wordt al jaren geteisterd door de rups en bladluis en wordt door de gemeente jaarlijks met chemicaliën bestreden. Deze bestrijdingschemicaliën raken de bomen, echter bij het inspuiten ook de erven, woningen en voertuigen van de bewoners. Dit heeft tot gevolg dat woningen, zonnepanelen en auto's besmeurd raken en planten in de tuinen van de bewoners wit uitslaan. Over zonnepanelen gesproken, de hoogte van de bomen en het verminderde zonlicht door het gebrek aan onderhoud, maakt dat bewoners fors verminderde opbrengsten

genereren. In de huidige tijd qua energieprijzen een extra last, welke te wijten valt aan het gebrekkige onderhoud door de gemeente.

Wij ontvangen alvast graag een rapport met het gepleegde onderhoud van de afgelopen 10 jaren in onze straat, gepaard met het aantal gemelde overlast- en schademeldingen van de laatste 10 jaren, zodat een en ander kan worden besproken/bekeken.

Wij nodigen voor nu in ieder geval graag de portefeuillehouder vanuit het college tezamen met de beleidsmedewerker groen uit voor een verdere persoonlijke toelichting op locatie en om een plan van aanpak voor de komende jaren te bespreken. Wij menen dat dit uiterlijk voorafgaand aan de presentatie van de nieuwe IBOR moet plaatsvinden, daarmee dus uiterlijk vóór de raadsvergadering van 19 oktober 2022, zodat onze straat hierin kan worden meegenomen/verwerkt.

Uiteraard zijn hiervoor ook uitgenodigd de leden van de gemeenteraad en/of raadscommissies, welke hierover graag willen meedenken.

Met vriendelijke groet,

Julianalaan Zevenaar
p/a Julianalaan
 Zevenaar

Contactgegevens en handtekeningenlijst kunnen door raads- en commissieleden opgevraagd worden bij de griffie.

The page is almost entirely obscured by a large black redaction box. Only a narrow vertical strip on the left side is visible, showing a grid pattern and some faint blue markings. The redacted area contains the main body of text, which is illegible.

Arnhemseweg ■	■
Arnhemseweg ■	■

Aan de leden**Datum**

22 september 2022

Kenmerk

COS/U202200633

Lbr. 22/050

Telefoonnummer

070 3738393

Bijlage(n)

1

Onderwerp

Bekendmaking invulling vacatures in VNG-bestuur en commissies

Geachte leden van college en gemeenteraad,

Op 15 september jl. heeft de Voordrachtscommissie van de VNG haar enkelvoudige voordracht vastgesteld voor de invulling van 217 vacatures van de in totaal 220 opengestelde vacatures in de bestuurlijke organisatie van de VNG. De kandidaten voor deze voordracht zijn vervolgens door het bestuur van de VNG op 22 september jl. benoemd tot waarnemer: commissievoorzitter (tevens lid bestuur), lid bestuur, lid commissie en lid colleges. Dit waarnemerschap geldt voor de periode tot aan de Najaars ALV van 2 december a.s. In die ALV worden de tot waarnemer benoemde kandidaten en eventuele tegenkandidaten aan de leden voorgelegd. Door de benoeming van waarnemers kan de bestuurlijke organisatie van de VNG ook in de periode tot aan de Najaars ALV haar taken voor de leden op een goede wijze vervullen. Drie vacatures in het College voor Arbeidszaken konden in deze vacatureronde niet worden ingevuld bij gebrek aan voldoende kandidaten uit gemeenten met 50-100.000 inwoners en 100.000+ inwoners. In *bijlage 1* bij deze ledenbrief ontvangt u het overzicht van de nieuwe samenstelling van bestuur, commissies en colleges.

Alleen voorzitter Jan van Zanen en vicevoorzitter Hubert Bruls hebben een doorlopende benoemingstermijn. Daarnaast is er een aantal leden van de commissie Europa & Internationaal met een doorlopende termijn in verband met afwijkende Europese en internationale benoemingsgronden. De benoemingstermijn van vicevoorzitter Hubert Bruls eindigt op de Najaars ALV van 2 december a.s. en voorzitter Jan van Zanen heeft aangegeven afscheid te nemen op de ALV van juni 2023. Volgende week zal de vacature van vicevoorzitter worden opengesteld, waarbij de verbinding zal worden gelegd met de latere vacature voor het voorzitterschap. Ook de nog niet ingevulde vacatures in het CvA en twee vacatures in de commissie Europa & Internationaal zullen worden opengesteld.

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Nassaulaan 12 Den Haag | Postbus 30435 | 2500 GK Den Haag

070 - 373 83 93 | info@vng.nlvng.nl

In deze ledenbrief gaan wij achtereenvolgens in op:

1. Achtergrond van de vacatures in de bestuurlijke organisatie van de VNG
2. De enkelvoudige voordracht van de Voordrachtscommissie en de benoeming tot waarnemer van de door de Voordrachtscommissie voorgedragen kandidaten
3. De verdere procedure en de mogelijkheid van het stellen van tegenkandidaten

1. Achtergrond vacatures in de bestuurlijke organisatie van de VNG

Inrichting bestuurlijke organisatie VNG

De bestuurlijke organisatie van de VNG is sinds juli 2018 ongewijzigd en bestaat uit een bestuur, negen vaste adviescommissies en twee colleges. Wel is er een wijziging in de omvang van het College voor Dienstverleningszaken. Het college groeit van negen naar elf leden, inclusief de collegevoorzitter.

Uitgangspunten voor de kandidaatstellingsprocedure

Algemene uitgangspunten

De belangrijkste uitgangspunten zijn in deze procedure ongewijzigd gebleven:

- Alleen de voorzitter en vicevoorzitter van de VNG en een aantal leden van de commissie Europa & Internationaal hebben een doorlopende termijn. Alle overige vacatures worden opengesteld (inclusief het commissie/collegevoorzitterschap)
- Voor leden van bestuur en commissies geldt statutair een maximum van twee benoemingstermijnen van vier jaar (dit is statutair bepaald)
- Bij de selectie van kandidaten staat kwaliteit nadrukkelijk voorop
- De bestuurlijke organisatie is herkenbaar voor de achterban, maar hoeft niet per se exact representatief te zijn op criteria als gemeentegrootte en partijpolitieke kleur
- Profielschetsen voor het bestuur, de commissies en colleges bevatten de belangrijkste thema's voor de komende vier jaar
- Op basis van de thema's in de profielschetsen worden de leden voor bestuur, commissies en colleges geworven
- Naast de provinciale afdelingen worden ook andere gremia gevraagd om aanbevelingen te doen voor kandidaten uit hun specifieke achterban, waaronder zowel de netwerken G4, G40, M50 (middelgrote gemeenten), P10 (plattelandsgemeenten), K80 (kleinere gemeenten) en R8 (grotere herindelingsgemeenten) als de verenigingen van doelgroepen: de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden, het Nederlands Genootschap van Burgemeesters, de Wethoudersvereniging, de Vereniging van Gemeentesecretarissen en de Vereniging van Griffiers.

2. Enkelvoudige voordracht van de Voordrachtscommissie en benoeming tot waarnemer

Samenstelling Voordrachtscommissie

Op basis van het Huishoudelijk Reglement van de VNG is een onafhankelijke Voordrachtscommissie belast met het doen van voordrachten aan de ALV voor de samenstelling van het bestuur en de vaste adviescommissies.

De huidige Voordrachtscommissie bestaat uit:

- René Verhulst (burgemeester Ede - CDA) – voorzitter
- Jannewietske de Vries (burgemeester Súdwest-Fryslân – PvdA) – vicevoorzitter
- Simon Fortuyn (wethouder Lansingerland – Lokale partij)
- Sebastiaan Vliegen (raadslid Voerendaal – VVD)
- Pim van Vliet (secretaris Leiden)
- Menno Huisman (griffier Den Helder)
- Leonard Geluk (Algemeen directeur VNG).

De lastige puzzel van de Voordrachtscommissie

Bij de vaststelling van haar enkelvoudige voordracht zag de Voordrachtscommissie zich geplaatst voor de opdracht om uit ruim 630 aanmeldingen de opengestelde 220 vacatures in bestuur en commissies in te vullen. Dat betekende dat de Voordrachtscommissie een keuze moest maken uit een ruim aanbod van kwalitatief goede kandidaten. De Voordrachtscommissie heeft in haar voordracht naast de persoonlijke kwaliteiten van de kandidaten rekening gehouden met onder meer de aanbevelingen van de provinciale afdelingen, verenigingen van doelgroepen (NGB, VGS, VvG, Wethoudersvereniging en NVvR), netwerken van gemeenten (G4, G40, M50, P10, K80 en R8) en de Scoutingscommissie lokale partijen. Andere aspecten waarmee rekening is gehouden zijn de representativiteit van bestuur en commissies op criteria als politieke partij, gemeentegrootte en geslacht. De Voordrachtscommissie meent met haar uiteindelijke voordracht recht te hebben gedaan aan de verschillende wensen en verwachtingen. Hierna geven wij een toelichting op de totstandkoming van de voordracht.

De Voordrachtscommissie was allereerst gebonden aan de bepalingen in Statuten en Huishoudelijk Reglement van de VNG. Daarnaast hanteert de Voordrachtscommissie reeds geruime tijd een aantal aanvullende uitgangspunten, waaronder het uitgangspunt dat elke provincie in het bestuur en in iedere commissie is vertegenwoordigd.

Voor de goede orde, juist bij de samenstelling van het bestuur van de VNG zijn de mogelijkheden beperkt om aan een evenwichtige verdeling op de verschillende criteria en aan de voordrachten van de diverse netwerken tegemoet te komen. Zo worden de commissievoorzitters in eerste aanleg op hun persoonlijke ervaring en expertise geselecteerd, waarbij vervolgens rekening is gehouden met een evenwichtige politieke verdeling in het cohort voorzitter/vicevoorzitter/ commissievoorzitters. Voorts is statutair voorgeschreven dat in het bestuur minimaal drie raadsleden, één secretaris en één griffier zitting hebben. Tenslotte hanteert de Voordrachtscommissie ook voor het bestuur het uitgangspunt dat iedere provincie is vertegenwoordigd.

Werkwijze Voordrachtscommissie

De Voordrachtscommissie selecteert per vacature één kandidaat. In aanvulling op de hiervoor genoemde uitgangspunten heeft de Voordrachtscommissie er nadrukkelijk naar gestreefd om:

- het aandeel van vertegenwoordigers van lokale partijen en partijlozen in bestuur en commissies verder te vergroten, waarbij dankbaar gebruik is gemaakt van het werk van de Scoutingscommissie lokale partijen
- de diversiteit in de samenstelling van bestuur en commissies te vergroten door waar mogelijk de voorkeur te geven aan vrouwelijke kandidaten.

Voor de goede orde, daarbij blijven het persoonlijke netwerk, ervaring en expertise van kandidaten een belangrijke factor in de afwegingen.

De Voordrachtscommissie heeft de aanbevelingen van de provinciale afdelingen, gemeentelijke netwerken (G4, G40, M50, P10, K80 en R8) en verenigingen van doelgroepen (NGB, VGS, VvG en NVvR; de Wethoudersvereniging heeft geen aanbevelingen gedaan) zwaar laten wegen. Ook hebben de aanbevelingen van de Scoutingscommissie lokale partijen zwaar meegewogen.

Vertegenwoordiging van bestuurders lokale partijen en partijloze bestuurders

Op verzoek van de VNG heeft de Scoutingscommissie lokale partijen opnieuw in het hele land de aandacht gevestigd op de nieuwe vacatures. Marco Pastors (directeur Nationaal Programma Rotterdam Zuid en voormalig wethouder Rotterdam) en Simon Fortuyn (lid van de Voordrachtscommissie Governance en wethouder Lansingerland) hebben zich met een landsdekkende scoutingscommissie ingezet om zoveel mogelijk kwalitatief goede kandidaten zich te laten aanmelden. Daarbij heeft de Scoutingscommissie zich opnieuw gericht op zowel vertegenwoordigers van lokale partijen als partijloze bestuurders.

Het aandeel van vertegenwoordigers van lokale partijen, inclusief partijloze kandidaten, in VNG bestuur en commissies is in de huidige vacatureronde gestegen van 25% naar 26%. Eerder is dit aandeel acht jaar geleden verdubbeld van 10% naar 20% en vier jaar geleden verder doorgestegen van 20% naar 25%. Gerelateerd aan de uitkomst van de raadsverkiezingen, waarin 31,28% van de stemmen naar lokale partijen ging, leidt dit tot een lichte ondervertegenwoordiging.

Het aantal commissievoorzitters van vertegenwoordigers van lokale partijen en partijloze kandidaten gestegen van twee naar drie commissievoorzitters:

- Liesbeth Grijsen (wethouder Deventer/lokale partij): commissievoorzitter Ruimte, Wonen en Mobiliteit
- Robbert Lievense (raadslid Schouwen-Duiveland/lokale partij): commissievoorzitter Raadsleden en Griffiers
- Ap Reinders (burgemeester Stichtse Vecht/partijloos): vice-commissievoorzitter Europa en Internationaal (voorzitter Jan van Zanen is qualitate qua commissievoorzitter).

Aandeel vrouwen vergroot

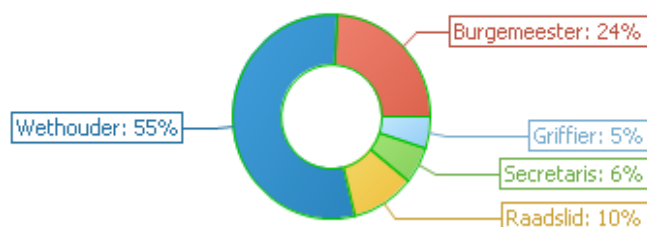
De Voordrachtscommissie heeft ook een voorkeursbeleid gevoerd om het aandeel van vrouwen in de bestuurlijke organisatie te vergroten. Dit aandeel is gestegen van 30% in 2018 naar 36% nu. Het aantal vrouwelijke kandidaten voor de vacatures is gestegen van 27% naar 31%. Dit percentage verschilde sterk per commissie, waardoor er in een deel van de commissies nog steeds een aanzienlijke ondervertegenwoordiging van vrouwen is.

Representativiteit nieuwe samenstelling bestuur en commissies

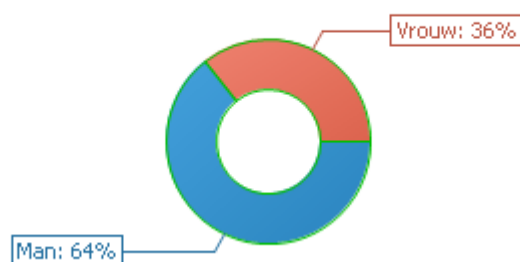
De beschikbaarheid en achtergrond van kandidaten voor het bestuur en voor de verschillende commissies was erg wisselend. Voor sommige commissies waren er veel kandidaten, voor anderen weinig. Soms waren er veel vrouwelijke kandidaten, soms weinig. Ook de partijpolitieke achtergrond van de kandidaten wisselde. Dat betekent dat er voor het bestuur en per commissie niet altijd een

exact representatieve samenstelling mogelijk was. De Voordrachtscommissie heeft wel gepoogd om tot een herkenbaar en representatief totaalbeeld van bestuur en commissies te komen. Hier volgen enkele afbeeldingen om de representativiteit van bestuur en commissies in de huidige voordracht in beeld te brengen.

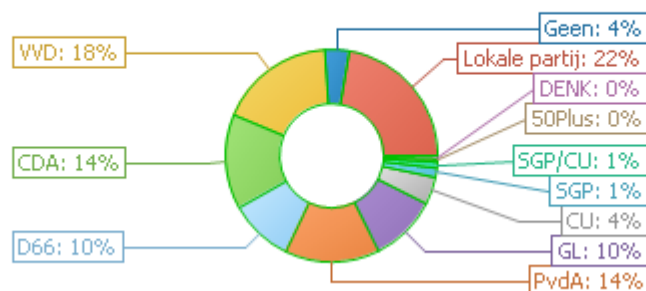
Verdeling huidige functies

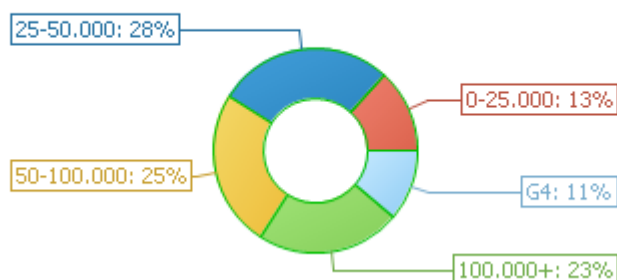
Verdeling man/vrouw

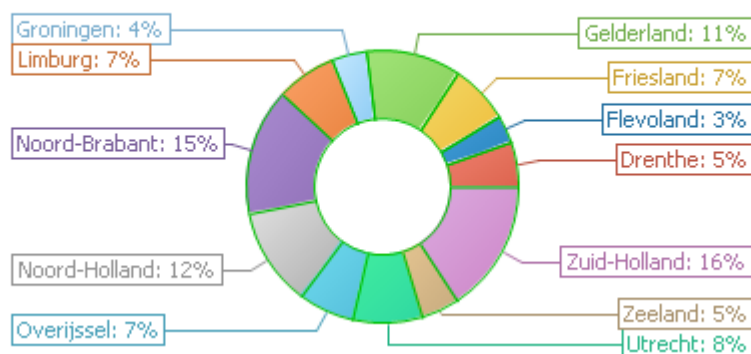
Verdeling politieke partijen

Verdeling gemeentegrootte

Verdeling provincies

3. Verdere procedure tot en met de Najaars ALV van 2 december 2022

Openstelling van de mogelijkheid tot het stellen van tegenkandidaten

Op 28 oktober a.s., vijf weken voor de Najaars ALV van 2 december a.s., zal de mogelijkheid worden geopend tot het stellen van tegenkandidaten.

De procedure daarvoor luidt als volgt:

- Tot uiterlijk drie weken voor de Najaars ALV (*11 november a.s.*) kunnen per vacature andere kandidaten worden gesteld. Deze kandidaatstelling kan slechts geschieden door het lid van de Vereniging waarvan de kandidaat lid is van een bestuursorgaan, de secretaris of de griffier is en dient mede ondersteund te worden door tien andere gemeenten
- Het bestuur brengt uiterlijk twee weken voorafgaand aan de Najaars ALV (*18 november a.s.*) de namen van de gestelde kandidaten ter kennis van de leden. Uit deze kandidaten benoemt de Najaars ALV op 2 december a.s. de leden in de vacatures in het bestuur, commissies en de colleges.

We zijn alle kandidaten voor bestuur, commissies en colleges zeer dankbaar voor hun bereidheid om een bijdrage te leveren aan het werk van onze vereniging. De waarnemende leden in bestuur en commissies wensen we veel succes toe in de komende periode. We hopen dat de kandidaten die niet zijn voorgedragen door de Voordrachtscommissie op een andere wijze toch hun bijdrage willen leveren aan het werk van de Vereniging.

Tenslotte zijn we de Voordrachtscommissie zeer dankbaar voor het uitvoeren van deze moeilijke en voor het functioneren van onze Vereniging belangrijke opdracht.

Met vriendelijke groet,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'J.H.C. van Zanen', with a stylized flourish at the end.

mr J.H.C. van Zanen
voorzitter

Tot waarnemer benoemde voorgedragen kandidaten voor VNG bestuur en commissies

Bijlage bij ledenbrief "Invulling vacatures in VNG bestuur en commissies" van 22 september 2022

Inhoudsopgave:

1. VNG-bestuur	2.
2. College voor Dienstverleningszaken (CvD)	3.
3. College voor Arbeidszaken (CvA)	4.
4. Commissie Bestuur & Veiligheid (B&V)	5.
5. Commissie Economie, Klimaat, Energie & Milieu (EKEM)	6.
6. Commissie Europa & Internationaal (E&I)	7.
7. Commissie Financiën	8.
8. Commissie Informatiesamenleving	9.
9. Commissie Participatie, Schuldhulpverlening & Integratie (PSI)	10.
10. Commissie Raadsleden & Griffiers (cie R&G)	11.
11. Commissie Ruimte, Wonen en Mobiliteit (RWM)	12.
12. Commissie Zorg, Jeugd & Onderwijs (ZJO)	13.

VNG-bestuur								
van	Zanen (<u>voorzitter</u>)	Jan	M	Burgemeester	Den Haag	VVD	G4	Zuid-Holland
	Bruls (<u>vicevoorzitter</u>)	Hubert	M	Burgemeester	Nijmegen	CDA	100.000+	Gelderland
	Spies (<u>vz cie B&V</u>)	Liesbeth	V	Burgemeester	Alphen aan den Rijn	CDA	100.000+	Zuid-Holland
	Bruines (<u>vz cie Financiën</u>)	Saskia	V	Wethouder	Den Haag	D66	G4	Zuid-Holland
	Snijders (<u>vz cie Inf.samenleving</u>)	Peter	M	Burgemeester	Zwolle	VVD	100.000+	Overijssel
	Wever (<u>vz CvD</u>)	Roel	M	Burgemeester	Heerlen	VVD	50-100.000	Limburg
	Dortmans (<u>vz cie ZJO</u>)	Cathalijne	V	Wethouder	Helmond	GL	50-100.000	Noord-Brabant
	Heijkoop (<u>vz cie PSI</u>)	Peter	M	Wethouder	Dordrecht	CDA	100.000+	Zuid-Holland
van	Hooijdonk (<u>vz cie EKEM</u>)	Lot	V	Wethouder	Utrecht	GL	G4	Utrecht
	Grijsen (<u>vz cie RWM</u>)	Liesbeth	V	Wethouder	Deventer	Lokale partij	100.000+	Overijssel
	Heerts (<u>vz CvA</u>)	Ton	M	Burgemeester	Apeldoorn	PvdA	100.000+	Gelderland
	Reinders (<u>vicevz cie E&I</u>)	Ap	M	Burgemeester	Stichtse Vecht	Geen	50-100.000	Utrecht
	Lieveense (<u>vz cie R&G</u>)	Robbert	M	Raadslid	Schouwen-Duiveland	Lokale partij	25-50.000	Zeeland
van	Berckel	Aly	V	Secretaris	Tilburg	Niet van toepassing	G4	Noord-Brabant
van	Soest	Geert	M	Griffier	Venlo	Niet van toepassing	100.000+	Limburg
van	Oosterhout	Eric	M	Burgemeester	Emmen	PvdA	100.000+	Drenthe
	Groot Wassink	Rutger	M	Wethouder	Amsterdam	GL	G4	Noord-Holland
	Depla	Paul	M	Burgemeester	Breda	PvdA	100.000+	Noord-Brabant
	Ausems	Sacha	V	Burgemeester	Waalwijk	Geen	25-50.000	Noord-Brabant
	Kramer	Johannes	M	Burgemeester	Noardeast-Fryslân	Lokale partij	25-50.000	Friesland
	Drenth	Erik	M	Wethouder	Midden Groningen	CDA	50-100.000	Groningen
van den	Bos	Cees	M	Burgemeester	Urk	SGP	0-25.000	Flevoland
de	Vries-Chang	Ojanne	V	Raadslid	Heerenveen	D66	50-100.000	Friesland
van	Alfen	Sander	M	Raadslid	Buren	Lokale partij	25-50.000	Gelderland

College voor Dienstverleningszaken

	Wever (<u>voorzitter</u>)	Roel	M	Burgemeester	Heerlen	VVD	50-100.000	Limburg
	Backhuijs	Frans	M	Burgemeester	Nieuwegein	VVD	50-100.000	Utrecht
van	Hout	Arne	M	Secretaris	Nijmegen	Niet van toepassing	100.000+	Gelderland
	Willems	Wim	M	Wethouder	Apeldoorn	Lokale partij	100.000+	Gelderland
	Waanders	Marga	V	Burgemeester	Franekeradeel	PvdA	25-50.000	Friesland
De	Groot	Roger	M	Burgemeester	Noordoostpolder	CDA	25-50.000	Flevoland
	Bunnik	Michiel	M	Wethouder	Gouda	CDA	50-100.000	Zuid-Holland
	Plantinga-Leenders	Marjolein	V	Secretaris	Emmen	Niet van toepassing	100.000+	Drenthe
	Stolk	Erwin	M	Secretaris	Vlaardingen	Niet van toepassing	50-100.000	Zuid-Holland
	Vermue	Joyce	V	Burgemeester	Zundert	PvdA	0-25.000	Noord-Brabant
	Zwijnenberg	Vincent	M	Wethouder	Roermond	VVD	50-100.000	Limburg

College voor Arbeidszaken

	Heerts (<u>voorzitter</u>)	Ton	M	Burgemeester	Apeldoorn	PvdA	100.000+	Gelderland
	Streefland	Rachel	V	Wethouder	Utrecht	CU	G4	Utrecht
	Struijvenberg	Maarten	M	Wethouder	Rotterdam	Lokale partij	G4	Zuid-Holland
van	Buren	Hester	V	Wethouder	Amsterdam	PvdA	G4	Noord-Holland
	Parbhudayal	Kavita	V	Wethouder	Den Haag	VVD	G4	Zuid-Holland
	El Idrissi	Charif	M	Wethouder	Haarlemmermeer	Lokale partij	100.000+	Noord-Holland
	Goudswaard	Anko	M	Wethouder	Westland	Lokale partij	100.000+	Zuid-Holland
	Jacobse	Gijs	M	Wethouder	Leeuwarden	Lokale partij	100.000+	Friesland
de	Koning	Jan	M	Raadslid	Gouda	Lokale partij	50-100.000	Zuid-Holland
	Breukelman	Martijn	M	Wethouder	Hardenberg	CDA	50-100.000	Overijssel
	Berkhout	Frank	M	Wethouder	Amstelveen	D66	50-100.000	Noord-Holland
	Boumans	Mark	M	Burgemeester	Doetinchem	VVD	50-100.000	Gelderland
	Stomphorst	Harry	M	Wethouder	Westerkwartier	Lokale partij	50-100.000	Groningen
	Frische	Geert	M	Wethouder	Echt-Susteren	CDA	25-50.000	Limburg
	Hofstede	Gea	V	Wethouder	Rheden	PvdA	25-50.000	Gelderland
	Horsthuis - Tangelder	Dimitri	M	Wethouder	Overbetuwe	Lokale partij	25-50.000	Gelderland
	Seton	Jan	M	Burgemeester	Borger-Odoorn	CDA	25-50.000	Drenthe
	Mulder	Margo	V	Burgemeester	Goes	PvdA	25-50.000	Zeeland
	Rijkers-Oosterkamp	Mariska	V	Wethouder	Weststellingwerf	Lokale partij	25-50.000	Friesland
	Stolk	Margo	V	Wethouder	Barendrecht	Lokale partij	25-50.000	Zuid-Holland
	Kuiper	Jan	M	Wethouder	Wijk bij Duurstede	CDA	0-25.000	Utrecht
	Sikkens-van den Berg	Matthijs	M	Wethouder	Diemen	GL	25-50.000	Noord-Holland
	Vroomen	Hans	M	Burgemeester	Ommen	CDA	0-25.000	Overijssel
van	Ravenhorst	Bert	M	Wethouder	Brielle	PvdA	0-25.000	Zuid-Holland
	Schneider	Dion	M	Burgemeester	Simpelveld	VVD	0-25.000	Limburg
van den	Elsen	Caroline	V	Burgemeester	Boekel	Geen	0-25.000	Noord-Brabant

Commissie Bestuur & veiligheid

	Spies (<u>voorzitter</u>)	Liesbeth	V	Burgemeester	Alphen aan den Rijn	CDA	100.000+	Zuid-Holland
van der	Tuuk	Ard	M	Burgemeester	Westerkwartier	PvdA	50-100.000	Groningen
	Potters	Sjoerd	M	Burgemeester	De Bilt	VVD	25-50.000	Utrecht
	Mikkers	Jack	M	Burgemeester	's-Hertogenbosch	VVD	100.000+	Noord-Brabant
van 't	Erve	Sebastiaan	M	Burgemeester	Lochem	GL	25-50.000	Gelderland
ten	Kate	Jan	M	Burgemeester	Staphorst	Geen	0-25.000	Overijssel
	Bronsvoot	Annette	V	Burgemeester	Oost Gelre	PvdA	25-50.000	Gelderland
van	Grootheest	Gerdo	M	Burgemeester	Culemborg	GL	25-50.000	Gelderland
van	Veller	Philip	M	Wethouder	Leidschendam-Voorburg	VVD	50-100.000	Zuid-Holland
van den	Tillaar	Bas	M	Burgemeester	Vlissingen	CDA	25-50.000	Zeeland
	Joon	Jeroen	M	Wethouder	Apeldoorn	VVD	100.000+	Gelderland
de	Boer	Jan	M	Burgemeester	Den Helder	D66	50-100.000	Noord-Holland
	Lichtenberg	Egbert	M	Burgemeester	Altena	CDA	50-100.000	Noord-Brabant
	Sjerps	Ina	V	Burgemeester	Harlingen	Geen	0-25.000	Friesland
	Hessels	Jos	M	Burgemeester	Echt-Susteren	CDA	25-50.000	Limburg
Van der	Linden	Lennart	M	Wethouder	Barendrecht	Lokale partij	25-50.000	Zuid-Holland
	Sievers	Lieke	V	Burgemeester	Edam-Volendam	Geen	25-50.000	Noord-Holland
	Bruijn-Van den Berg	Debbie	V	Secretaris	Westerveld	Niet van toepassing	0-25.000	Drenthe
van	Dijk-Beekman	Heleen	V	Griffier	Fryske Marren	Niet van toepassing	50-100.000	Friesland
	Schaatsbergen	Cor	M	Raadslid	Capelle aan den IJssel	Lokale partij	50-100.000	Zuid-Holland

Commissie Economie, Klimaat, Energie & Milieu

van	Hooijdonk (<u>voorzitter</u>)	Lot	V	Wethouder	Utrecht	GL	G4	Utrecht
	Kapteijns	Arjen	M	Wethouder	Den Haag	GL	G4	Zuid-Holland
den	Brok	Frank	M	Wethouder	Oss	Lokale partij	50-100.000	Noord-Brabant
	Veeningen	Maaïke	V	Wethouder	Almere	D66	100.000+	Flevoland
	Bruggink	Claudio	M	Wethouder	Hengelo Ov.	D66	50-100.000	Overijssel
	Salvino-Meijer	Yvonne	V	Wethouder	Sittard-Geleen	Lokale partij	50-100.000	Limburg
van	Kuppeveld	Frank	M	Wethouder	Pijnacker-Nootdorp	CDA	50-100.000	Zuid-Holland
	Kuipers	Thijs	M	Wethouder	Horst aan de Maas	D66	25-50.000	Limburg
	Ipema	Kirsten	V	Wethouder	Noordenveld	Lokale partij	25-50.000	Drenthe
	Blind	Marcel	M	Wethouder	Olst-Wijhe	Lokale partij	0-25.000	Overijssel
	Varekamp	Pieter	M	Wethouder	Westland	VVD	100.000+	Zuid-Holland
	Torringa	Roelf	M	Raadslid	Het Hogeland	Lokale partij	25-50.000	Groningen
	Bosma	Remco	M	Burgemeester	Bladel	VVD	0-25.000	Noord-Brabant
	Zoetendal	Jelle	M	Wethouder	Heerenveen	PvdA	50-100.000	Friesland
	Hofman	Paul	M	Wethouder	Rheden	GL	25-50.000	Gelderland
	Weststrate	Kees	M	Wethouder	Borsele	SGP/CU	0-25.000	Zeeland
	Van Oosten	Foort	M	Burgemeester	Nissewaard	VVD	50-100.000	Zuid-Holland
de	Graaf	Laurens	M	Burgemeester	Lopik	CDA	0-25.000	Utrecht
	Oosterbroek	Melissa	V	Raadslid	Haarlem	GL	100.000+	Noord-Holland
	Wekx	Peter Derk	M	Secretaris	Alphen aan den Rijn	Niet van toepassing	100.000+	Zuid-Holland

Commissie Europa & Internationaal

van	Zanen (<u>voorzitter</u>)	Jan	M	Burgemeester	Den Haag	VVD	G4	Zuid-Holland
	Reinders (<u>vicevoorzitter</u>)	Ap	M	Burgemeester	Stichtse Vecht	Geen	50-100.000	Utrecht
	Buijs-Glaudemans	Wobine	V	Burgemeester	Oss	VVD	50-100.000	Noord-Brabant
	Diepemaat	Jeroen	M	Wethouder	Enschede	VVD	100.000+	Overijssel
	Yemane	Milka	V	Raadslid	Amsterdam	GL	G4	Noord-Holland
	Rinkes	Hedwich	V	Wethouder	Heerenveen	CDA	50-100.000	Friesland
	Lock	Jan	M	Wethouder	Molenlanden	SGP	25-50.000	Zuid-Holland
	Boerkamp	Hans	M	Wethouder	Rhenen	D66	0-25.000	Utrecht
van	Eert	Carol	M	Burgemeester	Rheden	PvdA	25-50.000	Gelderland
	Larson	Crys	V	Burgemeester	Wijdmeren	VVD	0-25.000	Noord-Holland
	Delissen-van Tongerlo	Wilma	V	Burgemeester	Peel en Maas	VVD	25-50.000	Limburg
	Schouten	Marieke	V	Wethouder	Nieuwegein	GL	50-100.000	Utrecht
Van	Asten	Robert	M	Wethouder	Den Haag	D66	G4	Zuid-Holland
	Rink	Guido	M	Wethouder	Emmen	PvdA	100.000+	Drenthe
	Nauta-van Moorsel	Ellen	V	Burgemeester	Hof van Twente	CDA	25-50.000	Overijssel
de	Hoon-Veelenturf	Marjon	V	Burgemeester	Baarle-Nassau	CDA	0-25.000	Noord-Brabant
	Kahya	Ufuk	M	Wethouder	's-Hertogenbosch	GL	100.000+	Noord-Brabant
	Jonkman	Rob	M	Wethouder	Opsterland	CU	25-50.000	Friesland
	Aboutaleb	Ahmed	M	Burgemeester	Rotterdam	PvdA	G4	Zuid-Holland
	Bengevoord	Joris	M	Burgemeester	Winterswijk	GL	25-50.000	Gelderland
	Boomgaars	Axel	M	Wethouder	Hoorn	GL	50-100.000	Noord-Holland
	Starmans	Marina	V	Burgemeester	Dongen	VVD	25-50.000	Noord-Brabant
	Bergmann	Harald	M	Burgemeester	Middelburg	VVD	25-50.000	Zeeland
van den	Berg	Brigitte	V	Wethouder	Beverwijk	D66	25-50.000	Noord-Holland
	Callewaert-de Groot	Arinda	V	Burgemeester	Bergeijk	CDA	0-25.000	Noord-Brabant

Commissie Financiën

	Bruines (<u>voorzitter</u>)	Saskia	V	Wethouder	Den Haag	D66	G4	Zuid-Holland
van	Buren	Hester	V	Wethouder	Amsterdam	PvdA	G4	Noord-Holland
	Schilderman	Susanne	V	Wethouder	Utrecht	D66	G4	Utrecht
	Stegeman	Willem-Jan	M	Wethouder	Amersfoort	D66	100.000+	Utrecht
de	Weert	Ger	M	Wethouder	Etten-Leur	CDA	25-50.000	Noord-Brabant
	Scholten	Harry	M	Wethouder	Hof van Twente	CDA	25-50.000	Overijssel
	Nederveen	Bert	M	Wethouder	Westerkwartier	CU	50-100.000	Groningen
	Herselman	Jon	M	Wethouder	Kapelle	VVD	0-25.000	Zeeland
	Houtenbos	Jan	M	Raadslid	Bergen NH	Lokale partij	25-50.000	Noord-Holland
van der	Star	Evelien	V	Wethouder	Roosendaal	Lokale partij	50-100.000	Noord-Brabant
de	Graaf	Hans	M	Wethouder	Tynaarlo	CU	25-50.000	Drenthe
	Ahles	Kees	M	Wethouder	Almere	Lokale partij	100.000+	Flevoland
	Willemsma	Tytsy	V	Wethouder	Tytsjerksteradiel	Lokale partij	25-50.000	Friesland
	Schatorjé	Frans	M	Wethouder	Venlo	Lokale partij	100.000+	Limburg
	Foekema	Mark	M	Wethouder	IJsselstein	Lokale partij	25-50.000	Utrecht
	Boere	Ria	V	Wethouder	Krimpenerwaard	VVD	50-100.000	Zuid-Holland
van	Veen	Joren	M	Raadslid	Groningen	PvdA	100.000+	Groningen
	Rotgans	Harry	M	Wethouder	Purmerend	50Plus	50-100.000	Noord-Holland
	Smeulders	Paul	M	Wethouder	Arnhem	GL	100.000+	Gelderland
	Emmer	Dick	M	Secretaris	Zwolle	Niet van toepassing	100.000+	Overijssel

Commissie Informatiesamenleving

	Snijders (<u>voorzitter</u>)	Peter	M	Burgemeester	Zwolle	VVD	100.000+	Overijssel
	Parbhudayal	Kavita	V	Wethouder	Den Haag	VVD	G4	Zuid-Holland
van	Dijk	Walter	M	Wethouder	Zeist	VVD	50-100.000	Utrecht
	Verbunt	Henk	M	Secretaris	Noardeast-Fryslân	Niet van toepassing	25-50.000	Friesland
	Noordergraaf-Jansen	Cathy	V	Raadslid	Hilvarenbeek	CDA	0-25.000	Noord-Brabant
	Weststeijn	Ester	V	Burgemeester	Rozendaal	Geen	0-25.000	Gelderland
	Debie	Erwin	M	Secretaris	Landgraaf	Niet van toepassing	25-50.000	Limburg
de	Vries	Beatrijs	V	Secretaris	Coevorden	Niet van toepassing	25-50.000	Drenthe
	Mensink	Henk	M	Secretaris	Oss	Niet van toepassing	50-100.000	Noord-Brabant
	Diepstraten	Bram	M	Wethouder	Velsen	Lokale partij	50-100.000	Noord-Holland
	Pals	Joost	M	Wethouder	Bergen op Zoom	Lokale partij	50-100.000	Noord-Brabant
	Adriaansen	Steven	M	Burgemeester	Woensdrecht	VVD	0-25.000	Noord-Brabant
van de	Geijn	Maurits	M	Wethouder	Arnhem	Geen	100.000+	Gelderland
	Teselink	Gerjan	M	Wethouder	Berkelland	VVD	25-50.000	Gelderland
	Nienhuis	Astrid	V	Burgemeester	Heemstede	VVD	25-50.000	Noord-Holland
	Hoek	Peter	M	Wethouder	Tholen	SGP	25-50.000	Zeeland
van	Dijk	Robert	M	Griffier	Teylingen	Niet van toepassing	25-50.000	Zuid-Holland
van	Dam	Rian	V	Burgemeester	Hollands Kroon	PvdA	25-50.000	Noord-Holland
	Karateke	Ahmet	M	Raadslid	Velsen	PvdA	50-100.000	Noord-Holland
Van	Dokkum	Sybren	M	Raadslid	Heiloo	D66	0-25.000	Noord-Holland

Commissie Participatie, Schuldhulpverlening & Integratie

	Heijkoop (<u>voorzitter</u>)	Peter	M	Wethouder	Dordrecht	CDA	100.000+	Zuid-Holland
	Yigit	Enes	M	Wethouder	Rotterdam	DENK	G4	Zuid-Holland
	Vavier	Marielle	V	Wethouder	Den Haag	GL	G4	Zuid-Holland
	Bloemhoff	Carine	V	Wethouder	Groningen	PvdA	100.000+	Groningen
de	Jonge	Froukje	V	Wethouder	Almere	CDA	100.000+	Flevoland
	Lahlah	Esmah	V	Wethouder	Tilburg	GL	100.000+	Noord-Brabant
	Wanders	Raymond	M	Wethouder	Emmen	PvdA	100.000+	Drenthe
	Huizinga	Jorik	M	Wethouder	Doetinchem	D66	50-100.000	Gelderland
	Baali	Nadir	M	Wethouder	Steenbergen	Lokale partij	0-25.000	Noord-Brabant
de	Maa	Jacqueline	V	Wethouder	Ouder-Amstel	GL	0-25.000	Noord-Holland
van der	Sloot	Marianne	V	Wethouder	's-Hertogenbosch	CDA	100.000+	Noord-Brabant
van den	Heuvel	Martijn	M	Wethouder	Weert	Lokale partij	50-100.000	Limburg
	Rijk	Marieke	V	Raadslid	Hoorn	Lokale partij	50-100.000	Noord-Holland
	Poelman-Zijlstra	Marianne	V	Wethouder	Súdwest Fryslân	PvdA	50-100.000	Friesland
	Westerdijk	Harriet	V	Wethouder	Capelle aan den IJssel	VVD	50-100.000	Zuid-Holland
	Aboyaakoub-Akkouh	Nadya	V	Wethouder	Amersfoort	GL	100.000+	Utrecht
Van der	Reest	Andre	M	Wethouder	Goes	SGP/CU	25-50.000	Zeeland
	Kampman	Arjan	M	Wethouder	Enschede	PvdA	100.000+	Overijssel
	Bakker	Ruud	M	Secretaris	Gouda	Niet van toepassing	50-100.000	Zuid-Holland
van	Dalen	Marko	M	Wethouder	Bergeijk	VVD	0-25.000	Noord-Brabant

Commissie Raadsleden & Griffiers

	Lievense (<u>voorzitter</u>)	Robbert	M	Raadslid	Schouwen-Duiveland	Lokale partij	25-50.000	Zeeland
	Dubbelaar	Arjen	M	Raadslid	Den Haag	Lokale partij	G4	Zuid-Holland
te	Hoonte	Gertjan	M	Raadslid	Utrecht	VVD	G4	Utrecht
van	Assem	Hendrie	M	Raadslid	Woerden	Lokale partij	50-100.000	Utrecht
	Bruijninx	Julie	V	Raadslid	Leeuwarden	D66	100.000+	Friesland
Van	Doorn	Marike	V	Raadslid	Almelo	Lokale partij	50-100.000	Overijssel
	Tiekstra	Ricus	M	Raadslid	Drimmelen	Lokale partij	25-50.000	Noord-Brabant
van	Zijl-Hoek	Alda	V	Raadslid	Buren	D66	25-50.000	Gelderland
de	Groot	Karoline	V	Raadslid	Groningen	Lokale partij	100.000+	Groningen
	Oosterhuis	Anke	V	Raadslid	Westerveld	D66	0-25.000	Drenthe
	Koekoek	Femke	V	Raadslid	Hoogeveen	CDA	50-100.000	Drenthe
van den	Akker	Roger	M	Griffier	Oss	Niet van toepassing	50-100.000	Noord-Brabant
	Boere	Sophie	V	Griffier	Venray	Niet van toepassing	25-50.000	Limburg
	Karman	Eleonore	V	Griffier	Gouda	Niet van toepassing	50-100.000	Zuid-Holland
	Meurs	Eric	M	Griffier	Zwolle	Niet van toepassing	100.000+	Overijssel
de	Mik	Thea	V	Griffier	Capelle aan den IJssel	Niet van toepassing	50-100.000	Zuid-Holland
	Odinot	Irene	V	Griffier	Zwijndrecht	Niet van toepassing	25-50.000	Zuid-Holland
	Palstra	Ruurd	M	Griffier	Velsen	Niet van toepassing	50-100.000	Noord-Holland
	Piket	Paul	M	Griffier	Breda	Niet van toepassing	100.000+	Noord-Brabant
	Wieringa	Lars	M	Griffier	Lelystad	Niet van toepassing	50-100.000	Flevoland

Commissie Ruimte, Wonen & Mobiliteit

	Grijsen (<u>voorzitter</u>)	Liesbeth	V	Wethouder	Deventer	Lokale partij	100.000+	Overijssel
	Pels	Zita	V	Wethouder	Amsterdam	GL	G4	Noord-Holland
	Balster	Martijn	M	Wethouder	Den Haag	PvdA	G4	Zuid-Holland
	Lambregts	Ingrid	V	Wethouder	Doetinchem	CDA	25-50.000	Gelderland
van	Burgsteden	Jan	M	Wethouder	Meijerijstad	VVD	50-100.000	Noord-Brabant
De	Visser	Mariëtte	V	Wethouder	Het Hogeland	PvdA	25-50.000	Groningen
	Postma	Anko	M	Wethouder	Opsterland	Lokale partij	25-50.000	Friesland
	Verbraak	Pierre	M	Wethouder	Voerendaal	PvdA	0-25.000	Limburg
	Hendrix	Lieke	V	Secretaris	Breda	Niet van toepassing	100.000+	Noord-Brabant
	Langedijk	Nils	M	Wethouder	Heerhugowaard	Lokale partij	50-100.000	Noord-Holland
	Zalinyan	Ani	V	Wethouder	Heemskerk	GL	25-50.000	Noord-Holland
	Biemans	Marinus	M	Wethouder	Deurne	Lokale partij	25-50.000	Noord-Brabant
	Buijtelaar	Hans	M	Wethouder	Wijk bij Duurstede	VVD	0-25.000	Utrecht
van	Ulzen	Robin	M	Wethouder	Meppel	VVD	25-50.000	Drenthe
	Hermans	Helmut	M	Wethouder	Zeewolde	Lokale partij	0-25.000	Flevoland
de	Haan	Hein	M	Wethouder	Leeuwarden	PvdA	100.000+	Friesland
	Geilen	Leon	M	Wethouder	Sittard-Geleen	Lokale partij	50-100.000	Limburg
	Visser	Cornelis	M	Burgemeester	Katwijk	CDA	50-100.000	Zuid-Holland
	Schonis	Rutger	M	Wethouder	Middelburg	D66	25-50.000	Zeeland
van der	Schans	Jan Pieter	M	Wethouder	Ede	CDA	100.000+	Gelderland

Commissie Zorg, Jeugd & Onderwijs

	Dortmans (<u>voorzitter</u>)	Cathelijne	V	Wethouder	Helmond	GL	50-100.000	Noord-Brabant
	Eerenberg	Eelco	M	Wethouder	Utrecht	D66	G4	Utrecht
	Moorman	Marjolein	V	Wethouder	Amsterdam	PvdA	G4	Noord-Holland
	Struijvenberg	Maarten	M	Wethouder	Rotterdam	Lokale partij	G4	Zuid-Holland
	Adank	Boaz	M	Wethouder	Breda	VVD	100.000+	Noord-Brabant
	Prins	Anja	V	Wethouder	Apeldoorn	VVD	100.000+	Gelderland
	Beukema	Machteld	V	Wethouder	Peel en Maas	D66	25-50.000	Limburg
	Paters	Mark	M	Wethouder	Twenterand	Lokale partij	25-50.000	Overijssel
	Huijting-van Tongeren	Ankie	V	Wethouder	Borger-Odoorn	CDA	25-50.000	Drenthe
	Groothuismink	Natasja	V	Wethouder	Zaanstad	Lokale partij	100.000+	Noord-Holland
	Broekema	Rinze	M	Wethouder	Lelystad	CU	50-100.000	Flevoland
	Tabak	Janita	V	Wethouder	Fryske Marren	PvdA	50-100.000	Friesland
	Meijer	Leon	M	Wethouder	Ede	CU	100.000+	Gelderland
van	Dijk	Otwin	M	Burgemeester	Oude IJsselstreek	PvdA	25-50.000	Gelderland
	Treurniet	Willemien	V	Wethouder	Middelburg	CU	25-50.000	Zeeland
	Hendrickx	Marcelle	V	Wethouder	Tilburg	D66	100.000+	Noord-Brabant
	Jongman	Inge	V	Wethouder	Groningen	CU	100.000+	Groningen
van de	Schoot	Rian	V	Raadslid	Hilvarenbeek	Lokale partij	0-25.000	Noord-Brabant
	Schotanus	Gert-Jan	M	Wethouder	Alphen aan den Rijn	Lokale partij	100.000+	Zuid-Holland
van der	Ploeg	Berend	M	Secretaris	's-Hertogenbosch	Niet van toepassing	100.000+	Noord-Brabant

Gemeente Zevenaar
t.a.v. Mevrouw I. van Dijk
i.vandijk@zevenaar.nl
Griffier

23 september 2022

Betreft: neerleggen commissielidmaatschap

Geachte mevrouw Van Dijk, beste Inge,

Bij deze bevestig ik hetgeen dat informeel al aan u is laten weten. Ik leg per heden mijn taken als raadscommissielid namens het D66 Zevenaar voor de Commissie Ruimte van de gemeente Zevenaar neer.

Ik dank u, de overige griffie medewerkers, de raads- en commissieleden en het college voor de prettige samenwerking en wens hen alle goeds.

Met vriendelijke groet,

Erik Verkampen

Raad van de gemeente Zevenaar
Postbus 10
6900 AA ZEVENAAR

Datum
23 september 2022

Ons nummer
202205577/1/R4

Uw kenmerk

Inlichtingen
Mw. I.R. Feis
070-4264578

Onderwerp
Stichting Boomwortel/raad Zevenaar
Wet dwangsom en beroep bij niet tijdig
beslissen

Procedure
Beroep

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij stuur ik u stukken die zijn ingediend in bovengenoemde procedure.
De naam en het nummer van deze zaak zijn u eerder meegedeeld. U vindt ze bovenaan
dit bericht onder "Onderwerp" en "Ons nummer".

Ik verzoek u naar aanleiding van de stukken een verweerschrift in te dienen. U krijgt
daarvoor tot en met 7 oktober 2022 de tijd.

De Afdeling verzoekt u de op de zaak betrekking hebbende stukken zo snel mogelijk maar
in elk geval binnen de hiervoor gestelde termijn toe te sturen. Mocht u deze al eerder in
deze procedure of bij een verzoek om het treffen van een voorlopige voorziening hebben
toegestuurd, dan is het voldoende dat u verwijst naar die eerdere toezending.

Privacy

De Afdeling stuurt de stukken die u stuurt, door aan de andere partijen. Houdt u daar
rekening mee als u stukken met privacygevoelige informatie stuurt. Voor meer informatie
gaat u naar www.raadvanstate.nl/privacyverklaring.

Aangezien dit bericht geautomatiseerd is aangemaakt, is dit niet ondertekend.

Hoogachtend,
de griffier

Raad van de gemeente Zevenaar
Postbus 10
6900 AA ZEVENAAR

Datum
23 september 2022

Ons nummer
202205577/1/R4

Uw kenmerk

Inlichtingen
Mw. I.R. Feis
070-4264578

Onderwerp
Stichting Boomwortel/raad Zevenaar
Wet dwangsom en beroep bij niet tijdig
beslissen

Procedure
Beroep

Geachte heer/mevrouw,

Bij de Afdeling is bovengenoemde procedure gestart door
Stichting Boomwortel.

Deze procedure gaat over het, naar wordt gesteld, niet of niet tijdig nemen van een
besluit door Raad van de gemeente Zevenaar.

Vervolgcorrespondentie

Aan deze procedure zijn een zaaknaam en een zaaknummer toegekend. Deze vindt u
hierboven onder de kopjes "Onderwerp" en "Ons nummer". In alle correspondentie over
deze zaak worden deze naam en dit nummer vermeld.

De Afdeling verzoekt u om in uw correspondentie steeds dit zaaknummer te vermelden.

Behandelwijze

Deze zaak wordt versneld behandeld.

Ons Werk

Meer informatie over de werkwijze van de Afdeling vindt u op www.raadvanstate.nl/
bestuursrechtspraak.

Privacy

De Afdeling stuurt de stukken die u stuurt, door aan de andere partijen. Houdt u daar
rekening mee als u stukken met privacygevoelige informatie stuurt. Voor meer informatie
gaat u naar www.raadvanstate.nl/privacyverklaring.

Over de verdere behandeling van deze zaak krijgt u nog bericht.

Aangezien dit bericht geautomatiseerd is aangemaakt, is dit niet ondertekend.

Hoogachtend,
de griffier

Machtiging

Hierbij verleent ;

De heer [REDACTED]
handelend als bestuurder van de stichting;
Stichting Boomwortel
Noorder Markweg 4
7036 AN LOERBEEK

de machtiging aan

De heer W. Eilering
handelend als adviseur ten dienste van;
RetailPlan b.v.
Torenstraat 23a
9203 BD Drachten

tot het indienen van een verzoek bij de gemeenteraad van Zevenaar voor de herziening van het bestemmingsplan ter plaatse van de Ampèrestraat 8 te Zevenaar en eventuele bezwaar en beroepsprocedures dienaangaande te voeren namen haar.

Aldus getekend te Loerbeek, 18 mei 2022

[REDACTED]

Inzien uittreksel - Stichting Boomwortel (71512543)

Kamer van Koophandel, 18 mei 2022 - 14:07

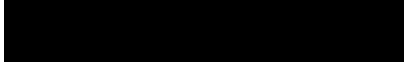
KvK-nummer 71512543

**De onderneming / organisatie wil niet dat haar
adresgegevens worden gebruikt voor ongevraagde
postreclame en verkoop aan de deur.**

Rechtspersoon

RSIN	858744168
Rechtsvorm	Stichting
Statutaire naam	Stichting Boomwortel
Statutaire zetel	gemeente Montferland
Bezoekadres	Noorder Markweg 4, 7036AN Loerbeek
Telefoonnummer	0316531337
Eerste inschrijving handelsregister	25-04-2018
Datum akte van oprichting	20-04-2018
Activiteiten	SBI-code: 6420 - Financiële holdings Het optreden als beheerder en bewaarder van het Fonds Boomwortel.

Bestuurder

Naam	
Geboortedatum	25-04-1987
Datum in functie	20-04-2018 (datum registratie: 25-04-2018)
Bevoegdheid	Alleen/zelfstandig bevoegd

Gegevens zijn vervaardigd op 18-05-2022 om 14.07 uur.

Aan de Raad van State
t.a.v. de afdeling bestuursrechtspraak
Postbus 20019
2500 EA Den Haag

A A N T E K E N E N

Betreft: Beroep tegen uitblijven beslissing door gemeenteraad

Drachten, 21 september 2022

Edelachtbare,

Op 25 mei 2022 zond ik namens Stichting Boomwortel een verzoek aan de gemeenteraad van Zevenaar om het bestemmingsplan 'Bedrijventerrein Tatelaar' te herzien. De raad heeft het verzoek op 30 mei 2022 ontvangen.

De beslistermijn moet volgens vaste rechtspraak worden geacht te zijn overschreden indien niet binnen 14 weken na ontvangst van de aanvraag een besluit is genomen of een ontwerp van een besluit ter inzage is gelegd. De raad van Zevenaar heeft binnen deze termijn geen besluit genomen of een ontwerpbesluit ter inzage heeft gelegd.

Op 6 september 2022 heb ik de raad in gebreke gesteld. Desondanks heeft de raad geen besluit genomen. Tegen het uitblijven van de beslissing teken ik bij u beroep aan.

Ik wil u vragen dit beroep gegrond te verklaren en de raad van Zevenaar op grond van artikel 8:55d Awb op te dragen binnen twee weken, of in ieder geval zo spoedig mogelijk, alsnog een besluit te nemen. Ook vraag ik u de raad een dwangsom op te leggen indien besluitvorming alsnog uitblijft.

Tot slot vraag ik u de raad te veroordelen in de proceskosten.

Met hoogachting namens Stichting Boomwortel,

Wim Eilering
RetailPlan b.v.

Bijlage: Verzoek aan de raad
Ingebrekestelling
Machtiging eigenaar en KvK uittreksel

RAAD VAN STATE INGEKOMEN	
22 SEP. 2022 	
ZAAKNR.	2022 05577
AAN:	154
BEHANDELD DD:	PAR:

Aan de gemeenteraad van Zevenaar
Postbus 10
6900 AA Zevenaar

KOPIE

Betreft: verzoek tot herziening bestemmingsplan "Tatelaar"

Drachten, 25 mei 2022

Geachte leden van de gemeenteraad,

Namens de eigenaar van het perceel aan de Ampèrestraat 8 te Zevenaar, verzoek ik u om het bestemmingsplan "Bedrijventerrein Tatelaar" te herzien. Ik licht het verzoek graag nader toe.

In het bestemmingsplan is de locatie aangeduid met de bestemming "bedrijventerrein".

Artikel 3.1 van de planregels luidt onder andere:

"De voor 'Bedrijventerrein' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

a. het uitoefenen van bedrijfsmatige activiteiten die staan vermeld in de categorie 1 t/m 2 van de Staat van Bedrijfsactiviteiten als opgenomen in de Bijlage 1;

j. volumineuze detailhandel inclusief de verkoop van brancheverwante artikelen overeenkomstig de bepalingen in artikel 3.3.2;

In de Staat van Bedrijfsactiviteiten, zoals bedoeld in artikel 3.1 onder a, worden onder het kopje "Detailhandel en reparatie t.b.v. particulieren" bouwmarkten, tuincentra en hypermarkten als categorie 2-bedrijven genoemd.

In de praktijk blijkt dat bijvoorbeeld een hypermarkt, zoals in de staat van bedrijfsactiviteiten is opgenomen, door de toepassing van artikel 3.3.1. toch niet is toegestaan. Zo blijkt immers uit de recente uitspraak van de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State van 11 mei 2022 (ECLI:NL:RVS:2022:1370)

In artikel 3.3.1 van de planregels zijn namelijk specifieke gebruiksregels opgenomen. Volgens deze bepaling wordt detailhandel tot een strijdig gebruik gerekend, met uitzondering van onder meer volumineuze detailhandel. In artikel 1.68 van de planregels is limitatief opgesomd welke soorten bedrijven onder volumineuze detailhandel vallen. Dat zijn detailhandel in volumineuze goederen (waarbij een niet-limitatieve opsomming van goederen is gegeven), tuincentra, grootschalige bouwmarkten en detailhandel in fietsen en scooters. Een hypermarkt wordt niet genoemd.

De toelichting bij het bestemmingsplan bevat in ieder geval geen onderbouwing waarom de in het plan neergelegde beperkingen wat betreft de vestiging van detailhandel in niet-volumineuze goederen gerechtvaardigd zijn in het licht van de daaraan in de Dienstenrichtlijn gestelde eisen. Evenmin is de kennelijke uitsluiting van een hypermarkt onderbouwd.

In de uitspraak van 26 februari 2020 (ECLI:NL:RVS:2020:616) heeft de afdeling gesteld dat het degene die zich op strijd met de Dienstenrichtlijn beroept het vrij staat om een verzoek tot herziening van het bestemmingsplan bij de gemeenteraad in te dienen. Bij de beoordeling van een besluit van de raad naar aanleiding van een dergelijk verzoek zal de rechter toetsen op de wijze zoals aan de orde in de uitspraak van 24 juli 2019 (ECLI:NL:RVS:2019:2569).

Concreet verzoek

Aan u wordt, met een beroep op de Europese Dienstenrichtlijn, gevraagd om het bestemmingsplan te herzien. De branchebeperkende planregels dienen in overeenstemming te worden gebracht met alle eisen die de Dienstenrichtlijn daaraan stelt. Dat wil zeggen dat u alle brancheringseisen die niet voldoen aan de eisen van artikel 15 derde lid van de Dienstenrichtlijn dient te schrappen in de planregels en de begripsbepalingen. Ik wil u vragen om uw besluit te onderbouwen op een wijze zoals aan de orde was in de procedure Visser Vastgoed – Appingedam en welke is beoordeeld in de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van 24 juli 2019.

In afwachting van uw besluit en met vriendelijke groet,

Hoogachtend,

W. Eilering
RetailPlan b.v.

Bijlage: machtiging

Aan de gemeenteraad van Zevenaar
Postbus 10
6900 AA Zevenaar

KOPIE

A A N G E T E K E N D

Betreft: Ingebrekestelling / niet tijdig nemen van een besluit

Drachten, 6 september 2022

Geachte leden van de gemeenteraad,

Op 30 mei 2022 heeft u mijn verzoek ontvangen waarin aan u is gevraagd om het bestemmingsplan "Bedrijventerrein Tatelaar" te herzien.

De beslistermijn moet volgens vaste rechtspraak worden geacht te zijn overschreden indien niet binnen 14 weken na ontvangst van de aanvraag een besluit is genomen of een ontwerp van een besluit ter inzage is gelegd. Uw raad heeft binnen deze termijn geen besluit genomen of een ontwerpbesluit ter inzage heeft gelegd.

Ik stel u derhalve hierbij in gebreke en ik verzoek u binnen twee weken alsnog uw besluit toe te zenden bij gebreke waarvan ik beroep zal instellen bij de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State.

In afwachting van uw besluit en met vriendelijke groet,

W. Eilering
RetailPlan b.v.

Aan de leden**Datum**

28 september 2022

Kenmerk

COS/U202200647

Lbr. 22/051

Telefoonnummer

070 3738393

Bijlage(n)

1

Onderwerp

Openstelling nieuwe vacatures in VNG-bestuur en -commissies

Geachte leden van college en gemeenteraad,

De VNG zoekt kandidaten voor het (vice)voorzitterschap van de vereniging, drie vacatures in het College voor Arbeidszaken en twee vacatures in de commissie Europa & Internationaal. Wij nodigen u harte uit om zich kandidaat te stellen voor een of meer van deze vacatures. In de betreffende profielschetsen vindt u nadere informatie over de doelgroepen die in aanmerking komen voor de betreffende vacature en de vereisten per vacature.

Vacature voor (vice)voorzitter VNG*Samenloop vacatures vicevoorzitter in najaar 2022 en voorzitter in juni 2023*

Op de Najaars ALV van 2 december a.s. eindigt de tweede en laatste benoemingstermijn van vicevoorzitter Hubert Bruls, burgemeester van Nijmegen. Daarnaast heeft onze voorzitter Jan van Zanen aangekondigd na een periode van acht jaar (ook zijn tweede en laatste benoemingstermijn) afscheid te zullen nemen op de ALV van 14 juni 2023. Gelet op de korte tijd tussen het aftreden van de vicevoorzitter en de voorzitter, heeft de Voordrachtscommissie advies gevraagd aan de voorzitter en de algemene directie over de wijze waarop de twee vacatures zouden kunnen worden ingevuld.

Op basis van de ontvangen adviezen en in het belang van de continuïteit van het werk van voorzitter en vicevoorzitter voor de vereniging, heeft de Voordrachtscommissie ervoor gekozen om:

- Nu, richting de Najaars ALV van 2 december a.s., kandidaten te zoeken die bereid zijn in de periode tussen 2 december 2022 en 14 juni 2023 het vicevoorzitterschap op zich te nemen én vanaf 14 juni 2023 het voorzitterschap op zich te nemen
- In het voorjaar van 2023 richting de ALV van 14 juni 2023 de vacature van vicevoorzitter open te stellen.

Deze tweetrapsraket biedt de aanstaande voorzitter de gelegenheid om eerst een half jaar ervaring op te doen als vicevoorzitter onder de huidige voorzitter Jan van Zanen om vervolgens het stokje als voorzitter over te nemen. Daarnaast heeft deze werkwijze als voordeel dat kandidaten voor het vicevoorzitterschap in het voorjaar van 2023 weten met welke voorzitter zij samen gaan werken.

Profielschets vicevoorzitter/voorzitter

In de profielschets in de bijlage vindt u de vereisten voor het voorzitterschap. Gelet op de keuze om eerst in de Najaars ALV van 2 december a.s. de vicevoorzitter, tevens aanstaand voorzitter, te kiezen en pas daarna in de ALV van 14 juni 2023 de nieuwe vicevoorzitter voor een termijn van vier jaar te kiezen, komen voor de huidige vacature van vicevoorzitter/voorzitter kandidaten uit alle politieke partijen in aanmerking.

Op basis van onze statuten komen kandidaten van dezelfde politieke partij als de nieuwe voorzitter straks niet in aanmerking voor de vacature van vicevoorzitter vanaf 14 juni 2023.

Vacatures College voor Arbeidszaken (CvA)

Benoeming nagekomen kandidaat als waarnemend lid CvA

Drie vacatures in het CvA konden in de vorige vacatureronde niet worden ingevuld bij gebrek aan voldoende kandidaten uit gemeenten met 50-100.000 inwoners (één vacature) en 100.000+ inwoners (twee vacatures). Inmiddels is duidelijk dat Jan Iedema, wethouder Zoetermeer (100.000+ gemeente), die in de vorige periode reeds deel uitmaakte van het CvA, ook beschikbaar is voor het lidmaatschap in deze periode. De Voordrachtscommissie heeft hem daarop voorgedragen voor het lidmaatschap van het CvA en het VNG-bestuur heeft hem benoemd als waarnemer. Daarmee kan hij nu al het CvA versterken en hoeft niet te worden gewacht op de Najaars ALV van 2 december

Openstelling drie vacatures in CvA

Abusievelijk is vorige week een kandidaat, die vanaf 2014 reeds twee benoemingstermijnen lid was van het CvA, voorgedragen en benoemd als waarnemend lid van het CvA. Onze Statuten staan een derde benoemingstermijn echter niet toe. Het gaat om de benoeming van Geert Frische, wethouder Echt-Susteren. Dit leidt ertoe dat in deze vacatureronde kandidaten worden gezocht uit gemeenten met 20-50.000 inwoners (één vacature), 50-100.000 inwoners (één vacature) en 100.000+ inwoners (één vacature).

Wij nodigen burgemeesters en wethouders uit gemeenten van deze grootte nogmaals van harte uit om zich kandidaat te stellen. Bij voorkeur hebben kandidaten de portefeuille personeel in hun college, maar ook kandidaten met andere relevante ervaring en expertise zijn welkom. In de bijlage vindt u de bredere profielschets voor het CvA. Binnen het CvA in de nieuwe samenstelling zullen de inhoudelijke portefeuilles onderling worden verdeeld.

Vacatures commissie Europa & Internationaal (E&I)

In de commissie E&I heeft twee vacatures in de gemeentelijke delegatie naar het Europees Comité van de Regio's (CvdR). In de bijlage vindt u de specifieke profielschetsen voor deze vacatures.

Selectieprocedure

De selectie van kandidaten vindt plaats door de Voordrachtscommissie, die per vacature één kandidaat selecteert. De kandidaten op deze enkelvoudige voordracht van de adviescommissie worden uiterlijk vrijdag 28 oktober a.s. (vijf weken voorafgaand aan de Najaars ALV) bekend gemaakt aan de leden. Op dat moment wordt ook de mogelijkheid geopend om tegenkandidaten te

stellen. In de Najaars ALV van 2 december a.s. spreken de leden zich uit over de kandidaten op de enkelvoudige voordracht van de adviescommissie en eventuele tegenkandidaten.

Aanmelding kandidaten

- U kunt zich kandidaat stellen tot **uiterlijk woensdag 19 oktober a.s. vóór 12.00 uur.**
- Op de website <https://governance.vng.nl> kunt u zich registreren als kandidaat en aangeven naar welke vacatures uw belangstelling uitgaat.

Met vriendelijke groet,

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

L.K. Geluk
Algemeen directeur

Profielschetsen vacatures VNG bestuur en commissies

(bijlage bij ledenbrief 28 september 2022)

Inhoudsopgave:

1. Profielschets voorzitter VNG	1.
2. Profielschets vacatures College voor Arbeidszaken	4.
3. Profielschets vacatures commissie Europa & Internationaal	11.

1. Profielschets voorzitter VNG

Profielschets voorzitter

Voor de volledigheid wijzen wij u erop dat wij kandidaten zoeken die bereid zijn om:

- Van 2 december 2022 tot 14 juni 2023 het vicevoorzitterschap op zich te nemen én
- Van 14 juni 2023 tot de ALV van juni 2027 het voorzitterschap op zich te nemen.

“De voorzitter als boegbeeld van de vereniging”

De voorzitter van de VNG is het herkenbare boegbeeld van de vereniging. Naar buiten toe vraagt dat om een gezaghebbende uitstraling en om kracht en zelfbewustheid om in de belangenbehartiging zichtbaar resultaat te boeken voor de gemeenten. Binnen de vereniging is de voorzitter een verbindende factor, die zichtbaar opereert en een goede relatie onderhoudt met de verschillende geledingen in de achterban. De voorzitter is een ervaren lokale bestuurder met een groot netwerk en een ruim draagvlak bij zowel de eigen achterban als de landelijke politiek.

In deze profielschets wordt achtereenvolgens ingegaan op:

1. Taken van de voorzitter
2. Gevraagde bestuurlijke netwerk en ervaring
3. Gevraagde persoonlijkheid en reputatie
4. Het tijdsbeslag voor de voorzitter
5. Statutaire bepalingen over het voorzitterschap

1. Taken van de voorzitter

Kandidaten dienen bereid te zijn om de hierna genoemde taken op zich te nemen:

- Bijwonen en voorzitten van de maandelijkse vergaderingen van het bestuur
- Bijwonen en bijdragen aan het VNG Congres (inclusief de ALV) en de Najaars ALV
- Deelnemen aan bestuurlijke overleggen met Rijk en IPO, waaronder het jaarlijkse overhedenoverleg en het halfjaarlijkse Bestuurlijk Overleg Financiële verhoudingen (BOFv)
- Deelnemen aan het Strategisch Beraad Veiligheid dat vier maal per jaar wordt gehouden
- Vertegenwoordiging van de VNG in de Raad van Europese Gemeenten en Regio's (CEMR) en de Verenigde Steden en Lokale Overheden (UCLG)
- Voorzitterschap van de commissie Europa & Internationaal

- Optreden als boegbeeld van de VNG in de landelijke media en vertegenwoordiging VNG in belangrijke congressen, bijeenkomsten en andere gelegenheden

NB) mediaoptredens kennen een relatief vaste structuur, te weten rondom momenten zoals de nieuwjaarspeech, ALV, BALV, Prinsjesdag en overhedenoverleg en een flexibele structuur – vanuit strategische afweging rondom actualiteiten, lobbydossiers en strategische prioriteiten.

2. Gevraagde bestuurlijke netwerk en ervaring

De voorzitter dient:

- Te beschikken over ruime ervaring in en met het lokaal bestuur, bij voorkeur in verschillende rollen en in verschillende gemeenten
- Gezaghebbend en effectief te kunnen opereren in de landelijke politiek en in het bijzonder de Haagse politieke arena
- Op basis van het persoonlijke netwerk rechtstreekse toegang te hebben tot de bewindslieden en tot toonaangevende Kamerleden die voor gemeentelijke vraagstukken van belang zijn
- Ervaring te hebben met landelijke media
- Affiniteit te hebben met de VNG als vereniging, waarbij ervaring binnen de bestuurlijke organisatie van de VNG een pluspunt is.

3. Gevraagde persoonlijkheid en reputatie

De voorzitter dient:

- Hart te hebben voor het lokale bestuur en dit ook uit te stralen naar gemeenten en andere stakeholders die voor de gemeenten van belang zijn
- Een verbindende rol te kunnen spelen binnen de vereniging en waar nodig ook boven partijen te kunnen staan
- Herkenbaar en acceptabel te zijn voor de brede achterban van gemeenten, partijen en doelgroepen. Grote en kleine gemeenten, stedelijke en landelijke gemeenten, politieke partijen van links tot rechts en zowel landelijk als lokaal, moeten allen achter de voorzitter kunnen staan
- Open te staan voor vernieuwing in de bestuurlijke organisatie van de vereniging en in de inrichting van de relatie met de leden
- Gevoel te hebben voor veranderende bestuurlijke en maatschappelijke verhoudingen, waarbij sprake is van horizontalisering en opereren in steeds complexere netwerken
- Daadkrachtig te kunnen optreden in de belangenbehartiging, waaronder bestuurlijke overleggen en persoonlijke contacten met bewindslieden en andere spelers
- In de landelijke politiek als goede gesprekspartner te worden gezien door de verschillende politieke partijen
- Een goede vergadervoorzitter te zijn, die onder meer in bestuursvergaderingen en de ALV een open en constructieve gedachtewisseling weet te borgen
- Affiniteit te hebben met de grote uitdagingen voor de gemeenten. De voorzitter heeft een heldere visie hebben op deze uitdagingen en gemeenten weten te enthousiasmeren om nieuwe taken voortvarend en zorgvuldig op te pakken.

4. Tijdbeslag voor de voorzitter

Kandidaten dienen bereid te zijn om de hiervoor genoemde taken op zich te nemen en daarvoor voldoende tijd vrij te maken. Een indicatie van het tijdbeslag per jaar:

a. Bijwonen en voorzitten maandelijkse vergaderingen bestuur	a. 12 dagdelen
b. Bijwonen en bijdragen aan VNG Congres (inclusief ALV) en Najaars ALV	b. VNG Congres: 3 dagen
Najaars ALV: 1 dag
c. Deelnemen aan bestuurlijke overleggen met Rijk en IPO, waaronder Overhedenoverleg, BOFv, Strategisch Beraad Veiligheid	c. Overhedenoverleg: 1 dagdeel
BOFv: 2 dagdelen
SBV: 4 dagdelen
d. Vertegenwoordiging VNG in de Raad van Europese Gemeenten en Regio's (CEMR) en de Verenigde Steden en Lokale Overheden (UCLG)	d. CEMR (2-4 hele dagen)
UCLG (5-10 hele dagen)
e. Voorzitterschap van (of deelname aan) de commissie Europa & Internationaal	e. 3 dagdelen
f. Optreden als boegbeeld van de VNG in de landelijke media* en vertegenwoordiging VNG in belangrijke congressen, bijeenkomsten en andere gelegenheden	f. circa 12 uur per maand.

2. College voor Arbeidszaken (drie vacatures)

In het CvA zijn er vacatures voor kandidaten uit gemeenten met 20-50.000 inwoners, 50-100.000 inwoners en 100.000+ inwoners. Er is in ieder van deze categorieën één vacature. Wij nodigen burgemeesters en wethouders uit gemeenten van deze grootte nogmaals van harte uit om zich kandidaat te stellen. Bij voorkeur hebben kandidaten de portefeuille personeel in hun college, maar ook kandidaten met andere relevante ervaring en expertise zijn welkom.

Hierna vindt u de bredere profielschets voor het CvA, die ook bij de vorige grote vacatureronde is gebruikt. Binnen het CvA in zijn nieuwe samenstelling zullen de inhoudelijke portefeuilles onderling worden verdeeld.

Thema's periode 2022 – 2026	Belang voor gemeenten	Rol	Aantal leden
<p>Arbeidsvoorwaarden van gemeentelijke sector</p> <p>Ontwikkelingen/Stip op de horizon; Toekomst arbeidsvoorwaarden</p> <p>Cao gemeenten en Samenwerkende Gemeentelijke organisaties (SGO) 2023 en verder</p>	<p>Een moderne cao geeft gemeenten perspectief. Na de normalisering wil het CvA toe naar moderne arbeidsvoorwaarden die: flexibel zijn voor werkgever en werknemer, in gezamenlijkheid tot stand komen, ruimte bieden voor eigen verantwoordelijkheid en maatwerk bieden voor HRM-beleid. Aandachtspunt komende periode; de reikwijdte van de gemeentelijk cao ten opzichte van andere cao's.</p> <p>De VNG streeft naar arbeidsvoorwaarden die gemeentelijke werkgevers helpen zich te positioneren op de arbeidsmarkt en die werkgevers en medewerkers helpen bij een vraaggestuurde organisatie van het werk.</p> <p>OHD=de onderhandelingsdelegatie, zie toelichting op pagina 48</p>	<p>Onderhandelaar Ambassadeur Expert</p>	<p>6</p> <p>(10) OHD</p>
Pensioen (ABP)	Het kabinet en sociale partners willen het pensioenstelsel hervormen naar een toekomstbestendig stelsel (het pensioenakkoord). Het CvA richt zich op een effectieve belangenbehartiging om een betrouwbare, betaalbare en uitvoerbare APB-	Onderhandelaar Expert	5

	regeling te houden en een zorgvuldige implementatie.		
Arbeidsvoorwaarden voor mensen met een arbeidsbeperking Cao SW en Aan de Slag Pensioen (PWRI) Banenafpraak	<p>De Kamer Inclusieve Arbeid, van het college, heeft tot taak het maken van afspraken en sluiten van collectieve arbeidsovereenkomsten voor werknemers die vallen onder de Cao SW en de Cao Aan de slag.</p> <p>De pensioenen van werknemers onder beide cao's zijn ondergebracht bij Pensioenfonds Werk en (re)Integratie (PWRI). Bij het hervormen van het pensioenstelsel maken sociale partners keuzes en verzorgt PWRI de belangenbehartiging en implementatie om tot een betrouwbaar betaalbaar en uitvoerbare regeling te komen.</p> <p>In 2023 moeten gemeenten 5250 banen voor mensen met een arbeidsbeperking hebben gecreëerd. De VNG helpt gemeenten bij deze inspanning door te investeren in kennisdeling, samenwerking en ondersteunende activiteiten.</p>	Onderhandelaar Ambassadeur Expert	5
Gemeentelijke arbeidsmarkt Ontwikkelingen arbeidsmarkt: <ul style="list-style-type: none"> • vitaliteit/duurzame inzetbaarheid, • krapte, • vast versus flex Diversiteit en Inclusie	<p>De ontwikkelingen op de arbeidsmarkt gaan snel. Hoe kunnen werkgevers als het gaat om personeels- en organisatiebeleid anticiperen op ontwikkelingen. Met andere woorden: hoe blijft de gemeente ook in de toekomst een aantrekkelijk werkgever?</p> <p>De samenstelling van de gemeentelijke organisatie dient een afspiegeling te zijn van de samenleving. Het CvA ondersteunt gemeenten bij hun diversiteit en inclusie op de werkvloer door te informeren en enthousiasmeren en goede voorbeelden te delen.</p>	Ambassadeur Expert	8

A&O fonds	Het CvA benoemt 3 leden voor het bestuur van het Arbeidsmarkt & Opleidingen fonds gemeenten. Het fonds is een samenwerkingsverband van gemeentelijke werkgevers en vakbonden en heeft als doel Nederlandse gemeenten vitaal en wendbaar te houden, zodat zij optimaal kunnen blijven aansluiten bij de veranderende samenleving. Het A&O fonds inspireert, ondersteunt en adviseert bij organisatieontwikkeling en professionalisering.		
Kwaliteit van het ambt		Ambassadeur Expert	4
Integriteit en ondermijning	Integriteit krijgt meer gewicht en voorlichting over integriteitsbeleid is nodig ter ondersteuning van de kwaliteit van openbaar bestuur en vertrouwen bij de inwoners. Daarnaast is er steeds meer aandacht voor ondermijning van het openbaar bestuur, waaronder gemeenten. De VNG levert producten en diensten om bestuurders en ambtenaren te ondersteunen in hun verantwoordelijkheid.		
Rechtspositie politieke ambtsdragers	Een passende rechtspositie is een randvoorwaarde voor de aantrekkelijkheid van het ambt en draagt bij aan de kwaliteit van het lokaal bestuur. Daarnaast vraagt een passende rechtspositie om aansluiting bij maatschappelijke ontwikkelingen zoals diversiteit en inclusie, het combineren van bestuur en werk/ privé, etc.		

Arbeidsomstandigheden		Onderhandelaar	7
Veilige en gezonde werkomgeving	Alle werknemers moeten veilig en gezond kunnen werken. Om daarvoor te zorgen is de Arbeidsomstandighedenwet (Arbowet). Werkgevers en werknemers zijn samen verantwoordelijk voor het gezond en veilig werken en voor de invulling van deze wet in de gemeentelijke sector.	Ambassadeur Expert	
Hybride werken			
	Door de Covid-crisis heeft hybride werken een enorm impuls gekregen waardoor nieuwe vraagstukken zijn ontstaan omtrent arbeidsomstandigheden, arbeidsvoorwaarden en fiscale zaken.		

Aanvullende informatie College voor Arbeidszaken

1. Wat vragen wij van leden van het CvA

Het CvA behartigt de collectieve werkgeversbelangen van gemeenten op het gebied van arbeidsvoorwaarden. Eén van de belangrijkste taken van het CvA is het sluiten van cao's. De leden van het CvA hebben kennis en affiniteit met:

- Personeel & Organisatie
- Arbeidsvoorwaardenbeleid
- Arbeidsmarktbeleid
- Arbeidsverhoudingen
- Pensioen
- Sociale zekerheid
- Financiën

2. Samenstelling van het CvA

Het college bestaat op grond van het Reglement voor het College voor Arbeidszaken uit:

- 4 vertegenwoordigers uit de gemeenten < 20.000 inwoners
- 9 vertegenwoordigers van gemeenten 20.000- 50.000 inwoners
- 6 vertegenwoordigers van gemeenten 50.000- 100.000
- 6 vertegenwoordigers van 100.000+ gemeenten
- 4 vertegenwoordigers van de G4 gemeenten (één uit elke G4 gemeente)

Twee zetels zijn beschikbaar voor raadsleden. Zij vertegenwoordigen de gemeenteraden die binnen de gemeente een eigenstandige positie hebben als werkgever van de griffie. De andere zetels zijn beschikbaar voor burgemeesters en wethouders.

Daarnaast heeft het CvA een aantal adviseurs :

- 4 vertegenwoordiger namens de VGS (Vereniging van Gemeentesecretarissen)
- 2 vertegenwoordiger namens de VvG (Vereniging van Griffiers)

Deze adviseurs zijn geen lid van het CvA. De adviseurs worden niet benoemd door de VNG maar aangewezen door de betreffende verenigingen. Tevens heeft het CvA een aantal toehoorders vanuit de WSGO.

De representativiteit van het CvA is van belang voor voldoende draagvlak bij gemeenten voor het maken van bindende afspraken voor gemeenten. Daarom wordt bij de samenstelling van het CvA rekening gehouden met een redelijke spreiding van leden over de provincies, politieke partijen en over de verhouding man/vrouw. Het CvA kiest uit zijn midden een eerste en tweede vicevoorzitter. (De voorzitter wordt net als de voorzitter van alle andere commissies benoemd door het bestuur.)

Het CvA onderhandelt samen met de Werkgeversvereniging Samenwerkende Gemeentelijke Organisaties (WSGO) over twee cao's. Dat zijn de Cao Gemeenten voor gemeenten en de Cao SGO voor andere gemeentelijke organisaties zoals gemeenschappelijke regelingen. De beide cao's kennen dezelfde arbeidsvoorwaarden en de VNG en de WSGO streven ernaar dat dit zo blijft zodat er één arbeidsvoorwaardenpakket is voor de gemeentelijke sector. De voorzitter en de vicevoorzitter zijn tevens voorzitter en lid van het WSGO-bestuur. Deze personele unie ondersteunt het doel van één arbeidsvoorwaarden pakket voor de gemeentelijke sector.

Vereiste (tijds)investering van CvA-leden

- Bijwonen van en participeren in 5 tot 7 vergaderingen (duur: een dagdeel) per jaar.
- Een ééndaagse heisessie.
- Eventueel een training/studiebijeenkomst
- Beschikbaar voor extra werkzaamheden in commissies of besturen waarin het CvA participeert of verzocht wordt een bijdrage te leveren.
- Beschikbaarheid om de VNG te vertegenwoordigen bij belangrijke bijeenkomsten op het werkterrein van het CvA.
- 1 lid van de portefeuille pensioen is lid van de onderhandelingsdelegatie ABP-regeling in de Pensioenkamer.

De leden van het CvA worden geacht de standpunten van het CvA (de werkgeversvisie) toe te lichten, zowel richting VNG-leden die niet in het CvA zitten als organisaties buiten de VNG.

3. Specifieke profielschets voorzitter College voor Arbeidszaken

Voor de voorzitter van het CvA zijn naast de algemene vereisten voor VNG commissies de volgende specifieke vereisten gewenst:

- De voorzitter van het CvA is eerste woordvoerder van de onderhandelingsdelegatie van het CvA en is voorzitter van het bestuurlijk overleg met de bonden.
- De voorzitter van het CvA beschikt over onderhandelingsvaardigheden en heeft media-ervaring.
- De voorzitter van het CvA kan een team leiden dat het belang van de gezamenlijke gemeentelijke werkgevers voorop stelt.
- De voorzitter van het CvA is tevens de voorzitter van het bestuur van de WSGO

Vereiste extra tijdsinvestering voorzitter CvA:

Het voorbereiden en bijwonen van de onderhandelingen over de Cao gemeenten en Cao SGO leggen in de praktijk een groter beslag op de agenda dan de reguliere vergaderingen. Daarnaast is er frequent contact tussen de voorzitter en de secretaris van het College.

4. Onderhandelingsdelegatie CvA

Het CvA benoemt uit zijn midden een onderhandelingsdelegatie. De onderhandelingsdelegatie voert namens de gemeentelijke werkgevers de onderhandelingen met de vakbonden over de Cao Gemeenten en Cao SGO. Deze delegatie bestaat uit:

- De voorzitter van het CvA
- De 4 leden van de G4
- 2 leden van het CvA namens 100.000+ gemeenten
- 2 leden van het CvA namens 100.000- gemeenten
- 1 gemeentesecretaris als adviseur

De leden van de onderhandelingsdelegatie hebben ervaring met het voeren van onderhandelingen. Daarnaast beschikken zij over de kwaliteit om in een team samen te werken waarbij het belang van de gezamenlijke gemeentelijke werkgevers vooropstaat.

Het voorbereiden en de deelname aan de onderhandelingen (de duur en frequentie liggen niet vast) leggen een groter beslag op de agenda dan de reguliere CvA-vergaderingen. Voorafgaand aan elke CvA-vergadering komt de onderhandelingsdelegatie bijeen.

5. Zelfstandige Publieke Werkgevers (ZPW)

Het CvA benoemt uit zijn midden, een vertegenwoordiger voor de ZPW (zelfstandige publieke werkgevers aan). Deze vertegenwoordiger vervult ook een DB-functie bij de ZPW. Tevens is er een CvA bestuurder lid van de onderhandelingsdelegatie in de Pensioenkamer voor de ABP-regeling.

6. Bestuur A&O fonds

Daarnaast benoemt het CvA uit zijn midden drie bestuurders die namens het CvA zitting nemen in het bestuur van het A&O fonds Gemeenten. Het A&O fonds Gemeenten is een paritair fonds, samenwerkingsverband van gemeentelijke werkgevers en vakbonden, en ondersteunt gemeenten en hun medewerkers door het initiëren en stimuleren van initiatieven die ertoe bijdragen dat de sector zich als geheel blijft ontwikkelen.

7. Kamer Inclusieve Arbeid

Het CvA kent een aparte Kamer voor zijn rol als werkgeversorganisatie voor de sociale werkvoorziening en voor mensen die onder de Participatiewet vallen, de Kamer Inclusieve Arbeid (KIA). De KIA voert onderhandelingen voor de Cao Sociale Werkvoorziening (SW) en Cao Aan de Slag.

De KIA is samengesteld uit:

- 3 leden van het CvA
- 3 leden van de commissie Participatie, Schuldhulpverlening en Integratie (PSI)
- 1 lid van de commissie Gemeentefinanciën
- Maximaal 4 leden die geen lid zijn van het bestuur of een commissie van de VNG.

De Kamer kan zich tijdens vergaderingen en/of onderhandelingen laten bijstaan door externe adviseurs. De adviseurs zijn geen lid.

De voorzitter van de KIA is een lid uit de delegatie van het CvA. De KIA vergadert 5 keer per jaar. Het voorbereiden en de deelname aan de onderhandelingen (de duur en frequentie liggen niet vast) leggen een groter beslag op de agenda dan de reguliere KIA-vergaderingen

8. Adviescommissie Rechtspositie politieke ambtsdragers

De Adviescommissie Rechtspositie politieke ambtsdragers (Rpa) heeft tot taak het bestuur en de algemene directie van de VNG gevraagd en ongevraagd van advies te voorzien op het gebied van de rechtspositie van politieke ambtsdragers (burgemeesters, wethouders en raads- en commissieleden).

De voorzitter van de adviescommissie voert ook namens de VNG het overleg met BZK in het Overleg Rechtspositie Decentrale Politieke Ambtsdragers (ORDPA) om de arbeidsvoorwaarden van decentrale politieke ambtsdragers te optimaliseren en waar nodig te herzien.

De adviescommissie kent een aparte benoemingsprocedure. Eén lid van het CvA zal tevens lid zijn van deze Adviescommissie.

3. Commissie Europa & Internationaal (twee vacatures)

Inleiding

De commissie Europa en Internationaal heeft twee vacatures in de gemeentelijke delegatie naar het Europees Comité van de Regio's (CvdR). De commissie Europa en Internationaal heeft een eigen werkwijze binnen de VNG governance. De leden van de commissie zijn werkzaam in een aantal delegaties naar verschillende Europese en internationale gremia voor lokale overheden. De werving en selectie van de leden vindt daarom per delegatie plaats. Nadere informatie over de organisatie en de werkzaamheden van de commissie Europa en Internationaal vindt u in paragraaf C.

Hieronder wordt informatie over de Commissie Europa en Internationaal en de profielschetsen van de betreffende vacatures gegeven. Voor vragen over de portefeuilles van de CvdR-delegatie kunt u contact opnemen met mw. Simone Goedings (simone.goedings@vng.nl).

A. Profiel van de twee vacatures

Profiel – portefeuille	Beleidssterrein, vereisten en inzet	Aantal leden
Vacature naar het Europees Comité van de Regio's		
<u>Aanvullende Europese regels:</u> De VNG en de Europese Unie stellen eisen aan de voordracht van gemeentelijke leden op basis van hun functie, partijachtergrond en regionale verspreiding. Voor de vacatures in de delegatie naar het CvdR gelden ook aparte EU criteria. Voor deze vacatures kunnen uitsluitend burgemeesters, wethouders en raadsleden worden geworven. Gemeentesecretarissen en raadgriffiers kunnen volgens Europese verdragen niet in het CvdR worden benoemd.		
Europees cohesiebeleid – Stedelijk beleid (lidmaatschap CvdR)	<u>Vacature:</u> Deze vacature is ontstaan door het vertrek van dhr. René de Heer uit de Commissie Europa en Internationaal. <u>Beleidssterreinen:</u> EU-Cohesiebeleid, EU stedelijke beleid (Urban Agenda); stad en ommeland in Europees en mondiaal perspectief en regionale economische ontwikkeling. <u>Vereisten:</u> <ul style="list-style-type: none">• Affiniteit en ervaring met genoemde beleidssterreinen in huidige of vorige bestuurlijke functies;• Participatie in relevante Nederlandse en of Europese netwerken;• De Europese en internationale vereisten zoals beschreven in deel B;• Gezien de inhoud van deze portefeuille, gaat de voorkeur uit naar een bestuurder:<ul style="list-style-type: none">➢ uit een grote of middelgrote stad;➢ met voldoende expertise en ondersteuning in eigen gemeente of uit relevante netwerken;	1

	<p>Inzet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Inzetbaar voor belangenbehartiging naar Europese gremia: Europese Commissie en Europees Parlement (voor leden en plv. leden); • Deelname aan de vergaderingen van de VNG Commissie Europa en Internationaal (3-4 keer per jaar bij de VNG); • Voor leden deelname aan de vergaderingen van het CvdR: Commissie COTER(5 keer per jaar, waaronder één vergadering buiten Brussel); en voor plv. leden deelname op basis van agenda en actualiteit; • Eventueel deelname (agendalid / standing invitation) aan de vergaderingen van de VNG Commissie Economie, Klimaat, Energie en Milieu (bespreking werkzaamheden indien nodig); • Eventueel deelname (agendalid / standing invitation) aan de vergaderingen van de VNG Commissie Ruimte, Wonen en Mobiliteit (bespreking werkzaamheden indien nodig). 	
<p>Europees energiebeleid</p> <p>(plv. lidmaatschap CvdR)</p>	<p><u>Vacature:</u> Deze vacature is ontstaan door het vertrek van dhr. Ben van Assche uit de Commissie Europa en Internationaal.</p> <p><u>Beleidsterreinen:</u> energie, klimaat</p> <p><u>Vereisten:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Affiniteit en ervaring met genoemde beleidsterreinen in huidige of vorige bestuurlijke functies, bij voorkeur met voldoende expertise en ondersteuning in eigen gemeente of uit relevante netwerken; • Participatie in relevante Nederlandse en of Europese netwerken. • De Europese en internationale vereisten zoals beschreven in deel B; <p><u>Inzet:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Inzetbaar voor belangenbehartiging naar Europese gremia: Europese Commissie en Europees Parlement (voor leden en plv. leden); • Deelname aan de vergaderingen van de Commissie Europa en Internationaal (3-4 keer per jaar bij de VNG); • Het betreft een plaatsvervangend lidmaatschap van het CvdR: met deelname aan de vergaderingen van het CvdR: Op basis van agenda en actualiteiten deelname aan de vergaderingen van de Commissie ENVE (5 keer per jaar, waaronder één vergadering buiten Brussel). • Eventueel deelname (agendalid / standing invitation) aan de vergaderingen van de VNG Commissie Economie, Klimaat, Energie en Milieu (bespreking werkzaamheden indien nodig). 	1

B. De algemene en de Europese en internationale vereisten voor de leden van de commissie Europa en Internationaal

(in aanvulling op de algemene profielschets)

De rollen van de commissieleden zijn onderhandelaar en ambassadeur. Vereisten zijn:

- Affiniteit (kennis en ervaring) met de vakinhoudelijke beleidsterreinen in huidige of vorige bestuurlijke functies;
- Affiniteit met de Europese Unie, de Raad van Europa, de Verenigde Naties en gemeentelijke Europese en internationale samenwerking;
- Affiniteit met de VN-agenda voor duurzame ontwikkeling (*Sustainable Development Goals*) en de VNG-inzet voor de Global Goals.
- Europese en internationale aangelegenheden op de kaart zetten binnen de VNG en bij de leden. Dat wil zeggen:
 - advisering van het bestuur, de verschillende beleidscommissies van de VNG en VNG International over Europese en internationale ontwikkelingen;
 - Een ambassadeursrol vervullen in Nederland t.a.v. de thematiek uit de Commissie. Deze rol houdt in dat Commissieleden met enige regelmaat Europese en internationale onderwerpen onder de aandacht brengen van andere gemeenten.
- Bereid zijn om de VNG te vertegenwoordigen in Europese en internationale gremia (zoals de Europese koepelvereniging *Council of European Municipalities and Regions*, de wereldkoepel *United Cities and Local Governments*, het Comité van de Regio's, het Congres van Lokale en Regionale Overheden van de Raad van Europa) en/of in, programma's van VNG International. Hiervoor dient de bestuurder:
 - de benodigde tijd ter beschikking te kunnen stellen;
 - de bereidheid te hebben om te reizen;
 - bij voorkeur te beschikken over relevante kennis en ervaring van Europese en internationale processen;
 - over een goede kennis van de Engelse taal te beschikken (kennis van Frans, Spaans of andere talen is een pre);
- De leden van de Commissie Europa en Internationaal zijn verantwoordelijk voor het uitdragen van de standpunten van de VNG in de Europese Unie, de Raad van Europa, de Verenigde Naties en tijdens Europese of internationale debatten en bestuurlijke overleggen in Nederland.

C. Achtergrondinformatie commissie Europa en Internationaal

De structuur van de commissie Europa en Internationaal: De Commissie Europa en Internationaal heeft een vertegenwoordigende rol, namelijk het behartigen van de belangen van de Nederlandse gemeenten in de Europese Unie, de Raad van Europa, de Verenigde Naties en tijdens Europese of internationale debatten en bestuurlijke overleggen in Nederland. De commissie bestaat uit een aantal Europese en internationale delegaties. Nadere informatie over de organisatie en de werkzaamheden van de commissie Europa en Internationaal vindt u op de website van de VNG: www.vng.nl. Hieronder vindt u meer informatie aan over de delegaties.

Deelname aan andere VNG beleidscommissies: Om de Europese en de Nederlandse besluitvormingsprocessen aan elkaar te verbinden is het van belang dat leden van de commissie Europa & Internationaal op basis van bestuurlijke vakinhoudelijke portefeuilles kunnen deelnemen aan vergaderingen van de voor hen relevante VNG beleidscommissies. In het Reglement van de

commissie E&I is daarom vastgelegd dat leden van die commissie kunnen deelnemen aan de betreffende beleidscommissies ('standing invitation'), of als gastspreker de Europese werkzaamheden indien nodig toe te lichten.

Het Europees Comité van de Regio's (CvdR) Het CvdR is een assemblee van lokale en regionale vertegenwoordigers van de EU. Het CvdR is de spreekbuis van decentrale overheden. De voornaamste opdracht van het CvdR is om in het Europese besluitvormingsproces de decentrale overheden uit de EU te vertegenwoordigen en hun belangen te behartigen door het opstellen van adviezen ten behoeve van de Europese Commissie, de Raad van de Europese Unie en het Europees Parlement. In het algemeen, beoordeelt het CvdR wetsvoorstellen (richtlijnen en mededelingen) aan de hand van de volgende vier uitgangspunten: subsidiariteit en proportionaliteit, interbestuurlijke verhoudingen (*multi-level governance*), uitvoerbaarheid en financiële consequenties en bestuurslasten. De instelling is een belangrijke partner voor de Nederlandse decentrale overheden (gemeentelijke en provinciale leden vormen samen de Nederlandse delegatie) in Brussel. De Nederlandse delegatie bestaat uit 12 leden en 12 plaatsvervangende leden. Het gemeentelijke deel van de delegatie bestaat uit 12 leden (6 leden en 6 plaatsvervangers). De gemeentelijke delegatieleden zijn *qualitate qua* lid van de Commissie Europa en Internationaal.

Dubbelmandaten: Binnen de commissie Europa en Internationaal zijn twee dubbelmandaten ingericht. Dit vindt plaats voor bestuurlijke onderwerpen die in twee delegaties spelen en waarvoor het de voorkeur heeft om in de twee organisaties een gelijkkluidende boodschap uit te laten dragen. De twee dubbelmandaten zijn: Europees ontwikkelingsbeleid: dit betreft een dubbelmandaat CvdR en de internationale delegatie; en Europese governance en goed bestuur: dit betreft een dubbelmandaat CvdR en het Congres.

De internationale delegatie: De internationale delegatie van de commissie Europa en Internationaal adviseert het VNG-bestuur en de VNG-directie over het internationale beleids- en projectenwerk, en verbindt de strategie en prioriteiten van de VNG met het internationale perspectief. De leden van de internationale delegatie vertegenwoordigen waar nodig de VNG in internationale debatten en bijeenkomsten. Tevens adviseren de leden van de internationale delegatie VNG International over (aspecten van) de implementatie van de projecten die VNG International uitvoert op het gebied van decentralisatie en versterking van lokaal bestuur, elders in de wereld.

Het Congres van de Lokale en Regionale Overheden van de Raad van Europa: De Raad van Europa speelt een belangrijke rol in het Europese veld als bewaker van democratische waarden, rechtsstaatbeginselen en mensenrechtenstandaarden. De Raad van Europa telt 47 landen, waaronder 28 lidstaten van de Europese Unie (EU). Het Congres van lokale en regionale autoriteiten (kortweg het Congres) is een orgaan van de Raad van Europa en biedt een forum voor lokale en regionale bestuurders uit de 47 landen van de Raad van Europa voor het bespreken van vraagstukken over lokale democratie, mensenrechten en lokale autonomie. De leden zijn actief in de verschillende commissies van het Congres. De Nederlandse delegatie naar het Congres bestaat uit 7 leden (4 gemeentelijke en 3 provinciale leden) en 7 plaatsvervangende leden (3 gemeentelijke en 4 provinciale leden). Plaatsvervangende leden kunnen alleen aan de werkzaamheden van het Congres deelnemen als het leden verhinderd zijn of indien zij rapporteur zijn of deel uitmaken van een verkiezingswaarnemingsdelegatie. De gemeentelijke (plv.) leden zijn lid van de commissie Europa en Internationaal.

Rijksbegroting 2023 en de gevolgen voor gemeenten

Bijzondere ledenbrief

Inhoudsopgave

Voorwoord	4
1 Gemeentefinanciën	5
2 Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties	8
3 Justitie en Veiligheid	19
4 Onderwijs, Cultuur en Wetenschap	25
5 Infrastructuur en Waterstaat	28
6 Economische Zaken en Klimaat	31
7 Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit	38
8 Sociale Zaken en Werkgelegenheid	40
9 Volksgezondheid, Welzijn en Sport	47
10 Buitenlandse Zaken en Ontwikkelingssamenwerking	55

Voorwoord

In deze ledenbrief geven we u een samenvatting van de voor gemeenten belangrijke kabinetsvoornemens in de rijksbegroting 2023 en de betekenis daarvan voor uw gemeente. Voor sommige voornemens is een extra budget opgenomen, sommige beleidsvelden gaan door zoals wij verwachtten en bij een enkel onderwerp blijven financiële inspanningen achterwege. Medewerkers van de VNG hebben het – beknopt – voor u opgesomd.

Prinsjesdag kenmerkt zich dit jaar door een groot aantal crises waar we als overheden gezamenlijk voor aan de lat staan. Denk aan de opvang van ontheemde Oekraïners, de asielcrisis, de stikstofdiscussie en de problemen rondom de bestaanszekerheid van inwoners. Door de hoge gas- en elektriciteitsprijzen dreigen veel mensen bij het naderen van de winter in grote financiële problemen terecht te komen. Het is terecht dat in de rijksbegroting veel aandacht is voor de koopkracht van inwoners. De voornemens voor een prijsplafond voor gas en elektriciteit moeten door het kabinet nog verder worden uitgewerkt. In de rijksbegroting is dit nog niet opgenomen. Vanzelfsprekend volgt de VNG dit op de voet.

Gemeenten sprongen het rijk de afgelopen maanden steeds weer bij om ervoor te zorgen dat problemen werden aangepakt. Om onze inwoners goed bij te kunnen blijven staan, moet het vizier niet langer alleen worden gericht op kortetermijnoplossingen maar moeten we ons vooral focussen op de lange termijn. Wij willen die stap naar voren zetten.

In deze begroting zet het kabinet een stap in de richting van een oplossing voor het financiële ravijn in 2026 door 1 miljard euro aan het gemeentefonds toe te voegen. Voor de periode na 2026 zien wij echter een forse terugval in het accres. Daar moet echt een oplossing voor komen. Ook het kabinet ziet de noodzaak van een structurele oplossing en doet daarom een procesvoorstel om hierover de komende tijd samen het gesprek te voeren.

Leonard Geluk
Algemeen directeur

1 Gemeentefinanciën

Gemeentefonds 2026 en verder

Wat wil het kabinet?

Deze zomer zijn er gesprekken gevoerd tussen het kabinet en de VNG over de aanhoudende zorgen van gemeenten over hun structurele financiële perspectief na 2025. Het kabinet heeft nu met de Miljoenennota besloten alsnog extra geld beschikbaar te stellen voor alleen het jaar 2026. Daarvoor is onder de noemer 'eenmalige rijksbijdrage' € 1 miljard extra toegevoegd aan het gemeentefonds. Daarvan is € 76 miljoen bestemd voor het btw-compensatiefonds en € 924 miljoen voor de algemene uitkering. Om de financiële hiaten die na 2025 ontstaan (door het wegvallen van de samen trap-op samen trap-af systematiek) op te lossen is aan de VNG een procesvoorstel voorgelegd voor een traject voor een herziening van de financiële verhoudingen. De Miljoenennota concretiseert verder niet de mogelijkheid voor een groter eigen belastinggebied voor gemeenten na 2025. Wel wordt als proces geschetst dat begin 2023 meer duidelijk moet worden hoe het nieuwe structurele financieel arrangement eruit komt te zien na 2026.

In het regeerakkoord was afgesproken het extra cumulatief accres voor de periode 2022-2025 vanaf het jaar 2026 af te romen tot een niveau van € 840 miljoen en op die stand te bevroren. Daarmee heeft het kabinet de koppeling van het gemeentefonds aan de ontwikkeling van de rijksuitgaven buiten werking gesteld. Vanaf dat jaar wordt alleen nog een accres voor de loon- en prijsontwikkeling toegekend. Het volume-accres blijft voor die jaren voorlopig nihil.

Als reden voert het kabinet op, dat het de financiële verhoudingen met ingang van 2026 wil herzien. Daarbij overwegen ze de mogelijkheid van een uitbreiding van het lokale belastinggebied ten koste van het gemeentefonds en ook een andere voeding van het gemeentefonds. De meerjarenraming van het accres moet in de ogen van het kabinet stabielere.

Geen gevolgen voor opschalingskorting

De eenmalige bijdrage van € 1 miljard in 2026, heeft geen (positieve) gevolgen voor de opschalingskorting. Het gehele restant van de opschalingskorting van € 675 miljoen wordt in 2026 weer aangezet. Dat blijft zo. Voor de jaren 2022-2025 is de korting wel bevroren. Dat was echter al bekend op basis van het regeerakkoord.

Wat betekent dit voor gemeenten?

Het accres voor 2026 komt ondanks de eenmalige rijksbijdrage nog steeds uit op een negatief bedrag van € 0,8 miljard. Daarbovenop is er nog de opschalingskorting van structureel € 675 miljoen. En het volume-accres blijft vanaf het jaar 2027 nihil. Vanaf 2027 wordt er alleen accres geraamd voor het opvangen van het stijgen van lonen en prijzen.

Nagenoeg alle gemeenten zullen voor het jaar 2023 een sluitende begroting kunnen presenteren. Maar met de septembercirculaire 2022 verkeren ze nog steeds in de onzekerheid of ze de accressen 2022-2025 kunnen inzetten voor uitgaven die leiden tot extra structurele kosten. Denk aan investeringen in de openbare ruimte en bovenwijkse voorzieningen voor woningbouw, investeringen in de energietransitie en klimaatadaptatie. Maar ook inhaalinvesteringen, zoals het onderhoud van wegen, kaden, bruggen, viaducten en onderwijsgebouwen. In meerjarenbegrotingen van gemeenten is daar op dit moment geen ruimte voor. Bij het gros van de gemeenten vertoont het jaar 2026 een tekort door het financiële ravijn.

Normaal zou het accres 2026 positief zijn geweest door respectievelijk een positief volume-accres en een positieve bijstelling voor de ontwikkeling van de lonen en prijzen van bij elkaar genomen € 2 miljard. Met de ingrepen uit het Regeerakkoord is in 2026 een financieel ravijn gecreëerd van afgerond € 4 miljard, dat nu met de eenmalige extra bijdrage met 1 miljard euro hersteld is. Na 2026 blijft

voorlopig echter ieder jaar een volume-accres ontbreken, zolang er geen nieuw structureel financieel arrangement is uitgewerkt, waarmee het ravijn vanaf 2026 verder uitdiept tot ruim € 6 miljard.

Accres 2022-2025

Wat wil het kabinet?

Het kabinet gaat voor het financieel-economisch beleid af op ramingen van het Centraal Planbureau (CPb). Het CPb verwacht voor het jaar 2023 een volumegroei van het bruto binnenlands product (bbp) met 1,5%. Die groei bedraagt in 2022 nog 4,6%. Daarnaast daalt de inflatie (CPI) van 9,9% voor het jaar 2022 naar 2,6% voor 2023. Voor de lange rente op staatsobligaties rekent het CPb 1,6%. De ontwikkeling cao-lonen blijft in 2023 met 3,7% binnen de perken. Het planbureau is daarmee optimistischer dan de voorspellingen van andere gerenommeerde instituten. Marktverwachtingen geven aan dat de ECB de beleidsrente naar 2,25% à 2,5% verhoogt. In de Verenigde Staten schroeft de Federal Reserve de beleidsrente op tot ruim 4,5%. Dit om de eerste verschijnselen van een prijs-loonspiraal en een blijvend hogere inflatie de kop in te drukken. Door het renteverskil tussen Europa en de VS daalt de koers van de euro ten opzichte van de dollar en importeren we ook inflatie door de duurdere dollar.

De autonome groei van de algemene uitkering van het gemeentefonds is gekoppeld aan de groei van (het grootste deel van) de netto-rijksuitgaven. Dit wordt het accres genoemd. Het accres is nodig voor het opvangen van de stijgende kosten van gemeenten als gevolg van inflatie, inwonergroei en hogere standaarden voor publieke voorzieningen als gevolg van meer welvaart. Het accres zelf is te splitsen in drie delen voor:

- prijsontwikkeling
- loonontwikkeling
- volumegroei

In het voorjaar stelde het kabinet voor om het volume-deel van het accres voor de kabinetsperiode 2022-2025 te bevriezen op de stand van de meerjarenraming van de Voorjaarsnota 2022. Dit voor meer rust op de rijksbegroting en gemeentebegrotingen. Het accres wordt wel blijvend geactualiseerd voor nieuwe ramingen voor de ontwikkeling van de lonen en prijzen, zodat het inflatierisico beperkt blijft. Daarvoor gaat men uit van de volgende indices en bijhorende gewichten, zoals gepubliceerd door het Centraal Planbureau: 60% loonvoet overheid, 20% prijs materiële overheidsconsumptie en 20% prijs bruto overheidsinvesteringen. De VNG heeft dit voorstel in juni na het verschijnen van de voorjaarsnota en de meicirculaire geaccepteerd.

Tabel 1.1 Opeenvolgende ramingen van het mengpercentage voor loon- en prijsbijstelling accres.

Jaar	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Septembercirculaire 2021	2,4%	2,0%	2,3%	2,4%	2,4%	2,4%
Meicirculaire 2022	4,4%	3,1%	3,4%	3,3%	3,1%	3,1%
Septembercirculaire 2022	5,3%	4,1%	3,4%	3,3%	3,1%	3,1%

Tabel 1.1 geeft in de onderste rij de nieuwe raming van de mengpercentages voor de loon- en prijsontwikkeling, die voor de accresberekeningen worden gebruikt. Voor de ramingen van 2024 en later zijn de cijfers van het Centraal Economisch Plan van dit voorjaar aangehouden, omdat de Macro Economische Verkenning niet verder dan 2023 vooruitkijkt.

Wat betekent dit voor gemeenten?

Tabel 1.2 geeft de ontwikkeling van de accressen in de Miljoenennota 2023 ten opzichte van de meicirculaire 2022. Het accres voor het jaar 2022 is ten opzichte van de meicirculaire onveranderd. De correctie voor de loon- en prijsontwikkeling wordt voor het lopende jaar altijd definitief vastgesteld bij voorjaarsnota op basis van het Centraal Economisch Plan. De raming van de daadwerkelijke loon- en prijsontwikkeling voor het jaar 2022 is in de Macro Economische Verkenning (MEV) van Prinsjesdag echter naar boven bijgesteld. Als gevolg daarvan daalt dus het volume-accres, omdat het nominaal

accres 2022 al vaststaat op 8,4%. Het volume-accres komt met de nieuwe raming voor de loon- en prijsontwikkeling uit op een plus van 3,1%.

Tabel 1.2 Ontwikkeling accres septembercirculaire 2022

Jaar	2022	2023	2024	2025
Accres meicirculaire 2022 (x € mln.)	2.501	2.035	2.300	2.085
Nominaal accrespercentage	8,4%	6,0%	6,7%	5,9%
Volume-accres	4,0%	2,9%	3,3%	2,6%
Accres septembercirculaire 2022 (x € mln.)	2.501	2.424	2.390	2.129
Nominaal accrespercentage	8,4%	7,1%	6,7%	5,9%
Volume-accres	3,1%	2,9%	3,3%	2,6%

Bron: Meicirculaire 2022 & Septembercirculaire 2022

Voor het jaar 2023 is de correctie voor de loon- en prijsontwikkeling van het accres naar boven bijgesteld van 3,1% naar 4,1%. Het nominaal accres 2023 neemt hierdoor toe met € 389 miljoen. Het volume-accres blijft echter onveranderd 2,9%, omdat dit vastgezet is. Het percentage voor de loon- en prijsontwikkeling voor het jaar 2023 wordt komend voorjaar nog een keer opnieuw bijgesteld op basis van de raming van het Centraal Economisch Plan 2023.

Voor de jaren 2024 en 2025 bevat de Macro Economische Verkenning 2023 nog geen nieuwe ramingen voor de loon- en prijsontwikkeling. Die volgen pas met het centraal economisch plan in voorjaar 2023.

De nominale accressen voor de jaren 2024 en 2025 zijn met respectievelijk € 90 miljoen en € 45 miljoen wel licht gestegen, doordat de grondslagen waarover de loon en prijsbijstelling wordt berekend, zijn toegenomen door mutaties. Al met al is er deze kabinetsperiode 2022-2025 sprake van een ruim volume-accres van gemiddeld 2,9%.

Raming vrijval btw-compensatiefonds aan de algemene uitkering

Wat wil het kabinet?

Gemeenten kunnen hun betaalde btw op de inkoop voor overheidstaken terugvorderen op het Btw-compensatiefonds (BCF). Omdat de uitgaven van gemeenten gewoonlijk toenemen met inflatie, inwonergroei en welvaart, groeit het BCF jaarlijks met hetzelfde accrespercentage als het gemeentefonds. Daarnaast wordt het BCF bijgesteld voor de btw-component van taakmutaties. Als gemeenten in een jaar minder declareren op het BCF dan er aan middelen in zit, wordt het restant aan het gemeentefonds toegevoegd. Declareren gemeenten meer op het BCF dan erin zit dan wordt het tekort aangevuld met middelen uit het gemeentefonds. Sinds deze afspraak valt ieder jaar geld uit het BCF vrij aan de algemene uitkering.

Voor het jaar 2022 wordt de vrijval aan de algemene uitkering voorlopig geraamd op € 320,9 miljoen. Volgend jaar volgt het definitieve cijfer. In de meicirculaire 2022 viel de definitieve afrekening voor het jaar 2021 € 119,5 miljoen hoger uit dan in de septembercirculaire 2020 werd geraamd (€ 215,6 miljoen). Daarmee kwam de totale vrijval over het jaar 2021 uit op € 335,1 miljoen.

Wat betekent dit voor gemeenten?

Een gemeente mag voor haar begroting 2023 en elke jaarschijf van de meerjarenraming 2024-2026 uitgaan van maximaal haar aandeel in de definitief gerealiseerde vrijval uit het BCF over het jaar 2021 van € 335,1 miljoen. Een gemeente kan er ook voor kiezen om van lagere bedragen uit te gaan, zoals bijvoorbeeld de raming voor het jaar 2023, omdat ze verwacht dat deze vrijval in de toekomst krimpt of om behoedzaam te begroten. Door uit te gaan van juist een flink lager bedrag creëert een gemeente als het ware een behoedzaamheidsreserve voor tegenvallers. Daarbij moet worden bedacht dat het beroep op het BCF middels declaraties al jaren achterblijft bij de voeding, doordat gemeenten erg weinig investeren. De investeringen van gemeenten zijn als gevolg van de vorige financiële crisis 2009-2015 teruggevallen en door financiële krapte in de achterliggende jaren niet meer opgeveerd. Als de investeringen nu wel opveren, dan slinkt de vrijval uit het BCF aan de algemene uitkering snel.

2 Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

LOKALE DEMOCRATIE

Lokale politieke partijen

Wat wil het kabinet?

De minister van BZK blikt vooruit op de Wet op de Politieke Partijen (WPP). Daarin wordt opgenomen dat de lokale politieke partijen financiering krijgen. Hiermee geeft het kabinet uitvoering aan de motie van de Kamer die hierover is ingediend.

Het Kennispunt lokale politieke partijen ontvangt een subsidie van € 400.000 tot en met 2024.

Wat betekent dit voor gemeenten?

Er komt financiering voor decentrale politieke partijen komt. De VNG gaat in gesprek over de invulling en uitvoering van dit onderdeel van de WPP. Het is van belang dat er extra budget vrijkomt voor de lokale politieke partijen en dat het budget niet afgaat van de huidige middelen voor ondersteuning van politieke partijen.

De subsidie voor het Kennispunt lokale politieke partijen wordt doorgezet, maar is voor slechts enkele jaren voorzien.

Wet Versterking participatie op decentraal niveau

Wat wil het kabinet?

De minister van BZK gaat zorgen voor meer invloed en zeggenschap van mensen bij grote opgaven zoals de energietransitie of de woningbouwopgave. Voor de lokale overheden vernieuwt het kabinet de afspraken via het wetsvoorstel Versterking participatie op decentraal niveau, met onder meer de mogelijkheid van het uitdaagrecht.

Wat betekent dit voor gemeenten?

Gemeenten worden actief ondersteund bij het opstellen en vormgeven van een participatieverordening. Het programma Democratie in Actie krijgt een vervolg in derde kwartaal van 2022 en in 2023 en zij ondersteunt gemeenten actief bij het versterken van de lokale democratie.

Uitvoerbaarheidstoets decentrale overheden

Wat wil het kabinet?

Aan de hand van de Uitvoerbaarheidstoets decentrale overheden (Udo) die in 2022 is geïntroduceerd, wordt met een afwegingsproces aan de voorkant beter inzichtelijk maakt wat de effecten voor medeoverheden zijn van nieuw beleid van het rijk. Op die manier brengt het kabinet de taken en middelen voor decentrale overheden beter met elkaar in balans. In voorkomende gevallen en aan de hand van nader te bepalen randvoorwaarden zou de betrokkenheid van de minister van BZK als sluitstuk kunnen leiden tot medeondertekening van wetsvoorstellen die medeoverheden raken. Deze *contraseign* komt voort uit een eerder aangenomen motie.

Wat betekent dit voor gemeenten?

De brede inzet van de Udo moet de positie van gemeenten bij nieuw beleid versterken, onder meer door een beter inzicht te geven in de uitvoeringskosten.

Digitaal vergaderen

Wat wil het kabinet?

Tijdens de coronacrisis was fysiek vergaderen voor gemeenteraden niet altijd en overal mogelijk en heeft digitaal vergaderen zijn meerwaarde bewezen. Het kabinet werkt aan een permanente regeling voor digitale beraadslaging en besluitvorming. Het wetsvoorstel wordt in het eerste kwartaal van 2023 ingediend bij de Tweede Kamer.

Wat betekent dit voor gemeenten?

Op dit moment is het voor gemeenteraden niet mogelijk om digitaal te beraadslagen en besluiten te nemen. Met de inwerkingtreding van een permanente regeling wordt het in elke situatie mogelijk om uit te wijken naar een digitaal alternatief.

Verkiezingen

Wat wil het kabinet?

Het kabinet treft voorbereidingen voor de verkiezingen voor de Provinciale Staten en de waterschappen en voor de eilandsraden en kiescolleges in Caribisch Nederland op 15 maart 2023. Daarnaast werkt de minister van BZK, samen met de VNG, de Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken (NVVB) en de Kiesraad, verder aan de uitvoering van de Verkiezingsagenda 2030 die in 2021 is opgesteld. In deze agenda staan maatregelen die in de komende jaren nodig zijn voor de verdere ontwikkeling en vernieuwing en het onderhoud van het verkiezingsproces. De robuustheid en de toegankelijkheid van het verkiezingsproces worden versterkt. Dit gebeurt onder meer door de Wet nieuwe procedure vaststelling verkiezingsuitslagen. Daarnaast werkt het kabinet samen met de betrokken partijen aan een betere toegankelijkheid van de verkiezingen, zodat zoveel mogelijk kiesgerechtigden zelfstandig kunnen stemmen. Het kabinet treft ook voorbereidingen om te kunnen starten met de eerste experimenten met het nieuwe stembiljet. Met een verzwaring van de rol van de Kiesraad in het verkiezingsproces en de vereenvoudiging van de procedure rondom kandidaatstellingen wordt gewerkt aan versterking van de kwaliteit. Het kabinet maakt vanaf 2023 structureel extra middelen vrij voor de uitvoering van de Verkiezingsagenda 2030 (€ 10,5 miljoen), waarbij ook gemeenten tegemoet worden gekomen in de stijgende uitvoeringskosten van het verkiezingsproces.

Wat betekent dit voor gemeenten?

De op handen zijnde structurele vernieuwingen in de Verkiezingsagenda 2030 vragen op korte en langere termijn belangrijke aanpassingen in de werkprocessen van gemeenten. De Wet nieuwe procedure vaststelling verkiezingsuitslagen zal bij de verkiezingen in maart 2023 voor het eerst van kracht zijn. Deze wet brengt wezenlijke veranderingen in de procedure van het (her)tellen van de stemmen en controleren van uitslagen. Voor de uitvoering ervan ontvangen gemeenten, via de algemene uitkering van het gemeentefonds, structureel € 3,3 miljoen.

De VNG werkt, samen met het ministerie van BZK, het ministerie van VWS, de NVVB en de Kiesraad via het Actieplan toegankelijk stemmen verder aan de toegankelijkheid van de verkiezingen in maart 2023. Daarbij wordt onder meer ingezet op communicatie richting kiezers met een beperking of laaggeletterde kiezers. Als de parlementaire behandeling van de Wet kiescollege niet-ingezetenen tijdig wordt afgerond in 2022, zullen op 15 maart 2023 ook de leden van het kiescollege voor niet-ingezetenen worden verkozen. De gemeente Den Haag is belast met de uitvoering van deze wet.

Weerbaarheid en integriteit

Wat wil het kabinet?

Het kabinet wil in 2023 een nieuwe impuls geven aan de integriteit en weerbaarheid van het decentraal bestuur en de aantrekkelijkheid van politieke ambten. In het eerste kwartaal van 2023 stuurt het kabinet een integrale visie over integriteit van het openbaar bestuur naar de Tweede Kamer. Verder publiceert het kabinet in 2023 de tweejaarlijkse Staat van het bestuur. Dit biedt een beeld van hoe het decentrale openbaar bestuur in Nederland ervoor staat. Het kan aanleiding zijn voor het kabinet om nieuwe initiatieven voor het decentraal bestuur te nemen. Verder gaat het kabinet in 2023 het

eigen beleid voor openbaar bestuur en democratie doorlichten. Ook dit kan tot nieuwe inzichten en initiatieven van het kabinet leiden.

Het kabinet zet verder in op weerbaarheid van bestuur, middels het Programma Weerbaar Bestuur, met daarachter het Netwerk Weerbaar Bestuur. De cijfers uit onder meer de meest recente tweejaarlijkse monitor Integriteit en Veiligheid laten zien dat veel actoren in het openbaar bestuur en vooral decentraal op gemeentelijk niveau, te maken hebben met bedreigingen en intimidaties, daarin is al jaren een stijgende trend te zien. De meldingsbereidheid en het aantal aangiften lopen juist terug.

Het kabinet besteedt in 2023 ook expliciet aandacht aan de ondersteuning en de positie van decentrale volksvertegenwoordigingen, de burgemeester en de aantrekkelijkheid van politieke ambten. Bovendien vindt de verdere implementatie plaats van de 'Wet aanpassing APPA en enkele andere wetten 2021'. Dit omvat een aangepast Sollicitatiebesluit en het inhoudelijk gelijk trekken van de Algemene pensioen- en uitkeringswet politieke ambtsdragers met het ABP-regelement. Verder werkt het kabinet aan het plan om de politieke pensioenen onder te brengen in het nieuwe pensioenstelsel, waarvoor eind 2023 het wetsvoorstel in consultatie gaat.

Wat betekent dit voor gemeenten?

Overheidsorganisaties en vertegenwoordigers daarvan hebben helaas steeds vaker te maken met agressie, intimidatie en andere ondermijnende invloeden. Politieke ambtsdragers of ambtenaren moeten zonder oneigenlijke druk of dwang van buitenaf hun ambt kunnen vervullen. Daarom wordt als reactie op de steeds vaker voorkomende intimidatie en agressie ingezet op weerbaarheid en veiligheid. De integriteit van bestuurders is belangrijk voor het vertrouwen van inwoners in de overheid. Dat vertrouwen is het fundament onder onze democratische rechtsstaat. Een onderdeel hiervan is het aantrekkelijk houden en maken van de positie van politieke ambtsdragers. Bij een aantrekkelijk politiek ambt voor diverse groepen hoort ook een daarop toegesneden rechtspositie.

Extremisme, radicalisering en maatschappelijke onrust

Wat wil het kabinet?

Bij het ministerie van BZK zijn er zorgen om de blijvende dreiging vanuit de jihadistische beweging, met daarnaast de steeds groter wordende dreiging vanuit rechts-extremistische hoeken. Dit komt ook terug in de begroting van J&V. Verder vormen complotdenkers en andere groepen die standaard tegen de overheid ageren een grotere bedreiging van de overheid, waarbij de digitale wereld waarin zij zich begeven als uitdaging wordt gezien. De aanpak van de jihadistische dreiging is effectief gebleken en het kabinet bouwt voort op de lijn die in 2022 is ingezet.

Het onderwerp van maatschappelijke onrust houdt nauw verband met extremisme en radicalisering. Vanuit het ministerie van BZK wordt ook in 2023 verder ondersteuning aangeboden aan landelijke en lokale partners met betrekking tot maatschappelijke onrust en ongenoegen.

De daarvoor aangestelde adviescommissie 'Versterken weerbaarheid democratische rechtsorde' zal daarbij een grote rol gaan spelen. De uitkomsten van de onderzoeken van deze commissie zullen enerzijds moeten bijdragen aan de weerbaarheid van onze democratie tegen polarisatie, extremisme en radicalisering. Anderzijds moeten deze onderzoeken het de democratische rechtsorde versterken en het vertrouwen daarin vergroten. Zie hieronder ook onder desinformatie. De rol en taak van de AIVD wordt hierbij nog expliciet benoemd.

Wat betekent dit voor gemeenten?

Het is goed dat succesvolle aanpakken en methodes worden voortgezet in het kader van de aanpak van extremisme en radicalisering. Daarin is voor gemeenten de relatie met het preventiebeleid van groot belang, zoals dat bijvoorbeeld bestaat (en nog verder wordt ontwikkeld) voor het tegengaan van jeugdcriminaliteit en de jonge aanwas voor de criminele netwerken rond ondermijnende criminaliteit. Gemeenten zoeken ook naar de manieren waarop zij de kwetsbare groepen in hun digitale wereld kunnen bereiken.

Rond de reactie op en aanpak van maatschappelijke onrust en sentimenten staat niet wat het kabinet expliciet gaat doen in 2023 aan de verder polariserende maatschappij en de mogelijke gevaren

hiervan op zowel sociaaleconomisch als geografisch gebied. In de rijksbegroting staat geen specifieke visie hierop en er zijn voor deze aanpak geen extra middelen beschikbaar gesteld.

Desinformatie

Wat wil het kabinet?

Het kabinet werkt samen met andere betrokken partijen om desinformatie aan te pakken. Dat doet het om de weerbaarheid tegen desinformatie te vergroten, de informatiepositie te verstevigen en te reageren als het nodig is. Daarnaast werkt het kabinet op Europees niveau aan regels die ervoor moeten zorgen dat sociale mediabedrijven de verspreiding van desinformatie verminderen. Daarnaast werkt het ministerie van BZK op Europees niveau aan regels die ervoor moeten zorgen dat sociale mediabedrijven de verspreiding van desinformatie verminderen.

Wat betekent dit voor gemeenten?

Gemeenten zien zich in toenemende mate geconfronteerd met maatschappelijk onbehagen en onrust. Deze wordt steeds vaker digitaal gevoed met desinformatie en/of complottheorieën en komt tot uiting in zowel de online en fysieke leefwereld. De aanbevelingen van de adviescommissie Versterken weerbaarheid democratische rechtsorde zullen eraan bijdragen om de kans op escalatie voortkomend uit het maatschappelijk onbehagen te verkleinen.

Bovenstaande zal vorm krijgen in het voortzetten van de interbestuurlijke ondersteuning door middel van leeraanbod en een ondersteuningsnetwerk. Daarnaast zal vanuit de behoefte op informatiepositie van lokale bestuurders de mogelijkheden worden onderzocht voor online monitoring bij maatschappelijke onrust.

DIGITALE OVERHEID EN DIGITALE SAMENLEVING

Waardengedreven digitale samenleving

Wat wil het kabinet?

Digitalisering verandert de samenleving. Zij verrijkt onze maatschappij en heeft ons leven aangenamer en makkelijker gemaakt. Tegelijkertijd zorgt het voor een digitale kloof en groeiende ongelijkheid in de samenleving en staan waarden als privacy en zelfbeschikking onder druk. Voor het kabinet is het de uitdaging om deze kansen te pakken en deze uitdagingen aan te gaan. Het kabinet neemt haar verantwoordelijkheid door een sterke, anticiperende rol te spelen in de digitalisering die past bij Nederlandse waarden als veiligheid, democratie en zelfbeschikking.

Wat betekent dit voor gemeenten?

Het is positief dat het kabinet een impuls geeft aan de borging van publieke waarden en grondrechten in de digitale samenleving. Sinds de komst van de Staatssecretaris van Koninkrijksrelaties en Digitalisering klinkt er een stevig geluid op dit onderwerp. Gemeenten hebben baat bij de ontwikkeling van instrumenten die hen helpen om maatschappelijk verantwoord te innoveren. Tegelijkertijd zijn de extra inspanningen op het eerste oog beperkt. Gemeenten staan klaar om instrumenten als de Code Goed Digitaal Openbaar bestuur of de Impact Assessment Mensenrechten en Algoritmen (IAMA) in de praktijk te toetsen, maar hebben daar geen middelen voor.

Het digitale fundament

Wat wil het kabinet?

De kabinetsaanpak van digitalisering bestaat uit vier onderdelen die sterk vervlochten zijn: vanuit het digitale fundament (de democratische randvoorwaarden) werkt zij aan het digitaliseren van de overheid, de samenleving en de economie. Hierbij zet het kabinet de mens centraal. Het ministerie van BZK voert de regie op de hoofdlijnen van het kabinetsbrede digitaliseringsbeleid en richt zich op het digitale fundament en op de digitale overheid.

Om de Nederlandse democratische waarden en grondrechten te waarborgen investeert het kabinet in een stevig (digitaal) fundament. Nederland heeft een vertaling nodig van het maatschappelijk

fundament (democratie, grondrechten en rechtsstaat) naar de digitale context. Hiertoe ontwikkelt het kabinet een langetermijnvisie met handelingsperspectieven: een jaarlijks te actualiseren Werkagenda Digitalisering. Zo geeft het kabinet richting aan de snelle en voortdurende ontwikkeling van de digitalisering. Ook stimuleert het ministerie van BZK de interbestuurlijke samenwerking, onder andere met regiodeals, citydeals en de agenda stad.

Wat betekent dit voor gemeenten?

Gemeenten hadden behoefte aan één aanspreekpunt op het gebied van digitalisering en dat is er met de aanstelling van de Staatssecretaris van Digitalisering gekomen. De Werkagenda Digitalisering vormt een belangrijke uitwerking van het beleid op het gebied van digitalisering. Gemeenten zitten stevig aan tafel bij de vorming van de werkagenda en benadrukken het interbestuurlijke karakter van de maatschappelijke opgave waar we als overheden voor staan. Gemeenten zullen bovendien bijdragen aan de uitvoering van de gezamenlijke ambities. Door deelname aan de regiodeals, citydeals en agenda stad is stimulering mogelijk.

Digitalisering in Europa, Nederland en Internationaal

Wat wil het kabinet?

Europa komt vaak in de rijksbegroting terug, maar dan gaat het vooral over de oorlog in Oekraïne, de energiecrisis en de geopolitieke context. Hierin wil het kabinet proactief zijn. Er wordt heel beperkt gesproken over de Europese kaders die op korte termijn op Nederland afkomen vanuit de Digital Decade en Green Deal. Het ministerie van BZK geeft aan hier proactief in te willen acteren maar dit is nergens concreet gemaakt

Wat betekent dit voor gemeenten?

De impact van de nieuwe Europese kaders zijn groot en moeten naar verwachting in 2026 geïmplementeerd zijn. De verwachte ontwikkel-, implementatie en beheerkosten in de komende twee jaar zullen naar verwachting heel groot zijn. Hier is in de begroting niks voor opgenomen. De investeringen en de Europese kaders bieden een oplossing voor de verschillende crisissen mits goed geïmplementeerd.

Datagedreven werken en de interbestuurlijke datastrategie

Wat wil het kabinet?

Door meerdere ministeries wordt expliciet gesproken over datagedreven werken, of over het veilig en verantwoord inzetten van data en algoritmen voor betere beleidsvorming en dienstverlening. Het gaat dan om het verzamelen (of inkopen) van data, het delen van data en het maken van afspraken en infrastructuren om data te delen. Het ministerie van BZK coördineert de interbestuurlijke datastrategie (IBDS), met financiering tot en met 2031. Via de IBDS wordt het stelsel van basisregistraties doorontwikkeld tot een federatief datastelsel. Daarnaast wordt gewerkt aan concrete dataprojecten voor maatschappelijke opgaven door het ministerie van BZK en andere ministeries.

Wat betekent dit voor gemeenten?

De interbestuurlijke datastrategie is in 2021 samen met de VNG opgesteld. De IBDS zit nu in de opstartfase en ook nu is de VNG in de uitvoering op alle niveaus betrokken. Gemeenten kunnen ondersteuning krijgen bij dataprojecten, vragen indienen bij de adviesfunctie, en snellere samenwerkingen vinden. Ook bij de vakdepartementen begint meer bewustzijn over datagedreven werken te komen. De VNG blijft zich in samenwerking en gesprek ervoor inzetten om datavoorzieningen van het rijk ook toegankelijk en bruikbaar voor gemeenten te maken.

Werk aan Uitvoering

Wat wil het kabinet?

In het Coalitieakkoord is vastgelegd dat het kabinet werkt aan een overheid die betrouwbaar, dienstbaar, dichtbij en rechtvaardig is en het programma Werken aan Uitvoering (WaU) voortzet. Het ministerie van BZK zet hierbij in op de digitale identiteit, regie op gegevens, een voortgang van de datastrategie en een centraal digitaal loket binnen Europa. Ook wordt met andere departementen

verder gewerkt aan de één-loketfunctie en het handelingsperspectief voor gemeenten en uitvoeringsorganisaties. Vanuit het WaU-budget zijn middelen beschikbaar voor het verbeteren van de uitvoering en dienstverlening. Een deel van deze middelen wordt overgeboekt van de aanvullende post naar de begroting van SZW. Met de middelen wordt, onder andere, geïnvesteerd in de digitalisering van de SVB en het programmabureau WaU (onderdeel van SZW) om de dienstverlening van de overheid te verbeteren (€ 25 miljoen in 2027).

Wat betekent dit voor de gemeenten?

Gemeenten zijn nauw betrokken bij het programma WAU. Er zijn verschillende sporen waaronder activiteiten worden geschaard. Bijvoorbeeld: Gemeenten denken actief mee in het vormgeven van een loketfunctie waarin er mogelijkheid is tot persoonlijk contact en inwoners terecht kunnen met hun vragen. Daarnaast zijn gemeenten betrokken bij het versnellen van de digitale agenda, en het verbeteren van de uitvoerbaarheid van wet- en regelgeving.

Single Digital Gateway (SDG)

Wat wil het kabinet?

ICTU ontvangt een bijdrage voor activiteiten voor de Single Digital Gateway. Het betreft ondersteuning in contacten met Nederlandse overheidspartijen, belanghebbenden en van het ministerie van BZK in de rol van Nationaal Coördinator SDG in contacten met de Europese Commissie ter uitvoering van de SDG. Daarnaast voert ICTU activiteiten uit om overheidsorganisaties te stimuleren de SDG in Nederland te implementeren. De activiteiten in 2023 staan in het teken van het optimaliseren van informatie en procedures die via het portaal Your Europe beschikbaar worden gesteld.

Wat betekent dit voor de gemeenten?

Gemeenten dienen aan te sluiten op de invoervoorziening SDG voor 31 december 2022 om uitvoering te geven aan de verplichtingen uit annex I van de SDG. Het ministerie van BZK (ICTU) en de VNG werken samen om gemeenten te helpen bij de implementatie van de openstelling van procedures.

Open overheidsinformatie

Wat wil het kabinet?

In 2022 is de Wet open overheid gedeeltelijk in werking getreden. Het agentschap Kennis- en Exploitatiecentrum Officiële Overheidspublicaties (KOOP) werkt in opdracht van BZK aan het inrichten van het Platform voor openbare overheidsinformatie (PLOOI). Dit is de beoogde publicatievoorziening voor documenten die volgens de Woo actief openbaar moeten worden gemaakt. Naar verwachting wordt in 2023 gestart met het verplicht actief openbaar maken van de eerste categorieën. Op een nader te bepalen moment in 2023 zal de verplichting uit de Wet elektronische publicaties (Wep) om conceptstukken digitaal ter inzage te leggen in werking treden.

Wat betekent dit voor de gemeenten?

Gemeenten zullen de komende vijf jaar gefaseerd de actieve openbaarmaking van Woo-informatie categorieën moeten implementeren. Daartoe ontvangen zij in totaal een bedrag van € 164 miljoen via het gemeentefonds. De VNG spant zich ervoor in dat de inrichting van PLOOI aansluit op de standaarden en werkwijze van gemeenten. Hiernaast moeten zij de informatiehuishouding op orde brengen. Voor dit onderdeel zijn geen extra middelen beschikbaar gesteld. De VNG zal vanuit het project Grip op informatie gemeenten informeren en ondersteunen, onder meer via leveranciersmanagement, en kennisdeling bevorderen. KOOP ondersteunt de digitale terinzagelegging niet centraal; gemeenten kunnen hiervoor een digitale applicatie op de markt aanschaffen.

Informatiepunten Digitale Overheid (IDO)

Wat wil het kabinet?

Er zijn momenteel circa 500 Informatiepunten Digitale Overheid (IDO's) bij bibliotheken, een project van de uitvoeringsorganisaties verenigd in de Manifestgroep en de Koninklijke Bibliotheek. Alle

inwoners kunnen terecht bij deze fysieke hulppunten in de buurt voor problemen of vragen over (online) overheidsdienstverlening. De begroting laat zien dat in 2023 € 20,9 miljoen is gereserveerd ten behoeve van de IDO's. De Alliantie Digitaal Samenleven ontvangt een subsidie ter bevordering van de digitale bewustwording ten behoeve van mensen die niet mee kunnen doen in de digitale samenleving. BZK zet zich verder voor digitale inclusie, vermindering van regeldruk voor burgers, digitaal bewustzijn en zelfredzaamheid.

Wat betekent dit voor de gemeenten?

Eerder spraken de VNG en het ministerie van BZK af dat de financiering IDO's per 2023 naar de gemeenten wordt overgeheeld. De VNG ondersteunt gemeenten bij de voorbereiding op deze taak vanuit het project Lokale regie op IDO's, onder meer met een handreiking. De VNG en het ministerie voeren momenteel overleg over een specifieke uitkering om IDO's in stand te houden en digitale inclusie langs deze weg te bevorderen. Op basis daarvan zullen gemeenten per 1 januari 2023 middelen ontvangen, waarmee de subsidieaanvragen die bibliotheken in verband met het IDO hebben gedaan kunnen worden bekostigd. Gemeenten kunnen via de Alliantie samenwerken met onder meer het bedrijfsleven samenwerken om digitale inclusie te bevorderen.

Inclusieve dienstverlening: Omnichannel

Wat wil het kabinet?

De VNG ontvangt ongeveer € 3 miljoen subsidie voor de verdere ontwikkeling van de omnichannel aanpak en de bijbehorende implementatie. Gebruikers Centraal ontvangt een bijdrage voor het werken aan de gebruiksvriendelijke, begrijpelijke, inclusieve (online) dienstverlening en communicatie van de overheid.

Wat betekent dit voor de gemeenten?

Gemeenten kunnen gebruik maken van de innovatieve MijnZaken track & trace functionaliteit van Omnichannel die wordt ontwikkeld door de pilotgemeenten. Dit wordt begeleid door VNG Realisatie en geïmplementeerd in digitale kanalen. Via MijnZaken kan aan burgers en ondernemers op transparante wijze statusinformatie over aanvragen van gemeentelijke producten worden geboden. Gemeenten kunnen via Gebruikers Centraal kennisnemen van Omnichannel en andere producten, modellen en standaarden die worden ontwikkeld om inclusieve dienstverlening te bevorderen.

Digitale toegankelijkheid

Wat wil het kabinet?

De VNG ontvangt een subsidie ten behoeve van het aanjagen van de digitale toegankelijkheid bij gemeenten. Logius ontvangt een bijdrage voor DigiToegankelijk.nl. Dit betreft de ondersteuning aan overheidsorganisaties bij het implementeren van de toegankelijkheidsrichtlijn WCAG 2.1. Zo dienen websites en mobiele applicaties voor iedereen bruikbaar te zijn: jong, oud, met of zonder beperking.

Wat betekent dit voor de gemeenten?

Gemeenten zijn verplicht uitvoering te geven aan het Tijdelijk besluit digitale toegankelijkheid overheid (BDTO). De VNG spant zich in om compensatie te krijgen voor de kosten die deze opgave met zich meeneemt. Het ministerie van BZK en de VNG zijn in gesprek over de inrichting van het interbestuurlijk toezicht, waarvan is afgesproken dat deze niet bij de provincies komt, maar landelijk wordt georganiseerd. ICTU zal een programma starten dat voorstellen doet en tools ontwikkelt voor het interbestuurlijke toezicht. Het VNG Aanjaagteam digitale toegankelijkheid draagt bij aan de gemeentelijke implementatie van het BDTO.

Archieven

Wat wil het kabinet?

In 2022 is de Tweede Kamer begonnen met de behandeling van het wetsvoorstel tot modernisering van de Archiefwet 1995. Behandeling in beide Kamers zal naar verwachting duren tot in het jaar 2023. Ook na het voorgenomen uittreden door het Ministerie van OCW uit de gemeenschappelijke

regelingen rondom de 11 Regionale Historische Centra per 1 januari 2024 zal de bijdrage ten behoeve van het bewaren van decentrale rijksarchieven worden voortgezet.

Wat betekent dit voor de gemeenten?

Volgens het wetsvoorstel moeten gemeenten een archivaris aanstellen en eerder, na 10 jaar, te bewaren documenten naar de archiefdienst overbrengen. De impact van de Archiefwet is mede afhankelijk van de eisen in het nieuwe Archiefbesluit en de Archiefregeling. In 2022-2023 zal daarom door VNG een nadere uitvoeringstoets worden opgesteld. De betreffende gemeenten zullen geen financiële gevolgen van het uitreden van het rijk uit de RHC's moeten ondervinden. De RHC's zullen een eigen e-depotvoorziening moeten treffen.

Reisdocumentenstelsel

Wat wil het kabinet?

Het kabinet wil het betrouwbare imago van het Nederlandse reisdocument hoog houden. In 2023 gaat het kabinet verder met de verbetering van het reisdocumentenstelsel. Naast de voorzetting van het project Verbeteren Reisdocumenten Stelsel (VRS) worden projecten gestart gericht op het verbeteren van het aanvraag- en uitgifteproces van reisdocumenten. Dit proces zal simpeler en minder mens-afhankelijk worden ingericht, met als doel onder andere onterechte verstrekking van reisdocumenten en onterecht vervallen van reisdocumenten te voorkomen. Daarnaast werkt het kabinet aan de online identiteit binnen het gehele stelsel.

Wat betekent dit voor gemeenten?

De beoogde verbeteringen voor het aanvraag- en uitgifteproces van reisdocumenten, zullen impact hebben op de huidige gemeentelijke taken, processen en informatievoorzieningen hierin. De VNG zal dan ook samen met de NVVB de beoogde verbeteringen beoordelen, beïnvloeden en wanneer nodig op impact laten toetsen.

Generieke Digitale Infrastructuur (GDI)

Wat wil het kabinet?

De nieuwe besturing van de GDI is vanaf 2022 van start gegaan, waarbij de politieke verantwoordelijkheid en de opdrachtgeversrol van het ministerie van BZK beter zijn verankerd. De centrale financiering loopt vanaf 2023. Het wordt het eenvoudiger om het gebruik van de GDI te bepalen op basis van de meerwaarde voor burgers en ondernemers, omdat de gebruikers niet meer financieel hoeven bij te dragen aan de kosten van de GDI.

Wat betekent dit voor gemeenten?

De nieuwe governancestructuur van het Meerjarenprogramma Infrastructuur Digitale Overheid (MIDO) is begin 2022 in werking getreden en begint verder vorm te krijgen. De VNG brengt via deze structuur van de GDI, al dan niet in samenwerking met andere medeoverheden, wensen en eisen van gemeenten in bij de uitwerking van de nieuwe structuur. Hierbij zetten we ons in voor meer invloed op het beleid, de kosten en meer ruimte voor onze functionele wensen en prioriteiten. Gemeenten kunnen de GDI dan effectief benutten voor verdergaande digitalisering van de gemeentelijke dienstverlening. De centrale financiering houdt voor gemeenten in dat er een structurele uitname uit het gemeentefonds is voor de GDI. Via die weg dragen gemeenten als gebruiker wél bij aan de kosten van de GDI. Deze centrale financiering moet leiden tot minder administratieve lasten door naheffingen en verrekenprocessen voor gecombineerde belastingsamenwerkingen met waterschappen.

Geo-informatie en geo-basisregistraties

Wat wil het kabinet?

Omdat de minister van BZK een regisserende rol heeft ten aanzien van de geo-informatie in Nederland en systeemverantwoordelijk is voor de Nationale Geo-informatie-infrastructuur wil het kabinet zorgen voor een toekomstvast exploitatie van de geo-basisregistraties en basisvoorzieningen en de verdere doorontwikkeling van deze nationale geo-informatie-infrastructuur in het kader van de ontwikkelvisie Doorontwikkeling in Samenhang (DiS-Geo).

Wat betekent dit voor gemeenten?

Gemeenten vervullen een grote rol binnen het stelsel van basisregistraties en daarbinnen de geo-basisregistraties. De doorontwikkeling is voor hen dan ook een belangrijke ontwikkeling waar zij al jaren over meedenken. Tot op heden waren belangrijke randvoorwaarden zoals financiering niet ingevuld, waardoor voortgang uitbleef. De passage in de rijksbegroting biedt een opening om tot nieuwe financiële afspraken te komen, zodat in het kader van maatschappelijke opgaven in het fysiek domein ervoor gezorgd kan worden dat de benodigde geo-informatie hiervoor beschikbaar komt en blijft.

WONEN EN RUIMTELIJKE ORDENING

Woningbouwimpuls

Wat wil het kabinet?

Met de regeling Woningbouwimpuls (Wbi) kunnen gemeenten een bijdrage krijgen om het woningtekort op te lossen. De beschikbare middelen van € 222 miljoen zijn bestemd voor de vijfde tranche van de Wbi. Voor de Wbi is na 2023 geen budget meer gereserveerd.

Wat betekent dit voor gemeenten?

De 4^e tranche van de Woningbouwimpuls is inmiddels gesloten. In december 2022 wordt bekend welke projecten een bijdrage krijgen voor het versnellen van de bouw. De vijfde tranche van de Wbi is nog in voorbereiding.

Ouderenhuisvesting

Wat wil het kabinet?

Begin 2022 is de regeling ontmoetingsruimten in ouderenhuisvesting opengesteld. Voor ouderenhuisvesting is in 2023 € 18 miljoen beschikbaar. Met het totale bedrag kunnen ongeveer 250 ontmoetingsruimten worden gebouwd. Een geclusterde woonvorm met één ontmoetingsruimte omvat gemiddeld 47 woningen. In totaal kunnen hierdoor ongeveer 12 duizend ouderenwoningen mogelijk worden gemaakt.

Wat betekent dit voor gemeenten?

De stimuleringsregeling is te vinden op de website van de RVO en loopt tot 30 november 2022.

Volkshuisvestingsfonds

Wat wil het kabinet?

In het Coalitieakkoord is het vervolg van het volkshuisvestingsfonds (VHF) aangekondigd. Voor het fonds worden extra middelen gereserveerd voor 2023 tot en met 2026. Het fonds is gericht op herstructurering van de bestaande woningvoorraad in kwetsbare gebieden door middel van een impuls in leefbaarheid, (maatschappelijke) voorzieningen en buitenruimte. Het kabinet stelt in 2023 € 142,5 miljoen beschikbaar voor medeoverheden.

Wat betekent dit voor gemeenten?

In het coalitieakkoord is bekendgemaakt dat het Volkshuisvestingsfonds wordt verlengd. Het is nog niet bekend wanneer de regeling opnieuw open gaat.

Grootschalige woningbouwgebieden

Wat wil het kabinet?

Het kabinet stelt in 2023 € 475 miljoen beschikbaar aan gemeenten ten behoeve van grootschalige woningbouwgebieden. Dit betreffen middelen voor de inzet van brede gebiedsontwikkeling in de 17 grootschalige NOVEX woningbouwlocaties en daarbuiten.

Wat betekent dit voor gemeenten?

Het kabinet komt nog met een specifieke uitkering.

Nationaal Isolatieprogramma

Wat wil het kabinet?

Het kabinet wil (kwetsbare) huishoudens financieel ondersteunen bij het nemen van energiebesparende maatregelen. Daarom stelt het in 2023 en 2024 in totaal € 300 miljoen extra beschikbaar voor het Nationaal Isolatieprogramma.

Wat betekent dit voor gemeenten?

Vanaf 2023 kunnen gemeenten plannen indienen voor de lokale aanpak van het Nationaal Isolatieprogramma (actielijn 1).

Wonen en Zorg

Wat wil het kabinet?

Het kabinet wil een werkagenda opstellen over huisvesting voor ouderen op basis van bestuurlijke afspraken 'Wonen voor Ouderen' van april 2021, waarbij aangegeven is dat pas een volgend kabinet een besluit neemt. Dit wekt de indruk dat besluiten over de huisvesting uitgesteld worden. In de brief van 4 juli aan de Tweede Kamer heeft de minister van langdurige zorg evenwel aangegeven dat het scheiden wonen en zorg doorgezet wordt en de capaciteit van intramurale pleegzorgplekken wordt bevroren op 130 duizend. Vanwege de vergrijzing is er zekerheid nodig over het bouwen van geclusterde ouderenwoningen zonder zorg, maar ook met pleegzorg. In deze paragraaf geeft het kabinet aan dat pas een volgend kabinet hierover een besluit zal nemen.

Wat betekent dit voor gemeenten?

Uitstel van besluiten omtrent de huisvesting van zorgbehoevende ouderen gaat over vijf tot tien jaar forse problemen opleveren voor gemeenten en zorgverleners, maar ook voor de zorgvragers zelf en hun mantelzorgers. Het is ondertussen onwaarschijnlijk dat de bouwambities uit de bestuurlijke afspraken van 2021 gerealiseerd worden. Allereerst door algemene problemen in de woningbouw (stikstof, prijzenstijgingen, tekorten aan grond en arbeidskrachten). Ten tweede omdat de Nationale Prestatieafspraken met de corporaties van juli 2022 wel voorzien in 50 duizend geclusterde ouderenwoningen, maar niet in 50 duizend aanvullende woningen waarin verpleegzorg geleverd wordt. Dergelijke woningen hebben ook een hogere onrendabele top.

Het aantal 75-plussers in de bevolking stijgt van 1,4 miljoen in 2020 naar 2 miljoen in 2030, waarvan 560 duizend ouder dan 85. Zonder voldoende geschikte woningen komt de houdbaarheid van de Wmo verder onder druk. Gemeenten worden geconfronteerd met een forse toename van zorgvragen van ouderen en daarmee een stijging van Wmo-uitgaven in de komende tien jaar. Het is daarom van belang om de geplande uitbreidingen van intramurale (verpleeg)zorginstellingen en verpleegzorgplekken zoveel mogelijk door te zetten en ook om bestaand zorgvastgoed zoveel mogelijk te behouden, danwel om te laten zetten naar vormen van zelfstandige ouderenwoningen.

Huisvestingspakket statushouders

Wat wil het kabinet?

Voor de huisvesting van statushouders neemt het kabinet een pakket aan maatregelen. In lijn met het programma 'Een thuis voor iedereen' en het Woningbouwprogramma wordt vanuit de middelen voor de Woningbouwimpuls (€ 100 miljoen) versneld ingezet op de transformatie van bestaande gebouwen en de bouw van nieuwe flexwoningen. Het rijksvastgoedbedrijf is momenteel bezig met de aankoop van 2 duizend flexwoningen. Gemeenten en corporaties kunnen deze plaatsen, waarna ze eventueel landelijk verplaatst kunnen worden. Ook zal het rijksvastgoedbedrijf enkele bestaande en nog aan te kopen panden transformeren voor de tijdelijke huisvesting van statushouders.

Daarnaast heeft het rijk toegezegd dit jaar met een landelijke garantieregeling te komen. Hiermee wordt aan partijen meer zekerheid geboden over de herplaatsing en exploitatie van tijdelijke woningen, waardoor sneller investeringsbeslissingen kunnen worden genomen. Als uitgangspunt geldt daarbij dat eventuele restrycties bij uitputting van het budget evenredig worden gedragen

door gemeenten, corporaties en het rijk. Komende tijd zal de regeling conform het beleidskader voor risicoregelingen worden uitgewerkt.

Tot slot is er ter ondersteuning van tijdelijke woningbouwprojecten door BZK een Taskforce Versnelling Tijdelijke Huisvesting gecreëerd. Het kabinet stelt hiervoor € 12 miljoen beschikbaar. De Taskforce kan advies en in sommige gevallen financiële ondersteuning bieden. Gemeenten die hierin geïnteresseerd zijn kunnen contact opnemen met de Taskforce via het contactformulier op realisatiehuisvesting.nl.

Wat betekent dit voor gemeenten?

In de bestuurlijke afspraken over asielopvang staat het streven om in de tweede helft van dit jaar 20 duizend statushouders te huisvesten. Dat is meer dan de vastgestelde taakstelling, met het doel een versnelde uitstroom uit de COA-opvang te realiseren en zo de crisishulpopvang af te kunnen bouwen. De financiële impuls vanuit het rijk kan hieraan bijdragen. Desalniettemin blijft dit – gezien de zeer krappe woningmarkt en andere te huisvesten aandachtsgroepen – een fikse opgave. Naar verwachting blijft ook de taakstelling voor 2023 relatief hoog.

KONINKRIJKSRELATIES

Caribisch deel van het Koninkrijk

Wat wil het kabinet?

Het kabinet wil in Caribisch Nederland (de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba) werken aan de verbetering van bestaanszekerheid en het verminderen van armoede. Vanaf 2023 is hiervoor structureel € 30 miljoen extra beschikbaar gesteld. Het kabinet besteedt specifiek aandacht aan het versterken van de bestuurs- en uitvoeringskracht van de eilanden. Samen met de VNG is er een pilotproject gestart voor een uitwisselingsnetwerk tussen Europees Nederlandse gemeenten en het Caribisch deel van het Koninkrijk (de drie openbare lichamen en de landen Aruba, Curaçao en Sint Maarten).

Wat betekent dit voor gemeenten?

Nederlandse gemeenten kunnen deelnemen aan het uitwisselingsnetwerk en kennis en expertise delen voor de versterking van het lokaal bestuur in het Caribisch deel van het Koninkrijk. Via VNG International worden hulpverzoeken van de eilanden voor technische assistentie gekoppeld aan Nederlandse gemeenten.

3 Justitie en Veiligheid

Aanpak georganiseerde criminaliteit

Georganiseerde criminaliteit heeft een ondermijnende uitwerking op de samenleving en tast de leefbaarheid en veiligheid aan. Ook andere problemen van inwoners vragen om aandacht en zorg, bijvoorbeeld bij mensen met onbegrepen gedrag en mensen die terugkeren uit detentie. Rode draad is dat verschillende overheden zich samen moeten richten op inwoners in wijken, buurten en gebieden. Domeinoverstijgende aanpak is hierbij het sleutelwoord.

Jongeren zijn extra kwetsbaar voor verlokkingen enerzijds maar anderzijds ook gevoelig voor druk en dwang om het verkeerde pad te kiezen. Met de rijksbegroting voor 2022 en het coalitieakkoord werd het tij van bezuinigen op veiligheid gelukkig al gekeerd en omgebogen naar investeren.

Wat wil het kabinet?

Aanpak ondermijnende criminaliteit

De aanpak van ondermijning wordt samen met alle overheidspartijen verder uitgebouwd. Investerings zijn gericht op verdere versterking van opsporing en vervolging, de kroongetuigenregeling, internationale samenwerking, de aanpak van logistieke knooppunten en de aanpak van criminele geldstromen. Daarnaast zijn de middelen in de begroting verwerkt voor de versterking van de aanpak door de Regionale Informatie- en Expertisecentra (RIEC's), de plannen rond preventie met gezag, de aanpak van mainports en het Strategisch Kenniscentrum.

In het regeerakkoord was extra geld vrijgemaakt voor de aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit. In 2023 wordt er € 40 miljoen beschikbaar gesteld. Dit bedrag loopt op tot € 100 miljoen vanaf 2025.

Preventieve aanpak van georganiseerde jeugdcriminaliteit en bredere veiligheidsproblematiek

Hiervoor is in 2023 € 143 miljoen beschikbaar. In 2022 startte de aanpak al in 15 gemeenten waar problemen met jonge criminelen het grootst zijn. Met het geld verlengt het kabinet de aanpak om kwetsbare jongeren op het rechte pad te houden en ontstaat er ruimte voor uitbreiding van de aanpak. De plannen gaan uit van een domeinoverstijgende en wijkgerichte aanpak.

Het kabinet zet in op preventie door te investeren in het voorkomen en bestrijden van (jeugd) criminaliteit, aanpak van personen met verward gedrag en het voorkomen van recidive door maatwerk in de gevangenis en huisvesting van ex-gedetineerden. Het doel is om (ergere) problematiek te voorkomen. Hiervoor is een investering noodzakelijk in de ondersteuning en zorg van de desbetreffende inwoners. De investering hierin vanuit het ministerie van VWS moet vorm krijgen in de afspraken rond het Integraal Zorg Akkoord (zie hoofdstuk 9) die nog niet in de Miljoenennota zijn verwerkt.

Drugshandel via internationaal transport terugdringen

Het kabinet maakt in 2023 € 20 miljoen vrij om drugshandel via logistieke knooppunten (zoals havens en vliegvelden) tegen te gaan. Het extra geld gaat bijvoorbeeld naar het weerbaarder maken van havenwerknemers, zodat criminelen hen niet kunnen inzetten in de drugshandel.

Betere terugkeer van gedetineerden in de samenleving

Het kabinet maakt plannen voor meer omscholing en bijscholing voor gedetineerden. In 2023 gaat daar € 2 miljoen naartoe. Een stabiele baan en inkomen moeten terugval in crimineel gedrag voorkomen. In 2025 maakt het kabinet tot maximaal € 5 miljoen vrij voor om- en bijscholing voor een betere terugkeer van gedetineerden in de samenleving.

Aanpak mensenhandel

Er wordt € 2 miljoen structureel vrijgemaakt voor de voortzetting en versterking van het programma Samen tegen mensenhandel.

Versterking aanpak seksuele misdrijven

Het kabinet heeft € 27,5 miljoen vrijgemaakt voor de versterking van de aanpak seksuele misdrijven.

Overlast

Het kabinet faciliteert en ondersteunt de aanpak van de meest voorkomende vormen van overlast, zoals overlast gerelateerd aan uitgaan, voetbal en evenementen. Dit wordt ingevuld samen met het lokale bestuur, onder andere via structureel overleg met de VNG en gemeenten.

Wat betekent dit voor gemeenten?

Inzetten op hotspots van criminaliteit en op de doelgroepen die het meest kwetsbaar zijn voor dader- en slachtofferschap beantwoordt aan de behoefte van gemeenten om hun inwoners te beschermen, zelfredzaam te maken en om de leefbaarheid te vergroten.

Een deel van de investering wordt beschikbaar gesteld aan regionale pilots voor de domeinoverstijgende wijkaanpak gericht op het voorkomen van jeugdcriminaliteit en de aanpak van personen met verward gedrag. De problematiek is dermate complex dat gemeenten hiervoor niet alleen aan de lat staan, maar vraagt om een stabiele samenwerking met diverse zorg- en veiligheidspartners. Voor gemeenten dient de gemeentelijke uitvoeringskracht structureel te worden versterkt om volwaardig partner te kunnen zijn.

Het kabinet zet in op een aanpassing in de Paspoortwet om ervoor te zorgen dat het ontbreken en verkrijgen van een geldig identiteitsbewijs geen knelpunt mag zijn voor ex-gedetineerden in de terugkeer in de samenleving. De burgemeesters van een gemeente waar een Penitentiële Inrichting staat, krijgen een extra bevoegdheid vanuit de Paspoortwet. Het doel is om te voorkomen dat een gedetineerde zonder geldig identiteitsbewijs terugkeert in de samenleving.

Het is belangrijk dat de extra middelen een verschil gaan maken voor de uitvoeringskracht van (de betreffende) gemeenten en de partners waarmee zij samenwerken. Dit moet nog blijken, aangezien de uitvoeringskracht over de gehele linie onder druk staat.

Politie; de basis op orde

Wat wil het kabinet?

Een deel van de in het regeerakkoord beschikbaar gestelde € 200 miljoen voor de politie wordt gebruikt om de basis op orde te krijgen. Hiertoe wordt geïnvesteerd in preventie, herstel en re-integratie van politiemedewerkers met PTSS. Ook worden informatiesystemen vernieuwd en worden meldkamers uitgebreid. Tot slot wordt de interceptiedesk (de afdeling die zorgt voor het correct uitzetten van vorderingen naar bijvoorbeeld buitenlandse partijen) versterkt en gecontinueerd als onderdeel van de specialistische opsporing.

Wat betekent dit voor gemeenten?

2023 staat in het teken van het op orde krijgen van de operationele politiecapaciteit en het bouwen aan een politie die klaar is voor de toekomst. De operationele formatie breidt de komende jaren uit met 2.400 fte. Hier bovenop worden in 2024 en 2025 700 extra agenten opgeleid voor in de wijk. In achtereenvolgende cohorten starten aspiranten die formatie uitbreiding zullen bezetten. De eerste groepen aspiranten zullen naar verwachting in 2023 afstuderen van de vernieuwde basisopleiding en instromen in de politieorganisatie. Met die instroom neemt de druk op de lokale basisteams enigszins af.

Crises en crisisstructuren

Wat wil het kabinet?

Ontwikkelingen in de afgelopen jaren hebben aangetoond dat sociale (interne) en fysieke (externe) veiligheid steeds meer met elkaar zijn verbonden. Daartoe zijn goede crisisstructuren nodig, die ook toekomstbestendig zijn.

Wat betekent dit voor gemeenten?

In 2023 wordt onder andere samengewerkt in het programma 'Versterking Crisisbeheersing en Brandweerzorg'. Op centraal niveau wordt in het wettelijk kader de regierol van de minister van Justitie en Veiligheid versterkt, als ook de regierol van de NCTV op de uitvoering. Op decentraal niveau wordt de regierol van de voorzitter van de veiligheidsregio en de burgemeester verduidelijkt.

Opvang asielzoekers

Wat wil het kabinet?

Er wordt geïnvesteerd in de asielketen: om de problematiek van ontoereikende opvang op te lossen trekt het kabinet in de periode tussen 2022 en 2027 cumulatief ruim € 1 miljard uit. Dit komt deels voort uit de politieke en bestuurlijke afspraken die onlangs zijn gemaakt. Daarnaast volgt de stijging uit de Meerjarige Productie Prognose, waaruit blijkt dat Centraal orgaan Opvang asielzoekers (COA) en Nidos fors meer plekken voor asielzoekers nodig hebben. Het kabinet geeft daarnaast aan te werken aan stabiele, toekomstbestendige financiering van de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND), COA, Dienst Terugkeer & Vertrek (DT&V) en Nidos.

Het kabinet schrijft dat een in omvang beperkte, wisselende groep asielzoekers in Nederland zorgt voor overlast en criminaliteit. Het rijk continueert daarom de bestaande aanpak van overlast (€ 15 miljoen structureel), verhoogt het aantal locaties voor versnelde behandeling van kansarme asielaanvragen (€ 15 miljoen structureel) en investeert in het versneld uitzetten van overlastgevende asielzoekers (eveneens € 15 miljoen structureel).

Tot slot wordt, zoals vastgelegd in de recente bestuurlijke afspraken, structureel € 40 miljoen beschikbaar gesteld voor de opvang van alleenstaande minderjarige vluchtelingen (AMV) van 18 tot 21 jaar.

Wat betekent dit voor gemeenten?

Op 26 augustus hebben de VNG, het Veiligheidsberaad, Interprovinciaal Overleg (IPO) en het rijk bestuurlijke afspraken gemaakt over een weg uit de crisis in de asielopvang. Er worden veel middelen vrijgemaakt, maar de weg uit de crisis vraagt ook om inspanningen van alle partijen. Hierover zijn gemeenten eerder per ledenbrief en in webinars geïnformeerd. Onderdeel van de bestuurlijke afspraken is onder meer het voorlopig voortzetten van de crisishulpopvang en een (versnelde) uitwerking van de Uitvoeringsagenda Flexibilisering Asielketen. Deze behelst onder meer de uitwerking van een wettelijke taak voor gemeenten om asielopvang mogelijk te maken.

Een deel van de investeringen van het rijk komt weliswaar niet direct bij gemeenten terecht, maar kan wel positieve effecten hebben. Zo draagt het tegengaan van overlast bij aan de openbare orde en veiligheid. De stabiele financiering van de partijen in de migratieketen helpt fluctuaties in de instroom beter op te vangen, waardoor noodgrepen (zoals crisishulpopvang) kunnen worden voorkomen.

Opvang Oekraïense ontheemden

Wat wil het kabinet?

Het kabinet wil zich blijven inzetten om vluchtelingen uit Oekraïne bescherming en opvang te bieden. Het realiseren van voldoende opvanglocaties van voldoende kwaliteit is een taak van de gemeenten.

Wat betekent dit voor gemeenten?

Gemeenten worden gecompenseerd voor de realisatie van noodopvangplekken en verstrekkingen aan ontheemden. Gemeenten mogen opvanglocaties tot 12 maanden vastleggen. Hiervoor is in 2023 ruim

€ 2 miljard geraamd. Dit bedrag is geraamd voor zes maanden in 2022 en gaat uit van gemeentelijke opvang van 75 duizend ontheemden uit Oekraïne, een deel van de middelen zal in 2022 worden uitgekeerd maar het overgrote deel in 2023.

Voor de bedrijfsvoering en kosten voor GGD'en en veiligheidsregio's en gemeenten met een coördinerende taak is ook een systeem voor vergoeding gerealiseerd. Het gaat om kosten die bij reguliere asielzoekers via COA worden gefinancierd. Hieronder vallen in principe de extra kosten voor regie en coördinatie (een deel van de coördinatie zit in de reguliere bekostiging) en eerste medische zorg en tolken die niet al via een andere route gefinancierd worden.

Om medische zorg aan deze groep te financieren, is de Regeling Medische zorg Ontheemden (RMO) ontworpen (geen gemeentelijke zorg). Hiervoor is in 2022 en in 2023 € 99 miljoen geraamd (niet via gemeenten). Voor gemeentelijke zorgtaken (jeugdzorg, Wmo en publieke gezondheid) voor Oekraïners ontvangen gemeenten in 2022 € 25,5 miljoen. In 2023 is hiervoor € 29,8 miljoen in de begroting gezet.

Jeugdbescherming

Wat wil het kabinet?

Het kabinet wil de rechtsbescherming van kinderen met jeugdbescherming verbeteren, door middel van:

1. Het verbeteren van het feitenonderzoek.
2. Het toetsen van het perspectiefbesluit door de kinderrechter.
3. Procesbegeleiding voor ouders en kinderen bij uithuisplaatsing.
4. Het verbeteren van afhandeling van klachten.

Door middel van een regeling om zijinstroom te stimuleren wil men meer personeel werven voor de Gecertificeerde Instellingen jeugdbescherming (GI) en voor de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK). Daarnaast geven gemeenten en GI's samen uitvoering aan de afspraken die in 2022 per regio zijn gemaakt. \

Men wil voortgang maken in het programma voor extra ondersteuning aan gedupeerden van het kinderopvangtoeslagschandaal, die ook te maken hebben (gehad) met een uithuisplaatsing van een kind. In 2023 gaat het kabinet verder met het ontwikkelen van de ondersteuning en de instrumenten die een oplossing voor de gedupeerde ouders dichterbij kunnen brengen.

Met het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming wil het kabinet de jeugdbeschermingsketen verbeteren en vereenvoudigen. Doel is om te zorgen dat concrete bevindingen uit de proeftuinen in de scenario snel beschikbaar zijn voor andere regio's.

Wat betekent dit voor gemeenten?

Gemeenten dienen vanuit hun opdrachtgevende rol samen met de GI uitvoering te geven aan de lopende en nieuwe verbetermaatregelen. Daarnaast zorgen gemeenten voor voortgang in de ondersteuning van gedupeerden van het kinderopvangtoeslagschandaal die ook te maken hebben (gehad) met een uithuisplaatsing van een kind.

Gemeenten dragen in de aanloop naar het Toekomstscenario zorg voor sterke lokale teams die zelf hulp kunnen verlenen, werken conform het kwaliteitskader aan veiligheid en domeinoverstijgend werken. Daarnaast bereiden gemeenten regionaal de samenwerking ten behoeve van de Regionale veiligheidsteams voor.

DIGITALE VEILIGHEID

Een sterke digitale rechtsstaat

Wat wil het kabinet?

Rechts- en gegevensbescherming zijn pijlers onder de rechtsstaat. Het ministerie van J&V evalueert regelmatig of het juridisch kader nog goed is toegesneden op nieuwe technologieën (zoals deepfakes en gezichtsherkenning), en of het nodig is te reguleren of bestaande normen te verhelderen. In 2023 wordt de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) geëvalueerd en wordt gestreefd naar afronding van de Verzamelwet gegevensverwerking, dat onder andere de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming (UAVG) op enkele punten wijzigt. Ook werkt het kabinet aan een strategische visie op internationale gegevensstromen. Daarnaast formuleert zij (in aanloop naar de tweede evaluatie van de AVG in 2024) een Nederlandse visie op het gegevensbeschermingsrecht.

Wat betekent dit voor gemeenten?

Gemeenten hebben behoefte aan heldere juridische kaders voor een verantwoorde omgang met nieuwe technologieën en data. Privacybescherming staat bij gemeenten hoog in het vaandel, maar het gaat om meer dan privacy alleen. Aan de hand van de gemeentelijke Agenda Digitale Grondrechten en Ethiek zal de VNG in gesprek blijven met het ministerie van J&V en de AP over nieuwe kaders en waar nodig bijdragen aan de voorgestelde visievorming. Wat gemeenten zelf doen op het gebied van regelgevende kaders, is onder andere werken aan de doorontwikkeling van de Principes voor de Digitale Samenleving.

Oprichting algoritmetoezichthouder onder Autoriteit Persoonsgegevens

Wat wil het kabinet?

Er wordt een algoritmetoezichthouder opgericht die wordt ondergebracht bij de Autoriteit Persoonsgegevens (AP). De algoritmetoezichthouder bewaakt dat algoritmes worden gecontroleerd op transparantie, discriminatie en willekeur. Het algoritmetoezicht krijgt een zichtbare plaats bij de AP. Met andere relevante toezichthouders worden samenwerkingsafspraken gemaakt, zodat het toezicht meer sluitend is. De algoritmetoezichthouder zal zich richten op drie clusters: coördinatie, monitoring/kennisdeling en naleving/handhaving. De staatssecretaris Koninkrijksrelaties en Digitalisering is beleidsmatig verantwoordelijk voor de algoritmetoezichthouder.

Wat betekent dit voor gemeenten?

De algoritmetoezichthouder zal ook toezicht houden op gemeenten. De VNG en de departementen zullen in gesprek gaan over hoe dit toezicht nader vorm te geven, en welke randvoorwaarden moeten worden ingevuld om gemeenten hier een goede invulling aan te kunnen geven.

Nederlandse Cybersecurity Strategie

Wat wil het kabinet?

Onder regie van de minister van J&V is in 2022 een rijksbrede Nederlandse Cybersecurity Strategie ontwikkeld (NLCS). Het jaar 2023 zal in het teken staan van de implementatie van de strategie en de doorontwikkeling van het Nationaal Cyber Security Center. Dit is nodig omdat de Europese richtlijn Network and Information Security (de NIS-2 richtlijn) meer wettelijke taken met zich mee brengt. Ook meer in het algemeen wordt cybersecurity belangrijker. De strategie richt zich op het versterken van de digitale weerbaarheid van inwoners, van de overheid en het bedrijfsleven, veilige digitale producten en diensten en weerbaarheid tegen cybercriminaliteit. De strategie heeft onder andere betrekking op de wettelijke verplichtingen van de digitale beveiliging van essentiële en belangrijke entiteiten. In de begrotingen van I&W en VWS wordt hier ook naar verwezen. Het kabinet gaat door met cyberoefeningen als ISIDOOR om voorbereid te zijn op cyberincidenten. Het ministerie van J&V zet meer in op publiek-private samenwerking bij de aanpak van cyberincidenten, op basis van het nieuwe Landelijk Crisisplan-Digitaal.

Wat betekent dit voor gemeenten?

In de Nederlandse Cybersecurity Strategie zijn op rijksniveau acties uitgewerkt. De actieplannen worden begin oktober naar de Tweede Kamer gestuurd. Veel activiteiten zullen een uitwerking kennen op lokaal niveau. Er is echter geen financiering opgenomen voor activiteiten op lokaal niveau. De VNG is hierover in gesprek met het rijk.

De strategie bevat onder andere een doorvertaling van wettelijke verplichtingen vanuit de Europese NIS-2 richtlijn. Gemeenten hebben vitale infrastructuur in hun gemeente, die bij verstoring ontwrichting kunnen veroorzaken. In de NIS-2 richtlijn worden elementen aangewezen, waar de gemeenten verantwoordelijk voor zijn. Begin 2023 zal duidelijker worden, wat dit betekent voor de zorgplicht, meldplicht en het toezicht op de cyberveiligheid.

Aanpak cybercrime

Wat wil het kabinet?

De beleids capaciteit bij het ministerie van J&V voor de aanpak van cybercrime op het kerndepartement wordt versterkt. Er wordt ingezet op het versterken van politie, onder andere door inzet van digitale wijkagenten. Hiervoor is in totaal € 200 miljoen begroot. Daarnaast wordt de aanpak vanuit het OM voor bestrijding van cybercrime en digitale criminaliteit versterkt middels kennis, capaciteit en de internationale en publiek-private samenwerking verder te ontwikkelen. Er is een structureel bedrag van € 12 miljoen voor ICT en opsporing van het OM toegekend. Naast de inzet voor het OM zelf is dit bedrag ook bedoeld voor het versterken van bewustwording bij potentiële slachtoffers van cybercriminaliteit en een campagneprogramma voor bewustwording.

Wat betekent dit voor gemeenten?

Burgemeesters gaan over de inzet van politie. De inzet van digitale wijkagenten en versterking van de strafrechtelijke keten dragen bij aan een betere aanpak van digitale criminaliteit. Ook versterken ze de informatiepositie van het lokaal bestuur. Doordat de capaciteit bij het OM versterkt wordt, komen er mogelijkheden in de samenwerking om in de lokale driehoek digitale en gedigitaliseerde criminaliteit aan te kunnen pakken. Dit vraagt echter ook versterking aan de kant van gemeenten in dit deel van de digitale veiligheidsketen. Dit neemt de VNG mee in de gesprekken met het rijk, conform de motie Digitale veiligheid die op de ALV van 29 juni is aangenomen.

4 Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Cultuur

Wat wil het kabinet?

Het kabinet zet de komende periode in op herstel, vernieuwing en groei van de culturele sector. Het doel is om de sector weer in de hele breedte te laten draaien, te laten bijdragen aan het maatschappelijk herstel van Nederland en minder kwetsbaar te laten zijn in de toekomst. Het jaar 2022 staat vooral nog in het teken van stimulering van herstel van de culturele en creatieve sector. In 2023 zet het kabinet het merendeel van de middelen voor cultuur uit het coalitieakkoord (€ 170 miljoen) in op vernieuwing en groei. Een bedrag van € 99,8 miljoen wordt in 2023 verdeeld over de pijlers innovatie en digitale transformatie (€ 15,5 miljoen), erfgoed (€ 19,3 miljoen) arbeidsmarkt en makers (€ 38,6 miljoen) en educatie en participatie (€ 26,4 miljoen). Deze inzet in 2023 bouwt mede voort op de [Hoofdpijnenbrief 2022](#) van de staatssecretaris Cultuur en Media d.d. 23 mei 2022.

Wat betekent dit voor gemeenten?

Gemeenten hebben in 2022 nog veel aandacht voor het herstel van de lokale en regionale culturele sector. Rijksmiddelen die in het 3^e kwartaal van 2021 zijn uitgekeerd aan gemeenten, werden in 2022 grotendeels bestemd voor herstel en herstart van de lokale culturele sector. De culturele sector is nog herstellende van de coronacrisis. Hoewel culturele instellingen weer volledig open zijn, is het gedrag van het publiek nog niet terug bij het oude. Het rijk zette maatregelen in op de zichtbaarheid van de sector; het weer participeren, beleven en maken van kunst kreeg extra aandacht. Voor gemeenten is de inzet van het rijk op jongerencultuur het meest concreet. Van de andere pijlers is nog niet duidelijk hoe de uitwerking voor gemeenten er uit komt te zien.

Onderwijshuisvesting (Oekraïense leerlingen)

Wat wil het kabinet?

In de OCW-Begroting 2023 wordt voor de onderwijshuisvesting en noodlocaties voor Oekraïense leerlingen in 2023 het budget met € 318 miljoen verhoogd.

Wat betekent dit voor gemeenten?

Gemeenten kunnen op declaratiebasis de extra kosten die zij maken voor de onderwijshuisvesting voor Oekraïense leerlingen vergoed krijgen.

In de rijksbegroting zijn echter geen extra middelen ter beschikking gesteld voor de noodzakelijke extra investeringen in 'reguliere' onderwijshuisvesting. Het IBO Onderwijshuisvesting onderstreept de noodzaak om de vernieuwing van de schoolgebouwen flink te versnellen. Hiervoor is structureel € 730 miljoen per jaar (prijspeil 2019) aan rijksmiddelen nodig. We blijven pleiten voor meer middelen voor onderwijshuisvesting zodat gemeenten voldoende kunnen investeren in gezonde en duurzame schoolgebouwen die geschikt zijn voor modern en inclusief onderwijs.

Laaggeletterdheid

Wat wil het kabinet?

Er is extra aandacht voor laaggeletterdheid in de begroting. De specifieke uitkering via het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties voor volwasseneneducatie aan de samenwerkende WEB-contactgemeenten (Wet educatie beroepsonderwijs) wordt vanaf 2023 verhoogd naar structureel € 80,6 miljoen. Deze middelen worden verstrekt aan samenwerkende gemeenten binnen een educatie en arbeidsmarktregio (via de contactgemeente). De verdeelsleutel is vastgelegd in het Uitvoeringsbesluit WEB.

Ook het landelijke actieprogramma Tel mee met Taal (2020-2024) wordt gecontinueerd. Met het programma 'Tel mee met Taal' worden onder andere gemeenten, aanbieders van cursussen, werkgevers, bibliotheken en maatschappelijke organisaties ondersteund om laaggeletterden te herkennen, door te verwijzen en te scholen.

Wat betekent dit voor gemeenten?

De WEB-middelen zijn verhoogd en het actieprogramma 'Tel mee met taal' loopt nog tot 2024. Daarnaast blijft er extra aandacht voor het monitoren van resultaten. Ook wordt de reikwijdte van de aanpak van basisvaardigheden uitgebreid. Hierbij valt te denken aan burgerschap, digitale- en rekenvaardigheden.

Bibliotheken

Wat wil het kabinet?

De evaluatie van de Bibliotheekwet uit 2020 laat over de afgelopen tien jaar een afname van het aantal bibliotheekvestigingen zien. Omdat de behoefte groot is, streeft het kabinet naar een toekomstbestendige bibliotheekvoorziening in elke gemeente. Om dit te bewerkstelligen worden er extra middelen beschikbaar gesteld. Dit komt in 2023 neer op € 35,7 miljoen, in 2024 € 56,7 miljoen en in 2025 en 2026 € 62,7 miljoen.

Wat betekent dit voor gemeenten?

Het is nog onduidelijk via welke uitkering de gemeenten over de middelen beschikken en wat de verdeelsleutel is. Omdat de extra middelen zijn bedoeld om te investeren in een toekomstbestendige bibliotheekvestiging, betekent dit dat de ene gemeente een huidige bibliotheekvestiging kan verstevigen en een andere gemeente kan investeren in een nieuwe bibliotheek.

Kansengelijkheid

Wat wil het kabinet?

Om ervoor te zorgen dat elk kind optimaal kansen heeft, trekt het kabinet de komende jaren in totaal € 1 miljard uit. De maatregelen voor kansengelijkheid bestaan uit:

- het versterken van de kwaliteit en het stimuleren van deelname van kinderen met een taalachterstand aan de vroeg- en voorschoolse educatie
- het invoeren van de rijke schooldag, te beginnen op de scholen waar de nood het hoogst is
- het structureel maken van de subsidie voor brede brugklassen uit het Nationaal Programma Onderwijs (NPO)
- het versterken van een goede combinatie van onderwijs en zorg.

Voor dit geheel is in 2022 € 200 miljoen en in 2023 € 300 miljoen gereserveerd, oplopend naar € 1 miljard structureel in 2026. Daarvan is nu € 34 miljoen belegd in het programma School & Omgeving, waarin tienduizenden leerlingen naast hun reguliere lessen op en rondom school extra activiteiten en ondersteuning aangeboden krijgen.

Wat betekent dit voor gemeenten?

Gemeenten werken al langer samen met het onderwijs aan verlengde schooldagen, extra taal- en rekenonderwijs, talentprogramma's, sport en cultuuractiviteiten, aanpak kinderarmoede, een betere samenwerking jeugdhulp/onderwijs, betere samenwerking tussen kinderopvang en onderwijs, jeugd- en jongerenwerk en onderwijs en de verschillende MDT (Maatschappelijke Dienst Tijd)-programma's. Er zijn ondertussen 45 voorlopers geselecteerd. Sinds 22 augustus kunnen de voorlopers, doorgroeiers en starters subsidie aanvragen. De subsidieregeling *School en Omgeving* is terug te lezen op de [website van de Staatscourant](#). Via de website van de [gelijke kansen alliantie](#) is nog meer informatie hierover te vinden.

Het rijk heeft de ambitie om de huidige regeling School en Omgeving om te zetten in een structurele regeling. De VNG is positief over de inzet van het kabinet op het vergroten van kansengelijkheid. In eerder overleg over de regeling School en Omgeving [heeft de VNG](#) vragen gesteld over de rolverdeling school-gemeente en over het structurele karakter van de regeling. Het vergroten van kansengelijkheid vraagt, naast extra investeringen in onderwijskwaliteit, om een meer samenhangende

aanpak tussen de school en zijn omgeving. De VNG pleit dan ook voor een meer samenhangende aanpak in kwetsbare wijken en gebieden. Niet alleen in het onderwijs, maar ook in bestaanszekerheid en (jeugd)hulp voor kwetsbare gezinnen, woningen, werk, toegang tot sport, cultuur, kinderopvang etc. Kansenongelijkheid stopt niet bij de grens van het schoolplein.

Seksueel grensoverschrijdend gedrag en Seksueel geweld

Wat wil het kabinet?

Onder regie van de ministers van OCW en SZW wordt een Nationaal Actieplan opgesteld, met als doel het voorkomen van seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld en het bereiken van een samenleving waarin iedereen zich veilig voelt. Een onafhankelijke regeringscommissaris, Mariette Hamer, zal hierover gevraagd en ongevraagd advies geven. Zij werkt de komende drie jaar als aanjager van het maatschappelijk debat en als boegbeeld van de gewenste cultuurverandering op dit terrein.

Wat betekent dit voor gemeenten?

Het plan moet nog worden uitgewerkt.

5 Infrastructuur en Waterstaat

Afval

Wat wil het kabinet?

Het kabinet richt zich in 2023 vooral op de verdere implementatie van de *Single Use Plastics*-Richtlijn (SUP-richtlijn). Zo worden dwingende maatregelen genomen om wegwerpplastics te beperken en dienen producenten in het kader van de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV) mee te betalen aan de opruimkosten voor eenmalige plastic verpakkingen in het zwerfafval.

Verder zal de statiegeldverplichting voor blikjes worden ingevoerd. Het doel van de maatregel is om de circa twee miljard blikjes die jaarlijks over de toonbank gaan in te zamelen en te recyclen.

Voor de verdere ondersteuning van gemeenten bij het scheiden van huishoudelijk afval is het Uitvoeringsprogramma Van Afval Naar Grondstof (VANG) 2021-2025 vastgesteld. Hierbij zal de focus op de kwaliteit van het gescheiden afval worden voortgezet.

Wat betekent dit voor gemeenten?

De nieuwe maatregelen zullen naar verwachting een positief effect opleveren als het gaat om de hoeveelheid zwerfafval in de openbare ruimte. Of het ook een kostenbesparing voor gemeenten kan opleveren, zal de praktijk moeten gaan uitwijzen. Met de blijvende inzet op het kwalitatief goed scheiden van huishoudelijk afval én de verdere verbreding van het instrument producentenverantwoordelijkheid, is het verder van belang aandacht te hebben voor de afspraken met producenten over de kosten én de wijze waarop gemeenten invulling geven aan lokaal passend afvalbeleid.

Circulaire economie

Wat wil het kabinet?

De ambitie van het kabinet is (nog steeds) dat Nederland in 2050 volledig circulair is. Dit betekent het bevorderen van een (meer) circulaire economie (CE) met als doel: het behouden van natuurlijke hulpbronnen, zicht op de economische keten en op het gebruik van hulpbronnen, het verbeteren van de voorzieningszekerheid van grondstoffen, het verminderen van emissies en het versterken van de Nederlandse economie.

In 2023 draagt het kabinet via de uitvoering van het Nationaal Programma Circulaire Economie 2023-2030 (NPCE) bij aan het behalen van het in het coalitieakkoord genoemde klimaatdoel voor CE. De uitwerking van de geconcretiseerde doelen voor 2030 en 2050 dient een belangrijke basis te worden van het Nationaal Programma Circulaire Economie, dat dit najaar verschijnt.

Er wordt in 2023 € 15 miljoen beschikbaar gesteld voor onder andere circulaire inkoop, circulair textiel en plastic, het stimuleren van kennisontwikkeling, het opschalen van (bijna-)marktrijpe technieken en voor uitvoeringskosten.

Zowel producenten als consumenten moeten volgens het kabinet concrete stappen kunnen zetten om circulair te 'produceren' en te 'consumeren'. Om dit te bereiken worden duurzame initiatieven in de samenleving ondersteund.

Wat betekent dit voor gemeenten?

Wat de inzet en de beperkte middelen (€ 15 miljoen) voor de circulaire economie in gemeenten gaan betekenen is niet duidelijk en lijkt volstrekt onvoldoende om de afbouw van de huidige lineaire economie in gang te zetten en de opbouw van de gewenste circulaire economie te versnellen. Het beleid en de daarmee gepaard gaande uitvoering blijft hierdoor afhankelijk van vrijwillige afspraken en convenanten. Het vooralsnog ontbreken van maatregelen die zich richten op effectieve (financiële) prikkels, lijkt een gemiste kans om echt invulling te kunnen geven aan een concurrerende, meer circulaire economie.

Maatschappelijk Verantwoord Inkopen (MVI)

Wat wil het kabinet?

Met het Nationaal plan Maatschappelijk Verantwoord Inkopen (MVI) wil het kabinet stimuleren dat alle overheden hun inkoopkracht als instrument inzetten voor het versnellen van de transitie naar een klimaatneutrale en circulaire economie. In 2023 bestendigt het kabinet de MVI-aanpak en de opschaling naar transitiegericht opdrachtgeverschap.

Wat betekent dit voor gemeenten?

Gemeenten kunnen het Manifest Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen 2022-2025 ondertekenen. Daarmee verbinden zij zich om een actieplan te maken waarmee MVI structureel binnen hun organisatie wordt ingebed en/of verder wordt uitgebouwd. Gezien de uitdagingen op klimaat, milieu en sociaal vlak en het almaar stijgende inkoopvolume van gemeenten, is het integreren van MVI in de gemeentelijke inkooppraktijk belangrijk. Ook omdat vanuit Brussel de Green Deal-wetgeving, zoals de Schone Voertuigen Richtlijn en de Energie Efficiëntie Richtlijn komen en MVI daardoor binnen afzienbare tijd in feite verplicht zal zijn.

Bodem en ondergrond

Wat wil het kabinet?

Het kabinet wil in haar bodemkwaliteitsbeleid decentrale overheden blijven ondersteunen in het afronden van saneringen van verontreinigde locaties die een risico vormen voor mens en natuur. Daarnaast wil zij de pfas-problematiek samen met decentrale overheden aanpakken. Tot slot wil zij via de "programmeerfunctie" kennisontwikkeling op het gebied van water en bodem stimuleren.

Wat betekent dit voor gemeenten?

Het kabinet zet stappen richting het effectief ondersteunen van de uitvoeringspraktijk. Voor gemeenten is dat een goede zaak. Tegelijkertijd staat er in de begroting niets over het ontbreken van budget voor de uitvoering van gemeentelijke VTH-taken bij inwerkingtreding van de Omgevingswet. Hiermee is de uitvoering van VTH-taken bodem ook onzeker waarmee een belangrijke pijler van het bodembeleid fragiel is.

Extra middelen instandhouding rijksinfrastructuur

Wat wil het kabinet?

Met het regeerakkoord heeft het kabinet extra middelen vrijgemaakt voor de instandhouding van de Nederlandse infrastructuur. Voor de jaren 2022 tot en met 2025 zijn deze middelen aan de begroting van het Mobiliteitsfonds (€ 2,45 miljard) en het Deltafonds (€ 360 miljoen) toegevoegd. Voor beheer, onderhoud, vervanging en renovatie (instandhouding) van rijksinfrastructuur wordt in 2023 € 390 miljoen extra toegevoegd.

Wat betekent dit voor gemeenten?

Voor gemeenten komt er geen extra budget voor de instandhouding van het onderliggend wegennet. Daardoor staat de gemeentelijke begroting extra onder druk.

Verbetering van de verkeersveiligheid op N-wegen

Wat wil het kabinet?

Er is € 200 miljoen beschikbaar gesteld voor de verbetering van verkeersveiligheid op N-wegen.

Wat betekent dit voor gemeenten?

Voor gemeenten betekent dit dat er N-wegen die langs of door gemeenten gaan veiliger ingericht kunnen worden. Er zijn geen extra middelen voor verkeersveiligheid op lokale wegen vrijgemaakt.

Voorzetting regionale samenwerking elektrische laadinfrastructuur

Wat wil het kabinet?

In 2023 worden beleidsconvenanten met de Nationale Agenda Laadinfrastructuur (NAL) regio's gesloten om komende jaren afspraken te maken over de uitrol van de elektrische laadinfrastructuur. Hier wordt geen budget aan gekoppeld.

Wat betekent dit voor gemeenten?

Voor gemeenten betekent dit dat de succesvolle regionale samenwerking rond elektrische laadinfrastructuur ook na 2023 doorgaat. Over de financiële en personele invulling na 2023 wordt nu nog gesproken met het ministerie van I&W. Zo worden gemeenten ondersteund bij hun rol rond de plaatsing van laadinfra.

Betalen naar gebruik: onderzoek naar de vormgeving en registrering van de vlakke heffing

Wat wil het kabinet?

Het kabinet wil vanaf 2030 een systeem van betalen naar gebruik invoeren. Er komt een onderzoek naar de vormgeving van het vlakke kilometertarief en de beleidseffecten daarvan en een onderzoek naar hoe het aantal gereden kilometers kan worden geregistreerd.

Wat betekent dit voor gemeenten?

Een vlakke heffing zal gemeenten niet helpen omdat zonder een heffing naar plaats en tijd er niet gestuurd kan worden op congestie en leefbaarheid in gemeenten. Het landelijk gebied zal daar nog meer van merken omdat er daar minder vervoersalternatieven beschikbaar zijn.

€ 265 miljoen t/m 2030 voor vergroening van personenvervoer en reisgedrag

Wat wil het kabinet?

Het duurzame mobiliteitsbeleid is gebaseerd op het stimuleren van duurzame alternatieven en meer wandelen en fietsen. Het kabinet heeft voor de vergroening van personenvervoer en reisgedrag tot en met 2030 € 265 miljoen vrijgemaakt.

Wat betekent dit voor gemeenten?

Als de besteding van deze middelen goed vormgegeven wordt samen met de decentrale overheden, kan dit een extra impuls geven aan de vergroening van personenvervoer.

€ 7,5 miljard voor een goede ontsluiting van nieuwe woningen

Wat wil het kabinet?

Voor de komende tien jaar is in totaal € 7,5 miljard beschikbaar gemaakt in het Mobiliteitsfonds. Doel hiervan is om te zorgen voor een goede ontsluiting van nieuwe woningen naar de grootschalige woningbouwgebieden.

Wat betekent dit voor gemeenten?

Met € 6 miljard van deze middelen kunnen gemeenten (17 grootschalige NOVEX-woningbouwlocaties) een deel van de kosten voor de ontsluiting van nieuwe woningbouwgebieden dekken. Hiervoor is ook een breed afwegingskader van toepassing. Daarnaast worden in de bestuurlijke overleggen over het Meerjarenprogramma Infrastructuur Ruimte en Transport (MIRT) dit jaar nog afspraken gemaakt over de toepassing van de versnellingsmiddelen van € 1,5 miljard voor de ontsluiting van woningbouw op de korte termijn in heel Nederland.

6 Economische Zaken en Klimaat

ECONOMIE

Koopkracht

Wat wil het kabinet?

Over de economische situatie worden door het kabinet zorgen geuit wat betreft de daling van de koopkracht en de gevolgen hiervan voor de samenleving. Het kabinet trekt voor 2023 in totaal € 17,2 miljard uit om vooral midden- en lage inkomens te ondersteunen bij de koopkrachtdaling.

Wat betekent dit voor gemeenten?

Versterking van de koopkracht is belangrijk voor onze economie. Het kan tot gevolg hebben dat de ondersteuningsvraag bij gemeenten voor bijvoorbeeld de bijstand niet (verder) toeneemt.

Mkb

Wat wil het kabinet?

Het kabinet trekt daar deze kabinetsperiode € 500 miljoen per jaar uit voor het mkb en vanaf 2028 jaarlijks € 600 miljoen structureel. In het pakket voor het mkb worden werkgeverslasten verlaagd en extra subsidies verstrekt zodat bedrijven kunnen verduurzamen en hun energieverbruik kunnen verminderen.

Het kabinet zet in op het investeren in het verdienvermogen, het versterken van het ondernemers- en vestigingsklimaat, de topsectoren en het bevorderen van digitalisering en innovatie. Zo stelt EZK tot en met 2027 structureel € 42 miljoen beschikbaar voor de MKB-innovatiestimuleringsregeling topsectoren. Daarnaast loopt het huidige beleid omtrent startups en scale-ups medio 2023 af. Begin 2023 zal het kabinet met een nieuwe aanpak voor het startupbeleid om het ondernemingsklimaat voor startups en scale-ups te versterken.

De belastingdruk op ondernemers wordt verzwaaard. Het gaat hierbij om:

- Het versneld verlagen van de zelfstandigenaftrek van € 6.310 in 2022 naar € 900 in 2027. Dit wordt voorgesteld in 6 geleidelijke stappen van € 650.
- Het verlagen van het drempelbedrag voor de vennootschapsbelasting (vbp) van € 395.000 naar € 200.000, het verhogen van het lage tarief van 15% naar 19%, en het verhogen van het hoge belastingtarief van 25% naar 25,8%.

Er zijn voor ondernemers die inkomstenbelasting betalen ook gunstige belastingmaatregelen zoals het verlagen van de belasting op arbeid.

Wat betekent dit voor gemeenten?

Het is goed dat het mkb ondersteund wordt in verduurzaming, digitalisering en innovatie. Belangrijk is dat daarmee het brede mkb wordt bereikt; de accountmanagers economie, vaak het eerste aanspreekpunt voor ondernemers, kunnen daarin een belangrijke doorverwijsrol vervullen.

Toch maken we ons zorgen over de lastenverzwaringen die het kabinet heeft aangekondigd, zoals de verhoging van het vennootschapsbelastingtarief, het verlagen van het drempelbedrag en de verlaging van de zelfstandigenaftrek. Om te beginnen gaan ondernemers eerder meer belasting betalen: in het geval van het lage tarief betalen ondernemers 4% meer. Daarnaast komen meer bedrijven door de verlaging van het drempelbedrag naar € 200.000 eerder in de hoogste schijf terecht. Dit betekent dat deze ondernemingen meer belasting moeten betalen. Voor een deel van de ondernemers, die te

maken hebben met andere kostenstijgingen en in coronatijd hebben moeten interen op hun vermogen bijvoorbeeld, is deze stapeling moeilijk op te vangen. Hoewel een deel van de ondernemers tijdens de coronapandemie grote winsten heeft gemaakt verkeren veel ondernemers in het brede mkb nog steeds in zwaar weer doordat op vermogen is ingeteerd, investeringen zijn uitgesteld, voorraden niet of met grote kortingen verkocht zijn en/of schulden zijn opgebouwd. De periode van het terugbetalen breekt met het aflopen van de coronasteunpakketten bovendien aan. Voor het vierde jaar op rij wordt bovendien de zelfstandigenaftrek verder versoberd.

De vaag rijst of met de gepresenteerde focus op de topsectoren het brede mkb goed wordt bereikt. Het brede mkb is de motor voor onze economie en vormt de basis van ons voorzieningenniveau. Onze winkelstraten zijn niet geholpen met een focus op topsectoren. De impulsaanpak winkelgebieden kan een verschraving van het voorzieningenniveau slechts gedeeltelijk stoppen. Juist voor het brede mkb zijn maatregelen gewenst, die deze bedrijven door de crisis heen loodsen en op korte termijn weer perspectief bieden. Alleen dan kunnen nieuwe investeringen gericht op onder andere verduurzaming en digitalisering worden gedaan, gericht op de lange termijn wendbaarheid.

Voor een aantal sectoren ontbreekt bovendien een langetermijnperspectief, bijvoorbeeld voor energie-intensieve sectoren (waaronder ook weer de bakkers, de slaggers, die deel uit maken van dat brede mkb en de agrarische sector).

Arbeidsmarkt

Wat wil het kabinet?

Over de arbeidsmarkt wordt gezegd dat een hervorming noodzakelijk is, zeker nu veel bedrijven kampen met personeelstekorten. Het minimumloon gaat omhoog met 10% en arbeid wordt minder belast. Men wil de arbeidsparticipatie verhogen door de kosten van kinderopvang te verlagen. De regionale mobiliteitsteams (RMT's) worden doorgezet in 2023. Met het mbo wordt gesproken over de Werkagenda mbo om de ambities van het kabinet beter vorm te geven. Bij EZK valt op dat de regeling omscholen naar tekortsectoren vervalt in 2023. Er komt een actieplan groene en digitale banen.

Wat betekent dit voor gemeenten?

De maatregelen voor hervorming van de arbeidsmarkt zijn nog onvoldoende uitgewerkt en blijven per ministerie sectoraal aangevlogen. Inmiddels zijn er meer dan 50 regelingen van vijf ministeries met ieder hun eigen looptijd en verantwoordingsmethodiek. Wij hebben meegedacht over de Werkagenda mbo, het lijkt dat een leven lang ontwikkelen hierin een betere plaats krijgt. EZK richt zich op groene en digitale banen, maar de arbeidsmarktkrapte is breder dan alleen de benoemde sectoren. Met alleen een verlaging van de kosten van kinderopvang wordt de arbeidsparticipatie onvoldoende verhoogd.

Het kabinet onderzoekt in 2023 onorthodoxe maatregelen om personeelstekorten terug te dringen. Daarbij is het goed dat de ervaringen met de RMT's worden gebruikt bij het verder vormgeven van het arbeidsmarktbeleid. Zij zijn nog onvoldoende bij het kabinet in beeld als voorbeeld hoe meer inwoners en ondernemers kunnen worden bereikt. In de regio zijn met incidentele financiering samenwerkingsverbanden ontstaan om de arbeidsmarkt te versterken met regionale human capital agenda's.

Nationaal Groeifonds

Wat wil het kabinet?

Ook in 2023 draagt het kabinet met € 1,6 miljard in het Nationaal Groeifonds (NGF) bij aan het vergroten van het Nederlands verdienvermogen. Het gaat hierbij om investeringen voor onderzoek, ontwikkeling en innovatie (R&D) en voor kennisontwikkeling. Op deze twee terreinen is volgens het kabinet de meeste kans aanwezig voor structurele en duurzame economische groei.

Wat betekent dit voor gemeenten?

Het is nog onvoldoende duidelijk of het NGF kan helpen bij de economische ambities van gemeenten en regio's. Dit kan alleen in grotere samenwerkingsverbanden met private investeerders. Ook hier ligt

de focus vooral op topsectoren en minder op het brede mkb, als ruggengraat van de Nederlandse economie en veel gemeenten.

Regionale economie

Wat wil het kabinet?

In 2023 wordt voortgebouwd op de samenwerkingen met regionale partners op thema's als het missie-gedreven topsectoren en innovatiebeleid (MTIB), energietransitie, verduurzaming van de industrie, scholing, digitalisering van het mkb en valorisatie en toepassing van innovaties. Deze samenwerkingen zijn gericht op het maken van slimme en effectieve koppelingen tussen beleidsaanpakken en instrumenten, die steeds vaker met een bovenregionaal perspectief worden ingekleed. Het (ROM)-netwerk geeft in 2023 een verdere impuls aan de inzet van de ontwikkelfunctie van de ROM's op dit bovenregionale niveau.

Ook komt er een programma werklocaties. Doel is het stimuleren van de juiste voorwaarden, waardoor er voldoende en gevarieerd aanbod is op de juiste plek op het juiste moment.

Wat betekent dit voor gemeenten?

Gemeenten zijn aangehaakt bij het directieoverleg rijk-regio-mkb met EZK, BZK, IPO en MKB NL. Belangrijk voor gemeenten is dat het brede mkb geagendeerd blijft. Gemeenten zijn nog niet betrokken bij het programma werklocaties. Voor bedrijventerreinen, waar een groot deel van het bruto binnenlands product wordt gecreëerd, is het voor gemeenten en de VNG goed om bij dit programma betrokken te raken.

Het scheppen van voorwaarden voor goed functionerende markten: Aanbesteden

Wat wil het kabinet?

Het kabinet werkt aan goede kaders om aanbestedingen te gebruiken als strategisch beleidsinstrument om doelen als duurzaamheid en economisch herstel te bereiken. Om de verhouding tussen overheid en bedrijfsleven bij aanbesteden te verbeteren, zet EZK in 2023 in op bestaande initiatieven als het Programma Beter Aanbesteden en het traject rechtsbescherming bij aanbesteden. In 2021 is het vierjarige programma Beter Aanbesteden gestart, een samenwerking van EZK, VNG en VNO-NCW/MKB-Nederland. Doel van dit programma is het verbeteren van de kennis en kunde van overheden en ondernemers over het aanbestedingsproces en dat partijen eerder met elkaar in dialoog gaan. In 2023 zullen onder andere evenementen worden georganiseerd waar overheden en ondernemers samenkomen en regionale initiatieven worden ondersteund.

Wat betekent dit voor gemeenten?

Ook in 2023 kunnen gemeenten gebruikmaken van het programma Beter Aanbesteden voor het verbeteren van hun inkoop, door deel te nemen aan onder meer marktdagen, kennissessies en startwebinars voor bestuurders, maar ook door het aanvragen van een subsidie voor initiatieven om de gemeentelijke inkooppraktijk te verbeteren.

Het ministerie van EZK werkt aan een wetsvoorstel tot wijziging van de Aanbestedingswet. Inzet is verbetering van de klachtmogelijkheden voor ondernemers bij aanbestedingen. Om zich voor te bereiden op deze voorgenomen wetwijziging kunnen gemeenten gebruik maken van de handreiking 'Klachtafhandeling bij aanbesteden' die dit jaar is gepubliceerd.

Een veilige, hoogwaardige en betrouwbare digitale infrastructuur

Wat wil het kabinet?

Het kabinet zet zich ervoor in dat Nederland het digitale knooppunt van wereldklasse in Europa blijft en robuust, supersnel en veilig internet krijgt in alle delen van het land. Het kabinet start een verkenning waarin de visie op de digitale infrastructuur wordt uitgewerkt. Om de mobiele connectiviteit op niveau te houden wordt naar verwachting eind 2023 de 3,5 GHz-band voor landelijke mobiele communicatie beschikbaar gesteld, voorafgegaan door een veiling. Daarnaast vindt in 2023 de Wereld Radio Conferentie van de VN plaats, waarin frequentiebanden op internationaal niveau

kunnen worden herbestemd. Om de uitrol van verbeterde (vaste en mobiele) digitale infrastructuur zo soepel mogelijk te laten verlopen worden gemeenten ondersteund. De ondersteuning van gemeenten wordt verder verstevigd. Zo gaat het ministerie van EZK in 2023 verder werken aan de transparantie en harmonisatie van lokaal beleid om een soepele uitrol te bevorderen. Ook wordt gewerkt aan het verder verbeteren van de mobiele bereikbaarheid van het alarmnummer 112.

Wat betekent dit voor gemeenten?

Het ministerie van EZK is van plan om in 2023 met gemeenten verder te werken aan transparantie en harmonisatie van lokaal beleid rond de uitrol van digitale infrastructuur. Dit beleid was nodig, omdat er vanuit de Europese Telecomcode nieuwe verplichtingen kwamen voor gemeenten om de infrastructuur ter beschikking te stellen voor 5G. In het komende jaar zijn het ministerie, de VNG en de sector voornemens om te werken aan voorbeeldbeleid rond graven. Als gevolg van de nieuwe medegebruikverplichting bijvoorbeeld moeten telecomaanhouders gebruik van elkaars infrastructuur onder voorwaarden toestaan.

Andere onderwerpen zijn het herijken van degeneratiekosten en onderzoeken in hoeverre de aanlevering van documentatie bij een graafvergunning aanvraag kan worden geharmoniseerd. Complicatie hierbij is dat ook vanuit de energietransitie en klimaatadaptatie groot beroep wordt gedaan op gemeenten ten aanzien van coördinatie en realisatie van allerlei boven- en ondergrondse aanpassingen. Waar kabels en leidingen bij gemeenten dezelfde afdeling zijn, ongeacht wat ermee gedaan wordt, is dit niet zo in het landelijke beleid van de verschillende ministeries, noch in Brussel. Dit vergt blijvende waakzaamheid van gemeenten.

Een opvallende verandering ten opzichte van vorige jaren is dat in de begroting geen aandacht is voor de uitrol van digitale infrastructuur naar buitengebieden en andere locaties met hoge aanlegkosten. De minister had in haar brief van 28 juni 2022 al aangekondigd dat er geen dekking is voor het aansluiten van de naar schatting 19.000 onrendabele adressen. De schatting is dat hier € 190 miljoen overheidsfinanciering voor nodig is. Wij blijven hier aandacht voor vragen, want gemeenten zijn veel tijd kwijt om ook deze laatste adressen aangesloten te krijgen in het kader van de leefbaarheid.

Een positieve ontwikkeling is dat per juli 2022 het Agentschap Telecom controleert of op 98% van het grondgebied van een gemeente (niet zijnde Natura 2000-gebied) 8 Mbps mobiele dekking is. Dit is ook van belang voor het verbeteren van de mobiele bereikbaarheid van het alarmnummer 112.

Te sterke machtspositie platforms in digitale economie

Wat wil het kabinet?

De digitale economie biedt kansen, maar kan ook leiden tot te sterke machtsposities van grote platforms. Consumenten en ondernemers kunnen vaak niet om deze platforms heen. Daarom wordt in 2023 in Europees verband gewerkt aan de implementatie van de Digital Markets Act (DMA) die de markt- en datamacht van grote tech- en platformbedrijven aanpakt ten behoeve van concurrentie en de bescherming van platformgebruikers. Daarnaast wordt in 2023 de implementatie van de Digital Services Act (DSA) voorzien, die ervoor gaat zorgen dat tussenpersonen, zoals platformbedrijven, verantwoord omgaan met content van hun eindgebruikers. Daarnaast heeft de Europese Commissie recentelijk de Data Act gelanceerd waarin belangrijke stappen worden gezet om de data-economie beter te laten werken voor consumenten en ondernemers. Het ministerie van EZK zal aandacht houden voor de macht van grote platforms, en waar nodig actie ondernemen aanvullend op de genoemde Europese initiatieven.

Wat betekent dit voor gemeenten?

Ook gemeenten hebben een afhankelijkheidsrelatie met grote technologiebedrijven. Zij hebben baat bij de implementatie van deze Europese regelgeving, onder meer omdat het hun onderhandelingspositie verstevigt. De verantwoorde omgang door bedrijven met online content heeft ook betekenis voor gemeenten, bijvoorbeeld wanneer er eerder wordt ingegrepen bij de verspreiding van desinformatie en complottheorieën op zulke platforms, omdat dit online aangejaagde ordeverstoringen kan voorkomen. Bovendien hebben gemeenten belang bij een goed functionerende data-economie, omdat zij ook gebruikers daarvan zijn.

Cybersecurity voor consumenten

Wat wil het kabinet?

EZK zet in het kader van consumentenbescherming in op een wettelijke cybersecurity zorgplicht voor fabrikanten en leveranciers van alle ICT-producten en diensten in de hele productlevenscyclus met de Cyber Resilience Act. Het ministerie van EZK gaat door met het uitvoeren van publiekscampagnes zoals 'Doe je updates' en stimuleert cybersecuritykennis en -innovatie door middel van het publiek-private samenwerkingsplatform dcypher.

Wat betekent dit voor gemeenten?

Gemeenten zijn ook consumenten van ICT-producten en -diensten. De Cyber Resilience Act zal het gesprek met de leveranciers over veilige ICT-producten en -diensten vergemakkelijken. Voor gemeentelijke vraagstukken kan op het publiek-private platform *dcypher* worden aangesloten.

KLIMAAT EN ENERGIE

Klimaat en Energie

Wat wil het kabinet?

Het coalitieakkoord verhoogde de ambitie van het klimaatbeleid. In 2050 moet 100% reductie plaatsvinden op de uitstoot van broeikasgassen en in 2030 richt het kabinet zich op 60%, met een ondergrens van 55%. Het kabinet zet daarvoor steeds meer in op normering en beprijzing, in plaats van subsidie. Omdat de maatregelen uit het coalitieakkoord onvoldoende zijn om het doel voor 2030 te halen, worden aanvullende maatregelen in een Interdepartementaal Beleidsonderzoek (IBO) in kaart gebracht. In het voorjaar moet besluitvorming plaats vinden. Daarnaast wordt voortgebouwd op maatregelen die in vorige jaren in gang zijn gezet:

- Het kabinet intensificeert de aanpak voor een duurzame gebouwde omgeving. In 2023 en 2024 wordt in totaal € 300 miljoen extra beschikbaar gesteld voor het Nationaal Isolatieprogramma. Daarmee worden kwetsbare huishoudens ondersteund bij het nemen van energiebesparende maatregelen. Over de precieze invulling van het Nationaal Isolatieprogramma vindt nog besluitvorming plaats. Daarnaast wordt € 62,5 miljoen voor de lokale aanpak van dit programma naar voren gehaald vanuit 2027.
- Daarnaast is € 200 miljoen uit het klimaatfonds beschikbaar voor warmtenetten. Ook wordt de SDE++ regeling zodanig aangepast dat meer geld beschikbaar komt voor aquathermie, zonthermie en restwarmte.
- Het kabinet werkt aan een Nationaal Plan Energiesysteem en een Programma Energie Hoofdstructuur en pakt daarmee meer regie op het energiesysteem in 2050 en de ontwikkelpaden daarnaartoe.
- Het kabinet maakt in totaal € 150 miljoen vrij voor verduurzaming van bedrijven. Voor de 20 grootste bedrijven worden maatwerkafspraken gemaakt. Daarnaast gaan meer bedrijven onder de energiebesparingsplicht met terugverdientijd van vijf jaar vallen. Daarvoor worden extra middelen beschikbaar gesteld om omgevingsdiensten te versterken.

Om inwoners op het gebied van energie te ondersteunen werkt het kabinet aan een prijsplafond. Dit plafond geldt ook voor een deel van de ondernemers, maar niet voor ondernemers met een groter energieverbruik dan een gemiddeld huishouden. Zowel het beschikbare bedrag als de mogelijkheid voor het gehele midden- en kleinbedrijf om van het prijsplafond gebruik te maken is nog onduidelijk. Voor energie-intensieve mkb-bedrijven als bakkers en slagers wordt de energierekening drie keer zo hoog. Een deel van de ondernemers kan dit niet opvangen zonder steunmaatregelen. Ook zit er een rem op het doorberekenen van kostenstijgingen in producten en diensten, om voldoende concurrerend te blijven.

Het kabinet stelt een prijsplafond in, waarbij de prijs voor gas en elektriciteit wordt vastgezet op het tarief van begin 2022 tot het gebruik van een gemiddeld huishouden. De precieze details, waaronder de aanpak voor warmtetarieven, moeten nog uitgewerkt worden. De verwachting is dat hier tijdens de algemene financiële beschouwingen van 4 tot 6 oktober meer duidelijkheid over komt.

Wat betekent dit voor gemeenten?

We begrijpen de verhoging van de ambities van het kabinet. Wij zullen daarbij wel scherp kijken wat daarbij gevraagd wordt van gemeenten, of die inzet voor gemeenten uitvoerbaar is en of daarvoor voldoende middelen ter beschikking worden gesteld. Ook voor de verduurzaming van de gebouwde omgeving, de oplossing van de knelpunten in het energienet en de intensivering van handhaving van energiebesparing door bedrijven zal goed gekeken moeten worden hoe de uitvoering loopt en of capaciteit, middelen en regelgeving voldoende zijn.

Uitvoeringsmiddelen voor uitvoering Klimaatakkoord

Wat wil het kabinet?

Voor de uitvoeringsmiddelen trekt het kabinet de volgende reeks uit:

	2023	2024	2025	2026	2027
Uitvoeringskosten klimaat decentrale overheden (bedragen x €1.000)	282.604	482.500	702.500	772.448	772.448

Dit is bestemd voor gemeenten, provincies en het nationale programma RES. Met het rijk is afgesproken dat er ruim 100 miljoen extra naar 2023 wordt geschoven (uit de jaren 2026 en 2027). Door een schrijffout is deze schuif niet in de begroting terecht gekomen. Het ministerie van EZK heeft toegezegd dit te herstellen in een nota van wijziging die in oktober of november naar de Kamer wordt gestuurd. Het bedrag voor uitvoeringsmiddelen komt daarmee op circa € 385 miljoen.

Daarnaast is van 2023 tot 2025 elk jaar € 15 miljoen beschikbaar voor het Nationaal Programma Lokale Warmtetransitie (NPLW). € 6 miljoen daarvan wordt gebruikt voor de landelijke organisatie en € 9 miljoen gaat naar een regionale ondersteuningsstructuur voor gemeenten.

Wat betekent dit voor gemeenten

Voor gemeenten komt er naar verwachting circa € 353 miljoen beschikbaar aan uitvoeringsmiddelen Klimaat. Dat is ruim driemaal zoveel als in 2022 (circa € 115 miljoen), al zal de verdeelsleutel anders zijn. In 2024 en verder stijgt deze bijdrage verder door. Het rijk is nu in samenspraak met de koepels een uitkeringsregeling aan het opstellen. Verwachting is dat deze rond 1 januari 2023 klaar is. Daarna volgt nog de individuele toekenning aan gemeenten. Om zoveel mogelijk zekerheid en comfort aan gemeenten te kunnen bieden in verband met hun eigen begrotingsvoorstellen voor 2023, is er afgesproken dat er in de eerste helft van oktober vanuit het ministerie van EZK een brief aan gemeenten wordt gestuurd met meer informatie over de voor hen beschikbare middelen en het verdere proces.

Maatregelen in verband met de gestegen energieprijzen

Wat wil het kabinet?

Het kabinet bestrijdt de acute gevolgen van de gestegen energieprijzen op een aantal manieren:

- Het instellen van een prijsplafond, waarbij de prijs voor gas en elektriciteit van begin 2022 wordt vastgezet, tot het verbruik van een gemiddeld huishouden. De precieze details, waaronder de aanpak voor warmtetarieven, moeten, zoals hierboven is aangegeven, nog uitgewerkt worden.
- Er wordt € 4,5 miljard vrijgemaakt om de energiebelasting te verlagen.
- Daarnaast heeft het kabinet een bedrag van € 50 miljoen gereserveerd voor opschaling van de bestaande pilot met een noodfonds om te voorkomen dat kwetsbare huishoudens met een betalingsachterstand grote schulden opbouwen.
- Verder werkt het kabinet aan een tijdelijke verbreding van de gevallen waarin energieleveranciers gedurende de komende winterperiode het contract niet mogen opzeggen.
- Voor de kwetsbare groepen stelt het kabinet € 1,4 miljard beschikbaar, zodat gemeenten ook in 2023 een energietoeslag kunnen uitkeren van € 1300 voor huishoudens tot 120% van het sociaal minimum. Daarvan mogen gemeenten (maximaal) € 500 al in 2022 uitkeren.

Wat betekent dit voor gemeenten?

Het is van groot belang dat onze inwoners bestaanszekerheid behouden. De huidige maatregelen komen daaraan tegemoet. Aan de andere kant bevestigt deze crisis de noodzaak om snel te verduurzamen. De prikkel voor inwoners, organisaties en bedrijven om daarop in te zetten moet wel blijven bestaan.

7 Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Nationaal Programma Landelijk Gebied en Stikstof

Wat wil het kabinet?

Het kabinet neemt de komende jaren veel maatregelen om te voldoen aan natuur-, water- en klimaatverplichtingen. Het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) is het beleid hiervoor, met als doel dat het landelijk gebied zich toekomstbestendig kan ontwikkelen.

Voor deze maatregelen komt een Transitiefonds landelijk gebied en natuur met daarin € 24,3 miljard om tot 2035 bij te dragen aan de (verplichte) opgaven van natuur, klimaat en water. Dit gaat de overheid doen via een samenhangende en gebiedsgerichte aanpak.

Voor stikstof worden aanvullende afspraken gemaakt om beter het natuurdoel te bereiken. De rijksoverheid gaat de komende periode samen met de provincies en maatschappelijke partijen in gesprek om de stikstofaanpak uit te werken in gebiedsplannen. In juli 2023 leveren de provincies hun integrale gebiedsprogramma's op, met daarin gecombineerde maatregelen natuur, klimaat en water.

De transitie die moet leiden tot een toekomstbestendige, duurzame landbouw en een waardevol landelijk gebied. Ook is uitkoop van boerenbedrijven nodig. Het kabinet maakt hiervoor gebiedsgericht perspectieven inzichtelijk en wil de transitie naar kringlooplandbouw voortzetten. Daarnaast biedt stikstofreductie ook ruimte aan economische ontwikkeling, zoals het bouwen van extra huizen.

Het kabinet ziet de maatschappelijke onrust rond dit thema en wil komen tot een betere balans tussen wat de natuur kan dragen en wat we als samenleving van haar vragen: een vitaal landelijk gebied met een gezonde natuur, een robuust watersysteem en (uiteindelijk) een neutrale impact op het klimaat, met perspectief voor iedereen.

Wat betekent dit voor gemeenten?

Gemeenten krijgen de komende jaren te maken met een sterk veranderend landelijk gebied, doordat (vooral agrarische) activiteiten veranderen of moeten stoppen. Dit moet planologisch worden vastgelegd, wat veel extra inzet zal vragen in een korte periode. Het is belangrijk dat gemeenten meedoen in de gebiedsgerichte aanpak om belangen in te brengen en ook om gemeentelijke taken goed uit te voeren over bijvoorbeeld bestemmingswijzigingen, vergunningverlening en handhaving. Het is cruciaal dat gemeenten tijdig kunnen meedenken en beslissen om met de samenleving breed perspectief te ontwikkelen en concretiseren. Gemeenten hebben daarvoor genoeg tijd, middelen en instrumenten nodig van het rijk.

Landelijk gebied beleidslijnen

Wat wil het kabinet?

Het kabinet wil het Natuurnetwerk Nederland afmaken, soorten binnen en buiten natuurgebieden beschermen, en een omslag naar een krachtige en economisch sterke kringlooplandbouw. Daarbij voorziet het kabinet een aantal beleidslijnen, te weten: versterking van de ondersteuning uit de keten (met een juridisch bindend instrumentarium dat volgt als ketenpartners onvoldoende resultaat leveren) voor de transitie naar kringlooplandbouw, volledig grondgebonden melk- en rundveehouderij in 2032, en een specifieke gebiedsgerichte aanpak in gebieden waar de doelen voor waterkwaliteit niet worden gehaald.

Om nieuwe zoönose-uitbraken als de coronapandemie, en uitbraken als de vogelgriep, te voorkomen werkt het kabinet daarnaast aan het uitvoeren van een actieplan. Daarbij zet het zich in op het voorkomen, opsporen en reageren op besmettingen.

Activiteiten met weinig stikstofneerslag die eerder onder voorwaarden toegestaan werden met een melding onder de Wet natuurbescherming, de zogeheten 'PAS melders' worden nog steeds gelegaliseerd door de provincies. Uitgangspunt is dat de PAS-melders uiterlijk op 1 juli 2023 duidelijkheid hebben als de contouren voor de gebiedsprocessen uitgewerkt zijn. De PAS-meldersproblematiek dient te worden meegenomen in de gebiedsgerichte aanpak en als de gebiedsgerichte aanpak hierbij gebaat is, met voorrang te worden afgehandeld.

Wat betekent dit voor gemeenten?

De beleidslijnen zoals uitgezet voor het landelijk gebied vragen om ruimte in en ondersteuning van gemeenten. Met name het realiseren van volledig grondgebonden melk- en rundveehouderij, waarbij ondernemers een minimale hoeveelheid grond dienen te bezitten per dier, en creëren van ruimte voor bestrijding van dierziektes, zullen leiden tot een verschuiving in de locatie en het aantal van de agrarische grondgebruikers in het buitengebied. Gemeenten staan vaak dicht bij de ondernemers en inwoners en zijn daarmee eerste aanspreekpunt bij vragen en oplossingen. Daarom zijn gemeenten belangrijke partners in de gebiedsgerichte aanpakken.

De budgetten van de landelijke beëindigingsregeling veehouderij en gerichte aankoop boerderijen zijn bedoeld om ondernemers te ondersteunen bij het beëindigen van hun bedrijfsvoering, met als doel om de stikstofneerslag in stikstofgevoelige natuurgebieden structureel te verminderen. Daarbij gaat het bij het tweede budget om de ondernemers die een grote bijdrage hebben aan het neerslaan van stikstof op stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden; de zogenoemde 'piekbelasters'. Het budget dat voor beide maatregelen was vrijgemaakt in 2022 wordt deels doorgeschoven naar 2023.

Ten aanzien van de aanpak van zoönosen zijn gemeenten aan zet bij het stimuleren van vaccinatie, vergroten van de veiligheid op bedrijven en nemen van maatregelen op gebied van ruimtelijke ordening.

8 Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Koopkracht / energiecrisis (energietoeslag 2022 en 2023)

Wat wil het kabinet?

De energietoeslag bedraagt in 2022 € 1300. Het kabinet wil nog dit jaar een ophoging van de energietoeslag met € 500 naar € 1800. Gemeenten hebben onder de huidige wetgeving de tijd om de toeslag 2022 tot 1 juli 2023 uit te keren. Het kabinet maakt het voor 2023 mogelijk dat gemeenten nog € 800 energietoeslag uitkeren aan inwoners (120% inkomensgrens). Over de precieze invulling lopen nog gesprekken.

Wat betekent dit voor gemeenten?

Gemeenten kunnen in 2022 onder de huidige wetgeving nog € 500 uitkeren aan inwoners (inkomensgrens 120%). Gemeenten kunnen deze toeslag tot 1 juli 2023 uitkeren. Daarbij hebben gemeenten van het rijk de financiële garantie gekregen om dit uit te voeren. In 2022 ontvangen gemeenten € 1,4 miljard voor de energietoeslag. Hierin is rekening gehouden met € 100 miljoen uitvoeringskosten en een klein deel bijzondere bijstand.

Koopkracht/ energiecrisis (energietoeslag studenten 2022)

Wat wil het kabinet?

Het kabinet vindt dat studenten als groep niet in aanmerking komt voor de categoriale bijzondere bijstand. Individuele studenten met ernstige financiële problemen als gevolg van de stijgende energieprijzen kunnen wel individuele bijzondere bijstand aanvragen bij gemeenten. Het kabinet stelt € 35 miljoen euro beschikbaar voor energiecompensatie aan studenten.

Wat betekent dit voor gemeenten?

Gemeenten met veel studenten zullen meer aanvragen krijgen voor individuele bijzondere bijstand. We zijn in gesprek met het rijk en pleiten expliciet voor het opnemen van een afbakening van de doelgroep in de wet en voldoende perspectief voor studenten in 2023 (onder andere door de voorgestelde ophoging van de basisbeurs).

Koopkracht/ energiecrisis (vroegsignalering)

Wat wil het kabinet?

Gemeenten krijgen in 2022 € 35 miljoen extra voor vroegsignalering en voor bijzondere bijstand.

Wat betekent dit voor gemeenten?

Gemeenten kunnen hiermee de vroegsignalering intensiveren. Het kabinet is nog met ons in gesprek over de verdeling van de middelen en de toekenning ervan.

Koopkracht/ energiecrisis (schuldhelpverlening)

Wat wil het kabinet?

Het kabinet wil bestuurlijke afspraken maken met de VNG en NVVK (koepelorganisatie voor schuldhelpverlening) over het niet beëindigen van schuldhelpverlening en daarmee het door laten lopen van de schuldhelpverlening vanwege de huidige hoge prijzen voor energie voor huishoudens.

Wat betekent dit voor gemeenten?

De afspraken zijn bedoeld om te voorkomen dat schuldhulpverlening van inwoners met onvoldoende aflossingscapaciteit (vanwege energieprijzen) beëindigd wordt.

Armoede en schulden ('regulier')

Wat wil het kabinet?

Het kabinet zet met de koopkrachtmaatregelen in op afname van de armoede. Met de 'Aanpak geldzorgen, armoede en schulden' gaat het kabinet aan de slag met een meerjarige, interdepartementale en interbestuurlijke aanpak met als doel een halvering van het aantal kinderen dat opgroeit in armoede in 2025 (ten opzichte van 2015), en een halvering van armoede en problematische schulden in het algemeen in 2030 (ten opzichte van 2015).

Doelstellingen van het kabinet zijn:

1. Een betere borging van bestaans- en inkomenszekerheid
2. Preventie van geldzorgen: goede voorlichting van jongeren af aan, in alle levensfasen
3. Een overheid die werkt voor mensen en voorziet in laagdrempelige, eenvoudige, mensgerichte financiële hulp en sociale incasso;
4. Maatregelen nemen om (generatie)armoede te doorbreken zodat iedereen meedoet en vooruitkomt;
5. Het realiseren dat meer mensen eerder en betere schuldhulpverlening ontvangen en sneller perspectief hebben op een financieel zorgeloze toekomst.

Het kabinet bouwt voort op de brede schuldenaanpak van het vorige kabinet. Nadrukkelijk wordt ingezet op bewezen effectieve interventies en bestedingen. Prioriteiten zijn:

1. preventie en vroegsignalering,
2. versnelling van schuldhulpverlening en betere toegang tot de wettelijke schuldsanering (Wsnj),
3. verdere verbetering van de (rijks)incasso met oog voor de menselijke maat.

Voor de aanpak stelt het kabinet in 2023 € 118 miljoen beschikbaar, in 2024 € 102 miljoen, in 2025 € 95 miljoen en vanaf 2026 structureel € 73 miljoen. Daarnaast is het kabinet voornemens om daar bovenop vanaf 2026 structureel € 27 miljoen uit de enveloppe arbeidsmarkt, armoede en schulden in te zetten voor dit doel. Deze toevoeging is afhankelijk van de uitkomsten van monitoring en evaluatie. Daarmee zou het totale structurele budget voor de aanpak op € 100 miljoen komen.

Incidenteel wordt € 200 miljoen extra beschikbaar gesteld voor gerichte tegemoetkomingen (zoals bijzondere bijstand, voedselbanken, initiatieven die deelname van kinderen aan school en samenleving financieel borgen) en voor extra capaciteit, snelheid en effectiviteit in de schuldhulpverlening.

Wat betekent dit voor gemeenten?

De duiding en de precieze inzet van de financiële middelen roept nog vraagtekens op. De komende tijd gaan we hierover het gesprek aan met het ministerie. De maatregelen, voorgenomen plannen en inzet van de middelen vergen sowieso nader overleg en afstemming met ketenpartners. Door het beschikbaar stellen van extra incidentele middelen in 2022 en structurele middelen voor komende jaren zullen gemeenten beter in staat zijn hun uitvoeringstaken te kunnen inrichten, uit te voeren en op te schalen bij een toename van vroegsignalen. Een beperkende factor is dat gemeentelijke uitvoering de afgelopen jaren door diverse extra taken overbelast en veelal onderbemand is. Het zal, mede door de krapte op de arbeidsmarkt, een uitdaging zijn om in een rap tempo de uitvoeringsorganisatie weer op orde te krijgen en te houden.

Macrobudget Participatiewet-uitkeringen (BUIG) en LKS

Wat wil het kabinet?

Op basis van de CPB-raming over werkloosheid wordt vanaf 2023 een oplopend bijstandsbestand verwacht. De invoering van een aantal wetswijzigingen leidt ook tot een oploep in de raming van de bijstandsuitgaven. Door een inperking van andere regelingen is de verwachting dat meer personen een beroep op de bijstand zullen doen. Het gaat dan onder andere om de wijzigingen in de Participatiewet en de invoering van het onderdeel WW-duurverkortings in de Wet werk en zekerheid,

die inmiddels is vervangen door de Wet arbeidsmarkt in balans. Ook zorgt de aanpassing van de kostendelersnorm voor hogere bijstandsuitgaven vanaf 2023. Het macrobudget voor Participatiewetuitkeringen is structureel met € 40 miljoen verhoogd. Hierdoor kunnen mensen die in deeltijd met loonkostensubsidie werken een groter gedeelte van hun inkomen behouden.

Wat betekent dit voor gemeenten?

Door het verhogen van de kostendelersnorm wordt bijverdienen naast de bijstand beter mogelijk. De ontwikkeling van de macrobudgetten wordt goed in de gaten gehouden door de VNG, samen met Divosa.

Participatiewet

Wat wil het kabinet?

In 2021 is een traject gestart om de Participatiewet verder te verbeteren. Uitgangspunten daarbij zijn: eenvoud, menselijke maat en uitvoering. Dit traject is opgepakt als een brede maatschappelijke opgave. Verschillende aanpassingen van de Participatiewet zijn al in gang gezet: de kostendelersnorm wordt aangepast. De Eerste Kamer behandelt dit najaar het wetsvoorstel Breed offensief en de overige beoogde aanpassingen in de Participatiewet, het project Participatiewet in balans, worden in twee sporen verder uitgewerkt. Het eerste spoor beoogt de uitvoering meer ruimte te geven om rekening te houden met de situatie van bijstandsgerechtigden. Deels moet dit via aanpassingen in wetgeving, deels kan dit zonder wetwijziging. Bij het tweede spoor ligt de focus op het versterken van bestaanszekerheid. Dit is een langduriger traject.

Wat betekent dit voor gemeenten?

In 2023 ligt het zwaartepunt van de wijziging van de Participatiewet bij het voorbereiden en doorvoeren van verbeteringen in de uitvoeringspraktijk die zonder wetwijzigingen al mogelijk zijn. Aanpassingen waarvoor wetgeving nodig is zullen, zo is het streven van het kabinet, per 1 januari 2024 worden ingevoerd.

Het kabinet wil dat het wetsontwerp Breed offensief in 2023 in werking treedt. Over het exacte tijdstip van inwerkingtreding van deze wet en de uitwerking voor gemeenten vindt nog overleg plaats met het ministerie van SZW.

Ondersteuning kwetsbare jongeren naar werk

Wat wil het kabinet?

Gemeenten krijgen in 2023 € 8 miljoen om schoolverlaters met een structurele achterstand op de arbeidsmarkt te ondersteunen naar werk. Het gaat om jongeren zonder startkwalificatie uit het praktijkonderwijs of voortgezet speciaal onderwijs, of voortijdige schooluitval, en jongeren uit het middelbaar beroepsonderwijs, met nadruk op niveau 1/entree 2 in de beroepsbegeleidende leerweg.

Wat betekent dit voor gemeenten?

Om kwetsbare jongeren te ondersteunen is onderlinge samenwerking nodig tussen de scholen en de regionale meld- en coördinatiefunctie, die zorg moet dragen voor een sluitende, integrale aanpak van school naar vervolgonderwijs of werk, en bij uitval weer terug naar school of werk. De samenwerking dient te worden ondersteund met een standaardisatie in de uitwisseling van gegevens.

Leven lang ontwikkelen

Wat wil het kabinet?

Om een toekomstbestendige arbeidsmarkt te realiseren zet het kabinet in op Leven Lang Ontwikkelen, zodat mensen nieuwe kennis en vaardigheden kunnen opdoen. Dit draagt bij aan de opgaven waarvoor de samenleving staat en het verhoogt de kans op het behoud of krijgen van werk. Ook wordt ingezet op extra leerrechten via het STAP-budget, uitgevoerd door UWV, bedoeld voor mensen die minder initieel onderwijs hebben gevolgd en daardoor een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt hebben. Voor de jaren 2023 t/m 2026 wordt hiervoor vier keer € 125 miljoen ter beschikking gesteld.

Wat betekent dit voor gemeenten?

De voorgenomen maatregelen vragen om een gezamenlijke inzet, en afstemming, van regionale arbeidsmarktpartijen, overheid, sociale partners, opleiders en intermediairs. Deze afstemming dient ook gemaakt te worden op het gebied van standaardisatie van instrumenten, competenties en scholingsaanbod.

Regionale mobiliteitsteams

Wat wil het kabinet?

Mensen die aan het werk willen, of hun baan dreigen te verliezen, kunnen een beroep doen op de regionale mobiliteitsteams. Deze zijn opgericht tijdens de coronapandemie en worden in 2023 voortgezet.

Wat betekent dit voor gemeenten?

Voor gemeenten betekent dit continuering van een bestaande situatie. En het past binnen het streven, neergelegd in het coalitieakkoord van december 2021, om meer mensen naar werk te begeleiden, met daarin een rol voor gemeenten, UWV en sociale partners, en de voorgenomen uitbreiding van de (regionale) arbeidsmarktinfrastuur. Wel dienen gemeenten duidelijke afspraken te maken over een (gestandaardiseerde) gegevensuitwisseling tussen de diverse partners in deze regionale mobiliteitsteams.

Arbeidsmigranten

Wat wil het kabinet?

Het kabinet voert de aanbevelingen uit van het Aanjaagteam bescherming arbeidsmigranten, zoals het certificeringsstelsel voor uitzendbureaus. Verder wordt de handhaving versterkt en verbeterd het kabinet de informatievoorziening aan arbeidsmigranten. Daarnaast worden arbeidsuitbuiting en ernstige benadeling van onder andere arbeidsmigranten beter aangepakt door de modernisering van het strafrecht.

Wat betekent dit voor gemeenten?

In zijn algemeenheid hebben de aanbevelingen van het aanjaagteam een grote impact op gemeenten zowel politiek, organisatorisch en financieel. Tot op heden zijn twee jaar na het rapport van het Aanjaagteam nog weinig concrete verbeteringen merkbaar op basis van de gedane aanbevelingen. Gemeenten krijgen naar verwachting een rol in de informatievoorziening. Het is belangrijk dat de handhaving op arbeidsuitbuiting en ernstige benadeling worden opgepakt. Gemeenten ondervinden de problemen van een slecht functionerende markt van uitzenders.

Toezicht en handhaving Participatiewet

Wat wil het kabinet?

Burgers en professionals ervaren hardheden in de uitvoering van de Participatiewet. Strikte eisen en verantwoordelijkheden leiden soms tot onbedoelde en ongewenste effecten, waarbij men in de uitvoering weinig tot geen ruimte voelt om in specifieke situaties het benodigde maatwerk te bieden. Het kabinet wil daarom toewerken naar een Participatiewet die - naast een toereikend bestaansminimum, mensen passende ondersteuning biedt om mee te doen in de samenleving – ook een wet is met rechten en verplichtingen die zinvol en begrijpelijk zijn. Het mag bijvoorbeeld niet zo zijn dat mensen die onbedoeld een fout maken direct als fraudeur worden bestempeld. Bij het ontvangen van een uitkering gelden diverse verplichtingen waarbij het de bevoegdheid en verantwoordelijkheid is van het lokale bestuur om deze te handhaven.

In 2021 is het ministerie van SZW een traject gestart om de Participatiewet te verbeteren en daarmee in lijn ook een onderzoek gestart naar het Handavingsinstrumentarium binnen de (bredere) sociale zekerheid, ook wel bekend als de Fraudewet. Het onderzoek kijkt naar mogelijke aanpassingen in het beschikbare handavingsinstrumentarium zowel om beter maatwerk te kunnen leveren als om effectiever te kunnen handhaven in gevallen van opzet of grove schuld.

Wat betekent dit voor gemeenten?

Verskillende verbeteringen aan de Participatiewet zijn in voorbereiding. Voor een aantal van de voorstellen is een wetswijziging noodzakelijk. Beoogde inwerkingtreding is 2024. Deze voorstellen hebben ook invloed op de rechten en plichten en daarmee op de handhaving van de naleving ervan. Het is de verantwoordelijkheid van gemeenten om een goede invulling te geven aan deze handhaving.

Voorstellen die invloed hebben op handhaving zijn onder andere het verruimen van de bijverdiengrenzen, het maken van een uitzondering op de zoektermijn van vier weken voor mensen met een evidente beperking en de wijziging van de leeftijdsgrens van de kostendelersnorm van 21 naar 27 jaar. Het wetstraject om de kostendelersnorm te wijzigen in de Participatiewet is inmiddels in gang gezet. Inwerkingtreding van dit wetsvoorstel is, na behandeling en goedkeuring door de Eerste Kamer, per 1 januari 2023 voorzien.

Aanpassingen in het handhavingsinstrumentarium worden de komende periode nader uitgewerkt waarbij het doel is om meer beslissruimte te genereren voor professionals in de uitvoering van de wet en meer toe te kunnen spitsen op de situatie van de bijstandsgerechtigde. Hierbij gaat het zowel om het voorkomen van misbruik en oneigenlijk gebruik (bijvoorbeeld door gedragsbeïnvloeding en voorlichting) als om het controleren en sanctioneren (bijvoorbeeld opleggen van boetes).

Inburgering

Wat wil het kabinet?

Het nieuwe inburgeringsstelsel is ingegaan op 1 januari 2022. Met de invoering van deze wet start de inburgering sneller, wordt een hoger taalniveau gevraagd en hebben gemeenten een regierol. Het kabinet houdt in samenwerking met de betrokken partners goed in de gaten of het nieuwe stelsel werkt zoals het moet werken. Ten opzichte van de vorige begroting stelt het rijk van 2022 tot en met 2024 € 90 miljoen extra vanuit het gemeentefonds beschikbaar voor de inburgering en integratie van statushouders. Voor de onderwijsroute worden opties verkend voor een structurele inbedding binnen het inburgeringsstelsel. Om ter overbrugging de onderwijsroute aan te bieden wordt vanaf 2023 tot en met 2025 cumulatief € 35 miljoen extra beschikbaar gesteld.

Wat betekent dit voor gemeenten?

Gemeenten krijgen middelen voor uitvoeringskosten van de nieuwe Wet inburgering via het gemeentefonds en middelen voor inburgeringsvoorzieningen via een specifieke uitkering. De extra € 90 miljoen vanuit het gemeentefonds kunnen gemeenten inzetten voor het grotere aantal inburgeraars dat komt kijken bij de hoge taakstelling.

De SPUK onderwijsroute is bedoeld als tijdelijke aanvulling op de reguliere SPUK voor inburgeringsvoorzieningen. Hiermee kunnen gemeenten tot en met 2025 de onderwijsroute aanbieden, terwijl parallel wordt gewerkt aan een structureel voorstel. In 2023 gaat het om € 15 miljoen.

Omdat de aantallen statushouders fors hoger zijn dan waarmee bij de uitwerking van de Wi2021 rekening werd gehouden, blijft de uitvoerbaarheid en betaalbaarheid (met name van de uitvoeringskosten) een aandachtspunt voor gemeenten. In de bestuurlijke afspraken is daarom afgesproken dat dit wordt gemonitord en dat eventuele hogere kosten leiden tot een bijstelling van het budget.

Krapte op de arbeidsmarkt

Wat wil het kabinet?

Het kabinet ziet dat de structurele personeelskrapte leidt tot meer spanning op de overheidsdienstverlening en vertragend werkt bij de uitvoering van de transitie op het gebied van bijvoorbeeld klimaat en wonen. Interventies van het kabinet op korte termijn zijn het verminderen van de vraag naar arbeid, het vergroten van het arbeidsaanbod waar mogelijk en het verbeteren van de match tussen vraag en aanbod. Het kabinet roept werkgevers om zich in te zetten voor aantrekkelijke arbeidsvoorwaarden en deeltijders te stimuleren meer uren te werken. Het kabinet onderzoekt in 2023 onorthodoxe maatregelen om personeelstekorten terug te dringen.

Wat betekent het voor gemeenten?

Gemeenten in hun rol als werkgever worden geconfronteerd met de krapte op de arbeidsmarkt, op met name de specialistische functies. Wij hopen dat het kabinet – zeker in de huidige sociaal-economische onrustige context - de aanpak van de arbeidsmarktkrapte voortvarend zal oppakken, samen met werkgevers en werkenden en zich met name richt op het vergroten van het aanbod van werk en een betere match tussen vraag en aanbod.

Toekomstige arbeidsmarkt

Wat wil het kabinet?

Het kabinet wil toegroeien naar een sterke ontwikkelcultuur voor werkend/werkgevend Nederland. Het kabinet borduurt daarbij voort op de adviezen van de Commissie-Regulering van Werk en het middellange termijnadvies van de SER over sociaaleconomisch beleid 2021-2025. Hiervoor zijn structurele hervormingen nodig op sociale zekerheid. Het kabinet wil de positie van flexibele werknemers met tijdelijke contracten, oproepcontracten, uitzendcontracten en zzp'ers verbeteren en duurzame arbeidsrelaties stimuleren zodat werkenden meer werk- en inkomenszekerheid ervaren. Ook omarmt het kabinet het 'hybride werken'. Het kabinet wil in 2023 een beleidsagenda uitwerken met als doel de voor- en nadelen van thuiswerken te balanceren.

Om een toekomstbestendige arbeidsmarkt te realiseren, zet het kabinet in op Leven Lang Ontwikkelen (LLO) en 'skillsgerichte' arbeidsmarkt. Het kabinet wil de regionale mobiliteitsteams die zijn opgericht tijdens de pandemie en die mensen helpen om aan het werk te komen of te blijven, in stand houden.

Wat betekent het voor gemeenten?

Wij spreken de hoop uit dat het kabinet de urgentie voor omvorming van de arbeidsmarkt niet onderschat en dat zij hierbij ook zeer alert zal zijn op de uitvoerbaarheid van toekomstig beleid. Gemeentelijke werkgevers kunnen de vruchten plukken van stimuleringsmaatregelen van het kabinet op het gebied van LLO, hybride werken en duurzame inzetbaarheid. Bij de uitwerking vragen we bijzondere aandacht voor de inzet van zzp'ers in de publieke dienstverlening in tijden van arbeidsmarktkrapte. Inzet van zzp'ers leidt tot hogere kosten van de dienstverlening. Wij zullen samen met andere sectoren verenigd in de Zelfstandig Publieke Werkgevers (ZPW) een actieve rol innemen bij de uitwerking.

Thuiswerken

Wat wil het kabinet?

De toekomst van het hybride werken en de concretisering van het thuiswerken, zijn onderwerpen waar het kabinet over nadenkt. In 2023 werkt het kabinet een beleidsagenda uit met als doel de voor- en nadelen van thuiswerken te balanceren. Daarbij heeft het kabinet ook aandacht voor de mentale gezondheid bij het thuiswerken. Thuiswerken zou ingezet kunnen worden om te zorgen voor een betere privé-werkbalans voor medewerkers. Hiermee kan volgens het kabinet het aantal burn-outklachten van werknemers worden teruggedrongen.

In het Belastingplan is geen extra verhoging van de thuiswerkvergoeding opgenomen. De fiscale gerichte vrijstelling wordt verhoogd van € 2,- naar € 2,13 per gewerkte thuiswerkdag conform de loontabelcorrectiefactor. Het Nibud heeft in maart 2022 voor de energieprijsstijgingen uitgerekend dat de kosten van een thuiswerkdag al uitkomen op € 3,05 per gewerkte thuiswerkdag.

Wat betekent dit voor de gemeenten?

De beleidsagenda, die de voor- en nadelen van het thuiswerken omschrijft, zou gemeenten een goed beeld kunnen geven van de aandachtspunten die er nog zijn omtrent het thuiswerken. Het afgelopen jaar hebben gemeenten veel aandacht besteed aan het vormgeven hiervan, deze beleidsagenda kan een goede steun bieden voor de verdere concretisering ervan.

Wij stellen voor om de gerichte vrijstelling voor thuiswerken bij te stellen in het Belastingplan 2023 op basis van de gemiddelde werkelijke kosten die werknemers in de praktijk maken. Een verhoging van € 0,13 per dag is in de huidige situatie met de hoge inflatie irreëel. Wij stellen voor om de gerichte

vrijstelling voor de thuiswerkdag te verhogen naar een reële vergoeding van de kosten van een thuiswerkdag.

Duurzame arbeidsrelaties

Wat wil het kabinet?

Het kabinet wil het aangaan van duurzame arbeidsrelaties stimuleren zodat werkenden meer werk- en inkomenszekerheid ervaren. Arbeidsovereenkomsten voor onbepaalde tijd zouden de basis moeten vormen voor het organiseren van structureel werk. Andere contractvormen worden waar dat nodig is beter gereguleerd, zodat ze niet meer gebruikt kunnen worden om te concurreren op arbeidsvoorwaarden.

Wat betekent dit voor gemeenten?

Het huidige juridisch kader is ingewikkeld, terwijl gemeenten het belangrijk vinden dat werkenden meer werk en inkomenszekerheid ervaren. Hierbij is het van belang om het juridisch kader van arbeidsovereenkomsten voor bepaalde en onbepaalde tijd duidelijker te maken en te vereenvoudigen. Het aantal contractvormen moet overzichtelijk blijven met duidelijke kaders zonder ingewikkelde ketenregelingen of administratieve vervalperioden. Voor het oproepcontract geldt dat er een basiscontract moet komen met een vaste urennorm per tijdsperiode.

Pensioen

Wat wil het kabinet?

Het kabinet werkt aan een nieuw pensioenstelsel dat klaar is voor de toekomst en beter past bij een arbeidsmarkt waarin de meeste mensen meerdere werkgevers kennen. In het nieuwe stelsel is er eerder perspectief op indexatie en krijgen mensen beter zicht op de opgebouwde pensioenpot. Deze Wet toekomst pensioenen (WTP) wordt momenteel besproken in de Tweede Kamer. Het streven is inwerkingtreding op 1 januari 2023.

Dankzij de stijgende marktrente zijn de dekkingsgraden in de eerste helft van 2022 flink gestegen. Dit ondanks de slechte resultaten op de beurs. De meeste pensioenfondsen hebben gebruik gemaakt van de mogelijkheid om per 1 juli 2022 al bij een beleidsdekkingsgraad van 105% te kunnen indexeren. Deze mogelijkheid bestaat vooruitlopend op het nieuwe pensioenstelsel. De verwachting is dat pensioenfondsen hier in 2023 wederom (deels) gebruik van gaan maken. Naar verwachting zullen de pensioenpremiepercentages ongeveer gelijk blijven.

Wat betekent dit voor de gemeenten?

Hoe de pensioenregeling van ABP, het pensioenfonds waar gemeenten bij zijn aangesloten, eruit ziet wordt bepaald in de pensioenkamer. Hierin zitten vertegenwoordigers van werkgevers en werknemers binnen overheid en onderwijs. De VNG is hiervoor lid van de Zelfstandige Publieke Werkgevers (ZPW). Een van de belangrijkste opgaven van de sociale partners in de Pensioenkamer is het vormgeven van een pensioenregeling die voldoet aan de regels van de WTP. Zowel ABP als de sociale partners werken ernaartoe om per 1 januari 2026 over te kunnen stappen naar het nieuwe pensioenstelsel. Dit betekent dat sociale partners begin 2023 hierover overeenstemming moeten bereiken. Om dit te halen is het noodzakelijk dat het wetgevingsproces zo spoedig mogelijk wordt afgerond.

9 Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Gezondheid/Preventie

Wat wil het kabinet?

Het kabinet wil de blik op gezondheid verbreden. Hiervoor worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

1. In een gezonde samenleving kunnen mensen hun leven leiden, bijdragen en meedoen, met of zonder aandoening of beperking;
2. In een gezonde samenleving streven we naar zo min mogelijk gezondheidsverschillen;
3. In een gezonde samenleving kijken we om naar elkaar en helpen we elkaar waar dat nodig is.

Hiertoe worden vijf grote trajecten ingezet: het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA), het Integraal Zorgakkoord (IZA), het programma Wonen, Ondersteuning en Zorg voor Ouderen (WOZO), een toekomstbestendige Wmo en de Hervormingsagenda Jeugd (zie hieronder voor meer details). Stevige stappen worden zo gezet om beter om te kunnen gaan met de stijgende zorgvraag. Daarom wordt geïnvesteerd in de gezondheid van Nederlanders, de groei van de zorg afgeremd en wordt tegelijkertijd gezorgd voor een toegankelijke zorg voor mensen die dit nodig hebben.

Het kabinet wil daarbij verdere uitwerking geven aan de voornemens in de Landelijke Nota Gezondheidsbeleid 2020-2024 en het Nationaal Preventieakkoord 2040.

Voor wat betreft preventieve gezondheid ligt de focus in de begroting van VWS op de structurele aanpak van gezondheidsachterstanden. Het voornemen is een aantal specifieke uitkeringen aangevuld met nieuwe prioriteiten uit het Regeerakkoord te bundelen in een brede specifieke uitkering (SPUK). Na goedkeuring van de VWS-begroting wordt de nieuwe SPUK vastgesteld en opengesteld voor gemeenten.

In de SPUK worden middelen opgenomen voor de lokale aanpak van gezondheidsachterstanden, een preventie-infrastructuur, kansrijke start, combinatiefuncties buurtsportcoaches, mentale gezondheid, de gezonde beweegvriendelijke leefomgeving en de valpreventie bij 65-plussers.

De brede SPUK wordt aangevuld met middelen voor de aanpak van eenzaamheid, welzijn op recept en mantelzorg. In het GALA maken rijk en gemeenten nadere bestuurlijke afspraken over de te behalen resultaten.

Wat betekent dit voor gemeenten?

Voor gemeenten betekent dit dat integrale preventieve inzet op gezondheidsvraagstukken verstevigd en verdiept kan worden en dat kan worden geïnvesteerd in een passende preventie-infrastructuur op lokaal en regionaal niveau.

De nieuwe brede SPUK biedt hiertoe de financiële ruimte. Nadere informatie over GALA en de SPUK volgt. Bij de vijf grote trajecten GALA, IZA, WOZO, een toekomstbestendige Jeugd alsmede voor het programma Kind- en Gezinsbescherming is het van belang, ook voor gemeenten, om verder in te zetten op digitalisering, bijvoorbeeld met standaarden, zodat alle sectoren kunnen signaleren, leren en sturen.

Jeugd

Wat wil het kabinet?

Het rijk en de VNG werken, met aanbieders, professionals en cliënten, aan de Hervormingsagenda Jeugd, die in 2023 start.

De agenda hanteert de volgende leidende principes:

- Passende zorg is beschikbaar voor de meest kwetsbare kinderen en jongeren;
- Versterken veerkracht van kinderen en gezinnen in hun normale dagelijkse leven;

- Minder marktwerking, meer samenwerking en betere inkoop van zorg;
- Verbetering kwaliteit en effectiviteit van de jeugdzorg;
- Betere samenwerking in het Sociaal Domein.

De uitwerking van de agenda beoogt, naast betere en tijdige zorg en ondersteuning op de juiste plek en wanneer dit nodig is, tot een beheersbaar en daarmee duurzaam financieel houdbaar stelsel te komen.

Zoals verwacht volgt het kabinet hierbij de aflopende financiële reeks uit het advies van de Commissie van Wijzen. Voor het jaar 2023 stelt het kabinet incidenteel € 1,454 miljard extra beschikbaar voor de jeugdzorg. Tegelijkertijd benoemt het kabinet, zoals verwacht, de afbouw van de incidentele middelen. Er wordt verwacht dat gemeenten inzetten op besparingsmaatregelen voor een bedrag van € 374 miljoen op de jeugdzorguitgaven in 2023.

De aanvullende besparingsopgave van € 511 miljoen uit het coalitieakkoord is op dit moment nog volledig als korting verwerkt in het gemeentefonds. Het rijk heeft toegezegd dat de invulling hiervan voor rekening en risico van het rijk komt. Hierover is op dit moment nog geen duidelijkheid.

Wat betekent dit voor gemeenten?

Gemeenten ontvangen in 2023 nog steeds incidentele middelen, tegelijkertijd wordt door het kabinet ingezet op de afbouw van deze middelen. Doordat er sprake is van afbouw, is dit de eerste besparing van € 374 miljoen. Dit betekent dat het van groot belang is dat gemeenten daadkrachtig aan de slag gaan met de geformuleerde maatregelen. De Hervormingsagenda zal de inhoudelijke onderbouwing moeten bieden voor deze besparing.

Integraal Zorg Akkoord (IZA)

Wat wil het kabinet?

De zorg staat onder druk door onder andere vergrijzing, een toenemende zorgvraag en personeelsschaarste. Hierdoor stijgt de komende jaren de vraag naar zorg sneller dan het aanbod. In het Integraal Zorgakkoord (IZA) heeft het kabinet met 13 zorgpartijen afspraken gemaakt over hoe deze uitdagingen de komende jaren aan te pakken. Het doel is het verbeteren van de gezondheid, het inperken van de toenemende vraag naar zorg en het beheersen van de toenemende kosten van de zorg in de Zorgverzekeringswet (Zvw). In het akkoord staat onder meer dat partijen intensiever met elkaar moeten samenwerken, de eerstelijnszorg versterkt moet worden en er meer wordt ingezet op preventie. Ook moet het voor zorgverleners aantrekkelijk zijn en blijven om in de zorg te werken. Het is voor het eerst dat zoveel partijen over de hele breedte van de zorg samen afspraken maken over de koers voor de komende jaren.

Wat betekent dit voor gemeenten?

Het VNG-bestuur heeft het IZA ondertekend, onder voorbehoud van instemming door onze leden tijdens de ALV op 2 december. De inhoudelijke overwegingen voor gemeenten om aan het Integraal Zorgakkoord deel te nemen zijn verwoord in de gemeentelijke propositie 'De winst van het sociaal domein', die in 2021 bij de kabinetsformatie aan de informateur is aangeboden.

Onder de titel 'een gezond leven makkelijker maken' pleiten we voor een benadering waarin de gezondheid van de inwoners en de samenleving centraal staan. In het IZA stellen de partijen vast dat er meer aan preventie gedaan moet worden én dat de gezondheidszorg vanuit het perspectief van inwoners ook echt beter kan op dit moment. Bijvoorbeeld door minder versnippering, betere afstemming en tijdiger de juiste hulp bieden. Door dit akkoord wordt een beweging gemaakt van individuele zorg naar gezamenlijke zorg voor een gezond en vitale samenleving, gericht op het verkleinen van gezondheidsachterstanden.

Belangrijk voor gemeenten zijn:

- Afspraken over coördinatie van preventie en de samenhang in de zorg via de regionale preventie-infrastructuur waarvoor de centrale zorgverzekeraar en gemeenten in de regio gezamenlijk het initiatief nemen.

- Domeinoverstijgende samenwerking wordt vereenvoudigd, onder andere door het wegnemen van belemmeringen. Bijvoorbeeld door juridische belemmeringen, strijdige eisen in contractering of verschillende stelsels van financiering.
- De samenwerking tussen het sociaal domein (onder andere wijkteams) en de eerstelijnszorg (huisartsen, lichte ggz en wijkzorg) wordt versterkt, om zo de toegang tot de juiste zorg en ondersteuning te verbeteren.
- Extra inzet op preventie en gezondheidsbevordering voor een gezonde en vitale samenleving en om de instroom in de zorg te beperken.

Naast inhoudelijke betekenis zit er ook een financiële kant aan deelname aan het Integraal Zorgakkoord. In het IZA zit voor gemeenten € 150 miljoen (structureel) voor de regionale preventie-infrastructuur en is er voor gemeenten toegang tot IZA-transformatiemiddelen (€ 1,4 miljard tot 2026). Voor de lokale aanpak van preventie worden aparte afspraken gemaakt in het 'gezond en actief leven akkoord' (GALA) waarvoor gemeenten €180 miljoen structureel ontvangen. IZA en GALA hangen nauw met elkaar samen.

Over de dekking van een deel van het tekort door het Wmo-abonnementstarief is ook een afspraak gemaakt. Daar wordt per 2025 € 110 miljoen voor vrijgemaakt. Een eerste stap in de door gemeenten gewenste compensatie van het abonnementstarief. In de programma's 'Wonen met Ondersteuning en Zorg voor Ouderen' (WOZO) en 'Een Thuis voor Iedereen' worden verdere afspraken gemaakt over de uitwerking van ondersteuning en zorg van inwoners in de thuissituatie.

Zie voor meer informatie ook de recente [Ledenbrief ondertekening IZA](#).

Een passende eigen bijdrage voor de huishoudelijke hulp in de Wmo

Wat wil het kabinet?

Per 2025 wil het kabinet een passende (inkomensafhankelijke) eigen bijdrage in de Wmo invoeren voor de hulp bij het huishouden. Hiermee moet de aanzuigende werking van huishoudelijke hulp worden afgeremd. Het kabinet gaf geen gehoor aan ons dringende verzoek om de inkomensafhankelijke eigen bijdrage ook voor de woonvoorzieningen en hulpmiddelen te laten gelden.

Wat betekent dit voor gemeenten?

Voor gemeenten betekent dat een gedeeltelijke lastenverlichting per 2025. Door het kabinet is toegezegd dat per 2025 gemeenten met € 110 miljoen worden tegemoetgekomen (zie ook de passage over IZA). Voor de andere voorzieningen dan hulp bij het huishouden blijft het abonnementstarief (de € 19,- per maand) van kracht. Hoe de regeling er precies uit komt te zien wordt in de komende periode uitgewerkt. Met het CAK voeren we op dit moment een uitvoeringstoets uit, waar ook gemeenten bij zijn betrokken.

In de huidige plannen worden gemeenten voor de forse meeruitgaven, op vooral de huishoudelijke hulp en als gevolg van het abonnementstarief in de Wmo, voor 2023 en verder, niet gecompenseerd. Uiterlijk eind 2023 moet het wetgevingstraject zijn afgerond. Er is dan nog een jaar voor de implementatie van de maatregel voor het CAK en gemeenten.

Programma WOZO (Wonen Ondersteuning en Zorg voor Ouderen)

Wat wil het kabinet?

Een 'toekomstbestendige Wmo' is ook van belang voor het toekomstperspectief dat in het programma WOZO wordt geschetst. Voor het beleid specifiek gericht op ouderen wordt dit de nieuwe norm: "zelfstandig als het kan, thuis als het kan, digitaal als het kan".

Wat betekent dit voor gemeenten?

Het programma WOZO en de vijf actielijnen hierin zijn ook relevant voor gemeenten en het gemeentelijk beleid. WOZO is de opvolger van het programma 'Langer Thuis' van het vorige kabinet. Bij de totstandkoming van dit programma zijn de gemeenten en de VNG betrokken geweest. Wij onderschrijven de noodzaak en de geformuleerde doelen voor de komende jaren, maar er zijn ook

zorgen waardoor we op dit moment nog niet onze 'handtekening' onder het programma kunnen zetten.

Voor gemeenten is het volgende van belang dat:

- Het rijk moet zorgdragen voor de juiste randvoorwaarden, zoals een toereikend budget voor de uitvoering van de Wmo en ruimte in wet- en regelgeving voor de ontschotting.
- De diverse maatregelen in de Wet langdurige zorg (Wlz) en in de toegang tot de Wlz die leiden tot meer uitgaven in het sociaal domein, goed in beeld komen en zij vervolgens kunnen beschikken over voldoende middelen om hun taak te kunnen uitvoeren.
- De afspraken nagekomen worden over de woningbouwproductie voor ouderen. Het gaat om geschikte, toegankelijke en bereikbare woningen en ook voldoende verpleegzorgplekken. Als dat niet gebeurt zullen de Wmo-uitgaven voor gemeenten stijgen.

Standaardisatie in uitvoering en verbeteren doelmatigheid Wmo

Wat wil het kabinet?

Samen met de betrokken partijen werkt het ministerie van VWS verder aan de standaardisatie in de uitvoering van de Wmo, waardoor processen voor gemeenten en aanbieders eenduidiger en eenvoudiger worden en er daardoor meer tijd komt voor maatwerk en betere kwaliteit in de ondersteuning.

Voor het meer doelmatig inzetten van middelen gaat het rijk kijken naar de bewezen (kosten) effectiviteit in de Wmo en zal het de beschikbaarheid en vindbaarheid van kennis over werkzame elementen en de effectiviteit van aanpakken voor professionals in het sociaal domein bevorderen. Samen met de kennisinstituten in het sociaal domein wordt dan ook ingezet op verdere ontwikkeling en toepassing van effectieve interventies. Ook wordt ingezet op verbeteren van de benodigde sturingsinformatie, professionalisering van het sociaal werk, verbeteren van de toegang en optimalisering van de kennisinfrastructuur voor het sociaal domein. Het doel is dat er binnen het sociaal domein meer kennisgedreven wordt gewerkt.

Wat betekent dit voor gemeenten?

De verdere standaardisatie in de uitvoering van de Wmo zal op de korte termijn geen directe gevolgen hebben voor gemeenten. In de komende periode wordt er onderzocht en bepaald op welke wijze het berichtenverkeer tussen gemeenten en aanbieders eenvoudiger en meer eensluidend ingericht kan worden. Ook wordt onderzocht op welke wijze de contractering in de Wmo meer gestandaardiseerd kan gaan plaatsvinden, zoals op dit moment ook in de jeugdhulp gebeurt. Voor gemeenten is het van belang dat deze standaardisatie gepaard gaat met behoud van de beleidsruimte.

Het onderzoek naar bewezen (kosten)effectiviteit in de Wmo zal op termijn gevolgen hebben voor gemeenten voor welke interventies, ondersteuning zij (willen) inkopen en/of subsidiëren. De VNG gaat ervan uit dat dit onderzoek gemeenten en de lokale partners, aanbieders, kan helpen om de schaarse middelen meer doelmatig in te zetten. Het is ook hier wel van belang dat de besluitvorming over het wat en het hoe lokaal blijft.

Houdbaarheidsonderzoek naar de Wmo 2015

Wat wil het kabinet?

Al eerder is in de hoofdlijnenbrief toekomst Wmo aangekondigd dat er een houdbaarheidsonderzoek naar de Wmo 2015 komt. Het doel van dit onderzoek is dat rijk en gemeenten gezamenlijk een analyse uitvoeren van hoe het gebruik van de Wmo zich de komende jaren (zo mogelijk 5-20 jaar) zal ontwikkelen, tegen de achtergrond van verschillende maatschappelijke ontwikkelingen. Op basis van deze analyse kunnen de betrokken partijen keuzes maken over de inrichting van de Wmo 2015 in de toekomst.

Wat betekent dit voor gemeenten?

Het is goed nieuws dat dit onderzoek nu daadwerkelijk van start gaat en er goed gekeken gaat worden naar wat er nodig is voor gemeenten om de Wmo in de komende jaren op een goede en verantwoorde wijze uit te kunnen blijven voeren, maar ook om te onderzoeken wat er mogelijk anders moet en kan. Het CPB dat het onderzoek gaat uitvoeren heeft inmiddels aangegeven maximaal 8 jaar vooruit te kunnen kijken.

Toekomstagenda: zorg en ondersteuning voor mensen met een beperking

Wat wil het kabinet?

In de programmatische uitwerking van de 'Toekomstagenda: zorg en ondersteuning voor mensen met een beperking' werkt het kabinet in de komende periode via zes concrete onderwerpen verder aan het ondersteunen van de beweging naar een toekomstbestendige gehandicaptenzorg.

1. complexe zorg (onder andere inzet op vroegsignalering)
2. zorg en ondersteuning aan mensen met een licht verstandelijke beperking (LVB)
3. verbetering van de cliëntondersteuning
4. zorgtechnologie en innovatie (onder andere implementatie en opschaling technologie)
5. een gerichte aanpak voor arbeidsmarkt en vakmanschap;
6. mensen met een beperking die een levenslange, levensbrede, ondersteuningsvraag hebben in het gemeentelijk domein (bijvoorbeeld dagbesteding en/of begeleiding vanuit de Wmo). Er is een apart hoofdstuk over de Wmo in opgenomen.

Ook start in 2024 de landelijke regeling gespecialiseerde cliëntondersteuning voor mensen (met een beperking) met complexe zorgvragen/problematiek, waarvoor de cliëntondersteuning vanuit de Wmo en Wlz onvoldoende kan bieden. Deze regeling wordt door het ministerie van VWS in 2023 vormgegeven. De doelstelling is om in 2024 met een nieuwe organisatie de gespecialiseerde cliëntondersteuning gebundeld aan te kunnen bieden. Daarbij is het voor het ministerie de bedoeling om te komen tot een 'leerloop' waarin de geleerde lessen worden ingebracht bij gemeenten en bij verschillende andere instanties.

Wat betekent dit voor gemeenten?

De uitvoering van het programma zorg en ondersteuning voor mensen met een beperking raakt ook gemeenten. Denk hierbij aan de begeleiding of ondersteuning van mensen met bijvoorbeeld een LVB, autisme, complexe en/of levenslange beperking. De VNG begrijpt dat er voor deze doelgroep nu een inhaalslag en extra aandacht nodig is. Het doel is dat deze inzet, met zo'n specifiek programma, straks niet meer nodig is en de ondersteuning en begeleiding van ook deze doelgroep regulier onderdeel is van het sociaal domein.

De landelijke regeling voor de gespecialiseerde cliëntondersteuning wordt betaald uit de begroting van VWS. Dit is dus geen uitname uit het gemeentefonds. De VNG heeft eerder bij het ministerie van VWS aangegeven dat de uitvoering van deze landelijke regeling per 2024 in nauw overleg moet met de uitvoering van de cliëntondersteuning vanuit gemeenten (Wmo) en zorgkantoren (Wlz) in de regio's tot stand moet komen.

Maatschappelijk Opvang

Wat wil het kabinet?

Het kabinet zet de intensivering van de aanpak van dakloosheid, die onder het vorige kabinet werd ingezet, voort. Hiervoor is per jaar structureel € 65 miljoen extra beschikbaar. Dit najaar werken vele partijen samen in een brede coalitie om te komen tot een gedragen Plan van Aanpak, waarbij preventie en Wonen Eerst een plek zullen krijgen.

Wat betekent dit voor gemeenten?

Het gaat om een zeer terechte impuls op een beleidsterrein dat (onder de huidige omstandigheden) meer aandacht vraagt. Het is niet zeker of de ambitie haalbaar is om in 2030 dakloosheid te beëindigen. De middelen worden via een specifieke uitkering beschikbaar gesteld. Deze keuze maakt

dat gemeenten langer op duidelijkheid moeten wachten en met meer verantwoordingslasten te maken krijgen. Een risico is dat de middelen pas in de loop van 2023 kunnen worden ingezet.

Beschermd Wonen

Wat wil het kabinet?

Voor het voortzetten van de beweging naar een Beschermd Thuis is de doordecentralisatie van Beschermd Wonen (BW) een onmisbare stap. De staatssecretaris voor Jeugd en Preventie heeft dit op 30 juni in een bestuurlijk overleg met gemeenten bevestigd. Ook de invoering van een woonplaatsbeginsel BW en een objectief verdeelmodel BW wil de staatssecretaris doorzetten. Eind september informeert de staatssecretaris de Kamer hierover. Deze plannen hebben nog geen invloed op de financiële middelen die de centrumgemeenten voor beschermd wonen krijgen in 2023.

Wat betekent dit voor gemeenten?

Pas vanaf 2024 zal de invoering van een objectief verdeelmodel voor beschermd wonen en een woonplaatsbeginsel beschermd wonen gevolgen hebben alle gemeenten. Daarbij geldt een geleidelijk ingroeipad. Het rijk en gemeenten werken samen aan het inbouwen van voldoende waarborgen om tegemoet te komen aan de aandachtspunten en risico's die aan de doordecentralisatie verbonden zijn. Zo wil de staatssecretaris wettelijk verplichten dat gemeenten samenwerken bij de inkoop en bekostiging van BW. Gemeenten maken daarover (ook nu al) samen afspraken op basis van de norm voor opdrachtgeverschap. De staatssecretaris verruimt met deze voorgenoemde wetgeving de mogelijkheid om bij een gemeente of samenwerkende gemeenten in te grijpen als de beschikbaarheid van BW voor inwoners onvoldoende is.

Vertraagde instroom in de Wlz

Wat wil het kabinet?

Het kabinet wil stimuleren dat er wordt ingezet op activiteiten en maatregelen in het sociaal domein die bijdragen aan vertraagde instroom in de Wlz. Met de Wet domeinoverstijgende financiering regelt het kabinet dat zorgkantoren hier uit de Wlz aan kunnen mee betalen. In aanloop naar implementatie van deze wet worden via een specifieke uitkering middelen beschikbaar gesteld voor gemeenten.

Wat betekent dit voor gemeenten?

Gemeenten kunnen per 2023 aanspraak maken op een bijdrage aan de inkoop en organisatie van deze activiteiten. Op basis van een plan samen met het zorgkantoor. Het gaat om € 10 miljoen op jaarbasis, in de tijd iets oplopend.

Aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling

Wat wil het kabinet?

Het ministerie van VWS werkt in 2023 aan de doorontwikkeling van de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling door te focussen op het doorbreken van de cirkel van geweld. Dit gebeurt soms in samenwerking met andere departementen en via specifieke programma's of actieplannen. Hierbij wordt ingezet op diverse thema's, zoals de doorontwikkeling van het gebruik van de meldcode, het versterken van een laagdrempelige hulp en adviesstructuur, (zorg voor de) pleger, deskundigheidsbevordering in traumabehandeling, de aanpak van ouderenmishandeling (met name seksueel grensoverschrijdend gedrag) en seksueel geweld (met name loverboyproblematiek en mensenhandel).

Wat betekent dit voor gemeenten?

De begroting van VWS bevat expliciete verwachtingen over de rol van gemeenten bij de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling. Zo moeten volgens deze begroting gemeenten zorgen voor een stelsel waarin bij onveiligheid (in huiselijke kring) voldoende zorg is zodat het geweld kan stoppen en duurzaam wordt opgelost. Ook hebben gemeenten, professionals en organisaties volgens het kabinet een rol bij het veilig opgroeien van kinderen. Naast eerdergenoemde inhoudelijke thema's, faciliteert het ministerie van VWS de VNG, het Landelijk Netwerk Veilig Thuis en Valente om met gemeenten en aanbieders en met inzet van ervaringskennis de dienstverlening van de

vrouwenopvanginstellingen en Veilig Thuis door te ontwikkelen. Ook worden in 2023 de regio's ondersteund bij het verder verbeteren van de steun, hulp en bescherming van gezinnen die te maken hebben met geweld of waar ontwikkelingsbedreiging van een kind aan de orde is.

VN-verdrag Handicap

Wat wil het kabinet?

Het kabinet wil doorgaan met de inzet op de implementatie van VN-verdrag Handicap. De verantwoordelijkheid voor de implementatie van het VN-verdrag Handicap is structureel en vraagt dus ook in 2023 en volgende jaren verdere inspanning.

Wat betekent dit voor gemeenten?

Zeker nu het rijk aangeeft dat de verantwoordelijkheid voor de implementatie van het VN-verdrag Handicap structureel is, is het voor gemeenten van belang dat zij blijven werken aan hun Lokale Inclusie Agenda. Uiteraard doen gemeenten dit samen met ervaringsdeskundige inwoners.

Toezicht Wmo

Wat wil het kabinet?

Gemeentelijk toezicht op rechtmatigheid richt zich op de aanpak van zorgfraude van zorgaanbieders die Wmo leveren. Gemeentelijk toezicht op kwaliteit richt zich op de kwaliteit van de Wmo-ondersteuning. De eerste jaren waren gemeenten vooral bezig om de zorg te organiseren. Toezicht en handhaving kwamen daar achteraan. De Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd heeft tot taak toezicht te houden op de gemeentelijke uitvoering van het Wmo-toezicht en constateert dat de professionalisering van het toezicht niet snel genoeg gaat.

Om het toezicht sneller te verbeteren wil de minister van VWS de Wmo-toezichthouder een duidelijke taakomschrijving meegeven. Daartoe worden in 2023 de randvoorwaarden voor de Wmo-toezichthouder in de wet- en regelgeving geborgd. Daarnaast onderzoekt de minister de mogelijkheden om het toezicht op regionaal niveau te organiseren. En wordt bezien of specifieke monitoring van het gemeentelijk toezicht wenselijk is. Het kabinet stelt hiervoor geen financiële middelen beschikbaar.

Wat betekent dit voor gemeenten?

De voornemens leveren voor gemeenten een verzwaring van hun toezichtstaken op, zonder dat daar een budgettaire bijdrage van het rijk tegenover staat. Nu moeten gemeenten toezien op de naleving van de Wmo, maar er is geen vereiste in de wet dat een toezichthouder moet worden aangesteld. Noch om onderzoek naar mogelijke fraude uit te voeren, noch om te toetsen op de kwaliteit van zorg. Slechts voor een gedeelte van het toezicht op kwaliteit, namelijk het toezicht op calamiteiten, is in de wet een toezichthouder voorzien. Ook het punt van de regionalisering heeft gevolgen voor gemeenten. Er zal een verplichting ontstaan tot samenwerking. Op welke niveau de samenwerking van gemeenten op Wmo-toezicht vorm krijgt is nog niet duidelijk.

De VNG heeft berekend dat om het toezicht te kunnen intensiveren, een inzet van mensen en middelen vereist is. Daarvoor is tenminste € 85 miljoen nodig, gemiddeld twee fte per gemeente.

PGB 2.0

Wat wil het kabinet?

Het kabinet wil het programma PGB 2.0 afronden en de transitie naar beheer inzetten. Ontwikkeling stopt daarmee niet, maar volgt de snelheid die past bij structureel beheer. De kosten die de Sociale Verzekeringsbank (SVB) maakt zijn vanaf dat moment uitvoeringskosten. Daarnaast zijn er kosten voor beheer en doorontwikkeling van het PGB 2.0-systeem en wordt er gesproken van subsidies voor PGB. Deze bedragen worden niet nader gespecificeerd. De Kamer wordt eind 2022 geïnformeerd over de stand van zaken. Ook is een stappenplan toegezegd rondom de overdracht van het beheer naar de SVB.

Wat betekent dit voor gemeenten?

Steeds meer PGB-budgethouders kunnen al werken met het digitale systeem PGB 2.0. Een groot aantal zorgkantoren is aangesloten. Inmiddels zijn zes gemeenten aangesloten, zij gebruiken de

huidige versie van het systeem dat nog niet helemaal voldoet en waarvan de werking momenteel wordt geëvalueerd. Er wordt nog gewerkt aan de realisatie van aanvullende functionaliteiten voor gemeenten. Er is nog geen concrete planning voor de aansluiting van gemeenten op PGB 2.0. Aan het einde van dit jaar wordt meer duidelijkheid verwacht.

Eerder is afgesproken dat de kosten voor de realisatie van het PGB 2.0-systeem en de ondersteuning van gemeenten bij de implementatie worden gedragen door het ministerie van VWS. Dit geldt eveneens voor de kosten gerelateerd aan het onderhoud van het huidige PGB 1.0-systeem.

Sinds 2016 brengt de SVB een deel van de uitvoeringskosten van het trekkingsrecht PGB in rekening bij de gemeenten. Het daarmee gemoeide bedrag is gebaseerd op het aantal actieve zorgovereenkomsten in het kader van de Jeugdwet en de Wmo. Om de gemeenten in staat te stellen deze kosten te dragen is in 2015 een toevoeging gedaan op het macrobudget vanwege de extra taken die gemeenten erbij hebben gekregen in het kader van de Jeugdwet en de Wmo. De VNG en het ministerie van VWS zijn overeengekomen om met ingang van 2023 een structureel bedrag van € 27,2 miljoen per jaar uit te nemen uit het Gemeentefonds ten behoeve van de uitvoeringskosten van de SVB voor de Jeugdwet en de Wmo. Deze afspraak wordt na vier jaar geëvalueerd.

10 Buitenlandse Zaken en Ontwikkelingssamenwerking

Veiligheid en rechtsstaatontwikkeling

Wat wil het kabinet?

Op het gebied van ontwikkelingssamenwerking wil het kabinet werken aan vrede, veiligheid en duurzame ontwikkeling door in te zetten op conflictpreventie, bemiddeling en inclusief bestuur op lokaal en nationaal niveau. Om hier aan bij te dragen, is in 2022 onder meer het meerjarig, multi-thematisch partnerschap tussen het ministerie van BHOS en de VNG gestart. Dit partnerschap richt zich op het versterken van lokaal bestuur en lokale weerbaarheid in ontwikkelingslanden, met behulp van de kennis en expertise in Nederlandse gemeenten. Vanaf 1 oktober 2022 wordt binnen dit partnerschap ook een Nederlandse bijdrage geleverd aan wederopbouw op lokaal niveau in door de oorlog getroffen gemeenten in Oekraïne. Het kabinet besteedt gedurende de looptijd van het partnerschap van vijf jaar € 50 miljoen.

Wat betekent dit voor gemeenten?

Versillende Nederlandse gemeenten zijn betrokken geweest bij de ontwikkeling en eerste implementatie van het programma. Bij gemeenten zit veel relevante expertise. Die kan op verschillende manieren worden ingebracht, zowel ad-hoc als structureel. Gemeenten die in internationaal verband willen bijdragen aan de versterking van lokaal bestuur kunnen hun interesse kenbaar maken bij VNG International.

Migratie

Wat wil het kabinet?

Het kabinet zet zich op internationaal niveau in voor terugkeer en herintegratie van migranten en het tegengaan van mensenhandel en -smokkel. Het kabinet ondersteunt programma's en partnerschappen voor betere migratiesamenwerking met herkomst- en transitlanden. Ook verhoogt het kabinet het budget voor opvang en bescherming in de regio van herkomst. Hiermee wil het kabinet kwetsbare gastgemeenschappen ondersteunen en vluchtelingen aldaar een beter perspectief geven door te voorzien in basisbenodigdheden.

Wat betekent dit voor gemeenten?

Van gemeenten wordt veel gevraagd wanneer het gaat om de opvang van grote aantallen vluchtelingen en asielzoekers. Het kabinet probeert met deze beleidsinzet vluchtelingen betere opvang te bieden in de regio van de landen van herkomst. Migratie is één van de thema's van het strategische partnerschap tussen de VNG en het ministerie, waarin Nederlandse gemeenten hun expertise kunnen delen.

Economie

Wat wil het kabinet?

Het kabinet wil het internationaal verdienvermogen van het Nederlandse bedrijfsleven versterken en het internationaal maatschappelijk verantwoord ondernemen (IMVO) door het Nederlandse bedrijfsleven bevorderen. Het kabinet wil hiermee ook het bedrijfsleven stimuleren om een actieve bijdrage te leveren aan de Sustainable Development Goals (SDGs) van de VN. Het kabinet zet hiertoe structureel in op programma's die het ondernemen volgens de Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO)- richtlijnen ondersteunen. Ook zet het kabinet in op Europese IMVO-regelgeving.

Wat betekent dit voor gemeenten?

Gemeenten die zelf (veelal in regioverband) de internationale oriëntatie van hun bedrijfsleven willen versterken, kunnen daarbij gebruikmaken van de ondersteuningsstructuur van de rijksoverheid. Net als het kabinet kunnen ook gemeenten daarbij bevorderen dat (I)MVO-richtlijnen gerespecteerd worden, bijvoorbeeld bij de voorbereiding en uitvoering van inkomende en uitgaande internationale handelsmissies.

Sustainable Development Goals

Wat wil het kabinet?

Het kabinet geeft de Sustainable Development Goals van de VN een prominente rol in het beleid voor buitenlandse handel en ontwikkelingssamenwerking. Het kabinet wil op verschillende manieren bijdragen aan duurzame ontwikkeling op internationaal niveau en koppelt deze ambities aan de SDGs. Ook wordt de effectiviteit en doelmatigheid van het BHOS-beleid gemeten aan de hand van streefwaarden en indicatoren ontleend uit de SDG-agenda.

Wat betekent dit voor gemeenten?

De SDGs zijn ook voor Nederlandse gemeenten relevant, aangezien de doelstellingen vaak betrekking hebben op thema's die op decentraal niveau worden gecoördineerd en/of uitgevoerd. Nederlandse gemeenten kunnen de SDGs opnemen in het gemeentebestuur en zich aansluiten bij het VNG-netwerk Gemeenten4GlobalGoals.

**Vereniging van
Nederlandse Gemeenten**

Nassaulaan 12
2514 JS Den Haag
+31 70 373 83 93
info@vng.nl

september 2022

vng.nl

Aan de leden**Datum**

30 september 2022

Kenmerk

TISB/U202200660

Lbr. 22/052

Telefoonnummer

070-3738393

Bijlage(n)

-

Onderwerp

Ondersteuning gedupeerde ouders kinderopvangtoeslagaffaire

Geachte leden van college en gemeenteraad,

Sinds september 2020 ondersteunen gemeenten op verzoek van het kabinet de tienduizenden ouders die zijn getroffen door de problemen met kinderopvangtoeslag. De Belastingdienst/Toeslagen compenseert hen daar financieel voor. Gemeenten bieden brede ondersteuning op de vijf leefgebieden (huisvesting, schulden, inkomen, zorg en de opvoeding van kinderen) aan alle mogelijk gedupeerden die zich aanmelden. Meer achtergrondinformatie over de rol van gemeenten bij ondersteuning kunt u vinden op de [VNG-website](#).

In deze brief brengen we u op de hoogte van de wijzigingen die in het herstelproces zijn aangebracht n.a.v. de herijking.

Herijking proces financieel herstel

In 2021 is gestart met een herijking van het proces van financieel herstel. De reden voor de herijking was een onderschatting van het aantal gedupeerde ouders en vastlopen van het proces. Er meldden zich substantieel meer ouders bij Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen (UHT) dan verwacht (tienduizenden i.p.v. duizenden). Dit zorgde ervoor dat processen vastliepen en gekeken moest worden naar andere oplossingen. Vanuit de VNG was de inzet erop gericht om de zwaarst gedupeerden eerst te helpen en te onderzoeken of en hoe de gemeenten een bredere rol in het herstelproces konden pakken. Om deze bredere rol op te pakken zijn er [randvoorwaarden](#) opgesteld waaraan het nieuwe proces moest voldoen. Helaas bleek in de herijking dat niet aan alle randvoorwaarden kon worden voldaan. In de praktijk betekent dit wel een versteviging van de brede ondersteuning op de vijf leefgebieden, maar geen nieuwe rol als aanspreekpunt.

Ondersteuning VNG herijking

Het herstelproces is naar aanleiding van de herijking aangepast. Het nieuwe proces geeft gemeenten meer mogelijkheden om hun rol als brede ondersteuner goed op te pakken. De VNG organiseert dit najaar regiobijeenkomsten om de gemeenten mee te nemen in deze veranderingen en te ondersteunen bij de uitvoering. Tijdens de regiobijeenkomsten, reguliere besprekingen en via het programma biedt de VNG hier ondersteuning en informatie voor aan. Daarnaast is alle informatie terug te vinden op www.vng.nl. De website voor gemeenten kreeg een volledige update die sinds 15 september beschikbaar is. De VNG intensificeert verder de ondersteuning aan gemeenten door de inzet van regionale procesbegeleiders.

Ruimhartige ondersteuning aan gedupeerden

Door de regelgeving en financiën die door het ministerie van Financiën aan gemeenten beschikbaar zijn gesteld, hebben gemeenten de mogelijkheid om ruimhartig ondersteuning aan mogelijk gedupeerden te geven. Het betreft ondersteuning die verder gaat dan de reguliere mogelijkheden die de Participatiewet biedt. De ondersteuning houdt geen rekening met causaliteit of het ontvangen van € 30.000 compensatie en wordt aangeboden aan iedereen die zich bij UHT heeft gemeld als mogelijk gedupeerde.

Niet in alle gemeenten wordt de ondersteuning ruimhartig ingezet. De VNG regelmatig contact met het Ouderpanel en Stichting Lotgenotencontact. De VNG neemt alle signalen over de kwaliteit van de dienstverlening aan de mogelijk gedupeerden zeer serieus en trekt hier lessen uit. Hiermee kan de VNG gemeenten ondersteunen en waar mogelijk de dienstverlening verbeteren. Wanneer het gaat om individuele gemeenten, neemt de VNG contact op met de desbetreffende gemeente. De VNG roept gemeenten op om mogelijk gedupeerden ruimhartig, met lef en creativiteit te blijven ondersteunen. De inzet van ervaringsdeskundige ouders of lotgenoten kan gemeenten hierbij helpen.

Naast het bieden van ondersteuning aan mogelijk gedupeerde ouders wordt gemeenten ook gevraagd om ondersteuning te bieden aan de hieronder genoemde *nieuwe* groepen. Dit vraagt extra inzet van gemeenten. We proberen gemeenten zo goed mogelijk te ondersteunen in deze aanvullende taken.

Overige gedupeerde ouders, kinderen en ex-partners

Naast de herijking zijn in 2021 en 2022 ook stappen gezet in het opzetten van regelingen voor gedupeerden, die niet onder de reguliere aanpak vielen. Het gaat om ouders die naar het buitenland waren verhuisd (ouders in het buitenland), gezinnen waar uithuisplaatsingen spelen of hebben gespeeld, kinderen van gedupeerde ouders (kindregeling) en ex-partners van gedupeerde ouders (ex-partnerregeling).

1. Ouders in het buitenland

De regeling voor ouders die in het buitenland wonen, is gestart in juli 2022. Deze regeling geeft gedupeerde ouders die in het buitenland wonen de mogelijkheid om ondersteuning te krijgen in het land waar ze wonen, dan wel ondersteuning te krijgen bij het migreren naar Nederland. De begeleiding van deze groep ouders wordt uitgevoerd door Radar. Nederlandse gemeenten komen pas in beeld wanneer een ouder wil migreren naar Nederland.

2. Uithuisgeplaatste kinderen

Sinds 1 april is een onafhankelijk, landelijk opererend Ondersteuningsteam (OT) actief om gedupeerde ouders en hun kinderen, die met een uithuisplaatsing te maken hebben of hebben

gehad, te ondersteunen. Procesbegeleiders van het OT zijn goed bekend met de jeugdzorgketen. Ze bieden een luisterend oor, bekijken de aanleiding voor de uithuisplaatsing en gaan samen met ouder en kind het gesprek met de keten aan.

De aanpak van het OT richt zich in eerste instantie op het herstellen van contact tussen kinderen en ouders. De wensen van ouders en kinderen vormen het vertrekpunt van een maatwerkaanpak. Het belang van het kind staat daarbij voorop. Gezinshereniging wordt meegenomen in de aanpak, maar is geen doel op zich. De eerste ervaringen met en resultaten van de aanpak van het OT kunt u teruglezen op <https://hetondersteuningsteam.nl/>.

3. Kindregeling

De verwachting is dat in november 2022 de kindregeling van start gaat. Met de regeling ontvangen kinderen van erkend gedupeerde ouders een financiële tegemoetkoming van maximaal € 10.000. Er is voor kinderen niet voorzien in een schuldenaanpak. Naast de financiële compensatie kunnen kinderen van 18 jaar of ouder echter wel brede ondersteuning van gemeenten aanvragen en ontvangen. De eerste uitbetalingen worden gedaan aan kinderen die nu 18 jaar of ouder zijn. Dit betreft een groep van ongeveer 18.000 kinderen.

De VNG is in gesprek met het ministerie van Financiën over de communicatie naar deze groep, zodat er realistische verwachtingen worden gecreëerd over de ondersteuning die gemeenten bieden.

4. Ex-partnerregeling

De verwachting is dat dit najaar extern gecommuniceerd gaat worden over de ex-partnerregeling. Deze regeling biedt een financiële tegemoetkoming aan ex-partners van gedupeerde ouders. Naast de financiële tegemoetkoming hebben de ex-partners ook recht op een schuldenaanpak en brede ondersteuning van de gemeenten. De uitvoering van de ex-partnerregeling is gepland halverwege 2023.

Het voorstel van implementatie van zowel de kindregeling als de ex-partnerregeling is voorgelegd aan de Tweede Kamer. De verwachting is dat in oktober over de regelingen wordt besloten. De regelingen kunnen dus uiteindelijk nog anders worden vormgegeven dan hierboven beschreven.

Huurtoeslag, zorgtoeslag en kindgebonden budget

Er wordt ook gewerkt aan een compensatie voor mensen die gedupeerd zijn ten aanzien van de huur- of zorgtoeslag, dan wel kindgebonden budget. De uitvoering van deze regeling wordt pas eind 2023 verwacht. Voor gemeenten is er geen directe rol in de uitvoering van de regeling zelf.

Juiste contactpersoon doorgeven

Om de ondersteuning goed vorm te kunnen blijven geven en te zorgen dat alle gemeenten de meest recente informatie kunnen ontvangen, is het van belang om de actuele contactpersonen beleid en inwoner binnen uw gemeente door te (blijven) geven aan hersteloperatie@vng.nl.

De kinderopvangtoeslagaffaire heeft ons breder geleerd dat overheidsdienstverlening de menselijke maat mist. Verschillende gemeenten hebben hun eigen processen doorgelicht op de 'menselijke maat'. Met de [POK-middelen](#) zijn eind 2021 structurele middelen beschikbaar gesteld om de dienstverlening te verbeteren.

De VNG ziet hoe gemeenten zich inzetten om de getroffen ouders van de kinderopvangtoeslagaffaire te ondersteunen en hoe betrokken gemeenten zijn om mee te denken in hoe we de uitvoering nog beter vorm kunnen geven. Wij hebben hiervoor grote waardering. Voor vragen kunt mailen naar hersteloperatie@vng.nl.

Met vriendelijke groet,

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

A handwritten signature in blue ink, consisting of a large, stylized 'G' followed by a horizontal line.

L.K. Geluk
Algemeen directeur

Raad van de gemeente Zevenaar
Postbus 10
6900 AA ZEVENAAR

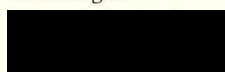

Datum
3 oktober 2022

Ons nummer
202205577/1/R4

Uw kenmerk

Inlichtingen

Onderwerp
Stichting Boomwortel/raad Zevenaar
Wet dwangsom en beroep bij niet tijdig
beslissen

Procedure
Beroep

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij stuur ik u - ter informatie - stukken die gaan over bovengenoemde procedure.

Aangezien dit bericht geautomatiseerd is aangemaakt, is dit niet ondertekend.

Hoogachtend,
de griffier

Aan de Raad van State
t.a.v. de afdeling bestuursrechtspraak
Postbus 20019
2500 EA Den Haag

PER FAX EN GEWONE POST

Betreft: 202205577/1/R4

Drachten, 30 september 2022

RAAD VAN STATE	
INGEKOMEN	
3 - OKT. 2022	
ZAACNR.	
AAN:	
BEHANDELD. DD:	PAR:

Edelachtbare,

Van u ontving ik vandaag een reactie van de gemeenteraad van Zevenaar op het door mij ingediende beroepschrift in bovengenoemde zaak.

De raad stelt voor om uitstel te krijgen tot 21 december 2022 voor het nemen van een beslissing.

Ik geef u hierbij aan dat ik daartegen geen bezwaar heb. Ik vraag u dan ook om zonder verdere zitting uitspraak te doen.

Met hoogachting namens Stichting Boomwortel,

RetailPlan b.v.

AANTEKENEN

Gemeente Zevenaar
t.a.v. de gemeenteraad
Postbus 10
6900 AA Zevenaar

Per aangetekende post en email: gemeente@zevenaar.nl

datum: 3 oktober 2022
kenmerk: LL2021555
betreft: Zienswijze ontwerp bestemmingsplan Pastoor Slingerstraat Giesbeek

Geachte raad,

Namens cliënten, [REDACTED] (hierna in enkelvoud: [REDACTED]), wonende aan de [REDACTED] te [REDACTED], bericht ik u als volgt.

Met ingang van 4 augustus 2022 heeft de gemeenteraad van de gemeente Zevenaar (hierna: de raad) het ontwerp bestemmingsplan 'Pastoor Slingerstraat Giesbeek' gedurende zes weken ter inzage gelegd. [REDACTED] heeft gedurende deze periode een pro-forma zienswijze tegen het ontwerp bestemmingsplan ingediend. Met deze brief wordt nu de pro-forma zienswijze aangevuld.

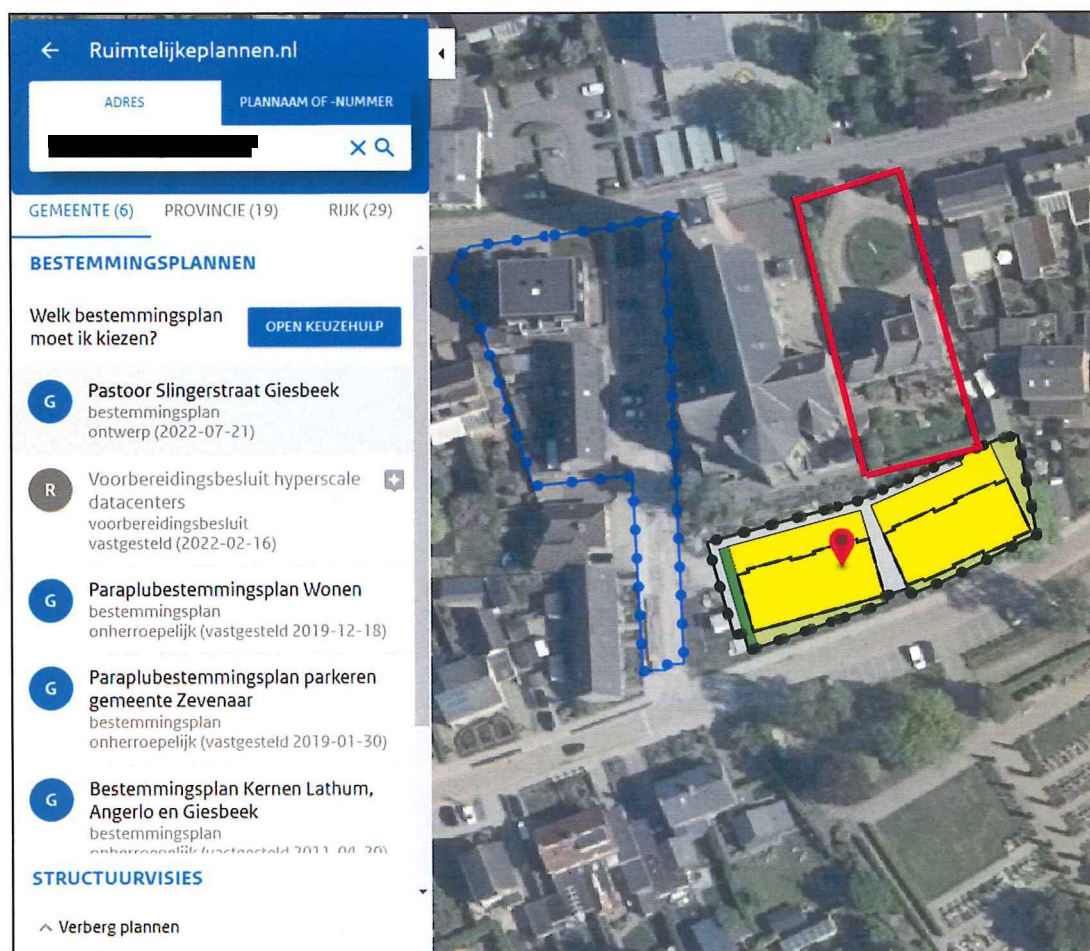
Deze aanvulling bestaat uit de introductie van vijf bezwaargronden. Samengevat kan het ontwerp bestemmingsplan volgens [REDACTED] geen standhouden omdat:

- I. de planregels onvoldoende waarborgen dat in voldoende parkeergelegenheid wordt voorzien;
- II. de geprojecteerde parkeergelegenheid in strijd is met de planregels;
- III. voor de berekening van de parkeerbehoefte niet is uitgegaan van de maximale planologische mogelijkheden;
- IV. de onderzoeken die aan het ontwerp bestemmingsplan ten grondslag liggen gebrekkig zijn; en
- V. het belang van [REDACTED] als direct omwonende geenszins is afgewogen.

██████ komt op grond van deze vijf bezwaargronden tot de conclusie dat het ontwerp bestemmingsplan in redelijkheid niet strekt ten behoeve van een goede ruimtelijke ordening en door uw raad, al dan niet deels, dient te worden vernietigd.

Feiten en omstandigheden

Alvorens ██████ bovenstaande bezwaargronden verder bespreekt, licht hij hieronder de relevante feiten en omstandigheden kort toe. Als afbeelding 1 voegt ██████ een situatieschets toe. De gekleurde vlakken vormen samen de plankaart behorende bij het ontwerp bestemmingsplan. Het perceel van ██████ grenst direct aan het plangebied en is schetsmatig met rood omrand.

Afbeelding 1: plangebied ontwerp bestemmingsplan en locatie perceel ██████

Het ontwerp bestemmingsplan voorziet (volgens de plantoelichting) in de realisatie van acht rijwoningen. De woningen worden opgedeeld in twee blokken van vier woningen. De ontwikkeling kan niet op basis van het geldende bestemmingsplan 'Bestemmingsplan Kernen Lathum, Angerlo en Giesbeek' worden gerealiseerd, waardoor de vaststelling van het ontwerp bestemmingsplan noodzakelijk is. Op dit moment geldt voor het plangebied hoofdzakelijk de bestemming 'Groen'. Bovendien geldt voor het gehele plangebied de dubbelbestemming 'Waarde – Archeologie'.

Een bestemmingsplan dient in redelijkheid te strekken tot een goede ruimtelijke ordening. In deze zienswijze brengt [REDACTED] diverse bezwaargronden naar voren waaruit in dit geval het tegendeel blijkt, te beginnen met de wijze waarop de planregels waarborgen dat in voldoende parkeergelegenheid wordt voorzien.

I. Onvoldoende waarborgen dat in voldoende parkeergelegenheid wordt voorzien

Bij het opstellen van een bestemmingsplan waarin een nieuwe ontwikkeling mogelijk wordt gemaakt, moet in het kader van een goede ruimtelijke ordening, worden gewaarborgd dat de planregels in voldoende parkeergelegenheid voorzien. In dat kader moet een parkeernorm worden vastgesteld. Deze norm moet voldoende waarborg bieden om te worden gehanteerd als toetsingsnorm bij de aanvraag voor een omgevingsvergunning (zie bijv. ABRvS 02-09-2020, ECLI:NL:RVS:2020:2087).

In dit geval hanteert de raad ingevolge artikel 11.1.1 van het ontwerp bestemmingsplan een parkeernorm van 1.6 parkeerplaats per woning:

"11.1.1 Parkeernormen

a. Een omgevingsvergunning voor het bouwen en/ of een omgevingsvergunning voor een wijziging van het gebruik kan pas worden verleend als is verzekerd dat op eigen terrein dan wel in de openbare ruimte wordt voorzien in voldoende parkeergelegenheid voor motorvoertuigen. Hierbij gelden de navolgende normen:

Functie	Per	Rest bebouwde Kom
Wonen		
Koop, tussen/hoek	woning	1,9
Huurhuis, vrije sector	woning	1,9
Huurhuis, sociale huur	woning	1,6

b. de onder a bedoelde parkeerplaatsen voor motorvoertuigen dienen de maatvoering te hebben conform het bepaalde in artikel 2.11."

In totaal zijn er aldus volgens deze norm $8 \times 1.6 = 13$ parkeerplaatsen benodigd. Naast deze normen die volgen uit het ontwerp bestemmingsplan, zijn er in het 'Paraplubestemmingsplan parkeren gemeente Zevenaar' ook parkeernormen te vinden. Meer specifiek noemt artikel 4.5 de relevante parkeernormen.

De genoemde parkeernormen in artikel 11.1.1 van het ontwerp bestemmingsplan zijn op het eerste gezicht conform artikel 4.5 uit het Paraplubestemmingsplan parkeren. Echter, een groot verschil maken hier de woorden 'dan wel in de openbare ruimte'. Het Paraplubestemmingsplan verplicht namelijk steeds tot het voorzien van voldoende parkeergelegenheid op het eigen terrein.

Door nu in artikel 11.1.1 van het ontwerp bestemmingsplan wel toe te staan dat parkeergelegenheid ook in de openbare ruimte mag worden voorzien, leidt dit ontwerp bestemmingsplan op dit punt tot een afwijking van het Paraplubestemmingsplan. Op grond van artikel 4.3 van het Paraplubestemmingsplan parkeren is weliswaar een afwijking van de parkeernormen mogelijk, maar hiertoe dient dan wel apart te worden besloten middels een omgevingsvergunning. Bovendien dient dit besluit dan te worden voorzien van een motivering waaruit blijkt dat de ruimtelijke kwaliteit gewaarborgd blijft. Met andere woorden: Op grond van het Paraplubestemmingsplan is het uitgangspunt dat op eigen terrein dient te worden voorzien in voldoende parkeergelegenheid. Slechts bij uitzondering, voorzien van een ruimtelijke motivering, kan daarvan bij besluit van Burgemeester en wethouders worden afgeweken.

Bovengenoemde forse afwijking van het Paraplubestemmingsplan parkeren wordt in de plantoelichting geenszins onderkend. Bovendien -en vooropgesteld- zorgt deze afwijking ervoor dat het ontwerp bestemmingsplan onvoldoende waarborgt dat in voldoende parkeergelegenheid wordt voorzien, hetgeen [REDACTED] hieronder verder toelicht.

Door nu in het ontwerp bestemmingsplan zonder meer toe te staan dat onbeperkt in de openbare ruimte kan worden voorzien in voldoende parkeergelegenheid, biedt de parkeernorm volgend uit artikel 11.1.1 onvoldoende waarborgen. Zoals de norm nu is geformuleerd is het namelijk mogelijk om alle benodigde parkeerplaatsen in de openbare ruimte te realiseren. Gelet hierop biedt artikel 11.1.1 onvoldoende waarborg om te worden gehanteerd als toetsingsnorm bij de aanvraag voor een omgevingsvergunning. Bovendien wordt ook geenszins duidelijk wat er precies wordt verstaan onder 'openbare ruimte'. Is dit de openbare ruimte binnen het plangebied of wordt hiermee de wijk bedoeld? Ook dit dient de raad beter te motiveren.

Verder gaat zelfs het parkeeronderzoek ervanuit dat er slechts zeven parkeerplaatsen in de openbare ruimte dienen te worden gerealiseerd. Nu het ontwerp bestemmingsplan aldus mogelijk maakt dat alle parkeerplaatsen in de openbare ruimte kunnen worden gerealiseerd, is het parkeeronderzoek ook niet representatief.

Op grond van bovenstaande komt [REDACTED] tot de volgende conclusie. Uit artikel 11.1.1 dienen de woorden '*dan wel in de openbare ruimte*' te worden verwijderd. Deze woorden zijn niet conform het Paraplubestemmingsplan parkeren, en bieden - vooropgesteld - onvoldoende waarborg om te worden gehanteerd als toetsingsnorm bij de aanvraag voor een omgevingsvergunning. Via deze manier waarborgt het ontwerp bestemmingsplan geenszins dat er in voldoende parkeergelegenheid wordt voorzien. De enige manier om dit wel voldoende te waarborgen is door in het ontwerp bestemmingsplan te bepalen dat alle benodigde parkeergelegenheid op eigen terrein wordt gerealiseerd.

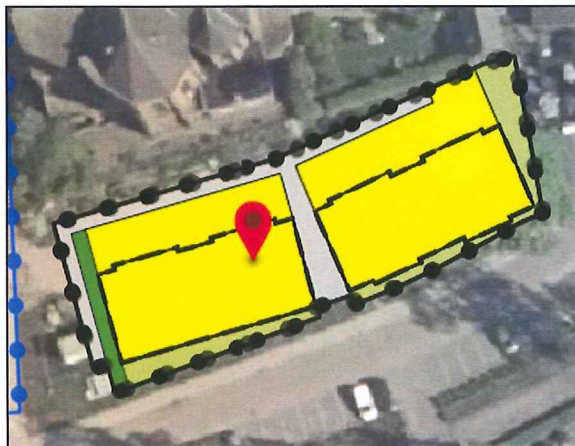
Zelfs indien uw raad van mening is dat niet alle benodigde parkeergelegenheid op eigen terrein hoeft te worden voorzien, dan nog zou tenminste in artikel 11.1.1 dienen te worden bepaald dat er zes parkeerplaatsen op eigen terrein moeten komen. Op deze veronderstelling is tenslotte ook het eigen parkeeronderzoek gebaseerd. Als uw raad ook hiertoe niet besluit, dan dient er een nieuw parkeeronderzoek te komen.

Kortom, hierboven is toegelicht dat en waarom de parkeernorm volgend uit artikel 11.1.1 onvoldoende waarborgen biedt. Alle benodigde parkeerplaatsen dienen conform gemeentelijk parkeerbeleid op eigen terrein te worden gerealiseerd. Zelfs indien uw raad een afwijkende mening is toegedaan, dan nog dient er in artikel 11.1.1 te worden opgenomen dat er zes parkeerplaatsen op eigen terrein moeten komen. Op deze veronderstelling is tenslotte ook het eigen parkeeronderzoek gebaseerd. Als uw raad ook hiertoe niet besluit, dan dient er een nieuw parkeeronderzoek te komen.

Vaststaat dat het ontwerp bestemmingsplan in ieder geval op dit moment onvoldoende waarborgt dat in voldoende parkeergelegenheid wordt voorzien, en het ontwerp bestemmingsplan aldus in zoverre niet zorgvuldig is voorbereid en niet berust op een deugdelijke motivering.

II. De geprojecteerde parkeergelegenheid is in strijd met de planregels

Als afbeelding 2 is de verbeelding bij het ontwerp bestemmingsplan weergegeven. Als afbeelding 3 is het stedenbouwkundig plan op de locatie weergegeven (zie bijlage 1 en de toelichting bij het ontwerp bestemmingsplan).

Afbeelding 2: verbeelding ontwerp bestemmingsplan.

Afbeelding 3: stedenbouwkundig plan.

Wat direct opvalt, is het feit dat op de plek waar volgens het stedenbouwkundig plan de parkeerplaatsen op eigen terrein dienen te komen, de enkelbestemming 'Tuin' geldt (lichtgroen op de verbeelding). Op grond van artikel 4.1 van het ontwerp bestemmingsplan zijn de voor 'Tuin' aangewezen gronden uitsluitend bestemd voor tuinen. De benodigde en geprojecteerde parkeerplaatsen kunnen aldus helemaal niet aldaar worden gerealiseerd. Dat zal in strijd zijn met de bestemming, waardoor temeer is aangetoond dat het ontwerp bestemmingsplan onvoldoende parkeergelegenheid waarborgt. Ook op dit punt is het ontwerp bestemmingsplan niet zorgvuldig voorbereid en berust het ontwerp bestemmingsplan niet op een deugdelijke motivering.

III. Voor de berekening van de parkeerbehoefte is niet uitgegaan van de maximale planologische mogelijkheden

Zoals de Afdeling onder meer heeft overwogen in de uitspraak van 14 maart 2018 (ECLI:NL:RVS:2018:859), dient bij het bepalen van het aantal benodigde parkeerplaatsen voor een nieuwe ontwikkeling waarin een bestemmingsplan voorziet, te worden uitgegaan van een representatieve invulling van hetgeen ingevolge het plan planologisch maximaal mogelijk is.

In de plantoelichting valt te lezen dat er maximaal acht woningen zijn toegestaan, maar dit maximum is geenszins in de planregels vastgelegd. Dat betekent dat de maximale invulling van het ontwerp bestemmingsplan in theorie meer dan acht woningen behelst. De berekening van de parkeerbehoefte is echter 'slechts' uitgegaan van maximaal acht woningen, waardoor deze berekening onvoldoende de maximale planologische mogelijkheden betreft.

Bovendien volgt niet uit de planregels dat alleen sociale huurwoningen mogen worden gerealiseerd. In theorie zouden koopwoningen aldus ook nog kunnen worden gerealiseerd, waardoor ook niet vaststaat dat 1,6 de maximale te hanteren parkeernorm is.

Kortom, voor het bepalen van het aantal benodigde parkeerplaatsen is niet uitgegaan van een representatieve maximale planologische invulling. Ook op dit punt is het ontwerp bestemmingsplan niet zorgvuldig voorbereid en berust het ontwerp bestemmingsplan niet op een deugdelijke motivering. Er dient een nieuw parkeeronderzoek te komen, of de planregels dienen in lijn met voorgaande te worden aangepast.

IV. Gebrekkige onderzoeken

Naast voorgaande parkeer gerelateerde bezwaargronden, is [REDACTED] van mening dat diverse onderzoeken die aan het ontwerp bestemmingsplan ten grondslag liggen gebrekkig zijn. Deze gebreken licht hij hieronder toe, te beginnen met het verkennend bodemonderzoek.

Verkennend bodemonderzoek

Bijlage 2 is een verkennend bodemonderzoek. Dit type onderzoek is verplicht op grond van artikel 3:2 Awb en artikel 3.1.6 Bro. Het is aldus van belang dat dit onderzoek zorgvuldig wordt uitgevoerd en representatief is. Naar de mening van [REDACTED] voldoet het onderzoek niet aan die vereisten nu op pagina 6 van het onderzoek valt te lezen dat het onderzoek uitgaat van de bouw van zeven woningen. Dit is onjuist aangezien er acht woningen worden gerealiseerd. Aangezien er geenszins nader wordt onderbouwd dat en waarom het onderzoek alsnog representatief is, is het ontwerp bestemmingsplan niet zorgvuldig voorbereid en berust het ook niet op een deugdelijke motivering. Er dient een nieuw bodemonderzoek te worden uitgevoerd die uitgaat van de daadwerkelijke plannen.

Archeologisch onderzoek

Bijlage 4 is een archeologisch onderzoek. Ook dit type onderzoek is verplicht op grond van artikel 3.1.6 Bro. Wat opvalt is dat ook dit onderzoek uitgaat van de bouw van zeven woningen (pagina 4). Dat maakt ook dit onderzoek onzorgvuldig en niet representatief. Er wordt wederom niet nader onderbouwd dat en waarom het onderzoek alsnog representatief is.

Verder valt op dat geen gevolg wordt gegeven aan het geadviseerde vervolgonderzoek. De conclusie van het onderzoek is immers (pagina 27):

"Op basis van de resultaten van het uitgevoerde archeologisch onderzoek adviseren wij om een vervolgonderzoek in het plangebied uit te voeren indien de geplande bodemingrepen dieper gaan dan 50 cm-mv. Een vervolgonderzoek kan het beste uitgevoerd worden in de vorm van een karterend en waarderend proefsleuvenonderzoek. Voorafgaand aan gravend onderzoek dient een Programma van Eisen opgesteld te worden dat getoetst wordt door de archeologisch adviseur van de gemeente (drs. [REDACTED] Regioarcheoloog van Gemeente Arnhem)."

Het is in de toelichting bij het ontwerp bestemmingsplan compleet onduidelijk of en hoe deze conclusie is opgevolgd. Zelfs indien de bodemingrepen niet dieper gaan dan 50 cm-mv, dan nog had dit moeten worden toegelicht. Ook op dit punt is het ontwerp bestemmingsplan niet zorgvuldig voorbereid en berust het ontwerp bestemmingsplan niet op een deugdelijke motivering.

Voorgaande klemt temeer aangezien voor het plangebied onder het huidige bestemmingsplan 'Kernen Lathum, Angerlo en Giesbeek' de dubbelbestemming 'Waarde – Archeologie' geldt. Bovendien geldt voor het plangebied op grond van het huidige bestemmingsplan grotendeels de functieaanduiding 'Specifieke vorm van waarde – hoge archeologische verwachting'. Door de komst van het ontwerp bestemmingsplan vervallen plots deze

dubbelbestemming en functieaanduiding. Dit is al erg opmerkelijk aangezien nergens in de plantoelichting bij het ontwerp bestemmingsplan hier blijk van wordt gegeven en toegelicht waarom, met het oog op een goede ruimtelijke ordening, de hoge archeologische waarde van het gebied opeens niet meer belangrijk is.

Kortom, de huidige hoge archeologische waarde van het plangebied wordt kennelijk onder het ontwerp bestemmingsplan geheel waardeloos. Zoals hiervoor toegelicht is deze overgang in de plantoelichting geenszins gemotiveerd. Bovendien is in het ontwerp bestemmingsplan ook nog eens compleet onduidelijk of en hoe de conclusie uit het uitgevoerde archeologisch onderzoek is opgevolgd. Het ontwerp bestemmingsplan dient op dit punt nader te worden onderbouwd, dan wel dient er het geadviseerde vervolgonderzoek te worden verricht.

Quickscan natuurtoets

Bijlage 5 is een quickscan natuurtoets. Deze is verricht in het kader van de Wet natuurbescherming. In de conclusie op pagina 17 valt te lezen dat er tijdens het veldonderzoek verschillende holen werden aangetroffen die mogelijk van vleermuizen zijn. Nader onderzoek werd noodzakelijk geacht. De uitkomsten van dit nadere onderzoek zijn vervolgens opgenomen in bijlage 1 bij het onderzoek. Conclusie van dat nadere onderzoek is dat de aanwezigheid van verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen niet is uit te sluiten. Volgens het nadere onderzoek dienen er in de periode 15 mei t/m 15 september diverse onderzoeken te worden uitgevoerd ten einde dit wel te kunnen uitsluiten. Uit het onderzoek, of de toelichting bij het ontwerp bestemmingsplan, wordt geenszins duidelijk of deze noodzakelijk onderzoeken zijn uitgevoerd en wat daarvan de uitkomsten waren.

Ook op dit punt is het ontwerp bestemmingsplan niet zorgvuldig voorbereid en berust het ontwerp bestemmingsplan niet op een deugdelijke motivering. De nadere onderzoeken dienen eerst alsnog te worden verricht, dan wel dient alsnog te worden toegelicht wat de uitkomsten daarvan waren.

AERIUS-berekening

Bijlage 6 is een effect beoordeling van de stikstofdepositie. Aangezien op voorhand niet is uit te sluiten of sprake is van een significante toename van stikstofdepositie op het nabijgelegen Natura 2000-gebied, is de uitvoering van een stikstofdepositieonderzoek noodzakelijk. Bijlage 6 behelst dat onderzoek. Wat wederom opvalt is dat ook dit onderzoek uitgaat van de bouw van zeven woningen (pagina 5). Dat maakt ook dit onderzoek vooropgesteld onzorgvuldig en niet representatief.

Het onjuiste aantal woningen klemmt temeer aangezien dit onderzoek ook precies berekent wat de stikstofdepositie is in de gebruiksfase van specifiek zeven woningen. De uitkomsten van deze berekening kunnen gezien de complexiteit van het onderwerp volgens [REDACTED] niet zonder meer worden toegepast op acht woningen. Daarvoor is een aanvullende onderbouwing noodzakelijk. Het onderzoek en/of de toelichting bij het ontwerp bestemmingsplan geven hier geenszins blijk van. Verder zijn op grond van zeven woningen ook de bijbehorende vervoersbewegingen berekend. Dat maakt dat het onderzoek ook ten aanzien van dit onderwerp gebrekkig is.

Kortom, het ontwerp bestemmingsplan is niet zorgvuldig voorbereid en berust aldus ook op dit punt niet op een zorgvuldige motivering. De enige manier om volgens [REDACTED] op een juiste en zorgvuldige wijze de stikstofdepositie te berekenen, is door een geheel nieuw onderzoek te verrichten, uitgaande van acht woningen. Er dient gemotiveerd te worden aangetoond dat de vrijstelling op grond van artikel 2.9a van de Wet natuurbescherming hier aan de orde is.

V. Belang [REDACTED] als omwonende is geenszins afgewogen

Tot slot is [REDACTED] van mening dat zijn belangen als direct omwonende onvoldoende zijn afgewogen, hieronder licht hij dat toe.

Het perceel van [REDACTED] grenst direct aan het plangebied. Als afbeelding 4 geeft [REDACTED] een luchtfoto van de situatie zoals die gold tot voor de komst van het ontwerp bestemmingsplan weer.

Afbeelding 4: huidige situatie.

Zoals te zien geniet [REDACTED] van een geheel vrij uitzicht over plantsoen waarop nu de woningbouw is geprojecteerd. Bovendien maakt hij sinds jaar en dag gebruik van de achterom ter hoogte van de rode pijl.

Aangezien het perceel van [REDACTED] aldus direct grenst aan het plangebied, verandert het ontwerp bestemmingsplan zijn directe leefomgeving fors - het plan heeft immers daardoor nadelige gevolgen voor zijn privacy en woongenot. Nergens in de plantoelichting bij het ontwerp bestemmingsplan is hier blijk van gegeven. Dit klemmt temeer nu [REDACTED] één van de weinige directe omwonende is van het plangebied.

Ter onderbouwing wijst [REDACTED] op de Afdelingsuitspraak van 29 augustus 2018 (ECLI:NL:RVS:2018:2867) waarin de Afdeling oordeelt dat ten grondslag aan een bestemmingsplan een kenbare belangenafweging moet liggen waarin onder meer de belangen van direct omwonenden zijn meegenomen.

Kortom, bij de vaststelling van een bestemmingsplan dient de raad de betrokken belangen af te wegen. Uit voorgaande blijkt dat de raad op geen enkele wijze rekening heeft gehouden met de belangen van [REDACTED], terwijl het plan wel nadelige gevolgen heeft voor zijn privacy en woongenot. [REDACTED] is van mening dat het ontwerp bestemmingsplan ook ten aanzien van dit punt niet zorgvuldig is voorbereid en niet berust op een deugdelijke motivering.

CONCLUSIE

Op grond van al het voorgaande komt [REDACTED] tot de conclusie dat het ontwerp bestemmingsplan door de strijdigheden met de artikelen 3:2 en 3:46 Algemene wet bestuursrecht niet strekt tot een goede ruimtelijke ordening en in redelijkheid geen stand kan houden omdat:

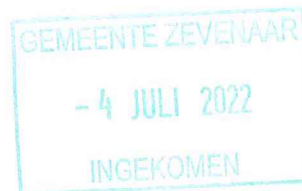
- I. de planregels onvoldoende waarborgen dat in voldoende parkeergelegenheid wordt voorzien;
- II. de geprojecteerde parkeergelegenheid in strijd is met de planregels;
- III. voor de berekening van de parkeerbehoefte niet is uitgegaan van de maximale planologische mogelijkheden;
- IV. de onderzoeken die aan het ontwerp bestemmingsplan ten grondslag liggen gebrekkig zijn; *en*
- V. het belang van [REDACTED] als direct omwonende geenszins is afgewogen.

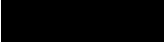
Hulleman verzoekt uw raad met inachtneming van deze zienswijze tot vernietiging, dan wel aanpassing, van het bestreden ontwerp bestemmingsplan 'Pastoor Slingerstraat Giesbeek'.

Hoogachtend,

[REDACTED]
Anke Nijenhuis
Advocaat [REDACTED]
[REDACTED]

De gemeenteraad van Zevenaar
Postbus 10
6900 AA Zevenaar

 4 juli 2022

Uw brieven van : 31 mei 2022, 7 juni 2022 en 28 juni 2022
Zaaknummer : Z/20/378967/UIT/22/1098172, UIT/22/1102396 en UIT/22/1105910
Onderwerp : naleving artikel 2:1 Awb bij inzien stukken enquêtecommissie

Geachte raad,

Na het maken van een afspraak om de stukken van de enquêtecommissie in te zien heb ik een brief ontvangen van burgemeester en wethouders waarin o.a. wordt aangegeven dat ik niemand mag meenemen bij het inzien van bedoelde stukken (het betreft circa 480 pagina's). Dit is in strijd met artikel 2:1 van de Algemene wet bestuursrecht, waarin is vastgelegd dat een ieder zich ter behartiging van zijn belangen in het verkeer met bestuursorganen kan laten bijstaan of door een gemachtigde kan laten vertegenwoordigen.

Desgevraagd hebben burgemeester en wethouders mij laten weten dat het seniorenconvent uit uw gemeenteraad hiertoe in zijn vergadering van 8 december 2020 had besloten. Ik verzoek u met klem dit apert onbevoegd en in strijd met de wet genomen "besluit" van het seniorenconvent ongedaan te maken en mij alsnog in de gelegenheid te stellen iemand mee te nemen bij het inzien van de stukken van de enquêtecommissie. Voor alle duidelijkheid merk ik hierbij op dat uw seniorenconvent destijds geen bestuursorgaan als bedoeld in de Gemeentewet was en nu ook niet is.

De reactie van burgemeester en wethouders van 28 juni 2022 op mijn brief van 21 juni 2022 roept nog meer vragen op. Daarom behoud ik mij het recht voor daarop in een later stadium te reageren. Vooruitlopend daarop verzoek ik u tevens mij het verslag van de vergadering van het seniorenconvent van 8 december 2020 te doen toekomen.

Hoogachtend,

1 A4

GEMEENTE
ZEVENAAR

ONTVANGSTBEWIJS

Vandaag, 4 juli 2022
ontvangen van [REDACTED]
een schrijven van 4 juli 2022
gericht aan Gemeenteraad Zevenaar
over het onderwerp naleving artikel 2:1 Awb
bij inzien stukken enquêtecommissie

Gemeente Zevenaar, [REDACTED]

SPED.

Don de Gemeentepast van Zevenaar

Postbus 10

6900 AA Zevenaar.

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: [REDACTED]

Verzonden: woensdag 5 oktober 2022 17:48

Aan: Gemeente Zevenaar <Gemeente@zevenaar.nl>

Onderwerp: hondenbelasting

Geachte raad en

college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Zevenaar,

In de krant hebben ik gelezen dat de gemeente Zevenaar besloten heeft de hondenbelasting per 1-1-2023 af te schaffen.

Daarmee wordt jaarlijks een gat in de begroting geschoten van 350.000 euro. De rekening van dit onbezonnen besluit wordt bij de huiseigenaren neer gelegd, want die moeten meer OZB betalen.

Hondenbezitters, die een huis huren, lachen zich helemaal in hun vuistje, want de huur gaat daardoor niet omhoog.

Schande ! Zo laat u de ene burger opdraaien voor de overlast door de ander !

De argumenten om de hondenbelasting niet zo maar af te schaffen ga ik hier allemaal niet meer herhalen. Ik verwijs u naar bijgevoegde brief van 14 juli 2020.

Laat de hondenbezitters eerst maar eens aantonen dat ze een afschaffing echt waard zijn!

Al jaren is de Wilhelminalaan één grote vaalt van hondenpoep en een publieke asbak voor sigarettenpeuken (want roken doe je tegenwoordig op straat).

De gemeentelijke grasmaaier is ook een grote ramp. Gras en poep en nu tot pap geslagen afgevalen blad verspreidt hij over het trottoir (kunnen passanten alsnog in de hondenpoep trappen)

en soms spat het zelfs bij ons op de ramen!

Waar blijft de gemeente met handhaving van de opruimplicht van hondenpoep door die hondenuitlaters?

Daar doet de gemeente al jaren helemaal niets aan!

Veel succes met uw handhavingsactie achteraf.

De hondenbezitters hebben 'de buit' reeds binnen.

Groet,

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Zevenaar, 14 juli 2020

Beste Marcel, Toon,

In Zevenaar Post van 8 juli 2020 las ik over jullie initiatief om de hondenbelasting in de gemeente Zevenaar afgeschaft te krijgen. Op zich kan ik dat streven wel begrijpen maar de argumenten die jullie daarbij noemen, verbazen me hogelijk. Sommige zijn volgens mij ook gewoon niet waar, zoals het naleven van de regels door de hondenbezitters.

Wij wonen aan een laan, die duidelijk favoriet is bij hondenuitlaters. Per uur komen hier wel 5 tot 10 hondenuitlaters voorbij. Over het algemeen ruimt NIEMAND de poep op. Het plastic zakje aan de riem (als die er aan zit) is voor de show en wordt niet gebruikt. Dat iemand daadwerkelijk opruimt, is echt een uitzondering en kan ik tot nu toe op een hand tellen.

Ik heb weleens mensen hierop aangesproken. Dat is me bijzonder slecht bevallen en had daar de hele dag last van. Zoals: gewoon niet reageren, of met rug naar je toe blijven staan, of erger opmerkingen: Waar bemoei je mee, daar betaal ik belasting voor., of de hond plaste alleen, of hier tussen de Platanen mag je de hond wel uitlaten en dus laat ik de poep liggen.

(Dat laatste klopt niet want gelukkig staat het bordje hondenuitlaatterrein er niet.)

De gemeente ruimt in de openbare ruimte geen hondensoep op. Dus heeft ze nu totaal geen opruimkosten. Bij het maaien van het gras tussen de bomen vliegt de stront over de stoep en de cabine van de grasmaaier komt helemaal vol te zitten. Wat een smeerbeel. De veegmachine komt 2 keer in de week (!!) vegen. Maar alleen de goot doen is zinloos. Soms veeg ik de stoep zelf maar schoon.

Die hondenuitlaatveldjes kan de gemeente, wat mij betreft, onmiddellijk opheffen. De ligging is vaak totaal verkeerd: bij een buur voor de deur. En daar hoeven ze niet op te ruimen (...?)

Mijn voorstel is: leer de hondenbezitters eerst dat bij een medeburger voor de deur poepen NIET normaal is. Poept de hond toch, ruim dan zelf de troep op! Met een plastic zakje is dat zo eenvoudig. De kosten van voorlichting of cursus kan de gemeente gemakkelijk bekostigen uit de hondenbelastingopbrengst.

- Wordt de opruimplicht niet of onvoldoende nageleefd, verhoog dan de hondenbelasting!

- Leeft de hondenbezitter de regels wel goed na, verlaag dan de belasting.

Gaan uiteindelijk alle hondenbezitters zich keurig gedragen en ruimen zij de poep altijd netjes op, dan mag de gemeente, wat mij betreft, de hondenbelasting afschaffen.

Om vast te stellen dat de opruimplicht (en andere regels, zoals de hond aan de lijn houden) voldoende wordt nageleefd, hark dan maar eens de groenstrook uit.

Een voorbeeld uit de praktijk. Bij de Carnavalsoptocht ben ik opgehouden mijn gasten en andere toeschouwers te waarschuwen voor de aanwezige hondensoep in de groenstroken tussen de bomen. Er is altijd wel iemand met poep aan de schoen en daarmee vervolgens het huis instapt. Wat een zooi en stank! Daarom hark ik zelf daags voor de Boemelparade het gras uit en ruim de poep op. Bij ons voor en pal aan de overkant van de laan: 2 emmers vol!! Mijn conclusie is: er wordt tot nu toe door de hondenuitlaters totaal niet opgeruimd. Dit in tegenstelling tot jullie bewering in de Zevenaar Post. Ik vind dat dit asociale gedrag niet beloond moet worden met afschaffing van de hondenbelasting. Met afschaffing geven we alles uit handen om dit gedrag veranderd te krijgen. Geef de hondenbezitter eerst de gelegenheid om zijn gedrag te veranderen. Pas dan kun je nadenken over afschaffing.

Veel wijsheid toegewenst met jullie raadswerk.

Vriendelijke groet,

■■■■■
■■■■■
■■■■■

Van: Meentsestraat Bongerd <buurtmeentsestraatbongerd@hotmail.com>

Verzonden: maandag 10 oktober 2022 21:59

Aan: Inge van Dijk <I.vanDijk@zevenaar.nl>

Onderwerp: Betreft zaaknummer: HZ_ALC_WV-2022-06-14

In de bijlage(n) van deze mail zijn potentiële bedreigingen verwijderd.
Klik [hier](#) als u de originele bijlage(n) toch nodig heeft (een verklaring is vereist).

Beste griffier,
Inge van Dijk,

Betreft zaaknummer: HZ_ALC_WV-2022-06-14

Hierbij versturen wij deze mail namens buurtbewoners uit Meentsestraat en Bongerd. Wij voelen ons genooddaakt om u aan te schrijven, aangezien wij ons niet gehoord voelen na het inleveren van 16 zienswijzen en ons gesprek bij de gemeente over de aanvraag van de volledige alcoholvergunning, op Meentsestraat 40. Wij voelen ons als inwoners in de steek gelaten door de gemeente Zevenaar. Het gesprek bij de gemeente heeft plaats gevonden op 12 september 2022.

Wij willen u vragen dit door te sturen naar alle politieke partijen van de gemeente Zevenaar, zodat zij dit kunnen bespreken in de gemeenteraad en de commissies. Als bijlage hebben wij de Zienswijzen, notulen van 12 september en de Ruimtelijke onderbouwing toegevoegd, zodat men zich goed kan inlezen en de situatie kan begrijpen.

Hieronder zullen wij u kort meenemen in de situatie:

Voor de bouw van het schuttergebouw op Meentsestraat 40 is er een informatieavond geweest voor een geselecteerd buurtgezelschap. Na deze informatieavond waren buurtbewoners tevreden met de situatie zoals de vereniging schetste wat de activiteiten zouden gaan zijn in het schuttersgebouw. Er zou géén verandering plaatsvinden in de activiteiten zoals deze in het gebouw aan de Landaansestraat in het verleden gehouden werden.

Na de vaststelling van de Ruimtelijke onderbouwing zijn er geen bezwaren gekomen, omdat uit dit document blijkt dat er geen veranderingen zullen plaats vinden. (zie document Ruimtelijke onderbouwing: NL.IMRO.0299.PV05MEENTSESTR40-VA01)

Nu de bouw klaar is, is de verwachting (en zijn de zorgen groot) dat er grotere evenementen zullen gaan plaatsvinden. Dit is tevens door bestuursleden van de Schutterij EMM uitgesproken. Deze zijn niet beschreven in het document ruimtelijke onderbouwing. Dit is de voornaamste reden dat wij het niet eens zijn met een volledige alcoholvergunning. Daarnaast is er tijdens het openingsweekend van de Schutterij EMM, op 1-2-3 april j.l., veel overlast ervaren en wordt er vanuit de Schutterij EMM niet naar oplossingen gezocht met de buurt.

Na dit openingsweekend, hebben wij als buurtbewoners contact met elkaar gezocht en hebben we onze zorgen bij de gemeente neergelegd, doormiddel van onderbouwde zienswijzen. In het gesprek van afgelopen 12 september voelden we ons absoluut niet gesteund of gehoord door de gemeente. Ook maken we ons grote zorgen over de leefbaarheid binnen ons dorp Giesbeek, omdat als de volledige alcoholvergunning goedgekeurd wordt er dorpsactiviteiten in het schuttersgebouw gehouden gaan worden. Wat de lokale horeca en het Kulturhus zal nekken, omdat deze activiteiten nu daar plaats vinden.

Als daadwerkelijk de volledige vergunning gegeven wordt en er meer activiteiten plaats gaan vinden, valt dit samen met meer overlast in de buurt en hebben de omwonenden planschade.

Zoals u kunt lezen in bovenstaande stuk is het dus voor meerdere buurtbewoners echt een probleem en kloppen er dingen niet zoals het beschreven is het document Ruimtelijke onderbouwing.

Wij hopen dat u beste raadsleden en commissieleden de inwoners binnen de gemeente wel als volwaardig ziet en dit meeneemt tijdens de komende vergaderingen en hier kritisch naar kijkt.

Met vriendelijke groeten,
Bewoners van Meentsestraat nummer x x x x x x x x x
Bongerd nummer x x x x x

Zienswijze inzake:

Kennisgeving ontwerpbesluit op aanvraag alcoholvergunning: Meentsestraat 40 te Giesbeek, het uitoefenen van een horecabedrijf (kantine)

Zaaknummer: HZ_ALC_WV-2022-0614

Ondergetekenden zijn het niet eens met het ontwerpbesluit voor de alcoholvergunning die het uitoefenen van een horecabedrijf (kantine) mogelijk zullen maken om redenen die verderop in deze zienswijze worden genoemd. Daarnaast willen wij u een voorstel tot aanpassing doen zodat zowel de belangen van de Schutterij als het woon- en leefklimaat in de buurt met elkaar in balans zijn.

1. Afspraken gemaakt in ruimtelijke onderbouwing

Het schuttersgebouw is gevestigd in een rustige woonwijk op een locatie die niet in overeenstemming is met het bestemmingsplan. Om de bouw toch mogelijk te maken is afgeweken van het geldende bestemmingsplan. Deze afwijking is gemotiveerd met een ruimtelijke onderbouwing (NL.IMRO.0299.PV05MEENTSESTR40-VA01) waarin wordt aangetoond dat de ontwikkeling in overeenstemming is met 'een goede ruimtelijke ordening'.

In deze ruimtelijke onderbouwing staan volgende relevante teksten voor deze zienswijze:

3.2 Gewenste ontwikkeling

"Het schuttersgebouw zal dienen als verenigingsgebouw voor leden van Schutterij EMM Giesbeek, die in en rondom het gebouw hun activiteiten kunnen beoefenen. De activiteiten zullen bestaan uit handboogschieten, kruisboogschieten, luchtdrukpistool- en geweschieten, vendelen en darten.

De activiteiten zullen hoofdzakelijk in pandig plaatsvinden. Het handboogschieten en vendelen zal ook buiten worden beoefend. Verder zullen er activiteiten plaatsvinden die met het schutterijwezen te maken hebben."

5.5.3.2 Externe werking

Het schuttersgebouw zal incidenteel ook voor besloten feestjes worden gebruikt. Dit gebruik is vergelijkbaar met horeca. De grootste richtafstand bedraagt 30 meter. Deze afstand moet worden aangehouden voor discotheken en muziekcafés. Ook voor dit gebruik wordt ruim voldaan aan de richtwaarden en is akoestisch onderzoek niet noodzakelijk. Overigens zullen feestjes alleen in het clubgebouw plaatsvinden, dus niet buiten. Om te bereiken dat aan de geluidsvoorschriften wordt voldaan zullen voorzieningen worden getroffen en gedragsregels worden vastgesteld. Denk aan het dichthouden van ramen en deuren tijdens feestjes.

Dit is de basis van de afspraken met de buurt en dit is vastgelegd in de ruimtelijke ordening. De ontwerp vergunning die er nu ligt geeft veel meer vrijheden dan afgesproken zijn. Om recht te doen aan de afspraken die gemaakt zijn zou de alcohol vergunning dezelfde afspraken en beperkingen moeten bevatten.

De gevraagde alcoholvergunning is in strijd met het bestemmingsplan en de verleende omgevingsvergunning.

2. Beloftes gedaan aan de buurt

Er is in de aanloop naar de verlening van de omgevingsvergunning door de schutterij aan de buurtbewoners gecommuniceerd dat de schuttersfeesten op het evenementen terrein op het dorpsplein in een tent zullen blijven. Dit is gedaan in het bewonersoverleg gehouden voorafgaand aan de bouw. Dit feit wordt herhaald in een interview in de Gelderlander van 10-04-2022 middels een citaat van de voorzitter van EMM. *“En dat voor een gebouw waar nooit een schuttersfeest gehouden zal worden. Want het jaarlijkse Giese kermisfeest blijft gewoon in de tent op het dorpsplein, vlak bij de kermisattracties.”*

Er is nooit gesproken over grootschalige evenementen of overlast gevende horeca. Omdat er geen grote horeca activiteiten plaats zouden vinden in deze rustige woonwijk is de buurt gerustgesteld geweest en is het pand inmiddels gebouwd. Er is acceptatie voor een schuttersgebouw waar opslag en de in ruimtelijke onderbouwing genoemde activiteiten plaats zullen vinden. Er is geen draagvlak voor overlast gevende horeca activiteiten.

In een beperking van de horecavergunning kunnen de gemaakte afspraken worden vastgelegd.

3. Invloed van niet schutterij gerelateerde activiteiten

De vergunning zoals deze er nu ligt geeft de ruimte aan de schutterij om externe activiteiten binnen te halen en er een “feestpaleis” van te maken midden in een rustige woonwijk. Dit middels de 7 ontheffingen maar ook binnen de reguliere ontwerp vergunning is er veel mogelijk door openstelling aan andere verenigingen en stichtingen.

Er staat op de agenda van de schutterij inmiddels een Sylvester party. Daarnaast is er in de wandelgangen al gesproken over verzorgen van het “Molenweekend”, de carnaval, Flash disco, Caleidoz welzijn en meerdere activiteiten die nu binnen Giesbeek al een andere plaats hebben. Door dit toe te staan zal er roofbouw gepleegd worden op de bestaande goed georganiseerde sociaal-culturele voorzieningen die er nu al zijn binnen de verenigingen en in het Kulturhus. De professionele horeca in Giesbeek zal een deel van de omzet verliezen door de horeca activiteiten van de schutterij. Dit gaat ten koste van de leefbaarheid van het dorp en is daarmee ook van invloed op de buurtbewoners.

Omdat deze externe activiteiten haaks staan op de gemaakte afspraken met de buurt willen wij een beperking van de horecavergunning zodat alleen reguliere schutterij activiteiten plaats zullen vinden zoals afgesproken.

4. Daling van de woningwaarde

Het betreft een rustige woonwijk die dicht bij de dijk ligt en een zeer fijn woon- en leefklimaat heeft. Doordat er via deze vergunning regelmatig horeca activiteiten kunnen gaan plaatsvinden zal dit een sterke invloed hebben op de woningwaarde en de verkoopbaarheid van de woning. Men kiest namelijk niet alleen het huis uit waarin hij of zij in gaat wonen, maar ook het type omgeving waarin hij of zij gaat wonen.

De buurt heeft de woningwaarde daling vanwege de enorme loods die het schutterij gebouw is kunnen accepteren maar de invloed van de horeca vergunning en de daaruit voortvloeiende activiteiten zal een immense invloed op de woningwaarde hebben.

De loods heeft in het dorp inmiddels bijnamen als varkensstal en De feesttent. Dit om aan te geven hoe het gebouw nu al van invloed is op de directe omgeving en daarmee de waarde van de woningen.

5. Opgedane ervaring met gehouden evenement

Inmiddels zijn er meerdere grootschalige evenementen gehouden op de nieuwe schutterij locatie aan de Meentsestraat die het woon- en leefklimaat van de omwonenden flink heeft aangetast.

Dit waren onder meer de openingsevenementen met grote namen en dus veel bezoekers waarbij je je af kunt vragen of dit geen activiteiten waren voor een professionele horeca.

1 april 2022 Keizerstad discoshow

2 april 2022 Django Wagner

3 april 2022 Frans Duijts

Om aan te geven wat de horeca activiteiten voor invloed hebben op de omgeving staat in de bijlage een opsomming van incidenten die hebben plaatsgevonden in de afgelopen maanden.

6. Geluidsoverlast

Er zijn veel direct omwonenden die de tuinen en slaapkamer ramen richting het schuttersgebouw hebben. Ook het pad waar de gasten van de schutterij het terrein moeten verlaten ligt aan slaapkamers en de uitgang komt midden tussen de woningen uit. De geluidsoverlast is stevig en voor sommigen geeft dit stress. Dit is tijdens evenementen maar zelfs wanneer de schutterij leden buiten aan het borrelen zijn kan dat door aangrenzende percelen soms bijna letterlijk meegeluisterd worden en daarmee als overlast worden ervaren.

De horeca vergunning gaat over het gebouw maar op dit moment wordt er ook buiten gedronken. In de ruimtelijke onderbouwing wordt door de schutterij zelf een voorzet gedaan om gedragsregels op te stellen.

“Om te bereiken dat aan de geluidsvoorschriften wordt voldaan zullen voorzieningen worden getroffen en gedragsregels worden vastgesteld.”

Het zou goed zijn dat de schutterij deze gedragsregels gaat delen met de buurt en de buurt advies hierover gaat vragen.

7. Wat is het belang van de schutterij voor het dorp

De schutterij heeft ca. 50 tot 60 actieve leden en is daarmee een kleine vereniging. De maatschappelijke rol die de schutterij in Giesbeek vervult is beperkt en er is voldoende commerciële horeca aanwezig waarmee op dat vlak ook geen rol is weggelegd voor de schutterij. Het is een naar binnen gerichte vereniging die alleen tijdens de schuttersfeesten zich duidelijk profileert.

In 2018 waren er 790 leden waarvan 150 donateurs, 593 senioren en de rest jeugd. De meeste leden zijn waarschijnlijk lid geworden omdat de entree van de feesttent op het dorpsplein hoger is dan het lidmaatschap. Deze kaartjes-leden worden niet uitgenodigd voor ALV of andere activiteiten. Het hart van de vereniging bestaat uit 50 tot 60 actieve leden (Zie Rapport stichting Waarborgfonds Sport tbv borgstelling) die meedoen aan de schietsport en dartsport. Deze actieve leden betalen een hogere lidmaatschap bijdrage dan de kaartjes-leden. De rest mag daarmee eigenlijk geen lid worden genoemd.

Hiermee is de invloed van de schutterij op het dorp Giesbeek beperkt. Het is roofofbouw op de bestaande voorzieningen wanneer een ruime horeca voorziening wordt afgegeven.

8. Ontheffingen en aantrekken andere activiteiten

In de beleidsregel para commercie staat in de toelichting onderstaande:

“De extra ontheffingen voor de schutterijen en dorpshuizen zijn wenselijk omdat deze verenigingen van oudsher een verbindende rol hebben in de samenleving en hun locaties door meerdere verenigingen worden gebruikt.”

In het geval van Giesbeek klopt dit niet omdat het een nieuwe locatie betreft en alleen door de schutterij wordt gebruikt. De ontheffingen zullen een ontwrichtende werking hebben op de bestaande horeca en verenigingen wanneer de schutterij andere activiteiten gaat aantrekken.

9. Bouwkosten

De omgevingsvergunning geeft aan: “omgevingsvergunning te verlenen.....onder vaststelling van de bouwkosten op € 150.000,00.” Uiteindelijk zijn de bouwkosten op bijna € 800.000,00 uitgekomen. (Bron: Gelderlander van 10-04-2022) Hiermee lijkt het of de oorspronkelijk opzet van een clubhuis voor 50 tot 60 actieve leden is uitgebreid naar een volledig ingericht horeca gebouw waar de inkomsten uit alcohol verkoop een wezenlijk onderdeel moeten zijn van een sluitende exploitatie.

De buurtbewoners zijn niet gekend in een model waar horeca inkomsten door alcohol verkoop een onmisbare bron van inkomsten zijn. Was dit wel gedaan had een herziening van de omgevingsvergunning wel op zijn plaats geweest en had de buurt de mogelijkheid gehad om hier een zienswijze op in te leveren.

Nu ligt de concept horecavergunning ter inzage en vragen we om de beperkingen op te leggen vanuit het oorspronkelijke plan waarbij alleen schutterij activiteiten worden benoemd.

Voorstel voor aanpassing ontwerp vergunning

Wij verzoeken u de gemaakte afspraken met de buurt en de toezeggingen gedaan in de ruimtelijke onderbouwing vast te leggen in de af te geven horeca vergunning. Zonder deze vastlegging blijft er een spanningsveld tussen de buurt en de schutterij.

Wat wij als ondertekenende burens kunnen accepteren is het houden van de reguliere activiteiten die bestaan uit handboogschieten, kruisboogschieten, luchtdrukpistool- en geweschieten, vendelen en darten. Bij deze activiteiten kan tot 2 uur na beëindiging de bar openblijven. Daarnaast kunnen er incidenteel ook besloten feestjes worden gehouden zoals omschreven in het ruimtelijk ordeningsplan. Dit zou tot de ca. 50 tot 60 actieve leden van de schutterij beperkt moeten blijven.

Dit zijn de activiteiten die acceptabel zijn en passen binnen de gemaakte afspraken met de buurt. Wanneer deze beperkingen niet gelden dan zal het woon- en leefklimaat ernstig worden aangetast.

Wij zouden u willen vragen om de horeca vergunning te beperken tot genoemde activiteiten en alle overige activiteiten en de 7 ontheffingen niet toe te staan.

Verder willen wij u vragen de huidige activiteiten en gebruikers van het pand in de alcohol vergunning te beschrijven en niet toe te staan dat andere verenigingen en stichtingen in de toekomst hier hun feesten gaan houden.

Naam		Naam	
Adres		Adres	
Telefoon		Telefoon	
Email		Email	
Hand- tekening		Hand- tekening	
Naam		Naam	
Adres		Adres	
Telefoon		Telefoon	
Email		Email	
Hand- tekening		Hand- tekening	
Naam		Naam	
Adres		Adres	
Telefoon		Telefoon	
Email		Email	
Hand- tekening		Hand- tekening	
Naam		Naam	
Adres		Adres	
Telefoon		Telefoon	
Email		Email	
Hand- tekening		Hand- tekening	

Naam		Naam	
Adres		Adres	
Telefoon		Telefoon	
Email		Email	
Hand- tekening		Hand- tekening	
Naam		Naam	
Adres		Adres	
Telefoon		Telefoon	
Email		Email	
Hand- tekening		Hand- tekening	
Naam		Naam	
Adres		Adres	
Telefoon		Telefoon	
Email		Email	
Hand- tekening		Hand- tekening	
Naam		Naam	
Adres		Adres	
Telefoon		Telefoon	
Email		Email	
Hand- tekening		Hand- tekening	

Naam		Naam	
Adres		Adres	
Telefoon		Telefoon	
Email		Email	
Hand- tekening		Hand- tekening	
Naam		Naam	
Adres		Adres	
Telefoon		Telefoon	
Email		Email	
Hand- tekening		Hand- tekening	
Naam		Naam	
Adres		Adres	
Telefoon		Telefoon	
Email		Email	
Hand- tekening		Hand- tekening	
Naam		Naam	
Adres		Adres	
Telefoon		Telefoon	
Email		Email	
Hand- tekening		Hand- tekening	

Zienswijze inzake alcoholvergunning → Bijlage

Bijlage 1

Reeds veroorzaakte overlast:

- Geluidsoverlast tijdens de feestavonden 1,2 en 3 april 2022, muziek draait tot 01.00 uur. Deze kon men in de woonhuizen tot ruim rondom het schutterspand duidelijk horen in zuidelijke richting. Zelfs buiten op straat in bijvoorbeeld De Genthorst was de muziek nog duidelijk hoorbaar.
- Geluidsoverlast tijdens de feestavonden 1 en 2 april 2022 op de straat welke duurt tot 1,5 uur na sluitingstijd. De muziek stopt om 01.00 uur en men gaat daarna buiten nog kan snacken bij de kramen buiten. Rond 02.30 uur wordt het weer rustig.
- Er is veel overlast na afloop van een evenement/feest in de Meentsestraat bij de uitgang. Dit omdat men hier nog de laatste gesprekken op luide toon voert.
- Wildplassen op 1 april tegen een auto, geparkeerd in de buurt van de in-/uitrit van Meentsestraat 40.
- Wildplassen op 1 april in een kolk op straat tussen auto's in.
- Wildplassen op 1 april op de stoep bij Meentsestraat xx en hun papiercontainer omgooien met als gevolg dat de inhoud over straat ligt. De bewoners hebben deze midden in de nacht in hun nachtkleding opgeruimd.
- Op 1 april aan het einde van de avond is een flesje over de haag heen gegooid op de oprit van de buurvrouw waar normaal gesproken een auto staat. Gelukkig was dit flesje van plastic.
- Er is op 3 april 2022 rond 21.00 uur een vechtpartij geweest waarbij veel en hard gescholden werd, direct naast de slaapkamers van een baby en een 4 jarige kleuter. Dit is inbreuk op de veilige omgeving van de kinderen die hun slaapkamer als veilige plek moeten kunnen zien. De politie is hiervoor opgeroepen en aanwezig geweest.
- Op zondag 3 april 2022 heeft rond 01.30 de motor van een vrachtwagen een kwartier lang tussen de 2 woningen bij in-/uitrit van de schutterij lopen ronken met afwisselend de piep van achteruitrijden. Het weggrijden van de vrachtwagen ging ook met veel geluid gepaard. Het lijkt erop dat het in dit geval het weggaan van de band was.
- Geluidsoverlast bij de aansluitende burens en de burens aangrenzend vanuit De Bongerd als er in de weekenden na het klussen of een verenigingsactiviteit buiten gezeten wordt. Dit geldt uiteraard ook tijdens festiviteiten en evenementen.
- Op 12 juni zijn broodjes frikandel bij nummer xx in de tuin gegooid en bij de andere burens lege broodjes over de haag op de oprit opgegooid nadat deze van de voorbijrijdende kar van de eigenaar van de frietkraam waren gestolen.
- Tijdens het Landjuweel, op 12 juni 2022, zouden er geen bussen mensen ophalen voor de ingang van de Meentsestraat 40. Meerdere bussen (sowieso 4) hebben hun luidruchtige wachtende passagiers daar wel opgehaald.

Zienswijze inzake alcoholvergunning → Bijlage

Zorgen over ...:

- ... dat de kermis in de toekomst wel bij het schuttersgebouw plaats gaat vinden. Het wordt tot nu toe steeds gecommuniceerd dat dat niet gaat gebeuren, maar wij vrezen dat nadat er een alcoholvergunning goedgekeurd wordt waarin hierover niet specifiek gemaakte afspraken in staan, dat het een kwestie van korte tijd is dat de kermis wel op het schuttersterrein gaat komen.
- ... welke bevoegdheden de schutterij gaat krijgen als de alcoholvergunning één op één goed gekeurd wordt door de gemeente Zevenaar.
Hoe is het in vredesnaam mogelijk dat de schutterij meer evenementen/grote feesten mag (gaan)houden in een rustige woonwijk dan op een daarvoor aangewezen evenemententerrein zoals in Giesbeek het dorpsplein. (maximaal 3 evenementen per jaar) Als daar iemand nieuw komt wonen, worden zij geïnformeerd over wat het wonen naast een evenementen terrein inhoudt, maar bij ons blijft het angstig stil. HOE DAN...
Als de alcoholvergunning toegestaan wordt, wat zijn de regels waar de schutterij zich aan moet houden en wat zijn hun verantwoordelijkheden naar de omgeving? De onzekerheid hierover levert extreem grote zorgen op bij de omwonenden.
- ... de reden van de feesten en dat deze meer over het verdienen van geld gaat, dan over de sociaal-culturele beweegredenen.
Uit de openbare documenten kun je halen dat er een hypotheek zou moeten zijn t.h.v. €350.000,=. Er zal (flinke) winst behaald moeten worden om deze maandelijks te kunnen betalen. Daardoor vrezen we dat er in grote regelmaat feesten georganiseerd gaan worden, dit om geld binnen te halen voor de hypotheek. Dit kan nooit de aanleiding zijn voor het organiseren van feesten. En al helemaal niet als er hinder door de omwonenden ervaren wordt tijdens en/of na afloop van de feesten.
- ... het aantal feesten die er zouden kunnen gaan komen. In een rustige woonwijk is 7 ontheffingen voor (meerdaagse) feesten extreem hoog. Als dit een feestwalhalla gaat worden gaat dit ten kosten van waarde van onze woningen. Dit is onacceptabel! Wie gaat voor deze kosten opdraaien?
- ... over burgerparticipatie. Doordat de omwonenden niet tot nauwelijks geïnformeerd worden over de ontwikkelingen, plannen en de activiteiten betreffende de schutterij. Het laatste buurtoverleg vanuit de schutterij was in 2017. Voor veel burens ook het eerste overleg. Een terugkoppeling van dit overleg is niet gekomen.
- ... de houding en het gedrag van de schutterij. Er is veel irritatie, maar ook onbegrip bij omwonenden. Dit resulteert dat men zelfs niet het terrein van de schutterij wil betreden en/of het pand van binnen gaat bekijken. Zelfs niet voor de opening van het pand.
- ... de schutterij gerelateerde verenigingsactiviteiten. Momenteel zijn deze nog niet allemaal in het pand actief, hoe zijn de ontwikkelingen in de toekomst m.b.t. de eventuele geluidshinder/-overlast?
- ... toekomstige schade. Wat gaat er in de toekomst over de hagen en schuttingen gegooid worden en welke schade wordt er dan geleden? Tot waar gaat de verantwoordelijkheid van de schutterij.

Zienswijze inzake alcoholvergunning → Bijlage

- ... het plassen in de heg en tegen de schutting van de direct omwonenden van het terrein en de looproute richting de Meentsestraat.
- ... toekomstige verwachte vandalisme, wildplassers en overgevende dronken mensen in en rond om de diverse tuinen tot laat in de avond.
- ... hoe rustig het in de toekomst zal zijn in onze rustige woonwijk?
- ... de overleggen en de evaluaties die er niet zijn tussen de schutterij en de omwonenden. Er is door enkele omwonenden reeds aangegeven dat overleggen en evaluaties van grote waarde kunnen zijn voor de schutterij en de omwonenden zelf. De schutterij had hier geen oren naar.
- ... over het verminderen van het woongenot door toekomstig verwachte overlast.
- ... en zijn bang voor meer en regelmatig geluidsoverlast.
- ... de gemoedstoestand van de omwonenden. Doordat je als omwonenden niet over de plannen geïnformeerd wordt en je alles uit de wandelgangen en het nieuws moet halen geeft dit veel onzekerheid, hoge mate van stress en frustratie.
- ... de plannen die de schutterij voor de toekomst heeft. Waarom vragen ze om en/of azen ze op omliggende grond? Als zij meer grond aan willen kopen rondom het pand, wat gaan ze daar mee doen?
- ... de grote broek die de schutterij aantrekt. Waarom zo'n immens groot 'clubhuis/kantine' met alle voorzieningen voor ongeveer 50 actieve leden?

Zienswijze inzake alcoholvergunning → Bijlage

Overige punten niet direct verband houdend met de alcohol vergunning:

- Alle nachten staan de witte led lampen om het pand aan (ze zijn al iets gedempt, naar aanleiding van mondelinge klachten), deze geven veel licht rondom het pand en verlichten tevens de omgeving, maar verblinden ook wandelaars en fietsers die over op de dijk lopen/fietsen. Lampen met bewegingsmelders zijn wenselijker.
- Zonder overleg het snoeien van de haag van één van de directe burens door de Schutterij.
- Er is een lantaarnpaal geplaatst aansluitend aan 2 achtertuinen op het parkeerterrein van de schutterij. Deze staat op dit moment op verzoek van de direct aanwonenden uit.
- De ingang van de oprit van de schutterij mag 3,25 meter zijn. Deze is factor 2 groter en daarvoor is ook de gemeentelijke lantaarnpaal ongeveer een meter naar rechts verplaatst. De breedte van de ingang van de oprit staat niet in verhouding tot de opritten van de woningen in de directe omgeving.
- Het bestuur van de schutterij geeft aan dat de haag van de directe burens bijna tot aan de stam teruggesnoeid dient te worden en dat ze graag zien dat het raam van de garage dichtgemetseld wordt. Het verzoek wordt als zeer onprettig en absoluut niet acceptabel ervaren, mede doordat de vraag dwingend overkomt.
- Door de bouw van het schutterspand zijn de direct omwonenden zonder dat ze het weten veroordeeld tot geen mogelijkheid tot woningbouwuitbreiding van hun woonpand/bouwvlak. Dat is een kwalijke zaak. Deze gegevens halen wij uit de online documenten die gaan over de bouwvlak van de woningen en de afstand hiervan tot het schuttersgebouw.

Ruimtelijke onderbouwing

Meentsestraat 40, Giesbeek

NL.IMRO.0299.PV05MEENTSESTR40-VA01
Vastgesteld 10 juli 2018

ZEVENAAR

Inhoudsopgave

HOOFDSTUK 1	INLEIDING	4
1.1	AANLEIDING	4
1.2	LIGGING VAN HET PROJECTGEBIED	4
1.3	GELDEND BESTEMMINGSPLAN	4
1.4	EISEN AAN EEN RUIMTELIJKE ONDERBOUWING	6
1.5	LEESWIJZER	6
HOOFDSTUK 2	HUIDIGE SITUATIE	8
2.1	GIESBEEK	8
2.2	HUIDIGE SITUATIE PROJECTGEBIED.....	8
HOOFDSTUK 3	GEWENSTE SITUATIE	11
3.1	INLEIDING.....	11
3.2	GEWENSTE ONTWIKKELING	11
3.3	VERKEER EN PARKEREN	13
HOOFDSTUK 4	BELEIDSKADER	15
4.1	RIJKSBELEID	15
4.2	PROVINCIAAL BELEID	17
4.3	GEMEENTELIJK BELEID.....	18
HOOFDSTUK 5	MILIEU- EN OMGEVINGSASPECTEN	21
5.1	GELUID	21
5.2	BODEMKWALITEIT.....	21
5.3	LUCHTKWALITEIT	22
5.4	EXTERNE VEILIGHEID.....	23
5.5	MILIEUZONERING	26
5.6	GEUR	28
5.7	ECOLOGIE.....	29
5.8	ARCHEOLOGIE & CULTUURHISTORIE	32
5.9	BESLUIT MILIEUEFFECTRAPPORTAGE	33
HOOFDSTUK 6	WATERASPECTEN.....	35
6.1	VIGEREND BELEID.....	35
6.2	WATERPARAGRAAF	36
HOOFDSTUK 7	ECONOMISCHE UITVOERBAARHEID	38
HOOFDSTUK 8	VOOROVERLEG.....	39
8.1	VOOROVERLEG.....	39
BIJLAGEN BIJ DE RUIMTELIJKE ONDERBOUWING.....		40
BIJLAGE 1	VERKENNEND BODEMONDERZOEK.....	40

HOOFDSTUK 1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

Aan de Meentsestraat 44a te Giesbeek ligt een voormalige bedrijfslocatie. Op deze locatie zijn de bedrijfsactiviteiten beëindigd en de voormalige bedrijfsbebouwing is reeds gesloopt. Schutterij EMM Giesbeek is voornemens op deze locatie een schuttersgebouw met bijbehorende parkeer- en ontsluitingsvoorziening te realiseren. Het gebouw zal dienen als verenigingsgebouw voor leden van Schutterij EMM Giesbeek, die in en rondom het gebouw hun activiteiten kunnen beoefenen.

Op basis van het geldende bestemmingsplan 'kernen Lathum, Angerlo en Giesbeek' heeft de locatie de enkelbestemmingen 'Bedrijf', 'Agrarisch' en 'Wonen'. Op de met 'Bedrijf' bestemde gronden zijn in beginsel uitsluitend de bestaande bedrijfsactiviteiten toegestaan, in dit geval een opslagbedrijf. De met 'Agrarisch' bestemde gronden zijn hoofdzakelijk bestemd voor de agrarische bedrijfsvoering en het hobbymatig houden van dieren en de met 'Wonen' bestemde gronden zijn bestemd voor wonen. Hierdoor is voorliggend initiatief niet in overeenstemming met het geldende bestemmingsplan.

In voorliggend geval wordt middels een omgevingsvergunning conform artikel 2.12, lid 1, onder a, onder 3 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (uitgebreide voorbereidingsprocedure), afgeweken van het geldende bestemmingsplan. Deze afwijking moet gemotiveerd worden met een ruimtelijke onderbouwing waarin wordt aangetoond dat de ontwikkeling in overeenstemming is met 'een goede ruimtelijke ordening'. Deze ruimtelijke onderbouwing voorziet daarin.

1.2 Ligging van het projectgebied

Het projectgebied is gelegen aan Meentsestraat 44a te Giesbeek in de gemeente Zevenaar. De locatie is kadastraal bekend als gemeente Bahr en Lathum, sectie E, nummers 2264, 2266, 2268 en 2270. In afbeelding 1.1 is de ligging van het projectgebied ten opzichte van de kern Giesbeek en de directe omgeving weergegeven.

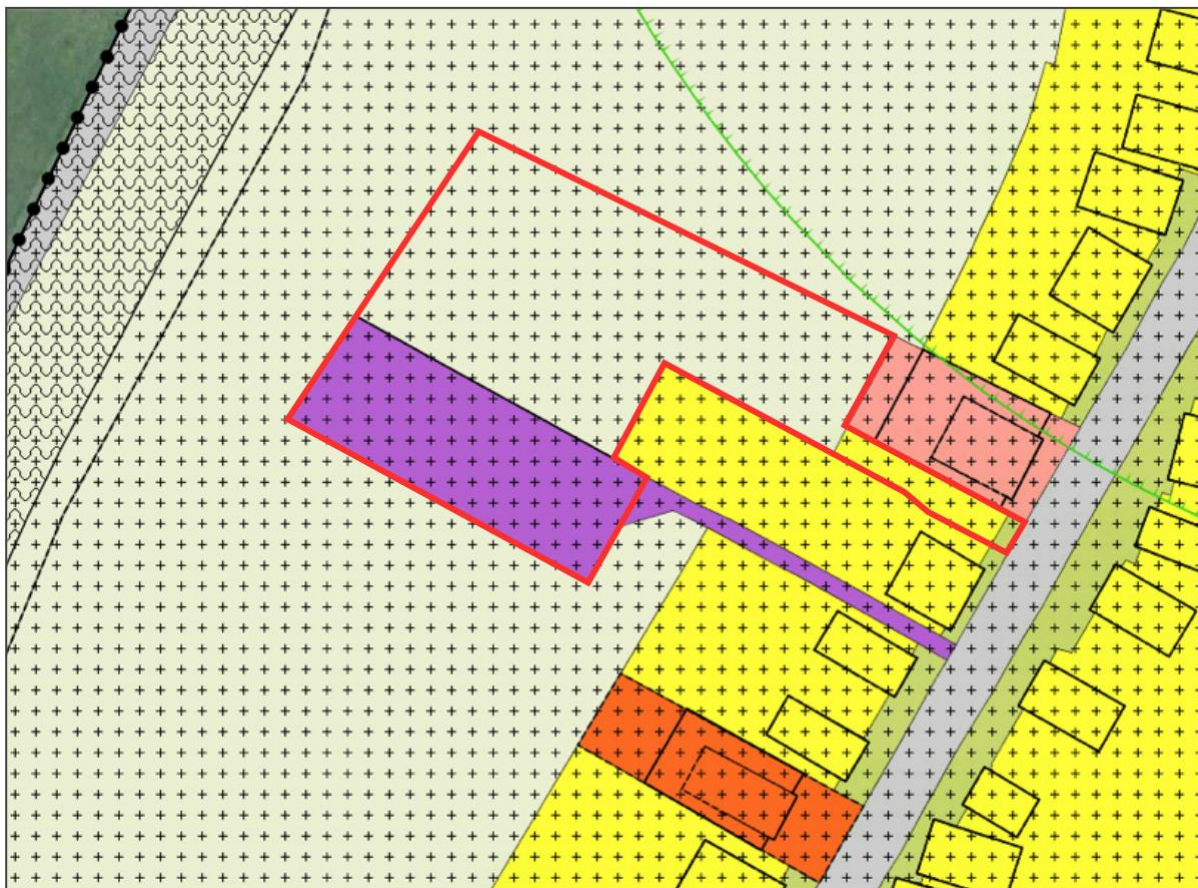
Afbeelding 1.1: Ligging van het projectgebied (Bron: ArcGIS)

1.3 Geldend bestemmingsplan

1.3.1 Algemeen

Het projectgebied is gelegen binnen de begrenzing van het bestemmingsplan 'kernen Lathum, Angerlo en Giesbeek' van de gemeente Zevenaar. Dit bestemmingsplan is op 20 april 2011 vastgesteld. Afbeelding 1.2

bevat een uitsnede van de verbeelding behorend bij het bestemmingsplan. Voor de exacte begrenzing wordt verwezen naar de besluitvlakkaart.

Afbeelding 1.2: Uitsnede geldende bestemmingsplan (Bron: ruimtelijkeplannen.nl)

1.3.2 Beschrijving bestemmingen en aanduidingen

Op basis van het geldende bestemmingsplan is het projectgebied bestemd met de enkelbestemmingen 'Bedrijf', 'Agrarisch' en 'Wonen' en de dubbelbestemming 'Waarde – Archeologie'. Daarnaast is op de gronden de aanduiding 'specifieke vorm van waarde – hoge archeologische verwachting' opgenomen.

Gronden met de bestemming 'Bedrijf' zijn voornamelijk bestemd voor bedrijven, zoals per adres is aangegeven. De gronden ter plaatse van de locatie aan de Meentsestraat 44a zijn bestemd voor opslag en bij de bestemming passende voorzieningen waaronder wegen, paden, bermen, parkeerplaatsen, tuinen, groenvoorzieningen en overige voorzieningen, zoals nutsvoorzieningen.

Gronden met de bestemming 'Agrarisch' zijn bestemd voor de agrarische bedrijfsvoering, het hobbymatig houden van dieren, aanwezige ontsluitingswegen, voet- en fietspaden, watergangen met de daarbij behorende voorzieningen. Ook zijn de gronden bestemd voor het behouden van aanwezige landschappelijke waarden.

Gronden met de bestemming 'Wonen' zijn hoofdzakelijk bestemd voor wonen en het uitoefenen van een beroep aan huis.

Gronden met de bestemming 'Waarde – Archeologie' zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemmingen, mede bestemd voor de bescherming van de vastgestelde en verwachte waarden. Ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van waarde – hoge archeologische verwachting' is het verboden om een bodemingreep uit te voeren of uit te laten voeren, zonder een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden, zulks ongeacht het bepaalde in de regels bij andere op deze gronden van toepassing zijnde bestemmingen.

1.3.3 Strijdigheid

De voorgenomen ontwikkeling is op de volgende onderdelen niet in overeenstemming met de regels van het geldende bestemmingsplan:

- Op de voor 'Bedrijf' bestemde gronden zijn in beginsel uitsluitend de bestaande bedrijfsactiviteiten toegestaan, in dit geval een opslagbedrijf. Een schuttersgebouw is op basis van de gebruiks- en bouwregels niet toegestaan.
- Het realiseren van een schuttersgebouw, parkeervoorzieningen en een nieuwe ontsluitingsvoorziening is op de met 'Agrarisch' bestemde gronden niet toegestaan.
- Het realiseren van een ontsluitingsvoorziening is op de met 'Wonen' bestemde gronden niet toegestaan.

Om het gewenste schuttersgebouw met bijbehorende parkeer- en ontsluitingsvoorzieningen te realiseren, wordt bij een omgevingsvergunning afgeweken van het geldende bestemmingsplan ex artikel 2.12, lid 1, onder a, onder 3° van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (uitgebreide voorbereidingsprocedure).

1.4 Eisen aan een ruimtelijke onderbouwing

Een op artikel 2.12, eerste lid, sub a, onder 3 Wabo gebaseerde zelfstandige instructie voor de inhoud en inrichting van deze ruimtelijke onderbouwing ontbreekt in het Besluit omgevingsrecht (Bor). Artikel 5.20 van het Besluit omgevingsrecht (Bor) verklaart voor de inhoud van het besluit de artikelen 3.1.2, 3.1.6 en 3.3.1, eerste lid, van het Bro van overeenkomstige toepassing. Voorliggende ruimtelijke onderbouwing belicht alle relevante aspecten vanuit de ruimtelijke ordening en toont aan dat voorliggend project in overeenstemming is met een goede ruimtelijke ordening. Hieronder is verwoordt waaraan een ruimtelijke onderbouwing moet voldoen. In een goede ruimtelijke onderbouwing zijn neergelegd:

1. een verantwoording van de gemaakte keuzen;
2. een beschrijving van de wijze waarop in het plan rekening is gehouden met de gevolgen voor de waterhuishouding; Hiervoor wordt verwezen naar hoofdstuk 6;
3. de uitkomsten van het in artikel 3.1.1 bedoelde overleg; Hiervoor wordt verwezen naar hoofdstuk 8;
4. de uitkomsten van het met toepassing van artikel 3:2 van de Algemene wet bestuursrecht verrichte onderzoek; verwezen wordt naar de gehele ruimtelijke onderbouwing waaruit blijkt dat met alle relevante feiten en af te wegen belangen rekening is gehouden;
5. een beschrijving van de wijze waarop burgers en maatschappelijke organisaties bij de voorbereiding zijn betrokken; het ontwerpbesluit wordt voor een ieder ter inzage gelegd. Er wordt gelegenheid geboden om zienswijzen in te dienen;
6. de inzichten over de economische uitvoerbaarheid van het plan; Verwezen wordt naar hoofdstuk 7.

Voor zover bij het project geen milieueffectrapport als bedoeld in hoofdstuk 7 van de Wet milieubeheer wordt opgesteld, waarin de hierna volgende onderdelen zijn beschreven, worden in de ruimtelijke onderbouwing ten minste neergelegd:

7. een beschrijving van de wijze waarop met de in de grond aanwezige of te verwachten monumenten rekening is gehouden; Verwezen wordt naar paragraaf 5.8.
8. voor zover nodig een beschrijving van de wijze waarop rekening is gehouden met overige waarden van de in het besluit begrepen gronden en de verhouding tot het aangrenzende gebied; In hoofdstuk 5 en 6 is aandacht besteed aan relevante aspecten;
9. een beschrijving van de wijze waarop krachtens hoofdstuk 5 van de Wet milieubeheer vastgestelde milieukwaliteitseisen bij het besluit zijn betrokken; het betreffende hoofdstuk 5 van de Wet milieubeheer heeft betrekking op luchtkwaliteitseisen. Dit wordt beschreven in paragraaf 5.3.

1.5 Leeswijzer

Na deze inleiding wordt in hoofdstuk 2 een beschrijving van de huidige situatie gegeven.

In hoofdstuk 3 wordt een beschrijving van de gewenste situatie gegeven.

In hoofdstuk 4 wordt ingegaan op het beleidskader. Hierin wordt het beleid van het rijk, de provincie en de gemeente Zevenaar beschreven.

In hoofdstuk 5 passeren de relevante milieu- en omgevingsaspecten de revue.

In hoofdstuk 6 wordt er in gegaan op het aspect water.

In hoofdstuk 7 wordt ingegaan op de uitvoerbaarheid van het project.

Hoofdstuk 8 gaat in op het vooroverleg als bedoeld in artikel 3.1.1 Bro.

HOOFDSTUK 2 HUIDIGE SITUATIE

Het projectgebied ligt in de gemeente Zevenaar in de kern Giesbeek. Dit hoofdstuk gaat eerst in op de kern Giesbeek en vervolgens op de huidige situatie binnen het projectgebied.

2.1 Giesbeek

Giesbeek is een lintdorp aan de IJsseldijk. Het is het grootste dorp en ligt aan het watersportgebied de Rhederlaag. De Meentsestraat en de Kerkstraat zijn de oude linten van Giesbeek. Loodrecht op het historische lint zijn, als gevolg van de groei één of meer dwarswegen aangelegd. De Kerkstraat is een oud dijklichaam. De Meentsestraat is ontstaan achter de IJsseldijk. Aan de Kerkstraat bevond zich aan het begin van de twintigste eeuw behalve de kerk ook de school. Aan de Meentsestraat was behalve de molen wat verspreide bebouwing te vinden. Tot aan de tweede helft van de twintigste eeuw bestond Giesbeek uit niet veel meer dan enige bebouwing aan of rondom deze wegen. Daarna is Giesbeek gestaag gegroeid. Ook de infrastructuur werd verbeterd. Met de aanleg van de Rivierweg verloor het historische lint de functie als belangrijke verbindingsweg. Rond de centrale wegen heeft het dorp in de afgelopen decennia ontwikkeld. In afbeelding 2.1 zijn uitsneden van historische kaarten opgenomen (het projectgebied is met de rode cirkel aangegeven).

Afbeelding 2.1: Historie Giesbeek op historische kaarten uit 1930, 1960 en 1990 (Bron: topotijdreis.nl)

De Meentsestraat en de Kerkstraat zijn de oude linten van Giesbeek en zijn als historisch lint duidelijk herkenbaar. Hier bevinden zich tevens de meeste commerciële en maatschappelijke functies zoals winkels en scholen en verschillende historische boerderijen en panden. Van oudsher is de kruising van de Meentsestraat en de Kerkstraat een centrale plek in het dorp. De functie als centrale plek zal verschuiven richting het Dorpsplein, gelegen achter het klooster. Dit heeft thans wel de maat van een dorpshart maar nog niet de uitstraling en functionele kwaliteit die bij een dorpscentrum hoort.

2.2 Huidige situatie projectgebied

Het projectgebied is gelegen aan de Meentsestraat 44a in het westen van de kern Giesbeek. In de directe omgeving liggen voornamelijk agrarische gronden en woningen. Ten westen van het projectgebied liggen recreatiegebied Rhederlaag en de jachthaven van Watersportvereniging Giesbeek.

Langs de Meentsestraat is sprake van enige mate van lintbebouwing. De Meentsestraat is een langgerekt lint met het karakter van een doorgaande woonstraat. Tussen de woonbebouwing liggen over de hele straat verspreid nog enkele winkels. De panden staan volgens een openverkaveling aan de weg. De bebouwing ligt ver van de dijk af en met de rug er naartoe. De zeer diepe achtertuinten vormen een open zone tussen de dijk en de bebouwing waar men schuren, weitjes en moestuinen aantreft. Het projectgebied ligt in deze open zone. Een weergave van het projectgebied (met rood omkaderd) wordt weergegeven in afbeelding 2.2. De gebouwen in het projectgebied zijn reeds gesloopt.

Afbeelding 2.2: Luchtfoto projectgebied (Bron: PDOK viewer)

Het projectgebied heeft een oppervlakte van circa 3.700 m². De gronden in het projectgebied worden gebruikt als grasland en zijn gedeeltelijk verhard. De locatie wordt ontsloten door een bestaande in- en uitrit op de Meentsestraat, gelegen tussen Meentsestraat 38 en Meentsestraat 42. Dit verharde pad loopt naar het achterterrein. In afbeelding 2.3 zijn foto's het projectgebied opgenomen. Op de foto's zijn ook de reeds gesloopte gebouwen te zien.

Afbeelding 2.3: Foto's ter plaatse van het projectgebied (Bron: Bouwburodrie V.O.F.)

HOOFDSTUK 3 GEWENSTE SITUATIE

3.1 Inleiding

Schutterij Eendracht Maakt Macht (E.M.M.) Giesbeek is opgericht in 1893 en is momenteel gevestigd aan de Landaansestraat 6a te Giesbeek. De leden zijn wekelijks actief bij het handboogschieten, kruisboogschieten, luchtdrukpistool- en geweerschieten, vendelen en darten. De vereniging is de locatie echter ontgroeid vanwege de sterke groei van het aantal actieve leden. Het huidige gebouw belemmert de verdere ontwikkeling van de vereniging. Het gebouw heeft niet de juiste afmetingen om de activiteiten te kunnen blijven beoefenen. Daarnaast is er niet voldoende ruimte voor opslag. Daarom heeft Schutterij EMM de locatie aan de Meentsestraat 44a gekocht.

3.2 Gewenste ontwikkeling

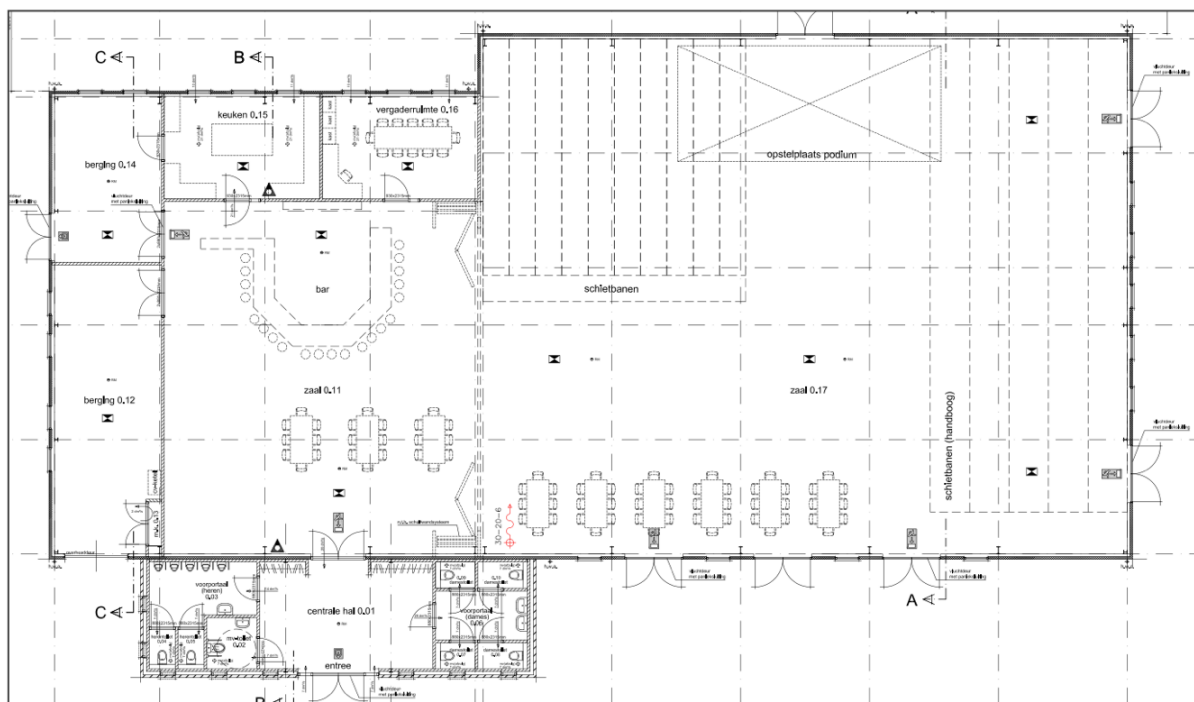
De gewenste ontwikkeling betreft het realiseren van een schuttersgebouw met bijbehorende parkeer- en ontsluitingsvoorziening. Het schuttersgebouw zal dienen als verenigingsgebouw voor leden van Schutterij EMM Giesbeek, die in en rondom het gebouw hun activiteiten kunnen beoefenen. De activiteiten zullen bestaan uit handboogschieten, kruisboogschieten, luchtdrukpistool- en geweerschieten, vendelen en darten. De activiteiten zullen hoofdzakelijk inpandig plaatsvinden. Het handboogschieten en vendelen zal ook buiten worden beoefend. Verder zullen er activiteiten plaatsvinden die met het schutterijwezen te maken hebben. Het gebied zal ontsloten worden via de bestaande in- en uitrit, die is gelegen tussen Meentsestraat 38 en 42. Deze in- en uitrit blijft behouden. De in- en uitrit zal aan de zijde van de Meentsestraat wel overzichtelijker worden gemaakt. Het parkeren zal op eigen terrein, naast het nieuwe schuttersgebouw, plaatsvinden. Hier wordt een parkeervoorziening gerealiseerd. Echter gezien het feit dat het schuttersgebouw aan de rand van het dorp komt te liggen, zullen de leden hoofdzakelijk te voet of ter fiets komen. Voor de fietsers worden er dan ook fietsrekken geplaatst. In afbeelding 3.1 is een tekening van de toekomstige situatie opgenomen.

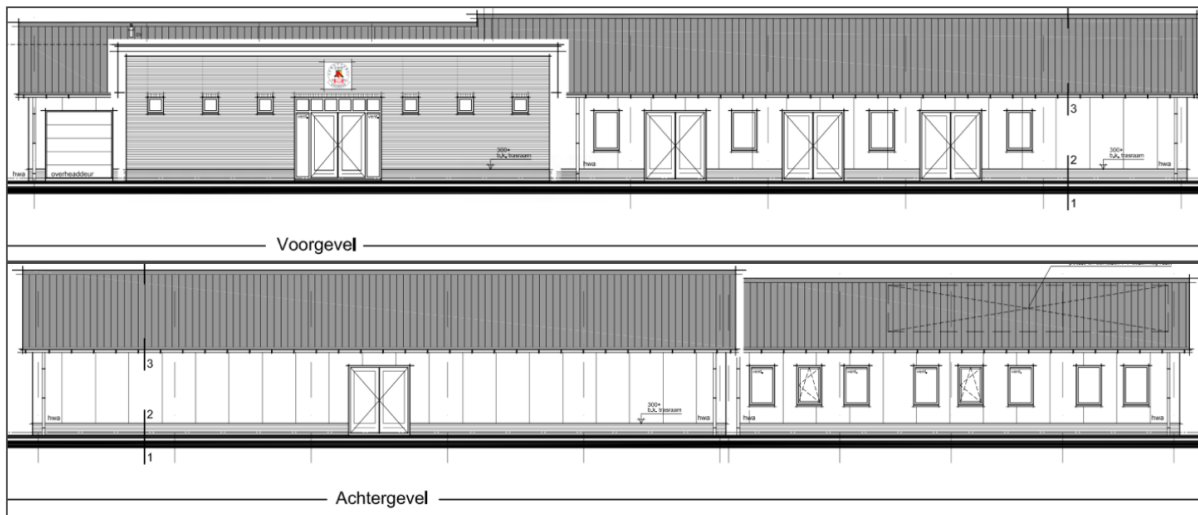
Afbeelding 3.1: Situatietekening (Bron: Bouwburodrie V.O.F.)

Het schuttersgebouw krijgt een oppervlakte van circa 845 m². Het grootste gedeelte van het gebouw wordt ingericht als ruimte voor schietbanen (o.a. voor handboog, kruisboog en luchtdrukpistool- en geweerschieten). Daarnaast heeft deze ruimte een bargedeelte. Het overige deel van het gebouw wordt ingericht voor bergingen, een keuken, een vergaderruimte, toiletten en een hal. De vorm van de bebouwing is eenvoudig en

past bij de toekomstige activiteiten. De nieuwe bebouwing wordt op dezelfde locatie gerealiseerd als de voormalige bebouwing en is wat betreft omvang niet veel groter. Daardoor heeft het geheel geen onevenredige uitstraling op de directe omgeving. Een plattegrond van het schuttersgebouw wordt weergegeven in afbeelding 3.2 en geveltekeningen van de beoogde ontwikkeling in afbeelding 3.3.

Afbeelding 3.2: Plattegrond schuttersgebouw (Bron: Bouwburodrie V.O.F.)

Afbeelding 3.3: Geveltekeningen gewenste situatie (Bron: Bouwburodrie V.O.F.)

3.3 Verkeer en parkeren

3.3.1 Algemeen

Bij nieuwe ontwikkelingen moet rekening worden gehouden met de effecten op de verkeersgeneratie en parkeerbehoefte die ontstaat door de nieuwe ontwikkeling. Hiertoe kunnen berekeningen worden uitgevoerd op basis van de publicatie 'Kencijfers parkeren en verkeersgeneratie, publicatie 317 (oktober 2012)' van het CROW. Het CROW ontwikkelt en publiceert kennis onder andere op het gebied van verkeer en parkeren. Specifiek voor verkeersgeneratie en parkeren heeft het CROW de publicatie 'Kencijfers parkeren en verkeersgeneratie' opgesteld. Deze kencijfers zijn gebaseerd op literatuuronderzoek en praktijkervaringen van gemeenten. De kencijfers zijn landelijk (en juridisch) geaccepteerd en worden gezien als de meest betrouwbare gegevens met betrekking tot het bepalen van de verkeersgeneratie en het benodigde aantal parkeerplaatsen.

In dit geval is voor wat betreft de gemeente Zevenaar uitgegaan van de stedelijkheidsgraad 'matig stedelijk' en wat betreft stedelijke zone is uitgegaan van de omgevingscategorie 'rest bebouwde kom'.

3.3.2 Verkeersaspecten

Om een goed beeld te kunnen schetsen van de invloed van de verkeersbewegingen op de omgeving dient een vergelijking te worden gemaakt met de huidige situatie. Op basis van het geldende bestemmingsplan is in de huidige situatie een opslagbedrijf ter plaatse van het projectgebied toegestaan. Gebouwen mogen uitsluitend binnen het bouwvlak worden gebouwd en het bebouwingspercentage mag in dit geval niet meer dan 70% bedragen. Het bouwvlak heeft een grootte van circa 1.040 m². Het aantal vierkante meters aan gebouwen mag dan ook 728 m² (1.040 x 0,7) bedragen. Op basis van de CROW-publicatie is een opslagbedrijf te onderscheiden als 'bedrijf arbeidsextensief/bezoekersextensief (loods, opslag, transportbedrijf)', op basis waarvan een gemiddelde verkeersgeneratie van 4,8 per 100 m² geldt. De huidige planologische invulling brengt afgerond 35 (4,8 x (728/100)) verkeersbewegingen per weekdagemaal met zich mee.

In de toekomstige situatie zijn de verkeersbewegingen die veroorzaakt worden door het schuttersgebouw van belang. Voor het berekenen van de verkeersgeneratie is uitgegaan van 'sporthal' met een bvo van 845 m². Dit levert een gemiddelde verkeersgeneratie op van afgerond 84 verkeersbewegingen (9,95 x (845/100)) per weekdagemaal.

Wanneer de huidige situatie met de gewenste situatie wordt vergeleken is te zien dat de nieuwe invulling van het projectgebied een toename van 49 verkeersbewegingen per weekdagemaal met zich mee brengt. Deze verkeersgeneratie zal naar alle waarschijnlijkheid (fors) lager uitvallen, aangezien het projectgebied aan de rand van de kern Giesbeek is gelegen en de leden van Schutterij EMM hoofdzakelijk te voet of ter fiets het

projectgebied zullen bereiken. De ontsluiting van het projectgebied zal plaatsvinden via de bestaande in- en uitrit die aangesloten is op de Meentsestraat. Op de Meentsestraat geldt een 30-kilometer regime. Gezien de functie van deze weg en de verkeersintensiteit op deze weg levert de ontsluiting van het projectgebied op deze weg vanuit verkeerskundig oogpunt geen bezwaren op.

3.3.3 Parkeren

Voor het berekenen van de parkeerbehoefte is uitgegaan van 'sporthal' met een bvo van 845 m². Dit levert een maximale parkeerbehoefte op van afgerond 27 ($3,1 \times (845/100)$) parkeerplaatsen. De parkeerplaatsen zullen in het projectgebied gerealiseerd worden. In het projectgebied is voldoende ruimte aanwezig om te parkeren ten behoeve van de beoogde ontwikkeling. In afbeelding 3.1 is de beschikbare ruimte duidelijk waarneembaar. Geconcludeerd wordt dat op eigen terrein in voldoende parkeerplaatsen kan worden voorzien.

HOOFDSTUK 4 BELEIDSKADER

Dit hoofdstuk beschrijft, voor zover van belang, het beleid vanuit het rijk, de provincie Gelderland en gemeente Zevenaar. Naast de belangrijkste algemene uitgangspunten worden de specifieke voor dit projectgebied geldende uitgangspunten weergegeven.

4.1 Rijksbeleid

4.1.1 Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR)

4.1.1.1 Algemeen

De Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte is op 13 maart 2012 vastgesteld. De Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) geeft een totaalbeeld van het ruimtelijk- en mobiliteitsbeleid op rijksniveau en vervangt de Nota Ruimte, de Structuurvisie Randstad 2040, de Nota Mobiliteit, de MobiliteitsAanpak en de Structuurvisie voor de Snelwegomgeving. Tevens vervangt het een aantal ruimtelijke doelen en uitspraken in onder andere de Agenda Landschap en de Agenda Vitaal Platteland. Daarmee vormt de SVIR het kader voor thematische of gebiedsgerichte uitwerkingen van rijksbeleid met ruimtelijke consequenties.

In de SVIR heeft het Rijk drie rijksdoelen om Nederland concurrerend, bereikbaar, leefbaar en veilig te houden voor de middellange termijn (2028):

- Het vergroten van de concurrentiekracht van Nederland door het versterken van de ruimtelijk-economische structuur van Nederland;
- Het verbeteren, instandhouden en ruimtelijk zekerstellen van de bereikbaarheid waarbij de gebruiker voorop staat;
- Het waarborgen van een leefbare en veilige omgeving waarin unieke natuurlijke en cultuurhistorische waarden behouden zijn.

Voor de drie rijksdoelen worden de 13 onderwerpen van nationaal belang benoemd. Hiermee geeft het Rijk aan waarvoor het verantwoordelijk is en waarop het resultaten wil boeken. Buiten deze nationale belangen hebben decentrale overheden beleidsvrijheid.

De drie hoofddoelen van het ruimtelijk en mobiliteitsbeleid kennen nationale opgaven die regionaal neerslaan. Opgaven van nationaal belang in Oost-Nederland (de provincies Gelderland en Overijssel) zijn:

- Het waar nodig verbeteren van de internationale achterlandverbindingen (weg, spoor en vaarwegen) die door Oost Nederland lopen. Dit onder andere ten behoeve van de mainports Rotterdam en Schiphol;
- Het formuleren van een integrale strategie voor het totale rivierengebied van Maas en Rijn (Waal, Nederrijn, Lek en de IJssel, deelprogramma rivieren van het Deltaprogramma) en de IJsselvelddelta (deelprogramma's zoetwater en rivieren) voor waterveiligheid in combinatie met bereikbaarheid, ruimtelijke kwaliteit, natuur, economische ontwikkeling en woningbouw;
- Het tot stand brengen en beschermen van de (herijkte) EHS, inclusief de Natura 2000 gebieden (zoals de Veluwe);
- Het robuust en compleet maken van het hoofdenrgienetwerk (380 kV), onder andere door het aanwijzen van het tracé voor aansluiting op het Duitse hoogspanningsnet.

Het 'Besluit algemene regels ruimtelijke ordening' (Barro) is als Algemene maatregel van Bestuur (AmvB) direct gekoppeld aan de SVIR. In het Barro is concreet aangegeven welke nationale belangen geborgd worden in bestemmingsplannen en andere plannen van de overheden.

4.1.1.2 Ladder voor duurzame verstedelijking

In de SVIR wordt de ladder voor duurzame verstedelijking geïntroduceerd. Deze ladder is per 1 oktober 2012 als motiveringseis in het Besluit ruimtelijke ordening (artikel 3.1.6, lid 2) opgenomen. Op 1 juli 2017 is de

Ladder in het Besluit ruimtelijke ordening gewijzigd. Aanleiding voor de wijziging waren de in de praktijk gesignaleerde knelpunten bij de uitvoering van de Ladder en de wens om te komen tot een vereenvoudigd en geoptimaliseerd instrument.

Doel van de ladder voor duurzame verstedelijking is een goede ruimtelijke ordening door een optimale benutting van de ruimte in stedelijke gebieden. Hierbij geldt een motiveringsvereiste voor het bevoegd gezag als nieuwe stedelijke ontwikkelingen planologisch mogelijk worden gemaakt. Teneinde een ontwikkeling adequaat te kunnen toetsen aan de ladder is het noodzakelijk inzicht te geven in de begrippen 'bestaand stedelijk gebied' en 'stedelijke ontwikkeling'.

In de Bro zijn in artikel 1.1.1 definities opgenomen voor:

bestaand stedelijk gebied: 'bestaand stedenbouwkundig samenstel van bebouwing ten behoeve van wonen, dienstverlening, bedrijvigheid, detailhandel of horeca, alsmede de daarbij behorende openbare of sociaal culturele voorzieningen, stedelijk groen en infrastructuur'.

stedelijke ontwikkeling: 'ruimtelijke ontwikkeling van een bedrijventerrein of zeehaventerrein, of van kantoren, detailhandel, woningbouwlocaties of andere stedelijke voorzieningen'.

Bij het beschrijven van de behoefte dient te worden uitgegaan van het saldo van de aantoonbare vraag naar de voorgenomen ontwikkeling (de komende tien jaar, zijnde de looptijd van het bestemmingsplan) verminderd met het aanbod in planologische besluiten, ook als het feitelijk nog niet is gerealiseerd (harde plancapaciteit).

4.1.2 Toetsing aan de ladder voor duurzame verstedelijking

Beschrijving van de behoefte aan de voorgenomen ontwikkeling

Het ledenaantal van Schutterij EMM Giesbeek is vrijwel stabiel, in 2015 was het aantal leden 780 personen. Het aantal actieve leden is echter vanaf 1980 gegroeid van 16 naar 100 leden. Dat zijn leden die wekelijks actief zijn bij het handboogschieten, kruisboogschieten, luchtdrukpistool- en geweschieten, vendelen en darten. Het huidige gebouw belemmert de verdere ontwikkeling van de vereniging. Het gebouw heeft niet de juiste afmetingen om de activiteiten te kunnen beoefenen. Daarnaast is er niet voldoende ruimte voor opslag. De voorgenomen ontwikkeling voorziet in een schuttersgebouw, met een oppervlakte van 845 m², die wel de juiste afmetingen heeft en waarin de benodigde voorzieningen aanwezig zijn.

Gelet op het vorenstaande wordt gesteld dat de gewenste ontwikkeling voorziet in de kwantitatieve en kwalitatieve (regionale/lokale) behoefte.

Binnen of buiten bestaand stedelijk gebied

De ontwikkeling vindt plaats in bestaand stedelijk gebied. Hiermee is sprake van zuinig en zorgvuldig ruimtegebruik, indachtig het doel van de ladder voor duurzame verstedelijking, waarbij wordt gestreefd naar een optimale benutting van de ruimte in stedelijk gebied. Met de ontwikkeling is een passende herinvulling van het projectgebied gevonden. Daarnaast wordt opgemerkt dat het huidige verenigingsgebouw van de Schutterij EMM Giesbeek aan de Landaansestraat 6a te Giesbeek ook door een andere vereniging wordt gebruikt. Het gebouw zal dus niet leeg komen te staan.

Conclusie

Gelet op het vorenstaande wordt gesteld dat er sprake is van behoefte en een ontwikkeling binnen bestaand stedelijk gebied. Hiermee voldoet het voornemen aan de geactualiseerde 'Ladder voor duurzame verstedelijking'.

4.1.3 Conclusie toetsing aan het rijksbeleid

De Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte laat zich niet specifiek uit over dergelijke lokale ontwikkelingen. De voorgenomen ontwikkeling raakt geen rijksbelangen als opgenomen in de structuurvisie. De Ladder voor duurzame verstedelijking staat de uitvoerbaarheid niet in de weg.

4.2 Provinciaal beleid

4.2.1 Omgevingsvisie Gelderland

4.2.1.1 Algemeen

De provincie Gelderland heeft een integraal provinciaal beleidsplan, de Omgevingsvisie Gelderland. De Provinciale Staten van Gelderland heeft de Omgevingsvisie op 9 juli 2014 vastgesteld. De laatste wijzigingen zijn op 28 juni 2017 vastgesteld. Op dit moment werkt de provincie Gelderland aan het Actualisatieplan Omgevingsvisie (december 2017). Op 20 juni 2017 stelden Gedupeerde Staten van Gelderland het Actualisatieplan Omgevingsvisie in ontwerp vast.

In de Omgevingsvisie (2014) heeft de provincie twee doelen gedefinieerd die de rol en kerntaken van de provincie als middenbestuur benadrukken. De doelen zijn:

1. een duurzame economische structuurversterking;
2. het borgen van de kwaliteit en de veiligheid van onze leefomgeving.

Deze doelen versterken elkaar en kunnen niet los van elkaar gezien worden. Economische structuurversterking vraagt om een aantrekkelijk vestigingsklimaat. Dat is meer dan een goede bereikbaarheid en voldoende vestigingsmogelijkheden. Het betekent ook een aantrekkelijke woon- en leefomgeving met de unieke kwaliteiten van natuur, water en landschap in Gelderland. In deze Omgevingsvisie staat het 'fysieke' in de leefomgeving centraal. Tegelijk zit er een sterke 'sociale' component aan de opgaven voor sterke steden en een vitaal landelijk gebied.

4.2.1.2 Vrijtijdseconomie

De provincie en haar partners zien de volgende opgaven voor een gezonde vrijetijdseconomie:

1. voorzien in een kwalitatieve en kwantitatieve behoefte voor vrijetijdsbesteding in Gelderland en een verhoging van de kwaliteit van het toeristisch product,
2. vergroten van de bijdrage van vrijetijdseconomie aan de werkgelegenheid en het inkomen van de mensen in Gelderland,
3. de vrijetijdseconomie ondersteunen bij het aanpassen aan de eisen van deze tijd (duurzaam, maatschappelijk verantwoord ondernemen, ruimtelijke kwaliteit),
4. ondersteunen van de vrijetijdseconomie als nieuwe economische drager op het platteland,
5. cultuurhistorie vermarkten voor vrijetijdseconomie;
6. meer Gelderse burgers laten sporten en bewegen ter bevordering van de gezondheid en sociale cohesie en ter vermindering van overgewicht;
7. het initiatief nemen voor een Gelders wandelnetwerk om het recreatief toeristisch product 'Gelderland wandel-provincie nr.1' te ontwikkelen en een infrastructuur te bieden die bewegingsarmoede tegengaat.

De provincie en haar partners willen ruimte bieden aan kwaliteitsverbeteringen en innovatie van recreatiebedrijven. Tegelijkertijd willen zij zorgvuldig omgaan met de ruimte. Leegstand en verpaupering in de bestaande voorraad moeten worden voorkomen en een goede inpassing is nodig. De bijzondere natuur-, landschaps- en cultuurhistorische waarden in Gelderland staan daarbij centraal.

4.2.1.3 Toetsing van het initiatief aan de Omgevingsvisie Gelderland

Het realiseren van een nieuw schuttersgebouw zorgt voor een duurzaam ontwikkelingsperspectief voor Schutterij EMM Giesbeek. De ontwikkeling draagt daarnaast bij aan de leefbaarheid en sociale cohesie, en ondersteund bij het op peil houden van het voorzieningenniveau. Tevens heeft de uitbreiding geen negatief effect op de ruimtelijke kwaliteit en zal er geen leegstand in de bestaande voorraad ontstaan.

Gezien het vorenstaande wordt geconcludeerd dat de ontwikkeling in overeenstemming is met de Omgevingsvisie Gelderland.

4.2.2 Omgevingsverordening Gelderland

4.2.2.1 Algemeen

De provincie beschikt over een palet van instrumenten waarmee zij haar ambities realiseert. De verordening wordt ingezet voor die onderwerpen waarvoor de provincie eraan hecht dat de doorwerking van het beleid van de Omgevingsvisie juridisch gewaarborgd is. De verordening voorziet ten opzichte van de Omgevingsvisie niet in nieuw beleid en is daarmee dus beleidsneutraal. De inzet van de verordening als juridisch instrument om de doorwerking van het provinciaal beleid af te dwingen is beperkt tot die onderdelen van het beleid waarvoor de inzet van algemene regels noodzakelijk is om provinciale belangen veilig te stellen of om uitvoering te geven aan wettelijke verplichtingen.

4.2.2.2 Van toepassing zijnde artikel

In voorliggend geval is in het kader van deze onderbouwing uitsluitend artikel 2.8.2.1 van belang.

Artikel 2.8.2.1 Molenbiotoop

1. In bestemmingsplannen die betrekking hebben op gronden gelegen binnen de Molenbiotoop wordt geen nieuwe bebouwing danwel beplanting toegestaan, tenzij in de toelichting bij het bestemmingsplan wordt aangetoond dat het functioneren van de molen door middel van windvang niet wordt beperkt.
2. Het bepaalde in het eerste lid geldt niet voor de molens staande en gelegen in het Nederlands Openluchtmuseum te Arnhem.

4.2.2.3 Toetsing van het initiatief aan de Gelderse Omgevingsverordening

Ter plaatse van het projectgebied wordt een schuttersgebouw met een maximale bouwhoogte van circa 5,9 meter gerealiseerd. Molen De Hoop, gelegen aan de Meentsestraat 3 in Giesbeek, ligt op een afstand van circa 245 meter van het schuttersgebouw. Gesteld wordt dat de ontwikkeling, vanwege de zeer beperkte hoogte van de bebouwing, geen invloed heeft op het functioneren van de molen.

4.2.3 Toetsing van het provinciaal beleid

Geconcludeerd wordt dat het voornemen in overeenstemming is met de Omgevingsvisie Gelderland en Gelderse Omgevingsverordening.

4.3 Gemeentelijk beleid

4.3.1 Structuurvisie gemeente Zevenaar 2030

4.3.1.1 Algemeen

Op 20 februari 2013 is de structuurvisie gemeente Zevenaar voor 2030 vastgesteld. De Structuurvisie Zevenaar is het ontwikkelingskader van de gemeente Zevenaar tot 2030. De visie geeft richting aan de ruimtelijke, economische en maatschappelijke ontwikkelingen van de gemeente Zevenaar tot 2030. Het geeft een samenhangend beeld van de gewenste ontwikkelingen met een ruimtelijke component voor de periode tot 2030. De Structuurvisie is het integrale kompas voor toekomstig beleid van de gemeente Zevenaar. In de structuurvisie wordt ingezet op een vijftal hoofdpunten:

1. Versterken van de identiteit van Zevenaar met aandacht voor de diversiteit in landschappen, kernen en functies
2. Voldoende plek voor stedelijke ontwikkelingen tot 2030
3. Behoud van kwalitatief goede woon- en werkgebieden en goede voorzieningen
4. Tegengaan van versnippering van de leefomgeving inclusief het leefbaar houden van de kernen
5. Nadrukkelijker inzetten op een duurzame ontwikkeling

De opgaven worden benaderd vanuit de drie kernwaarden: 'verbinden', 'diversiteit' en 'kwaliteit'. Deze kernwaarden vormen de rode draad van waaruit de gemeente Zevenaar de komende jaren werkt.

Afbeelding 4.1: Uitsnede structuurvisieplankaart 2012-2030

Op basis van de structuurvisieplankaart is het projectgebied gelegen binnen 'bestaand wonen kernen'. De structuurvisie zet voor wat betreft het westelijk deel van Giesbeek in op het versterken van de verbinding tussen Giesbeek en het Rhederlaag. Dit kan bijvoorbeeld door heldere fysieke verbindingen en waar nodig stedenbouwkundige ingrepen. Daarnaast wordt er in de structuurvisie aangegeven dat nieuwe ontwikkelingen moeten aansluiten bij de behoefte van de mensen uit Giesbeek en dat de gemeente graag wil dat het verenigingsleven in Giesbeek wordt versterkt.

4.3.1.2 Toetsing van het initiatief aan de 'Structuurvisie gemeente Zevenaar 2030'

De voorgenomen ontwikkeling in het projectgebied past binnen de doelstellingen om aan te sluiten bij de behoefte van de mensen uit Giesbeek en het verenigingsleven in Giesbeek te versterken. Daarnaast draagt de ontwikkeling bij aan de leefbaarheid en sociale cohesie. Gesteld kan worden dat het beleid uit de structuurvisie het initiatief niet in de weg staat.

4.3.2 Nota Ruimtelijke kwaliteit

4.3.2.1 Algemeen

In de Nota Ruimtelijke kwaliteit (vastgesteld 24 oktober 2012) is het welstandsbeleid voor de gemeente Zevenaar vastgelegd. Het projectgebied valt onder het deelgebied 'Meentsestraat'. Bij dit gebied past een regulier welstandsniveau. In de nota worden voor dit deelgebied welstandscriteria genoemd.

Welstandscriteria

Ligging

- de bebouwing is georiënteerd op de straat;
- de bebouwing is geplaatst in een verspringende rooilijn;
- de hoofdmassa's hebben een ruime onderlinge afstand (tussen de hoofdmassa's is een onbebouwde ruimte aanwezig);
- het bebouwingsbeeld wordt bepaald door een reeks van individuele bouwmassa's.

Massa

- de bebouwing bestaat uit 1 of 2 lagen met kap;

- de nokrichting sluit aan bij de hoofdmassa; nieuwbouw heeft een nokrichting haaks op de straat;
- blinde gevels aan de zijde van de openbare ruimte zijn niet toegestaan, hoekpanden hebben derhalve 2 representatieve gevels.

Materialen en kleuren

- bij de gevels is lichtbruine tot roodbruine baksteen, keimwerk of (wit)pleisterwerk toegepast;
- toepassing van fel rode of antracietkleurige dakpannen, bij voorkeur gebakken pannen of riet;
- het gebruik van sterk contrasterende kleuren is niet toegestaan.

4.3.2.2 Toetsing van het initiatief 'Nota ruimtelijke kwaliteit'

In hoofdstuk 3 van deze onderbouwing zijn een aantal impressietekeningen van het schuttersgebouw opgenomen. Op deze impressietekeningen is te zien dat er rekening is gehouden met de bestaande karakteristiek van het omliggende gebied. Daarnaast zijn de bebouwingsmassa, oriëntatie, kleuren en materialen van het gebouw afgestemd op de gebouwen aan de Meentsestraat. Bij het beoordelen van de aanvraag voor een omgevingsvergunning voor het bouwen zal een definitief welstandsadvies worden uitgebracht.

4.3.3 Conclusie toetsing aan het gemeentelijk beleid

De ontwikkeling sluit aan bij het relevante beleid van de gemeente Zevenaar. Overige beleidsdocumenten zijn niet van toepassing op de ontwikkeling.

HOOFDSTUK 5 MILIEU- EN OMGEVINGSASPECTEN

Op grond van artikel 3.1.6 van het Besluit ruimtelijke ordening moet in de ruimtelijke onderbouwing ten behoeve van een omgevingsvergunning een beschrijving worden opgenomen van de wijze waarop de milieukwaliteitseisen bij het plan zijn betrokken. Daarbij moet rekening gehouden worden met de geldende wet- en regelgeving en met de vastgestelde (boven)gemeentelijke beleidskaders. Bovendien is een ruimtelijke onderbouwing vaak een belangrijk middel voor afstemming tussen de milieuaspecten en ruimtelijke ordening.

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het onderzoek naar de milieukundige uitvoerbaarheid beschreven. Het betreft de thema's geluid, bodem, luchtkwaliteit, externe veiligheid, milieuzonering, ecologie, geur, archeologie & cultuurhistorie en het Besluit milieueffectrapportage.

5.1 Geluid

5.1.1 Algemeen

De Wet geluidhinder (Wgh) bevat geluidsnormen en richtlijnen over de toelaatbaarheid van geluidniveaus als gevolg van rail- en wegverkeerslawaai en industriellawaai. De Wgh geeft aan dat een akoestisch onderzoek moet worden uitgevoerd bij het voorbereiden van de vaststelling van een bestemmingsplan of in dit geval het volgen van de uitgebreide procedure omgevingsvergunning, indien het plan een geluidgevoelig object maakt binnen een geluidszone van een bestaande geluidsbron of indien het plan een nieuwe geluidsbron mogelijk maakt. Het akoestisch onderzoek moet uitwijzen of de wettelijke voorkeursgrenswaarde bij geluidgevoelige objecten wordt overschreden en zo ja, welke maatregelen nodig zijn om aan de voorkeursgrenswaarde te voldoen.

5.1.2 Situatie projectgebied

Een schuttersgebouw wordt in het kader van de Wgh niet aangemerkt als geluidgevoelig object. Derhalve worden de aspecten rail- en wegverkeerslawaai buiten beschouwing gelaten. Ook zijn in de nabijheid van het projectgebied geen gezoneerde industrieterreinen aanwezig.

Wel wordt met dit plan een geluidsbron toegevoegd. In paragraaf 5.5. wordt aan de hand van de VNG-uitgave 'Bedrijven en milieuzonering' nader ingegaan op de milieubelasting van het project op de omgeving. Hierbij wordt onder andere het aspect geluid betrokken. Op deze plaats wordt geconcludeerd dat het aspect geluid geen belemmering voor dit plan oplevert.

5.1.3 Conclusie

De Wet geluidhinder vormt geen belemmering voor de in deze ruimtelijke onderbouwing besloten ontwikkeling.

5.2 Bodemkwaliteit

5.2.1 Algemeen

Bij het verlenen van een omgevingsvergunning dient te worden bepaald of de aanwezige bodemkwaliteit past bij het toekomstige gebruik van die bodem en of deze optimaal op elkaar kunnen worden afgestemd. Om hierin inzicht te krijgen, dient doorgaans een bodemonderzoek te worden verricht.

Van Der Poel B.V. heeft ter plaatse van het projectgebied een verkennend bodemonderzoek uitgevoerd. De resultaten en conclusies van dit onderzoek worden hierna weergegeven. Voor een nadere toelichting hierop wordt verwezen naar het onderzoeksrapport welke is opgenomen in bijlage 1 bij deze onderbouwing.

5.2.2 Situatie projectgebied

Vooronderzoek

Uit het vooronderzoek blijkt dat de onderzoekslocatie sinds de jaren '50 van de vorige eeuw bebouwd is geweest met woningen en schuren. De gebouwen waren in gebruik door een schietvereniging. De opstallen zijn in 2016 gesloopt. Uit het vooronderzoek blijkt dat de voormalige bebouwing is ontdaan van de asbesthoudende materialen en dat in 1994 een ondergrondse HBO-tank is gereinigd en gevuld met zand. Van beide acties zijn certificaten aanwezig.

Grond onverdacht terreindeel

Ter plaatse van het onverdachte terreindeel zijn voor geen van de geanalyseerde parameters verhoogde gehalten aangetoond. Dit geldt ook voor het separaat ingezette monster waarin visueel kolengruis is waargenomen.

Voormalige ondergrondse tank

In de ondergrond ter plaatse van de voormalige ondergrondse HBO-tank zijn op een diepte van 2,0 – 2,5 m-mv verhoogde gehalten aan minerale olie aangetoond. Middels het plaatsen van aanvullende boringen en de uitgevoerde analyses is de omvang vastgesteld. De omvang van de verontreiniging in de grond door middel van visuele waarneming en analyses is vastgesteld op circa 45 m³. In het grondwater is voor minerale olie een interventiewaardeoverschrijding vastgesteld. De omvang van de grondwaterverontreiniging met minerale olie is niet vastgesteld. Naar de omvang van de grondwaterverontreiniging zal nader onderzoek moeten worden verricht.

Asbest

Bij de beoordeling van het terrein en het opgeboorde materiaal is ook speciaal gelet op asbest(houdende) materialen. Deze zijn zintuiglijk niet op de bodem en in het opgeboorde materiaal ter plaatse van het onderzoeksterrein waargenomen.

5.2.3 Conclusie

De resultaten van het onderzoek vormen aanleiding tot nader onderzoek naar de aangetroffen grondwaterverontreiniging ter plaatse van de voormalige ondergrondse HBO-tank. De minerale olie verontreiniging in de grond is in beeld.

5.3 Luchtkwaliteit

5.3.1 Algemeen

Om een goede luchtkwaliteit in Europa te garanderen heeft de Europese unie een viertal kaderrichtlijnen opgesteld. De hiervan afgeleide Nederlandse wetgeving is vastgelegd in hoofdstuk 5, titel 2 van de Wet milieubeheer.

In de Wet milieubeheer staan ondermeer de grenswaarden voor de verschillende luchtverontreinigende stoffen. Onderdeel van de Wet milieubeheer zijn de volgende Besluiten en Regelingen:

- Besluit en de Regeling niet in betekenende mate bijdragen (luchtkwaliteitseisen);
- Besluit gevoelige bestemmingen (luchtkwaliteitseisen);

5.3.1.1 Besluit en de Regeling niet in betekenende mate

Het Besluit niet in betekenende mate bijdragen (NIBM) staat bouwprojecten toe wanneer de bijdrage aan de luchtkwaliteit van het desbetreffende project niet in betekenende mate is. Het begrip "niet in betekenende mate" is gedefinieerd als 3% van de grenswaarden uit de Wet milieubeheer. Het gaat hierbij uitsluitend om stikstofdioxide (NO₂) en fijn stof (PM₁₀). Toetsing aan andere luchtverontreinigende stoffen uit de Wet milieubeheer vindt niet plaats.

In de Regeling NIBM is een lijst met categorieën van gevallen (inrichtingen, kantoor- en woningbouwlocaties) opgenomen die niet in betekenende mate bijdragen aan de luchtverontreiniging. Enkele voorbeelden zijn:

- woningen: 1500 met een enkele ontsluitingsweg;
- woningen: 3000 met twee ontsluitingswegen;
- kantoren: 100.000 m² bruto vloeroppervlak met een enkele ontsluitingsweg.

Als een ruimtelijke ontwikkeling niet genoemd staat in de Regeling NIBM kan deze nog steeds niet in betekenende mate bijdragen. De bijdrage aan NO₂ en PM₁₀ moet dan minder zijn dan 3% van de grenswaarden. Dit komt overeen met 1,2 microgram/m³ voor NO₂ en PM₁₀.

5.3.1.2 Besluit gevoelige bestemmingen

Dit besluit is opgesteld om mensen die extra gevoelig zijn voor een matige luchtkwaliteit aanvullend te beschermen. Deze 'gevoelige bestemmingen' zijn scholen, kinderdagverblijven en verzorgings-, verpleeg- en bejaardentehuizen. Woningen en ziekenhuizen/ klinieken zijn geen gevoelige bestemmingen.

De grootste bron van luchtverontreiniging in Nederland is het wegverkeer. Het Besluit legt aan weerszijden van rijkswegen en provinciale wegen zones vast. Bij rijkswegen is deze zone 300 meter, bij provinciale wegen 50 meter. Bij realisatie van 'gevoelige bestemmingen' binnen deze zones is toetsing aan de grenswaarden die genoemd zijn in de Wet milieubeheer nodig.

5.3.2 Situatie projectgebied

Het project betreft het realiseren van een schuttersgebouw. Gelet op de aard en omvang van dit project, in verhouding tot de categorieën zoals hiervoor zijn beschreven in paragraaf 5.3.1.1, kan worden gesteld dat voorliggend project 'niet in betekende mate bijdraagt' aan de luchtverontreiniging.

Tot slot wordt geconcludeerd dat de ontwikkeling niet in aanmerking komt als een gevoelige bestemming in het kader van het Besluit gevoelige bestemmingen.

5.3.3 Conclusie

Het aspect 'luchtkwaliteit' vormt geen beletsel voor de uitvoerbaarheid van het project.

5.4 Externe veiligheid

5.4.1 Algemeen

Externe veiligheid is een beleidsveld dat is gericht op het beheersen van risico's die ontstaan voor de omgeving bij de productie, de opslag, de verlading, het gebruik en het transport van gevaarlijke stoffen. Op de diverse aspecten van externe veiligheid is afzonderlijke wetgeving van toepassing. Voor risicovolle bedrijven gelden onder meer:

- het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi);
- de Regeling externe veiligheid inrichtingen (Revi);
- het Registratiebesluit externe veiligheid;
- het Besluit risico's zware ongevallen 2015 (Brzo 2015);
- het Vuurwerkbesluit.

Voor vervoer van gevaarlijke stoffen geldt de 'Wet Basisnet vervoer gevaarlijke stoffen' (Wet Basisnet). Dat vervoer gaat over water, spoor, wegen of door de lucht. De regels van het Basisnet voor ruimtelijke ordening zijn vastgelegd in:

- het Besluit externe veiligheid transportroutes (Bevt);
- de Regeling basisnet;
- de (aanpassing) Regeling Bouwbesluit (veiligheidszone en plasbrandaandachtsgebied).

Het transporteren van stoffen per buisleiding is geregeld in het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb).

Het doel van wetgeving op het gebied van externe veiligheid is risico's waaraan burgers in hun leefomgeving worden blootgesteld vanwege risicovolle inrichtingen en activiteiten tot een aanvaardbaar minimum te beperken. Het is noodzakelijk inzicht te hebben in de kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten en het plaatsgebonden en het groepsrisico.

Plaatsgebonden risico

Het plaatsgebonden risico heeft tot doel om hetzelfde minimale beschermingsniveau te bieden voor iedere burger in Nederland. Het plaatsgebonden risico beschrijft de kans per jaar dat een onbeschermd individu komt te overlijden door een ongeval met gevaarlijke stoffen. Het plaatsgebonden risico wordt uitgedrukt in risicocontouren rondom de risicobron (bedrijf, weg, spoorlijn etc.), waarbij de 10^{-6} contour (kans van 1 op 1 miljoen op overlijden) de maatgevende grenswaarde is.

Groepsrisico

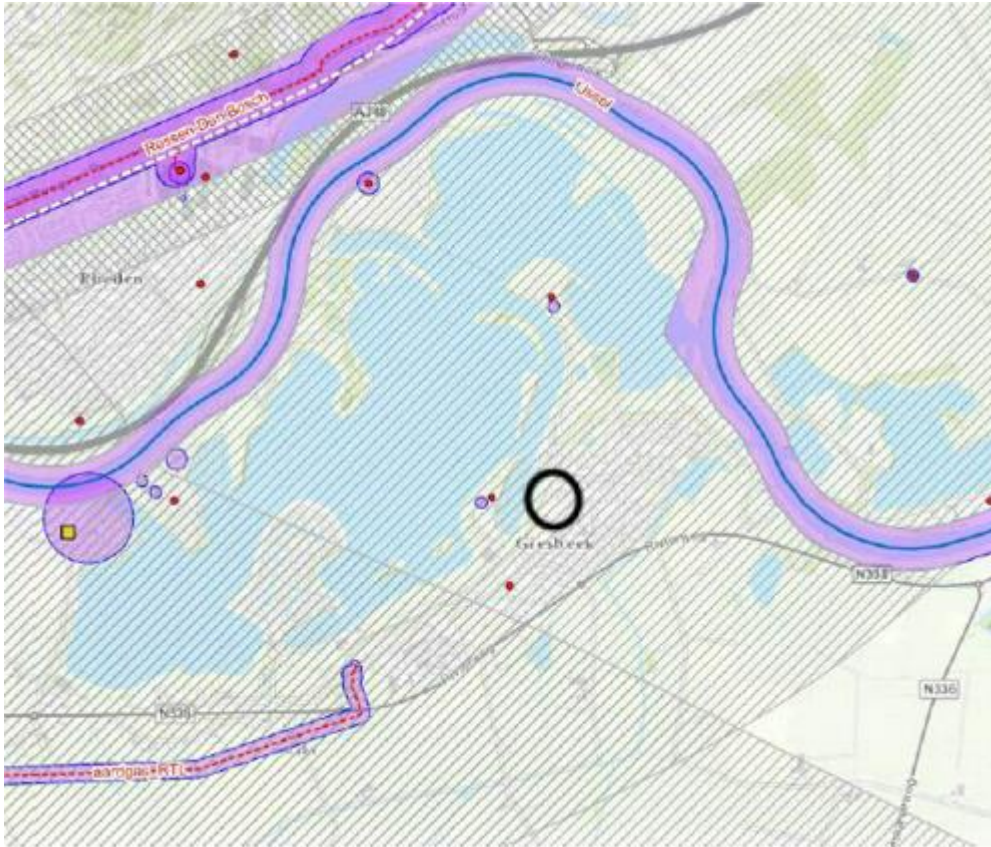
Het groepsrisico is een afwegingsinstrument dat tot doel heeft een bewuste afweging te stimuleren over het risico op een ongeval met een groot aantal slachtoffers. Het groepsrisico beschrijft de kans dat een groep van 10 of meer personen gelijktijdig komt te overlijden ten gevolge van een ongeval met gevaarlijke stoffen. Het groepsrisico geeft een indicatie van de maatschappelijke ontwrichting in geval van een ramp. Het groepsrisico wordt uitgedrukt in een grafiek, waarin de kans op overlijden van een bepaalde groep (bijvoorbeeld 10, 100 of 1000 personen) wordt afgezet tegen de kans daarop. Voor het groepsrisico geldt de oriëntatiewaarde als ijkpunt in de verantwoording (géén norm).

Voor elke verandering van het groepsrisico (af- of toename) in het invloedsgebied moet verantwoording worden afgelegd over de wijze waarop de toelaatbaarheid van deze verandering in de besluitvorming is betrokken.

Samen met de hoogte van groepsrisico moeten andere kwalitatieve aspecten worden meegewogen in de beoordeling van het groepsrisico. Onder deze aspecten vallen zelfredzaamheid en bestrijdbaarheid. Onderdeel van deze verantwoording is overleg met (advies vragen aan) de veiligheidsregio.

5.4.2 Situatie projectgebied

Het plan behelst het mogelijk maken van een schuttersgebouw met bijbehorende parkeer- en ontsluitingsvoorzieningen aan de Meentsestraat 44a in Giesbeek. De huidige bestemmingen van de verschillende gronden zijn 'Bedrijf', 'Agrarisch' en 'Wonen'. Op basis van de risicokaart van de provincie Gelderland is een inventarisatie gemaakt van de risicobronnen in en rondom het projectgebied, die een extern veiligheidsrisico kunnen veroorzaken. In onderstaande afbeelding is een uitsnede opgenomen van de provinciale risicokaart.

Afbeelding 5.1 Uitsnede provinciale risicokaart Meentsestraat 44a Giesbeek (geraadpleegd op 18 december 2017 (zwarte cirkel = ligging projectgebied)).

De informatie van de provinciale risicokaart levert de volgende inzichten op:

Rondom het projectgebied zijn geen buisleidingen en inrichtingen aanwezig met een extern veiligheidsrisico. Wel ligt op ongeveer 2.500 meter ten noorden van het plan de spoorlijn Arnhem-Zutphen. Over deze transportroute vindt vervoer van gevaarlijke stoffen plaats. Op basis van de Regeling basisnet is vastgesteld dat de plaatsgebonden risicocontour 10^{-6} van deze risicobron niet over het projectgebied ligt.

Ten aanzien van het groepsrisico ligt het plan binnen het invloedsgebied van de spoorlijn Arnhem-Zutphen. Ontwikkelingen hierbinnen hebben mogelijk invloed op de hoogte van het groepsrisico. Omdat de afstand tussen het plan en de risicobron groter dan 200 meter is, heeft de wetgever aangegeven dat het groepsrisico alleen beperkt verantwoord hoeft te worden. Hierdoor hoeft niet de hoogte van het groepsrisico in beeld gebracht te worden, maar enkel de aspecten zelfredzaamheid en beheersbaarheid.

Verantwoording groepsrisico

Het plan ligt in het invloedsgebied groepsrisico van de spoorlijn Arnhem-Zutphen. Conform vigerende wetgeving moet de gemeente hierdoor het groepsrisico verantwoorden. Meer specifiek gaat het om de wettelijke verplichting op grond van Besluit externe veiligheid transportroutes (Bevt) artikel 7 en 9 vanwege het vervoer van gevaarlijke stoffen. Omdat het plan op meer dan 200 meter van deze transportroute ligt, hoeft enkel ingegaan te worden op de bestrijdbaarheid en zelfredzaamheid. Hierop heeft de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM) op 14 december 2017 (kenmerk: 171214-0044) het volgende geadviseerd: De VGGM ziet in het kader van de verantwoording groepsrisico geen aanleiding om aanvullend te adviseren over de bestrijdbaarheid en zelfredzaamheid. Onderstaand een beschouwing van deze aspecten.

Bestrijdbaarheid

Bij een calamiteit zal de brandweer zich inzetten om de effecten ten gevolge van het incident te beperken. Deze inzet zal voornamelijk plaatsvinden dicht bij de bron. De mate van bestrijdbaarheid wordt vooral bepaald door de veiligheidsvoorzieningen en het aantal aanwezigen dicht bij de risicobron. De mogelijkheden voor bestrijdbaarheid worden daarom niet verder in beschouwing genomen.

Zelfredzaamheid

Bij een calamiteit is het belangrijk dat de aanwezigen in het projectgebied worden geïnformeerd hoe te handelen bij een incident. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van de zogenaamde waarschuwings- en alarmeringspalen (WAS palen) en NL-Alert. Bij een scenario waarin toxische stoffen vrijkomen is het advies om te schuilen in een gebouw, waarvan ramen, deuren en ventilatie gesloten kunnen worden. De mogelijkheden voor zelfredzaamheid zijn voldoende.

5.4.3 Conclusie

Het projectgebied ligt buiten de plaatsgebonden risicocontour 10^{-6} van een inrichting, buisleiding en transportroute met een extern veiligheidsrisico. De plaatsgebonden risicocontour van de diverse risicobronnen vormt geen belemmering voor de realisatie van het plan.

Ten aanzien van het groepsrisico ligt het projectgebied in het invloedsgebied van de spoorlijn Arnhem-Zutphen. Op basis van de beperkte verantwoording groepsrisico (zie hierboven) kan worden geconcludeerd dat het ruimtelijke initiatief geen significant effect heeft op het groepsrisico en op de mogelijkheden voor de bestrijdbaarheid en zelfredzaamheid. Daarmee is het aspect externe veiligheid geen belemmering voor de realisatie van het plan.

5.5 Milieuzonering

5.5.1 Algemeen

Zowel de ruimtelijke ordening als het milieubeleid stellen zich ten doel een goede kwaliteit van het leefmilieu te handhaven en te bevorderen. Dit gebeurt onder andere door milieuzonering. Onder milieuzonering verstaan we het aanbrengen van een voldoende ruimtelijke scheiding tussen milieubelastende bedrijven of inrichtingen enerzijds en milieugevoelige functies als wonen en recreëren anderzijds. De ruimtelijke scheiding bestaat doorgaans uit het aanhouden van een bepaalde afstand tussen milieubelastende en milieugevoelige functies. Die onderlinge afstand moet groter zijn naarmate de milieubelastende functie het milieu sterker belast.

Voor het bepalen van de aan te houden afstanden wordt de VNG-uitgave 'Bedrijven en Milieuzonering' uit 2009 gehanteerd. Deze uitgave bevat een lijst, waarin voor een hele reeks van milieubelastende activiteiten (naar SBI-code gerangschikt) richtafstanden zijn gegeven ten opzichte van milieugevoelige functies. De lijst geeft richtafstanden voor de ruimtelijk relevante milieuaspecten geur, stof, geluid en gevaar. De grootste van de vier richtafstanden is bepalend voor de indeling van een milieubelastende activiteit in een milieucategorie en daarmee ook voor de uiteindelijke richtafstand. De richtafstandenlijst gaat uit van gemiddeld moderne bedrijven. Indien bekend is welke activiteiten concreet zullen worden uitgeoefend, kan gemotiveerd worden uitgegaan van de daadwerkelijk te verwachten milieubelasting, in plaats van de richtafstanden. De afstanden worden gemeten tussen enerzijds de grens van de bestemming die de milieubelastende functie(s) toelaat en anderzijds de uiterste situering van de gevel van een milieugevoelige functie die op grond van het bestemmingsplan/wijzigingsplan mogelijk is. Hoewel deze richtafstanden indicatief zijn, volgt uit jurisprudentie dat deze afstanden als harde eis gezien worden door de Raad van State bij de beoordeling of woningen op een passende afstand van bedrijven worden gesitueerd.

5.5.2 Gebiedstypen

In de VNG-uitgave 'Bedrijven en Milieuzonering' is een tweetal gebiedstypen te onderscheiden; 'rustige woonwijk' en 'gemengd gebied'. Een rustige woonwijk is een woonwijk die is ingericht volgens het principe van functiescheiding. Overige functies komen vrijwel niet voor. Langs de randen is weinig verstoring van verkeer. Op basis van de VNG-uitgave wordt het buitengebied gerekend tot een met het omgevingstype 'rustige woonwijk' vergelijkbaar omgevingstype.

Het omgevingstype 'gemengd gebied' wordt in de VNG-uitgave 'Bedrijven en milieuzonering' als volgt omschreven: 'Een gemengd gebied is een gebied met een matige tot sterke functiemenging. Direct naast woningen komen andere functies voor zoals winkels, horeca en kleine bedrijven. Ook lintbebouwing in het

buitengebied met overwegend agrarische en andere bedrijvigheid kan als gemengd gebied worden beschouwd. Gebieden die direct langs de hoofdinfrastructuur liggen, behoren eveneens tot het omgevingstype gemengd gebied. Hier kan de verhoogde milieubelasting voor geluid de toepassing van kleinere richtafstanden rechtvaardigen. Geluid is voor de te hanteren afstand van milieubelastende activiteiten veelal bepalend.'

Het projectgebied is gelegen aan de rand van de kern Giesbeek, waarbij geen sprake is van matige of sterke functiemenging. Derhalve kan in dit geval worden uitgegaan van het omgevingstype 'rustige woonwijk'.

Milieucategorie	Richtafstanden tot omgevingstype rustige woonwijk	Richtafstanden tot omgevingstype gemengd gebied
1	10 m	0 m
2	30 m	10 m
3.1	50 m	30 m
3.2	100 m	50 m
4.1	200 m	100 m
4.2	300 m	200 m
5.1	500 m	300 m
5.2	700 m	500 m
5.3	1.000 m	700 m
6	1.500 m	1.000 m

5.5.3 Situatie projectgebied

5.5.3.1 Algemeen

Aan de hand van vorenstaande regeling is onderzoek verricht naar de feitelijke situatie. De VNG-uitgave "Bedrijven en Milieuzonering" geeft een eerste inzicht in de milieuhinder van inrichtingen.

Zoals al hiervoor genoemd dient bij het realiseren van nieuwe functies gekeken te worden naar de omgeving waarin de nieuwe functies gerealiseerd worden. Hierbij spelen twee vragen een rol:

1. past de nieuwe functie in de omgeving? (externe werking);
2. laat de omgeving de nieuwe functie toe? (interne werking).

5.5.3.2 Externe werking

Hierbij gaat het met name om de vraag of de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling leidt tot een situatie die, vanuit hinder of gevaar bezien, in strijd is te achten met een goede ruimtelijke ontwikkeling. Daarvan is sprake als het woon- en leefklimaat van omwonenden wordt aangetast.

Op basis van de VNG-uitgave 'Bedrijven en milieuzonering' kan het schuttersgebouw van Schutterij EMM Giesbeek het best worden vergeleken met 'Schietinrichtingen – buitenbanen met voorzieningen: boogbanen – binnenbanen: boogbanen' (maximale milieucategorie 2), aangezien de activiteiten zich beperken tot handboogschieten, kruisboogschieten, luchtdrukpistool- en geweerschieten, vendelen en darten. De activiteiten zullen hoofdzakelijk inpandig plaatsvinden. Het handboogschieten en vendelen zal ook buiten worden beoefend. De maximale richtafstanden bedragen 30 meter voor geluid en 30 meter voor gevaar.

De meest nabijgelegen milieugevoelige objecten betreffen de woningen aan de Meentsestraat [REDACTED]. Op basis van het geldende bestemmingsplan mogen woningen uitsluitend binnen bouwvlakken worden gebouwd. De afstand tussen het schuttersgebouw en het dichtstbijzijnde bouwvlak (Meentsestraat [REDACTED]) bedraagt circa 47 meter. Hiermee wordt voldaan aan de richtafstanden. Er mag derhalve vanuit worden gegaan dat er ter plaatse van de woningen sprake is van een goed woon- en leefklimaat.

Het schuttersgebouw zal incidenteel ook voor besloten feestjes worden gebruikt. Dit gebruik is vergelijkbaar met horeca. De grootste richtafstand bedraagt 30 meter. Deze afstand moet worden aangehouden voor discotheken en muziekcafés. Ook voor dit gebruik wordt ruim voldaan aan de richtwaarden en is akoestisch onderzoek niet noodzakelijk. Overigens zullen feestjes alleen in het clubgebouw plaatsvinden, dus niet buiten. Om te bereiken dat aan de geluidsvoorschriften wordt voldaan zullen voorzieningen worden getroffen en gedragsregels worden vastgesteld. Denk aan het dichthouden van ramen en deuren tijdens feestjes.

Indirecte hinder

Akoestische uitstraling gaat ook uit van verkeersaantrekkende werking als gevolg van personenverkeer. In dit geval gaat het om het rijden van voertuigen naar de parkeervoorziening. Het verkeer bereikt de parkeervoorziening via de bestaande in- en uitrit, die is gelegen tussen Meentsestraat [REDACTED].

Zoals reeds beschreven in paragraaf 3.2.2 zal het aantal verkeersbewegingen beperkt toenemen. Daarnaast geldt er op de Meentsestraat een 30-kilometer regime. Bij het afslaan zal de snelheid nog lager liggen. Hierdoor zal het akoestische bronvermogen van voertuigen dalen. Derhalve is de verwachting dat aan de geluidsnormen uit de Activiteitenbesluit zal worden voldaan.

5.5.3.3 Interne werking

Hierbij gaat het om de vraag of de nieuwe functie binnen het projectgebied hinder ondervindt van bestaande functies in de omgeving. De beoogde bebouwing wordt niet aangemerkt als een milieugevoelige functie. Van enige vorm van hinder is dan ook geen sprake.

5.5.4 Conclusie

Het aspect milieuzonering vormt geen belemmeringen voor de in deze ruimtelijke onderbouwing besloten ontwikkeling.

5.6 Geur

5.6.1 Wet geurhinder en veehouderij

De Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) vormt het toetsingskader voor vergunningsplichtige veehouderijen, als het gaat om geurhinder. De Wgv stelt één landsdekkend beoordelingskader met een indeling in twee categorieën. Voor diercategorieën waarvan de geuremissie per dier is vastgesteld, wordt deze waarde uitgedrukt in een ten hoogste toegestane geurbelasting op een geurgevoelig object. Voor de andere diercategorieën is die waarde een wettelijke vastgestelde afstand die ten minste moet worden aangehouden.

Voor diercategorieën waarvoor in de Wgv een geuremissie per dier is vastgesteld geldt dat, buiten een concentratiegebied, de geurbelasting op geurgevoelige objecten binnen de bebouwde kom niet meer dan 2 odour units per kubieke meter lucht mag bedragen. Voor geurgevoelige objecten buiten de bebouwde kom mag deze niet meer bedragen dan 8 odour units per kubieke meter lucht.

Op grond van de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) dient voor diercategorieën waarvoor per dier geen geuremissie is vastgesteld (bijvoorbeeld melkkoeien en paarden) en een geurgevoelig object de volgende afstanden aangehouden te worden:

- ten minste 100 meter indien het geurgevoelige object binnen de bebouwde kom is gelegen, en
- ten minste 50 meter indien het geurgevoelige object buiten de bebouwde kom is gelegen.

Voor meldingsplichtige veehouderijbedrijven gelden tevens vaste afstandseisen. Deze eisen zijn gebaseerd op en komen overeen met de vaste afstanden zoals opgenomen in de Wgv.

5.6.2 Activiteitenbesluit

Vanaf 1 januari 2013 is het Activiteitsbesluit ook van toepassing op agrarische activiteiten. Het Besluit landbouw milieubeheer is tegelijkertijd komen te vervallen. Agrarische bedrijven hebben geen vergunning meer nodig als al hun activiteiten onder de reikwijdte van het Activiteitenbesluit vallen. Dit zijn type B-bedrijven, zoals veehouderijen, kinderboerderijen (en andere bedrijven die kleinschalig dieren houden), glastuinbouwbedrijven, bedrijven met teelt in gebouwen, bedrijven met open teelt, agrarische loonwerkers en losse opslagen (bijvoorbeeld mest).

Voor geurhinder is in het Activiteitenbesluit een soortgelijk beoordelingskader opgenomen als in de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv). Zo gelden binnen en buiten de bebouwde kom dezelfde normen als in de

Wgv. Ook de geurbelasting wordt bepaald volgens het bepaalde in de Wgv. Hetzelfde geldt voor het meten van de afstanden.

5.6.3 Situatie projectgebied

In de omgeving van het projectgebied zijn geen veehouderijen gelegen. De dichtstbijzijnde veehouderij is gelegen aan de Landaansestraat 1 op een afstand van circa 720 meter van het projectgebied. Hiermee wordt ruimschoots voldaan aan de vaste afstand van 100 meter voor geurgevoelige objecten binnen de bebouwde kom.

5.6.4 Conclusie

Het aspect geur vormt geen belemmering voor de uitvoering van het gewenste plan.

5.7 Ecologie

5.7.1 Algemeen

Bescherming in het kader van de natuur wet- en regelgeving is op te delen in gebieds- en soortenbescherming. Bij gebiedsbescherming heeft men te maken met de Wet natuurbescherming (Wnb) en het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Soortenbescherming gaat uit van de bescherming van dier- en plantensoorten. Sinds 1 januari 2017 is het wettelijk kader ten aanzien van gebieds- en soortenbescherming vastgelegd in de Wet natuurbescherming.

5.7.2 Gebiedsbescherming

5.7.2.1 Natura 2000-gebieden

Natura 2000 is een samenhangend netwerk van natuurgebieden in Europa. Natura 2000 bestaat uit gebieden die zijn aangewezen in het kader van de Europese Vogelrichtlijn (79/409/EEG) en gebieden die zijn aangemeld op grond van de Europese Habitatrichtlijn (92/43/EEG). Deze gebieden worden in Nederland op grond van de Wet natuurbescherming beschermd. In afbeelding 5.2 is de ligging van het projectgebied (rood omkaderd) ten opzichte van de Natura 2000 weergegeven.

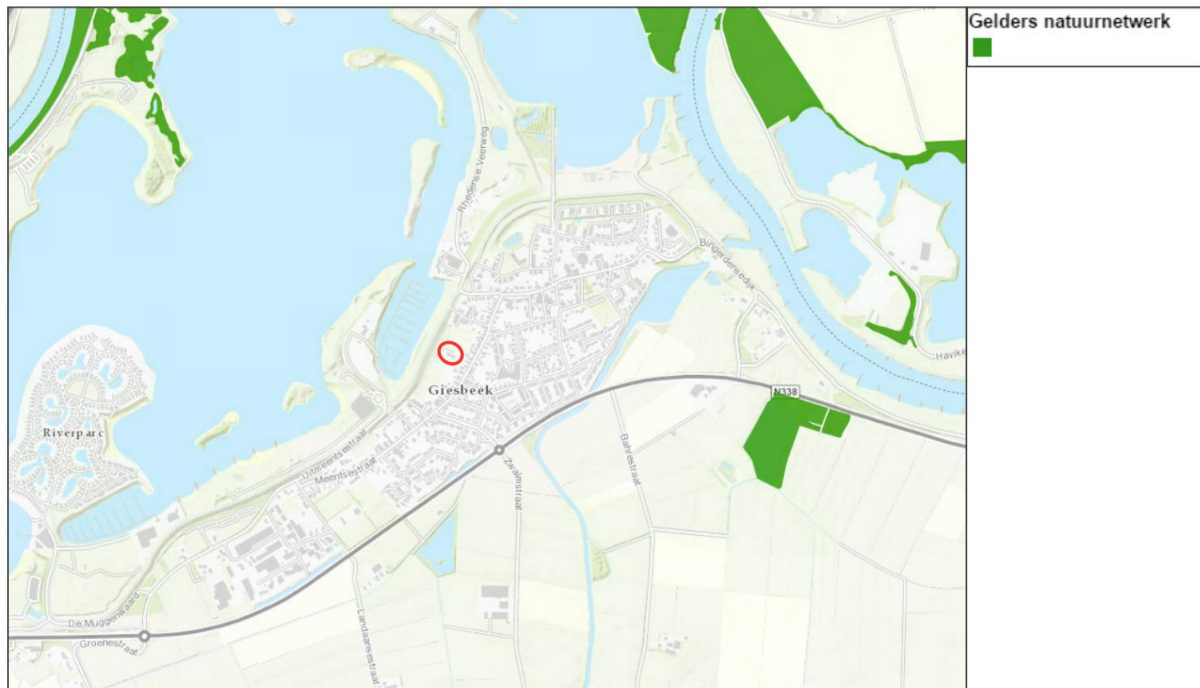

Afbeelding 5.2: Ligging van het projectgebied ten opzichte van de Natura 2000 (Bron: Provincie Gelderland)

Het projectgebied is niet gelegen binnen een Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied "Rijntakken" is gelegen op een afstand van circa 290 meter. Gelet op de aard en omvang van voorliggende ontwikkeling wordt geconcludeerd dat er als gevolg van voorgenomen ontwikkeling geen sprake is van significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden.

5.7.2.2 Gelders natuurnetwerk en Groene ontwikkelingszone

Het Nederlands Natuurnetwerk (NNN) is de kern van het Nederlandse natuurbeleid (NNN). Het NNN is in provinciale structuurvisies uitgewerkt. In voorliggend geval het Gelders Natuurnetwerk (GNN). In of in de directe nabijheid van het NNN/GNN geldt het 'nee, tenzij'-principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als zij de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten. In afbeelding 5.3 is de ligging van het projectgebied (rood omkaderd) ten opzichte van het NNN/GNN weergegeven.

Afbeelding 5.3: Ligging van het projectgebied ten opzichte van de NNN/GNN (Bron: Provincie Gelderland)

Het projectgebied is niet gelegen binnen of direct grenzend aan de concreet begrensde NNN/GNN. Het projectgebied is gelegen op een afstand van circa 1.1 kilometer van het dichtstbijzijnde gebied begrensd als NNN/GNN. Gezien de aard en omvang van de ontwikkeling wordt geconcludeerd dat er geen aantasting plaatsvindt van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN/GNN.

5.7.2 Soortenbescherming

Wat betreft de soortbescherming is de Wet natuurbescherming van toepassing. Hierin wordt onder andere de bescherming van dier- en plantensoorten geregeld. Bij ruimtelijke ontwikkelingen dient te worden getoetst of er sprake is van negatieve effecten op de aanwezige natuurwaarden. Als hiervan sprake is, moet ontheffing of vrijstelling worden gevraagd.

In voorliggend geval is de voormalige bedrijfsbebouwing in het projectgebied reeds gesloopt. De locatie van de voormalige bedrijfsbebouwing zal dan ook een ongeschikt leefgebied voor beschermde soorten zijn. De overige gronden in het projectgebied zijn voor het grootste gedeelte ingericht als grasland en voor een klein deel verhard. Het grasland wordt intensief onderhouden (maaïen). Door uitvoering van de voorgenomen activiteiten worden geen beschermde soorten verstoord, beschadigd of gedood. Daarnaast wordt gesteld dat het projectgebied, mede gelet op de terreingesteldheid, ongeschikt is voor beschermde flora.

Het is om voorgenoemde redenen niet te verwachten dat de ontwikkeling negatieve effecten zou kunnen hebben op flora- en fauna die de wet beoogt te beschermen.

5.7.3 Conclusie

Het aspect 'ecologie' vormt geen belemmering voor de uitvoerbaarheid van de gewenste ontwikkeling.

5.8 Archeologie & Cultuurhistorie

5.8.1 Archeologie

5.8.1.1 Algemeen

Op grond van de Erfgoedwet dient er in ruimtelijke plannen rekening gehouden te worden met archeologische waarden. In de Erfgoedwet is bepaald dat gemeenten een archeologische zorgplicht hebben en dat initiatiefnemers van projecten waarbij de bodem wordt verstoord, verplicht zijn rekening te houden met de archeologische relictten die in het projectgebied aanwezig (kunnen) zijn. Hiervoor is onderzoek noodzakelijk: het archeologisch vooronderzoek. Als blijkt dat in het projectgebied behoudenswaardige archeologische vindplaatsen aanwezig zijn, dan kan de initiatiefnemer verplicht worden hiermee rekening te houden. Dit kan leiden tot een aanpassing van de plannen, waardoor de vindplaatsen behouden blijven, of tot een archeologische opgraving en publicatie van de resultaten.

5.8.1.2 Situatie projectgebied

De gemeente Zevenaar heeft haar archeologische beleid doorvertaald in het bestemmingsplan 'kernen Lathum, Angerlo en Giesbeek'. Ter plaatse van het projectgebied zijn de gronden bestemd met de dubbelbestemming 'Waarde – Archeologie' met de aanduiding 'specifieke vorm van waarde – hoge archeologische verwachting'. Op basis van de aanduiding 'specifieke vorm van waarde – hoge archeologische verwachting' is archeologisch onderzoek vereist bij bodemingrepen groter dan 200 m² en dieper dan 0,5 meter.

In dit geval zal het grootste gedeelte van de nieuwbouw op gronden gerealiseerd worden die al geroerd zijn door de voormalige bebouwing. Een klein deel van de nieuwbouw (< 200 m²) zal op ongeroerde gronden worden gerealiseerd. Het uitvoeren van een archeologisch onderzoek is in het kader van voorliggend initiatief dan ook niet noodzakelijk.

5.8.2 Cultuurhistorie

5.8.2.1 Algemeen

Onder cultuurhistorische waarden worden alle structuren, elementen en gebieden bedoeld die cultuurhistorisch van belang zijn. Zij vertellen iets over de ontstaansgeschiedenis van het Nederlandse cultuurlandschap. Vaak is er een sterke relatie tussen aardkundige aspecten en cultuurhistorische aspecten.

In de Bro is sinds 1 januari 2012 (artikel 3.1.6, vijfde lid, onderdeel a) opgenomen dat een bestemmingsplan "een beschrijving van de wijze waarop met de in het gebied aanwezige cultuurhistorische waarden en in de grond aanwezige of te verwachten monumenten rekening is gehouden" dient te bevatten.

5.8.2.2 Situatie projectgebied

Er bevinden zich, op basis van de Cultuurhistorische Waardenkaart van de provincie Gelderland en de cultuurhistorische waardenkaart van de gemeente Zevenaar, in het projectgebied zelf geen rijks- dan wel gemeentelijke monumenten. Daarnaast is in het projectgebied zelf tevens geen sprake van bijzondere cultuurhistorische waarden.

Gesteld wordt dat het aspect cultuurhistorie geen belemmering vormt voor onderliggend plan.

5.8.3 Conclusie

Geconcludeerd kan worden dat er geen archeologisch onderzoek noodzakelijk is en geen sprake is van negatieve effecten op cultuurhistorische waarden.

5.9 Besluit milieueffectrapportage

5.9.1 Algemeen

In de Wet milieubeheer en het Besluit milieueffectrapportage is vastgelegd dat voorafgaande aan het ruimtelijke plan dat voorziet in een grootschalig project met belangrijke nadelige milieugevolgen een milieueffectrapport (MER) opgesteld dient te worden. De activiteiten waarvoor een MER-rapportage opgesteld moet worden zijn opgenomen in de bijlage van het Besluit m.e.r. Een bestemmingsplan kan m.e.r.- (beoordelings)plichtig zijn op de volgende manieren:

- Een plan kan m.e.r.-plichtig zijn indien een passende beoordeling op basis van artikel 2.8 van de Wet natuurbescherming noodzakelijk is;
- Een plan kan m.e.r.-plichtig zijn indien sprake is van activiteiten en gevallen die de drempelwaarden uit de onderdelen C en D overschrijden en waarbij het plan wordt genoemd in kolom 3 (plannen).
- Een plan kan m.e.r.- (beoordelings)plichtig zijn indien het plan wordt genoemd in kolom 4 (besluiten) en er sprake is van activiteiten en gevallen die de drempelwaarden uit onderdeel C en D overschrijden. Bij een overschrijding van de drempelwaarden uit onderdeel C is in dit geval sprake van een m.e.r.-plicht. Bij een overschrijding van de drempelwaarden uit onderdeel D is het plan m.e.r.-beoordelingsplichtig.

Op 1 april 2011 is het gewijzigde Besluit milieueffectrapportage in werking getreden. Een belangrijke wijziging betreft het indicatief maken van de drempelwaarden in onderdeel D van de bijlage bij het Besluit milieueffectrapportage. Concreet betekent dit dat, ook wanneer ontwikkelingen onder de in bijlage D opgenomen drempelwaarden blijven, het bevoegd gezag zich er nog steeds van moet vergewissen of activiteiten geen aanzienlijke milieugevolgen kunnen hebben, de zogenaamde 'vergewisplicht'.

Het komt er op neer dat voor een bestemmingsplan dat betrekking heeft op activiteit(en) die voorkomen in onderdeel D en beneden de drempelwaarden vallen, een toets moet worden uitgevoerd of belangrijke nadelige milieugevolgen kunnen worden uitgesloten. Voor deze toets wordt de term vormvrije m.e.r.-beoordeling gehanteerd. Deze vormvrije m.e.r.-beoordeling kan tot twee conclusies leiden:

- belangrijke nadelige milieugevolgen zijn uitgesloten: er is geen m.e.r.- (beoordeling) noodzakelijk;
- belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu zijn niet uitgesloten: er moet een m.e.r.- (beoordeling) plaatsvinden.

5.9.2 Situatie projectgebied

5.9.2.1 Artikel 2.8 van de Wet natuurbescherming

Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied 'Rijntakken', is gelegen op een afstand van circa 290 meter van het projectgebied. Gezien de aard en omvang van de in deze onderbouwing besloten ontwikkeling in relatie tot de ruime afstand tot het Natura 2000-gebied wordt geconcludeerd dat geen sprake zal zijn van een aantasting van de instandhoudingsdoelstellingen van een Natura 2000-gebied. Een passende beoordeling op basis van artikel 2.8 van de Wet natuurbescherming is in het kader van deze ontwikkeling dan ook niet noodzakelijk. Derhalve is geen sprake van een m.e.r.-plicht op basis van artikel 7.2a van de Wet milieubeheer.

5.9.2.2 Programmatische Aanpak Stikstof (PAS)

Activiteiten met een waarde van minder dan 0,05 mol per hectare per jaar worden als verwaarloosbaar beschouwd; deze activiteiten hoeven niet te worden gemeld (ook al niet onder de ontwerp Regeling). Ook cumulatief beschouwd zorgen deze activiteiten voor geen effecten voor de natuurlijke kenmerken van Natura 2000-gebieden, aldus de toelichting van de PAS. Gelet op de beperkte toename van verkeersbewegingen, in vergelijking met de huidige situatie, is er sprake van een activiteit die als verwaarloosbaar kan worden beschouwd. Nader onderzoek naar de stikstofdepositie is niet noodzakelijk.

5.9.2.3 Drempelwaarden Besluit m.e.r.

In dit geval is sprake van een ontwikkeling die niet wordt genoemd in onderdeel C van het Besluit m.e.r. en is daarom niet direct m.e.r.-plichtig. Op basis van onderdeel D kan de in dit plan besloten ontwikkeling worden aangemerkt als: *'De aanleg, wijziging of uitbreiding van een stedelijk ontwikkelingsproject met inbegrip van de bouw van winkelcentra of parkeerterreinen'*.

Een omgevingsvergunning waarmee wordt afgeweken van het bestemmingsplan (artikel 2.12, lid 1, sub a, onder 3 Wabo) wordt niet expliciet benoemd in kolom 4 van onderdeel D.14. In artikel 1 onder e van de bijlage wordt deze omgevingsvergunning echter gelijk gesteld aan een bestemmingsplan indien een plan wordt genoemd in kolom 4. Aangezien hier in dit geval sprake van is, dient te worden getoetst of sprake is van m.e.r.-beoordelingsplicht.

Hier is sprake van indien de activiteiten de volgende drempelwaarde uit onderdeel D overschrijden:

1. een oppervlakte van 100 hectare of meer,
2. een aaneengesloten gebied en 2000 of meer woningen omvat, of
3. een bedrijfsvloeroppervlakte van 200.000 m² of meer.

Gezien de drempelwaarden kan worden geconcludeerd dat voor deze ontwikkeling geen sprake is van een m.e.r.-beoordelingsplicht. Echter, zoals ook in het voorgaande aangegeven, dient ook wanneer ontwikkelingen onder drempelwaarden blijven, het bevoegd gezag zich er van te vergewissen of activiteiten geen aanzienlijke milieugevolgen kunnen hebben.

Indien de mogelijkheden van dit plan worden vergeleken met de drempelwaarden uit onderdeel D van het Besluit m.e.r. kan worden geconcludeerd dat er sprake is van een wezenlijk ander schaalniveau en een activiteit die vele malen kleinschaliger is. Daarnaast blijkt uit dit hoofdstuk en het volgende hoofdstuk dat deze ontwikkeling geen belangrijk nadelige milieugevolgen tot gevolg heeft die het doorlopen van een m.e.r.-procedure noodzakelijk maken.

5.9.3 Conclusie

De ontwikkeling is niet m.e.r.(beoordelings)-plichtig. Tevens is gebleken dat het project niet binnen een kwetsbaar of waardevol gebied is gelegen en er zijn geen nadelige milieugevolgen te verwachten als gevolg van de verlening van de omgevingsvergunning. Derhalve wordt gesteld dat voor dit project geen (plan)m.e.r.-procedure doorlopen hoeft te worden.

HOOFDSTUK 6 WATERASPECTEN

6.1 Vigerend beleid

6.1.1 Europees beleid

De Europese Kaderrichtlijn Water (2000/60/EG) is op 22 december 2000 in werking getreden en is bedoeld om in alle Europese wateren de waterkwaliteit chemisch en ecologisch verder te verbeteren. De Kaderrichtlijn Water omvat regelgeving ter bescherming van het binnenlandse oppervlaktewater, overgangswateren (waaronder estuaria worden verstaan), kustwateren en grondwater. Streefdatum voor het bereiken van gewenste waterkwaliteit is 2015. Eventueel kan er, mits goed onderbouwd, uitstel (derogatie) verleend worden tot uiteindelijk 2027. Voor het uitwerken van de doelstellingen worden er op (deel)stroomgebied plannen opgesteld. In deze (deel)stroomgebiedbeheersplannen staan de ambities en maatregelen beschreven voor de verschillende (deel)stroomgebieden. Met name de ecologische ambities worden op het niveau van de deelstroomgebieden bepaald.

6.1.2 Rijksbeleid

Het Rijksbeleid op het gebied van het waterbeheer is vastgelegd in het Nationaal Waterplan (NWP) 2016-2021 (vastgesteld 17 december 2015). Het plan geeft op hoofdlijnen de ambities weer van het Rijk ten aanzien van het nationale waterbeleid en het daaraan gerelateerde ruimtelijke beleid. De belangrijkste ambities richten zich op waterveiligheid, zoetwater en waterkwaliteit. Maar ook de Deltabeslissingen en enkele waterafhankelijke thema's als natuur en duurzame energie hebben in het plan een plek gekregen. De doorwerking van de beleidsambities/uitgangspunten naar lagere overheden is geregeld in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (2012), het Bestuursakkoord Water (2011) en de Waterwet (2009).

6.1.3 Provinciaal beleid

Het Waterplan Gelderland 2016-2021 bevat het waterbeleid van de provincie. Het Waterplan is in samenhang opgesteld met de water(beheer)-plannen van het Rijk en de waterschappen. In onderlinge samenwerking zijn de plannen zo goed mogelijk op elkaar afgestemd. In het plan staan de doelen voor het waterbeheer, de maatregelen die daarvoor nodig zijn en wie ze gaat uitvoeren. Voor oppervlaktewaterkwaliteit, hoogwaterbescherming, regionale wateroverlast, watertekort en waterbodems gelden provinciebrede doelen. Voor een aantal functies, zoals landbouw, natte natuur, waterbergingsgebieden en grondwaterbeschermingsgebieden, zijn specifieke doelen geformuleerd.

6.1.4 Waterschap Rijn en IJssel

Door de invoering van de Kaderrichtlijn Water is Nederland verdeeld in vijf deelstroomgebieden. Het deelstroomgebied Rijn-Oost wordt beheerd door de waterschappen Drents Overijsselse Delta, Vechtstromen en Rijn en IJssel. Om te voldoen aan de eisen van de Kaderrichtlijn Water hebben deze waterschappen de afgelopen jaren intensief samengewerkt met elkaar en met andere partners. Het nieuwe Waterbeheerplan is één van de resultaten van deze samenwerking. De opzet en grote delen van dit Waterbeheerplan zijn inhoudelijk hetzelfde als dat van de andere waterschappen in Rijn-Oost.

Waterschap Rijn en IJssel heeft een waterbeheerplan opgesteld voor de periode 2016-2021. Dit plan beschrijft het beleid voor alle taakgebieden van Waterschap Rijn en IJssel. Het plan geeft aan welke doelen het waterschap nastreeft en met welke aanpak we deze willen bereiken.

Het plan gaat over het waterbeheer in het hele stroomgebied van Rijn en IJssel en het omvat alle watertaken van het waterschap: waterkwantiteit, waterkwaliteit en waterketen.

Het waterschap laat in dit waterbeheerplan zien welke ontwikkelingen voor het waterbeheer van belang zijn en welke accenten we in de samenwerking met onze partners willen leggen. Vanuit die omgevingsverkenning wordt vervolgens het beleid voor de planperiode 2016-2021 beschreven voor de primaire taakgebieden:

- Bescherming tegen overstromingen en werken aan veiligheid: Veilig water.
- Zorgen voor de juiste hoeveelheid water en passende waterpeilen: Voldoende water.
- Zorgen voor een goede waterkwaliteit die nodig is voor mens, plant en dier: Schoon water.
- Verwerken van afvalwater en het benutten van energie en grondstoffen daaruit: Afvalwater.
- Zorgen voor goede randvoorwaarden voor beroepsvaart op de Oude IJssel: Vaarwegbeheer.

6.2 Waterparagraaf

6.2.1 Algemeen

In artikel 3.1.6 (Bro) is aangegeven dat in de toelichting van een ruimtelijke onderbouwing is beschreven op welke wijze in het plan rekening is gehouden met de gevolgen voor de waterhuishouding. De relevante waterthema's worden door middel van de watertoetstabel geselecteerd en vervolgens beschreven.

6.2.2 Watertoetstabel

Thema	Toetsvraag	Relevant	Intensiteit#
Veiligheid	1. Ligt in of binnen 20 meter vanaf het plangebied een waterkering? (primaire waterkering, regionale waterkering of kade)	Ja	2
	2. Ligt het plangebied in een waterbergingsgebied of winterbed van een rivier?	Nee	2
Riolering en Afvalwaterketen	1. Is de toename van het afvalwater (DWA) groter dan 1m ³ /uur?	Nee	2
	2. Ligt in het plangebied een persleiding van WRIJ?	Nee	1
	3. Ligt in of nabij het plangebied een RWZI of rioolgemaal van het waterschap?	Nee	1
Wateroverlast (oppervlakte-water)	1. Is er sprake van toename van het verhard oppervlak met meer dan 2500m ² ?	Nee	2
	2. Is er sprake van toename van het verhard oppervlak met meer dan 500m ² ?	Ja	1
	3. Zijn er kansen voor het afkoppelen van bestaand verhard oppervlak?	Nee	1
	4. In of nabij het plangebied bevinden zich natte en laag gelegen gebieden, beekdalen, overstromingsvlaktes?	Nee	
Oppervlakte-waterkwaliteit	1. Wordt vanuit het plangebied (hemel)water op oppervlaktewater geloosd?	Nee	1
Grondwater-overlast	1. Is in het plangebied sprake van slecht doorlatende lagen in de ondergrond?	Nee	1
	2. Is in het plangebied sprake van kwel?	Nee	1
	3. Beoogt het plan dempen van perceelssloten of andere wateren?	Nee	1
	4. Beoogt het plan aanleg van drainage?	Nee	1

Grondwater-kwaliteit	1. Ligt het plangebied in de beschermingszone van een drinkwateronttrekking?	Nee	1
Inrichting en beheer	1. Bevinden zich in of nabij het plangebied wateren die in eigendom of beheer zijn bij het waterschap?	Nee	1
	2. Heeft het plan herinrichting van watergangen tot doel?	Nee	2
Volksgezondheid	1. In of nabij het plangebied bevinden zich overstorten uit het gemengde stelsel?	Nee	1
	2. Bevinden zich, of komen er functies, in of nabij het plangebied die milieuhygiënische of verdrinkingsrisico's met zich meebrengen (zwemmen, spelen, tuinen aan water)?	Nee	1
Natte natuur	1. Bevindt het plangebied zich in of nabij een natte EVZ?	Nee	2
	2. Ligt in of nabij het plangebied een HEN of SED water?	Nee	2
	3. Bevindt het plangebied zich in beschermingszones voor natte natuur?	Nee	1
	4. Bevindt het plangebied zich in een Natura 2000-gebied?	Nee	1
Verdroging	1. Bevindt het plangebied zich in een TOP-gebied?	Nee	1
Recreatie	1. Bevinden zich in het plangebied watergangen en/of gronden in beheer van het waterschap waar actief recreatief medegebruik mogelijk wordt?	Nee	2
Cultuurhistorie	1. Zijn er cultuurhistorische waterobjecten in het plangebied aanwezig?	Nee	1

Hemelwater

In onderhavig projectgebied is de voormalige bedrijfsbebouwing reeds gesloopt. Hiervoor in de plaats wordt een schuttersgebouw, met een oppervlakte van 845 m², met bijbehorende parkeervoorzieningen gerealiseerd. De oppervlakte aan bebouwing neemt door voorliggend initiatief toe. Om wateroverlast te voorkomen wordt het hemelwater niet afgevoerd naar het rioolstelsel, maar wordt het ter plaatse in de bodem geïnfiltreerd.

Overstromingsrisico

Het projectgebied ligt binnen dijktraject 48-2 met overstromingsrisico 1:10000. Op de risicokaart (www.risicokaart.nl) is het projectgebied aangewezen als een gebied met een kleine kans van optreden (overstroombaar gebied en potentieel overstroombaar) en er zijn op de locatie geen overstromingsdiepten weergegeven. De locatie is dusdanig afgeschermd dat er geen extra preventieve maatregelen nodig zijn in geval van een mogelijke overstroming. Daarnaast is de locatie vanuit verschillende kanten te bereiken, waardoor bereikbaarheid en zelfredzaamheid bij calamiteiten verzekerd is. Er is geen belemmering voor het bouwen van een schuttersgebouw op deze locatie.

HOOFDSTUK 7 ECONOMISCHE UITVOERBAARHEID

Artikel 6.12 van de Wet ruimtelijke ordening stelt dat de gemeenteraad naar aanleiding van een omgevingsvergunning moet besluiten om al dan niet een exploitatieplan vast te stellen. Hoofregel is dat een exploitatieplan moet worden vastgesteld bij elk plan. Er zijn echter uitzonderingen. Het is mogelijk dat de raad verklaart dat met betrekking tot een bestemmingsplan of omgevingsvergunning geen exploitatieplan wordt vastgesteld indien het verhaal van kosten van de grondexploitatie anderszins is verzekerd of het stellen van nadere eisen en regels niet noodzakelijk is.

De gemeentelijke kosten zijn beperkt tot de ambtelijke kosten, welke worden verhaald middels de gemeentelijke legesverordening. Eventuele planschade komt voor rekening van de initiatiefnemer. Hiermee is het kostenverhaal anderszins verzekerd en is op grond van artikel 6.12 Wro geen exploitatieplan nodig.

HOOFDSTUK 8 VOOROVERLEG

8.1 Vooroverleg

8.1.1 Rijk

In het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) zijn de nationale belangen die juridische borging vereisen opgenomen. Het Barro is gericht op doorwerking van nationale belangen in gemeentelijke bestemmingsplannen. Geoordeeld wordt dat deze ruimtelijke onderbouwing ten behoeve van een omgevingsvergunning geen nationale belangen schaadt. Daarom is afgezien van het voeren van vooroverleg met het Rijk.

8.1.2 Provincie Gelderland

Het voeren van vooroverleg met de provincie Gelderland is, gelet op het feit dat het gaat om een lokale ontwikkeling die in overeenstemming is met provinciaal beleid, niet noodzakelijk.

8.1.3 Waterschap Rijn en IJssel

De watertoets heeft plaats gevonden met behulp van de watertoetstabel van Waterschap Rijn en IJssel. Verwezen wordt naar subparagraaf 6.2.2, waarin de watertoetstabel is toegepast en de relevante thema's zijn uitgewerkt. Op basis hiervan kan geconcludeerd worden dat er geen vooroverleg hoeft plaats te vinden.

BIJLAGEN BIJ DE RUIMTELIJKE ONDERBOUWING

Bijlage 1 Verkennend bodemonderzoek

Notulen: Zienswijze inzake ontwerp alcoholvergunning Meenstestraat 40 te Giesbeek

Locatie: Gemeentehuis Zevenaar

Datum: 12 september 2022

Aanwezigen:

Delegatie:

- [REDACTED]
- [REDACTED]
- [REDACTED]
- [REDACTED]
- [REDACTED]
- [REDACTED]

Gemeente:

- [REDACTED], Juridisch medewerker handhaving
- [REDACTED], Consulent Vergunningen APV en Bijzondere wetten
- [REDACTED], Juridisch adviseur APV en Bijzondere wetten

[REDACTED] heet iedereen welkom en alle aanwezigen stellen zich voor. De delegatie geeft aan dat zij na ons verhaal met hun vragen zullen komen.

Gemeente: er is een omgevingsvergunning verleend voor een schuttersgebouw aan de Meentsestraat 40 in Giesbeek en deze is onherroepelijk geworden. Daartegen zijn geen zienswijzen of bezwaar ingediend door de buurt. Het gebouw is inmiddels gebouwd.

Er is vervolgens een aanvraag voor een alcoholvergunning ingediend en inmiddels is er een ontwerp alcoholvergunning verleend aan de schutterij. [REDACTED] is een tijdje geleden op het gemeentehuis geweest voor een gesprek met [REDACTED] en [REDACTED] over overlast naar aanleiding van een openingsevenement. Zij gaven toen aan dat zij zich zorgen maken over de aangevraagde paracommerciële alcoholvergunning. Verder gaven zij aan dat er op grond van de Beleidsregel paracommercie gemeente Zevenaar 2021 heel veel activiteiten toegestaan zijn. Toen is aangegeven dat [REDACTED] een zienswijze kon indienen tegen de ontwerp-alcoholvergunning.

De buurt heeft 14 aparte zienswijzen, die in de kern hetzelfde zijn, ingediend. Daarop is door [REDACTED] een delegatie uitgenodigd die de groep vertegenwoordigd. De delegatie is nu hier aanwezig en gaan wij iedereen aanhoren en extra uitleg geven.

Delegatie: vindt dat de schutterij in strijd met het geldende bestemmingsplan handelt. Volgens de delegatie is hier sprake van horeca, maar volgens het geldende bestemmingsplan is horeca niet toegestaan. Zij verwijzen naar de omgevingsvergunning.

Gemeente: Er is geen sprake van volledige horeca, maar ondergeschikte horeca. Onderschikte horeca is op grond van het bestemmingsplan hier toegestaan. Uitleg wat op basis van vergunning zou mogen. Er mogen alleen activiteiten plaatsvinden die gerelateerd zijn aan de schutterij en alleen voor leden. Tenzij er een ontheffing (maximaal 7 per jaar, waarvan eventueel maximaal 3

evenementen) wordt aangevraagd. Die ontheffingen zien niet op 'feesten' waar de delegatie over denkt. Het vergunning zit alleen op het verstrekken van alcohol, en verder niks.

Delegatie: zien geen verschil tussen een schutterij en commerciële horeca. Zijn het dus niet eens met de ondergeschikte horeca. Vragen om nadere uitleg. Wijzen op geruchten dat carnaval daar plaats gaat vinden.

Gemeente: ondergeschikte horeca is hier toegestaan. Bovendien is dit niet relevant voor het traject van de alcoholvergunning. Het bestemmingsplan is geen weigeringsgrond voor een alcoholvergunning. Dat is een gepasseerd station. Carnaval zou eventueel mogen, maar dat is een apart traject (aanvraag evenementenvergunning).

Delegatie: waren hier al bang voor. Geven aan dat het gaat escaleren tussen buurt en schutterij.

Delegatie: er is sprake van lichtoverlast. Grote palen met lampen staan altijd aan. Verzoek dit via sensoren te doen afgewezen door schutterij. Verder is er sprake van geluidoverlast. Ze zijn laat open. Kunnen niet in hun achtertuin zitten i.v.m. geluidoverlast. Willen weten welke regels er gelden ten aanzien van geluid en licht? Willen graag een overzicht ontvangen van de regels die er gelden t.a.v. geluid en licht. Daarnaast ervaren zij geweldoverlast. Er was een vechtpartij afgelopen keer dat er een kermis was organiseert (4 september 2022). Eerder was er ook een vechtpartij met een beveiliging. Politie is toen gebeld door een buurtbewoner. Geven aan dat schutterij hier toen kwaad om werd. Tevens voelen ze zich bedreigt.

Gemeente: aangegeven dat de ODRA verantwoordelijk is voor de geluidsnormen. Wij gaan een overzicht naar de delegatie verzenden over de regels die gelden t.a.v. geluid en licht. Verder aangegeven dat als de schutterij in strijd handelt met een omgevings-, evenementen- en/of alcoholvergunning, de delegatie altijd een handhavingsverzoek kan indienen bij de gemeente. Maar in dat geval moeten wij de naam van de indiener wel aan de schutterij melden.

Delegatie: wil niet dat hun naam wordt genoemd uit angst voor reactie vanuit de schutterij. Voelen zich bedreigd, en geven aan dat hun positie (als lid) tevens gevoelig ligt in het dorp.

Delegatie: Geven aan dat zij weten dat een paracommerciële instelling geen exploitatievergunning hoeft aan te vragen. Willen graag weten waarom niet en willen graag weten of dit ingevoerd kan worden.

Gemeente: in onze APV is een paracommerciële instelling vrijgesteld van een exploitatievergunning. Om die reden is dus geen exploitatievergunning nodig. Die kunnen wij dus ook niet eisen.

Delegatie: De woningen van de delegatie zijn in waarde flink gedaald en zij vinden dat zij hier niet voor moeten opdraaien. Gemeente moet hierin voorzien.

Gemeente: Die mogelijkheid had mee moeten worden genomen in het traject van de omgevingsvergunning en dit is niet gebeurd. Planschadeverzoeken worden daar namelijk in behandeld.

Delegatie: Zijn het daar niet mee eens. Ze zijn niet tegen een alcoholvergunning. Ze geven aan de schutterij een warm hart toe te dragen en het liefst geen problemen hebben. Ze willen dat aan de schutterij duidelijk wordt aangegeven wat de regels zijn waaraan zij aan moeten houden. Door middel van voorwaarden aan de alcoholvergunning te verbinden. Willen graag dat de burgemeester een brief aan de schutterij gaat opstellen, waarin staat vermeld dat de schutterij zich beter aan de regels gaat houden.

Gemeente: Aangegeven dat wij een "Beleidsregel paracommercie gemeente Zevenaar 2021" hebben. Hierin staat alles waaraan een schutterij zich aan moet houden. Wij gaan ook de voorwaarden waaraan een schutterij zich o.g.v. onze Beleidsregel paracommercie gemeente Zevenaar 2021 aan moeten houden in de vergunning opnemen. Wij kunnen geen extra voorwaarden in de alcoholvergunning opnemen. Verder gaan wij de contactpersoon bij de schutterij uitnodigen op het gemeentehuis voor een gesprek en gaan alles aan hen duidelijk uitleggen wat mag en niet mag.

Delegatie: willen graag anoniem blijven wanneer de gemeente in gesprek gaat met de schutterij t.a.v. de zienswijzen. Geven aan dat er zij geen vertrouwen meer in hebben. Geven aan dat zij met de raad, de wethouder en burgemeester willen praten. Vinden het jammer dat er geen oplossing vanuit de gemeente is.

Gemeente: Al aangegeven dat de zienswijzen die ingediend zijn gericht zijn op de onherroepelijke omgevingsvergunning en niet de alcoholvergunning. Hierop gevraagd waarom zij geen zienswijzen tegen de omgevingsvergunning hebben ingediend?

Delegatie: wij dachten dat er alleen activiteiten gerelateerd aan de schutterij plaats zou vinden en alleen voor leden. Maar nu willen zij ook schutterijfeesten, kermis en carnaval organiseren. Mag bijvoorbeeld carnaval door de schutterij georganiseerd worden? Delegatie wil dit niet en willen dat ook dit niet gebeurt.

Gemeente: ja, in principe kan dit wel. Als ze daar een evenementenvergunning voor hebben aangevraagd. Dit mag maximaal 3 keer per jaar.

Delegatie: geeft nogmaals aan dat wat hun betreft, carnaval daar écht niet plaats mag vinden. Dan zouden ze er echt ingeluisd zijn door de schutterij.

Gemeente: Dat is wederom een ander traject (aanvraag evenementenvergunning). Schutterij heeft geen terrasvergunning. Hebben hun gedragsregels aangepast.

Delegatie: wil graag de gedragsregels hebben.

Gemeente: gedragsregels kunnen jullie krijgen, die sturen wij op. Die zijn al door de schutterij aangepast.

Gemeente: aangegeven dat een omgevingsvergunning bindend is en voor een aanvraag alcoholvergunning geen rekening mee kan worden gehouden.

Delegatie: zijn bang dat dat als er niks veranderd hun relatie met de schutterij slechter wordt en de relatie met de buurt en de schutterij gaat escaleren. Zij hebben geprobeerd met het bestuur te

praten, maar dit heeft niks opgeleverd. De gemeente heeft volgens de delegatie nu de kans en de verantwoordelijkheid om escalatie te voorkomen.

Gemeente: gemeente kan juridisch nu niks in dit traject met de aangevoerde zorgen doen. Die kans had de delegatie bij het traject aanvraag omgevingsvergunning wel gehad.

Delegatie: geven aan dat zij door de schutterij verkeerd zijn ingelicht tijdens het traject van de omgevingsvergunning en daarom toen geen bezwaar tegen de omgevingsvergunning hebben ingediend.

Gemeente: wij gaan alles met de burgemeester bespreken. Alle zienswijzen doornemen en nemen de zienswijzen mee in de besluitvorming. Verder gaan wij met de schutterij spreken en gaan dan een besluit nemen.

Afspraken:

- Schutterij wordt uitgenodigd;
- Delegatie geeft aan hier niet bij te laten zitten;
- Dank voor de komst;
- Afsluiting.

Aan de leden**Datum**

13 oktober 2022

Kenmerk

COS/U202200677

Lbr. 22/053

Telefoonnummer

070-3738393

Bijlage(n)

-

Onderwerp

Hoge energiekosten

Geachte leden van college en gemeenteraad,

De hoge energieprijzen en de almaar stijgende inflatie zorgen bij een groeiend aantal huishoudens, ondernemers en ook gemeenten voor financiële problemen. De VNG heeft over de gemeentelijke energiekosten een enquête gehouden onder gemeenten. Ongeveer 60% heeft nu nog een lopend contract, maar bijna 80% verwacht wel financiële tekorten op de begroting.

De VNG krijgt veel vragen over de uitvoering van maatregelen van het rijk die samenhangen met de energieprijzen, zoals koopkracht, energiecontracten, sancties tegen Russische bedrijven en het prijsplafond voor energie. Terwijl de effecten van de coronacrisis nog merkbaar zijn, komen er steeds meer crisissen op gemeenten af. Deze ledenbrief behandelt de verschillende problemen die samenhangen met de hoge energieprijzen. De VNG neemt actief deel aan verschillende gesprekken met het rijk om deze problemen onder de aandacht te brengen.

Bestaanszekerheid en energiearmoede

We zijn blij met de koopkrachtmaatregelen en het prijsplafond voor energie voor inwoners. Tegelijkertijd baart het ons zorgen dat een structurele aanpak nog onvoldoende van de grond komt: het is nodig om de bestaanszekerheid van inwoners en de financiële positie van gemeenten beter te borgen. Crisismaatregelen zijn niet effectief zonder een structurele aanpak. Ook hebben we nog veel vragen over de uitvoering in de praktijk. Zo geeft het rijk aan dat een prijsplafond niet uitgevoerd kan worden in combinatie met blokverwarming waarbij een flatgebouw één aansluiting voor alle woningen heeft. Dit betreft vaak juist huishoudens met een laag inkomen. Ook de uitvoering van de energietoeslag bereikt niet alle mensen die er recht op hebben. Het kost gemeenten veel tijd om zo veel mogelijk mensen te bereiken.

Ook voor het mkb is de impact van de hoge energiekosten enorm. De effecten van de coronacrisis zijn ook hier nog niet uitgewerkt en de sector krijgt te maken met nieuwe financiële tegenvallers. Met name de kleine bedrijven, middenstand en zelfstandigen kunnen de hogere prijzen niet of nauwelijks betalen. De aangekondigde steun voor mkb-ondernemingen met hoog energieverbruik kan naar verwachting niet voorkomen dat de werkgelegenheid in het mkb gaat afnemen. Bovenop de krapte op de arbeidsmarkt, stijgende lonen en andere kosten, kan het beroep op ondersteuning door de gemeente snel toenemen (bv. bijstand, schuldhelpverlening). De VNG mist een rijksaanpak zoals corona waarin een stevig ondersteuningspakket binnen no-time op tafel kwam.

Waar VNG aan werkt:

- De VNG neemt actief deel aan gesprekken met het rijk over de invulling van verschillende maatregelen en brengt steeds de potentiële problemen bij de uitvoering onder de aandacht.

Kansen voor verduurzaming gebouwde omgeving

De energiecrisis biedt echter ook kansen voor gemeenten voor de energietransitie: nog nooit zijn zoveel woningeigenaren bereid om aan de slag gegaan met de verduurzaming van hun woning.

Gemeenten hebben dit jaar € 368,5 miljoen ontvangen vanuit het rijk voor energiebesparende maatregelen in woningen, met name voor huishoudens met energiearmoede. Veel gemeenten proberen kwetsbare huishoudens nog voor de komende winter te steunen door in te zetten op kleinere maatregelen die snel kunnen worden gerealiseerd, zoals het aanbrengen van tochtstrips. Voor grotere impact op energiebesparing is het nodig om woningen te isoleren. Gezien de huidige krapte op de markt voor aanbieders van isolatie, is daar meer tijd voor nodig. We raden gemeenten wel aan daarvoor nu al plannen te maken. Meer informatie hierover vindt u in ons [eerdere nieuwsbericht](#).

Waar VNG aan werkt:

- Per 1 januari 2023 start het rijk een nieuwe regeling om isolatie bij slecht geïsoleerde woningen te stimuleren, met name gericht op kwetsbare huishoudens. De VNG is nauw betrokken geweest bij de ontwikkeling van de regeling.
- Ook kijkt de VNG wat er nodig is om het isoleren van woningen verder te versnellen zodat zoveel mogelijk bewoners voor de komende winter hun woning hebben geïsoleerd. Daarbij kan het zowel gaan om het naar voren halen van extra middelen als het opschalen van de markt voor verduurzamingsmaatregelen.
- Daarnaast zijn we met het rijk in gesprek over hoe de overheden bij energiebesparing invulling kunnen geven aan hun voorbeeldrol in de eigen bedrijfsvoering en hoe de VNG gemeenten daarin kan ondersteunen. In dat kader verkennen we ook of en hoe gemeenten en provincies hun omgevingsdiensten extra toezicht kunnen laten houden op de energiebesparingsplicht bij bedrijven.

Energiekosten van gemeenten

Een deel van de gemeenten gaat (noodgedwongen) voor de jaarwisseling wisselen van energiecontract vanwege de EU-sancties tegen Russische bedrijven (Gazprom en haar dochterondernemingen). Overstappen in een roerige energiemarkt heeft extra kosten met zich meegebracht. Het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat gaat op verzoek van de VNG inventariseren wat de gevolgen zijn voor de betreffende gemeenten.

Daarnaast krijgen vrijwel alle gemeenten op het moment dat hun huidige energiecontract afloopt te maken met de hogere energieprijzen. Uit de enquête van de VNG blijkt dat 60% nog een lopend contract heeft. Maar 20% geeft nu al aan dat ze haar energiekosten hebben zien verdubbelen of nog meer. Om de kosten te drukken gaan gemeenten inzetten op het verminderen van het verbruik door bijvoorbeeld de verwarming lager te zetten of door het gebruik van gebouwen te optimaliseren. Ruim 60% geeft ook aan het eigen vastgoed te gaan verduurzamen. De VNG heeft hiervoor een programma ter ondersteuning van gemeenten lopen. Meer informatie vindt u op vng.nl.

Hoewel bijna 80% als gevolg van de verhoogde energiekosten een financieel tekort verwacht op de begroting, worden de dienstverlening en de exploitanten van maatschappelijke gebouwen nog grotendeels ontzien. De VNG blijft graag op de hoogte mocht dit gaan veranderen. Daarom herhalen we de enquête binnenkort.

Waar VNG aan werkt:

- Ter voorbereiding op de inventarisatie van EZK (gevolgen overstappen Gazprom) hebben we binnenkort verkennende gesprekken met een aantal getroffen gemeenten.

De VNG blijft u ook de komende tijd op de hoogte houden van de ontwikkelingen op dit onderwerp.

Met vriendelijke groet,

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

L.K. Geluk
Algemeen directeur

Didamseweg 144
6902 PE Zevenaar
☎ [REDACTED]
www.atarobv.nl
r.haverkamp@atarobv.nl

Gemeenteraad van de gemeente Zevenaar
T.a.v. de Griffie
Postbus 10
6900 AA ZEVENAAR

Zevenaar, 17 oktober 2022

Betreft: Begroting 2023

Geachte leden van de raad,

Op 28 september jl. heeft (een deel van) uw raad een bezoek gebracht aan Ataro BV. Wij kijken terug op een geslaagde bijeenkomst en danken u voor uw interesse in Ataro BV en in onze activiteiten die wij (voor de gemeente Zevenaar) verrichten.

Wij hebben u deze avond onder andere geïnformeerd over onze wens voor een tweetal investeringen. Investerings die noodzakelijk zijn in het kader van duurzaamheid en klimaatveranderingen voor onze bedrijfsvoering en uw duurzaamheidsdoelen.

De eerste investering betreft het vervangen van oude, energieverstrijdende lampen op de buitensportaccommodaties naar LED-verlichting. Deze investering levert ongeveer 30% energiebesparing op en heeft een snelle terugverdientijd. Uw raad kan, als u wenst deze investering goed te keuren, ervoor kiezen het hieraan gekoppelde financiële voordeel terug te geven aan de verenigingen of ten gunste te brengen van de investering van de LED-verlichting. Wij zijn vooruitlopend op uw besluit aan het inventariseren om hoeveel lampen het gaat en welke kosten hieraan verbonden zijn (let op: waarschijnlijk zullen ook enkele masten vervangen moeten worden). Daarnaast is er een werkgroep, bestaande uit diverse verenigingen, aan de slag om deze wens tot vervulling te brengen.

De tweede investering betreft het plaatsen van beregeningsinstallaties op de accommodaties met natuurgrasvelden. Door de klimaatveranderingen is het voor ons zeer bewerkelijk om alle grasvelden te beregenen. Dit kost veel extra capaciteit van onze medewerkers en gaat ten koste van het onderhoud aan de velden. Dit heeft vervolgens gevolgen voor de kwaliteit van de velden. Wij willen daarom zo spoedig mogelijk vaste beregeningsinstallaties aan brengen. Deze kunnen wij op afstand bedienen. De tijd die we daardoor besparen kunnen we besteden aan het verbeteren van de kwaliteit van de velden. Mocht u niet bereid zijn deze investering te honoreren dan moeten wij helaas accepteren dat de kwaliteit van de velden niet optimaal is. Wij zullen dan bij de bespreking van de Dienstverlenings Overeenkomsten met uw gemeente genoodzaakt zijn meer middelen te vragen om meer capaciteit in te zetten. Dit past niet binnen de huidige DVO afspraken. In de bijlage geven wij u een indicatie van deze investering.

Daarnaast zijn wij binnen Ataro BV erg begaand met de klimaatveranderingen en de daaraan gekoppelde maatregelen. Graag gaan wij met u in gesprek welke rol Ataro BV kan spelen bij het verder verduurzamen van de accommodaties die wij voor u beheren.

Wij hopen dat u tijdens de behandeling van de begroting 2023 op 2 november aanstaande bereid bent deze investeringsvoorstellen in te brengen en goed te keuren, zodat wij weer een positieve stap vooruit kunnen zetten voor de inwoners van onze mooie gemeente.

Met vriendelijke groet,

Ronald Haverkamp
Directeur - bestuurder.

Bijlage: investering beregeningsinstallaties.

BIJLAGE: Investering beregeningsinstallatie.

Beregeningsinstallaties

Op basis van een uitgebrachte prijsopgave (prijspeil 2021) bedraagt de investering ongeveer 10.000 per veld. De beregeningsinstallatie heeft een economische levensduur van twaalf jaar. Waarmee de lasten per jaar uitkomen op afgerond €850,- per veld per jaar.

Wij beheren op dit moment ongeveer 40 velden. Voor sportpark Hengelder is een investering op dit moment niet aan te raden, omdat we bezig zijn met het project herinrichting sportpark Hengelder. Hiermee rekening houdend betekent dit dat er 26 velden overblijven waarbij een beregeningsinstallatie gewenst is.

In onze eigen lijst van vervangingsinvesteringen zijn voor de jaren 2023 en 2024 de aanschaf van haspels (voor het handmatige beregenen van de velden) opgenomen voor een bedrag van 45.000. Deze kunnen vrijvallen.

Financieel ziet dit er dan als volgt uit:

26 velden X 10.000 =	€260.000,-
Economisch levensduur	12 jaar
Afschrijving per jaar	€22.000,-

Wij vragen de gemeente Zevenaar deze investering op te nemen in de begroting 2023 zodat wij deze in het voorjaar van 2023 (voor het onderhoud op de velden aanvangt) kunnen uitvoeren.

RAADSINFORMATIEBRIEF – Nr. 2022-065

Aan de leden van de gemeenteraad

Datum 4 oktober 2022
Zaaknummer Z/22/432002 /ADV/22/1121635
Onderwerp RIB Rapportage Zevenaar Oost - januari/juni 2022
Portefeuillehouder A. Boone

Contactpersoon Gerlo van der Wens en Ludwig van Duren
E-mail g.vanderwens@zevenaar.nl en l.vanduren@zevenaar.nl
Telefoon 0316-595508

Geachte leden van de gemeenteraad,

Bijgaand sturen wij u de rapportage van de grondexploitaties over de maanden januari-juni 2022. In de rapportage informeren wij u over de stand van zaken met betrekking tot de kavelsverkoop in Groot Holthuisen. Daarnaast wordt een overzicht gegeven van de stand van zaken m.b.t. de verkoop voor Businesspark 7Poort.

Context

- ☐ Actueel maatschappelijk onderwerp/probleem
- ☐ Coalitieafspraken
- ☐ Motie/amendement/toezegging
- ☒ Anders, namelijk toezending van stukken: het betreft een afspraak met de raad dat betreffende informatie periodiek wordt gedeeld.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Zevenaar,

Danielle Jansen
secretaris

Lucien van Riswijk
burgemeester

Bijlage: 1121634 - Rapportage Zevenaar-Oost, januari-juni 2022.

Project: Zevenaar Oost
Wethouder: Arthur Boone
Datum: 26 september 2022

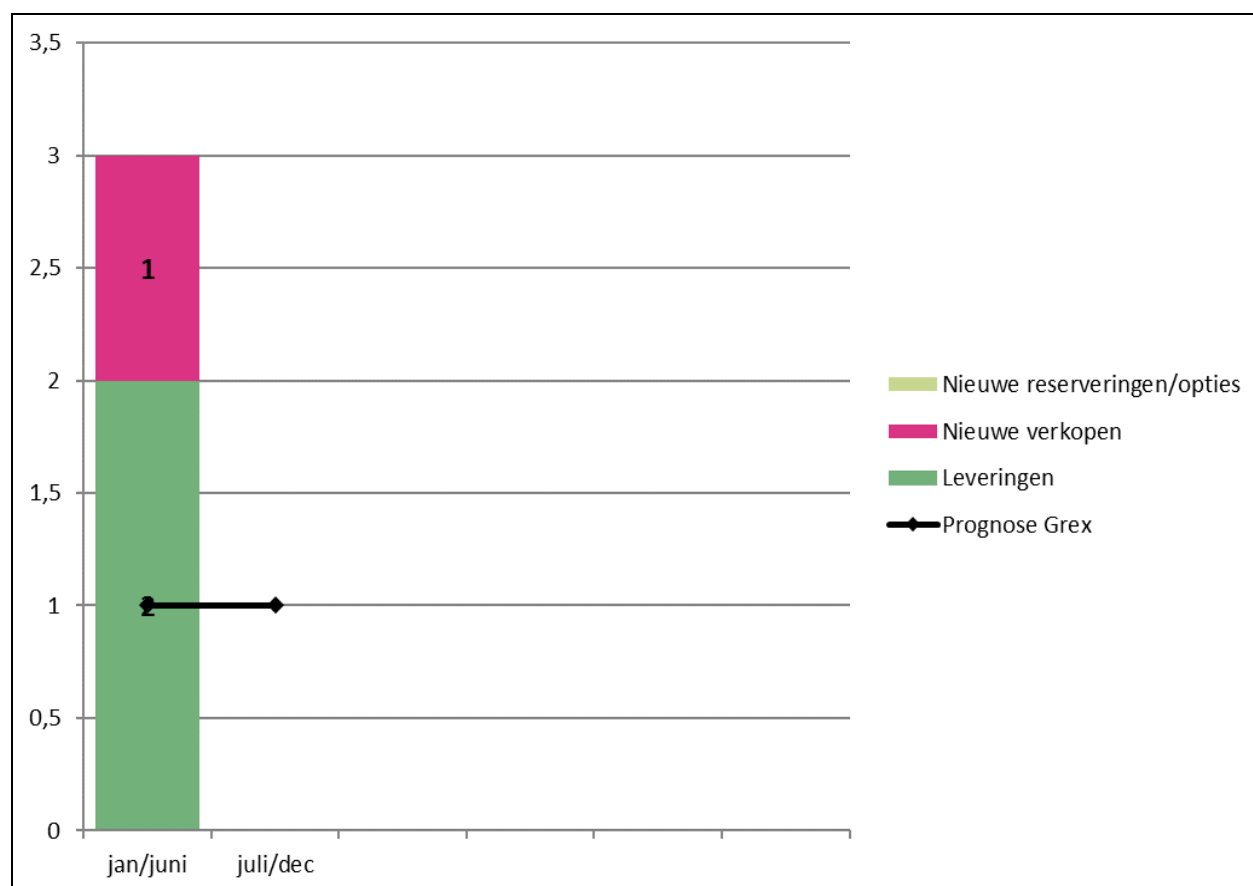
Betreft: Maandrapportage Zevenaar Oost, januari - juni 2022

Rapportage januari-juni 2022 woningbouw Groot Holthuizen

In totaal waren er in heel Groot Holthuizen begin 2021 (De Tol, De Bem en De Stede) nog circa 40 kavels niet geleverd. Wij hebben de verwachting uitgesproken dat het merendeel van deze kavels in 2021 daadwerkelijk geleverd zou gaan worden. Conclusie is dat er voor 8 kavels in heel Groot Holthuizen nog geen levering heeft plaatsgevonden. Dit had deels te maken met de onduidelijkheid met betrekking tot de (niet te realiseren) doorsteek tussen buurtschap De Bem en buurtschap De Stede.

De grondexploitatie Zevenaar Oost is inmiddels uitgebreid met het buurtschap De Holtkamp. Voor dit buurtschap is een uitwerkingsplan en een bestemmingsplan opgesteld. Het uitwerkingsplan is inmiddels onherroepelijk. Het bestemmingsplan (voor het erf) zal waarschijnlijk in het tweede kwartaal worden vastgesteld. Met de verkoop van de kavels aan de ontwikkelaars is inmiddels gestart en de verkoop aan particulieren wordt opgestart in het eerste kwartaal van 2022. Echter zullen de eerste kavels naar verwachting pas eind 2022 geleverd gaan worden. Eerder kunnen de gronden in De Holtkamp niet bouwrijp zijn.

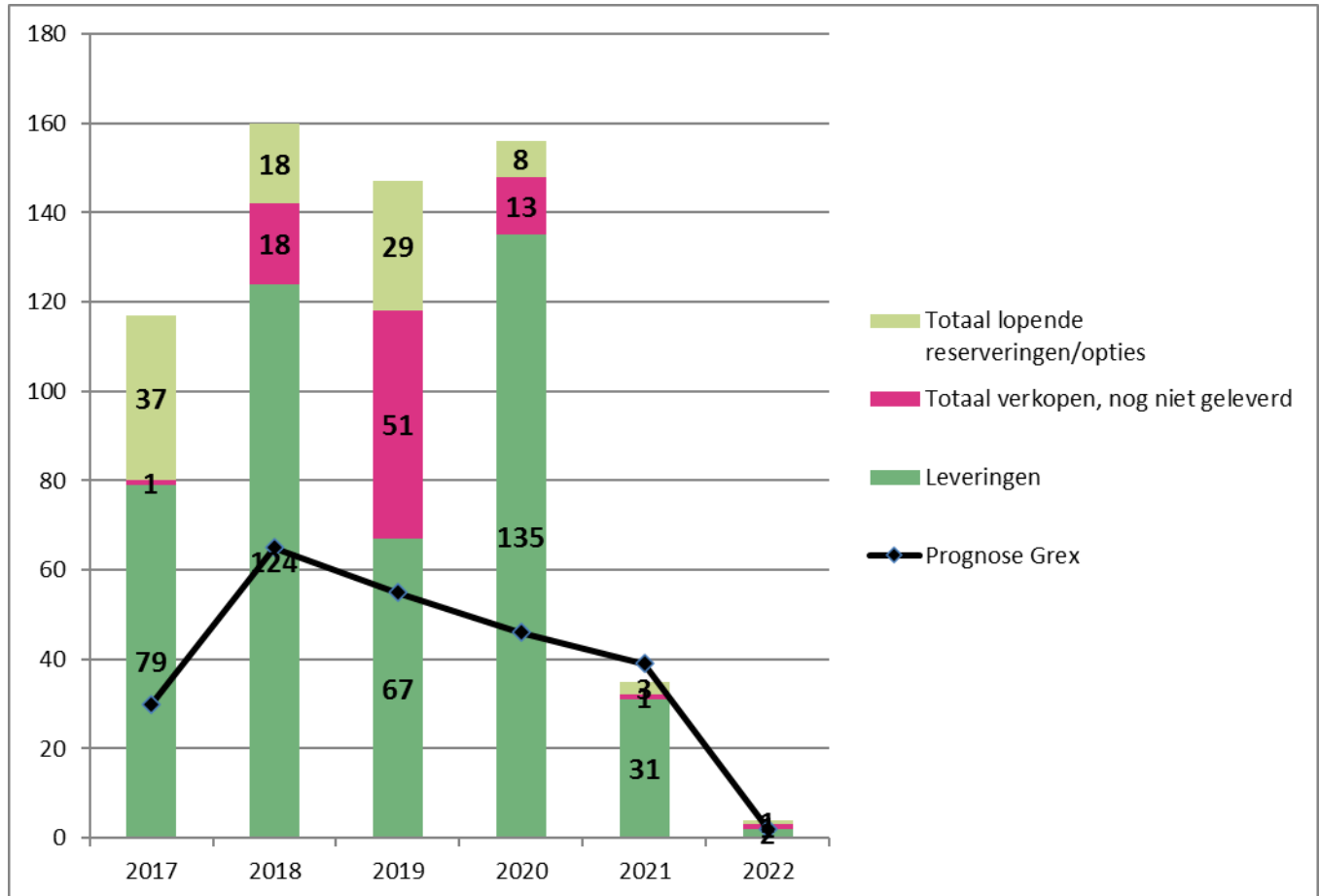
Per kavel / per woning in januari-juni 2022

In het jaaroverzicht in onderstaande grafiek zijn alle leveringen van 2022 weergegeven (2) en daarnaast nog alle koopovereenkomsten waarbij de levering van de kavels nog dient plaats te vinden (1) en alle nu lopende reserveringen en opties (1).

Niet alle cijfers kunnen opgeteld worden: opties worden (als het goed is) koopovereenkomsten en koopovereenkomsten worden leveringen en soms valt er een optie weg.

Totalen kavels / woningen Groot Holthuizen

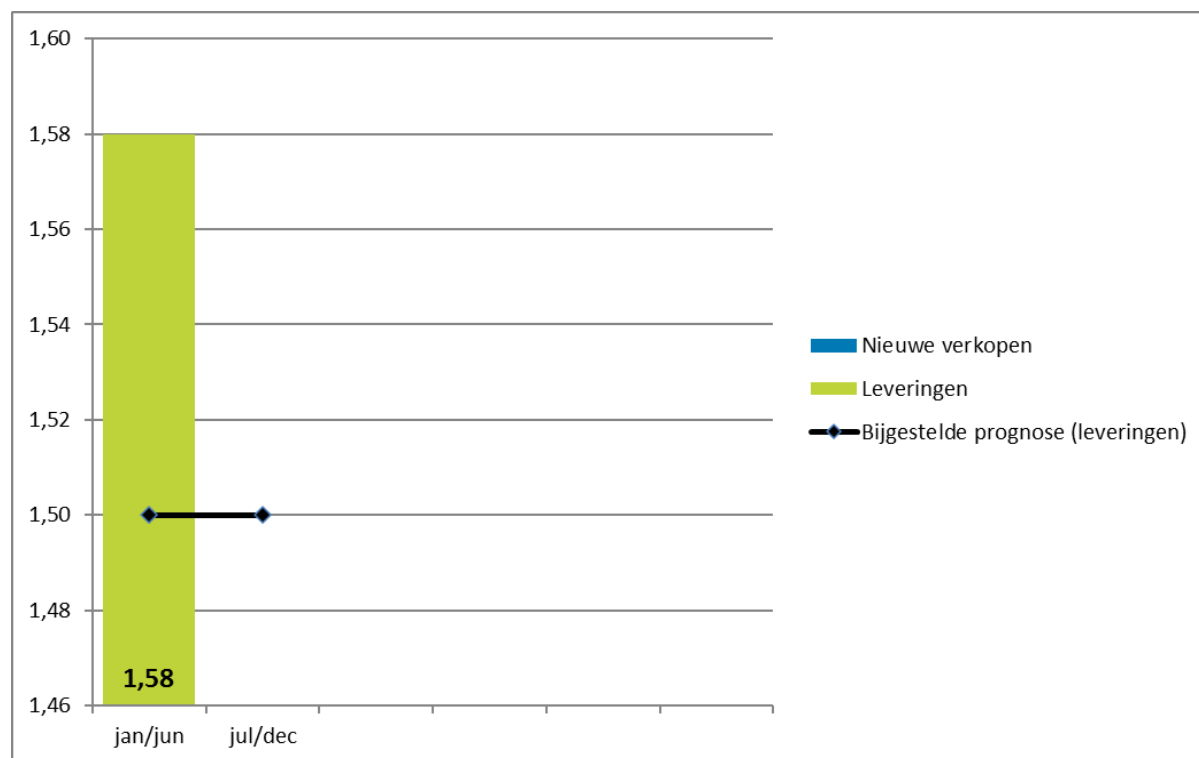
Rapportage januari-juni 2022 BusinessPark 7Poort incl. Fashion Outlet Zevenaar (FOZ)

In de periode januari-juni 2022 zijn er 2 kavels bedrijventerrein geleverd met een grootte van 1,6 hectare. Er is in totaal 12,0 hectare verkocht maar nog niet geleverd.

Rekening houdend met bovengenoemde verkopen en leveringen is er nog ca. 10,8 hectare verkoopbaar bedrijventerrein in voorraad. Voor wat betreft het onverkochte deel zijn we voor 7,7 hectare verregaand in gesprek met kandidaten, waarbij voor een aantal kandidaten inmiddels een koopovereenkomst voorligt.

In de vigerende grondexploitatie staat voor 2022 een geprognosticeerde levering van ca. 9,8 hectare opgenomen. Na de duidelijkheid omtrent het uitgiftebeleid (i.v.m. Didam-arrest) en de aansluiting Zevenaar-Oost verwachten we in 2022 nog ca. 6,0 hectare bedrijventerrein te verkopen.

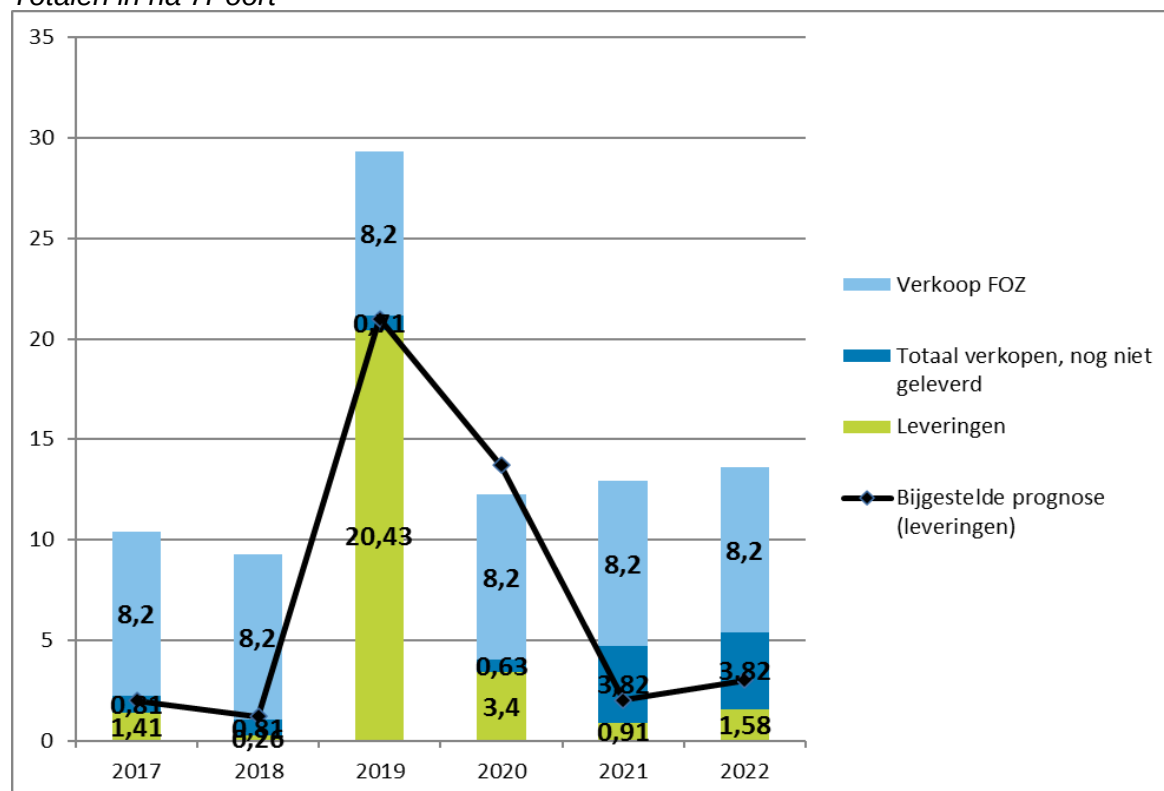
Per hectare in januari-juni 2022

In bovenstaande grafiek neemt de prognose van de Grex fors af. De reden hiervan is dat de levering van de kavel voor de Fashion Outlet wederom is doorgeschoven. Dit vanwege de uitblijvende, definitieve duidelijkheid omtrent de aansluiting Zevenaar-Oost als onderdeel van het project Doortrekking A15 / Verbreding A12.

Onderstaande grafiek geeft de stand van zaken weer over voorgaande jaren en nu. De geprognosticeerde leveringen in de grondexploitatie voor 2022 wordt tevens vergeleken met de bijgestelde verwachtingen.

Totale in ha 7Poort

RAADSINFORMATIEBRIEF – Nr. 2022-064

Aan de leden van de gemeenteraad

Datum 4 oktober 2022
Zaaknummer Z/22/418364 /ADV/22/1089409
Onderwerp Raadsinformatiebrief digitalisering parkeervergunningen zone A en E
Portefeuillehouder T. Albers

Contactpersoon Jaap Verboon/ Danny van den Berg
E-mail j.verboon@zevenaar.nl/ d.vandenberg@zevenaar.nl
Telefoon 06-50485320

Geachte leden van de gemeenteraad,

Inleiding

Zoals eerder vermeld in de eerste VGR 2021, is de leverancier van het huidige parkeervergunningensysteem in 2021 gestopt met de ondersteuning van deze applicatie. Hierdoor is er eind 2021 een nieuwe applicatie aangeschaft, waarvoor u krediet heeft verstrekt. De aanschaf van deze nieuwe applicatie is een goed moment om een digitaliseringsslag te maken in de vergunningverlening. Dit systeem is daar namelijk zeer goed op ingericht.

Kernboodschap

In het vierde kwartaal van 2022 nemen we het nieuwe parkeervergunningensysteem in gebruik. Hiermee vervangen we niet alleen het verouderde systeem, maar zetten we ook de eerste stap in het digitaliseren van de parkeervergunningen.

Met het operationeel worden van het nieuwe systeem, behouden alle bewoners, bedrijven en werknemers de mogelijkheid parkeervergunningen digitaal aan te vragen via de gemeentelijke website. Daarnaast krijgen zij de beschikking over een digitaal loket ("MijnParkerenZevenaar"). Hier kunnen zij een parkeervergunning aanvragen en vervolgens beheren (opzeggen, kenteken aanpassen, etc).

Context

- ☐ Actueel maatschappelijk onderwerp/probleem
- ☐ Collegeprogramma
- ☐ Motie/amendement/toezegging
- ☐ Anders, namelijk

Inhoudelijke boodschap

De digitalisering van de parkeervergunningen zorgt ervoor dat de dienstverlening wordt verbeterd. De afhandeling van de aanvraag vindt direct plaats tijdens het aanvraagproces. Als de aanvraag aan alle criteria voldoet, vindt de betaling plaats en verlenen we direct de vergunning. Voor zone A en E (centrumgebied en parkeergarage Masiusplein) geldt dat de digitale bewonersvergunningen ook direct worden geactiveerd. De bewonersvergunningen voor de overige zones, werknemers -en bedrijfsvergunningen worden nog in de vorm van een vignet verstuurd.

De digitalisering zorgt er ook voor dat er efficiënter gewerkt kan worden binnen de organisatie, zowel bij de vergunningverlening als tijdens de parkeerhandhaving.

De parkeervergunningen voor het centrum (zone A en E) worden in de eerste fase van het digitaliseren niet meer als vignet verstrekt, maar in de vorm van een digitaal parkeerrecht. Hiervoor is gekozen omdat hier geen beleidsmatige aanpassingen voor nodig zijn. Alleen de vorm van de vergunning verandert van een papieren vignet naar een digitale vergunning.

Omzetten huidige vergunningen

De huidige parkeervergunningen voor zone A en E worden vanaf het vierde kwartaal omgezet naar een digitale versie. Dit betekent dat vergunninghouders hun vergunning opnieuw moeten aanvragen. Zij krijgen hiervoor ruim de tijd. Tot 1 februari 2023 blijven de oude vignetten nog geldig.

Overige zones

Als de digitalisering van de bewonersvergunningen voor zone A en E is afgerond, komen de overige zones en ander soort parkeervergunningen aan de beurt. Op basis van de opgedane ervaringen uit fase 1, gaan we die fase nader invullen.

Verduurzaming

Met de digitalisering van de parkeervergunningen zetten we de verduurzaming van het proces in, aangezien het papieren proces hiermee gereduceerd wordt.

Hulp bij het aanvragen

Voor inwoners die dit wensen (bijvoorbeeld wanneer zij niet in het bezit zijn van een computer of DigiD) blijft er altijd hulp beschikbaar voor het aanvragen/beheren van een vergunning. We bieden telefonische hulp of assistentie bij de publieks-/inloopbalie.

Vervuiling

Uit eerder onderzoek is gebleken dat 25% van de parkeervergunningen die in omloop zijn, niet meer geldig zijn door bijvoorbeeld verhuizingen en kentekenwijzigingen. Door ontbrekende koppelingen met bijvoorbeeld het BRP (voorheen Gemeentelijke Basis Administratie) en lange geldigheidsdatum op een papieren vignet, blijven deze vergunningen onrechtmatig in omloop. Dit zorgt voor vervuiling. Door middel van digitalisering en de mogelijkheid om onrechtmatige vergunningen per direct in te kunnen trekken wordt vervuiling voorkomen.

Communicatie en vervolgproces

Communicatie naar buiten

De bewoners/vergunninghouders van de parkeerzones A en E ontvangen voorafgaand aan de digitalisering een brief. Hierin leggen we onder andere uit waarom het opnieuw aanvragen van hun vergunning noodzakelijk is.

Daarnaast informeren we inwoners over het digitaliseren van de parkeervergunning via berichtgeving in de Zevenaar Post, de gemeentelijke website en onze social mediakanalen.

Vervolgproces

De ervaringen van de digitalisering van de zones A en E en de plannen voor de overige zones leggen wij op een later moment separaat aan u voor.

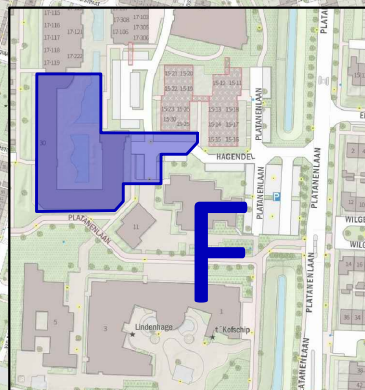
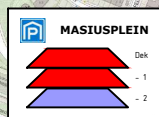
Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Zevenaar,

Danielle Jansen
secretaris

Lucien van Riswijk
burgemeester

Bijlagen

1. *Plattegrond Vergunningsgebieden (INT/22/1121533)*

Zevenaar

Parkeerregulering Zevenaar

- Vergunning gebied A
- Vergunning gebied B
- Vergunning gebied C
- Vergunning gebied D
- Vergunning gebied E
- Vergunning gebied F
- Bewonersvergunning niet toegestaan
- Voetgangersgebied

RAADSINFORMATIEBRIEF – Nr. 2022-066

Aan de leden van de gemeenteraad

Datum 11 oktober 2022
Zaaknummer Z/22/432743 /ADV/22/1123182
Onderwerp Septembercirculaire 2022
Portefeuillehouder A. Boone

Contactpersoon Kees van Vliet
E-mail K.vanVliet@zevenaar.nl
Telefoon 0316-595643

Geachte leden van de gemeenteraad,

Inleiding

Op de dag na Prinsjesdag verscheen de septembercirculaire 2022. Daarmee kunnen de inkomsten uit het gemeentefonds voor de gemeente Zevenaar geactualiseerd worden.

Kernboodschap

De septembercirculaire 2022 laat een positief beeld zien, waardoor ook het meerjarenbeeld van de nog te behandelen meerjarenbegroting 2023-2026 met name in het laatste begrotingsjaar 2026 aanmerkelijk verbeterd. Daarover informeren wij u in deze brief.

Context

- ☐ Actueel maatschappelijk onderwerp/probleem
- ☐ Collegeprogramma
- ☐ Motie/amendement/toezegging
- ☒ Anders, namelijk: septembercirculaire 2022

Inhoudelijke boodschap

Hieronder geven wij het eindresultaat van de septembercirculaire 2022 voor de gemeente Zevenaar en de gevolgen daarvan voor de begroting 2022 tot en met 2026. Daarna geven we aan hoe dit resultaat is opgebouwd.

Resultaat septembercirculaire

bedragen x € 1.000	2022	2023	2024	2025	2026
Eindresultaat septembercirculaire	2.863	1.244	390	-287	1.593

Gevolgen voor de begrotingen 2022 tot en met 2026

Beginstand begroting (structureel saldo)	860	927	3.309	6.052	-1.572
Eindresultaat septembercirculaire	2.863	1.244	390	-287	1.593
Verwachte correctie WOZ-ramingen in decembercirculaire		-560	-560	-560	-560
Nieuwe stand begroting (structureel saldo)	3.723	1.611	3.139	5.205	-539

Toelichting septembercirculaire

Mutaties algemene uitkering

Het totaal van de inkomsten van de algemene uitkering wordt in de septembercirculaire met de volgende bedragen verhoogd:

bedragen x € 1.000	2022	2023	2024	2025	2026
Totaal mutaties algemene uitkering	2.863	1.608	731	-30	1.849

Toelichting herkomst mutaties

Hieronder volgt een uitsplitsing naar de herkomst van de mutaties in de algemene uitkering.

bedragen x € 1.000	2022	2023	2024	2025	2026
Voorschot BCF onder plafond	751				
Eenmalige rijksbijdrage					2.191
Accres (loon-prijsontwikkeling)		930	930	930	930
Correctie loon-prijsontwikkeling meicirculaire 2022			-746	-1.326	-1.612
Hoeveelheidsverschillen	152	607	523	456	334
Taakmutaties	1.970	14	11	-75	-69
Overig	-10	57	13	-15	75
Totaal	2.863	1.608	731	-30	1.849

2022

Voorschot BCF onder plafond

Jaarlijks wordt in september een voorschot uitgekeerd van de ruimte onder het plafond van het BTW-compensatiefonds (dit jaar € 751.000).

Hoeveelheidsverschillen

Onlangs zijn diverse aantallen maatstaven voor 2022 definitief geworden. Voor 2022 (en ook de volgende jaren) heeft dit een positief effect op de algemene uitkering (2022 € 152.000).

Taakmutaties

In 2022 is voor taakmutaties € 1.970.000 ontvangen. De grootste posten zijn de energietoeslag (€ 1.361.000) en compensatie voor gemaakte invoeringskosten Omgevingswet (€ 399.000).

2023 en volgende jaren

Eenmalige rijksbijdrage

Het rijk heeft voor het ravijnjaar 2026 een eenmalige bijdrage beschikbaar gesteld van € 2.191.000.

Accres (loon- prijsontwikkeling)

Na de meicirculaire 2022 hebben rijk en VNG afgesproken dat het volumedeel van het accres over de periode 2022-2025 wordt vastgezet. De trap op- trap af systematiek is dus buiten werking gezet. De algemene uitkering wordt alleen nog voor loon – en prijsontwikkelingen gecorrigeerd. De loon- en prijsontwikkeling sinds de meicirculaire bedraagt € 930.000.

Correctie loon-prijsontwikkeling meicirculaire 2022

Vanaf de meicirculaire wordt de algemene uitkering alleen nog verhoogd met de loon- en prijsontwikkeling. Hiervoor hanteert het rijk een nieuw indexcijfer LPO. Dit is een combinatie inflatie op lonen, overige exploitatieuitgaven en investeringen. Dit indexcijfer is hoger dan het cijfer dat de afgelopen jaren werd gebruikt voor het omrekenen van de algemene uitkering van lopende prijzen (rijk) naar constante prijzen (Zevenaar). In mei is daardoor vanaf 2024 het bedrag voor inflatie te laag berekend en de netto te besteden algemene uitkering te hoog. Vanaf de septembercirculaire wordt dit gecorrigeerd. Dit betekent echter dat er eenmalig een correctie moet plaatsvinden op de meicirculaire 2022. Hieronder een overzicht van de twee gehanteerde indexcijfers:

	2024	2025	2026
LPO index	3,38%	3,3%	3,1%
Prijsmutatie Bbp	2,5%	2,5%	2,2%

Hoeveelheidsverschillen

Verschillen in de ramingen van aantallen maatstaven van onze gemeente en van het rijk worden onder de post hoeveelheidsverschillen gepresenteerd. Deze post in voor de jaren 2023 tot en met 2026 relatief hoog. Het vermoeden bestond dat de WOZ-ramingen van BZK in de septembercirculaire niet juist zijn. Op 7 oktober 2022 heeft BZK heeft vermeld dat WOZ-ramingen in de septembercirculaire inderdaad onjuist zijn. Correctie zal plaatsvinden in de decembercirculaire. De verwachte correctie bedraagt voor Zevenaar € 560.000 negatief vanaf 2023. Omdat de septembercirculaire niet wijzigt, maar wij toch een goed meerjarenbeeld willen schetsen hebben wij de te verwachten correctie van de WOZ-waarden in de decembercirculaire in een aparte regel vermeld. Daarmee presenteren wij een structureel begrotingssaldo inclusief correctie.

Toelichting bestemming mutaties algemene uitkering

Hierboven zijn de mutaties in de algemene uitkering toegelicht. Van de extra inkomsten in de algemene uitkering zonderen wij nog een deel af vanwege inflatie, taakmutaties en correcties. Deze lichten wij hieronder toe. Wat resteert is het netto resultaat van de algemene uitkering.

bedragen x € 1.000	2022	2023	2024	2025	2026
Totaal mutatie algemene uitkering	2.863	1.608	731	-30	1.849
Af te zonderen:					
Compensatie hogere inflatie		-930	-930	-930	-930
Taakmutatie asiel (inburgering)		-107	-84	0	
Taakmutaties Wkb		-27	-27	-27	-26
Overige mutaties:					
Opnemen structurele raming BCF onder plafond		700	700	700	700
Totaal mutaties		-364	-341	-257	-256
Resultaat algemene uitkering	2.863	1.244	390	-287	1.593

Af te zonderen

In de stijging van de algemene uitkering zit een compensatie vanwege gestegen inflatie. Dit bedrag van € 930.000 moet apart gezet worden om de budgetten te verhogen met de gestegen inflatie.

In de algemene uitkering worden extra bedragen beschikbaar gesteld voor extra taken. In deze circulaire voor inburgering van asielzoekers en de invoering Wet kwaliteitsborging bouwen. Deze bedragen worden apart gezet voor verwachte extra uitgaven.

Overige mutaties

In de septembercirculaire wordt jaarlijks het voorschot onder het BCF-plafond uitgekeerd. In de meicirculaire volgt daarna een afrekening. Het bedrag onder het BCF-plafond is de afgelopen jaren gestegen van ongeveer € 100.000 in 2018 naar een voorschot van € 751.000 in 2022. Omdat het bedrag onder het BCF-plafond door het rijk niet structureel in de algemene uitkering wordt geraamd leidt dit bedrag tot incidentele voordelen in de jaarrekening. Vanwege de inmiddels gestegen bedragen stellen wij voor om hiervoor voortaan structureel een bedrag op te nemen in onze raming van de algemene uitkering zodat met dit geld ook beleid uitgevoerd kan worden. Wij ramen het structurele bedrag op vooralsnog behoedzaam op € 700.000. Deze raming is gebaseerd op de afrekening van 2021 (€ 786.000), het voorschot 2022 (€ 751.000) en de verwachte groei van de algemene uitkering de komende jaren.

Communicatie en vervolgproces

De septembercirculaire verwerken wij voor het jaar 2022 in de jaarstukken 2022. De jaren 2023 tot en met 2026 verwerken wij in de 1^e voortgangsrapportage 2023.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Zevenaar,

Danielle Jansen
secretaris

Lucien van Riswijk
burgemeester

RAADSINFORMATIEBRIEF – Nr. 2022-060

Aan de leden van de gemeenteraad

Datum 13 oktober 2022
Zaaknummer Z/22/418812 /ADV/22/1112445
Onderwerp Zevenaarse aanpak energiearmoede
Portefeuillehouder B. Kagei

Contactpersoon Theo Platje
E-mail t.platje@zevenaar.nl
Telefoon

Geachte leden van de gemeenteraad,

Inleiding

Energiearmoede is door de snel stijgende energieprijzen voor inwoners met een klein besteedbaar inkomen een probleem geworden. Dit naast de hogere prijzen voor levensonderhoud. Het Rijk stelt aan gemeenten met een specifieke uitkering middelen beschikbaar om in te zetten voor maatregelen waardoor energie armoede (op termijn) minder wordt. Daarnaast stelt het Rijk uit het Nationaal Isolatieprogramma middelen beschikbaar voor een lokale isolatieaanpak. Dit ligt in het verlengde van de activiteiten gericht op de aanpak van energiearmoede, maar is ook voor een bredere doelgroep.

Kernboodschap

Wij kiezen voor een aanpak die langdurig effect sorteert en zo duurzaam mogelijk is, zowel voor de inwoner als de woning. Naast fysieke maatregelen speelt gedragsverandering gericht op minder verbruik en bewustwording een grote rol.

Met de Zevenaarse aanpak willen we tot een verlaging van de energierekening komen en daarmee bijdragen aan het verminderen van de energiearmoede.

In het voorliggende *Zevenaarse plan van aanpak Energiearmoede* staan de ambities en uitgangspunten benoemd. Daarnaast wordt op hoofdlijnen ingegaan op de effecten die we willen bereiken, de wijze waarop we deze willen bereiken en wat ervoor nodig is.

De Zevenaarse plan van aanpak Energiearmoede is de basis voor de verdere uitwerking van de uitvoering.

Het voorliggend plan van aanpak maakt onderdeel uit van de voorbereiding, de concrete uitvoering zal in 2023 plaats vinden.

Context

- ☒ Actueel maatschappelijk onderwerp/probleem
- ☐ Collegeprogramma
- ☐ Motie/amendement/toezegging
- ☐ Anders, namelijk

Inhoudelijke boodschap

Als bijlage is het Zevenaarse plan van aanpak energiearmoede toegevoegd. In dit plan staat (op hoofdlijnen) de wijze waarop we hier uitvoering aan willen geven beschreven.

Bij het beschikbaar stellen van de Rijksmiddelen voor de aanpak van energiearmoede heeft het Ministerie van Binnenlands Zaken en Koninkrijksrelaties de volgende uitgangspunten voor gesteld:

- De inzet moet naar maatregelen gaan die langdurig bijdragen aan het verminderen van de energiearmoede;
 - De inzet moet naar nieuwe maatregelen gaan (of die in het verlengde liggen van reeds lopende acties).
- Voor 31 december 2023 moeten de rijksmiddelen besteed zijn. Hoe gemeenten hier invulling aan geven is grotendeels aan gemeenten zelf, behoudens enkele algemene voorwaarden zoals de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG).

Communicatie en vervolgproces

Communicatie naar buiten

Bij de uitvoering zal communicatie een belangrijke rol vervullen (van generiek tot doelgroep specifiek).

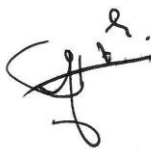
Vervolgproces

- september tot eind 2022: in positie brengen van interne afdelingen en externe partners;
- januari 2023 tot eind 2023: uitvoering aanpak energiearmoede en monitoring;
- Q1 2024: verantwoording Rijksmiddelen (bij de Jaarrekening 2023).

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Zevenaar,

Danielle Jansen
secretaris

Lucien van Riswijk
burgemeester

Bijlagen

1. Zevenaarse plan van aanpak energiearmoede (JOIN nr. (JOIN nr. Z/22/418812 | 1113582)

Zevenaarse plan van aanpak Energiearmoede

datum 4 augustus 2022
versie 1.0 (concept)
afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling – Theo Platje
opdrachtgever College - Wim Geurts (ambtelijk)
JOIN nr. Z/22/418812 | 1113582

Inleiding

Het Rijk heeft middelen aan de gemeenten beschikbaar gesteld om de verduurzaming in de bebouwde omgeving te versnellen en de energiearmoede aan te pakken. Energiearmoede is, door de snel stijgende energieprijzen voor inwoners met een klein besteedbaar inkomen, een groeiende probleem geworden. Dit naast de hogere prijzen voor levensonderhoud.

De beschikbaar gestelde middelen zijn voor de aanpak energiearmoede en voor een lokale isolatieaanpak (beschikbaar gesteld vanuit het Nationaal Isolatieprogramma). Een lokale isolatieaanpak ligt in het verlengde van de activiteiten gericht op de aanpak van energiearmoede.

Voor de aanpak energiearmoede geeft het Rijk veel ruimte om een lokaal passende aanpak te ontwikkelen. Vanuit het Ministerie van Binnenlands Zaken en Koninkrijksrelaties worden de volgende uitgangspunten voorgesteld:

- De inzet moet naar maatregelen gaan die langdurig bijdragen aan het verminderen van de energiearmoede;
- De inzet moet naar nieuwe maatregelen gaan (of die in het verlengde liggen van reeds lopende acties).

In dit voorliggende Zevenaarse plan van aanpak Energiearmoede staan de ambities en uitgangspunten benoemd. Daarnaast wordt op hoofdlijnen ingegaan op de effecten die we willen bereiken, de wijze waarop we deze willen bereiken en wat ervoor nodig is.

De Zevenaarse plan van aanpak Energiearmoede is de basis voor de verdere uitwerking van de uitvoering.

Opgave gemeente

Het Rijk stelt middelen aan gemeenten beschikbaar om in te zetten voor het doel om energiearmoede tegen te gaan. Hoe gemeenten hier invulling aan geven is grotendeels aan gemeenten zelf, behoudens enkele algemene voorwaarden als de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG). De gemeente Zevenaar kiest voor een aanpak die een toekomstbestendig effect sorteert en zo duurzaam mogelijk is, zowel voor de inwoner als de woning. Hierbij speelt gedragsverandering gericht op minder verbruik en bewustwording een grote rol. Voor januari 2024 moeten de rijksmiddelen besteed zijn, wanneer onderdelen dermate succesvol zijn, is het een optie deze te continueren. Dit zal dan bestuurlijk voorgelegd worden. Dit plan van aanpak is een dynamisch plan, het zal de komende tijd nog verrijkt worden of door nieuwe ontwikkelingen wellicht aangepast moeten worden.

De gemeente heeft een projectleider aangesteld en samen met vertegenwoordiging vanuit afdelingen Ruimtelijke Ontwikkeling en Maatschappelijke Ontwikkeling is een projectteam geformeerd (met ondersteuning vanuit communicatie en data-analyse).

De Zevenaarse aanpak

In de gemeente Zevenaar is gekozen voor een integrale benadering, wetende dat veel partijen en afdelingen nodig zullen zijn om dit tot een succes te maken. De aanpak kenmerkt zich door zoveel mogelijk inwoners zo goed mogelijk te helpen in het verlagen van hun energierekening én zoveel als mogelijk “bijvangst” te halen, zoals werk, gezondheidswinst en een reductie van de CO₂ uitstoot.

Ambitie

Uit landelijke cijfers blijkt dat 8% van de Zevenaarse huishoudens moeite hebben met het betalen van de energierekening (bron: TNO). Met dit plan van aanpak willen we minimaal 7% van de Zevenaarse huishoudens bereiken en hun energierekening substantieel verlagen. Het bereiken van deze inwoners gaat lukken als we enerzijds in staat zijn onze communicatie goed af te stemmen op de leefwereld van de inwoners en gebruik maken van kanalen en bronnen als verenigingen, media, scholen, kerken en andere geloofshuizen, voedselbank, onze eigen balie en anderzijds voldoende menskracht beschikbaar maken voor de uitvoering.

Uitgangspunten

- De te nemen maatregelen zijn duurzaam en “altijd goed maatregelen”, zoals isolatie, beglazing, verwarming, verlichting, waterbesparende douchekop en energiezuinig witgoed);
- In het project wordt gestuurd op en gewerkt aan gedragsverandering, vertrouwen en draagvlak;
- Door bottom-up aanpak, bewoners zelf regie laten houden en hun behoeften en ervaringen meenemen. Betrekken van ervaringsdeskundigen;
- De incidentele middelen zodanig inzetten dat ze een duurzaam en structureel effect hebben. Inzet op het ‘borgen voor de toekomst’;
- De kosten voor het maatregelenpakket dienen gedekt te kunnen worden met de Specifieke uitkering (SPUK-gelden) van het Rijk. De maatregelen moeten binnen de criteria van de SPUK-gelden vallen (SPUK-gelden: voor aanpak energiearmoede € 908.536 | lokale isolatieaanpak € 176.911);
- Vanwege de urgentie dienen de maatregelen op korte termijn operationeel te zijn;
- De maatregelen moeten binnen de invloedssfeer van de gemeente liggen (zowel bij eigen inzet als met de ondersteuning van en in samenwerking met de woningcorporaties, (aanvullende) hulpverlening en andere samenwerkpartners op dit thema);
- De maatregelen moeten de bestaande maatregelen en trajecten in het kader van verduurzamen en CO₂ reductie van de gemeente Zevenaar niet in de weg staan, maar juist een aanvulling zijn. De gemeente heeft maatregelen lopen in kader van de RREW; regionaal energieloket en vrijwillige energiecoaches. De maatregelen moeten in lijn zijn met de context van het bestaande gemeentelijke beleid dat gericht is op energiearmoede en armoede in Zevenaar.

Doelen en effecten

- De energierekening bij inwoners die te kampen hebben met energiearmoede verlagen;
- Inwoners aan werk helpen in de energietransitie (win-win);
- Toekomstbestendige maatregelen treffen die “altijd goed” zijn (‘no regret’ – maatregelen);
- Meer regie over eigen leven, gezondheidswinst, minder stress, meer comfort;
- Verlagen CO₂-uitstoot.

Hoe

- Het verlagen van de energierekening door inzet van energiecoaches: De coaches bezoeken inwoners thuis en geven advies, zowel (fysieke) maatregelen die het verbruik verlagen, als op gedrag om zo optimaal mogelijk van de maatregelen te profiteren. Samen met inwoner wordt keuze gemaakt welke maatregelen uitgevoerd worden. Uitvoering kan door klusteams en door bedrijven;
- Inzet klusteams: klusteams worden samengesteld uit inwoners die nu niet werkzaam zijn. Zij voeren door de energiecoach en inwoner samen afgesproken energiebesparende maatregelen uit. Dit is tevens een uitwerking van het aan werk helpen van inwoners. De inzet wordt verder uitgewerkt in mogelijke opties en gebruikmakend van al lopende participatie trajecten;
- Toekomstbestendig: dit is een criterium dat bij alle te nemen stappen wordt meegewogen, zie daarnaast het eerste uitgangspunt;
- Regie: de energieknop en energiebewust gedrag behoren tot de weinige opties die huishoudens hebben om hun inkomen te verbeteren. Hierbij ondersteunt de energiecoach en maakt bewust, dit geeft het huishouden weer meer regie op het leven. Dit heeft als bijkomend effect dat stress afneemt en de gezondheid toeneemt, mede door het verhoogde comfort in huis. Om dit te nieuwe gedrag te bestendigen willen we meerdere bezoeken van de energiecoach inplannen;
- Reductie CO₂-uitstoot: het spreekt vanzelf dat een lager energieverbruik leidt tot een lagere CO₂ uitstoot. We zijn voornemens om dit effect te gaan monitoren. Zo bespaar je met een nieuwe koelkast 100 tot 200 KWh. Winst voor de inwoner en het milieu.

Wat nodig

Om de plannen succesvol uit te voeren is hechte samenwerking nodig met veel partijen die kunnen bijdragen aan de te behalen doelen. Denk aan woningcorporaties, bedrijfsleven, energiecoöperaties, voedselbank, enz.

Uitbreiding van het aantal energiecoaches is nodig, al dan niet professioneel. Dit om binnen de termijn alle huishoudens die in aanmerking komen te bezoeken.

Inrichten klusteams, dit vraagt werven, selecteren, toerusten en trainen van inwoners uit de bijstand of die anderszins nu niet aan het werk zijn.

Interne, projectmatige samenwerking van afdelingen binnen de gemeente. Deze werkwijze draagt bij aan het succesvol afronden van dit plan van aanpak.

Verder staat in de paragraaf 'interne samenwerking en benodigde investeringen' een overzicht van de benodigde inzet.

Proces en planning

Het proces omvat de volgende stappen:

- augustus/september 2022: vaststellen plan van aanpak door het college;
- augustus/september 2022: raadsinformatiebrief en plan van aanpak naar de gemeenteraad;
- september tot eind 2022: in positie brengen van interne afdelingen en externe partners;
- januari 2023 tot eind 2023: uitvoering aanpak energiearmoede en monitoring;
- Q1 2024: verantwoording Rijksmiddelen (bij de Jaarrekening 2023).

Risico's, kanttekeningen

We zullen veel moeten realiseren in korte tijd, dit vraagt extra inzet van medewerkers en partners. Door de krapte op de arbeidsmarkt en hoge werkdruk is het de vraag of de gevraagde inzet geleverd kan worden. Denk bijvoorbeeld aan bedrijven die de energetische maatregelen moeten uitvoeren, hebben ze voldoende menskracht en de nodige materialen tijdig beschikbaar?

Daarnaast is een goede analyse van de beschikbare data nodig om zo nauwkeurig mogelijk de inwoners te kunnen vinden die in aanmerking komen voor deze maatregel. Een analist niet voorhanden en zal ingehuurd moeten worden.

Juridisch

Voor de uitvoering is het beschikken over een goede set aan gegevens. Hiervoor gebruiken we diverse bronnen en data. Juridisch wordt getoetst of we hiervan gebruik mogen maken (o.a. AVG-richtlijnen).

Samenwerking

Voor veel partijen, zoals de woningcorporaties, energiecoöperaties en bedrijfsleven, betekent samenwerking met dit plan van aanpak een extra stimulans in het realiseren van eigen doelen, en vergroting van het draagvlak voor verduurzaming. De relatie met de gemeente zal verbeteren door de intensieve samenwerking en afstemming van de onderlinge plannen.

Er wordt samengewerkt met ervaringsdeskundigen en op den duur aan ambassadeurs van de aanpak. Dit leidt tot positievere beeldvorming van de gemeente bij inwoners die vanwege hun achtergestelde positie wantrouwend staan tegenover overheden en instanties. Door het feitelijk helpen en betrekken van deze groep zal hun vertrouwen in de gemeente Zevenaar toenemen

Interne samenwerking en benodigde investering

Binnen de gemeente zelf zijn verschillende afdelingen en werkvelden betrokken, dit is nodig om de uitvoering te realiseren. Ruimtelijke Ontwikkeling, Sociaal domein, communicatie, informatiebeheer zijn hierbij van belang en betrokken.

Het kernteam wordt gevormd door vertegenwoordiging van Ruimte en Sociaal Domein. Dit kernteam komt wekelijks bijeen voor overleg en uitwerking.

Van informatiebeheer wordt een tijdelijke bijdrage gevraagd om tot een goede analyse te komen, dit zal moeten worden ingehuurd.

Van Communicatie zal een doorlopende inzet worden gevraagd om de doelgroep blijvend te informeren.

Overzicht van begrote inzet van de betrokken afdelingen:

Ruimtelijke Ontwikkeling;

- Projectleiding 20 uur p.w.
- Inzet collega's duurzaamheid 8 uur p.w.

Sociaal Domein,

- Participatie 4 uur p.w.
- SHV en I.O. 2 uur p.w.
- Buurtteams 1 uur p.w.

Informatiebeheer

- Eénmalig inhuur 12-20 uur
- Monitoring nog nader uit te werken als indicatoren bekend zijn

Communicatie

- Voorafgaand aan de start minimaal een dagdeel per week
- Lopende het project 2 uur p.w.

De projectleider onderhoudt de contacten met de externe partners.

Raakvlakken met andere kaders en plannen

Dit plan van aanpak heeft raakvlakken met initiatieven vanuit participatie bij het aan werk helpen van inwoners. Dit wordt, waar het kan, samengevoegd.

In voorafgaande regelingen als RRE en RREW is ervaring opgedaan met coaches en vouchers, van deze kennis wordt gebruik gemaakt en van geleerd.

Financiën

De financiële middelen voor de uitvoering van dit plan zijn door het Rijk met een specifieke uitkering beschikbaar gesteld (aanpak energiearmoede).

Als tijdens de uitvoering blijkt dat onderdelen dermate succesvol zijn dat ze structureel moeten worden, zal dit in de PC-cyclus voor de volgende jaren mee genomen worden.

Besluitenlijst raadsvergadering 21 september 2022

(de beraadslagingen zijn terug te luisteren op de website van de gemeente Zevenaar op:

https://channel.royalcast.com/zevenaar/#!/gemeentezevenaar/20220921_1)

Tijd	19:30 – 22:10 uur
Locatie	Raadzaal
Voorzitter	L.J.E.M. van Riswijk
Aanwezigen	Lokaal Belang: B.L.Y. van Die, J. Hugén, A. İlhan, H.F.G.M. Staring, E. Vernes; WijZZ: T.J.E.M. Riswick-Keultjes, J.W.H. Winters, A.Y. van Loon; CDA: J. de Nooij, F.B.M. Evers, W.J.M. van Dinther, G.T.H.J. Ariessen; PvdA: B.A. Metz (vanaf agendapunt 3), M.R.A. Lap; VVD: P.A.T. de Winkel, J.M. Koenen, G.A. Stokman; D66: R.T. Draisma, P.W.M. Pollmann; GroenLinks: C.P.J.M. van Aken, K. Godschalk; SP: L. van der Velden; Sociaal Zevenaar: H.L.M. Meijer; Ons Zevenaar: M.H.A.G. Witjes
Afwezig	N. Niebuur-Sluiter (PvdA), P.A. Vos (VVD), N. van Dellen (WijZZ) en M.B.M. Jansen (PvdA; zij wordt vervangen door B.A. Metz) B.M. Kagei (wethouder)
College	A.H.M. Albers, S.H. Bijl, A.M. Boone en A.H. van Orden

1	<p>Opening</p> <p>De vergadering wordt om 19.30 uur geopend. De voorzitter deelt mede dat Lijst 10 de naam Ons Zevenaar gaat dragen. Commissielid voor het CDA, Henk Visser, wordt door de voorzitter namens de raad bedankt voor zijn inzet als commissielid. Er wordt door de voorzitter nog een mededeling gedaan dat oud-burgemeester Van Bastelaar 100 jaar is geworden en 70 jaar getrouwd is. Als laatste wordt nog stilgestaan bij het overlijden van oud-burgemeester Post (oude gemeente Angerlo) en oud-raadslid van de toenmalige lokale partij Landelijk Zevenaar, Johan van der Veer. Voor deze 2 personen wordt een moment stilte in acht genomen.</p>
2	<p>Vaststellen agenda</p> <p>De fractie WijZZ doet een ordevoorstel om van agendapunt 17 "Gewijzigde vaststelling bestemmingsplan Prins Clauslaan te Giesbeek" alsnog een besprekingsstuk te maken. De gemeenteraad gaat hiermee akkoord. Hiermee wordt de agenda vastgesteld.</p>
3	<p>Z/22/431091 Instellen commissie geloofsbrieven</p> <p>De raad besluit met algemene stemmen de volgende personen te benoemen als lid van de Commissie van Geloofsbrieven: mevr. J. M. Koenen, mevr. T.J.E.M. Riswick-Keultjes en de heer C.P.J.M. van Aken.</p>

	<p>De voorzitter van de Commissie van Geloofsbrieven, mevrouw Koenen, laat weten dat de geloofsbrieven van de heer Metz akkoord zijn bevonden en dat hiermee de heer Metz benoembaar is.</p>
4	<p>Z/22/431062 Tijdelijke toelating raadslid</p> <p>De raad besluit met algemene stemmen de heer B.A. Metz toe te laten als tijdelijk raadslid voor de periode van 14 september 2022 tot en met 3 januari 2023 als tijdelijke vervanger van het raadslid mevrouw M.B.M. Jansen.</p>
5	<p>Afscheid Loid Stegeman als kinderburgemeester van Zevenaar en installatie, benoeming en beëdiging Catoo Berns als nieuwe kinderburgemeester van Zevenaar (Z/22/431214)</p> <p>Na toespraken door Loid Stegeman en de voorzitter, wordt er onder dankzegging afscheid genomen van Loid Stegeman als kinderburgemeester van Zevenaar.</p> <p>De raad besluit met algemene stemmen Catoo Berns tot kinderburgemeester van de gemeente Zevenaar te benoemen voor de duur van het schooljaar 2022/2023.</p> <p>Catoo Berns legt in handen van de voorzitter de belofte af, houdt een korte toespraak en laat via het scherm de nieuwe schakel zien. De voorzitter spreekt Catoo Berns toe en wenst haar succes bij het uitoefenen van haar functie als kinderburgemeester.</p>
6	<p>Vragenuur</p> <p><i>6a. Beantwoorden schriftelijke vragen door het college</i></p> <p>Er is door de fractie van het CDA een schriftelijke vraag ter mondelinge beantwoording ingediend inzake problematiek verenigingen door sterk gestegen energielasten. De vragen worden ter vergadering mondeling door het college beantwoord. De antwoorden zullen ook nog schriftelijk naar de raad gezonden worden met daarin opgenomen de weblinks naar Leergeld de Liemers en de Gelrepass.</p> <p>Er wordt vanuit de raad de suggestie gedaan om de mogelijkheden voor ondersteuning beter en actiever te communiceren naar de verenigingen. College laat weten deze suggestie mee te nemen en alle sportverenigingen van een informatiepakketje betreffende de ondersteuningsmogelijkheden te voorzien. Ook zal de portefeuillehouder intern overleggen hoe hierover beter gecommuniceerd kan worden en er zal een intensiveringscampagne opgezet worden.</p>

	<p><i>6b. Mededelingen raadsleden vanuit hun vertegenwoordigende rol in diverse besturen gemeenschappelijke regelingen</i></p> <p>Er zijn geen mededelingen.</p> <p><i>6c. Mededelingen college</i></p> <p>Het college laat weten dat de NME vandaag definitief is ondergebracht bij Kunstwerk!.</p> <p><i>6d. Wijze van afdoening van de ingekomen stukken</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - De fractie van het CDA verzoekt om agendering van brief nr. 31 "Zienswijze 6 september jl. ontwerpbestemmingsplan Sleeg 23 Babberich" voor de commissie Ruimte, omdat de fractie de brief met het college wil bespreken. - De fractie WijZZ verzoekt om agendering van brief nr. 43 "Raadsinformatiebrief 2022-057 Update ontwikkelingen Vestersbos" voor de commissie Samenleving. De fractie wil graag de procedure bespreken. - De fractie van Sociaal Zevenaar verzoekt om agendering van brief nr. 38 "Raadsinformatiebrief 2022-056 Vervolg Ariadneproject" voor de commissie Middelen. De fractie wil dit bespreken omdat het huidige project een deel van de controle/ handhaving overslaat waarop de vorige keer wel gehandhaafd is.
7	<p>Vaststellen besluitenlijst van de vorige vergadering</p> <p>De raad besluit met algemene stemmen de concept-besluitenlijst van de raadsvergadering van 6 juli jl. ongewijzigd vast te stellen.</p>
8	<p>Z/19/342350 Adviesrecht en verplichte participatie onder de Omgevingswet</p> <p>Door de fractie van de VVD, SP en CDA is een amendement "adviesrecht voor opwekken en/of opslag van vormen van energie" ingediend. De fractie van de VVD licht het amendement toe. In het amendement wordt voorgesteld artikel 5 te wijzigen in die zin dat de raad gebruik kan maken van het adviesrecht bij alle vormen van energie opwekken anders dan voor eigen gebruik. Het gaat dan met name om projecten van energieopwekking met een grote impact op het landschap en de leefomgeving.</p> <p><i>College</i></p> <p>Als reactie op het ingediende amendement vraagt het college zich af of de laagdrempeligheid en de snelheid hier wel bij gebaat is, mede gelet op de termijn van 8 weken.</p> <p><i>Gemeenteraad</i></p> <p>In het debat gaan de fracties in op het ingediende amendement, het aanscherpen van de beleidskaders, de impact van grootschalige projecten, het risico op rechtsongelijkheid en de termijn van 8 weken.</p>

	<p>Het amendement wordt aanvaard. Voor stemmen de leden van de fracties van: Lokaal Belang, CDA, PvdA, VVD, SP en Ons Zevenaar (16). Tegen stemmen de leden van de fracties van: WijZZ, D66, GroenLinks en Sociaal Zevenaar (8).</p> <p>Het geamendeerde voorstel is unaniem aanvaard. De raad besluit de notitie 'Adviesrecht en lijst met verplichte participatie bij afwijkingen van het omgevingsplan' vast te stellen met toepassing van de aanpassing zoals vermeld in het amendement (wijziging in Hoofdstuk 3 - Lijst van gevallen adviesrecht en participatie, artikel 5 Projecten m.b.t. energie opwekking, waarbij het gaat om alle vormen van energieopwekking, waarbij er geen sprake is van opwekking voor eigen gebruik).</p>
9	<p>Z/19/342350 Participatieleidraad Zevenaar voor een goede omgevingsdialoog</p> <p><i>Gemeenteraad</i></p> <p>Bij de beraadslagingen gaan de fracties in op de wijze van participatie in de laatste 2 periodes, het al dan niet inzetten van een onafhankelijke deskundige voor de verslaglegging bij participatie, het blijven bestaan van tegenstrijdige belangen wat niet wil betekenen dat de participatie niet goed is gegaan, de rol van de gemeente, het nu al inzetten van het participatieproject om ervaringen op te doen, het doen van een evaluatie na een jaar (hoe hebben inwoners en instellingen de participatie ervaren) en verwachtingsmanagement.</p> <p><i>College</i> neemt de suggestie over om een evaluatie te doen na één jaar.</p> <p>De raad besluit met algemene stemmen om de Participatieleidraad Zevenaar voor een goede omgevingsdialoog vast te stellen.</p>
10	<p>Z/21/402773 Integrale Laadvisie gemeente Zevenaar 2022</p> <p>Door de fractie van D66 is bij dit raadsvoorstel een motie laadpalen ingediend. In de motie wordt het college opgeroepen vanaf 1 januari 2024 ieder jaar te inventariseren en de gemeenteraad te informeren hoeveel laadpalen er gerealiseerd zijn en of de geplande 33 laadpalen per jaar aan de toekomstige laadbehoefte van elektrische personenvervoer voldoen en om te onderzoeken of het mogelijk is groene parkeerzones te realiseren, waar elektrische auto's voor een te bepalen aantal uren aan de laadpaal mogen staan, afhankelijk van de parkeerdruk in het gebied.</p> <p><i>Gemeenteraad</i></p> <p>De fractie van D66 geeft een toelichting op de motie. In het debat gaan de raadsleden in op de motie, de haalbaarheid van het leveren en plaatsen van laadpalen in relatie tot de problemen van de energiebedrijven, de oplossingen om "klevers" tegen te gaan en de vraag wanneer de parkeervisie komt.</p> <p><i>College</i></p> <p>College acht de motie overbodig omdat er wat betreft de inventarisatie al afspraken met de leverancier zijn gemaakt en dat er wat "klevers" betreft ook al suggesties gedaan zijn in de commissie die het college gaat onderzoeken en die ook een plek</p>

	<p>gaan krijgen in de evaluatie van het parkeerbeleid. <u>Er komt nog een antwoord op de vraag wanneer de Parkeernota (parkeervisie) naar de raad komt (toezegging).</u></p> <p>Naar aanleiding van de reactie van het college besluit de fractie van D66 de motie in te trekken.</p> <p>De raad besluit met algemene stemmen om de Integrale Laadvisie gemeente Zevenaar 2022 vast te stellen.</p>
11	<p>Z/22/420725 Beschikbaar stellen bestemmingsreserve voor het uitvoeringsprogramma Duurzaamheid - extra inzet</p> <p>Bij dit voorstel zijn moties ingediend door de fracties van D66 (warmtenet Angerlo) en Ons Zevenaar en VVD (term leefbaarheid)</p> <p>In de motie van D66 wordt het college opgeroepen om een draagvlak onderzoek te doen onder de inwoners van Angerlo over de komst van een eventueel warmtenet en dat op basis van de resultaten van dit draagvlakonderzoek definitief wordt bepaald of een warmtenet de beste oplossing blijkt voor het energievraagstuk en: indien een warmtenet de beste oplossing blijkt, de inwoners van Angerlo te garanderen dat zij inspraak krijgen over de warmtelevering en dat de koppeling tussen de gasprijs en de prijs voor warmte via een warmtenet komt te vervallen.</p> <p>In de motie van Ons Zevenaar wordt het college opgeroepen rekening te houden met het milieu wanneer de term "leefbaarheid" voor bepaalde gebieden wordt gebruikt en waarop het milieu voor de leefbaarheid van genoemde gebieden relevant en van invloed is.</p> <p><i>Gemeenteraad</i></p> <p>Beide moties worden door de indieners toegelicht. Bij de beraadslagingen gaan de fracties in op de ingediende moties, de bewustwording ten aanzien van het gebruik van de term leefbaarheid in landen hier ver vandaan en de gevolgen voor de aarde van duurzaamheidsmaatregelen hier, de betaalbaarheid van de energiematregelen voor de inwoners van Angerlo en de hulp van de gemeente hierbij, het verdwijnen van de invloed van burgers op de energiematregelen, de problemen in wijken en steden met warmtenetten, de koppeling met de gasprijs, aansluitplicht en wetgeving, het participatietraject en de deelname aan Stichting Steenbreek.</p> <p><i>College</i></p> <p>College laat weten ten aanzien van de motie van Ons Zevenaar dat ze de term leefbaarheid niet meer te pas en te onpas zullen gebruiken. Wat de motie van D66 betreft merkt het college op dat het project Angerlo Aardgasvrij juist geïnitieerd is door de inwoners van Angerlo en dat er nog geen keuzes gemaakt zijn in de warmte-oplossingen. College wil zich juist zo min mogelijk bemoeien met het project en wil liever niet halverwege het traject interveniëren. College vindt de motie van D66 overbodig.</p> <p><u>Toezegging:</u></p> <p><u>Deelname Stichting Steenbreek: door college zal onderzoek gedaan worden naar de stand van zaken en de raad zal daarover geïnformeerd worden. Mocht er geen</u></p>

	<p><u>deelname meer zijn, dan wil het college wel weer deelnemen, ongeacht of dit in de begroting past.</u></p> <p>Naar aanleiding van de reactie van het college besluit de fractie van Ons Zevenaar de door hen ingediende motie in te trekken.</p> <p>De motie van D66 wordt aanvaard. Voor stemmen de leden van de fracties: Lokaal Belang, CDA, D66, SP, Sociaal Zevenaar en ONS Zevenaar (14). Tegen stemmen leden van de fracties: WijZZ, PvdA, VVD en Groenlinks (10)</p> <p>De raad besluit met algemene stemmen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. het Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid - extra inzet 2023-2024-2025 (exclusief eigen vastgoed) vast te stellen; 2. het bedrag (€ 996.500 (excl. vastgoed)) uit de bestemmingsreserve Duurzaamheid beschikbaar te stellen voor de uitvoering van dit plan; 3. de periode van de bestemmingsreserve Duurzaamheid met één jaarschijf te verschuiven (van 2022-2024 naar 2023-2025).
12	<p>Z/22/428415 Benoeming commissievoorzitters</p> <p>De raad besluit met algemene stemmen te benoemen als commissievoorzitter de heren:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dhr. F.H.F. Jansen - dhr. J.W.H. Winters - dhr. G.A. Stokman
13	<p>Z/22/426197 Benoeming voorzitter Rekenkamercommissie Zevenaar</p> <p>De raad besluit met algemene stemmen om de heer A.C. Barske met ingang van 22 september 2022 tot en met 18 maart 2026 te benoemen als voorzitter van de Rekenkamercommissie van de gemeente Zevenaar.</p>
14	<p>Z/22/431228 Benoeming leden Regionale Agendacommissie Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen</p> <p>De raad besluit met algemene stemmen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dhr. K. Godschalk te benoemen tot lid namens de gemeenteraad Zevenaar in de Regionale Agendacommissie Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen 2. Dhr. H.L.M. Meijer te benoemen als plaatsvervangend lid namens de gemeenteraad Zevenaar in de Regionale Agendacommissie Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen

15	<p>HAMERSTUK Z/22/411961 Vaststellen Samenwerking en opdrachtgeverschap Jeugd, Wmo en Beschermd Wonen</p> <p>De raad besluit met algemene stemmen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De Regiovisie samenwerking en opdrachtgeverschap Jeugd, Wmo en Beschermd Wonen vast te stellen. 2. De brief aan de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling vast te stellen.
16	<p>HAMERSTUK Z/21/389010 Vaststelling bestemmingsplan Meentsestraat 112-114</p> <p>De raad besluit met algemene stemmen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. In te stemmen met de beantwoording van de zienswijzen, zoals opgenomen in de zienswijzennota 'Giesbeek, Meentsestraat 112 en 114'; 2. Het bestemmingsplan "Giesbeek, Meentsestraat 112 en 114", bestaande uit een toelichting, regels en verbeelding, gewijzigd vast te stellen, zowel in papieren vorm als digitaal, overeenkomstig de bijgevoegde stukken; 3. voor dit bestemmingsplan geen exploitatieplan als bedoeld in artikel 6.12 van de Wet ruimtelijke ordening vast te stellen.
17	<p>Z/22/420217 Gewijzigde vaststelling bestemmingsplan Prins Clauslaan te Giesbeek</p> <p>Onderwerp is door middel van een ordevoorstel van de fractie WijZZ een bespreekstuk geworden (was een hamerstuk). De fractie WijZZ kan met het voorstel leven, maar doet een oproep aan het college om de buurt hier goed bij te blijven betrekken, vanwege eventuele parkeer-problematiek in de buurt die in de toekomst kan ontstaan.</p> <p>De raad besluit met algemene stemmen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. het bestemmingsplan "Prins Clauslaan, Giesbeek" bestaande uit een toelichting, regels en verbeelding, gewijzigd vast te stellen, zowel in papieren vorm als digitaal, overeenkomstig de bijgevoegde stukken; 2. voor dit bestemmingsplan geen exploitatieplan als bedoeld in artikel 6.12 van de Wet ruimtelijke ordening vast te stellen.
18	<p>HAMERSTUK Z/19/342350 Delegatiebesluit onder de Omgevingswet</p> <p>De raad besluit met algemene stemmen om in te stemmen met het Delegatiebesluit gemeente Zevenaar: Besluit bevoegdheden raad bij procedures omgevingsplan.</p>
19	<p>HAMERSTUK Z22/421828 Watertakenplan 2022 -2026</p> <p>De raad besluit met algemene stemmen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. het Watertakenplan De Liemers 2022-2026, inclusief de technisch/inhoudelijke rapportage Zevenaar vast te stellen;

	<p>2. in te stemmen met de jaarlijks lineaire tariefontwikkeling voor de rioolheffing van 0,0% tot en met het jaar 2026;</p> <p>3. de budgetten en investeringen conform de planning in het Watertakenplan De Liemers 2022-2026 voor de jaarschijf 2022 op te nemen in de 2e voortgangsrapportage 2022;</p> <p>4. de budgetten en investeringen jaarlijks conform de planning in het Watertakenplan De Liemers 2022-2026 vanaf 2023 op te nemen in de meerjarenbegroting 2023-2026;</p> <p>5. de afschrijvingstermijn voor rioolvervanging vrijverval te verlagen naar zestig jaar en hierop de nota van activerings- en afschrijvingsbeleid 2019 aan te passen en wijzigen naar de nota van activerings- en afschrijvingsbeleid 2022;</p> <p>6. voor investeringen in klimaatadaptieve maatregelen en vervangen oeverbeschoeiing een afschrijvingstermijn van respectievelijk 60 en 45 jaar te hanteren en hierop de nota van activerings- en afschrijvingsbeleid 2019 aan te passen en wijzigen naar de nota van activerings- en afschrijvingsbeleid 2022.</p>
20	<p>HAMERSTUK Z/22/428963 Aanwijzen specifiek digitaal kanaal voor het indienen van verzoeken in het kader van de Wet open overheid aan de gemeenteraad</p> <p>De raad besluit met algemene stemmen:</p> <p>1. Te besluiten dat voor elektronische verzoeken op grond van de Wet open overheid (Woo) gebruik kan worden gemaakt van het hiervoor bedoelde webformulier; ingediende Woo-verzoeken via andere elektronische kanalen worden niet in behandeling genomen.</p> <p>2. Te bepalen dat dit besluit in werking treedt met ingang van de dag na de datum van bekendmaking.</p>
21	<p>Moties vreemd aan de orde van de dag</p> <p>Er zijn geen moties vreemd aan de orde van de dag ingediend.</p>
22	<p>Sluiting</p> <p>De voorzitter sluit onder dankzegging de vergadering om 22.10 uur.</p>

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Zevenaar, gehouden op 19 oktober 2022.

De griffier,
I.M. van Dijk

De burgemeester,
L.J.E.M. van Riswijk

Raadsvoorstel

Onderwerp	2e Voortgangsrapportage 2022
Zaaknummer	Z/22/430309
Documentnummer	INT/22/1117352
Portefeuillehouder	Arthur Boone
Portefeuille	Financiën
Behandelend ambtenaar/afdeling	Marlou Schurink (Financiën)
Telefoon	06 13 88 34 92
E-mail	m.schurink@zevenaar.nl

1. Samenvatting

Het college evalueert de voortgang van de uitvoering van het beleid en brengt de daaruit voortkomende substantiële financiële afwijkingen in beeld in de 2^e voortgangsrapportage. In deze rapportage vindt u ook een monitoring van de voortgang van de bezuinigingsmaatregelen uit 2019. Daarnaast zijn de gevolgen van de coronacrisis voor 2022 geactualiseerd in deze rapportage. De mutaties die volgen uit deze 2e voortgangsrapportage komen in 2022 uit op een voordeel van € 519.000. Dit leidt tot een nieuw positief begrotingssaldo van € 860.000 in 2022.

2. Raadsvoorstel

Wij stellen u voor om:

1. de 2^e voortgangsrapportage 2022 vast te stellen;
2. in te stemmen met de rubrieken "voorstel raad" zoals bij de activiteiten met een oranje en rode status is aangegeven;
3. een voorbereidingskrediet "ontwikkelen 7Poort II" van € 150.000 beschikbaar te stellen;
4. het voordelige saldo van deze rapportage (€ 519.000) ten gunste te brengen aan het begrotingsresultaat 2022.

3. Waarom naar de raad

Op grond van artikel 189 van de Gemeentewet heeft de raad het budgetrecht. Tevens is in onze financiële verordening opgenomen dat het college tussentijds aan de raad rapporteert over de realisatie van de begroting van de gemeente over het lopende boekjaar. De voortgangsrapportage bevat een uiteenzetting over de uitvoering en het bijstellen van het beleid en geeft een overzicht van de bijgestelde financiële raming van de baten en de lasten. In het kader van de begrotingsrechtmatigheid is het van belang dat de raad alle in deze rapportage voorgestelde mutaties vaststelt.

4. Doelstelling en beoogd resultaat

Met deze rapportage willen we u inzicht bieden in de beleidsmatige stand van zaken (activiteiten en bezuinigingen), bijbehorende tijdsplanning en de verwachte financiële afwijkingen ten opzichte van de begroting 2022-2025.

5. Argumenten en alternatieven

Argumenten

1.1. Focus op de voortgang van het beleid d.m.v. toelichting op activiteiten

We richten ons bij de 2^e voortgangsrapportage op de voortgang van het beleid en de mate waarin wij de

doelstellingen uit de begroting realiseren door de uitvoering van activiteiten. In de monitoring van de bezuinigingen laten wij de voortgang van de realisatie van de verschillende maatregelen zien. Net als voorgaande jaren brengen wij met het kleurenmodel in beeld wat de stand van zaken is. Op basis van deze methodiek kunt u in één oogopslag zien wat de stand van zaken is van het betreffende onderdeel.

De betekenis van de kleuren is als volgt:

Lichtgrijs	de activiteit is nog niet gestart, dit past binnen de vastgestelde planning.
Groen	de activiteit loopt op schema binnen de gestelde kaders (beleidsdoel/resultaat, tijdsplanning en financieel). De groene activiteiten worden niet toegelicht met een stand van zaken.
Oranje	de activiteit dreigt óf qua beleidsdoel/resultaat óf qua tijdsplanning óf financieel uit de pas te gaan lopen, bijsturing is noodzakelijk.
Rood	de activiteit loopt uit de pas, dit geldt voor één of meer indicatoren (beleidsdoel/resultaat, tijdsplanning en financieel). Corrigerende maatregelen zijn noodzakelijk.
Donkergrijs	de activiteit is afgerond en wij stellen voor deze af te sluiten.

1.2 De voortgangsrapportage voldoet aan de eisen van de Financiële Verordening gemeente Zevenaar

Wij hebben de voortgangsrapportage binnen de kaders van de financiële verordening opgesteld. De voortgangsrapportage is een document in onze planning & control cyclus. Afwijkingen op de ramingen van de baten en lasten groter dan € 25.000 lichten wij toe bij de betreffende programma's. De voortgangsrapportage is opgesteld met de kennis en inzichten per (peildatum) 1 augustus 2022.

1.3. De corona-effecten zijn in deze voortgangsrapportage geactualiseerd

In deze voortgangsrapportage zijn de corona-effecten geactualiseerd ten opzichte van de 1^e voortgangsrapportage 2022 en de meerjarenbegroting 2022-2025.

2.1 Activiteiten met een oranje en rode status vragen om uw bijsturing of corrigerende maatregelen

In de rapportage is per programma bij het onderdeel "wat doen we" bij elke activiteit de status aangegeven. De activiteiten die op oranje staan lopen niet zoals met u is afgesproken en vragen daarom om bijsturing. In voorkomende gevallen informeren wij ook over de huidige status en om kennis te nemen van maatregelen die al getroffen zijn, dan wel worden. Als activiteiten op rood staan, vragen deze om corrigerende maatregelen. Bij de oranje activiteiten is in de rapportage "voorstel raad" opgenomen, zodat duidelijk wordt waar u mee in stemt of wat de vervolgstap wordt.

3.1 Het beschikbaar stellen van een voorbereidingskrediet ontwikkelen 7Poort II

In 2022 zijn wij gestart met de planuitwerking van businesspark 7PoortII. Wij verwachten dat we hier in 2022 € 150.000 aan kosten voor maken. In de meerjarenbegroting 2023-2026 komen wij met een aanvullende vraag voor 2023 van € 600.000. Mochten de voorbereidingen leiden tot een door de raad vastgestelde grondexploitatie dan kunnen deze kosten hierbinnen worden opgenomen. Is dit niet het geval dan starten vanaf 2024 de jaarlijkse afschrijvingslasten (gedurende vijf jaar). Wij zullen u dit najaar in een separaat raadsvoorstel informeren over de invulling van het voorbereidingskrediet.

4.1 Het voordelige saldo 2022 ten gunste brengen aan het begrotingsresultaat 2022

De mutaties die volgen uit deze 2e voortgangsrapportage komen in 2022 uit op een voordeel van € 519.000 en brengen wij ten gunste van het begrotingsresultaat. Dit leidt tot een nieuw positief begrotingssaldo van € 860.000 in 2022. Het definitieve saldo 2022 maken wij op bij de jaarrekening 2022.

4.2 Externe invloeden op gemeentelijke begroting

Meer en meer krijgen we als organisatie te maken met ontwikkelingen in de markt. Deze ontwikkelingen gaan ons werk de komende jaren beïnvloeden. Denk hierbij aan het grondstoffentekort, de schaarste op de huizenmarkt, de krapte op de arbeidsmarkt en de oorlog in Oekraïne. Op zichzelf losstaande ontwikkelingen, maar die beïnvloeden en/of versterken elkaar wel, waardoor wij als gemeente of in de uitvoering problemen gaan ondervinden (duurdere grondstoffen en duurdere arbeid) of onze dienstverlening niet op niveau kunnen houden vanwege het niet beschikbaar hebben van personeel. Dit alles kunnen we niet altijd beïnvloeden, maar alert zijn op deze ontwikkelingen kunnen we wel. In deze voortgangsrapportage en de meerjarenbegroting 2023-2026 houden wij rekening met een aantal effecten, zoals stijgende brandstof- en energiekosten. Desondanks blijft hier een zekere mate van onzekerheid aan verbonden.

4.3 Financiële effecten scenario 1 IBOR verwerkt

Het integraal beleidsplan openbare ruimte (IBOR) leggen wij in dezelfde raadsvergadering als deze 2^e voortgangsrapportage aan u voor. In de 2^e voortgangsrapportage hebben wij ervoor gekozen om de financiële effecten van scenario 1 te verwerken. Als u de voorkeur geeft aan een ander scenario zullen wij een aanvullende wijziging maken om dit te herstellen.

Alternatieven

N.v.t.

6. Hoe gaan we dat bereiken en is evaluatie nodig?

De actuele begroting 2022-2025 wordt aangepast naar aanleiding van de financiële en beleidsmatige bijstellingen die zijn opgenomen in deze rapportage. De 2^e voortgangsrapportage is een standaard onderdeel van de P&C-cyclus en kan aanleiding zijn om de gemaakte keuzes bij te stellen of te herzien. In onze cyclus van plannen, bijsturen en verantwoorden is dit het laatste document voor de jaarrekening. Dit is het laatste P&C-document waar we de bezuinigingsmonitor in de bijlage opnemen. De bezuinigingen zijn in 2019 gestart in de vorige raadsperiode en zitten in een afrondende fase. We verantwoorden vanaf 2023 via de programma's over de (afwijkingen van de) nog lopende bezuinigingsmaatregelen.

7. Klimaat en duurzaamheid

N.v.t.

8. Communicatie

De 2^e voortgangsrapportage 2022 wordt digitaal ter beschikking gesteld via de portal / website. Onze tool voor de planning & control documenten is webbased. Dit heeft als beperking dat in de PDF-versie teksten bij herhaling voor kunnen komen.

9. Kosten, baten en dekking

Hieronder brengen wij het bijgestelde begrotingsresultaat 2022 in beeld. Het verloop van het saldo is als volgt:

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Primitieve begroting 2022-2025	1.571	1.051	1.625	1.903
1e Voortgangsrapportage 2022	-1.230	-118	724	-249
Wijzigingen tot de 2e VGR 2022	0	0	0	0
Stand tot de 2e VGR	341	933	2.349	1.654
1. Autonome ontwikkelingen	2.238	4.830	8.288	10.294
2. Actualisatie bestaand beleid	-1.604	-135	-216	72
3. Nieuw beleid	-115	-25	-30	-30
Totaal mutaties 2e VGR	519	4.670	8.042	10.336
Saldo 2e Voortgangsrapportage 2022	860	5.603	10.390	11.990

Het saldo in de primitieve begroting 2022 was € 1.571.000 positief. Na de begroting 2022-2025 is ook de 1e voortgangsrapportage 2022 vastgesteld met een negatief effect van € 1.230.000. De mutaties die volgen uit de 2e voortgangsrapportage komen in 2022 uit op een voordeel van € 519.000. Dit leidt tot een nieuw positief begrotingssaldo voor 2022 van € 860.000. De jaren daarna loopt het positieve saldo verder op. Dit is grotendeels het gevolg van de meicirculaire (algemene uitkering rijk).

Twee wijzigingen binnen het sociaal domein ('budget jeugdzorg naar realistisch domein' en 'inhuurverplichtingen sociaal domein') verlagen de ontwikkeling van het begrotingssaldo.

Het jaar 2026 valt buiten de scope van deze voortgangsrapportage. Het wordt gezien als een "ravijnjaar". Hier komen we bij de meerjarenbegroting 2023-2026 bij u op terug.

In het hoofdstuk 'Financiële hoofdlijnen' in de 2^e voortgangsrapportage geven wij op hoofdlijnen inzicht in het verloop van de begroting en de actuele financiële ontwikkelingen.

10. Bijlagen

De volgende bijlagen horen bij dit voorstel:

Volgorde	Documentnummer	Naam
1.	INT/22/1118909	2 ^e voortgangsrapportage 2022

Burgemeester en wethouders van Zevenaar

De secretaris
Danielle Jansen

De burgemeester
Lucien van Riswijk

Raadsbesluit

Onderwerp 2e voortgangsrapportage 2022
Zaaknummer Z/22/430309
Documentnummer INT/22/1117352

De raad van de gemeente Zevenaar;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van Zevenaar:

Gelet op artikel 189 van de Gemeentewet

besluit:

1. de 2^e voortgangsrapportage 2022 vast te stellen;
2. in te stemmen met de rubrieken "voorstel raad" zoals bij de activiteiten met een oranje en rode status is aangegeven;
3. een voorbereidingskrediet "ontwikkelen 7Poort II" van € 150.000 beschikbaar te stellen;
4. het voordelige saldo van deze rapportage (€ 519.000) ten gunste te brengen aan het begrotingsresultaat 2022.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Zevenaar, gehouden op 19 oktober 2022.

De griffier De burgemeester
I. van Dijk L.J.E.M. van Riswijk

2^e Voortgangsrapportage

2022

Raadsversie; 19-10-2022

INHOUDSOPGAVE

Inhoudsopgave	2
Algemeen.....	3
Voorwoord.....	3
Hoofdpijnen	4
Leeswijzer.....	12
Programma's	13
0. Bestuur en ondersteuning	13
1. Veiligheid	28
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	32
3. Economie	40
4. Onderwijs.....	48
5. Sport, cultuur en recreatie	54
6. Sociaal domein.....	65
7. Volksgezondheid en milieu	83
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	95
Financiën.....	102
Algemeen	102
Overzicht financiële effecten ze voortgangsrapportage	103
Financieel meerjarenbeeld	120
Overzicht van baten en lasten	124
Monitoring bezuinigingen	126
Bijlagen.....	141
Overzicht activiteiten collegeprogramma	141
Investeringsoverzicht	143
Overzicht begrotingswijzigingen tot de ze voortgangsrapportage	146

ALGEMEEN

VOORWOORD

Inleiding

Hierbij bieden wij u de 2e voortgangsrapportage 2022 aan. Met deze voortgangsrapportage informeren wij u over de stand van zaken betreffende de realisatie en uitvoering van de meerjarenbegroting 2022-2025. Het gaat over het beleid, de planning, de uit te voeren activiteiten en de daarvoor beschikbaar gestelde middelen. Deze rapportage biedt u de mogelijkheid om bij te sturen in activiteiten, prioriteiten en middelen.

Wij hebben de voortgangsrapportage binnen de kaders van de financiële verordening opgesteld. Als wij u via andere kanalen over ontwikkelingen en voortgang (denk bijvoorbeeld aan de rapportages over de grondexploitatie) hebben geïnformeerd, doen wij dat in deze rapportage niet nogmaals. Over dergelijke zaken informeren wij u als er nieuwe ontwikkelingen zijn.

Als gevolg van de gemeenteraadsverkiezingen en de onderhandelingen daarna over een nieuw coalitieakkoord en vorming van een nieuw college, wijkt de planning van de P&C documenten in 2022 af van de gebruikelijke gang van zaken. Dit is besproken met de auditcommissie en nader toegelicht door de voorzitter van de auditcommissie in de raadsvergadering van 23 februari 2022 en in de raadinformatiebrieven 2022-021 en 2022-048.

De peildatum van de rapportage is 1 augustus 2022.

Opbouw

De opbouw van deze voortgangsrapportage is gebaseerd op de begroting 2022-2025. De bezuinigingen maken integraal onderdeel uit van de begroting. In deze voortgangsrapportage vindt u daarom ook een monitoring van bezuinigingsmaatregelen.

Deze 2e voortgangsrapportage vormt met de nog op te stellen jaarrekening onderdeel van de bestuursperiode (2018-2022) en de jaarschijf 2022. Met deze rapportages worden de bestaande activiteiten van de afgelopen bestuursperiode afgesloten.

In het collegeprogramma 2022-2026, heeft het college de hoofdlijnen uit het coalitieakkoord "Het moet anders, het gaat anders, samen!" vertaald naar resultaten. In de nieuwe P&C-cyclus voor 2023 en verder worden deze resultaten voor de bestuursperiode 2022-2026 verwerkt.

Deze nota is zoals gebruikelijk ingericht op basis van de zogenaamde 3 W-vragen (Wat willen we? Wat doen we? Wat kost het?). De tussentijdse verantwoording over het collegeprogramma maakt integraal onderdeel uit van deze rapportage. In de bijlage vindt u een totaaloverzicht van de activiteiten uit het collegeprogramma. Zo krijgt u in één oogopslag een compleet beeld van de stand van zaken.

HOOFDLIJNEN

BESTUURLIJKE HOOFDLIJNEN

We leggen met deze rapportage verantwoording af over de voortgang van de begroting, ook geven wij u een prognose van het resultaat over 2022. Met deze rapportage heeft u ook mogelijkheid tot (bijsturing).

Wereldwijde ontwikkelingen zoals de COVID-19 pandemie en de oorlog in Oekraïne hebben grote impact op de samenleving en de economie. Dit merken wij in 2022 ook in ons gemeentelijk beleid en we zien de maatschappelijke en economische effecten terug in deze rapportage.

De Nederlandse economie is sterk uit de coronacrisis gekomen. Dit geldt ook voor onze lokale financiële positie. We zien een positief resultaat voor 2022 en verder. Het rijk heeft veel compensatiemaatregelen getroffen, ook op het gebied van de jeugdzorggelden. De schaarste op de huizenmarkt blijft onverminderd groot. De arbeidsmarkt is krap. Er is werk, maar een tekort aan arbeidskrachten in bijna alle sectoren. Dit laatste geldt ook voor de invulling van vacatures binnen onze ambtelijke organisatie. Het vinden en behouden van personeel in vaste dienst wordt een steeds grotere uitdaging. Dit is een risico voor de uitvoeringscapaciteit van ons ambtelijke apparaat en daarmee voor de voortgang en uitvoering van onze gemeentelijke taken.

Na de vorming van een coalitie in juni dit jaar zijn we gestart met de doorvertaling naar resultaten in een collegeprogramma en doorvertaling naar de meerjarenbegroting 2023-2026. De effecten hiervan ziet u daarom niet terug in deze rapportage. Deze worden gepresenteerd in de meerjarenbegroting 2023-2026. Het jaar 2026 wordt gezien als een "ravijnjaar", de verwachting is dat in dat jaar de bijdragen van het rijk en andere financiële ontwikkelingen zullen leiden tot een negatief resultaat. Ondanks het positieve resultaat van 2022 en de positieve prognose van deze rapportage blijft er reden om terughoudend te zijn in ons financieel beleid.

Als gevolg van de oorlog ontstond een grote vluchtelingenstroom van Oekraïners die hun land ontvluchten. Het menselijk leed is groot. Ook Zevenaar levert een bijdrage aan de noodopvang in de eerste maanden na het uitbreken van het conflict en recentelijk door bijvoorbeeld het realiseren van een opvanglocatie aan de Vliegenwaard in Spijk. Het rijk biedt compensatie voor de opvang en dit verwerken wij budgetneutraal in de begroting.

De oorlog veroorzaakt een verslechtering van de economie. Schaarste aan grondstoffen veroorzaakt stijgingen in de prijzen van brandstoffen en voedsel. Dit heeft een sterke prijsinflatie tot gevolg, dat ondanks het ingrijpen van centrale banken nog niet afzwakt. Door de gestegen energieprijzen en voedselprijzen komen huishoudens financieel in de problemen. Het is nog afwachten of er dit jaar nog rigoureuze koopkrachtherstellende maatregelen worden genomen door de regering.

Dit alles vraagt ondanks onze gunstige financiële positie om terughoudendheid in ons financieel beleid.

FINANCIËLE HOOFDLIJNEN

Inleiding

In dit hoofdstuk geven wij u op hoofdlijnen inzicht in het verloop van de begroting en de actuele financiële ontwikkelingen. In het hoofdstuk Financiën vindt u een uitgebreide specificatie van de financiële effecten van deze ze voortgangsrapportage. Bij de ze voortgangsrapportage zijn alle effecten boven de € 25.000 in beeld gebracht.

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Primitieve begroting 2022-2025	1.571	1.051	1.625	1.903
1e Voortgangsrapportage 2022	-1.230	-118	724	-249
Wijzigingen tot de 2e VGR 2022	0	0	0	0
Stand tot de 2e VGR	341	933	2.349	1.654
1. Autonome ontwikkelingen	2.238	4.830	8.288	10.294
2. Actualisatie bestaand beleid	-1.604	-135	-216	72
3. Nieuw beleid	-115	-25	-30	-30
Totaal mutaties 2e VGR	519	4.670	8.042	10.336
Saldo 2e Voortgangsrapportage 2022	860	5.603	10.390	11.990

Toelichting financieel meerjarenbeeld op hoofdlijnen

Het saldo in de primitieve begroting 2022 was € 1.571.000 positief. Na de begroting 2022-2025 is ook de 1e voortgangsrapportage 2022 vastgesteld met een negatief effect van € 1.230.000. De mutaties die volgen uit de 2e voortgangsrapportage komen in 2022 uit op een voordeel van € 519.000. Dit leidt tot een nieuw positief begrotingssaldo voor 2022 van € 860.000. De jaren daarna loopt het positieve saldo verder op. Dit is grotendeels het gevolg van de meicirculaire (algemene uitkering rijk).

Twee wijzigingen binnen het sociaal domein ('budget jeugdzorg naar realistisch domein' en 'inhuurverplichtingen sociaal domein') verlagen de ontwikkeling van het begrotingssaldo.

In het meerjarensaldo in deze 2e voortgangsrapportage zitten zowel incidentele en structurele baten en lasten. Het structurele begrotingssaldo presenteren we in de meerjarenbegroting 2023-2026, die u later ontvangt. Als we daar de uitsplitsing maken tussen de incidentele- en structurele baten en lasten leidt dat in de meerjarenbegroting tot een positief effect op het (structurele) meerjarensaldo.

De monitoring van de bezuinigingsmaatregelen is opgenomen in deze voortgangsrapportage. Ten opzichte van de laatste rapportage eerder dit jaar zien wij geen grote wijzigingen.

Overzicht van de mutaties boven de € 100.000

Hieronder vindt u een overzicht van de mutaties met een budgettair effect op de begroting van meer dan € 100.000.

Bedragen x € 1.000				
Mutatie omschrijving	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Overzicht van de mutaties >= € 100.000				
1. Autonome ontwikkelingen	2.351	4.814	8.259	10.265
Aanpassen bijdrage BVO DRAN leerlingenvervoer	133 V	0 V	0 V	0 V
Aanpassing rente grondexploitatie Zevenaar-Oost bedrijven	236 V	0 V	0 V	0 V
Actualiseren budgetten uitkeringslasten/-baten (ontwikkelingen BUIG)	-325 N	0 V	0 V	0 V
Afwaarderen boekwaarde actief Rijnark te Lobith	-192 N	0 V	0 V	0 V
Budget jeugdzorg naar realistisch niveau	-1.000 N	-1.000 N	-1.000 N	-1.000 N

Energietoeslag huishoudens met een laag inkomen	-1.608 N	0 V	0 V	0 V
Meicirculaire 2022	3.521 V	5.377 V	8.562 V	9.508 V
Renteaanpassingen 2022	181 V	0 V	0 V	0 V
Stelpost extra inkomsten jeugdzorg door rijksmaatregelen	0 V	0 V	260 V	1.320 V
Vrijval stelpost indexatie 2022	938 V	0 V	0 V	0 V
Vrijval stelpost salarissen 2022	467 V	437 V	437 V	437 V
Wet Open Overheid (Woo)	0 V	0 V	0 V	0 V
2. Actualisatie bestaand beleid	-1.918	194	-148	131
Actualisatie bezuiniging vastgoed	119 V	54 V	-54 N	0 V
Actualisatie investeringen bedrijfswagens	115 V	117 V	8 V	5 V
Actualisatie investeringen onderwijshuisvesting primair onderwijs	135 V	9 V	0 V	0 V
Actualisatie investeringen vervoer	149 V	8 V	-1 N	-1 N
Actualiseren corona-effecten 2023	0 V	740 V	0 V	0 V
Afkoop recht op pacht	-485 N	0 V	0 V	0 V
Eigen bijdrage Wmo hulp bij het huishouden	0 V	0 V	0 V	227 V
Inhuur derden wegens ziekte	-100 N	0 V	0 V	0 V
Inhuurverplichtingen sociaal domein	-1.550 N	0 V	0 V	0 V
Integraal beleidsplan openbare ruimte	0 V	0 V	-101 N	-101 N
Lagere kosten gemeentehuis	130 V	0 V	0 V	0 V
Rechtmatigheidsverantwoording	100 V	-100 N	0 V	0 V
Suppletie omzetbelasting 2021	-277 N	0 V	0 V	0 V
Uitvoeringskosten klimaatakkoord	0 V	-294 N	0 V	0 V
Wachtgeldverplichting voormalig college	-594 N	0 V	0 V	0 V
Warmtetransitie: warmtenet stad Zevenaar fase 4 en verdere uitrol	340 V	-340 N	0 V	0 V
Totaal mutaties >= € 100.000	433	5.008	8.111	10.396

(V = Voordeel; N = Nadeel)

Toelichting bij de mutaties met een financieel effect van € 100.000 of meer:

Kosten oorlog Oekraïne budgettair neutraal
 In verband met de vluchtelingenstroom vanuit Oekraïne maken wij kosten. Bij de 1e voortgangsrapportage van dit jaar hebben wij een bedrag van € 1.000.000 als eerste indicatie opgenomen. Op basis van de huidige inschatting van aantal vluchtelingen en opvangplekken ramen wij aan kosten € 1.600.000 extra. Daar tegenover ramen wij hetzelfde bedrag ook bij aan inkomsten (rijkscompensatie). Daarnaast ramen we nu ook een bedrag voor het eerste halfjaar van 2023 (€ 3.000.000). Ook dit bedrag verwerken we budgettair neutraal in de begroting.

Aanpassen bijdrage BVO DRAN leerlingenvervoer	133.000 V
De bijdrage aan de BVO DRAN wordt aangepast aan de gewijzigde meerjarenbegroting 2022 van de BVO DRAN. De bijdrage voor het leerlingenvervoer daalt in 2022 met € 133.000. Dit voordeel is ontstaan doordat bij het leerlingenvervoer flinke besparingen zijn gerealiseerd door de aanbesteding in 2021 en door besparingen in de uitvoering door de vervoerder.	
Aanpassing rente grondexploitatie Zevenaar-Oost bedrijven	236.000 V
De ramingen van de grondexploitatie Zevenaar-Oost bedrijven zijn aangepast op basis van de herziene grondexploitatie per 1 januari 2022 zoals vastgesteld in de raadsvergadering van 6 juli 2022. Door een minder gunstig verloop van de boekwaarde wordt meer rente toegerekend aan deze grondexploitatie wat een voordeel betekent voor het begrotingssaldo.	
Actualiseren budgetten uitkeringslasten/-baten (ontwikkelingen BUIG)	325.000 N
Op basis van de prognose van de Regionale Sociale Dienst van de te verwachten uitkeringslasten en de te verwachte specifieke uitkering (BUIG - nader voorlopig budget) van het rijk worden de ramingen van de lasten/baten geactualiseerd. Per saldo verwachten wij een nadeel in 2022 van € 325.000.	
Afwaarderen boekwaarde actief Rijnark te Lobith	192.000 N
De grond op locatie Rijnark te Lobith is niet aan te merken als "warme gronden" op grond van de BBV. Om die reden moet afwaardering plaatsvinden naar landbouwwaarde. Dit betekent een nadeel van € 192.000.	
Budget jeugdzorg naar realistisch niveau	1.000.000 N
Uit de cijfers is gebleken dat het aantal cliënten in de jeugdzorg redelijk stabiel blijft. Wel zien we een grote stijging ten opzichte van 2020, mede door complexere zorgvragen en langere duur van de zorg. In de 'coronajaren' 2020 en 2021 en de onzekerheid die daarmee gepaard ging, zijn de jeugdzorgbudgetten onvoldoende bijgesteld. Wij vragen daarom om het jeugdzorgbudget structureel met € 1.000.000 op te hogen. We bereiken dan een realistisch niveau waarin volume en zorgduur voldoende zijn meegenomen. Tegelijkertijd worden in deze voortgangsrapportage ook de bestaande budgetten voor corona voor 2023 naar o teruggebracht.	
Energietoeslag huishoudens met een laag inkomen	1.608.000 N
Het wetsvoorstel eenmalige energietoeslag lage inkomens is ingediend bij de Tweede Kamer. Hiermee krijgen gemeenten de bevoegdheid om dit jaar via categoriale bijzondere bijstand een eenmalige tegemoetkoming voor de gestegen energieprijzen toe te kennen aan huishoudens met een laag inkomen. Voor de uitvoering en uitgifte van de eenmalige aanvullende tegemoetkoming heeft het kabinet in 2022 een eenmalig budget beschikbaar gesteld. Het, via de algemene uitkering aan gemeenten verstrekte, bedrag voor Zevenaar bedraagt afgerond € 1.608.000. Per saldo is dit een budgettair neutrale wijziging.	
Meicirculaire 2022	3.521.000 V
In 2022 groeit de algemene uitkering met € 5 miljoen. Dit bedrag loopt op tot € 14 miljoen in 2025 om daarna te zakken naar € 7,8 miljoen. Van deze groei van het gemeentefonds hebben wij een aantal posten apart gezet voor inflatie, groei en diverse taakmutaties. Per saldo resteert een nettoresultaat in deze begroting door de algemene uitkering van € 1,8 miljoen in 2022, € 5 miljoen in 2023, € 8,7 miljoen in 2024, € 11 miljoen in 2025 en € 3,6 miljoen in 2026.	
Renteaanpassingen 2022	181.000 V
Wij hebben de omslagrente 2022 aangepast. Door de lagere rente kort geld en de toevoeging (rente over de boekwaarde) aan de verliesvoorziening grondexploitaties is een voordeel ontstaan van € 181.000.	

Stelpost extra inkomsten jeugdzorg door rijksmaatregelen financieel voordeel vanaf 2024
Het rijk heeft in de meicirculaire 2022 een extra korting op de compensatie voor de tekorten in de jeugdzorg aangekondigd van € 260.000 in 2024 en € 1.320.000 vanaf 2025. Deze extra korting is conform afspraken tussen rijk, VNG en de provincies verwerkt op programma o bij de algemene uitkering. De verwachting is dat het rijk een eigen bijdrage in de jeugdzorg gaat invoeren om de extra korting voor gemeenten te gaan compenseren. Daarom hebben wij voorlopig op het product jeugdzorg een stelpost voor extra inkomsten geraamd.

Vrijval stelpost indexatie 2022 938.000 V
In de meicirculaire 2022 (o.b.v. raming maart 2022 van het CPB) is de compensatie voor een hogere inflatie via de algemene uitkering verder verhoogd met 2,2% naar 4,1%. Hiervoor hebben we een stelpost opgenomen, specifiek bedoeld ter dekking van kostenstijging (inflatie). Dit is aanvullend op de structurele indexatie die we al hebben opgenomen in de meerjarenbegroting 2022-2025. De stelpost indexatie 2022 hebben we in deze 2e voortgangsrapportage ingezet als dekking voor de stijgende gas- en brandstofkosten. Het restant van de stelpost kan nu vrijvallen omdat we ervoor gekozen hebben om niet alle budgetten in de begroting over de hele linie opnieuw te indexeren. Dit hebben we immers bij de begroting 2022-2025 al gedaan en doen we opnieuw bij de begroting 2023-2026. Tevens verwachten we dat we op basis van de septembercirculaire 2022 een nieuwe stelpost voor indexatie op kunnen nemen. Deze gebruiken we aan het eind van het jaar voor de overschrijdingen. De vrijval van de stelpost (€ 938.000) brengen we nu ten gunste aan het resultaat. Deze vrijval is in 2022 incidenteel. In de meerjarenbegroting 2023-2026 verhogen wij de budgetten met de extra inflatie van 2022 (2,2%) en de inflatie van 2023 (2,3%).

Vrijval stelpost salarissen 2022 467.000 V
In de septembercirculaire 2021 (€ 437.000) en in de meicirculaire 2022 (€ 340.000) is in totaal € 777.000 compensatie ontvangen voor salarisstijgingen in 2022. Hiervan is € 310.00 nodig als dekking voor gestegen salarissen in 2022. Het restant (€ 467.000) laten wij nu vrijvallen. Deze vrijval komt voornamelijk doordat in de begroting 2022-2025 (ten laste van het resultaat) al rekening was gehouden met hogere salarislaster (€ 360.000). In feite is nu compensatie ontvangen voor een nadeel dat al in de begroting was verwerkt.

Wet Open Overheid (Woo) financieel nadeel vanaf 2026
De uitgaven voor de Woo worden gecompenseerd via de algemene uitkering. Vanaf 2026 gaat het om een structureel bedrag van € 111.000. Daarnaast ontvangen we € 67.000 incidenteel in 2026. Deze bedragen ramen we via deze wijziging.

Actualisatie bezuinigingen vastgoed 119.000 V
Ontwikkelingen op de locatie Reisenakker 14 en 14a Zevenaar hebben invloed op het verkoopproces waardoor de opbrengsten vermoedelijk pas in 2024 haalbaar zijn. Daarnaast is de verkoopopbrengst van het pand aan de Kerkstraat 16 Zevenaar geactualiseerd en zijn de afschrijvingslasten voor deze locaties aangepast. Per saldo resulteert dit in 2022 in een voordeel van € 119.000.

Actualisatie investeringen bedrijfswagens 115.000 V
In 2021 is een aanbesteding gehouden voor het vervangen van meerdere bedrijfsvoertuigen. Door de problemen die ontstaan zijn bij de levering van grondstoffen en halffabricaten verwachten wij dat de levering van deze voertuigen niet eerder zal plaatsvinden dan eind 2022/ begin 2023. Voorzichtigheidshalve hebben wij deze investeringen één jaar later geraamd. Dit leidt in 2022 tot een eenmalig voordeel van € 115.000.

Actualisatie investeringen onderwijshuisvesting primair onderwijs 135.000 V
In verband met fasering zijn de ramingen voor investeringen (renovatie) in de onderwijshuisvesting (primair - onderwijs) geactualiseerd. De fasering leidt tot een eenmalig voordeel van € 135.000 in 2022 en € 9.000 in 2023 door incidenteel lagere afschrijvingslasten.

Actualisatie investeringen vervoer

149.000 V

We hebben de parkeerbeheer, verkeersbeleid en wegen gerelateerde investeringen nagelopen en een aantal investeringen opnieuw geraamd. De fasering leidt tot een eenmalig positief resultaat van € 149.000 in 2022 en € 9.000 in 2023 door incidenteel lagere afschrijvingslasten. Verder stellen we voor de investering voor de verkeerskundige aanpassingen voor de Sterrenschool met € 42.500 te verhogen. Dit leidt tot een stijging van de kapitaallasten van € 1.100.

Actualiseren corona-effecten 2023

financieel voordeel in 2023

In 2020 hebben we als gemeente een inschatting gemaakt van de financiële gevolgen in verband met de coronapandemie. We hebben toen met name bij de zorgkosten een raming opgenomen tot en met 2023. Nu de maatschappij weer is geopend en corona onderdeel is geworden van de nieuwe macro-economische ontwikkelingen is het specifiek herleiden van corona en andere effecten nog moeilijker geworden dan voorheen. Wij ramen de verwachting af, maar monitoren en verantwoorden de corona specifieke kosten nog wel. We veranderen dus van systeem. Waar we eerst een goede inschatting raamden, verantwoorden we nu de aantoonbare werkelijke 'schade' achteraf. Met deze begrotingswijziging actualiseren wij de raming voor coronaschade bij vrijwel alle zorgonderdelen en inkomensvoorzieningen van € 740.000 naar € 0.

Afkoop recht op pacht

485.000 N

Op 17 maart 2022 heeft een bedrijf voor een kavel op 7Poort de erfpacht afgekocht en is tot de aankoop van de kavel overgegaan. Met deze wijziging verlagen wij de pachtopbrengsten. Door de lagere pachtopbrengsten wordt in 2022 € 485.000 minder rente toegerekend. Binnen het onderdeel rente en afschrijving ontstaan hierdoor echter voordelen. Daarnaast ramen we de opbrengsten van de grondverkoop en schrijven we de grond ineens af. Dit gaat om een eenmalige bedrag van € 20.347.000.

Eigen bijdrage Wmo hulp bij het huishouden

financieel voordeel vanaf 2025

De regering heeft in haar coalitieakkoord opgenomen dat dit kabinet werkt aan een aanpassing van de eigen bijdrage voor de huishoudelijke hulp in de Wmo. De komende periode wordt deze maatregel met cliënten, gemeenten en het Centraal Administratie Kantoor (CAK) uitgewerkt. Vanaf 2025 wordt de algemene uitkering gekort. Uitgangspunt is dat de gemeente wordt gecompenseerd via de eigen bijdrage en dat het daarmee een budgettair neutraal effect heeft.

Inhuur derden wegens ziekte

100.000 N

De prognose van de ontwikkeling van het budget ziektevervanging ziet er ongunstig uit. Met name de vervanging van een aantal langdurig zieke medewerkers vraagt veel van het budget. We ramen in 2022 incidenteel € 100.000 bij.

Inhuurverplichtingen sociaal domein

1.550.000 N

Het aantal consultants binnen het sociaal domein blijkt structureel te laag. Dit wordt opgelost door het inhuren van externe expertise. In 2022 zal dit leiden tot een tekort van € 1.550.000. Bij de begroting 2023-2026 komen wij bij u met een vraag om de formatie structureel op te hogen.

Integraal beleidsplan openbare ruimte

financieel nadeel vanaf 2024

Het integraal beleidsplan openbare ruimte (IBOR) bevat de doelstellingen van de gemeente Zevenaar voor het beheer, onderhoud en vervanging van de openbare ruimte voor de komende tien jaar. Daarvoor is het noodzakelijk dat de basis op orde is. Dit betekent dat er voldoende middelen moeten zijn voor het uitvoeren van regulier en groot onderhoud en voor het plegen van vervangingsinvesteringen.

De stijgende kosten groot onderhoud en de organisatiekosten dekken we in 2022 uit de stelpost groei. Daarnaast onttrekken we eenmalig € 2.250.000 uit de algemene reserve om de in het verleden ontstane onderhoudsachterstanden bij groen en wegen in te halen. Tenslotte leiden de toenemende vervangingsinvesteringen vanaf 2024 tot een financieel nadeel.

Lagere kosten gemeentehuis

130.000 V

Wij verwachten dit jaar op het klein onderhoud van het gemeentehuis minder uit te geven. Daarnaast vallen de belastingaanslag voor de OZB en de gas- en elektriciteitskosten lager uit. De lagere belastingaanslag is een structureel voordeel. Deze nemen wij op in de meerjarenbegroting 2023-2026. Dit geldt echter niet voor de gas- en elektriciteitskosten. Wij verwachten dat deze vanaf volgend jaar zullen stijgen. Per saldo verwachten wij een eenmalig voordeel van € 130.000.

Rechtmatigheidsverantwoording

100.000 V

Het reeds eerder beschikbaar gestelde bedrag van € 100.000 schuiven wij in de tijd door naar 2023. Vanaf het verslagjaar 2023 zijn gemeenten verantwoordelijk voor de rechtmatigheidsverantwoording. Dit was eerder 2022. Dit budget is bedoeld voor de organisatieontwikkeling om met name het procesmatig werken gericht op de verplichte rechtmatigheidsverantwoording door te ontwikkelen.

Suppletie omzetbelasting 2021

277.000 N

Uit de jaarlijkse herrekening van de omzetbelasting is een te betalen suppletie naar voren gekomen van in totaal € 277.000.

Uitvoeringskosten klimaatakkoord

financieel nadeel vanaf 2023

Het kabinet heeft met het nationale klimaatakkoord een centraal doel: het terugdringen van de uitstoot van broeikasgassen in Nederland met 49% ten opzichte van 1990. Het kabinet pleit in Europa voor een broeikasgasreductie van 55% in 2030. Om de gemeenten in de uitvoering van het bestaande klimaatbeleid in 2022 en 2023 te ondersteunen en om een versnelling teweeg te brengen is in de meicirculaire 2022 voor de gemeente Zevenaar een bedrag van € 294.000 beschikbaar gesteld. Wij ramen hetzelfde bedrag aan uitvoeringskosten. Deze richten zich met name op gedragsverandering, urgentiebesef en communicatie.

Wachtgeldverplichting voormalig college

594.000 N

Voormalige wethouders hebben onder bepaalde voorwaarden recht op wachtgeld. De totale wachtgeldverplichting uit de bestuursperiode 2018-2022 hebben we berekend op € 594.000. Het is gebruikelijk dat we ten behoeve van de wachtgeldverplichtingen een voorziening vormen voor de gehele periode 2022-2025. Gedurende de periode kunnen wijzigingen optreden omdat voormalig wethouders eigen inkomsten gaan verdienen. De voorziening valt in dat geval vrij ten gunste van het resultaat.

Warmtetransitie: warmtenet stad Zevenaar fase 4 en verdere uitrol

340.000 V

In 2020 is samen met de woningbouwcorporatie en de provincie het plan van aanpak (fase 3A) opgesteld om tot een intentieovereenkomst te komen (fase 3B). We verwachten de intentieovereenkomst eind 2022 vast te stellen. Hierna gaan we door met fase 4: het komen tot een samenwerkingsovereenkomst. Voor dit proces is in de kadernota 2022 een budget beschikbaar gesteld van € 190.000. Doordat fase 3B vertraging heeft opgelopen, stellen wij voor om het bedrag door te schuiven naar 2023.

Ook het vervolg van de 'Wijk van de Toekomst' en het onderzoek naar de betaalbaarheid van het uitfasen van aardgas hebben vertraging opgelopen. Wij stellen voor om de middelen die hiervoor in de kadernota 2022 beschikbaar zijn gesteld (beide onderdelen € 75.000) door te schuiven naar 2023. In totaal een bedrag van € 340.000.

Corona-effecten

Hieronder presenteren wij een tabel met de corona-effecten per programma en taakveld na de actualisatie in deze 2e voortgangsrapportage. In de kolommen 'Begroot 2022 (was)' en 'Begroot 2023 (was)' staan de ramingen zoals deze waren. In de kolommen 'Begroot 2022 (nieuw)' en 'Begroot 2023 (nieuw)' staan de ramingen zoals deze nu zijn na bijstelling in de 2e voortgangsrapportage.

Bedragen x € 1.000						
Prg	Taak veld	Taakveld omschrijving	Begroot 2022 (was)	Begroot 2022 (nieuw)	Begroot 2023 (was)	Begroot 2023 (nieuw)
0	0.2	Burgerzaken	64	64		
0	0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	-263	-263		
1	1.2	Openbare orde en veiligheid	42	42		
6	6.2	Wijkteams	150	150	100	0
6	6.3	Inkomensregelingen	569	319	340	0
6	6.5	Participatiebudget re-integratie	105	105		
6	6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	230	230	115	0
6	6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	325	325	165	0
6	6.82	Geëscaleerde zorg 18-	35	35	20	0
Eindtotaal			1.257	1.007	740	0

Wijziging huidige jaar

Bij de inkomensregelingen was aan corona-effecten € 569.000 begroot. De bedragen die hierin zijn opgenomen voor minimabeleid (€ 156.000) en schuldhelpverlening (€ 163.000) blijven ongewijzigd. Het bedrag voor uitkeringslasten BUIG was geraamd op € 250.000, maar blijkt niet meer nodig en is dus bijgesteld naar € 0. Het totaal van het taakveld 6.3 inkomensregelingen daalt daarmee naar € 319.000. De corona-effecten die we hebben begroot op de andere taakvelden blijven ongewijzigd.

Wijziging toekomstige jaren

Voor 2023 hebben wij alle ramingen in verband met corona bijgesteld naar € 0. In 2020 hebben we als gemeente een inschatting gemaakt van de financiële gevolgen in verband met de coronapandemie. We hebben toen met name bij de zorgkosten een raming opgenomen tot en met 2023. Nu de maatschappij weer is geopend en corona onderdeel is geworden van de nieuwe macro-economische ontwikkelingen is het specifiek herleiden van corona en andere effecten nog moeilijker geworden dan voorheen. Wij ramen de verwachting af, maar monitoren en verantwoorden de corona specifieke kosten nog wel. We veranderen dus van systeem. Waar we eerst een goede inschatting raamden, verantwoorden we nu de aantoonbare werkelijke 'schade' achteraf. Mocht dit het geval zijn, dan komen wij daar bij u op terug in een volgende voortgangsrapportage.

LEESWIJZER

Inleiding

Wij hebben deze voortgangsrapportage opgebouwd volgens de inrichting van de kadernota en begroting 2022-2025.

- Algemeen

Na het voorwoord krijgt u inzicht in de bestuurlijke en financiële hoofdlijnen. Hier staan de belangrijkste bestuurlijke, beleidsmatige en financiële ontwikkelingen.

- Thema's (alleen in de webversie zichtbaar)

In ons collegeprogramma hebben wij de belangrijkste onderwerpen vastgelegd. Deze thema's en de activiteiten die wij over deze onderwerpen uitvoeren, monitoren wij gedurende onze collegeperiode. Wij hebben ze daarom een plaats gegeven in de reguliere planning & control-instrumenten. Het gaat om de volgende thema's:

1. participatie
2. sociaal domein en leefbaarheid
3. economie en vrijetijdseconomie
4. duurzaamheid
5. mobiliteit en bereikbaarheid
6. verbeteren bestuurscultuur

Bij de programma's zijn alle activiteiten opgenomen. In het fysieke boekwerk hebben wij de thema's niet opgenomen. In onze digitale voortgangsrapportage presenteren wij de thema's en de activiteiten.

- Programma's

Bij de programma's komen de 3 W-vragen terug: Wat willen we? Wat doen we? en Wat kost het?

Op programmaniveau hebben wij ook de vastgestelde beleidskaders opgenomen. U kunt deze via de digitale voortgangsrapportage direct openen. Daarmee hebt u per programma het meest relevante vastgestelde beleid direct beschikbaar.

Het onderdeel 'Wat doen we?' beginnen we met een totaaloverzicht van de activiteiten binnen dit programma. Achter de activiteit presenteren wij de stand van zaken met een kleur. Op basis hiervan kunt u in één oogopslag zien wat de stand van zaken is van de betreffende activiteit. De kleuren betekenen het volgende:

Lichtgrijs	De activiteit is nog niet gestart, dit past binnen de vastgestelde planning.
Groen	De activiteit loopt op schema binnen de gestelde kaders (beleidsdoel/resultaat, tijdsplanning en financieel).
Oranje	De activiteit dreigt óf qua beleidsdoel/resultaat óf qua tijdsplanning óf financieel uit de pas te gaan lopen, bijsturing is noodzakelijk.
Rood	De activiteit loopt uit de pas, dit geldt voor 1 of meer indicatoren (beleidsdoel/resultaat, tijdsplanning en financieel). Corrigerende maatregelen zijn noodzakelijk.
Donkergrijs	De activiteit is afgerond en wij stellen voor deze af te sluiten.

- Financiële tabellen

Vanwege afronding op € 1.000 kunnen afrondingsverschillen ontstaan in de (sub)totalen.

PROGRAMMA'S

o. BESTUUR EN ONDERSTEUNING

ALGEMEEN

Omschrijving

Dit programma gaat over de beleidsvelden bestuur, gemeentelijke organisatie, dienstverlening en belastingen.

Wat willen we?

We willen een faciliterende netwerkgemeente zijn. Hierbij staan we open voor initiatieven van onze inwoners, organisaties en bedrijven. We richten ons op digitale dienstverlening en persoonlijke contacten. Onze inwoners ervaren onze dienstverlening als goed en betrouwbaar. Onze gemeenteraad en college richten zich op integer, democratisch bestuur, waarbij het ons doel is transparant en een open bestuur te zijn.

Ontwikkelingen

Regionale Samenwerking / Groene Metropool

In 2020 heeft de gemeenteraad ingestemd met de versterking van de regionale samenwerking in de regio Arnhem-Nijmegen in de vorm van de Groene Metropoolregio. Zevenaar neemt deel aan alle vijf regionale opgaven. In de opgave van de verbonden regio werken we aan een strategische agenda voor mobiliteitshubs. De bedoeling is om er daarvan tenminste twaalf in de regio te ontwikkelen waarvan Zevenaar-Oost één van de beoogde locaties is. In de productieve regio is een Human Capital Agenda in ontwikkeling als instrument voor een evenwichtige arbeidsmarkt. Besluitvorming daarover is voorzien in 2022. In de circulaire regio zetten we in 2022 de stap naar een uitvoeringsplan voor de volgende fase van RES 2.0. Daarnaast ronden we de gezamenlijke inkoop van duurzame energie in 2022 af met de aanbesteding van een contract voor gasinkoop. In de ontspannen regio ontwikkelen we het toeristisch profiel door met verhalen over de Romeinse geschiedenis en de bevrijding van de 2e wereldoorlog. In de groene groeiregio werken we aan de verstedelijkingstrategie, die ook aan de basis staat voor de uitvoering van de grote woningbouwopgave in de regio (Woondeal).

Krapte op de arbeidsmarkt

Als gevolg van de toenemende vergrijzing, de groei van de economie en de coronacrisis wordt het voor de gemeente steeds moeilijker om nieuwe medewerkers aan te trekken. Hierbij speelt ook de concurrentie een rol die wij als kleinere gemeente hebben met de grotere gemeenten om heen, die betere arbeidsvoorwaarden kunnen bieden. Ook op het behouden van ervaren en gekwalificeerd personeel staat spanning. We zien relatief jonge medewerkers die bij ons zijn opgeleid veelal te snel doorstromen naar functies elders. Diverse vacatures zijn momenteel niet in te vullen en ook het inzetten van personeel van derden via externe bureaus is geen vanzelfsprekendheid meer. Binnen de ambtelijke organisatie zetten wij de beschikbare capaciteit zo efficiënt en doelmatig mogelijk in. Wij kunnen echter niet voorkomen dat er soms taken blijven liggen dan wel uitgesteld worden. In de meerjarenbegroting komen wij hier bij u op terug onder meer via het thema aantrekkelijk werkgeverschap.

Externe ontwikkelingen

Momenteel hebben we naast de krapte op de arbeidsmarkt in het bijzonder te maken met een combinatie van externe ontwikkelingen. Denk hierbij aan economische ontwikkelingen zoals de oplopende inflatie, de lokale en internationale maatschappelijke onrust, de stikstofproblematiek in combinatie met boerenonrust, de pandemie en de oorlog in Oekraïne met de opvang van vluchtelingen als gevolg. De stijgende energieprijzen zijn van invloed op de maatschappij, individuele huishoudens en het (lokale) bedrijfsleven. Allemaal dynamische ontwikkelingen die van invloed zijn op de opgaves waar wij als gemeente voor staan en die soms ook doorwerken op de gemeentelijke begroting. Wij blijven het geheel monitoren en waar nodig bijsturen, onder meer via onze P&C-cyclus. Mogelijk zijn deze externe ontwikkelingen ook triggers om de inrichting en organisatie (op onderdelen) met elkaar te evalueren en vervolgens door te ontwikkelen, anders te organiseren en te verbeteren.

Beleidskaders

- Besturingsfilosofie
- Dienstverleningsvisie 2018-2022
- Inkoop- en aanbestedingsbeleid 2017 Liemerse gemeenten en SDL
- Coalitieakkoord 2022-2026 (2022)
- Collegeprogramma 2022-2026 (2018)
- Financiële verordening Zevenaar 2018 (2018)
- Nota Verbonden partijen
- Nota reserves en voorzieningen 2018
- Nota activerings- en afschrijvingsbeleid 2019

WAT WILLEN WE?

0.1 Goed bestuur

Inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers voelen zich optimaal betrokken bij de totstandkoming van ons beleid en zijn tevreden over de kwaliteit van ons bestuur.

We willen dat voor inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers inzichtelijk is wat we als bestuur doen en waar we het gemeenschapsgeld voor inzetten. Betrokkenheid en betrouwbaarheid zijn kenmerkend voor onze gemeenteraad en college.

0.2 Dienstverlening en gemeentelijke organisatie

We willen een optimale dienstverlening realiseren door ons te richten op de drie focuspunten 'Service op Maat, Verbindend en Gastvrij' uit onze dienstverleningsvisie 'Samen Sterker'. We maken dit concreet door meetbare doelstellingen te bepalen en willen onze dienstverlening aan de hand hiervan meten en verbeteren. Het is ons doel onze dienstverlening de komende jaren verder vorm te geven en te versterken. Wij willen onze gemeentelijke organisatie op orde hebben, moderniseren en vernieuwen.

0.3 Financieel beleid

We willen een gezonde en solide financiële positie en huishouding. Dit betekent een begroting die structureel en reëel sluitend is en waarbij risico's zijn afgedekt.

WAT DOEN WE?

Naam activiteit	Jaar realisatie	Status 2021	Status 1e VGR	Status 2e VGR
0.1.1 Verbeteren bestuurscultuur	2022			
0.1.2 Groeien naar een verbindende gemeente	2022			
0.1.3 Invullen bestuurlijke rol als samenwerkingspartner	2022			
0.1.4 Corona herstelplan	2023			
0.2.1 Afronden lopende projecten voor start nieuwe projecten	2022			
0.2.2 Data gedreven sturen als vernieuwende sturingspraktijk	2023			
0.2.4 Ontwikkelen naar een moderne en professionele organisatie	2023			
0.2.5 Verbeteren dienstverlening aan inwoners en ondernemers	2022			
0.2.7 Invoeren Wet Open Overheid	2022			
0.3.1 Uitvoeren Planning & Control cyclus	2022			
0.3.2 Rechtmatigheidsverantwoording	2023			

o.1 Goed bestuur

o.1.1 Verbeteren bestuurscultuur

Jaar realisatie 2022

We verbeteren de bestuurscultuur en samenwerking om er zo optimaal mogelijk te kunnen zijn voor onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Daarbij streven we naar een meer open en transparante samenwerking tussen raad, college en ambtelijke organisatie. We werken als eenheid met duidelijkheid over eigen rollen.

Stand van zaken

Rek. 2021

1e VGR

2e VGR

Niet volgens plan Niet volgens plan Niet volgens plan

De bestuurscultuur heeft een cultuurkant en een instrumentele kant. De cultuurkant gaat onder meer over het elkaar ontmoeten binnen en buiten de vergaderingen. Vanaf februari 2022 wordt er weer fysiek vergaderd met aansluitend een borrel. Dit zorgt voor een positievere uitstraling. Daarnaast is er een informatiedag voor de (nieuwe) raad georganiseerd in april, die naast kennisoverdracht ook in het teken stond van elkaar leren kennen. Op de laatste vrijdag voor het zomerreces is het raadsuitje georganiseerd. Wederom een moment om op een informele manier elkaar beter te leren kennen.

Aan de instrumentele kant is ervoor gekozen om de inspraak van inwoners en organisaties los te koppelen van de commissievergaderingen en een week voor de commissievergaderingen te laten plaatsvinden. Op deze manier hebben raad en inwoners ruimer de tijd om het ingebrachte (indien wenselijk) ook te verwerken in concrete voorstellen of vragen voor de commissies of de raad en helpt het bij de meningsvorming van de raad. Deze aanpak evalueren we in het najaar van 2022.

Voorstel raad

Voorstellen voor verbetering komen via het presidium naar de raad toe. De raad is zelf verantwoordelijk voor een goede en open sfeer in alle raadsbijeenkomsten. Raadsleden kunnen en mogen elkaar daar, indien nodig, op aanspreken.

o.1.2 Groeien naar een verbindende gemeente

Jaar realisatie 2022

We staan voor een gemeente die weet wat er leeft in de samenleving en in de verschillende kernen van de gemeente. We zetten in op nabijheid. Dit betekent korte lijnen met onze inwoners, verenigingen, dorps- en wijkraden, ondernemers en maatschappelijke organisaties. We ontwikkelen nieuwe vormen van participatie waarbij initiatief vanuit inwoners centraal staat. Vanuit het programma 'Zevenaar Verbindt' zetten wij in op het verder versterken van de verbinding met de inwoner, de verbinding tussen bestuur en organisatie en de verbinding binnen de organisatie.

We werken vanuit de focuspunten: gastvrij, verbindend en service op maat. Daarbij hebben we een ja, mits....houding.

- Nieuw beleid ontwikkelen we samen met inwoners. We betrekken hen in een vroeg stadium.
- Bij nieuwe (ruimtelijke) ontwikkelingen worden initiatiefnemers verantwoordelijk om in een vroeg stadium met de omgeving te overleggen. We faciliteren waar nodig.
- We delen goede voorbeelden van participatie met elkaar en met onze samenleving.

Stand van zaken

Rek. 2021

1e VGR

2e VGR

Volgens plan

Volgens plan

Volgens plan

DoeDuiten

Het aantal aanvragen voor DoeDuiten is ongeveer gelijk aan het aantal vragen voor de coronaperiode. Het zijn echter wel hoofdzakelijk dezelfde groepen inwoners die aanvragen indienen. In het tweede halfjaar starten we een onderzoek om te bekijken of er een andere invulling van de DoeDuiten vanaf 2023 mogelijk is.

Contacten met dorpen en wijken

Inmiddels vinden bijna alle contacten met de dorpen en wijken weer fysiek plaats. Af en toe wordt nog

gekozen voor digitaal overleg.

Inwonerspanel Zevenaar verbindt

Het Inwonerspanel Zevenaar Verbindt komt binnenkort te vervallen. De geraamde bedragen zijn in verband met bezuinigingsmaatregelen afgeraamd.

Kinderburgemeester

In september 2022 start de nieuwe kinderborgemeester. De sollicitaties vinden begin september plaats. Er hebben in totaal negen kinderen gesolliciteerd, waarvan er drie zijn uitgenodigd voor een gesprek.

In het tweede halfjaar komt er een voorstel om de contacten met de inwoners anders in te vullen. Afhankelijk van het onderwerp sluiten wethouders aan bij de overleggen met de dorpsraden/wijkraden etc. In het voorstel werken we eveneens de participatie van de inwoners verder uit.

0.1.3 Invullen bestuurlijke rol als samenwerkingspartner	Jaar realisatie	2022
--	-----------------	------

Voor de uitvoering van een aantal taken werken we samen in verbonden partijen. Meer dan voorheen gaan wij ons als samenwerkingspartner inzetten om binnen de samenwerkingsverbanden de gezamenlijk bepaalde doelstellingen te halen. Dat kan door posities in te vullen binnen het dagelijks bestuur of door een trekkersrol binnen een portefeuilleoverleg of bestuurscommissie te vervullen. Dit vraagt de inzet van meer ambtelijke en bestuurlijke capaciteit. De nota Verbonden partijen, vastgesteld in 2019, is een afwegingskader voor over het aangaan van samenwerkingsverbanden. Ook geven we aan hoe we de positie van de gemeenteraad ten aanzien van die verbonden partijen kunnen versterken.

Stand van zaken

Rek. 2021	1e VGR	2e VGR
Volgens plan	Volgens plan	Volgens plan
		

Op basis van de Nota verbonden partijen (2019) en de bestuurlijke en ambtelijke inzet in de gemeenschappelijke regelingen is het gelukt betere grip en sturing op de verbonden partijen te realiseren. Intergemeentelijke samenwerking blijft ook in de nieuwe bestuursperiode van groot belang om onze ambities, die voor de uitvoering om een regionale schaal vragen, te realiseren. Daarvoor werken we aan een nieuwe Nota verbonden partijen, waarin we ook rekening houden nieuwe wetgeving op gebied van de gemeenschappelijke regelingen.

0.1.4 Corona herstelplan	Jaar realisatie	2023
--------------------------	-----------------	------

Als gemeente hebben wij middelen (€ 3.000.000) beschikbaar gesteld voor het stimuleren van de regionale en lokale economie en voor herstelmaatregelen op sociaal-cultureel gebied.

Stand van zaken

Rek. 2021	1e VGR	2e VGR
Volgens plan	Volgens plan	Volgens plan
		

De raad heeft op 4 november 2020 het herstelplan vastgesteld en op 7 juli 2021 amendement 9A. De uitvoering van het herstelplan ziet op de periode 2020-2022. De meeste maatregelen zijn al uitgevoerd en enkele maatregelen zijn nog in uitvoering dan wel worden in 2022 opgepakt. Dat loopt volgens plan. Voor de uitvoering van de twee pleinen (Markt en Muldershof), zoals die zijn opgenomen in het corona herstelplan, geldt dat deze niet binnen de gestelde planning kunnen worden uitgevoerd. Voorgesteld wordt om deze uitvoering binnen de lijnorganisatie op te pakken, zodat de uitvoering wel gerealiseerd wordt, maar los komt te staan van dit project. Afronding van het corona herstelplan zal eind 2022 plaatsvinden. Wij informeren u hier eind 2022 over.

0.2 Dienstverlening en gemeentelijke organisatie

0.2.1 Afronden lopende projecten voor start nieuwe projecten	Jaar realisatie	2022
--	-----------------	------

We willen de basis op orde hebben. Dit betekent dat we lopende projecten afronden, voordat we met nieuwe

projecten beginnen. We willen 'in control' zijn. Deze gedachte past binnen de professionalisering van het planmatig werken, dat een onderdeel is van het programma organisatieontwikkeling. Binnen dit programma worden de komende jaren vele activiteiten en projecten opgezet en uitgevoerd. Eén daarvan is de genoemde professionalisering. Dit traject draagt bij aan de verbetering en groei van onze kernwaarden: resultaatgericht, klantgericht en samenwerkingsgericht.

Stand van zaken

Rek. 2021	1e VGR	2e VGR
Volgens plan	Volgens plan	Volgens plan
		

Planmatig werken blijft voortdurend de aandacht vragen van de ambtelijke organisatie. Door opleiding en training, individuele advisering en coaching wordt hieraan invulling gegeven. Het einde van de coronacrisis betekent dat er weer fysiek training e.d. kunnen plaatsvinden.

o.2.2 Data gedreven sturen als vernieuwende sturingspraktijk

Jaar realisatie 2023

Datagedreven sturing is het vermogen om op basis van het verzamelen en analyseren van data tot sturing op de gemeentelijke thema's te komen. Wij gaan systematisch deze nieuwe werkwijze in het primaire proces opnemen. Dit brengt met zich mee dat we een aantal organisatorische en technische condities planmatig verbeteren. Te denken valt aan competentieontwikkeling, het werken met een datastrategie en de ontwikkeling van open data. Daarbij hebben we nadrukkelijk oog voor de risico's en ethische vraagstukken die deze ontwikkeling met zich meebrengt.

Stand van zaken

Rek. 2021	1e VGR	2e VGR
Volgens plan	Volgens plan	Volgens plan
		

Data levert informatie op en maakt betere sturing en besluitvorming door de gemeente mogelijk. We zijn gestart met het maken van een datastrategie voor Zevenaar. Daarnaast zijn technische verbeteringen doorgevoerd in de systemen die het mogelijk maken via dashboarding te sturen. Inmiddels zijn dashboards beschikbaar voor bijvoorbeeld het sociale domein, vergunningen, toezicht en handhaving, dienstverlening en belastingen. Hierdoor krijgt de organisatie steeds meer ervaring met het sturen op basis van data.

o.2.4 Ontwikkelen naar een moderne en professionele organisatie

Jaar realisatie 2023

We zijn een aantrekkelijke, professionele en duurzame werkgever en mensen werken graag bij ons in Zevenaar. Medewerkers zijn toegerust om in steeds veranderende contexten hun werk te doen. Ze zijn goed opgeleid, flexibel in hun gedrag en communicatie. We zijn in staat het werk af te stemmen op de uitdagingen in de samenleving. We nemen medewerkers mee in veranderingen en toekomstige ontwikkelingen. Zij zijn zelf actief in hun eigen loopbaanontwikkeling. We volgen de resultaten van ons HR-beleid. Er is een veilig werkklimaat waarin we transparant en open zijn. Onze processen en werkafspraken ondersteunen dit.

Stand van zaken

Rek. 2021	1e VGR	2e VGR
Niet volgens plan	Volgens plan	Volgens plan
		

Meer dan ooit staat de arbeidsmarkt onder druk. Zo staan vacatures langer open, worden niet vervuld of worden op interim basis ingevuld om de opgaves te kunnen blijven realiseren. Aantrekkelijk werkgeverschap wordt gezien als een combinatie van de mate waarin (potentiële) medewerkers een organisatie aantrekkelijk vinden om daar te gaan werken en de mate waarin huidige medewerkers voordelen zien in het blijven werken voor de organisatie.

Vanuit 2021 zijn enkele acties met betrekking tot groeien naar een moderne en professionele organisatie meegenomen in het actieplan voor 2022 "aantrekkelijk werkgeverschap". In 2022 geven wij een vervolg aan de acties om te komen tot een onderscheidend werkgeverschap. Denk hierbij bijvoorbeeld aan vitaliteit, competentie management, opleiding en ontwikkeling. De tijdelijke thuiswerkregeling is nu structureel en

aangepast.

o.2.5 Verbeteren dienstverlening aan inwoners en ondernemers	Jaar realisatie	2022
--	-----------------	------

We onderzoeken manieren om onze inwoners en ondernemers beter van dienst te zijn en hiervoor passende middelen te ontwikkelen. De drie focuspunten uit de Dienstverleningsvisie 2018-2022 'Samen Sterker' – 1. service op maat, 2. verbindend en 3. gastvrij - zijn hiervoor de basis. Met de Monitor Dienstverlening meten we onze dienstverlening en brengen we ambities, doelstellingen en resultaten in beeld, waardoor we onze dienstverlening gericht kunnen verbeteren.

1. Service op maat

We zorgen voor een optimale bereikbaarheid door extra capaciteit in te zetten op piekmomenten aan de telefoon en aan onze balies. In 2022 willen we dat 80% van de telefonische oproepen in het klantcontact centrum opgenomen wordt binnen 20 seconden en dat 80% van de contactverzoeken binnen 2 werkdagen worden afgehandeld.

We werken digitaal waar het kan en persoonlijk waar het nodig is. We verhogen onze digitale volwassenheid door aan te sluiten op landelijke voorzieningen en door steeds meer formulieren digitaal en met DigiD beschikbaar te maken. Door uitvoering te geven aan plan 'Doorontwikkeling Digitale Dienstverlening' kunnen we in 2021 op het landelijk gemiddelde van digitale volwassenheid zitten.

2. Verbindend

We vragen inwoners hun ervaring met ons te delen in de (spreekwoordelijke) reis die ze maken tijdens de oriëntatie, aanschaf en het gebruik van een product of dienst bij de gemeente. Dit noemen we een klantreis. Verbeteracties die hieruit voortkomen, pakken we direct op. Zo onderzoeken we hoe we de tevredenheid van inwoners verder kunnen verbeteren. In 2022 voeren we de inwonerpeiling van waarstaatsjegeraad.nl opnieuw uit en willen we dat onze inwoners onze dienstverlening met minimaal een zeven beoordelen.

3. Gastvrij

We willen dat er aandacht is en blijft voor het verbeteren van de vaardigheid om klantgericht en gastvrij te werken. Hiervoor bieden we onze medewerkers trainingen aan in de Zevenaar Academie.

Stand van zaken

De afgelopen jaren hebben we ons ingezet om de dienstverlening aan inwoners en ondernemers te verbeteren op basis van de Dienstverleningsvisie 2018-2022 'Samen Sterker'. Hiervoor hebben we verschillende acties uitgevoerd. Zo kunnen inwoners steeds meer digitaal met ons regelen en bieden we medewerkers trainingen aan in gastvrij werken.

In ons klant contactcentrum (KCC) zijn de wachttijden korter geworden en er is meer aandacht voor de bereikbaarheid van de individuele medewerker. We gaan in de nieuwe collegeperiode verder met het verbeteren van de dienstverlening.

o.2.7 Invoeren Wet Open Overheid	Jaar realisatie	2022
----------------------------------	-----------------	------

De Wet Open Overheid (Woo) wordt naar verwachting in 2021 vastgesteld. Om de digitale informatiehuishouding voor onze inwoners, bedrijven en instellingen conform de filosofie van de Wet tijdig klaar te hebben, zetten wij in op drie onderdelen, te weten:

- (1) in Liemers verband (met 1Stroom en de RID) gaan wij na of mogelijke vernieuwing van architectuur voor informatie- en archiefbeheer noodzakelijk is; hierover adviseren wij u te zijner tijd afzonderlijk;
- (2) wij maken eind 2020 een plan om de informatiehuishouding op orde te brengen om de vindbaarheid en ontsluiting te verbeteren;
- (3) wij zorgen dat de huidige archieven digitaal op orde en duurzaam toegankelijk zijn.

Stand van zaken

Rek. 2021	1e VGR	2e VGR
-----------	--------	--------

Volgens plan Volgens plan Volgens plan

De Woo is per 1 mei 2022 in werking getreden. Onderdelen als het aanstellen van een contactpersoon Woo, het aanbieden van een online kanaal voor het indienen van Woo-verzoeken en de aanpassing van het delegatiebesluit van de raad, zijn geregeld. Ook publiceren we al veel informatie online, zoals verordeningen, beleidsregels, besluiten, regelingen, organisatiegegevens en raadsstukken. Deze zijn te vinden op www.zevenaar.nl, www.officiëlebekendmakingen.nl en www.overheid.nl.

Aan het onderdeel 'duurzame informatiehuishouding' en de impactanalyse wordt gewerkt. De invoering van het onderdeel 'actieve openbaarmaking' van minstens elf verplichte informatiecategorieën is landelijk, om technische redenen, uitgesteld. Wel is sinds kort bekend dat de volgende categorieën documenten het eerst via platform PLOOI online gepubliceerd moeten gaan worden: bereikbaarheidsgegevens, vergaderstukken, Woo-verzoeken en convenanten. Hier bereiden we ons op voor.

0.3 Financieel beleid

0.3.1 Uitvoeren Planning & Control cyclus

Jaar realisatie 2022

Wij geven uitvoering aan de planning- en controlcyclus door het opstellen van een kadernota, begroting, voortgangsrapportages en jaarstukken. Beschikbare middelen zijn integraal afgewogen bij de kadernota en de begroting. In 2021 blijven wij investeren in de doorontwikkeling van de P&C-cyclus.

Stand van zaken

Rek. 2021 1e VGR 2e VGR
Volgens plan Volgens plan Volgens plan

De planning- en control cyclus (P&C-cyclus) bestaat uit de kadernota, meerjarenbegroting, twee voortgangsrapportages en de jaarrekening. Als gevolg van de gemeenteraadsverkiezingen (nieuw coalitieakkoord, nieuw college en nieuw collegeprogramma) wijkt de planning van de P&C documenten in 2022 af. In RIB 2022-021 bent u hierover nader geïnformeerd. De kadernota hebben we vervangen door een beknopte, informerende kaderbrief met daarin een financieel overzicht op hoofdlijnen (zie RIB 2022-048). Het integrale afwegingsmoment is daarmee voor dit jaar verschoven van de kadernota naar de meerjarenbegroting 2023-2026.

0.3.2 Rechtmatigheidsverantwoording

Jaar realisatie 2023

Vanaf 1 januari 2021 is de gemeente verantwoordelijk voor het opstellen en opnemen van een rechtmatigheidsverantwoording in de jaarstukken. Doelstelling van de wetswijziging is het versterken van de interne beheersing en een nadrukkelijke rol van het college in de verantwoording omtrent het rechtmatig handelen. De rol van de accountant verschuift van het controleren van de rechtmatigheid naar het controleren in hoeverre de verantwoording door het college getrouw is. De verantwoording bestaat uit een interne analyse over het rechtmatig handelen, met een onafhankelijke verbijzonderde interne controle en de vorming van een integraal beeld over de beheersmaatregelen in de verschillende (materiële) processen.

Stand van zaken

Rek. 2021 1e VGR 2e VGR
Volgens plan Volgens plan Volgens plan

De aangepaste wetgeving, die in moet gaan per 1 januari 2023, moet nog door de Eerste Kamer worden vastgesteld. De voorbereidende werkzaamheden voor aanpassingen aan de verschillende verordeningen zijn gereed. Na vaststelling leggen we deze voor aan de raad. De verbeteringen in control om te kunnen voldoen aan de nieuwe wetgeving liggen op schema.

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Baten				
Meerjarenbegroting 2022-2025	99.994	96.465	96.370	96.868
Tot de 1e Voortgangsrapportage 2022	596	485	483	480
Mutaties 1e Voortgangsrapportage 2022	-648	397	1.496	396
Tot de 2e Voortgangsrapportage 2022	58	-1	-1	-1
Baten tot de 2e Voortgangsrapportage	100.001	97.345	98.347	97.743
Mutaties 2e Voortgangsrapportage				
1. Autonome ontwikkelingen	4.929	9.381	12.668	13.717
Dividend Ataro BV	-93	0	0	0
Meicirculaire 2022	5.022	9.381	12.668	13.717
2. Actualisatie bestaand beleid	19.900	0	0	0
Actualisatie bezuiniging vastgoed	35	0	0	0
Actualisatie reisdocumenten en rijbewijzen	85	0	0	0
Afkoop recht op pacht	19.862	0	0	0
Hogere opbrengst grondverkoop	10	0	0	0
Parkeren	-92	0	0	0
Totaal mutaties baten 2e Voortgangsrapportage	24.829	9.381	12.668	13.717
Totaal baten t/m de 2e Voortgangsrapportage	124.830	106.726	111.015	111.460
Lasten				
Meerjarenbegroting 2022-2025	24.624	23.327	23.109	23.147
Tot de 1e Voortgangsrapportage 2022	710	360	370	293
Mutaties 1e Voortgangsrapportage 2022	384	431	589	252
Tot de 2e Voortgangsrapportage 2022	-207	49	-31	-31
Lasten tot de 2e Voortgangsrapportage	25.511	24.167	24.037	23.661
Mutaties 2e Voortgangsrapportage				
1. Autonome ontwikkelingen	-303	3.567	3.669	3.772
Aanpassing rente grondexploitatie Mercurion	0	0	0	0
Aanpassing rente grondexploitatie Middag-Oost & Zwanenwaay	14	0	0	0
Aanpassing rente grondexploitatie Zevenaar-Oost bedrijven	-236	0	0	0
Aanpassing rente grondexploitatie Zevenaar-Oost wonen	44	0	0	0
Afwaarderen boekwaarde actief Rijnark te Lobith	192	0	0	0
Cao effect salarissen 2022	0	0	0	0
Dividend Ataro BV	0	0	0	0
Meicirculaire 2022	1.501	4.004	4.106	4.209
Renteaanpassingen 2022	-357	0	0	0
Stijgende brandstofkosten	0	0	0	0
Stijgende gaskosten	-6	0	0	0
Voormalig personeel	-50	0	0	0
Vrijval stelpost indexatie 2022	-938	0	0	0
Vrijval stelpost salarissen 2022	-467	-437	-437	-437
Wet Open Overheid (Woo)	0	0	0	0
2. Actualisatie bestaand beleid	20.608	-192	345	49

Actualisatie bezuiniging vastgoed	-289	-289	289	0
Actualisatie investeringen bedrijfswagens	-77	-92	-5	-2
Actualisatie investeringen gebouwen	-81	0	0	0
Actualisatie reisdocumenten en rijbewijzen	35	0	0	0
Afkoop recht op pacht	20.347	0	0	0
Centrale blusvoorziening	48	48	48	48
Groene Metropool Regio- eenmalige vrijval	-50	0	0	0
Grondruil Prins Clauslaan Giesbeek	-28	28	0	0
Hogere opbrengst grondverkoop	0	0	0	0
Inhuur derden wegens ziekte	100	0	0	0
Inhuurverplichtingen sociaal domein	0	0	0	0
Integraal beleidsplan openbare ruimte	-281	0	0	0
Inzet buitengewoon opsporingsambtenaar (boa)	37	0	0	0
Inzet extra capaciteit voor bouwaanvragen	200	0	0	0
Lagere kosten gemeentehuis	-130	0	0	0
Onderzoekskosten bezuinigingsopgave vastgoed	-20	10	10	0
Parkeren	0	0	0	0
Rechtmatigheidsverantwoording	-100	100	0	0
Suppletie omzetbelasting 2021	277	0	0	0
Verbeterplan Waardering Onroerende Zaken	25	0	0	0
Vervanging hardware werkplekken	0	3	3	3
Wachtgeldverplichting voormalig college	594	0	0	0
Totaal lasten 2e Voortgangsrapportage	20.305	3.375	4.014	3.821
Totaal lasten t/m de 2e Voortgangsrapportage	45.816	27.541	28.051	27.481
Saldo voor bestemming	79.014	79.185	82.964	83.979
<i>Onttrekkingen</i>				
Meerjarenbegroting 2022-2025	825	111	111	111
Tot de 1e voortgangsrapportage 2022	1.027	166	0	0
Mutaties 1e voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Tot de 2e voortgangsrapportage 2022	6.398	66	0	0
Mutaties 2e voortgangsrapportage 2022	-32	0	0	0
Totaal onttrekkingen reserves t/m de 2e VGR	8.218	343	111	111
<i>Toevoegingen</i>				
Meerjarenbegroting 2022-2025	0	0	0	0
Tot de 1e voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Mutaties 1e voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Tot de 2e voortgangsrapportage 2022	-6.464	0	0	0
Mutaties 2e voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Totaal toevoegingen reserves t/m de 2e VGR	6.464	0	0	0
Totaal mutaties reserves	1.754	343	111	111
Saldo na bestemming	80.768	79.528	83.075	84.090

Toelichting financiële ontwikkelingen

1. Autonome ontwikkelingen

Aanpassing rente grondexploitatie Mercurion

De ramingen van de grondexploitatie Mercurion zijn aangepast op basis van de herziene grondexploitatie per 1 januari 2022 zoals vastgesteld in de raadsvergadering van 6 juli 2022.

Aanpassing rente grondexploitatie Middag-Oost & Zwanenwaay

De rente van de grondexploitatie Middag-Oost & Zwanenwaay is aangepast op basis van de herziene

grondexploitatie per 1 januari 2022 zoals vastgesteld in de raadsvergadering van 6 juli 2022. Door een gunstiger verloop van de boekwaarde en een lager rentepercentage wordt minder rente toegerekend aan deze grondexploitatie wat een nadeel betekent voor het begrotingssaldo. Binnen het onderdeel renteaanpassingen 2022 is echter ook sprake van voordelen.

Aanpassing rente grondexploitatie Zevenaar-Oost bedrijven

De ramingen van de grondexploitatie Zevenaar-Oost bedrijven zijn aangepast op basis van de herziene grondexploitatie per 1 januari 2022 zoals vastgesteld in de raadsvergadering van 6 juli 2022. Door een minder gunstig verloop van de boekwaarde wordt meer rente toegerekend aan deze grondexploitatie wat een voordeel betekent voor het begrotingssaldo.

Aanpassing rente grondexploitatie Zevenaar-Oost wonen

De ramingen van de grondexploitatie Zevenaar-Oost wonen zijn aangepast op basis van de herziene grondexploitatie per 1 januari 2022 zoals vastgesteld in de raadsvergadering van 6 juli 2022. Door een gunstiger verloop van de boekwaarde en een lager rentepercentage wordt minder rente toegerekend aan deze grondexploitatie wat een nadeel betekent voor het begrotingssaldo. Binnen het onderdeel renteaanpassingen 2022 is echter ook sprake van voordelen.

Afwaarderen boekwaarde actief Rijnark te Lobith

De grond op locatie Rijnark te Lobith is niet aan te merken als "warme gronden" op grond van de BBV. Om die reden moet afwaardering plaatsvinden naar landbouwwaarde. Dit betekent een nadeel van € 192.000.

Cao effect salarissen 2022

De afgesloten Cao voor gemeentepersoneel bevat onder meer een eenmalige uitkering van € 900 per medewerker en een corona-onkostenvergoeding van € 300. We zetten de stelpost voor looninflatie in als financiële dekking. De mutatie verloopt hiermee budgettair neutraal.

Dividend Ataro BV

Op basis van de jaarstukken 2021 van Ataro BV hebben we in 2022 een lagere dividenduitkering ontvangen.

Meicirculaire 2022

De meicirculaire 2022 laat een bijzonder positief beeld zien. In 2022 groeit de algemene uitkering met € 5 miljoen. Dit bedrag loopt op tot € 12,8 miljoen in 2025 om daarna te zakken naar € 6,5 miljoen. Een belangrijk onderdeel van de stijging van de algemene uitkering is de verwerking van de herijking van het gemeentefonds en de opschorting van de opschalingskorting in de jaren 2023 tot en met 2025. In 2026 komt de opschalingskorting weer volledig terug en daalt de algemene uitkering weer.

In deze meicirculaire heeft het rijk voor 2023 de compensatie van de tekorten in de jeugdzorg verwerkt. Voor onze gemeente bedraagt de compensatie € 3,8 miljoen. Voor de jaren erna hebben wij de (aflopende) compensatie volgens de Commissie van Wijzen voor 100% als stelpost in de algemene uitkering opgenomen. Eventuele besparingen door rijksmaatregelen in de jeugdzorg hebben wij vooralsnog niet in de begroting opgenomen.

Naast de aflopende compensatie volgens de commissie van wijzen heeft het rijk nog besloten tot een extra verlaging van de compensatie. Deze extra korting hebben wij conform afspraken tussen rijk, VNG en de toezichthouder neutraal in deze begroting opgenomen. De algemene uitkering wordt verlaagd met € 260.000 in 2024 en € 1.320.000 vanaf 2025. Op programma 6 is op de post jeugdzorg een extra inkomst geraamd van dezelfde bedragen. De verwachting is dat het rijk een eigen bijdrage in de jeugdzorg gaat invoeren om de extra korting voor gemeenten te gaan compenseren.

Tenslotte groeit de algemene uitkering door hogere uitgaven van het rijk, door compensatie voor inflatie (lonen en prijzen) en door groei van onze gemeente.

Van de totale groei van het gemeentefonds hebben wij de volgende posten apart gezet:

-inflatie: € 1,5 miljoen in 2022 en € 3,8 miljoen vanaf 2023.

-groei: € 0,2 miljoen in 2022 oplopend tot € 0,46 miljoen in 2026.

- diverse taakmutaties: de grootste taakmutaties zijn de vergoeding voor de uit te keren energietoeslag in 2022 (€ 1,6 miljoen) en uitvoeringskosten klimaatakkoord € 0,3 miljoen.

Per saldo resteert een nettoresultaat in deze begroting door de algemene uitkering van € 1,8 miljoen in 2022, € 5 miljoen in 2023, € 8,7 miljoen in 2024, € 11 miljoen in 2025 en € 3,6 miljoen in 2026.

In deze wijziging verwerken wij de uitkering uit het gemeentefonds, de inflatie, de stelpost groei en de compensatie van de tekorten in de jeugdzorg. Voor 2022 € 3,5 miljoen, 2023 € 5,4 miljoen, 2024 € 8,8 miljoen, 2025 € 10,8 miljoen en € 3,4 miljoen in 2026. De afgezonderde taakmutaties zijn apart begroot en komen afzonderlijk op de betreffende programma's terug.

Renteaanpassingen 2022

Wij hebben de omslagrente 2022 aangepast. Door de lagere rente kort geld en de lagere toevoeging (2% over de boekwaarde) aan de verliesvoorziening van de grondexploitaties is een voordeel ontstaan van € 181.000. Deze wijziging is programma overstijgend.

Stijgende brandstofkosten

Wereldwijde ontwikkelingen leiden, naast een grondstoffentekort, tot hogere brandstofprijzen. In 2022 verwachten wij hierdoor een tekort van € 200.000. Deze dekken wij uit de stelpost inflatie 2022. Het structurele effect verwerken we in de meerjarenbegroting 2023-2026.

Stijgende gaskosten

Wereldwijde ontwikkelingen leiden, naast hogere brandstofprijzen, tevens tot hogere gaskosten. Aangezien gas werd geleverd via Gazprom hebben we deze overeenkomst vervroegd stopgezet (per 1 oktober 2022). In 2022 hebben we samen met de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen een nieuwe aanbesteding gehouden. We houden er rekening mee dat het gastarief verdubbelt.

Per saldo betekent dit in 2022 dat de gaskosten met € 23.000 stijgen. Dit is een programma overstijgende wijziging (programma 0, 5, 6 en 7). Deze kosten dekken wij uit de stelpost inflatie 2022. Het structurele effect verwerken we in de meerjarenbegroting 2023-2026.

Voormalig personeel

We verwachten een voordeel op de post voormalig personeel. Door de gunstige arbeidsmarkt hebben we momenteel geen oud-medewerkers waarvoor we een WW-premie moeten betalen.

Vrijval stelpost indexatie 2022

In de meicirculaire 2022 (o.b.v. raming maart 2022 van het CPB) is de compensatie voor een hogere inflatie via de algemene uitkering verder verhoogd met 2,2% naar 4,1%. Hiervoor hebben we een stelpost opgenomen, specifiek bedoeld ter dekking van kostenstijging (inflatie). Dit is aanvullend op de structurele indexatie die we al hebben opgenomen in de meerjarenbegroting 2022-2025. De stelpost indexatie 2022 hebben we in deze 2e voortgangsrapportage ingezet als dekking voor de stijgende gas- en brandstofkosten. Het restant van de stelpost kan nu vrijvallen omdat we ervoor gekozen hebben om niet alle budgetten in de begroting over de hele linie opnieuw te indexeren. Dit hebben we immers bij de begroting 2022-2025 al gedaan en doen we opnieuw bij de begroting 2023-2026. Tevens verwachten we dat we op basis van de septembercirculaire 2022 een nieuwe stelpost voor indexatie op kunnen nemen. Deze gebruiken we aan het eind van het jaar voor de overschrijdingen.

De vrijval van de stelpost (€ 938.000) brengen we nu ten gunste aan het resultaat. Deze vrijval is in 2022 incidenteel. In de meerjarenbegroting 2023-2026 verhogen wij de budgetten met de extra inflatie van 2022 (2,2%) en de inflatie van 2023 (2,3%).

Vrijval stelpost salarissen 2022

In de septembercirculaire 2021 (€ 437.000) en in de meicirculaire 2022 (€ 340.000) is in totaal € 777.000 compensatie ontvangen voor salarisstijgingen in 2022. Hiervan is € 310.00 nodig als dekking voor gestegen salarissen in 2022. Het restant (€ 467.000) laten wij nu vrijvallen. Deze vrijval komt voornamelijk doordat in de begroting 2022 (ten laste van het resultaat) al rekening was gehouden met hogere salarislasten (€ 360.000). In feite is nu compensatie ontvangen voor een nadeel dat al in de begroting was verwerkt.

Wet Open Overheid (Woo)

Het structurele bedrag voor de Woo in 2026 is € 111.000. Het incidentele bedrag in 2026 € 67.000. De uitgaven voor de Woo worden gecompenseerd via de algemene uitkering.

2. Actualisatie bestaand beleid

Actualisatie bezuiniging vastgoed

Op 31 mei 2022 heeft uw college ingestemd met de verkoop van het pand aan de Kerkstraat 16 Zevenaar voor een bedrag van € 550.000. In onze begroting hielden wij rekening met een ander bedrag. De raming van de opbrengsten passen we met deze wijziging aan.

Daarnaast leiden de ontwikkelingen op het vlak van ruimtelijke ordening ertoe dat de verkoop van de locatie Reisenakker 14 en 14a Zevenaar tot nader order wordt uitgesteld. Vermoedelijk zijn de opbrengsten pas in 2024 haalbaar. Zie voor een nadere stand het overzicht bezuiniging vastgoed aan het eind van de monitor bezuiniging.

Tenslotte bleek dat de afschrijvingslasten m.b.t. de locaties Kerkstraat 16 Zevenaar en Reisenakker 14 en 14a Zevenaar abusievelijk verkeerd in onze begroting staan. Dit herstellen wij met deze wijziging.

Deze wijziging raakt meerdere programma's (programma's 0, 5 en 8). Per saldo resulteert dit in 2022 in een voordeel van € 119.000, in 2023 in een voordeel van € 54.000 en in 2024 in een nadeel van € 54.000.

Actualisatie investeringen bedrijfswagens

In 2021 is een aanbesteding gehouden voor het vervangen van meerdere bedrijfsvoertuigen. Door de problemen die ontstaan zijn bij de levering van grondstoffen en halffabricaten verwachten wij dat de levering van deze voertuigen niet eerder zal plaatsvinden dan eind 2022/ begin 2023. Voorzichtigheidshalve hebben wij deze investeringen één jaar later geraamd. Dit leidt tot eenmalige voordelen in 2022 en 2023 van € 115.000, in 2024 van € 6.000 en in 2025 van € 3.000. Deze voordelen zijn programma overstijgend (programma 0, 5 en 7).

Daarnaast hebben wij een nieuwe bedrijfswagen aangeschaft. Deze vervangt ook een voertuig uit een leaseconstructie. Doordat de leasekosten hoger zijn dan de nieuwe kapitaallasten levert dit ook een structureel voordeel op van € 2.000.

Tenslotte verwachten wij dat in 2025 de heftruck aan vervanging toe is. In de begroting was deze vervangingsinvestering nog niet opgenomen. Dit hebben wij met deze wijziging hersteld. Ter dekking hiervan is een ander vervangingsbudget verlaagd. Het gaat hiermee om een budgettaire neutrale wijziging.

Actualisatie investeringen gebouwen

In verband met fasering zijn de ramingen voor investeringen gebouwen geactualiseerd. De fasering leidt tot een eenmalig voordeel van € 81.000 in 2022 door incidenteel lagere afschrijvingslasten.

Actualisatie reisdocumenten en rijbewijzen

Wij zien dat er een toename is van het aantal uitgegeven reisdocumenten en rijbewijzen. Doordat de coronamaatregelen nu grotendeels zijn verdwenen, zien wij een inhaalslag bij het vernieuwen van de reisdocumenten en rijbewijzen. Voor 2022 levert dit een voordeel op van € 50.000.

Afkoop recht op pacht

Op 17 maart 2022 heeft een bedrijf voor een kavel op 7Poort de erfpacht afgekocht en is tot de aankoop van de kavel overgegaan. Met deze wijziging verlagen wij de pachtopbrengsten. Door de lagere pachtopbrengsten wordt minder rente toegerekend. Het gaat in 2022 om € 485.000. Binnen het onderdeel rente en afschrijving ontstaan hierdoor echter voordelen.

Daarnaast ramen we de opbrengsten van de grondverkoop en schrijven we de grond ineens af. Dit gaat om een eenmalige bedrag van € 20.347.000.

Centrale blusvoorziening

Vanwege het project 7Poort is in 2020 een aantal externe partijen aangesloten op de centrale blusvoorziening. Voor deze aansluiting betalen ze een vergoeding. Zoals benoemd in de jaarrekening 2021

was deze aansluitbijdrage en de bijbehorende groot onderhoudskosten nog niet volledig verwerkt in de begroting. Dat willen we met deze wijziging oplossen. Wij ramen een hogere vergoeding van € 48.000. De kosten voor groot onderhoud laten we met hetzelfde bedrag stijgen. Hoewel deze wijziging programma overstijgend is (programma 0 en 1), gaat het om een budgettair neutrale wijziging.

Groene Metropool Regio- eenmalige vrijval

Vorig jaar heeft ons college besloten € 50.000 in te zetten voor de dekking van het nieuwe beleid in 2022 van de Groene Metropool Regio Arnhem-Nijmegen. Nu blijkt dat de bestaande budgetten voor de verschillende opgaven afdoende zijn. Bedrag valt vrij ten gunste van het begrotingsresultaat.

Grondruil Prins Clauslaan Giesbeek

Woningstichting Plavei is voornemens ter plaatse van de Prins Clauslaan 12 woningen te slopen en 14 levensloopbestendige woningen te realiseren. Om dit mogelijk te maken is de uitruil van gronden in eigendom van Plavei en de gemeente (groen) en de aanleg van elf parkeerplaatsen noodzakelijk. Eerder dit jaar is hier budget voor beschikbaar gesteld. Doordat de aanleg van elf openbare parkeerplaatsen langer in beslag neemt, stellen wij voor om het budget hiervoor (€ 27.500) door te schuiven naar 2023.

Hogere opbrengst grondverkoop

We verwachten in 2022 een incidenteel hogere opbrengst op de verkoop van gemeentelijke gronden. Dit heeft te maken met het verkopen van grond in Zevenaar en enkele groenstroken. Dit voordeel is samen € 40.000 en brengen we ten gunste van het begrotingsresultaat.

Inhuur derden wegens ziekte

De prognose van de ontwikkeling van het budget ziektevervanging ziet er ongunstig uit. Met name de vervanging van een aantal langdurig zieke medewerkers vraagt veel van het budget. We ramen in 2022 incidenteel € 100.000 bij.

Inhuurverplichtingen sociaal domein

Het aantal consultants binnen het sociaal domein blijkt uit een externe caseloadberekening structureel te laag. Dit wordt opgelost door het inhuren van externe expertise. In 2022 zal dit leiden tot een tekort van € 1.550.000. Bij de begroting 2023-2026 komen wij bij u met een vraag om de formatie structureel op te hogen. Voor dit jaar vragen wij om een verhoging van het inhuurbudget van € 1.550.000.

Integraal beleidsplan openbare ruimte

Het integraal beleidsplan openbare ruimte (IBOR) bevat de doelstellingen van de gemeente Zevenaar voor het beheer, onderhoud en vervanging van de openbare ruimte voor de komende tien jaar. We streven naar een aantrekkelijke en uitnodigende buitenruimte waar mensen elkaar ontmoeten, kinderen kunnen spelen en men kan sporten/bewegen. Daarnaast houden wij in het onderhoud rekening met biodiversiteit, duurzaamheid en circulariteit, zodat we inspelen op de gevolgen van klimaatverandering. Daarvoor is het noodzakelijk dat de basis op orde is. Dit betekent uitgaande van het areaal in 2022 dat er voldoende budget moet zijn voor het uitvoeren van regulier en groot onderhoud en het plegen van vervangingsinvesteringen. De plannen leggen wij in de raadsvergadering van 19 oktober 2022 uitgebreid aan u voor.

De wijzigingen in de budgetten hebben wij voor het jaar 2022 gebaseerd op IBOR en het bijbehorende raadsvoorstel. De wijzigingen voor de jaren daarna zijn opgenomen in de meerjarenbegroting 2023-2026.

De investeringen voor 2022 hebben we, in afwijking met IBOR, verdeeld over 2022 en 2023. Hier hebben we voor gekozen omdat de middelen relatief laat in het jaar beschikbaar komen, waardoor we deze niet in het huidige jaar besteed hebben. Dit is tevens de reden dat we de reguliere onderhoudsbudgetten en ambities exploitatie in 2022 niet verhoogd hebben.

De groot onderhoudsbudgetten hebben we in lijn met IBOR in 2022 verhoogd. Daarnaast hebben we het voordeel op de afschrijvingslasten vanwege de verhoging van de afschrijvingstermijn van wegen en civiele kunstwerken in 2022 toegevoegd. Deze wijzigingen leiden tot een stijging van de kosten van € 450.000. Deze dekken wij uit de stelpost groei.

Tenslotte blijkt uit IBOR dat in het verleden onderhoudsachterstanden zijn ontstaan bij groen en wegen. Om deze in te halen onttrekken wij eenmalig € 2.250.000 uit de algemene reserve.

Inzet buitengewoon opsporingsambtenaar (boa)

In de Tweede Kamer is op 23 september 2021 een motie aangenomen waarbij structureel € 13 miljoen is vrijgemaakt voor extra capaciteit van boa's in de openbare ruimte. Voor de gemeente Zevenaar is structureel een bedrag van € 37.000 in de meicirculaire 2022 beschikbaar gekomen. Het beschikbare budget voor 2022 draagt bij aan het dekken van de kosten van de huidige extra inhuur. De structurele effecten verwerken we in de meerjarenbegroting 2023-2026.

Inzet extra capaciteit voor bouw aanvragen

Door de toename van ingekomen bouw- en conceptaanvragen maken de afdelingen ruimtelijke ontwikkeling en vergunningverlening, toezicht en handhaving gebruik van inzet door derden. Wij verwachten een overschrijding van de inhuurkosten van € 200.000. Hier staat tegenover dat wij voor 2022, uitgaande van de ingekomen bouw- en conceptaanvragen in het eerste halfjaar van 2022, een stijging van de legesinkomsten verwachten. We ramen de opbrengsten bij met € 200.000. Per saldo budgettair neutraal.

Lagere kosten gemeentehuis

Wij verwachten dit jaar op het klein onderhoud van het gemeentehuis minder uit te geven. Daarnaast vallen de belastingaanslag voor de OZB en de gas- en elektriciteitskosten lager uit. De lagere belastingaanslag is een structureel voordeel. Deze nemen wij op in de meerjarenbegroting 2023-2026. Dit geldt niet voor de gas- en elektriciteitskosten. Wij verwachten dat deze vanaf volgend jaar wel zullen stijgen doordat we vanaf 2023 te maken hebben met nieuwe tarieven. Ook hier komen wij in de meerjarenbegroting 2023-2026 bij u op terug. Per saldo verwachten wij een eenmalig voordeel van € 130.000.

Onderzoekskosten bezuinigingsopgave vastgoed

In 2020 is budget beschikbaar gesteld ten behoeve van bodemonderzoeken en juridische kosten voor het afstoten van vastgoed in het kader van de bezuinigingsopgave. Doordat het afstoten van vastgoed langer in beslag neemt schuiven we een deel van de middelen (€ 20.000) uit 2022 door naar 2023 en 2024.

Parkeren

Het totale budget van parkeren laat in 2022 een nadeel zien van € 65.000. Dit nadeel is als volgt opgebouwd:

- Parkeergelden: over het eerste halfjaar is € 132.000 minder aan parkeergelden binnengekomen. Hiervan is een deel nog veroorzaakt door coronamaatregelen in het begin van het jaar. Momenteel is nog niet te voorspellen of de opbrengst van de parkeergelden zich herstelt in de 2e helft van het jaar. De raming is dan ook alleen gebaseerd op het gerealiseerde tekort in het 1e halfjaar.
- Vergunningen en naheffingen: deze opbrengsten laten een verwacht voordeel zien over heel 2022 van € 40.000.
- Diverse kostenbudgetten: een aantal uitgavenbudgetten laat een verwacht voordeel zien over heel 2022 van € 27.000. Dit heeft voornamelijk te maken met kostenbesparingen door het oversluiten van contracten.

Per saldo verwachten we in 2022 een programma overstijgend nadeel van € 65.000. Dit nadeel hebben we vooralsnog alleen in 2022 geraamd. Momenteel wordt het parkeerbeleid geëvalueerd. Besluitvorming over het parkeerbeleid kan gevolgen hebben voor zowel uitgaven als inkomsten. Een structurele aanpassing van het totale parkeerbudget volgt daarom bij de besluitvorming over het parkeerbeleid.

Rechtmatigheidsverantwoording

Het reeds eerder beschikbaar gestelde bedrag van € 100.000 schuiven wij in de tijd door naar 2023. Vanaf het verslagjaar 2023 zijn gemeenten verantwoordelijk voor de rechtmatigheidsverantwoording. Dit was eerder 2022. Dit budget is bedoeld voor de organisatieontwikkeling om met name het procesmatig werken gericht op de verplichte rechtmatigheidsverantwoording door te ontwikkelen.

Suppletie omzetbelasting 2021

Uit de jaarlijkse herrekening van de omzetbelasting is een te betalen suppletie naar voren gekomen van in totaal € 276.500 (€ 27.500 btw en € 249.000 BCF).

Verbeterplan Waardering Onroerende Zaken

We ramen incidenteel € 25.000 bij. Dit heeft te maken met verdere bestandsoptimalisatie en het tijdig uitvoering geven aan extra proceswerkzaamheden die voortkomen uit het verbeterplan organisatie WOZ.

Vervanging hardware werkplekken

In 2018 is € 450.000 beschikbaar gesteld voor de vervanging en flexibilisering van de huidige werkplekken. De kosten van enkele devices in 2022 zijn hoger dan waarmee rekening is gehouden. Wij stellen voor de investering met € 10.000 te verhogen. Dit leidt tot een stijging van de kapitaallasten van € 2.500.

Wachtgeldverplichting voormalig college

Voormalige wethouders hebben onder bepaalde voorwaarden recht op wachtgeld. De totale wachtgeldverplichting uit de bestuursperiode 2018-2022 hebben we berekend op € 594.000. Het is gebruikelijk dat we ten behoeve van de wachtgeldverplichtingen een voorziening vormen voor de gehele periode 2022-2025. Gedurende de periode kunnen wijzigingen optreden omdat voormalig wethouders eigen inkomsten gaan verdienen. De voorziening valt in dat geval vrij ten gunste van het resultaat.

Toelichting mutaties reserves

2. Actualisatie bestaand beleid

Actualisatie afschrijvingsreserves i.v.m. fasering investeringen

Door fasering van de voorgenomen investeringen in de jaarrekening 2021 en begroting 2022 worden de ramingen qua afschrijving uit de afschrijvingsreserves geactualiseerd en aangepast.

1. VEILIGHEID

ALGEMEEN

Omschrijving

Dit programma gaat over brandweerzorg, crisisbeheersing en integrale veiligheid.

Wat willen we?

Een gemeente waarin inwoners, ondernemers en organisaties zich veilig voelen in hun eigen woon- en werkomgeving.

Ontwikkelingen

Opvang vluchtelingen

Door de oorlog in Oekraïne ontvluchten veel inwoners hun land. Samen met de andere gemeenten in onze veiligheidsregio vangen we deze vluchtelingen op in opvanglocaties. In Zevenaar hebben we nu twee locaties waar samen dertig vluchtelingen worden opgevangen. Met de opening van de Vliegenwaard krijgt de gemeente een locatie om 150 vluchtelingen op te vangen, waarmee de capaciteit op 180 komt. Begin juli heeft het COA bekend gemaakt dat er in een hotel in Zevenaar zogenoemde 'nareizigers' worden opgevangen. Samen met het COA en de politie maken we afspraken omtrent de leefbaarheid en veiligheid.

Boerenprotesten

Voorafgaand aan de raadsvergadering van 6 juli 2022 was er een boerenprotest voor het gemeentehuis in Zevenaar. Er verzamelden zich circa dertig tractoren met meerdere boeren om te protesteren tegen het stikstofbeleid. Dit protest is relatief rustig verlopen en heeft niet tot wanordelijkheden geleid. Regionaal zijn afspraken gemaakt en werken we samen met de veiligheidsregio, OM en de politie om eventuele boerenprotesten in de toekomst ook veilig te laten verlopen.

Ondermijning

Op het gebied van ondermijning blijven we stappen maken. Het kernteam Zevenaar gaat door met kleinschalige controles.

Beleidskaders

- [Integraal Veiligheidsplan gemeente Zevenaar 2019-2022 \(2018\)](#)
- [Jaarplan Integrale Veiligheid 2020 \(2020\)](#)
- Plan van aanpak Ondermijning (2018)
- Handhavingsnota 'Een zaak van afwegen' Zevenaar
- Toezicht en handhavingsbeleid 2018-2022

WAT WILLEN WE?

1.1 Beperken en bestrijden van branden, rampen en zware ongevallen

Het voorkomen en op een goede manier bestrijden van branden, rampen en zware ongevallen.

1.2 Bewaken van de openbare orde en veiligheid

Onze inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en bezoekers zijn en voelen zich veilig in onze gemeente.

WAT DOEN WE?

Naam activiteit	Jaar realisatie	Status 2021	Status 1e VGR	Status 2e VGR
1.1.1 Verbeteren eerste hulpverlening in alle kernen	2022			
1.2.1 Bestrijden ondermijning	2022			

1.1 Beperken en bestrijden van branden, rampen en zware ongevallen**1.1.1 Verbeteren eerste hulpverlening in alle kernen**

Jaar realisatie 2022

Wij stimuleren inwonersinitiatieven die ontstaan om het Zevenaarse AED-netwerk te vergroten.

Stand van zaken**Rek. 2021****1e VGR****2e VGR**

Volgens plan

Volgens plan

Volgens plan

Zoals al aangegeven in de 1e voortgangsrapportage 2022 zijn bijna alle kernen dekkend voor wat betreft de aanwezigheid van AED's. De vervolgstappen zijn dat jaarlijks het cursusaanbod voldoende gedekt moet zijn om alle vrijwilligers (die de cursus niet vergoed krijgen via de ziektekostenverzekering) te behouden. Hoe we dit in kunnen vullen wordt nog verder onderzocht.

1.2 Bewaken van de openbare orde en veiligheid**1.2.1 Bestrijden ondermijning**

Jaar realisatie 2022

We nemen preventieve en repressieve maatregelen om vermenging van de onderwereld met de bovenwereld tegen te gaan. Het ondermijningsbeeld voor Zevenaar hebben wij in 2018 opgeleverd. Naar aanleiding van dit beeld stellen we een plan van aanpak op en voeren we de eerste acties uit. Verder verwachten wij een toename van de inzet van burgemeestersbevoegdheden voor het bestrijden van ondermijning.

Stand van zaken**Rek. 2021****1e VGR****2e VGR**

Volgens plan

Volgens plan

Volgens plan

De aanpak van ondermijning staat. We volgen hierin het uitvoeringsplan. We voeren preventieve controles uit met het kernteam ondermijning. Daarnaast volgen we de aanbevelingen uit de weerbaarheidsscan op.

1.2.2 Vergroten veiligheid in de gemeente

Jaar realisatie 2022

We zetten in op en ondersteunen initiatieven van inwoners zoals buurtpreventie in de vorm van Buurtpreventie WhatsApp-groepen. We willen in het kader van buurtpreventie de WhatsAppgroepen verder professionaliseren. Hierbij brengen we beheerders uit verschillende groepen met elkaar in contact, waardoor een groter netwerk ontstaat, waarin beheerders van elkaar kunnen leren. De groepen op het Gelders Eiland moeten hiervoor nog een inhaalslag maken. We ondersteunen, bestendigen en faciliteren minimaal zes nieuwe inwonersinitiatieven op het gebied van sociale veiligheid.

Vanuit de gebiedsteams zorgen we voor een zorgvuldige en adequate hulpverlening bij huiselijk geweld en overlast gevende personen. De verbinding tussen zorg en veiligheid is hierin van cruciaal belang.

Stand van zaken**Rek. 2021****1e VGR****2e VGR**

Volgens plan

Niet volgens plan

Volgens plan

De verbinding tussen zorg en veiligheid is vormgegeven door middel van een convenant. We werken goed samen met betrokken partijen om escalerende situaties te voorkomen. Hiervoor is het van belang dat de pilot Zorg & Veiligheid een structureel karakter krijgt. In 2022 hebben we steeds vaker last van overlastgevende jeugdgroepen. We investeren daarom, samen met politie, OM en jongerenwerk, in het werken aan een passend plan van aanpak om dit terug te dringen. Via de gezagsdriehoek is de aanpak geprioriteerd. In de Liemers werken we samen met het OM en politie. Daarvoor is het convenant 'Werkproces integrale aanpak problematische jeugdgroepen en groepsgedrag gemeenten Duiven, Westervoort en Zevenaar' afgesloten.

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Baten				
Meerjarenbegroting 2022-2025	68	68	68	68
Tot de 1e Voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Mutaties 1e Voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Tot de 2e Voortgangsrapportage 2022	25	0	0	0
Baten tot de 2e Voortgangsrapportage	93	68	68	68
Mutaties 2e Voortgangsrapportage				
2. Actualisatie bestaand beleid	48	48	48	48
Centrale blusvoorziening	48	48	48	48
Totaal mutaties baten 2e Voortgangsrapportage	48	48	48	48
Totaal baten t/m de 2e Voortgangsrapportage	142	117	117	117
Lasten				
Meerjarenbegroting 2022-2025	3.566	3.565	3.565	3.564
Tot de 1e Voortgangsrapportage 2022	15	0	0	0
Mutaties 1e Voortgangsrapportage 2022	57	0	0	0
Tot de 2e Voortgangsrapportage 2022	27	0	0	0
Lasten tot de 2e Voortgangsrapportage	3.665	3.565	3.565	3.564
Mutaties 2e Voortgangsrapportage				
1. Autonome ontwikkelingen	-39	0	0	0
Renteaanpassingen 2022	2	0	0	0
Verdeling resultaat VGGM 2021	-41	0	0	0
2. Actualisatie bestaand beleid	10	10	10	10
Centrale blusvoorziening	0	0	0	0
Hogere kosten voor lijkschouwingen	10	10	10	10
Totaal lasten 2e Voortgangsrapportage	-29	10	10	10
Totaal lasten t/m de 2e Voortgangsrapportage	3.636	3.575	3.575	3.574
Saldo voor bestemming	-3.494	-3.459	-3.458	-3.457
<i>Onttrekkingen</i>				
Meerjarenbegroting 2022-2025	0	0	0	0
Tot de 1e voortgangsrapportage 2022	15	0	0	0
Mutaties 1e voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Tot de 2e voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Mutaties 2e voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Totaal onttrekkingen reserves t/m de 2e VGR	15	0	0	0
<i>Toevoegingen</i>				
Meerjarenbegroting 2022-2025				
Tot de 1e voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Mutaties 1e voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Tot de 2e voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Mutaties 2e voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Totaal toevoegingen reserves t/m de 2e VGR	0	0	0	0
Totaal mutaties reserves	15	0	0	0
Saldo na bestemming	-3.479	-3.459	-3.458	-3.457

Toelichting financiële ontwikkelingen

1. Autonome ontwikkelingen

Renteaanpassingen 2022

Wij hebben de omslagrente 2022 aangepast. Door de lagere rente kort geld en de lagere toevoeging (2% over de boekwaarde) aan de verliesvoorziening van de grondexploitaties is een voordeel ontstaan van € 181.000. Deze wijziging is programma overstijgend.

Verdeling resultaat VGGM 2021

De regionale brandweer heeft over 2021 een positief resultaat van € 1,7 miljoen, met name veroorzaakt door een lager activiteitsniveau bij de brandweer bij opleiden, oefenen en de voorbereiding daarop. De verdeling van het positieve resultaat is besloten in het Algemeen Bestuur van september 2022. Voor Zevenaar betekent dit een eenmalig voordeel van € 41.000.

2. Actualisatie bestaand beleid

Centrale blusvoorziening

Vanwege het project 7Poort is in 2020 een aantal externe partijen aangesloten op de centrale blusvoorziening. Voor deze aansluiting betalen ze een vergoeding. Zoals benoemd in de jaarrekening 2021 was deze aansluitbijdrage en de bijbehorende groot onderhoudskosten nog niet volledig verwerkt in de begroting. Dat willen we met deze wijziging oplossen. Wij ramen een hogere vergoeding van € 48.000. De kosten voor groot onderhoud laten we met hetzelfde bedrag stijgen. Hoewel deze wijziging programma overstijgend is (programma 0 en 1), gaat het om een budgettair neutrale wijziging.

Hogere kosten voor lijkschouwingen

De Wet op de lijkbezorging gaat ervan uit dat de nabestaanden zorgdragen voor de uitvaart. Zijn er geen nabestaanden, dan regelt de gemeente de uitvaart. Dit is een wettelijke taak. Ook de kosten van lijkschouwingen worden bij de gemeente in rekening gebracht.

Wij zien al enige jaren een stijging van deze kosten. Daarom ramen wij structureel € 10.000 extra.

2. VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT

ALGEMEEN

Omschrijving

Dit programma gaat over verkeer en vervoer (wegen, openbare verlichting e.d.), parkeren en openbaar vervoer.

Wat willen we?

Wij willen een goede en veilige bereikbaarheid van de kernen en buitengebied voor alle verkeersdeelnemers. Het is ons doel een verkeersveilige gemeente te zijn met een goede bereikbaarheid en doorstroming van zowel het personen- als vrachtverkeer. Een optimale bereikbaarheid over de weg is een voorwaarde voor een gezonde economische structuur, onze aantrekkelijkheid voor de transportsector en daarmee voor het versterken van het logistieke profiel van Zevenaar. Ook de bereikbaarheid over water (onder andere laad- en losplaats) is hier onderdeel van. Deze optimale bereikbaarheid willen wij voor onze gemeente realiseren. De nieuwe ontsluiting van de gemeente op het rijkswegennet (A12 en A15) en de aanpassing van het onderliggende wegennet hierop, waaronder het mogelijk doortrekken van het Witte Kruis, zijn hiervoor van cruciaal belang. Als afgeleide van de infrastructuur voor het gemotoriseerde verkeer willen we een fietsvriendelijke en -veilige gemeente zijn. We beoordelen daarvoor de bestaande fietsvoorzieningen en maken inzichtelijk waar schakels niet voldoen, niet veilig zijn of ontbreken.

Ontwikkelingen

Witte Kruis

Het onderzoek naar het PlanMER is afgerond. In het bestuurlijk overleg met de provincie is gekozen om de Integrale Gebiedsoplossing Babberich nader uit te werken. Dat pakken wij in 2022 op. De belangrijkste actie is het vinden van financieringsmogelijkheden voor het uitvoeren van deze oplossing. De kosten daarvoor dekken wij uit de subsidie mobiliteit van de provincie. Om het project uit te voeren is ook een gemeentelijke investering onontkoombaar.

Krimp provinciale bijdrage buurtbus

De buurtbusvereniging heeft aangegeven dat door veranderingen in de ondersteuning vanuit de provincie de verwachting is dat het budget zal krimpen. Welke veranderingen hieraan onderhevig zijn, is opgevraagd bij de vereniging en deze worden dan kenbaar gemaakt.

Beleidskaders

- [Structuurvisie Zevenaar 2012-2030 \(2013\)](#)
- [Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan 2020](#)
- Tracébesluit A15/A12
- Beleidsplan openbare verlichting 2016 - 2025 Zevenaar
- Beleidsplan Openbare verlichting 2015 - 2023 Rijnwaarden
- [Omgevingsvisie Gelders Eiland 2030 \(2017\)](#)

WAT WILLEN WE?

2.1 Verkeer en vervoer

In het kader van een goede bereikbaarheid streven wij naar goede ontsluitingen van onze kernen. Wij willen een goede verbinding naar de verbrede A12 en de doorgetrokken A15 realiseren en het onderliggende wegennet hier goed op aansluiten. Wij streven naar een directe verbinding van het Gelders Eiland op de hoofdwegenstructuur (A12), waarbij er aandacht is voor de leefbaarheid in de kernen. Om het fietsgebruik te stimuleren en de fietsveiligheid te waarborgen, zorgen wij voor een goed netwerk van fietsvoorzieningen en -fietspaden. In de stad Zevenaar, tussen de kernen onderling en naar de omliggende gemeenten.

2.2 Parkeren

Wij willen de parkeerdruk in het centrum van de stad Zevenaar door middel van betaald parkeren blijven reguleren.

WAT DOEN WE?

Naam activiteit	Jaar realisatie	Status 2021	Status 1e VGR	Status 2e VGR
2.1.1 Aanleggen 2e viaduct 7Poort	2022			
2.1.2 Brengen en houden lokale wegennet op goed onderhoudsniveau	2020			
2.1.3 Infrastructuur voorbereiding en uitvoering	2027			
2.2.1 Verbeteren parkeervoorzieningen	2022			

2.1 Verkeer en vervoer

2.1.1 Aanleggen 2e viaduct 7Poort

Jaar realisatie 2022

Bereikbaarheid van onze gemeente en de bedrijventerreinen in Zevenaar is belangrijk. Wij stimuleren de uitgifte van de kavels op 7Poort volop (zie programma 3). Een belangrijke bijdrage hieraan levert het aanleggen van een 2e viaduct.

Stand van zaken

Rek. 2021	1e VGR	2e VGR
Volgens plan	Volgens plan	Volgens plan
		

De realisatie van het 2e viaduct 7Poort is afgerond. In het najaar verwachten we de aansluitende infrastructuur te realiseren.

2.1.2 Brengen en houden lokale wegennet op goed onderhoudsniveau

Jaar realisatie 2020

Vervangen brug Eltenseweg.

Het onderzoek naar tijdelijke maatregelen om de brug Eltenseweg weer open te stellen voor vrachtverkeer hebben wij afgerond met een positieve conclusie. Dit houdt in dat wij inmiddels met behulp van tijdelijke maatregelen de brug weer voor minimaal 3 jaar toegankelijk hebben gemaakt voor al het verkeer inclusief het zware vrachtverkeer. Er spelen diverse ontwikkelingen en plannen bij onze oosterburen Kreis Kleve. Voor dit gebied stellen wij dan ook samen met Kreis Kleve een integraal plan op. De termijn van 3 jaar is nagenoeg verstreken. Er is echter nog steeds geen helderheid over de geschetste ontwikkelingen in Duitsland. De veiligheid van de constructie van de brug staat voorop. Om de veiligheid te garanderen wordt drie keer per jaar onderzoek gedaan naar de constructie van de brug. Mocht uit deze monitoring blijken dat aanvullende maatregelen nodig zijn, wordt hiertoe overgegaan. Ook houden wij de verkeersveiligheidssituatie op de brug in de gaten. Op dit moment zijn ons evenwel geen klachten of incidenten bekend met betrekking tot de verkeersveiligheid op de brug.

Herinrichting Kop van Tolkamer.

In november 2018 heeft u een voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld. Daar hebben wij diverse onderzoeken voor uitgevoerd. Oorspronkelijk hadden we het voornemen om in 2020 te starten met de herinrichting. Uit inspecties van de riolering bleek dat een groot deel van de riolering vervangen moest worden. Dit heeft tot aanzienlijke vertraging geleid en een heroverweging van de aanpak. We maken nu een integraal plan voor de herinrichting van heel Tolkamer inclusief Tuindorp gecombineerd met de vervanging van de riolering. Middelen voor vervanging van de riolering komen pas beschikbaar via het Watertakenplan in 2021. Dit betekent dat wij in 2022 starten.

Stand van zaken

Rek. 2021	1e VGR	2e VGR
Volgens plan	Volgens plan	Volgens plan
		

Vervangen brug Eltenseweg.

De termijn van drie jaar voor de tijdelijke maatregelen is inmiddels verstreken. Evenwel blijkt uit de inspecties dat de brug nog steeds in een goede en veilige staat van onderhoud is. Wij verwachten dat de brug nog jaren

verder kan. Dit monitoren we drie keer per jaar. We hebben nog geen uitsluitsel over de plannen in Duitsland voor de aanleg van de Betuweroute. Op dit moment verwachten wij in 2024 de brug te vervangen.

Herinrichting Kop van Tolkamer.

Met de planvoorbereiding en onderzoeken zijn wij gestart. Eind dit jaar verwachten wij een investeringsvoorstel aan uw raad voor te leggen.

2.1.3 Infrastructuur voorbereiding en uitvoering

Jaar realisatie 2027

In de huidige coalitieperiode (en verder) gaan we bestaande wegen herinrichten en voeren we planstudies uit naar nieuwe wegen. In een aantal gevallen heeft u al een krediet beschikbaar gesteld voor capaciteit, onderzoek en uitvoering.

De investeringen hebben betrekking op de volgende projecten:

- Coördinatie en regie infrastructurele projecten in de uitvoering
- Project A15/A12
- Aanpassing Arnhemseweg en weg Hengelder (waaronder Herinrichting parkeerplaatsen sportvelden Hengelder, Oversteek Douwe Dekkerstraat en onvoorziene werken; nagenoeg gereed)
- Planvorming herinrichting Edisonstraat
- Planvorming herinrichting Mercurion
- Planvorming herinrichting Doesburgseweg
- Spoorverdubbeling Zevenaar-Didam (gereed)
- Herinrichting Babberichseweg
- Planstudie doortrekking Witte Kruis/MER
- Monitoring geluid, fijnstof en trillingen
- Onderzoeken akoestische maatregelen onderliggend wegennet
- Effecten realisatie vliegveld Lelystad voor Zevenaar

Stand van zaken

Rek. 2021	1e VGR	2e VGR
Volgens plan	Volgens plan	Volgens plan
		

Advies en planvorming A15 en A12.

Het is wachten op de uitspraak van de Raad van State (RvS). In afwachting van deze uitspraak is de aannemer GelreGroen gestopt met de voorbereidende werkzaamheden. De tussenliggende periode is gebruikt om samen met Rijkswaterstaat, provincie, buurgemeenten en Waterschap plannen verder op elkaar af te stemmen. Ook onderzoeken we een mogelijk plan B in geval van een negatieve uitspraak van de RvS. Zodra er een positieve uitspraak van de RvS is hervatten we de uitvoeringswerkzaamheden.

Advies/planvorming spoorverdubbeling Zevenaar-Didam.

Het project is nagenoeg afgerond. Er is nog een aantal openstaande punten die ook in de afrondende fase zitten. De verwachting is dat we dit jaar het project afronden.

Onderzoek PlanMER Witte Kruis (verbinding Gelders Eiland met A12).

Om de haalbaarheid van de gebiedsoplossing te onderzoeken is een uitvraag gedaan voor een masterplan en businesscase voor de gebiedsoplossing. Dit moet de basis vormen om middelen te genereren uit regionale en landelijke programma's. Ook kan het als lobby dienen voor de provinciale verkiezingen. Voor de uitvoering van de gebiedsoplossing zal Zevenaar ook substantieel financieel moeten bijdragen.

Voorbereiding reconstructie weg Hengelder.

Dit project is afgerond.

Voorbereiding reconstructie Arnhemseweg.

Dit project is afgerond.

Uitvoering reconstructie Hengelder.

Dit project is afgerond.

Uitvoering reconstructie Arnhemseweg.

Dit project is afgerond.

Oversteek Douwes Dekkerstraat.

Dit project is afgerond.

Planvorming Herinrichting Doesburgseweg.

Dit wordt opgepakt nadat de uitspraak van de Raad van State over het project ViA15 bekend is én voordat de afsluiting van de Griethse Poort plaatsvindt.

Planvorming Herinrichting Edisonstraat.

Wij onderzoeken welke maatregelen (tijdelijk) genomen kunnen worden om het toekomstig verkeer via de Edisonstraat te begeleiden totdat de aanpassingen aan de Griethse Poort en Doesburgseweg gereed zijn.

Planvorming Herinrichting Mercurion.

Dit wordt opgepakt nadat de Griethsepoort is afgesloten in het kader van het project ViA15.

Monitoring geluid/fijnstof/trillingen A12/A15.

Er vindt onderzoek plaats naar de effecten van de nieuwe infrastructuur voor de omgeving in Zevenaar. We zijn gestart met een nulmeting. Nadat de Arnhemseweg en weg Hengelder gereed waren, is in 2021 een nieuwe meting uitgevoerd. Vanwege de coronacrisis is het de vraag of deze meting representatief is. In 2023 wordt een nieuwe meting overwogen. De laatste meting vindt plaats na voltooiing van het project ViA15.

Coördinatie en regie infrastructurele projecten in uitvoering.

Dit project is afgerond.

Herinrichting Babberichseweg als fietsstraat.

Na inspraak met de omgeving wordt het voorlopig ontwerp aangepast tot een definitief ontwerp en het bestek. Daarna volgt de aanbesteding. Start uitvoering is begin 2023. Kosten voor definitief ontwerp en uitvoering worden betaald uit de provinciale subsidie en middelen die dit voorjaar door de raad beschikbaar zijn gesteld.

2.2 Parkeren

2.2.1 Verbeteren parkeervoorzieningen

Jaar realisatie 2022

Parkeerautomaten

Wij hebben de parkeerautomaten in 2019 vervangen. Na evaluatie en ontwikkelingen zoals belparkeren en invoeren kraskaarten voor bezoekers in gebied A, lijkt de huidige situatie qua aantal parkeerautomaten te volstaan.

Digitaliseren van de parkeervergunningen

In het kader van de digitalisering en om eventuele veranderingen in het parkeer/uitgiftebeleid aan te brengen willen wij een parkeeronderzoek laten uitvoeren. Dit onderzoek is essentieel om de parkeersituatie en parkeerdruk in het centrum en de schil goed in kaart te brengen en daardoor veranderingen te kunnen doorvoeren. Dit is een van de basisonderdelen voor de digitalisering en veranderingen in het beleid.

Parkeerbeleid

Wij streven er naar het parkeerbeleid in samenspraak met bewoners, ondernemers en bezoekers in 2021/2022 te actualiseren.

Stand van zaken

Rek. 2021

1e VGR

2e VGR

Volgens plan

Volgens plan

Volgens plan

Digitaliseren van de parkeervergunningen.

We hebben een nieuwe applicatie aangeschaft voor de parkeervergunningen aangezien de huidige applicatie niet meer ondersteund wordt. Deze nieuwe applicatie zal naar verwachting in het 4e kwartaal worden uitgerold en waar mogelijk starten we met de digitalisering van de parkeervergunningen. Met het digitaliseren van de parkeervergunningen in zone A kan dan het 4e kwartaal 2022/1e kwartaal 2023 worden gestart, omdat dit geen beleidsmatige aanpassingen vergt. Alleen de vorm van vergunning verandert van een papieren vignet naar een digitale parkeervergunning.

Parkeerbeleid.

Mede door corona en het uitstellen van het parkeeronderzoek is het parkeerbeleid nog niet aangepast. Het parkeeronderzoek is in het 4e kwartaal 2021 gehouden en het rapport van de parkeerdrukmeting dat we hebben laten maken levert heel veel cijfermateriaal op. Dit moet geanalyseerd en gewogen worden en worden vertaald naar beleid. Dit is erg complex gebleken omdat er diverse zaken door elkaar spelen. In juli 2022 is een externe bureau gestart met de evaluatie van het parkeerbeleid, waarvan het betaald parkeren een onderdeel is. Wij streven ernaar om het actualiseren van het parkeerbeleid en parkeerverordening begin 2023 af te ronden.

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
----------------------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

Baten

Meerjarenbegroting 2022-2025	415	415	415	415
Tot de 1e Voortgangsrapportage 2022	134	-150	-150	-150
Mutaties 1e Voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Tot de 2e Voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Baten tot de 2e Voortgangsrapportage	549	265	265	265

Mutaties 2e Voortgangsrapportage

Totaal mutaties baten 2e Voortgangsrapportage				
Totaal baten t/m de 2e Voortgangsrapportage	549	265	265	265

Lasten

Meerjarenbegroting 2022-2025	5.805	5.832	5.997	6.118
Tot de 1e Voortgangsrapportage 2022	168	-148	-131	-131
Mutaties 1e Voortgangsrapportage 2022	110	-181	-206	-255
Tot de 2e Voortgangsrapportage 2022	21	0	0	0
Lasten tot de 2e Voortgangsrapportage	6.104	5.503	5.660	5.731

Mutaties 2e Voortgangsrapportage

1. Autonome ontwikkelingen	46	0	0	0
Renteaanpassingen 2022	46	0	0	0
2. Actualisatie bestaand beleid	1.600	67	70	70
Actualisatie investeringen verlichting	-7	-10	0	0
Actualisatie investeringen vervoer	-149	-8	1	1
Actualisatie parkeerbeleid	0	20	0	0
Gronddepot Methen	15	15	15	15
Integraal beleidsplan openbare ruimte	1.819	0	54	54
Onderzoek naar HUB 7Poort	-50	50	0	0
Parkeren	-27	0	0	0
Totaal lasten 2e Voortgangsrapportage	1.646	67	70	70

Totaal lasten t/m de 2e Voortgangsrapportage	7.750	5.570	5.730	5.801
Saldo voor bestemming	-7.201	-5.305	-5.465	-5.536
<i>Onttrekkingen</i>				
Meerjarenbegroting 2022-2025	19	59	59	54
Tot de 1e voortgangsrapportage 2022	32	0	0	0
Mutaties 1e voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Tot de 2e voortgangsrapportage 2022	-1	0	0	0
Mutaties 2e voortgangsrapportage 2022	1.520	0	0	0
Totaal onttrekkingen reserves t/m de 2e VGR	1.570	59	59	54
<i>Toevoegingen</i>				
Meerjarenbegroting 2022-2025	0	0	0	0
Tot de 1e voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Mutaties 1e voortgangsrapportage 2022	0	-42	-39	-11
Tot de 2e voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Mutaties 2e voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Totaal toevoegingen reserves t/m de 2e VGR	0	-42	-39	-11
Totaal mutaties reserves	1.570	17	21	44
Saldo na bestemming	-5.631	-5.288	-5.444	-5.493

Toelichting financiële ontwikkelingen

1. Autonome ontwikkelingen

Renteaanpassingen 2022

Wij hebben de omslagrente 2022 aangepast. Door de lagere rente kort geld en de lagere toevoeging (2% over de boekwaarde) aan de verliesvoorziening van de grondexploitatie is een voordeel ontstaan van € 181.000. Deze wijziging is programma overstijgend.

2. Actualisatie bestaand beleid

Actualisatie investeringen verlichting

We hebben de verlichting gerelateerde investeringen nagelopen en een aantal opnieuw geraamd. We verwachten namelijk dat het vervangen van de armaturen en masten in 2022 nog niet in zijn geheel zijn afgerond. Dit leidt tot een eenmalig positief resultaat in 2022 en 2023 van respectievelijk € 7.000 en € 10.000.

Actualisatie investeringen vervoer

We hebben de parkeerbeheer, verkeersbeleid en wegen gerelateerde investeringen nagelopen en een aantal investeringen opnieuw geraamd. De fasering leidt tot een eenmalig positief resultaat van € 149.000 in 2022 en € 9.000 in 2023 door incidenteel lagere afschrijvingslasten.

Verder stellen we voor de investering voor de verkeerskundige aanpassingen voor de Sterrenschool met € 42.500 te verhogen door de gestegen materiaalkosten. Dit leidt vanaf 2023 tot een stijging van de kapitaallasten van € 1.100.

Actualisatie parkeerbeleid

U heeft gevraagd vaart te zetten achter het actualiseren van het parkeerbeleid. In de 1e voortgangsrapportage 2022 heeft u hiervoor € 30.000 beschikbaar gesteld in 2022. Na besprekingen met diverse bureaus blijkt dat dit onvoldoende is. Wij stellen voor om aanvullend € 20.000 beschikbaar te stellen in 2023. Wij verwachten begin 2023 een voorstel aan u te kunnen voorleggen.

Gronddepot Methen

De kosten voor grondkeuringen en grondafoer vallen de laatste jaren hoger uit dan verwacht. Dit beeld zien wij in het eerste halfjaar opnieuw. Door middel van deze wijziging corrigeren we dit tekort. Dit nadeel van € 15.000 brengen we ten laste van het rekeningresultaat.

Integraal beleidsplan openbare ruimte

Het integraal beleidsplan openbare ruimte (IBOR) bevat de doelstellingen van de gemeente Zevenaar voor het beheer, onderhoud en vervanging van de openbare ruimte voor de komende tien jaar. We streven naar een aantrekkelijke en uitnodigende buitenruimte waar mensen elkaar ontmoeten, kinderen kunnen spelen en men kan sporten/bewegen. Daarnaast houden wij in het onderhoud rekening met biodiversiteit, duurzaamheid en circulariteit, zodat we inspelen op de gevolgen van klimaatverandering. Daarvoor is het noodzakelijk dat de basis op orde is. Dit betekent uitgaande van het areaal in 2022 dat er voldoende budget moet zijn voor het uitvoeren van regulier en groot onderhoud en het plegen van vervangingsinvesteringen. De plannen leggen wij in de raadsvergadering van 19 oktober 2022 uitgebreid aan u voor.

De wijzigingen in de budgetten hebben wij voor het jaar 2022 gebaseerd op IBOR en het bijbehorende raadsvoorstel. De wijzigingen voor de jaren daarna zijn opgenomen in de meerjarenbegroting 2023-2026.

De investeringen voor 2022 hebben we, in afwijking met IBOR, verdeeld over 2022 en 2023. Hier hebben we voor gekozen omdat de middelen relatief laat in het jaar beschikbaar komen, waardoor we deze niet in het huidige jaar besteed hebben. Dit is tevens de reden dat we de reguliere onderhoudsbudgetten en ambities exploitatie in 2022 niet verhoogd hebben.

De groot onderhoudsbudgetten hebben we in lijn met IBOR in 2022 verhoogd. Daarnaast hebben we het voordeel op de afschrijvingslasten vanwege de verhoging van de afschrijvingstermijn van wegen en civiele kunstwerken in 2022 toegevoegd. Deze wijzigingen leiden tot een stijging van de kosten van € 450.000. Deze dekken wij uit de stelpost groei.

Tenslotte blijkt uit IBOR dat in het verleden onderhoudsachterstanden zijn ontstaan bij groen en wegen. Om deze in te halen onttrekken wij eenmalig € 2.250.000 uit de algemene reserve.

Onderzoek naar HUB 7Poort

In de kadernota 2022 is € 50.000 beschikbaar gesteld om de mogelijkheden voor een HUB op de locatie 7Poort nader te verkennen. De Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen is gestart met een verkenning van de potentie van HUB Zevenaar Oost. Dit rapport wordt naar verwachting in het vierde kwartaal 2022 opgeleverd. Op basis van de uitkomsten van dit rapport bepalen wij welke aanvullende acties nodig zijn. Wij stellen voor om het budget door te schuiven naar 2023.

Parkeren

Het totale budget van parkeren laat in 2022 een nadeel zien van € 65.000. Dit nadeel is als volgt opgebouwd:

- Parkeergelden: over het eerste halfjaar is € 132.000 minder aan parkeergelden binnengekomen. Hiervan is een deel nog veroorzaakt door coronamaatregelen in het begin van het jaar. Momenteel is nog niet te voorspellen of de opbrengst van de parkeergelden zich herstelt in de 2e helft van het jaar. De raming is dan ook alleen gebaseerd op het gerealiseerde tekort in het 1e halfjaar.
- Vergunningen en naheffingen: deze opbrengsten laten een verwacht voordeel zien over heel 2022 van € 40.000.
- Diverse kostenbudgetten: een aantal uitgavenbudgetten laat een verwacht voordeel zien over heel 2022 van € 27.000. Dit heeft voornamelijk te maken met kostenbesparingen door het oversluiten van contracten.

Per saldo verwachten we in 2022 een programma overstijgend nadeel van € 65.000. Dit nadeel hebben we vooralsnog alleen in 2022 geraamd. Momenteel wordt het parkeerbeleid geëvalueerd. Besluitvorming over het parkeerbeleid kan gevolgen hebben voor zowel uitgaven als inkomsten. Een structurele aanpassing van het totale parkeerbudget volgt daarom bij de besluitvorming over het parkeerbeleid.

Toelichting mutaties reserves

2. Actualisatie bestaand beleid

Actualisatie afschrijvingsreserves i.v.m. fasering investeringen

Door fasering van de voorgenomen investeringen in de jaarrekening 2021 en begroting 2022 worden de ramingen qua afschrijving uit de afschrijvingsreserves geactualiseerd en aangepast.

Integraal beleidsplan openbare ruimte

Het integraal beleidsplan openbare ruimte (IBOR) bevat de doelstellingen van de gemeente Zevenaar voor het beheer, onderhoud en vervanging van de openbare ruimte voor de komende tien jaar. We streven naar een aantrekkelijke en uitnodigende buitenruimte waar mensen elkaar ontmoeten, kinderen kunnen spelen en men kan sporten/bewegen. Daarnaast houden wij in het onderhoud rekening met biodiversiteit, duurzaamheid en circulariteit, zodat we inspelen op de gevolgen van klimaatverandering. Daarvoor is het noodzakelijk dat de basis op orde is. Dit betekent uitgaande van het areaal in 2022 dat er voldoende budget moet zijn voor het uitvoeren van regulier en groot onderhoud en het plegen van vervangingsinvesteringen. De plannen leggen wij in de raadsvergadering van 19 oktober 2022 uitgebreid aan u voor.

De wijzigingen in de budgetten hebben wij voor het jaar 2022 gebaseerd op IBOR en het bijbehorende raadsvoorstel. De wijzigingen voor de jaren daarna zijn opgenomen in de meerjarenbegroting 2023-2026.

De investeringen voor 2022 hebben we, in afwijking met IBOR, verdeeld over 2022 en 2023. Hier hebben we voor gekozen omdat de middelen relatief laat in het jaar beschikbaar komen, waardoor we deze niet in het huidige jaar besteed hebben. Dit is tevens de reden dat we de reguliere onderhoudsbudgetten en ambities exploitatie in 2022 niet verhoogd hebben.

De groot onderhoudsbudgetten hebben we in lijn met IBOR in 2022 verhoogd. Daarnaast hebben we het voordeel op de afschrijvingslasten vanwege de verhoging van de afschrijvingstermijn van wegen en civiele kunstwerken in 2022 toegevoegd. Deze wijzigingen leiden tot een stijging van de kosten van € 450.000. Deze dekken wij uit de stelpost groei.

Tenslotte blijkt uit IBOR dat in het verleden onderhoudsachterstanden zijn ontstaan bij groen en wegen. Om deze in te halen onttrekken wij eenmalig € 2.250.000 uit de algemene reserve.

3. ECONOMIE

ALGEMEEN

Omschrijving

Dit programma gaat over economische ontwikkeling, werklocaties, regelingen voor ondernemers en promotie van de gemeente.

Wat willen we?

Het behouden en versterken van de bestaande economische structuur. Vraag en aanbod op de arbeidsmarkt en het onderwijs zijn op elkaar afgestemd. We behouden de lokale en regionale werkgelegenheid en het voorzieningenniveau.

Ontwikkelingen

Coronaherstel

Vanuit het Noodherstelfonds konden getroffen ondernemers, als steuntje in de rug, een voucher aanvragen om hun bedrijf toekomstbestendig te maken. De voucherregelingen liepen van 15 april tot 1 augustus. Iets meer dan honderd ondernemers hebben van deze mogelijkheid gebruik gemaakt. Eind 2022 evalueren we deze voucherregelingen. Nu al kunnen we aangeven dat van het beschikbare budget voor de voucherregelingen een groot gedeelte overblijft.

Ook hebben we tijdens carnaval in het centrum bijgedragen aan de inzet van verschillende veiligheids- en hygiënemaatregelen.

Beleidskaders

- Herstelplan sociaaleconomische injectie Zevenaar (2020)
- Omgevingsvisie Gelders eiland 2030 (2017)
- Structuurvisie gemeente Zevenaar 2030 (2012)
- Centrumvisie Zevenaar 2015 - 2025 (2015)
- Liemers Economische Visie (2019)
- Beleidskader Vrijtijdseconomie (2019)

WAT WILLEN WE?

3.1 Versterken economische ontwikkeling

Het versterken van de economische structuur, waarbij de focus ligt op logistiek, de maakindustrie, riviergebonden bedrijvigheid en vrijetijdseconomie.

3.2 Ruimte bieden voor ondernemen

Het bieden van voldoende en kwalitatief goede werklocaties, waarin ruimte is voor nieuwvestiging en uitbreiding van bestaande bedrijven.

3.3 Dienstverlening aan ondernemers

Een goede waardering van onze dienstverlening door ondernemers.

3.4 Gebiedsmarketing

Wij willen de naamsbekendheid van onze gemeente vergroten en economische groei realiseren. Economische groei zorgt voor behoud van het bovenlokale voorzieningenniveau. Het is ons doel de toeristische en recreatieve kwaliteiten van onze prachtige gemeente te promoten en bezoekersaantallen te verhogen. We willen ondernemers aantrekken door hen bekend te maken met het positieve vestigingsklimaat voor bedrijven in onze gemeente.

WAT DOEN WE?

Naam activiteit	Jaar realisatie	Status 2021	Status 1e VGR	Status 2e VGR
-----------------	-----------------	-------------	---------------	---------------

3.1.2 Ondersteunen aanleg snelle en betrouwbare internetvoorziening in buitengebied	2020			
3.1.4 Uitvoeren en monitoren Regionaal Programma Werklocaties (RPW)	2024			
3.1.5 Uitvoeren Liemerse economische visie	2023			
3.2.2 Bruisend maken centrum Zevenaar - activiteiten	2021			
3.2.3 Bruisend maken centrum Zevenaar - Herinrichten Raadhuisplein	2022			
3.2.5 Herstructureren bedrijventerreinen	2022			
3.2.6 Invullen gebouw Raadhuisplein 1	2022			
3.2.7 Ontwikkelen bedrijventerrein BusinessPark 7Poort	2024			
3.2.8 Ontwikkelen van de Fashion Outlet Zevenaar (FOZ) op BusinessPark 7Poort	2021			
3.3.2 Stimuleren start-ups	2022			

3.1 Versterken economische ontwikkeling

3.1.2 Ondersteunen aanleg snelle en betrouwbare internetvoorziening in buitengebied

Het buitengebied van de Zevenaar is nog niet voorzien van snel en betrouwbaar internet. In oktober 2018 hebben de gemeenten uit de regio Arnhem-Nijmegen de samenwerking afgerond, omdat de mogelijkheden om glasvezel in het buitengebied aan te laten leggen inzichtelijk waren gemaakt. Twee marktpartijen hebben onafhankelijk van elkaar interesse getoond in de aanleg van glasvezel in het buitengebied.

Stand van zaken

Rek. 2021	1e VGR	2e VGR
Volgens plan	Volgens plan	Volgens plan

De kernen op het Gelders Eiland zijn voorzien van de mogelijkheid voor een glasvezel aansluiting. Ook Tuindorp is inmiddels uitgevoerd.

Verder is in het gebied Oud Zevenaar richting Babberich inmiddels glasvezel aangelegd.

Eén van de twee netbeheerders die in Zevenaar glasvezel aanleggen heeft een gebiedsonderzoek uitgevoerd naar de behoefte aan glasvezel in het buitengebied tussen Pannerden en Herwen. De conclusies zijn ons nog niet bekend en de door de netbeheerder zelf opgelegde deadline voor aanleg is inmiddels verstreken.

Tot slot heeft een netbeheerder aangekondigd een aanvraag in te dienen voor de aanleg van glasvezel in de industriegebieden, Mercurion, Tatelaar/Hengelder, Zuidspoor en 7Poort.

3.1.4 Uitvoeren en monitoren Regionaal Programma Werklocaties (RPW)

Om vraag en aanbod naar werklocaties (bedrijventerreinen, kantoorlocaties en perifere detailhandel) in de regio voor 2021 in balans te brengen, is het RPW opgesteld en door de provincie vastgesteld en juridisch verankerd in de provinciale omgevingsverordening. Dit RPW moet nu worden uitgevoerd. Hiervoor is een werkplan, met een werkorganisatie, opgesteld, dat de komende jaren wordt uitgevoerd. De kosten hiervoor zijn begroot op € 95.000 op jaarbasis. Dit is geaccordeerd in het regionaal portefeuillehoudersoverleg EZ en de kosten worden door de regio doorberekend aan de deelnemende gemeenten. Deze bijdrage is afhankelijk van het aantal inwoners.

Stand van zaken

Rek. 2021	1e VGR	2e VGR
Volgens plan	Volgens plan	Volgens plan

In de tweede helft van dit jaar voert de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen (GMR) de monitor regionaal programma werklocaties (RPW) uit. Op basis hiervan wordt de nieuwe vraag naar werklocaties in beeld gebracht. Ook worden in de monitor RPW de uitgangspunten uit de nota 'Economie van de toekomst' meegenomen. Deze nota wordt momenteel door de GMR in afstemming met ondernemers en The Economic Board opgesteld. De monitor RPW is de basis voor de verdeling van de ontwikkelruimte begin 2023.

3.1.5 Uitvoeren Liemerse economische visie

Jaar realisatie 2023

De ambitie van de Liemers economische visie is het beter benutten van ontwikkelkansen en economische potentie van de Liemers door het regionaal inzetten en leveren van extra inspanningen op de speerpunten logistiek, maakindustrie en vrijetijdseconomie (inclusief retail).

De volgende doelstellingen willen we bereiken:

- groei werkgelegenheid met 5% per jaar
- groei werkgelegenheid voor hoogopgeleide arbeidskrachten met 2% per jaar
- opstellen regionale ontwikkelagenda die als basis dient voor nieuwe werklocaties
- gezamenlijke branding op logistiek en vrijetijdseconomie
- kennisdeling, innovatie en samenwerking in de maakindustrie

Stand van zaken

Rek. 2021

1e VGR

2e VGR

Volgens plan

Volgens plan

Volgens plan

Een belangrijk onderdeel van de Liemerse Ambassade is de uitvoering van de Liemerse economische visie (LEV). Het uitvoeringsprogramma richt zich op de volgende thema's:

1. Ontwikkelagenda 2040

Voortgang: vanuit dit speerpunt brengen we de ontwikkeling van werklocaties in de gebiedsuitwerking van de Verstedelijkingsvisie. Ook bekijken we hoe we vanuit de LEV in Liemers verband het thema verduurzaming, energietransitie, circulariteit, biodiversiteit en klimaatadaptatie op nieuwe en bestaande terreinen kunnen integreren.

2. Branding Liemerse logistieke hotspot

Voortgang: Logistics Valley Liemers Achterhoek voert dit speerpunt samen met de Liemerse Ambassade uit. Met de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen, Liemerse Ambassade, Logistic Valley Liemers Achterhoek en provincie Gelderland zijn gesprekken gestart en krijgen een vervolg als input op de provinciale visie op logistiek naar de toekomst. We werken aan de website 'In de logistiek Gelderland' en de app 'Rondje logistiek'.

3. Fieldlab Smart Industry

Voortgang: naar aanleiding van het begin dit jaar opgeleverde verkenningsonderzoek zijn verdiepende sessies georganiseerd door vijf Liemerse bedrijven. Inmiddels hebben twee vervolgbijeenkomsten plaatsgevonden waarbij uitdagingen/vraagstukken van de aanwezige ondernemers aan de orde zijn gekomen. In het najaar worden de andere bedrijven bezocht waarna bezien wordt of en op welke wijze men met elkaar verder wil.

4. Branding Liemerse vrije tijd

Voortgang: in het tweede kwartaal van 2022 is het onderzoek naar het gastheerschap in de Liemers afgerond. De medewerker marketing & communicatie start vanaf 1 juli met de uitvoering van het marketingplan, waaronder het schrijven van een content-strategie voor de website en socialmediakanalen. Daarnaast zal het contact met de ondernemers worden geïntensiveerd om de promotie gezamenlijk op te pakken.

3.2 Ruimte bieden voor ondernemen

3.2.2 Bruisend maken centrum Zevenaar - activiteiten

Jaar realisatie 2021

In 2017 is het inspiratiedocument opwaardering openbare ruimte centrum Zevenaar opgesteld. Op basis hiervan stellen we een aantal maatregelen voor om het centrum toekomstbestendig te maken. Hieraan wordt gefaseerd uitvoering gegeven. In 2019 richten we ons op het planten van beeldbepalende bomen bij de entrees van het centrum, het verder opwaarderen van de stegen en het structureren van het fietsparkeren.

Stand van zaken

Rek. 2021

1e VGR

2e VGR

Niet volgens plan Niet volgens plan Niet volgens plan

De definitieve bestelling van de boombanken is ingetrokken. Dit heeft te maken met het feit dat Muldershof en De Markt heringericht worden. De voorziene boombanken hebben een nauwe relatie tot deze pleinen, waardoor deze integraal in de planvorming meegenomen moeten worden. De definitieve inkoop staat on hold totdat de plannen van de beide pleinen meer vorm hebben. Levering en plaatsing voorzien wij in 2023. In de tussentijd kijken we samen met de centrumondernemers of op een aantal locaties losse banken geplaatst kunnen worden.

Voorstel raad

Kennisnemen van de vertraging.

3.2.3 Bruisend maken centrum Zevenaar - Herinrichten Raadhuisplein

Jaar realisatie 2022

In de komende tijd wordt het voormalig gemeentehuis aan het Raadhuisplein herontwikkeld door de eigenaar. In aansluiting hierop richten wij het plein opnieuw in, waarbij wij de uitgangspunten van het Inspiratiedocument opwaardering openbare ruimte centrum Zevenaar toepassen.

Stand van zaken

In september 2022, na het evenementenseizoen, zijn wij gestart met de herinrichting van het Raadhuisplein. Wij verwachten medio 2023 de werkzaamheden af te ronden.

3.2.5 Herstructureren bedrijventerreinen

Jaar realisatie 2022

Om de economische waarde van bedrijventerreinen te behouden, knappen we verouderde bedrijventerreinen op. Dit gebeurt op logische momenten. De bedrijventerreinen die we als eerste herstructureren zijn Tatelaar in Zevenaar en Halve Maan in Lobith. We kunnen nog niet aangeven wanneer we hiermee starten, omdat we eerst belangrijke verkeerskundige maatregelen moeten nemen. In de economische visie en het uitvoeringsprogramma die we opstellen is herstructurering van bedrijventerreinen een thema.

Stand van zaken

Samen met Lindus zijn individuele gesprekken gevoerd met acht ondernemers. Gevolgd door een plenaire bijeenkomst met deze acht ondernemers waarin het proces, de thema's en het draagvlak verder is besproken en afspraken zijn gemaakt.

De komende maanden willen we, onder andere door participatie met ondernemers, de thema's concretiseren. Er vinden overleggen plaats met de werkgroep die o.a. moet leiden tot een intentieovereenkomst c.q. steunbetuigingen van de ondernemers uit de werkgroep. Daarnaast zetten we in op de vormgeving en uitvoering van het proces, waarvoor Zevenaar een subsidieaanvraag bij de provincie doet.

Tot begin 2023 worden de volgende thema's verder uitgewerkt tot concrete actieplannen (met draagvlak bij de ondernemers en stakeholders) met begrotingen en plannings:

1. verkeer en bereikbaarheid
2. klimaat, water en groen
3. duurzame energie en gebouwen
4. Kop van Hengelder

3.2.6 Invullen gebouw Raadhuisplein 1

Jaar realisatie 2022

Wij gaan diverse activiteiten uitvoeren in en om het gebouw Raadhuisplein 1. De warmte/koude-opslag wordt afgedicht en het voormalige gemeentehuis zal deels worden gehuurd voor de functies: openbaar toilet, fietsenstalling en kantoorruimte voor de marktmeester en evenementen.

Stand van zaken**Rek. 2021****1e VGR****2e VGR**

Niet volgens plan Niet volgens plan Niet volgens plan

De initieel opgegeven inrichtingskosten zijn door de exponentieel gestegen bouwkosten achterhaald. Afhankelijk van de definitieve inrichting wordt een aanvullend investeringsvoorstel opgesteld voordat de werkzaamheden worden aanbesteed. De offertes voor de bouwkundige en installatietechnische onderdelen zijn ontvangen. Op basis van deze verstrekte offertes wordt een definitieve keuze gemaakt voor de invulling. Daaruit zal tevens blijken wat de kostenconsequentie is voor de uitvoering van de werkzaamheden.

Voorstel raad

Kennisnemen van de stand van zaken. Voor het einde van het jaar (2022) komen we hierop terug.

3.2.7 Ontwikkelen bedrijventerrein BusinessPark 7Poort**Jaar realisatie****2024**

We gaan de nog circa 40 hectare beschikbare gronden op BusinessPark 7Poort uitgeven. Hiervoor zijn versnellingsmaatregelen in gang gezet. Dit zijn onder andere de herinrichting van de Wal Masqué, het aanleggen van de Weg 7Poort en het (inter)nationaal op de kaart zetten van 7Poort door actieve marketing, acquisitie en de aanleg van een 2e viaduct (zie activiteit 2.1.1).

De kosten en opbrengsten zijn verwerkt in de GREX Zevenaar Oost.

Stand van zaken**Rek. 2021****1e VGR****2e VGR**

Niet volgens plan Niet volgens plan Niet volgens plan

In het eerste half jaar van 2022 zijn op BusinessPark 7Poort twee kavels verkocht met een gezamenlijke oppervlakte van ca. 1,5 hectare. Voor de resterende beschikbare kavels op het plandeel 7Poort zijn we op dit moment in gesprek met verschillende kandidaten. Door de onduidelijkheid rond het Tracébesluit A15/A12 blijft de levering van één kavel vooralsnog uit. Voor de resterende beschikbare kavels hebben zich inmiddels concrete kandidaten gemeld waarmee we in gesprek zijn. Voor nagenoeg alle nog niet verkochte kavels geldt overigens dat we deze niet meer één op één kunnen verkopen als gevolg van het 'arrest van Didam'. Hiervoor wordt nu uitgiftebeleid opgesteld welk beleid in het najaar wordt vastgesteld.

De afzet van grond die vrijkomt bij de realisatie van de waterstructuur is geborgd, waardoor het definitieve ontwerp van de waterstructuur en de inrichting van de Wal Masqué kan worden afgerond. De realisatie hiervan is gefaseerd voorzien en is in het voorjaar van 2022 gestart en zal naar verwachting medio 2023 worden afgerond. Voor de aanbesteding van de definitieve inrichting van de infrastructuur, zoals het inrichten van kruispunten, de realisatie van de fiets- en voetpaden en het inrichten van de bermen hebben verschillende aannemers zich ingeschreven. De notaris heeft vijf partijen geloot voor de aanbesteding. Verwachting is dat de aanbesteding in het vierde kwartaal gegund gaat worden. De werkzaamheden voeren we gefaseerd uit en starten in het najaar van 2022 en lopen door tot naar verwachting medio 2025 (afhankelijk van de kavelontwikkeling op het achterste deel van BusinessPark 7Poort).

Voor de ontwikkeling van 7PoortII (35 ha netto) is op dit moment een plan van aanpak in afronding. Hierin wordt geschetst hoe het plan kan worden uitgewerkt en gerealiseerd. Eén van de eerste stappen die gezet moet worden is het concretiseren van de ruimtelijke visie en het doorlopen van de ruimtelijke procedures.

Wij worden op dit moment geconfronteerd met diverse geopolitieke ontwikkelingen. De effecten hiervan zullen zich al in 2022 manifesteren. Bij de herziening per 1 januari 2023 wordt dit in cijfers vertaald.

Voorstel raad

Kennisnemen van de vertraging in de realisatie (definitieve inrichting infrastructuur en Wal Masqué).

3.2.8 Ontwikkelen van de Fashion Outlet Zevenaar (FOZ) op BusinessPark 7Poort**Jaar realisatie****2021**

Het ontwikkelen van de FOZ op BusinessPark 7Poort is in de 'voorbereidingsfase'. Dat betekent dat we werken aan de planuitwerking, de omgevingsvergunning en de voortgang van het Actieplan (convenant).

Stand van zaken

Rek. 2021 **1e VGR** **2e VGR**
 Niet volgens plan Volgens plan Volgens plan

Vanwege de nog steeds uitblijvende, definitieve duidelijkheid omtrent de aansluiting Zevenaar-Oost als onderdeel van het project "doortrekking A15 / verbreding A12", is de levering van de kavel nog steeds opgeschort. De gronduitgifte ten behoeve van de Fashion Outlet Zevenaar voorzien we in het tweede halfjaar 2022. Realisatie start direct na levering van de kavel. Opening van de FOZ staat nu gepland voor voorjaar 2024.

Het voorziene moment van gronduitgifte is niet in strijd met de afspraken hieromtrent in de koop- en realisatieovereenkomst van de Fashion Outlet Zevenaar.

3.3 Dienstverlening aan ondernemers**3.3.2 Stimuleren start-ups**

Jaar realisatie **2022**

We stimuleren startende bedrijven om de werkgelegenheid in onze gemeente te verhogen. Wat de beste manier is om dit te doen zal blijken uit de nog op te stellen economische visie Zevenaar. In de economische visie Zevenaar gaan we bepalen welk resultaat we nastreven met deze maatregel.

Stand van zaken

Rek. 2021 **1e VGR** **2e VGR**
 Niet gestart Niet gestart Niet gestart

Vanuit de ambitie 'Meer ruimte voor ondernemerschap' willen de Zevenaarse ondernemersverenigingen in 2022 een themabijeenkomst voor startende en jonge ondernemers organiseren, gefaciliteerd door de gemeente. We werken aan de gezamenlijke organisatie hiervan.

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Baten				
Meerjarenbegroting 2022-2025	24.279	4.212	522	522
Tot de 1e Voortgangsrapportage 2022	22	0	0	0
Mutaties 1e Voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Tot de 2e Voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Baten tot de 2e Voortgangsrapportage	24.302	4.212	522	522
Mutaties 2e Voortgangsrapportage				
1. Autonome ontwikkelingen	-4.371	12.483	1.680	1.334
Aanpassen ramingen grondexploitatie Zevenaar-Oost bedrijven	-4.371	12.483	1.680	1.334
Totaal mutaties baten 2e Voortgangsrapportage	-4.371	12.483	1.680	1.334
Totaal baten t/m de 2e Voortgangsrapportage	19.931	16.695	2.203	1.856

Lasten

Meerjarenbegroting 2022-2025	24.682	4.495	822	820
Tot de 1e Voortgangsrapportage 2022	1.153	0	0	0
Mutaties 1e Voortgangsrapportage 2022	-70	-121	-84	-56
Tot de 2e Voortgangsrapportage 2022	8	0	0	0
Lasten tot de 2e Voortgangsrapportage	25.773	4.374	737	764

Mutaties 2e Voortgangsrapportage

1. Autonome ontwikkelingen	-4.371	12.483	1.680	1.334
Aanpassen ramingen grondexploitatie Zevenaar-Oost bedrijven	-4.371	12.483	1.680	1.334
Aanpassing rente grondexploitatie Zevenaar-Oost bedrijven	0	0	0	0
Renteaanpassingen 2022	0	0	0	0
2. Actualisatie bestaand beleid	-18	-23	-18	-18
Actualisatie investeringen ruimtelijke ontwikkeling	0	-5	0	0
Vrijval bedragen De Liemers Helemaal Goed en Liemers++	-18	-18	-18	-18
3. Nieuw beleid	0	0	30	30
Investeringsbudget voorbereiding ontwikkelen 7PoortII	0	0	30	30
Totaal lasten 2e Voortgangsrapportage	-4.389	12.460	1.692	1.346
Totaal lasten t/m de 2e Voortgangsrapportage	21.384	16.833	2.430	2.110
Saldo voor bestemming	-1.453	-138	-227	-253
<i>Onttrekkingen</i>				
Meerjarenbegroting 2022-2025	190	45	45	45
Tot de 1e voortgangsrapportage 2022	1.170	0	0	0
Mutaties 1e voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Tot de 2e voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Mutaties 2e voortgangsrapportage 2022	-17	0	0	0
Totaal onttrekkingen reserves t/m de 2e VGR	1.343	45	45	45
<i>Toevoegingen</i>				
Meerjarenbegroting 2022-2025				
Tot de 1e voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Mutaties 1e voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Tot de 2e voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Mutaties 2e voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Totaal toevoegingen reserves t/m de 2e VGR	0	0	0	0
Totaal mutaties reserves	1.343	45	45	45
Saldo na bestemming	-110	-94	-182	-209

Toelichting financiële ontwikkelingen

1. Autonome ontwikkelingen

Aanpassen ramingen grondexploitatie Zevenaar-Oost bedrijven

De ramingen van de grondexploitatie Zevenaar-Oost bedrijven zijn aangepast op basis van de herziene grondexploitatie per 1 januari 2022 zoals vastgesteld in de raadsvergadering van 6 juli 2022, aangevuld met actuele ontwikkelingen.

Aanpassing rente grondexploitatie Zevenaar-Oost bedrijven

De ramingen van de grondexploitatie Zevenaar-Oost bedrijven zijn aangepast op basis van de herziene grondexploitatie per 1 januari 2022 zoals vastgesteld in de raadsvergadering van 6 juli 2022. Door een minder gunstig verloop van de boekwaarde wordt meer rente toegerekend aan deze grondexploitatie wat een voordeel betekent voor het begrotingssaldo.

Renteaanpassingen 2022

Wij hebben de omslagrente 2022 aangepast. Door de lagere rente kort geld en de lagere toevoeging (2% over de boekwaarde) aan de verliesvoorziening van de grondexploitaties is een voordeel ontstaan van € 181.000. Deze wijziging is programma overstijgend.

2. Actualisatie bestaand beleid

Actualisatie investeringen ruimtelijke ontwikkeling

Wij hebben de fasering van de diverse investeringsprojecten van de afdeling ruimtelijke ontwikkeling geactualiseerd. Het gaat hier bijvoorbeeld om planvorming herinrichting Edisonstraat en voorbereiding herontwikkeling Vestersbos. Naast een verschuiving in de tijd van de te investeren bedragen leidt dit ook tot een verschuiving van de kapitaallasten. Dit leidt tot een eenmalig voordeel van kapitaallasten in 2022 van € 16.000 (programma 8) en in 2023 van € 5.000 (programma 3).

Vrijval bedragen De Liemers Helemaal Goed en Liemers++

De Liemers Helemaal Goed en Liemers++ zijn per 1 januari 2022 opgegaan in de Liemerse Ambassade. De bijdragen aan de afzonderlijke organisaties, zoals nu in de begroting opgenomen, komen per 1 januari 2022 te vervallen. In totaal gaat het om een bedrag van € 40.000 (€ 18.000 programma 3 en € 22.000 programma 5).

3. Nieuw beleid

Investeringsbudget voorbereiding ontwikkelen 7PoortII

In 2022 zijn wij gestart met de planuitwerking van businesspark 7PoortII. Wij verwachten dat we hier in 2022 € 150.000 aan kosten voor maken. In de meerjarenbegroting 2023-2026 komen wij met een aanvullende vraag voor 2023 van € 600.000. Mochten de voorbereidingen leiden tot een door de raad vastgestelde grondexploitatie dan kunnen deze kosten hierbinnen worden opgenomen. Is dit niet het geval dan starten vanaf 2024 de jaarlijkse afschrijvingslasten (gedurende vijf jaar). Wij zullen u dit najaar in een separaat raadsvoorstel informeren over de invulling van het voorbereidingskrediet.

Toelichting mutaties reserves

2. Actualisatie bestaand beleid

Actualisatie afschrijvingsreserves i.v.m. fasering investeringen

Door fasering van de voorgenomen investeringen in de jaarrekening 2021 en begroting 2022 worden de ramingen qua afschrijving uit de afschrijvingsreserves geactualiseerd en aangepast.

4. ONDERWIJS

ALGEMEEN

Omschrijving

Dit programma gaat over alle onderwijszaken, zoals het openbaar onderwijs, huisvesting van scholen en leerlingzaken (leerlingenvervoer, kinderopvang, volwasseneneducatie, onderwijsachterstandenbeleid).

Wat willen we?

We willen dat alle kinderen en jongeren opgroeien in een kansrijke omgeving met kwalitatief goed onderwijs.

Ontwikkelingen

Onderwijskansenbeleid

In samenspraak met kinderopvang en onderwijs hebben we geconstateerd dat er goede voortgang is gemaakt op het behalen van de doelstellingen in het beleidsplan onderwijskansen 2020-2023. Zo is een nieuwe activiteit gestart voor anderstalige ouders met jonge kinderen. Met het project 'Digitaal' helpen vrijwilligers van Kunstwerk! deze ouders en kinderen met taal en lezen thuis. Een aanbod voor deze doelgroep ontbrak tot nu toe. Verder is VGGM gestart met een spreekuur voor ouders van peuters op de Tragellijn in Lobith. Dit is een pilot om ouders met opvoedingsvragen op locatie te kunnen helpen. Hiermee willen we ernstiger problematiek voorkomen en kinderen de kansen geven zich goed te ontwikkelen. Bij goede resultaten wordt de pilot uitgebreid naar andere locaties met veel kinderen in een kwetsbare situatie.

Volwasseneneducatie

In Zevenaar is ongeveer 10% van de bevolking laaggeletterd. We zetten stevig in op een daling van het aantal laaggeletterden in de gemeente Zevenaar. Dit zien we terug in bijvoorbeeld een toename van het aantal cursisten voor taalvaardigheid. Ook zien we een toename in de vraag naar de Nederlandse lessen, met name vanuit Oekraïense vluchtelingen. We richten ons ook op het versterken van de werving van laaggeletterden. Zo is er een uitgebreide kennisbijeenkomst geweest voor onze consulenten schuldhulpverlening. De komende tijd gaan we verder met het versterken van de ketenaanpak.

Onderwijshuisvesting

Het aanvullend onderzoek naar onderwijshuisvesting voor het primair onderwijs op de locatie Vestersbos is voor het einde van het jaar afgerond.

Voor het voortgezet onderwijs wordt een alternatieve oplossing gezocht op een andere locatie in Zevenaar. De financiële verantwoording van de verbouwde Guido Gezellestraat voor de Sterrenschool en LiemersLotus, inclusief het buitenterrein is voor het eind van 2022 afgerond.

De verbouwing van de Carroussel/de Maatjes aan de Kardinaal de Jongstraat in Zevenaar is in volle gang. De voorbereidingen voor het actualiseren van het integraal huisvestingsplan waaronder het stimuleren van verduurzaming zijn gestart.

Beleidskaders

- Beleidsplan onderwijskansen 2020-2023
- Beleidsregels uitvoering gemeentelijke taken Wet Kinderopvang Zevenaar 2019
- Convenant Schoolveiligheid, 14-06-2018 (Liemers College, Politie Basiseenheid Rivierenland-Oost, Gemeente Zevenaar)
- Beleidsregels Handhaving Wet kinderopvang en kwaliteitseisen 2014 (Liemers) (vastgesteld in 2014)
- Integraal Huisvestingsplan 2020-2036 (2019)
- Subsidieregeling peuteropvang en Voor- en Vroegschoolse Educatie (2022)
- Visie- en werkdocument 'de verbinding van onderwijs en jeugd' in de Liemers 2019-2023
- Beleidsnota Harmonisatie Kinderopvang Peuterspeelzalen gemeente Zevenaar 2018 e.v. (vastgesteld in 2018)
- Beleidsplan Jeugdwet, Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo) en Participatiewet 2020-2023 (2020)
- Verordening materiële financiële gelijkstelling onderwijs Zevenaar 2020 (2019)
- Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs Zevenaar 2020 (2019)
- Beleidsregel bekostiging lokalen bewegingsonderwijs Zevenaar 2019 (2019)

- Verordening leerlingenvervoer Zevenaar 2018

WAT WILLEN WE?

4.1 Onderwijs

Het is ons doel dat onze kinderen en jonge inwoners minimaal een startkwalificatie behalen om hun kansen op een goede toekomst, participatie aan de samenleving en hun economische onafhankelijkheid te vergroten. We willen daarom een goede toegankelijke (pedagogische) infrastructuur voor scholen in het basisonderwijs en voortgezet onderwijs met een doorgaande lijn voor 0- tot 23-jarigen in onze gemeente. Hierbij zoeken wij voortdurend samen met het onderwijs naar nieuwe verbindingen, in zowel de lokale gemeenschap als in het bedrijfsleven.

4.2 Kinderopvang

Peuters, vanaf 2 jaar, krijgen toegang tot een kwalitatieve peutervoorziening binnen de kinderopvang. Een betekenisvolle speelleeromgeving stimuleert de ontwikkeling van peuters. Daarmee leggen we voor alle peuters een sterke basis voor een goede start in het onderwijs.

4.3 Natuur- en Milieueducatie (NME)

Wij willen dat inwoners, waaronder kinderen, in staat zijn om bewuste keuzes te maken ten aanzien van een duurzame en leefbare samenleving.

WAT DOEN WE?

Naam activiteit	Jaar realisatie	Status 2021	Status 1e VGR	Status 2e VGR
4.1.2 Bouwen kwalitatief goede schoolgebouwen	2022			
4.1.3 Beleid maken huisvesting voortgezet onderwijs	2021			
4.1.5 Bevorderen van lezen en tegengaan van taalachterstand	2025			
4.1.7 Bevorderen van een veilig en zorgzaam schoolklimaat	2022			
4.1.8 Bevorderen deelname educatieaanbod van beperkt geletterden	2023			
4.2.1 Toegang bieden tot kinderopvang	2022			
4.3.1 Voorlichten over voeding, beweging en gezondheid in relatie met natuur en milieu	2021			

4.1 Onderwijs

4.1.2 Bouwen kwalitatief goede schoolgebouwen

Jaar realisatie 2022

We bouwen kwalitatief goede schoolgebouwen en waar mogelijk een Kindcentrum. De schoolgebouwen worden gebouwd op basis van het nog op te stellen integraal huisvestingsplan (IHP). We reserveren middelen voor de onderwijshuisvesting. Het gaat hierbij om investeringen voor basisscholen en voor aanpassingen van de locaties van het Voortgezet Onderwijs. Bij het beoordelen van de ingediende aanvragen voor schoolgebouwen nemen we duurzaamheidsaspecten in overweging.

Stand van zaken

Rek. 2021	1e VGR	2e VGR
Volgens plan	Volgens plan	Niet volgens plan
		

Het IHP 2020 is eind 2019 vastgesteld. De financiële verantwoording van de scholen aan de Platanenlaan ronden we voor het eind van 2022 af. Dit geldt ook voor de verbouwing van de Guido Gezellestraat voor de Sterrenschool (basisonderwijs) en kinderopvang LiemersLotus inclusief het buitenterrein. De verbouwing van de Carrousel/de Maatjes is in volle gang. Het aanvullend onderzoek naar twee varianten onderwijshuisvesting

en de mogelijke effecten hiervan op de omgeving van locatie Vestersbos ronden we voor het eind van het jaar 2022 af.

Voorstel raad

De resultaten van het aanvullend onderzoek naar onderwijshuisvesting op locatie Vestersbos ontvangt u samen met de resultaten van een onderzoek naar mogelijkheden voor woningbouw op deze locatie. Dit komt met een voorstel vanuit het college in de eerste helft van 2023 naar u toe.

4.1.3 Beleid maken huisvesting voortgezet onderwijs Jaar realisatie 2021

We gaan de huisvesting van het voortgezet onderwijs herzien. Dit is nodig vanwege de daling van leerlingenaantallen en wijziging van het onderwijsconcept. In overleg met het schoolbestuur van het Liemers college en de gemeenten Duiven en Montferland bepalen wij samen welke voorzieningen wanneer gerealiseerd moeten zijn. Wij dragen voor ongeveer 40% bij in de totale kosten van de investeringen. Om aanpassingen te kunnen realiseren, hebben wij in 2019 een investering in de begroting opgenomen.

Stand van zaken

Rek. 2021	1e VGR	2e VGR
Volgens plan	Volgens plan	Volgens plan
		

Het aanvullend onderzoek naar onderwijshuisvesting op de locatie Vestersbos is voor wat betreft het voortgezet onderwijs stopgezet. We zoeken naar een alternatieve oplossing.

4.1.5 Bevorderen van lezen en tegengaan van taalachterstand Jaar realisatie 2025

Wij rollen de komende jaren het rijksbeleid 'Tel mee met Taal' lokaal verder uit om taalachterstand van jonges af aan te bestrijden en leesbevorderingsactiviteiten te stimuleren. Daarnaast gaan we succesvolle pilots binnen de specifieke regeling Volwasseneneducatie borgen binnen het structurele aanbod van het Taalhuis. Het Taalhuis helpt mensen die moeite hebben met taal en digitaal (lezen, schrijven, rekenen, computervaardigheden) om beter te leren lezen en schrijven.

Stand van zaken

Rek. 2021	1e VGR	2e VGR
Volgens plan	Volgens plan	Volgens plan
		

Het onderwijs is als eerste verantwoordelijk voor het leesonderwijs. De bibliotheek heeft een belangrijke rol in het stimuleren van buitenschools lezen. Uit internationaal onderzoek blijkt dat Nederland niet meer tot de vijftien best presterende landen behoort als het gaat om leesvaardigheid. In Zevenaar blijven we leesprojecten ondersteunen en zo nodig uitbreiden. Na corona is een aantal initiatieven weer opgestart zoals de boekstartcoach op het consultatiebureau. Ook de leesstimuleringsprojecten voor de basisscholen en het voortgezet onderwijs hebben plaatsgevonden. Uit evaluaties blijkt dat deze projecten effect hebben. Leerlingen hebben meer plezier in lezen en gaan meer lezen. Veel lezen is belangrijk voor het verbeteren van de leesvaardigheid en die leesvaardigheid komt goed van pas in alle lesvakken.

4.1.7 Bevorderen van een veilig en zorgzaam schoolklimaat Jaar realisatie 2022

Wij streven naar een (sociaal) veilig klimaat op en rondom de scholen voor voortgezet onderwijs in de gemeente Zevenaar. Omdat een veilige omgeving voorwaarde is voor leren en ontwikkelen, werken wij met de netwerkpartners aan een eenduidig en sluitend stelsel van afspraken ten behoeve van het voorkomen en bestrijden van overlast, vandalisme en ander (crimineel) gedrag.

Scholen staan midden in de samenleving. Met de integrale beleidsafstemming tussen de programma's Onderwijs, Veiligheid en Sociaal Domein versterken we, door de netwerksamenwerking, een (sociaal) veilig klimaat op en rondom de scholen voor het voortgezet onderwijs in Zevenaar. Lokale (en regionale) organisaties bundelen hun krachten om de samenwerkingsagenda: veilige en zorgzame schoolomgeving vorm te geven. De inzet voor een (sociaal) veilige schoolomgeving betreft een cofinanciering. Binnen programma 6 Sociaal Domein – Jeugdgezondheidszorg is een bestaand (integraal) gemeentelijk budget hiervoor geoordeeld.

Stand van zaken**Rek. 2021****1e VGR****2e VGR**

Volgens plan

Volgens plan

Volgens plan

Om de netwerksamenwerking te versterken en sociale veiligheidsproblemen op school eenvoudiger op te lossen, hebben wij met het Liemers college en de politie basisteam Rivierenland-Oost in juni 2018 het convenant schoolveiligheid getekend. Voor de uitvoering hiervan zijn afspraken gemaakt over de thema's mediawijsheid, cyclisch veiligheidsbeleid en genotsmiddelen en het jongerenwerk op school. Wij passen ons aan op de lopende ontwikkeling omtrent veiligheid en genotsmiddelen. Samen met onze maatschappelijke partners, waaronder IrisZorg, zetten wij ons in voor veiligheid op en rondom school. Komende tijd evalueren wij het convenant en maken indien nodig nieuwe afspraken.

Het Halt-sprekkuur op locatie Landweer van het Liemers college gaat door. Halt voert één spreekuur per twee weken/per maand uit in het schooljaar.

4.1.8 Bevorderen deelname educatieaanbod van beperkt geletterden**Jaar realisatie****2023**

We streven ernaar dat meer inwoners in de gemeente Zevenaar de reken- en taalbasisvaardigheden beheersen zodat zij mee kunnen doen in onze samenleving. Het draagt bij aan inclusie, aan een betere gezondheid, een betere financiële positie en meer kansen op de arbeidsmarkt. Ook draagt het bij aan de ontwikkeling van hun kinderen. Naast de doorontwikkeling van de netwerksamenwerking binnen het Taalhuis blijft het gemeentelijk (preventieve) beleid t.b.v. lees- en taalstimulering, een aanjager voor het bewustwordingsproces dat Lezen Loont!

Stand van zaken**Rek. 2021****1e VGR****2e VGR**

Volgens plan

Volgens plan

Volgens plan

Het Taalhuis de Liemers vormt een steeds sterker samenwerkingsnetwerk tussen de aanbieders van volwasseneneducatie, te weten Kunstwerk! de bibliotheek, Prago, ROC Rijn IJssel, de RSD, Mikado en welzijnsorganisatie Caleidoz. Doel is om taaleducatie zoveel mogelijk in samenhang met elkaar te organiseren, om deelname voor onze inwoners zo laagdrempelig mogelijk te maken. De komende tijd werken we aan de doorontwikkeling van het Taalhuis zodat we sterker staan in de strijd tegen laaggeletterdheid.

4.2 Kinderopvang**4.2.1 Toegang bieden tot kinderopvang****Jaar realisatie****2022**

Wij zetten in op een kwalitatieve voorschoolse voorziening voor alle jonge kinderen. Dit geldt voor het aanbod voor peuters van ouders die recht hebben op Kinderopvangtoeslag en ouders die gebruik maken van een gesubsidieerde peuterplek. De uitvoering van de wettelijke taken gericht op Toezicht (Inspectie en Handhaving) registreren wij in het Landelijk Register Kinderopvang, waardoor we de uitvoering ook kunnen toetsen volgens de wettelijke kaders.

Stand van zaken**Rek. 2021****1e VGR****2e VGR**

Volgens plan

Volgens plan

Volgens plan

De jaarlijkse subsidies passen binnen de geraamde begrotingen. Dit geeft geen aanleiding tot verdere aantekeningen.

4.3 Natuur- en Milieueducatie (NME)**4.3.1 Voorlichten over voeding, beweging en gezondheid in relatie met natuur en milieu****Jaar realisatie****2021**

De NME geeft mede invulling aan thema's voeding, beweging en gezondheid. Binnen de NME worden inwoners, waaronder kinderen, voorzien van kennis, inzicht en vaardigheden op het gebied van natuur en

milieu. Gecombineerd met een goed ontwikkeld waardebesef wordt er een basis gelegd om bewuste keuzen te maken ten aanzien van een duurzame en leefbare samenleving.

Stand van zaken

Rek. 2021
Niet volgens plan

1e VGR
Volgens plan

2e VGR
Gerealiseerd

De overdracht van NME naar Kunstwerk! is per 1 september 2022 gerealiseerd.

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
----------------------------------	-------------------	-------------------	-------------------	-------------------

Baten

Meerjarenbegroting 2022-2025	1.322	1.181	981	977
Tot de 1e Voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Mutaties 1e Voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Tot de 2e Voortgangsrapportage 2022	14	14	14	14
Baten tot de 2e Voortgangsrapportage	1.336	1.195	995	991

Mutaties 2e Voortgangsrapportage

Totaal mutaties baten 2e Voortgangsrapportage				
Totaal baten t/m de 2e Voortgangsrapportage	1.336	1.195	995	991

Lasten

Meerjarenbegroting 2022-2025	5.984	7.137	5.583	5.549
Tot de 1e Voortgangsrapportage 2022	12	127	113	113
Mutaties 1e Voortgangsrapportage 2022	-95	-79	-170	0
Tot de 2e Voortgangsrapportage 2022	51	0	14	14
Lasten tot de 2e Voortgangsrapportage	5.952	7.185	5.539	5.676

Mutaties 2e Voortgangsrapportage

1. Autonome ontwikkelingen	-67	0	0	0
Aanpassen bijdrage BVO DRAN leerlingenvervoer	-133	0	0	0
Renteaanpassingen 2022	66	0	0	0
2. Actualisatie bestaand beleid	-130	-9	0	0
Actualisatie investeringen onderwijshuisvesting primair onderwijs	-130	-9	0	0
Totaal lasten 2e Voortgangsrapportage	-197	-9	0	0
Totaal lasten t/m de 2e Voortgangsrapportage	5.755	7.176	5.539	5.676
Saldo voor bestemming	-4.419	-5.981	-4.545	-4.685

Onttrekkingen

Meerjarenbegroting 2022-2025	6.568	1.568	193	193
Tot de 1e voortgangsrapportage 2022	12	0	0	0
Mutaties 1e voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Tot de 2e voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Mutaties 2e voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Totaal onttrekkingen reserves t/m de 2e VGR	6.580	1.568	193	193

Toevoegingen

Meerjarenbegroting 2022-2025	-6.500	0	0	0
Tot de 1e voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Mutaties 1e voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Tot de 2e voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Mutaties 2e voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Totaal toevoegingen reserves t/m de 2e VGR	6.500	0	0	0
Totaal mutaties reserves	80	1.568	193	193
Saldo na bestemming	-4.339	-4.413	-4.351	-4.492

Toelichting financiële ontwikkelingen

1. Autonome ontwikkelingen

Aanpassen bijdrage BVO DRAN leerlingenvervoer

De bijdrage aan de BVO DRAN wordt aangepast aan de gewijzigde meerjarenbegroting 2022 van de BVO DRAN.

De bijdrage voor het leerlingenvervoer daalt in 2022 met € 133.000. Dit voordeel is ontstaan doordat bij het leerlingenvervoer flinke besparingen zijn gerealiseerd door de aanbesteding in 2021 en door besparingen in de uitvoering door de vervoerder.

De structurele effecten hebben wij in de meerjarenbegroting 2023-2026 opgenomen.

Renteaanpassingen 2022

Wij hebben de omslagrente 2022 aangepast. Door de lagere rente kort geld en de lagere toevoeging (2% over de boekwaarde) aan de verliesvoorziening van de grondexploitaties is een voordeel ontstaan van € 181.000. Deze wijziging is programma overstijgend.

2. Actualisatie bestaand beleid

Actualisatie investeringen onderwijshuisvesting primair onderwijs

In verband met fasering zijn de ramingen voor investeringen (renovatie) in de onderwijshuisvesting (primair - onderwijs) geactualiseerd. De fasering leidt tot een eenmalig voordeel van € 135.000 in 2022 en € 9.000 in 2023 door incidenteel lagere afschrijvingslasten.

5. SPORT, CULTUUR EN RECREATIE

ALGEMEEN

Omschrijving

Dit programma gaat over de beleidsvelden sport, kunst en cultuur, erfgoed, media (bibliotheek), openbaar groen en vrijetijdseconomie.

Wat willen we?

We willen een gemeente zijn waar inwoners prettig wonen en waar voldoende mogelijkheden zijn om te sporten, culturele activiteiten te ontplooien of hieraan deel te nemen en te recreëren.

Ontwikkelingen

Stedenbanden

In samenspraak met vertegenwoordigers van onze zusterstad Weilburg en het Zevenaars comité voor het stedencontact zijn afspraken gemaakt over de toekomstige ontwikkeling van de stedenband. We zetten niet langer in op de traditionele uitwisselingen voor jongeren en volwassenen, maar meer op de behoeften van maatschappelijke organisaties in beide gemeenten m.b.t. contacten. Het comité zal daarbij een ondersteunende en faciliterende rol spelen.

Over de toekomst van de stedenband met de Hongaarse gemeente Mátészalka wordt ook gesproken. Naar verwachting wordt deze stedenband op termijn beëindigd.

Verenigingen, dorpshuizen en cultuur

Aan een aantal organisaties is in 2021 aanvullende steun verleend als een tekort ten gevolge van de coronamaatregelen was aangetoond.

Energielasten worden meer en meer als een knelpunt ervaren. We onderzoeken hoe wij als gemeente hier het beste op kunnen acteren.

Met de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen zetten wij onder meer in op transitie van onze culturele infrastructuur (onderdeel opgave ontspannen regio).

Sportbeleid

Het nieuwe sportbeleid wordt uitgewerkt aan de hand van een uitvoeringsagenda. Hierin worden de prioriteiten voor de komende jaren gesteld. Onze (sportieve) partners en collega's van andere beleidsterreinen worden hierin betrokken. Ook kijken we naar de rol en doelstellingen van het lokaal sportakkoord zodat hun activiteiten goed aansluiten op de gemeentelijke doelstellingen.

Vernieuwd (Sportpark) Hengelder

Vanuit een burgerinitiatief is een onderzoek opgestart gericht op het toekomstige sportaanbod in de stad Zevenaar. Onderzoeksbureau ICS heeft hiervoor in 2021 een haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd. De initiatiefgroep heeft in mei 2022 de gemeenteraad geïnformeerd over de voortgang en een aanvullend bedrag gevraagd voor professionele ondersteuning van het verdere proces. Hierop is een motie ingediend die vervolgens is ingetrokken. We werken aan een plan van aanpak waarin we de financiering verder uitwerken. Hierin speelt ook de commitment vanuit de aangesloten partijen een belangrijke rol. Ook kijken we of het vernieuwd Hengelder op een andere locatie gerealiseerd kan worden.

Lokaal sportakkoord Zevenaar

De stuurgroep van het lokaal sportakkoord is nog steeds bezig met een inhaalslag na de coronacrisis. Zij zoeken naar professionele hulp op het gebied van proces- en administratieve ondersteuning, dit is uiteindelijk niet Liemers-breed geregeld. De komende tijd staat daarom nog in het teken van het optimaliseren van de interne samenwerking, het promoten van het sportakkoord en het intensiveren van de samenwerking met de aangesloten partijen.

Beleidskaders

- Beleidsnota Sport 2021-2028
- Cultuur en erfgoedpact de Liemers 2017-2020 (2017)
- Notitie kunstbezit
- Camperplaatsenbeleid Rijnwaarden (2014)

- Rijnwaarden: 't Gelders Eiland, Visie vrijetijdseconomie en impactstudie overnachtingshaven (2013)
- Beleidsnota Horeca als nevenfunctie in het buitengebied (2014)
- Omgevingsvisie Gelders eiland 2030 (2017)
- Beleidsnotitie Jeugd en Maatschappelijke ondersteuning 2018 e.v. (2018)
- Beleidsplan IBOR (integraal beheer openbare ruimte) Zevenaar (2018)
- Bomenbeleidsplan Zevenaar 2016-2026 (2016)
- Groenbeleidsplan Rijnwaarden 2016-2026 (2016)
- Structuurvisie gemeente Zevenaar 2030
- Cultuurhistorische waardenkaart 2013
- Een visie op het erfgoed 2015-2019 (Zevenaar)
- Beleidsplan Stedelijk Groen 2006-2016
- Beleidskader Vrijetijdseconomie 2030 (2019)
- Archeologiebeleid Rijnwaarden 2012

WAT WILLEN WE?

5.1 Sport

Het is ons doel is dat alle inwoners in een leefbare en gezonde samenleving elkaar in de eigen omgeving kunnen ontmoeten en (gezamenlijk) kunnen sporten en bewegen, mede gericht op een gezonde levensstijl.

5.2 Kunst en cultuur

Wij willen een divers cultureel en educatief aanbod, dat kwalitatief sterk is en voor inwoners gemakkelijk toegankelijk en dat bijdraagt aan welbevinden, creatief denken en plezier. Daarbij is cultuur belangrijk om de aantrekkingskracht van onze gemeente verhogen. Ons doel is dat cultuur bijdraagt aan het versterken van leefbaarheid, zelfredzaamheid, ontmoeting en verbinding.

5.3 Cultuurhistorisch erfgoed

We willen ons erfgoed behouden voor toekomstige generaties. Ook willen we het draagvlak voor behoud van ons erfgoed onder onze inwoners vergroten, door het meer te promoten en te vermarkten. Onze monumenten en cultuurhistorisch landschap dragen bij aan het versterken van de vrijetijdseconomie.

5.4 Vrijetijdseconomie

Vrijetijdsbesteding van Nederlandse en buitenlandse gasten draagt bij aan de Zevenaarse economie en daarmee ook aan de werkgelegenheid in de regio. Daarnaast heeft vrijetijdseconomie een positief effect op de leefbaarheid in onze gemeente. Wij streven naar een toename van het aantal banen in de sector recreatie-toerisme ten opzichte van het totaal aantal banen in onze gemeente stijgt van 6,6% in 2016 naar 6,8% in 2022.

WAT DOEN WE?

Naam activiteit	Jaar realisatie	Status 2021	Status 1e VGR	Status 2e VGR
5.1.2 Ondersteunen samengaan sportverenigingen	2022			
5.2.3 Ondersteunen culturele activiteiten	2022			
5.2.5 Ondersteunen organisatie Kunstwerk!	2022			
5.2.6 Ontwikkelen Turmac Cultuurfabriek	2022			
5.2.7 Organiseren '75 Jaar bevrijding 2020'	2020			
5.3.1 Zorgdragen voor historisch erfgoed	2022			
5.4.6 Uitvoeren beleidsplan vrijetijdseconomie	2030			

5.1 Sport

5.1.2 Ondersteunen samengaan sportverenigingen

Jaar realisatie 2022

Verenigingen zijn belangrijk voor de sociale contacten en leefbaarheid binnen een stad, wijk, dorp of

gemeenschap. We zien echter dat verenigingen steeds meer onder druk komen te staan. We sporten steeds meer, maar minder in verenigingsverband. Initiatieven van sportverenigingen om samen te gaan dienen nadrukkelijk vanuit de verenigingen zelf te komen. We ondersteunen en begeleiden hierin om de plannen ook daadwerkelijk uit te kunnen laten voeren. We stellen vrijwilligers bij verenigingen in staat om met vernieuwing aan de slag te gaan.

Stand van zaken

Rek. 2021	1e VGR	2e VGR
Volgens plan	Volgens plan	Volgens plan
		

Om ook in de toekomst een aantrekkelijk sportaanbod te kunnen aanbieden, wordt onderlinge samenwerking en verbinding met andere partners steeds belangrijker. Daarom hebben wij een visie met betrekking tot de centralisatie van sportparken ontwikkeld. Zo willen we meer samenwerkingen realiseren tussen verenigingen en toewerken naar het bundelen en samen onderbrengen van verenigingen. Dit zal leiden tot vitale sportaanbieders en een toekomstbestendig sportaanbod. Een eerste stap hierin is gezet met de ontwikkelingen op sportpark Hengelder, waar vanuit een burgerinitiatief wordt gewerkt aan een vernieuwd Hengelder.

5.2 Kunst en cultuur

5.2.3 Ondersteunen culturele activiteiten

Jaar realisatie 2022

Wij zetten in op een divers en kwalitatief sterk cultureel aanbod en het behoud van een breed en hecht verenigingsleven. Dit verhoogt de aantrekkingskracht van onze gemeente. We stimuleren het maken, delen en ontmoeten door culturele festivals te ondersteunen. Hiermee dragen we ook bij aan de profilering van onze gemeente en de kernen in het bijzonder. Samen met de gemeenten Duiven en Westervoort en de provincie investeren we met het Cultuur- en Erfgoedpact 2017-2020 in de Liemers in kunst, cultuur en erfgoed (bestaand beleid). Inwoners, verenigingen en organisaties voeren samen de activiteiten en projecten uit. Dit draagt bij aan een sterke, trotse en leefbare regio.

Stand van zaken

Rek. 2021	1e VGR	2e VGR
Niet volgens plan	Volgens plan	Volgens plan
		

Het ongedaan maken van de taakstelling op culturele festivals is als nieuw resultaat opgenomen in de nog vast te stellen meerjarenbegroting 2023-2026.

5.2.5 Ondersteunen organisatie Kunstwerk!

Jaar realisatie 2022

Cultuur is de smaakmaker van onze gemeente en een gezonde culturele infrastructuur vormt de basis van een bloeiend cultureel leven. Kunstwerk!, de fusie van de vier Liemerse professionele culturele organisaties het Musiater, Bibliotheek de Liemers, het Liemers museum en de Volksuniversiteit voor Zevenaar e.o., vormt hier een belangrijk onderdeel van.

Wij subsidiëren het op elkaar afgestemde productaanbod op het gebied van kunst en cultuur, erfgoed, muziekonderwijs, lezen en literatuur, debat en educatie dat Kunstwerk! biedt. Middels prestatieafspraken zorgen wij er voor dat de producten van Kunstwerk! bijdragen aan identiteitsvorming, ontmoeting en ontplooiing. We zorgen dat Kunstwerk! actief de samenwerking met verenigingen zoekt.

De wettelijke educatie-taken van Bibliotheek de Liemers zijn volop in ontwikkeling. Wij zorgen er voor dat deze (het volgen van) goed onderwijs, het vinden van een baan of het aangaan van sociale contacten ondersteunen. Het betreft onder meer lees- en taalbevorderingsactiviteiten, doorlopende leerlijnen en burgerschapsvorming.

Omdat de culturele infrastructuur in de Liemers over de gemeentegrenzen heen ligt, stemmen we in deze af met de gemeenten Duiven, Westervoort en Montferland.

Stand van zaken

Rek. 2021	1e VGR	2e VGR
Niet volgens plan	Volgens plan	Volgens plan

Vanaf 2022 werken wij met vernieuwde prestatieafspraken met Kunstwerk!. Het ongedaan maken van de taakstelling op het onderdeel volwasseneneducatie is als nieuw resultaat opgenomen in de nog vast te stellen meerjarenbegroting 2023-2026.

5.2.6 Ontwikkelen Turmac Cultuurfabriek

Jaar realisatie 2022

De Turmac Cultuurfabriek is een podium voor samenwerking en biedt onze inwoners producten en diensten op het gebied van werk- en inkomen, welzijn, cultuur, cinema, media, educatie en erfgoed. Samen met de partners werken we aan een collectief programma, waarbij ontmoeten, ervaren en beleven centraal staan en we verbindingen leggen met onze ambities en doelstellingen in het sociaal domein. We zetten de komende jaren in op het versterken van de exploitatie.

Stand van zaken

Rek. 2021

1e VGR

2e VGR

Niet volgens plan

Volgens plan

Volgens plan

Het gebruik van de Turmac Cultuurfabriek neemt toe nu de coronaperiode voorlopig achter ons ligt. Voor 2023 willen het beheer en de exploitatie nog verder verbeteren.

5.2.7 Organiseren '75 Jaar bevrijding 2020'

Jaar realisatie 2020

Gelderland was van september 1944 tot en met mei 1945 negen maanden onafgebroken het centrum van de bevrijdingsstrijd van Nederland. In 2019 en 2020 is deze episode 75 jaar geleden. In heel Gelderland worden in 2020 activiteiten georganiseerd om stil te staan bij de gebeurtenissen van toen en om de bevrijding en 75 jaar vrijheid te vieren. De Liemers sluit hiertoe aan bij de regio Achterhoek. Regionaal wordt voorgesteld éénmalig € 0,85 per inwoner beschikbaar te stellen. De provincie zal deze middelen matchen.

Voor de dekking wordt in 2020 incidenteel het in de begroting structureel beschikbare bedrag voor de zgn. 'Doe Duiten' ingezet.

Stand van zaken

Rek. 2021

1e VGR

2e VGR

Volgens plan

Volgens plan

Gerealiseerd

Het project 75 jaar vrijheid is binnen de beschikbaar gestelde middelen afgerond. Als vervolg sluiten wij vanaf 2022 aan bij het nieuwe Regioprogramma Vrijheid Achterhoek/Liemers en Grensstreek 2022 en 2023. Wij stellen hier in 2022 € 0,20 per inwoner voor beschikbaar.

5.3 Cultuurhistorisch erfgoed

5.3.1 Zorgdragen voor historisch erfgoed

Jaar realisatie 2022

We ontwikkelen beleid om de verduurzaming van monumenten te bevorderen.

Het archeologisch beleid is inmiddels ruim tien jaar oud. We gaan dit herzien. Hierbij brengen we WOII archeologie in kaart. De archeologische kaarten van de voormalige gemeenten Rijnwaarden en Zevenaar stemmen we op elkaar af. De archeologische restanten van de Romeinse Limes worden mogelijk Unesco Werelderfgoed. We gaan het in ieder geval beschermen door het aan te wijzen als monument. De Limes wordt meegenomen in het VTE-beleid.

Nieuw erfgoedbeleid wordt ontwikkeld in het kader van de harmonisatie.

In het kader van harmonisatie brengen we het niveau van bescherming van monumentale objecten in de voormalige gemeente Rijnwaarden op het niveau van de oude gemeente Zevenaar, door inventariseren, onderzoeken en mogelijk aanwijzen als gemeentelijk monument.

Steeds meer monumentale kerken komen leeg te staan. Samen met de kerken en samenleving ontwikkelen we beleid om te kijken hoe we de kerken toekomstbestendig maken.

Stand van zaken

Rek. 2021

1e VGR

2e VGR

Volgens plan Volgens plan Volgens plan

De archeologische beleidskaart is voor consultatie vrijgegeven. De raad heeft de beleidskaart vastgesteld. Een parapluplan archeologie wordt nu ontwikkeld. Het parapluplan is een bouwsteen voor het omgevingsplan. De kerkenvisie is afgerond. Steeds meer kerken krijgen een nevenbestemming of herbestemming. De opdracht voor een nieuwe beleidsnotitie erfgoed is gereed. Er is veel ruimte voor inbreng van bewoners en ondernemers uit de afzonderlijke kernen. In de meerjarenbegroting 2023-2026 wordt de raad budget gevraagd om de visie te kunnen ontwikkelen. Een uitvoeringsprogramma vloeit voort uit de notitie.

5.4 Vrijtijdseconomie

5.4.6 Uitvoeren beleidsplan vrijetijdseconomie

Jaar realisatie 2030

Door in te zetten op vrijetijdseconomie wilt u een bijdrage leveren aan de volgende ambities:

- een aantrekkelijker woon- en vestigingslocatie
- meer werkgelegenheid

Om deze ambities te bereiken heeft u de volgende doelstellingen geformuleerd:

1. meer tevreden inwoners over de mogelijkheden voor vrijetijd
2. een toename van bestedingen door toeristen en recreanten
3. meer tevreden toeristisch-recreatieve ondernemers over het ondernemersklimaat
4. toename van het aantal dagtoeristen
5. groei van het aantal overnachtingen

Dit gaan wij realiseren door werkzaamheden uit te voeren binnen de volgende taakvelden:

- a. toeristische infrastructuur (paden, routes, bewegwijzering)
- b. ontwikkeling van aanbod voor dag- en verblijfsrecreatie
- c. samenwerking en kwalitatief & innovatief ondernemerschap
- d. marketing, informeren & inspireren
- e. doeltreffend beleid

Stand van zaken

Rek. 2021 1e VGR 2e VGR

Volgens plan Volgens plan Volgens plan

- a. Toeristische infrastructuur (paden, routes, bewegwijzering):

Op het gebied van wandelinfrastructuur zijn wij nog bezig met de klompenpaden Pannerdensche Waard, Giesbeek en het kinderklompenpad in Giesbeek. De toeristische bewegwijzering is in het kader van het herstelplan vernieuwd en ondernemers zijn benaderd voor eventuele deelname. Verouderde bewegwijzering is verwijderd. Het project 'toevoegen voorzieningen in de openbare ruimte langs toeristische routestructuren' loopt nog.

- b. Ontwikkeling van aanbod voor dag- en verblijfsrecreatie:

In juni 2022 is een grote stap gezet in het project om de Romeinse Limes zichtbaar en/of beleefbaar te maken in Zevenaar: het kunstwerk van de Romeinse baadster prijkt aan de oever van de Bijland. Ook zijn er nieuwe informatiepanelen over de Romeinse geschiedenis geplaatst bij de baadster, verderop aan de Herwense kant en bij de replica van de grafsteen van Marcus Mallius. Na de zomer wordt het Romeinen doeboek opgeleverd en uitgedeeld aan alle leerlingen van de basisscholen in Zevenaar. We hopen dat ook Duiven, Westervoort en Montferland willen aanhaken bij het verspreiden onder de scholen in deze gemeenten. De recente Romeinse opgravingen in Herwen (tempelcomplex) hebben een hoop stof doen opwaaien. We zijn drukdoende om te bezien hoe we met dit wereldwijde nieuws op korte, middellange en lange termijn de Romeinse geschiedenis in Zevenaar (en de Liemers) nog beter op de kaart kunnen zetten, zowel voor bezoekers als de eigen inwoners. Voor de korte termijn is vanuit erfgoed hiervoor budget aangevraagd in deze 2e voortgangsrapportage. Ook in GMR-verband haken wij aan bij het vertellen van het verhaal van de Romeinen in Gelderland, o.a. door deelname aan de begeleidingsgroep van het project 'doelgroepanalyse Romeinen'. Door corona en andere prioriteiten binnen de afdeling ligt het evenementenbeleid nog stil. Naar aanleiding van het onderzoek naar "toeristische potenties linie verhalen de Liemers" wordt al steeds meer ingezet op het

vertellen van de verhalen van de Romeinen én van het water (strategisch belang splitsingspunt van Rijn en Waal, de kraan van Nederland). In de tweede helft van 2022 wordt hier nog steviger op ingezet om partijen te betrekken en zo mogelijk tot een gezamenlijk verhaal (kapstok) te komen.

Het door Rijkswaterstaat gefinancierde project Kijkers langs het Pannerdensch kanaal loopt nog en heeft, o.a. doordat veel aandacht uitging naar de Romeinen, in de 1e helft van 2022 niet zoveel aandacht gekregen. In de 2e helft van dit jaar zal daar verandering in komen. We zijn gestart met een, vanuit het herstelplan gefinancierde, verkenning naar een "Rijnobservatorium" (werktitel). Eind 2022 zal dat onderzoek zijn afgerond en kunnen we beslissen over eventuele vervolgstappen.

Wij nemen deel aan de begeleidingsgroep van het GMR-project 'vitaliteitsonderzoek naar de dag- en verblijfsrecreatieve bedrijven in de regio Arnhem-Nijmegen'.

c. Samenwerking en kwalitatief & innovatief ondernemerschap:

Het proces om (waarschijnlijk) te komen tot een toeristische platform voor de Liemers is nog gaande. Dit heeft een sterke relatie met het punt hieronder over marketing etc.

Het project IVN-cursus "gastheer van het landschap" is gestart en wordt eind dit en begin volgend jaar gegeven.

In GMR-verband nemen wij actief deel aan diverse onderdelen van de ontspannen regio.

d. Marketing, informeren & inspireren:

In navolging van het ontwikkelde merkconcept "Kijk verder in de Liemers", is een van de concrete acties dat sinds 1 juli van dit jaar door de Liemerse Ambassade een marketingmedewerker is aangetrokken die tot eind 2023, en hopelijk ook nog daarna, een belangrijke bijdrage gaat leveren aan toeristisch-recreatieve marketing van de Liemers.

Het onderzoek naar Toekomstgericht Gastheerschap in de Liemers is afgerond. In de 2e helft van 2022 gaan wij verder met het nadenken over en opvolgen van adviezen uit dit rapport. Dit onderwerp komt ook stevig terug in de meerjarenbegroting 2023-2026. Een Liemerse marketingorganisatie en het realiseren van toeristische informatie punten (ook in de FOZ) maken daar onderdeel van uit.

De herziening, op regionaal en subregionaal niveau, van de opdracht aan TVAN (Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen) loopt. Wij nemen deel aan de regionale werkgroepen 'belevingsgebieden IJsselvallei' en 'belevingsgebieden regio Arnhem-Nijmegen'. De bedoeling is dat beide in de loop van 2022 worden afgerond. Die van Arnhem-Nijmegen zal ook moeten leiden tot (keuzes) in hoe we regionaal verder willen met de vermarkting van ons gebied.

e. Doeltreffend beleid:

Vanwege de coronacrisis hebben wij de in 2020 geplande ondernemerspeiling onder toeristisch-recreatieve ondernemers in Zevenaar nog niet uitgezet. We wachten op een goed moment (bijvoorbeeld bij de oprichting van het toeristisch platform de Liemers) om dit alsnog te doen.

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Baten				
Meerjarenbegroting 2022-2025	779	779	779	779
Tot de 1e Voortgangsrapportage 2022	785	578	556	556
Mutaties 1e Voortgangsrapportage 2022	-29	-29	-29	-29
Tot de 2e Voortgangsrapportage 2022	88	15	15	15
Baten tot de 2e Voortgangsrapportage	1.623	1.343	1.320	1.320
Mutaties 2e Voortgangsrapportage				
2. Actualisatie bestaand beleid	88	8	8	8
Bijdrage monumentale gebouwen	8	8	8	8
Tegemoetkomen huurders sportaccommodaties	80	0	0	0
Totaal mutaties baten 2e Voortgangsrapportage	88	8	8	8

Totaal baten t/m de 2e Voortgangsrapportage	1.710	1.351	1.328	1.328
Lasten				
Meerjarenbegroting 2022-2025	8.745	8.579	8.516	8.497
Tot de 1e Voortgangsrapportage 2022	1.434	806	784	784
Mutaties 1e Voortgangsrapportage 2022	13	-26	-6	0
Tot de 2e Voortgangsrapportage 2022	130	59	15	15
Lasten tot de 2e Voortgangsrapportage	10.323	9.418	9.310	9.296
Mutaties 2e Voortgangsrapportage				
1. Autonome ontwikkelingen	7	0	0	0
Renteaanpassingen 2022	3	0	0	0
Stijgende gaskosten	4	0	0	0
2. Actualisatie bestaand beleid	362	649	275	225
Actualisatie bezuiniging vastgoed	205	0	0	0
Actualisatie investeringen bedrijfswagens	-30	-17	-3	-3
Bijdrage monumentale gebouwen	0	0	0	0
Integraal beleidsplan openbare ruimte	200	600	297	247
Kerkenvisie Zevenaar	9	0	0	0
Overname schoorsteen Swanenberg Spijksedijk te Spijk	6	3	3	3
Tegemoetkomen huurders sportaccommodaties	80	0	0	0
Uitvoering beleidsplan vrijetijdseconomie	-85	85	0	0
Vrijval bedragen De Liemers Helemaal Goed en Liemers++	-22	-22	-22	-22
3. Nieuw beleid	115	25	0	0
Incidentele subsidie onderhoud Tolhuys Coormolen in Lobith	15	0	0	0
Publieksbereik tempellocatie Herwen-Hemeling	25	0	0	0
Sportbeleid - toekomstbestendig maken buitensportaccommodaties	75	25	0	0
Totaal lasten 2e Voortgangsrapportage	484	674	275	225
Totaal lasten t/m de 2e Voortgangsrapportage	10.807	10.092	9.584	9.521
Saldo voor bestemming	-9.097	-8.742	-8.256	-8.192
Onttrekkingen				
Meerjarenbegroting 2022-2025	198	150	105	105
Tot de 1e voortgangsrapportage 2022	492	6	6	6
Mutaties 1e voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Tot de 2e voortgangsrapportage 2022	1.343	44	0	0
Mutaties 2e voortgangsrapportage 2022	1.525	600	250	200
Totaal onttrekkingen reserves t/m de 2e VGR	3.558	799	360	310
Toevoegingen				
Meerjarenbegroting 2022-2025	0	0	0	0
Tot de 1e voortgangsrapportage 2022	-73	-166	0	0
Mutaties 1e voortgangsrapportage 2022	-6	-6	0	0
Tot de 2e voortgangsrapportage 2022	-1.387	0	0	0
Mutaties 2e voortgangsrapportage 2022	-1.250	0	0	0
Totaal toevoegingen reserves t/m de 2e VGR	2.716	-172	0	0
Totaal mutaties reserves	842	627	360	310
Saldo na bestemming	-8.255	-8.114	-7.896	-7.882

Toelichting financiële ontwikkelingen

1. Autonome ontwikkelingen

Renteaanpassingen 2022

Wij hebben de omslagrente 2022 aangepast. Door de lagere rente kort geld en de lagere toevoeging (2% over de boekwaarde) aan de verliesvoorziening van de grondexploitaties is een voordeel ontstaan van € 181.000. Deze wijziging is programma overstijgend.

Stijgende gaskosten

Wereldwijde ontwikkelingen leiden, naast hogere brandstofprijzen, tevens tot hogere gaskosten. Aangezien gas werd geleverd via Gazprom hebben we deze overeenkomst vervroegd stopgezet (per 1 oktober 2022). In 2022 hebben we samen met de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen een nieuwe aanbesteding gehouden. We houden er rekening mee dat het gastarief verdubbelt.

Per saldo betekent dit in 2022 dat de gaskosten met € 23.000 stijgen. Dit is een programma overstijgende wijziging (programma 0, 5, 6 en 7). Deze kosten dekken wij uit de stelpost inflatie 2022. Het structurele effect verwerken we in de meerjarenbegroting 2023-2026.

2. Actualisatie bestaand beleid

Actualisatie bezuiniging vastgoed

Op 31 mei 2022 heeft uw college ingestemd met de verkoop van het pand aan de Kerkstraat 16 Zevenaar voor een bedrag van € 550.000. In onze begroting hielden wij rekening met een ander bedrag. De raming van de opbrengsten passen we met deze wijziging aan.

Daarnaast leiden de ontwikkelingen op het vlak van ruimtelijke ordening ertoe dat de verkoop van de locatie Reisenakker 14 en 14a Zevenaar tot nader order wordt uitgesteld. Vermoedelijk zijn de opbrengsten pas in 2024 haalbaar. Zie voor een nadere stand het overzicht bezuiniging vastgoed aan het eind van de monitor bezuiniging.

Tenslotte bleek dat de afschrijvingslasten m.b.t. de locaties Kerkstraat 16 Zevenaar en Reisenakker 14 en 14a Zevenaar abusievelijk verkeerd in onze begroting staan. Dit herstellen wij met deze wijziging.

Deze wijziging raakt meerdere programma's (programma's 0, 5 en 8). Per saldo resulteert dit in 2022 in een voordeel van € 119.000, in 2023 in een voordeel van € 54.000 en in 2024 in een nadeel van € 54.000.

Actualisatie investeringen bedrijfswagens

In 2021 is een aanbesteding gehouden voor het vervangen van meerdere bedrijfsvoertuigen. Door de problemen die ontstaan zijn bij de levering van grondstoffen en halffabricaten verwachten wij dat de levering van deze voertuigen niet eerder zal plaatsvinden dan eind 2022/ begin 2023. Voorzichtigheidshalve hebben wij deze investeringen één jaar later geraamd. Dit leidt tot eenmalige voordelen in 2022 en 2023 van € 115.000, in 2024 van € 6.000 en in 2025 van € 3.000. Deze voordelen zijn programma overstijgend (programma 0, 5 en 7).

Daarnaast hebben wij een nieuwe bedrijfswagen aangeschaft. Deze vervangt ook een voertuig uit een leaseconstructie. Doordat de leasekosten hoger zijn dan de nieuwe kapitaallasten levert dit ook een structureel voordeel op van € 2.000.

Tenslotte verwachten wij dat in 2025 de heftruck aan vervanging toe is. In de begroting was deze vervangingsinvestering nog niet opgenomen. Dit hebben wij met deze wijziging hersteld. Ter dekking hiervan is een ander vervangingsbudget verlaagd. Het gaat hiermee om een budgettair neutrale wijziging.

Bijdrage monumentale gebouwen

Vanuit het rijk ontvangen wij tot en met 2025 een bijdrage voor onze monumentale gebouwen. In 2025 zullen wij deze subsidie voor de volgende periode opnieuw aanvragen. Deze bijdrage leidt de komende vier jaar tot een voordeel van € 7.700.

Integraal beleidsplan openbare ruimte

Het integraal beleidsplan openbare ruimte (IBOR) bevat de doelstellingen van de gemeente Zevenaar voor

het beheer, onderhoud en vervanging van de openbare ruimte voor de komende tien jaar. We streven naar een aantrekkelijke en uitnodigende buitenruimte waar mensen elkaar ontmoeten, kinderen kunnen spelen en men kan sporten/bewegen. Daarnaast houden wij in het onderhoud rekening met biodiversiteit, duurzaamheid en circulariteit, zodat we inspelen op de gevolgen van klimaatverandering. Daarvoor is het noodzakelijk dat de basis op orde is. Dit betekent uitgaande van het areaal in 2022 dat er voldoende budget moet zijn voor het uitvoeren van regulier en groot onderhoud en het plegen van vervangingsinvesteringen. De plannen leggen wij in de raadsvergadering van 19 oktober 2022 uitgebreid aan u voor.

De wijzigingen in de budgetten hebben wij voor het jaar 2022 gebaseerd op IBOR en het bijbehorende raadsvoorstel. De wijzigingen voor de jaren daarna zijn opgenomen in de meerjarenbegroting 2023-2026.

De investeringen voor 2022 hebben we, in afwijking met IBOR, verdeeld over 2022 en 2023. Hier hebben we voor gekozen omdat de middelen relatief laat in het jaar beschikbaar komen, waardoor we deze niet in het huidige jaar besteed hebben. Dit is tevens de reden dat we de reguliere onderhoudsbudgetten en ambities exploitatie in 2022 niet verhoogd hebben.

De groot onderhoudsbudgetten hebben we in lijn met IBOR in 2022 verhoogd. Daarnaast hebben we het voordeel op de afschrijvingslasten vanwege de verhoging van de afschrijvingstermijn van wegen en civiele kunstwerken in 2022 toegevoegd. Deze wijzigingen leiden tot een stijging van de kosten van € 450.000. Deze dekken wij uit de stelpost groei.

Tenslotte blijkt uit IBOR dat in het verleden onderhoudsachterstanden zijn ontstaan bij groen en wegen. Om deze in te halen onttrekken wij eenmalig € 2.250.000 uit de algemene reserve.

Kerkenvisie Zevenaar

In de septembercirculaire 2020 is € 25.000 beschikbaar gesteld voor het opstellen van een kerkenvisie. Dit bedrag is in 2020 ook door u beschikbaar gesteld. Bij de jaarrekening 2020 is abusievelijk het restantbedrag ten gunste van het jaarresultaat gebracht. Onlangs is de derde en laatste termijn betaald: € 9.000. Dit bedrag ramen wij alsnog.

Overname schoorsteen Swanenberg Spijksedijk te Spijk

Het college van de voormalige gemeente Rijnwaarden heeft in 2014 het besluit genomen dat de schoorsteen Swanenberg aan de Spijksedijk om niet wordt overgenomen van de huidige eigenaar. De juridische overnamekosten ramen wij € 6.000. Voor de onderhoudskosten ramen wij vanaf 2023 € 3.000 structureel.

Tegemoetkomen huurders sportaccommodaties

Tijdens de laatste lockdown (periode 1 november 2021 t/m 31 januari 2022) konden verenigingen geen gebruik maken van de in ons beheer zijnde sportaccommodaties. Hiervoor is als compensatie een vergoeding voor de huurkosten verstrekt. Voor vergoeding van de kosten is een specifieke uitkering aangevraagd en ontvangen van het rijk.

Uitvoering beleidsplan vrijetijdseconomie

Voor de uitvoering van het beleidskader vrijetijdseconomie heeft u een totaalbedrag van € 100.000 beschikbaar gesteld voor de jaren 2020-2023. Voor 2022 is nog € 85.000 beschikbaar. Het proces om te komen tot een marketingplan voor de Liemers en de oprichting van het Toeristisch Platform de Liemers kost veel tijd. Hierbij zijn wij van veel factoren afhankelijk. Ook hebben we te maken met beperkte capaciteit. Wij stellen voor om € 85.000 door te schuiven naar 2023.

Vrijval bedragen De Liemers Helemaal Goed en Liemers++

De Liemers Helemaal Goed en Liemers++ zijn per 1 januari 2022 opgegaan in de Liemerse Ambassade. De bijdragen aan de afzonderlijke organisaties, zoals nu in de begroting opgenomen, komen per 1 januari 2022 te vervallen. In totaal gaat het om een bedrag van € 40.000 (€ 18.000 programma 3 en € 22.000 programma 5).

3. Nieuw beleid

Incidentele subsidie onderhoud Tolhuys Coormolen in Lobith

De stichting "Vrienden van de Lobithse molen" beheert sinds haar restauratie in 1996 de molen. De afgelopen

jaren heeft de stichting, mede door veranderende subsidieregelingen, ingeteerd op haar reserves en kampt zij met een tekort. Hierdoor is goed onderhoud niet mogelijk en daarmee dreigt het voortbestaan van de molen in gevaar te komen. Wij stellen voor om eenmalig een subsidie van € 15.000 voor onderhoud te verstrekken voor de periode tot en met 2025 en gezamenlijk op zoek te gaan naar een structurele oplossing.

Publieksbereik tempellocatie Herwen-Hemeling

Het college van B&W heeft zich begin mei uitgesproken om een financiële bijdrage te leveren in verband met de opgraving van de tempellocatie Herwen-Hemeling. Wij stellen voor om nog dit jaar € 25.000 beschikbaar te stellen voor publieksbereik. Hiervoor wordt het volgende gerealiseerd:

- in het najaar 2022 een tijdelijke tentoonstelling in het Liemers museum van objecten van de tempellocatie. Voor de extra kosten van het museum voor transport, verzekering en extra klimaatbeheersingsvitrines wordt budget gevraagd.
 - een permanente Limes tentoonstelling in het Liemers museum waar objecten van de tempellocatie aan toegevoegd worden. Start december 2022 - gereed 2023. Voor de extra kosten van het museum voor ontwerp en uitvoering wordt budget gevraagd.
 - budget voor het museum om een lezing in de cultuurfabriek te organiseren over de tempellocatie.
 - budget voor interviews, een filmpje, vlogs en krantenartikelen om inwoners en publiek te kunnen informeren over en betrekken bij het onderzoek dat na de opgraving van start gaat.
- Bovenstaande biedt een mooi uitgangspunt om ook de komende jaren informatie te geven over allerlei deelonderzoeken en zo inwoners en publiek betrokken te houden. De puzzelstukjes moeten gelegd worden en wellicht kunnen inwoners en publiek daarbij helpen. De samenwerking wordt gezocht met RAAP en de projectleiders van de opgraving.

Sportbeleid - toekomstbestendig maken buitensportaccommodaties

Voor de uitwerking, samen met de verenigingen, van de vernieuwing van accommodaties (organisatie/locatiekeuze/planvorming) is externe inhuur nodig voor de procesbegeleiding. In totaal verwachten wij € 100.000 aan kosten, waarvan € 75.000 in 2022 en € 25.000 in 2023.

Toelichting mutaties reserves

2. Actualisatie bestaand beleid

Actualisatie afschrijvingsreserves i.v.m. fasering investeringen

Door fasering van de voorgenomen investeringen in de jaarrekening 2021 en begroting 2022 worden de ramingen qua afschrijving uit de afschrijvingsreserves geactualiseerd en aangepast.

Integraal beleidsplan openbare ruimte

Het integraal beleidsplan openbare ruimte (IBOR) bevat de doelstellingen van de gemeente Zevenaar voor het beheer, onderhoud en vervanging van de openbare ruimte voor de komende tien jaar. We streven naar een aantrekkelijke en uitnodigende buitenruimte waar mensen elkaar ontmoeten, kinderen kunnen spelen en men kan sporten/bewegen. Daarnaast houden wij in het onderhoud rekening met biodiversiteit, duurzaamheid en circulariteit, zodat we inspelen op de gevolgen van klimaatverandering. Daarvoor is het noodzakelijk dat de basis op orde is. Dit betekent uitgaande van het areaal in 2022 dat er voldoende budget moet zijn voor het uitvoeren van regulier en groot onderhoud en het plegen van vervangingsinvesteringen. De plannen leggen wij in de raadsvergadering van 19 oktober 2022 uitgebreid aan u voor.

De wijzigingen in de budgetten hebben wij voor het jaar 2022 gebaseerd op IBOR en het bijbehorende raadsvoorstel. De wijzigingen voor de jaren daarna zijn opgenomen in de meerjarenbegroting 2023-2026.

De investeringen voor 2022 hebben we, in afwijking met IBOR, verdeeld over 2022 en 2023. Hier hebben we voor gekozen omdat de middelen relatief laat in het jaar beschikbaar komen, waardoor we deze niet in het huidige jaar besteed hebben. Dit is tevens de reden dat we de reguliere onderhoudsbudgetten en ambities exploitatie in 2022 niet verhoogd hebben.

De groot onderhoudsbudgetten hebben we in lijn met IBOR in 2022 verhoogd. Daarnaast hebben we het voordeel op de afschrijvingslasten vanwege de verhoging van de afschrijvingstermijn van wegen en civiele

kunstwerken in 2022 toegevoegd. Deze wijzigingen leiden tot een stijging van de kosten van € 450.000. Deze dekken wij uit de stelpost groei.

Tenslotte blijkt uit IBOR dat in het verleden onderhoudsachterstanden zijn ontstaan bij groen en wegen. Om deze in te halen onttrekken wij eenmalig € 2.250.000 uit de algemene reserve.

6. SOCIAAL DOMEIN

ALGEMEEN

Omschrijving

Dit programma gaat over de beleidsvelden maatschappelijke ontwikkeling, jeugd, arbeidsparticipatie, leefbaarheid en wijkgericht werken, vrijwilligers- en mantelzorgbeleid. Samen vormen deze beleidsvelden het Sociaal Domein. Hier rekenen we ook natuur- en milieueducatie toe. Voor het realiseren van de opgaven in het Sociaal Domein nemen we ook onderdelen uit de beleidsvelden sport, cultuur, veiligheid, ruimtelijke ordening en volkshuisvesting, gezondheid en onderwijs mee die bij andere programma's zijn ondergebracht. Begin 2020 is de Beleidsvisie Sociaal Domein 2020-2023 vastgesteld. Dit is een visie op hoofdlijnen voor het brede Sociaal Domein. We werken aan een samenhangend en integraal beleid. Hierbij sluiten we aan op de beleavingswereld van de Zevenaarse inwoners en op de sociale structuren in onze gemeente. De visie draagt bij aan het realiseren van de ambities en doelstellingen binnen het sociaal domein.

Hierbij gelden de volgende randvoorwaarden: financiële beheersbaarheid, goed opdrachtgever-opdrachtnemerschap en datagestuurd werken.

De ambities voor het sociaal domein zijn: we doen (alleen) wat nodig is; eer inwoners in Zevenaar leven in een (sociaal) veilige omgeving; meer inwoners doen zo zelfstandig mogelijk mee aan de maatschappij.

We houden bij de beleidsontwikkeling en uitvoering de volgende principes in acht:

- Rechtszekerheid – we doen wat nodig is
- Primaire levensbehoefte – eigen verantwoordelijkheid
- Positieve gezondheid – samen verantwoordelijk
- Integrale benadering – de mens staat centraal
- Van en voor inwoners – inclusieve samenleving
- Participatie – netwerk samenleving
- Regionale samenwerking – slim volgen in de basis en voorop lopen waar nodig

Wat willen we?

Wij willen de kansen en mogelijkheden van (kwetsbare) inwoners vergroten.

Ontwikkelingen

Algemene ontwikkelingen

We worden momenteel geconfronteerd met een krappe arbeidsmarkt. Niet alleen zorgaanbieders hebben moeite om voldoende gekwalificeerd personeel te werven en vast te houden. Ook in onze eigen organisatie merken we inmiddels de gevolgen. Onze inwoners merken al dat we momenteel niet alle zorgvragen adequaat kunnen behandelen. Maar ook het afgeven van een indicatie biedt momenteel geen garantie dat de inwoner de hulp ook daadwerkelijk direct ontvangt. Ook onze zorgaanbieders kampen met personeelstekort en hanteren soms wachtlijsten.

In de eerste plaats zorgen we dat onze informatievoorziening hierover op orde is. Inwoners die zich met een zorgvraag bij ons melden, of die ten gevolge van personeelstekorten te maken krijgen met aangepaste zorg, moeten weten waar ze aan toe zijn. Hierin trekken wij samen op met onze zorgaanbieders.

De achterstanden bij de toegang willen wij snel inlopen en terugbrengen naar het normale niveau, zodat iedere hulpvraag binnen de wettelijke termijn afgehandeld wordt. Daarom huren we tijdelijk meer personeel in. Dit doen we door herindicaties door een extern bureau uit te laten voeren. Onze eigen consultants kunnen zich daardoor focussen op reguliere aanvragen.

Ontwikkelingen organisatie

Door opeenvolgende veranderingen als de herindeling, het BDO onderzoek en de coronaperiode, is onvoldoende bekeken of de formatie van onze organisatie op het sociaal domein nog voldeed. De vraag naar zorg vanuit onze inwoner is in deze periode echter toegenomen. Met name het Wmo abonnementstarief en de huidige systematiek van de jeugdzorg (onder meer de aanbod gerichte markt) maken dat inwoners vaker een beroep op ons doen. De organisatie heeft de afgelopen jaren dan ook veel consultants jeugd en Wmo ingehuurd om te helpen bij het bedienen van onze inwoners. Daarbij is verzuimd inzichtelijk te maken of de behoefte aan deze inhuur gerelateerd was aan incidentele werkzaamheden, of dat er sprake was van een structurele formatie vraag.

Wij willen transparant zijn over de kosten van het sociaal domein. Een structurele capaciteitsvraag met incidentele middelen afdekken geeft ons inziens geen duidelijk beeld. Bovendien willen wij zoveel mogelijk af van het steeds opnieuw verdwijnen van expertise en collectief geheugen, wat ontstaat als het percentage inhuur te groot is. De onrust en druk die dit voor vaste medewerkers – maar ook onze inwoners – met zich meebrengt, beïnvloedt de prestaties van onze organisatie. In de relatie met onze zorgaanbieders dragen vaste aanspreekpunten bovendien bij aan een goede samenwerking en onderling vertrouwen. Daarom hechten wij veel waarde aan een stabiel team van consultants. Om dit te ondersteunen willen we ons richten op vaste formatie. Daarnaast zien we ook een noodzaak om de formatie uit te breiden. In deze voortgangsrapportage gaan we nog uit van de inzet van inhuur voor 2022. In de meerjarenbegroting 2023-2026 vindt u een voorstel om de formatie en het daarbij behorende budget structureel te verhogen.

Versterken voorliggend veld

Normaliseren van zorgvragen wordt duidelijk een opgave. Welke ondersteuning is echt nodig en welke ondersteuning kan ook in het voorveld, netwerk en op eigen kracht worden opgelost? Wij willen kritischer kijken naar wat de beste ondersteuning is.

Voorwaarde is dan wel dat er voor onze inwoners een goed voorliggend veld beschikbaar is. Ook hier zien wij een opgave. Door meer te investeren in de opbouw van sociale netwerken van inwoners en daarnaast de voorliggende -en preventieve voorzieningen te versterken, willen we de instroom in zorg de komende jaren verlagen en een snellere uitstroom uit zorg bevorderen.

Deze interventie kan van invloed zijn op eerder ingezette bezuinigingen op voorliggende voorzieningen. We zullen op korte termijn moeten investeren om op langere termijn de vruchten te plukken.

Ontwikkelingen Jeugd

Het rijk en de VNG werken samen met betrokken partijen aan een hervormingsagenda jeugd die zich richt op een beter en beheersbaar jeugdstelsel. Zevenaar heeft zelf een koers bepaald met het beleidsplan jeugd, Wmo en participatie. Daar houden we aan vast. Wat deze hervormingsagenda voor ons gaat betekenen is nog niet bekend. Daar zal in 2023 meer duidelijkheid over komen.

De regionale samenwerking rondom jeugdzorg bestaat uit een aantal gezamenlijke projecten. Die richten zich onder andere op jeugdzorg met verblijf en complexe scheidingen. Er is een regionale begroting opgesteld, waarbij de kosten over alle gemeenten verdeeld worden. Daarnaast zien we over alle vormen van jeugdhulp de wachtlijsten oplopen. Er is veel verloop van personeel bij de zorgaanbieders en het is moeilijk om aan goed personeel te komen.

Ontwikkelingen Inburgering

Er is landelijk een enorme druk op de asielketen en het rijk vraagt van de gemeenten om asielzoekers op te vangen en versneld statushouders te huisvesten. Het rijk heeft een wet in voorbereiding die gemeenten verplicht om asielzoekers en statushouders op te vangen. Naar verwachting treedt deze wet in 2023 in werking. Het verzoek aan de gemeenten en de nieuwe wetsvoorbereiding legt een grote druk op de gemeente om voor een humane opvang te zorgen. Dit vraagt ook het nodige van de gemeentelijke (uitvoerings-)capaciteit.

Ontwikkelingen vluchtelingen Oekraïne

Door de oorlog in Oekraïne is een grote vluchtelingenstroom op gang gekomen. De vluchtelingen uit Oekraïne vallen onder een tijdelijke beschermingsmaatregel. Daarmee hebben zij toegang tot gezondheidszorg, huisvesting, werk, inkomen en onderwijs. In de gemeente woont een aantal vluchtelingen uit Oekraïne. Zij zijn gehuisvest bij particulieren of wonen in gemeentelijke opvanglocaties. In verband met de voortdurende oorlog is de verwachting dat de gemeente meer locaties moet openen om mensen op een humane wijze op te vangen en hen in staat te stellen om, ondanks de omstandigheden, een zo zelfredzaam en zelfstandig mogelijk leven te leiden. De opvang van de vluchtelingen vraagt veel van de gemeentelijke inzet en capaciteit. Door het rijk worden de kosten van de opvang van deze vluchtelingen vergoed.

Uitvoeren breed offensief

Het wetsvoorstel "Uitvoeren breed offensief" is op 5 juli 2022 door de Tweede Kamer aangenomen. Dit wetsvoorstel is onderdeel van een breed offensief om mensen met een arbeidsbeperking aan het werk te helpen en te houden. Het gaat hierbij om mensen met een beperking die niet zelfstandig het wettelijk minimumloon kunnen verdienen. Het betreft mensen die onder de Participatiewet of de Wajong vallen. Het voorstel bevat een groot aantal wijzigingen om: a. het proces van werk vinden en behouden eenvoudiger en

makkelijker te maken voor werkgevers en werkzoekenden, b. het werken aantrekkelijker te maken voor mensen met beperkingen, en c. bij te dragen aan duurzaam werk voor arbeidsbeperkten. Het kabinet wil het wetsvoorstel graag per 1 januari 2023 invoeren. In het wetsvoorstel is ook de wijziging van de kostendelers norm opgenomen. Bij de kostendelers norm telt nu het aantal huisgenoten vanaf 21 jaar mee voor de hoogte van iemands bijstandsuitkering. Het kabinet wil dit wijzigen naar 27 jaar.

Ontwikkelingen minimabeleid

De minister heeft de kamer per brief (12/7/2022) aangegeven wat haar doelstellingen voor komende regeerperiode worden. De overkoepelende ambitie om te streven naar bestaanszekerheid vertaalt het kabinet naar drie kwantitatieve doelstellingen voor de aanpak geldzorgen, armoede en schulden:

- Een halvering van het aantal mensen in armoede in 2030 (t.o.v. 2015).
- Een halvering van het aantal kinderen dat in armoede opgroeit in 2025 (t.o.v. 2015).
- Een halvering van het aantal huishoudens met problematische schulden in 2030.

Dit draagt bij aan de doelstelling om het aantal mensen in armoede te halveren.

Gelet op de bijzondere rol die gemeenten hebben bij het dichterbij brengen van de doelstellingen, zijn het kabinet, de VNG en Divosa voornemens om lange termijn afspraken te maken over het gezamenlijk streven naar het borgen van bestaanszekerheid. De komende periode vindt overleg plaats over de reikwijdte van de afspraken en het proces daar naartoe.

Energietoeslag

De gemeente heeft de opdracht om een energietoeslag te verstrekken aan huishoudens met een inkomen tot 120% van de bijstandsnorm. Gemeente Zevenaar heeft 2.400 huishoudens die aan boven genoemd criteria voldoen. Half augustus hebben we rond de 1.800 inwoners een toeslag verstrekt.

Verhoging energietoeslag

We krijgen daarnaast nog middelen om een extra verhoging van 500 euro toe te passen. De uitvoeringskosten bedragen 10% van hetgeen we krijgen om aan toeslagen te verstrekken.

Energiearmoede (middelen zijn bij RO)

Vanuit het rijk hebben we middelen ontvangen om in te zetten om inwoners met energiearmoede te ondersteunen. Hierbij is het wenselijk om flankerend beleid te maken op het gebied van witgoed in de bijzondere bijstand. Daarnaast wordt onderzocht of het mogelijk is om middelen vanuit het herstelplan voor instapbanen (€ 100.000) aan te wenden om energiecoaches uit de bijstand op te leiden en te betalen (vrijwilligersvergoeding).

Ontwikkelingen schuldhulpverlening

In de brief van de minister worden een aantal zaken benoemd waar middelen voor schuldhulpverlening naar toe gaan. Het kabinet stimuleert de inzet van saneringskredieten en reserveert daarvoor in totaal € 30 miljoen voor de komende jaren. In geval ingezet wordt op saneringskredieten is er meer inzet nodig op begeleiding en nazorg. Er wordt een waarborgfonds opgericht om gemeenten de zekerheid te geven dat de leningen terug komen. Door het waarborgfonds saneringskredieten kunnen alle gemeenten saneringskredieten aanbieden, ook aan jongeren en zelfstandigen.

In overleg met gemeenten worden extra middelen beschikbaar gesteld om schuldhulpverlening aan zelfstandigen te verbeteren en wordt de toegang van zelfstandigen tot saneringskredieten vereenvoudigd.

Middelen voor intensivering vroegsignalering.

Vroegsignalering van schulden kan intensiever door meer signalen over betalingsachterstanden uit te wisselen en door vaker met huisbezoeken en telefoneren contact met inwoners te zoeken. De monitoringcijfers over 2021 laten zien dat honderdduizenden huishoudens hulp aangeboden krijgen. Huisbezoeken en bellen leiden het vaakst tot contact. Deze werkwijzen worden nu bij meer dan 60% van de contactpogingen ingezet. Dat kan meer. Daar wil het kabinet in overleg met gemeenten structurele financiering voor beschikbaar maken.

WAT WILLEN WE?

6.1 Structuurversterking (overkoepelend) incl. toegang

Het versterken van de sociale structuur én de 'basis op orde' in onze gemeente. Het gaat hier om het geheel van inwoners, organisaties, diensten en voorzieningen. De essentie is de samenhang tussen de mensen te versterken, de leefbaarheid te vergroten en de participatie in de stad, dorpen en wijken te bevorderen. Wij versterken deze structuur onder andere door inwoners en organisaties te faciliteren bij initiatieven, hen daarbij te ondersteunen en te positioneren. Daarbij investeren we in ontmoeting dichtbij onze inwoners en maatschappelijke partners. Als regisseur stellen wij ons actief op om verbindingen te initiëren en te stimuleren. Het gaat tot slot ook om grip op de kosten en flexibiliteit ten aanzien van inkoop en verantwoording binnen het sociaal domein te versterken.

6.2 Jeugd en maatschappelijke ondersteuning

We gaan op het gebied van jeugd en maatschappelijke ondersteuning uit van de kracht van de samenleving en sluiten aan bij de leefwereld van inwoners en gezinnen. Onze activiteiten zijn erop gericht de inwoners in hun kracht te zetten en de samenleving actiever te maken. Hierbij houden we oog voor kwetsbaarheid, vergrijzing en voor jeugd en gezin. Daarbij zijn we gericht op het verminderen van de kosten van jeugdhulp en maatschappelijke ondersteuning.

6.3 (Arbeids)Participatie

Wij willen de zelfredzaamheid van onze inwoners, de sociale cohesie en de lokale economie bevorderen. Daarom streven wij naar een inclusieve arbeidsmarkt. Een arbeidsmarkt waaraan alle inwoners zo zelfstandig mogelijk kunnen deelnemen, ongeacht leeftijd, achtergrond of arbeidshandicap. Inwoners die minder zelfredzaam zijn, ondersteunen wij door middel van verschillende voorzieningen.

WAT DOEN WE?

Naam activiteit	Jaar realisatie	Status 2021	Status 1e VGR	Status 2e VGR
6.1.1 Stimuleren en faciliteren initiatieven in de samenleving	2022			
6.1.2 Versterken samenwerking met en tussen maatschappelijke partners (zoals Caleidoz)	2022			
6.1.3 Vergroten toegankelijkheid informatie, advies, ondersteuning en zorg	2022			
6.1.4 Vergroten grip op kosten	2022			
6.1.5 Versterken tellen, luisteren en vertellen om ontwikkelingen in het sociaal domein te volgen	2022			
6.2.1 Inkoop zorg en ondersteuning Jeugd en Wmo	2022			
6.2.3 Versterken samenwerking tussen zorg en veiligheid	2020			
6.2.4 Ondersteunen mantelzorgers	2021			
6.2.6 Uitvoeringsagenda Wmo en Jeugd	2023			
6.3.1 Begeleiden mensen naar werk	2024			
6.3.3 Inburgeringsbeleid	2022			
6.3.6 Stimuleren dat meer inwoners die op het bestaansminimum leven aan het werk gaan (Armoedebelief)	2023			
6.3.7 Verminderen van sociale uitsluiting door armoede	2023			
6.3.8 Sneller signaleren van schulden	2023			
6.3.9 Verhogen financiële zelfredzaamheid van inwoners met schulden	2023			

6.1 Structuurversterking (overkoepelend) incl. toegang

6.1.1 Stimuleren en faciliteren initiatieven in de samenleving

Jaar realisatie 2022

Wij dagen onze inwoners, ondernemers en maatschappelijk middenveld uit om zelf met goede ideeën te komen en te participeren bij beleidsvorming. Wij organiseren hiervoor rondetafelgesprekken. Wij gaan het zelf organiserend vermogen en de denkkraft in de stad, wijken en dorpen optimaliseren. Uitgangspunten die we hierbij hanteren zijn: bewoners als eerste aan zet, gelijkwaardige partners, alleen op verzoek, 'ja en' cultuur, benut wat er is, olievlek en gewoon doen. Deze uitgangspunten passen we toe in het krachtlokaal: hét Zevenaarse platform voor inwonersinitiatieven. Het burgerbudget maakt het mogelijk om samen met de inwoners projecten op te pakken en te realiseren. Deze activiteit is verbonden met activiteiten in het kader van burgerparticipatie en leefbaarheid in programma o.

Stand van zaken

Rek. 2021

1e VGR

2e VGR

Volgens plan

Volgens plan

Volgens plan

In 2020 is vanuit een bestemmingsreserve een bedrag van € 150.000, te besteden t/m 2023, beschikbaar gesteld voor DoeDuiten. Met deze subsidieregeling is het mogelijk om inwonersinitiatieven een duwtje in de rug te geven.

6.1.2 Versterken samenwerking met en tussen maatschappelijke partners (zoals Caleidoz)

Jaar realisatie 2022

Voor het realiseren van de structuurversterking in het sociaal domein is een goede samenwerking met maatschappelijke partners relevant. Caleidoz is als lokale welzijnsorganisatie een belangrijke partner. Met Caleidoz komen we tot een opzet voor de toekomst van het welzijnswerk in onze gemeente.

Stand van zaken

Rek. 2021

1e VGR

2e VGR

Volgens plan

Volgens plan

Volgens plan

In 2022 vindt regelmatig overleg plaats met Caleidoz over de uitvoering van welzijnsactiviteiten, passend bij de actuele ontwikkelingen, thema's en vraagstukken. Dit is ook gerelateerd aan de door u vastgestelde beleidsvisie sociaal domein 2020-2023 en het Beleidsplan Jeugdwet, Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo) en Participatiewet 2020-2023.

Caleidoz en andere maatschappelijke partners werken samen aan activiteiten, zoals het Financieel Trefpunt, en werken samen in netwerken rondom thema's zoals eenzaamheid en dementie.

Zie voor meer informatie over de aanpak van jeugdgezondheid bij programma 7, Volksgezondheid en duurzaamheid. Zie voor meer informatie over de aanpak binnen het onderwijs programma 4, Onderwijs.

6.1.3 Vergroten toegankelijkheid informatie, advies, ondersteuning en zorg

Jaar realisatie 2022

Het voeren van eigen regie door inwoners staat of valt met de toegankelijkheid van informatie, advies, ondersteuning en zorg. Wij stellen daarom alles in het werk om ervoor te zorgen dat iemand die iets nodig heeft de kortste en snelste weg weet te vinden. Of iemand nu het adres van de lokale voetbalclub zoekt of acuut intensieve zorg nodig heeft, de weg naar het antwoord moet snel gevonden worden, zonder omwegen of onnodig oponthoud. Dit vraagt om een slimme inrichting van het hele veld en om adequate informatie hierover voor iedereen die dit aangaat.

Stand van zaken

Rek. 2021

1e VGR

2e VGR

Volgens plan

Volgens plan

Volgens plan

Wij stellen alles in het werk om ervoor te zorgen dat iemand die iets nodig heeft de kortste en snelste weg weet te vinden.

De ontsluiting van de sociale kaart App Wegwijs in Zevenaar is gereed. Eind 2022 starten we met het communicatietraject hiervoor.

6.1.4 Vergroten grip op kosten

Jaar realisatie 2022

Meer grip op financiën is essentieel om goed in te (kunnen) spelen op (toenemende) ondersteunings- en zorgvragen. Tegelijkertijd is er de wens om in de aanpak meer flexibiliteit in te bouwen om bijvoorbeeld (tijdelijke) initiatieven te honoreren en om budget te reserveren voor de inzet van subsidies en innovatie. Ook is het wenselijk om de verschuiving te realiseren van individuele maatwerkvoorzieningen naar algemene voorzieningen, waarbij we meer preventief en domeinoverstijgend te werk gaan: jeugd, maatschappelijke ontwikkeling, participatie en onderwijs.

Stand van zaken

Rek. 2021	1e VGR	2e VGR
Volgens plan	Volgens plan	Niet volgens plan

We gaan door op de ingeslagen weg die uw gemeenteraad is ingeslagen met het Beleidskader Jeugdwet, Wmo en Participatie. Er is een aantal effecten die een grote invloed hebben op de kosten. Het personeelstekort binnen de zorgketen, blijvende stijging van het aantal zorgvragen, maar ook de complexiteit daarvan. Deze ontwikkelingen vragen om een gezamenlijke aanpak tussen gemeente, zorgaanbieders, voorliggend veld en andere betrokken partijen.

Daarbij hebben we de afgelopen jaren veel consultants ingehuurd om ons te helpen bij het bedienen van onze inwoners. Door ontwikkelingen als de herindeling en corona was het niet inzichtelijk of de behoefte aan tijdelijke expertise gerelateerd was aan deze ontwikkelingen of dat het een structurele formatievraag is. Hierdoor is deze tijdelijke inhuur nooit omgezet naar vaste formatie. Aan een onafhankelijk adviseur is gevraagd om een berekening te maken van het aantal consultants dat nodig is om uitvoering te geven aan ons dienstverleningsmodel. Uit deze berekening blijkt dat het aantal vaste medewerkers verdubbeld moet worden. We willen dus stoppen met de inzet van incidentele middelen voor personeel en stellen u voor deze middelen structureel beschikbaar te stellen. In deze voortgangsrapportage gaan we nog uit van de inzet van inhuur voor 2022. In de meerjarenbegroting 2023-2026 vindt u een voorstel om de formatie en het daarbij behorende budget structureel te verhogen.

We hebben als status 'Niet volgens plan' (oranje) vermeld ondanks de forse bijraming van zowel formatieve budgetten als zorgkosten. De status is niet rood gemarkeerd omdat we wel een realistische inschatting kunnen maken van de te verwachten kosten.

Voorstel raad

Kennisnemen van de gevraagde financiële bijstellingen in de 2e voortgangsrapportage 2022 en de meerjarenbegroting 2023-2026.

6.1.5 Versterken tellen, luisteren en vertellen om ontwikkelingen in het sociaal domein te volgen

Jaar realisatie 2022

Om de ontwikkelingen in het sociaal domein te volgen, bij te sturen en te delen is het belangrijk om een instrumentarium te ontwikkelen om te monitoren. Het gaat hierbij onder andere om verhalen van inwoners, cliëntervaringen en kwantitatieve informatie.

Stand van zaken

Rek. 2021	1e VGR	2e VGR
Volgens plan	Volgens plan	Volgens plan

In 2021 hebben we op projectmatige basis dashboards voor het sociaal domein ontwikkeld. We hebben hierbij rekening gehouden met het waarborgen van privacy, datakwaliteit, verhogen van datageletterdheid bij eindgebruikers, juiste toepassing van techniek en optimalisatie van processen. De dashboards moeten nog verder ontwikkeld worden. Dit zal in 2022 maar ook in 2023 verder vorm krijgen.

6.2 Jeugd en maatschappelijke ondersteuning

6.2.1 Inkoop zorg en ondersteuning Jeugd en Wmo

Jaar realisatie 2022

Jeugdhulp en Wmo zorg- en ondersteuningstrajecten (maatwerkvoorzieningen) zijn via de modulaire gemeenschappelijke regeling, module inkoop (MGR) en inkoop op bovenregionale- en landelijk schaal ingekocht. We zoeken hierbij continu naar mogelijkheden om de kosten te beheersen. Ook voor de komende periode is dit gezien de grote omvang in relatie tot de gemeentebegroting een belangrijk speerpunt.

Stand van zaken

Rek. 2021	1e VGR	2e VGR
Volgens plan	Volgens plan	Volgens plan

De jaarplanning 2023 voor de regio Centraal Gelderland rondom samenwerking op het organiseren van jeugdzorg is bijna gereed. Zo starten we dit jaar nog met de nieuwe aanbesteding voor jeugdhulp verblijf. Dit moet zomer 2023 afgerond zijn. Ook zal in 2023 duidelijk worden wat de consequenties zijn van de hervormingsagenda jeugdzorg en wat dat voor de inkoop en organisatie betekent.

Het lokale contractmanagement richt zich voornamelijk op de voor Zevenaar belangrijkste partners, qua kwaliteit en omvang.

6.2.3 Versterken samenwerking tussen zorg en veiligheid

Jaar realisatie 2020

Zorg en veiligheid liggen in de aanpak vaak in elkaars verlengde. Om goede ondersteuning en zorg tot stand te brengen en te handelen in het belang van de veiligheid en leefbaarheid, moeten (zorg)professionals goed samenwerken met hun veiligheidspartners. Ook is de ontwikkeling van een preventieve aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling in samenwerking met de lokale toegang en zorg- en maatschappelijke partners belangrijk.

Stand van zaken

Rek. 2021	1e VGR	2e VGR
Volgens plan	Volgens plan	Volgens plan

Voor 2022 en 2023 staan de volgende acties gepland:

- Met betrekking tot de toekomsttuinen is besloten dat we daar in 2022 geen mensen voor vrij kunnen maken om een bijdrage te leveren.
- De nieuwe aanmeldroute voor kinderschermingszaken is inmiddels gestart. Ook doen zich wat kinderziektes voor, maar die worden in regionaal verband gemonitord en aangepakt.
- Samen Veilig Zevenaar voeren we ook verder uit. Inmiddels zijn er twee medewerkers gecertificeerde aandachtsfunctionarissen huiselijk geweld en kindermishandeling.

6.2.4 Ondersteunen mantelzorgers

Jaar realisatie 2021

Wij zetten in op waardering en ondersteuning van mantelzorgers door het aanbieden van voorzieningen die de zorg van mantelzorgers moeten verlichten. Voor 2021 gaan we hiertoe activiteiten doorontwikkelen met betrokken organisaties. Het project met het expertisecentrum Mantelzorg stopt aan het einde van 2020. We zetten nu in om meer maatwerk te leveren aan de inwoners en te voldoen aan de bezuinigingsopdracht die de raad in 2019 heeft gegeven.

Stand van zaken

Rek. 2021	1e VGR	2e VGR
Volgens plan	Volgens plan	Volgens plan

Er wordt invulling gegeven aan de ondersteuning van mantelzorgers in bestaande structuren en activiteiten. Belangrijke elementen zijn respijtzorg, informatie en ondersteuning en collectieve activiteiten. Dit is gerelateerd aan de aanbevelingen uit het rapport 'Samen sterk voor mantelzorgers' uit december 2020. De bezuinigingsopdracht uit 2019 is begin 2021 volgens plan gerealiseerd.

Om invulling te geven aan de aanbevelingen uit het rapport is voor het jaar 2022 aan Caleidoz een subsidie verleend.

6.2.6 Uitvoeringsagenda Wmo en Jeugd Jaar realisatie 2023

Voor het realiseren van de doelstellingen uit het Beleidsplan Jeugdwet, Wmo en Participatiewet 2020-2023 is een totaalpakket aan activiteiten en resultaten noodzakelijk. Deze activiteiten en resultaten voor Jeugd en Wmo zijn ondergebracht in een uitvoeringsagenda. De uitvoeringsagenda bevat resultaten (getoetst aan de leidende principes en randvoorwaarden uit de beleidsvisie) die bijdragen aan het realiseren van de doelstellingen uit het beleidsplan. De uitvoeringsagenda is een dynamisch geheel van resultaten en activiteiten. Hierbij is ook aandacht voor preventieve activiteiten. Bij het opstellen van de meerjarenbegroting zijn de onderstaande resultaten voor 2021 in beeld. Gedurende het begrotingsjaar rapporteren we over de realisatie, voortgang en samenstelling van de uitvoeringsagenda.

Jeugd en Wmo:

- doorontwikkeling toezicht en handhaving zorg Jeugd en Wmo
- actualisatie beleid Sociaal Medische Indicatie
- doorlopende voorlichting over beschikbaarheid cliëntondersteuning
- voorkomen eenzaamheid
- inzetten op E-health bij zorgaanbod

Wmo:

- er is een cliëntervaringsonderzoek Wmo 2020 uitgevoerd
- implementatie decentralisatie beschermd wonen
- lokale aanbestedingen Wmo (huishoudelijke ondersteuning zonder regie en hulpmiddelen)
- activiteiten gericht op ouderenbeleid (focus op voorkomen eenzaamheid, zelfredzaamheid 75+ en ouderenmishandeling)
- inrichting samenwerkingsketen Dementie
- borgen van bemoeizorgtrajecten (ggz)

Jeugd:

- er is een cliëntervaringsonderzoek Jeugd 2020 uitgevoerd
- implementatie van activiteiten Gelderse Verbeteragenda Jeugdbescherming
- uitvoeren regionaal Transformatieplan Jeugd (o.a. thema's complexe scheidingen, versterken lokale toegang en jeugdhulp met verblijf)

Stand van zaken

Rek. 2021	1e VGR	2e VGR
Volgens plan	Volgens plan	Volgens plan
		

Voor het realiseren van de doelstellingen uit het Beleidsplan Jeugdwet, Wmo en Participatiewet 2020-2023 wordt per jaar een Uitvoeringsagenda opgesteld. In 2022 hebben we gewerkt aan de volgende onderwerpen:

- verdere implementatie Beschermd Wonen
- versterking samenwerking met partners in de Jeugdbeschermingsketen
- updaten verordening en beleidsregels Wmo
- implementatie nieuw normenkader huishoudelijke ondersteuning
- monitoring resultaten POH Jeugd en versterking interne samenwerking rondom huisartsen

Bij dit rijtje komen de komende tijd pilots die gaan over innovatieve ideeën binnen het sociaal domein. We gaan inzetten op preventie en voorliggende voorzieningen. Deels door samen met partners innovatie ideeën te ontwikkelen om het probleem van de verhoogde instroom en personeelstekort integraal aan te vliegen. Denk bijvoorbeeld aan het inzetten van kortdurende hulp door de gemeente.

6.3 (Arbeids)Participatie

6.3.1 Begeleiden mensen naar werk Jaar realisatie 2024

Het beleid is erop gericht om zoveel mogelijk werkzoekenden aan een baan te helpen. Wij richten ons hierbij op de doelgroep: mensen met een korte afstand tot de arbeidsmarkt én op het werk fit maken van mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt. Extra aandacht wordt hierbij gegeven aan mensen met een

migratieachtergrond, mensen met een arbeidsbeperking, jongeren tot 27 jaar en zorgklanten.

De Regionale Sociale Dienst (RSD) is de netwerkorganisatie voor Werk en Inkomen in de regio die in nauwe samenwerking met ondernemers, onderwijs en andere overheden (3 O's) invulling geeft aan ons beleid dat gericht is op een inclusieve arbeidsmarkt.

Stand van zaken

Rek. 2021	1e VGR	2e VGR
Volgens plan	Volgens plan	Volgens plan

De RSD heeft in juni 2021 een nieuwe bestuurlijke opdracht gekregen voor de periode 2021 t/m 2023. De managementrapportage van de RSD t/m juni 2022 laat o.a. zien dat de afgesproken KPI's voor het jaar 2022 op schema liggen.

BUIG uitgaven 2022

De uitkeringslasten zijn aangepast waarbij rekening is gehouden met de meest recente prognose (t/m ultimo juni 2022) van de RSD. De bijdrage van het rijk (baten) is bijgesteld op basis van de nadere voorlopige beschikking.

6.3.3 Inburgeringsbeleid

Jaar realisatie 2022

We zetten ons er voor in dat statushouders zo snel mogelijk kunnen beginnen met integreren en participeren. We doen dat samen met inwoners en maatschappelijke organisaties in onze gemeente. Integratie en participatie starten direct bij de huisvesting van de statushouder in onze gemeente.

Stand van zaken

Rek. 2021	1e VGR	2e VGR
Niet volgens plan	Niet volgens plan	Niet volgens plan

De instroom van statushouders die onder de nieuwe wet vallen komt op gang. Dit jaar hebben we nog te maken met een instroom van statushouders die onder de oude wet of nieuwe wet vallen. Bepalend bij dit laatste is de datum van 1 januari 2022 voor het opleggen van de inburgeringsplicht. Door de toenemende druk in de asielketen moeten statushouders die aan de gemeente gekoppeld zijn, versneld gehuisvest worden. De verwachting is dat de huisvestingstaakstelling voor de tweede helft van 2022 door het rijk verhoogd wordt. Dit betekent een grote opdracht voor gemeente en woningcorporaties die, in verband met het gebrek aan sociale huurwoningen, van partijen om creatieve en innovatieve oplossingen vraagt. We hebben intensief overleg met de corporaties om te bepalen op welke manier we op een goede wijze aan deze opdracht kunnen voldoen.

Voorstel raad

Samen met de woningcorporaties hebben we intensief overleg over de uitvoering van de huisvestingstaakstelling en de wijze waarop we daaraan kunnen voldoen. Dit betekent dat ook alternatieve vormen van huisvesting onderwerp van gesprek zijn. Met de woningcorporaties maken we ons sterk voor een humane en passende huisvesting van statushouders. Hierover voeren we ook overleg met het COA en de provincie als toezichthouder.

6.3.6 Stimuleren dat meer inwoners die op het bestaansminimum leven aan het werk gaan (Armoedebelief)

Jaar realisatie 2023

Voor inwoners geeft werk de grootste kans om (langdurige) armoede te doorbreken. Werk zorgt niet alleen voor meer inkomen maar draagt bij aan het eigen maatschappelijk welbevinden. Het accepteren van een baan vergroot de kans om door te groeien en in de toekomst meer te gaan verdienen. De RSD voert de opdracht uit om mensen in een uitkering te begeleiden naar werk.

Stand van zaken

Rek. 2021	1e VGR	2e VGR
Volgens plan	Volgens plan	Volgens plan

RSD de Liemers zet zich vanuit de nieuwe bestuurlijke opdracht 2021-2023 in om meer mensen met een bijstandsuitkering te begeleiden naar betaald werk.

6.3.7 Verminderen van sociale uitsluiting door armoede Jaar realisatie 2023

Een deel van de inwoners die leeft in armoede wordt nog niet bereikt. Niet iedereen is op de hoogte van het bestaan van minimaregelingen. Wij geven meer bekendheid aan de minimaregelingen. Dit zodat huishoudens die meer gebruik maken van minimaregelingen (lokaal en landelijk) per maand meer geld overhouden om vrij te besteden. Naast de verbetering van het bereik kijken wij ook naar een efficiëntere regeling voor het meedoen in de samenleving op het gebied van sport en cultuur.

Stand van zaken	Rek. 2021	1e VGR	2e VGR
	Volgens plan	Volgens plan	Volgens plan
			

In september 2022 zal in samenwerking met de afdeling ruimtelijke ordening een woonlastenkrant worden verstrekt onder de inwoners van de gemeente Zevenaar. In deze krant brengen we onder meer de minimaregelingen (inclusief de energietoeslag) onder de aandacht. Tevens brengen we eind 2022 een folder uit met betrekking tot de minimaregelingen. De folder wordt verspreid via onder andere onze partners die deel uitmaken van het armoede-overleg.

6.3.8 Sneller signaleren van schulden Jaar realisatie 2023

We gaan inwoners met (beginnende) schulden vroegtijdig en actief benaderen om samen met hen te kijken wat nodig is. Dit om te voorkomen dat schulden van inwoners verder oplopen.

Stand van zaken	Rek. 2021	1e VGR	2e VGR
	Volgens plan	Volgens plan	Volgens plan
			

Er zijn 431 meldingen in het kader van vroegsignalering in het tweede kwartaal ontvangen waarvan 350 benaderd zijn. Dit heeft geleid tot acht inwoners die geholpen zijn. Een monitor van Divosa heeft laten zien dat het gemeenten lukt om gemiddeld met 17% van de inwoners op de vroegsignaleringslijst contact te krijgen en dat hiervan 21% hulp accepteert. Als we dit vertalen naar Zevenaar is dat twaalf inwoners geholpen zouden worden. Wij blijven dus iets achter bij het landelijk gemiddelde. Het aantal inwoners dat in het tweede kwartaal (acht inwoners) is geholpen is lager dan in het eerste kwartaal (elf). Vraag is hoe dat kan gezien het oplopen van de betalingsproblemen als gevolg van hogere prijzen. In het tweede halfjaar vragen we extra aandacht voor de vroegsignalering en onderzoeken we hoe we het resultaat kunnen verbeteren.

6.3.9 Verhogen financiële zelfredzaamheid van inwoners met schulden Jaar realisatie 2023

Het is niet voor iedereen eenvoudig om uit te komen met het inkomen. Als je financiële vaardigheden mist, is de kans op financiële problemen groter. Wij werken daarom aan verbetering van financiële vaardigheden van inwoners. Waar mogelijk kan een minder zwaar alternatief dan bewindvoering, zoals budgetbeheer, de inwoner verder helpen.

Stand van zaken	Rek. 2021	1e VGR	2e VGR
	Volgens plan	Volgens plan	Volgens plan
			

Consulenten SHV verwijzen door naar budgetbeheer en schuldhulpmaatje. Er is geen informatie over de aantallen. Dit pakken we op in het derde kwartaal 2022.

6.1 Structuurversterking (overkoepelend) incl. toegang

Doelstelling

- Vanaf 2023 geven we voor de toegang per inwoner jaarlijks niet meer uit dan gemiddeld in Gelderland.
Stand van zaken We zien nog altijd stijgende kosten met betrekking tot de toegang per inwoner. Ook het Gelders gemiddelde laat een stijgende lijn zien. We kwamen de afgelopen jaren dichterbij de buurt van het Gelders gemiddelde. Alleen bij de begroting van 2022 is dit verschil weer toegenomen. De werkelijke cijfers kunnen we nog niet relateren aan het Gelders gemiddelde omdat deze nog niet bekend zijn over 2021.
- In het cliëntervaringsonderzoek over 2021 scoort minimaal 88%, van de ouders van en jongeren met een individuele voorziening voor jeugdhulp op de vraag: "Bent u goed geholpen bij vragen en problemen?" minimaal een voldoende.
Stand van zaken Het CEO Jeugd was gereed in mei 2022. Daaruit bleek onder andere dat zowel jongeren als hun ouders vinden dat zij voldoende geholpen zijn bij hun vragen en problemen. De gemeente krijgt een 7 van de jongeren en een 7,6 van de ouders. Ook zijn jongeren en ouders tevreden over de hulpverlening (7,4 en 8,3).
- Vanaf 2020 geven we voor de Wmo (op de taakvelden 6.6 en 6.71) per inwoner jaarlijks niet meer uit dan gemiddeld in Gelderland
Stand van zaken De situatie in Zevenaar is niet wezenlijk veranderd ten opzichte van 2021 als het gaat om de lokale factoren als vergrijzing en bieden van relatief veel maatwerk. Het landelijk ingestelde abonnementstarief is van invloed op het gebruik van maatwerk voor onze inwoners. We blijven kijken naar mogelijkheden om algemene voorzieningen te creëren die voor de gemeente en de inwoner goed werken. Daar betrekken we onze lokale voorzieningen bij. Die kennen onze inwoners het beste.
- In 2023 zijn de bezuinigingsmaatregelen van in totaal twee miljoen euro binnen het sociaal domein gehaald zoals deze in de begroting 2020-2023 zijn vastgesteld.
Stand van zaken Door de recente ontwikkelingen van personeelstekorten, stijgende wachtlijsten en toename en complexiteit van de zorgvraag moeten we kritisch kijken naar de behoefte van onze inwoners en naar de mogelijkheden om aan deze behoefte te voldoen. We nemen de vastgestelde bezuinigingsopdracht onder de loep om te kijken of deze maatregelen nog het gewenste effect hebben in de huidige tijd. In het komende jaar komen wij met voorstellen om de huidige problematiek het hoofd te bieden. Het kan zijn dat hiermee maatregelen teruggedraaid of bijgesteld worden.
- In de jaren 2020 t/m 2023 woont minimaal 945 van de 1000 inwoners van 75 jaar en ouder zelfstandig.
Stand van zaken Per 1.000 inwoners wonen 945 inwoners van 75+ zelfstandig tegenover 917 volgens het Gelderse gemiddelde.

6.2 Jeugd en maatschappelijke ondersteuning

Doelstelling

- Vanaf 2023 geven we, per duizend jeugdigen, niet meer uit aan maatwerkdienstverlening 18- (taakveld 6.72) en geëscaleerde zorg (taakveld 6.82) dan gemiddeld in Gelderland.
Stand van zaken In 2022 hebben we nog te maken met het na-ijl effect van de uitgestelde zorg door corona. Het zal overigens nog wel een paar jaar duren voordat we weer op een regulier gebruik zitten. We hebben te maken met complexere casuïstiek, waardoor trajecten langer duren en duurder zijn.
We zetten dit jaar een aantal preventieve voorliggende voorzieningen in die mogelijk bijdragen aan een verminderende instroom in jeugdzorg of een sneller uitstroom uit jeugdzorg. Te weten: een schoolmaatschappelijk werker op elke basisschool, duidelijke afspraken met het onderwijs over aanvullende jeugdhulp, het bestendigen van een team zorg en veiligheid en de implementatie van nieuwe werkprocessen vanuit de Gelderse verbeteragenda jeugdbescherming.

- Vanaf 2023 is het aantal jeugdigen met jeugdhulp met verblijf niet meer dan 0,1% hoger dan het gemiddelde in Gelderland.
 Stand van zaken Het regionaal expertise team functioneert inmiddels als bedoeld en krijgt steeds meer bekendheid.
 Een analyse van de Jeugdhulp met verblijf heeft deels plaatsgevonden in voorbereiding op de aanbestedingen. Nader onderzoek in de vorm van interviews met consultants volgt nog.
 Inmiddels is de voorbereiding op de aanbesteding van de jeugdhulp met verblijf ook begonnen en neemt de gemeente Zevenaar daar in regionaal verband actief aan deel.
 We sluiten aan bij regionale initiatieven (werving pleegouders, omgangshuis) en deze lopen naar verwachting.

- Vanaf 2023 is het aantal jongeren met een gedwongen maatregel niet meer dan 0,1% hoger dan het gemiddelde in Gelderland.
 Stand van zaken De Gelderse Verbeteragenda wordt uitgevoerd.
 - De Toekomsttuinen kunnen wij, gezien andere prioriteiten, het komende half jaar niet aan deelnemen. Wij volgen deze ontwikkeling in de regio.
 - De Gelderse werkwijze rondom jeugdbescherming is gestart en wordt inmiddels ook onderzocht of het goed loopt.
 - Het Convenant nazorg jeugdige ex-gedetineerden is door Zevenaar getekend.
 Het percentage jongeren (12 – 23) met een reclasseringsmaatregel is in Zevenaar net zo hoog als in Gelderland als geheel (0,2%)

- Van alle casussen waar het gebiedsteam bij betrokken is neemt het aantal casussen dat als onveilig wordt gedefinieerd en waar een acute interventie nodig is jaarlijks met 5% af.
 Stand van zaken Nu de pilot is verlengd wordt er gewerkt aan verdere implementatie van de taken en werkzaamheden van het team Zorg&Veiligheid. Samenwerking met de ketenpartners staat daarbij centraal.

- In het cliëntervaringsonderzoek over 2022 scoort minimaal 77% van de ouders en jeugdigen met een individuele voorziening op de vraag "Door de hulp gaat het beter met de jongere op school, werk of dagbesteding" dat het beter gaat met de jongere.
 Stand van zaken Het CEO Jeugd was gereed in mei 2022. Daaruit bleek onder andere dat zowel jongeren als hun ouders vinden dat zij voldoende geholpen zijn bij hun vragen en problemen.
 De gemeente krijgt een 7 van de jongeren en een 7,6 van de ouders. Ook zijn jongeren en ouders tevreden over de hulpverlening (7,4 en 8,3).

- In het cliëntervaringsonderzoek over 2022 scoort minimaal 60%, van de inwoners met een Wmo maatwerkvoorziening op de vraag "mensen uit mijn omgeving om hulp vragen is voor mij ..." (0 = Heel erg moeilijk, 10 = Heel erg makkelijk) minimaal een 7.
 Stand van zaken Het cliëntervaringsonderzoek wordt eens per jaar uitgevoerd. Het onderzoek over 2021 is dit jaar in februari gestart. Dit was één van de aanbevelingen uit de evaluatie van de aanpak in 2021. De data worden verzameld en conform de verplichting vanuit het rijk uiterlijk 1 juli aangeleverd bij waarstaatjegemeente.nl (Wmo) en het ministerie VWS (jeugd). Het rapport met daarin de analyse van de data wordt opgesteld.

- In het cliëntervaringsonderzoek over 2022 geeft minimaal 75% van het aantal Wmo cliënten met één of meerdere van de volgende maatwerkvoorzieningen; begeleiding, dagbesteding, vervoer, rolstoel aan dat hij/zij beter kan meedoen aan de samenleving.
 Stand van zaken Het cliëntervaringsonderzoek wordt eens per jaar uitgevoerd. Het onderzoek over 2021 is dit jaar in februari gestart. Dit was één van de aanbevelingen uit de evaluatie van de

aanpak in 2021. De data worden verzameld en conform de verplichting vanuit het rijk uiterlijk 1 juli aangeleverd bij waarstaatjegemeente.nl (Wmo) en het ministerie VWS (jeugd). Het rapport met daarin de analyse van de data wordt opgesteld.

6.3 (Arbeids)Participatie

Doelstelling

- Het aantal cliënten dat vanuit de toegang instroomt in Zevenaar Schuldenvrij neemt vanaf 2020 jaarlijks toe met 5%.

Stand van zaken We voeren de wettelijke taak 'vroegsignalering schulden' uit. Dit betekent dat we signalen van betalingsachterstanden ontvangen van de wettelijke signaalpartners waaronder zorgverzekeraars en woningbouwcorporaties. Op deze manier komen inwoners met financiële problemen eerder bij ons in beeld, zodat wij problematische schulden kunnen voorkomen. We verwachten dat door de hoge inflatie en hoge energieprijzen meer mensen in schulden komen.

- Het aantal Zevenaarse inwoners dat in trede 1/2a bij RSD "de Liemers" zit en bekend is en een plan heeft bij de toegang van de gemeente Zevenaar neemt jaarlijks toe met 3%" ten opzichte van 2019.

Stand van zaken In de raadsvergadering van 2 juni 2021 heeft de raad de RSD een nieuwe opdracht voor het tijdvak 2021 - 2023 meegegeven. In deze nieuwe opdracht heeft de begeleiding van zorgklanten (trede 1 en 2a) een structureel karakter gekregen. Gemeente en RSD werken hierbij nauw samen met als doel om deze mensen weer nieuw perspectief te bieden.

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Baten				
Meerjarenbegroting 2022-2025	12.216	11.572	11.207	11.207
Tot de 1e Voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Mutaties 1e Voortgangsrapportage 2022	745	29	113	29
Tot de 2e Voortgangsrapportage 2022	11	0	0	0
Baten tot de 2e Voortgangsrapportage	12.972	11.601	11.320	11.236
Mutaties 2e Voortgangsrapportage				
1. Autonome ontwikkelingen	1.113	3.023	260	1.320
Actualiseren budgetten uitkeringslasten/-baten (ontwikkelingen BUIG)	-575	0	0	0
Kosten oorlog Oekraïne	1.600	3.000	0	0
Specifieke uitkering 'Onderwijsroute' (inburgering)	38	23	0	0
Stelpost extra inkomsten jeugdzorg door rijksmaatregelen	0	0	260	1.320
Versterking cliëntondersteuning	50	0	0	0
2. Actualisatie bestaand beleid	1.707	166	0	227
Eigen bijdrage Wmo hulp bij het huishouden	0	0	0	227
Inzet ambulantiseringmiddelen	166	166	0	0
Overname Wmo-hulpmiddelen	1.542	0	0	0
Totaal mutaties baten 2e Voortgangsrapportage	2.820	3.188	260	1.547
Totaal baten t/m de 2e Voortgangsrapportage	15.792	14.789	11.580	12.783

Lasten

Meerjarenbegroting 2022-2025	62.087	60.156	59.055	59.134
Tot de 1e Voortgangsrapportage 2022	585	1	1	1
Mutaties 1e Voortgangsrapportage 2022	1.271	528	528	528
Tot de 2e Voortgangsrapportage 2022	36	37	37	37
Lasten tot de 2e Voortgangsrapportage	63.980	60.722	59.621	59.700
Mutaties 2e Voortgangsrapportage				
1. Autonome ontwikkelingen	4.119	4.007	971	971
Aanpassen bijdrage BVO DRAN (doelgroepenvervoer)	45	0	0	0
Actualiseren budgetten inburgering	14	10	10	10
Actualiseren budgetten uitkeringslasten/-baten (ontwikkelingen BUIG)	-250	0	0	0
Budget jeugdzorg naar realistisch niveau	1.000	1.000	1.000	1.000
Energietoeslag huishoudens met een laag inkomen	1.608	0	0	0
Kosten oorlog Oekraïne	1.600	3.000	0	0
Renteaanpassingen 2022	13	0	0	0
Specifieke uitkering 'Onderwijsroute' (inburgering)	38	23	0	0
Stelpost extra inkomsten jeugdzorg door rijksmaatregelen	0	0	0	0
Stijgende gaskosten	1	0	0	0
Valpreventie bij ouderen	0	-26	-39	-39
Versterking cliëntondersteuning	50	0	0	0
2. Actualisatie bestaand beleid	3.865	-431	74	74
Actualisatie investeringen onderwijshuisvesting primair onderwijs	-5	0	0	0
Actualiseren corona-effecten 2023	0	-740	0	0
Eigen bijdrage Wmo hulp bij het huishouden	0	0	0	0
Inhuurverplichtingen sociaal domein	1.550	0	0	0
Inzet ambulantiseringmiddelen	166	166	0	0
Middelen voogdij/18+	80	74	74	74
Overname Wmo-hulpmiddelen	2.042	0	0	0
Training en ondersteuning van en door statushouders	33	69	0	0
Totaal lasten 2e Voortgangsrapportage	7.984	3.575	1.045	1.045
Totaal lasten t/m de 2e Voortgangsrapportage	71.964	64.297	60.666	60.745
Saldo voor bestemming	-56.172	-49.507	-49.085	-47.962
<i>Onttrekkingen</i>				
Meerjarenbegroting 2022-2025	242	143	26	26
Tot de 1e voortgangsrapportage 2022	584	0	0	0
Mutaties 1e voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Tot de 2e voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Mutaties 2e voortgangsrapportage 2022	531	67	-2	-2
Totaal onttrekkingen reserves t/m de 2e VGR	1.356	210	24	24
<i>Toevoegingen</i>				
Meerjarenbegroting 2022-2025				
Tot de 1e voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Mutaties 1e voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Tot de 2e voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Mutaties 2e voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Totaal toevoegingen reserves t/m de 2e VGR	0	0	0	0
Totaal mutaties reserves	1.356	210	24	24
Saldo na bestemming	-54.816	-49.297	-49.061	-47.938

Toelichting financiële ontwikkelingen

1. Autonome ontwikkelingen

Aanpassen bijdrage BVO DRAN (doelgroepenvervoer)

De bijdrage aan de BVO DRAN wordt aangepast aan de gewijzigde meerjarenbegroting 2022-2025 en de ontwikkelingen uit de 1e kwartaalrapportage 2022 van de BVO DRAN. In totaal wordt de bijdrage in 2022 op dit programma € 45.000 hoger. De verschillen per vervoersstroom zijn als volgt:

- Wmo vraagafhankelijk vervoer € € 34.000 meer;
- Wmo dagbesteding € € 41.000 minder;
- Jeugdwet vervoer € 52.000 meer.

De kosten van het vraagafhankelijk vervoer stijgen voornamelijk door een stijging van het verwachte vervoer (plus 10%). Deze stijging is gecorrigeerd met de uitkomsten van het 1e kwartaal 2022. In dat kwartaal is de stijging minder geweest dan verwacht.

De kosten van de dagbesteding zijn gebaseerd op de vervoersaantallen van de 2e helft 2021. Die zijn lager dan in eerdere begrotingen.

Het Jeugdwetvervoer is gebaseerd op het gestegen vervoer in 2021. Ook in 2022 wordt een vervoersstijging van 15% verwacht.

De structurele effecten hebben wij in de meerjarenbegroting 2023-2026 opgenomen.

Actualiseren budgetten inburgering

De integratie-uitkering voor inburgering is m.i.v. 2022 verhoogd met structurele middelen voor de leerbaarheidstoets als onderdeel van de brede intake in de Wet inburgering. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de begeleiding van de afname van de toets.

Daarnaast ontvangen gemeenten in 2022 nog incidenteel budget voor de ondersteuning van ELIP's (Einde Lening InburgeringsPlichtigen). Dit zijn inburgeraars die minimaal 75% van hun lening hebben uitgeput en nog steeds inburgeringsplichtig zijn.

Actualiseren budgetten uitkeringslasten/-baten (ontwikkelingen BUIG)

Op basis van de prognose van de Regionale Sociale Dienst (RSD-de Liemers) van de te verwachten uitkeringslasten en de te verwachte specifieke uitkering (BUIG - nader voorlopig budget) van het rijk worden de ramingen van de lasten/baten geactualiseerd. Deze prognose is gebaseerd op de resultaten t/m ultimo 2022 van de maand juni 2022. Per saldo verwachten wij een nadeel in 2022 van € 325.000.

Budget jeugdzorg naar realistisch niveau

Uit de cijfers is gebleken dat het aantal cliënten in de jeugdzorg redelijk stabiel blijft. Wel zien we een grote stijging ten opzichte van 2020, mede door complexere zorgvragen en langere duur van de zorg.

In de 'coronajaren' 2020 en 2021 en de onzekerheid die daarmee gepaard ging, zijn de jeugdzorgbudgetten onvoldoende bijgesteld. Wij vragen daarom om het jeugdzorgbudget structureel met € 1.000.000 op te hogen. We bereiken dan een realistisch niveau waarin volume en zorgduur voldoende zijn meegenomen.

Tegelijkertijd worden in deze voortgangsrapportage ook de bestaande budgetten voor corona voor 2023 naar o teruggebracht.

Energietoeslag huishoudens met een laag inkomen

Op 15 maart jl. is het wetsvoorstel eenmalige energietoeslag lage inkomens ingediend bij de Tweede Kamer. Met het wetsvoorstel krijgen gemeenten de bevoegdheid om dit jaar via categoriale bijzondere bijstand een eenmalige tegemoetkoming voor de gestegen energieprijzen toe te kennen aan huishoudens met een laag inkomen. Voor de uitvoering en uitgifte van de eenmalige aanvullende tegemoetkoming -voor huishoudens met een laag inkomen- heeft het kabinet in 2022 een eenmalig budget beschikbaar gesteld. Het, via de algemene uitkering aan gemeenten verstrekte, bedrag voor Zevenaar bedraagt afgerond € 1.608.000. De inkomsten en uitgaven worden in deze begrotingswijziging budgettair neutraal verwerkt.

Kosten oorlog Oekraïne

In verband met de vluchtelingenstroom vanuit Oekraïne maken wij kosten. Bij de 1e voortgangsrapportage van dit jaar hebben wij een bedrag van € 1.000.000 als eerste indicatie opgenomen. Bij de 2e voortgangsrapportage zou dit bedrag worden geactualiseerd. Op basis van de huidige inschatting van aantal

vluchtelingen en opvangplekken ramen wij aan kosten € 1.600.000 extra. Daar tegenover ramen wij hetzelfde bedrag ook bij aan inkomsten (rijkscompensatie). Daarnaast ramen we nu ook een bedrag voor het eerste halfjaar van 2023 (€ 3.000.000). Ook dit bedrag verwerken we budgettair neutraal in de begroting.

Renteaanpassingen 2022

Wij hebben de omslagrente 2022 aangepast. Door de lagere rente kort geld en de lagere toevoeging (2% over de boekwaarde) aan de verliesvoorziening van de grondexploitaties is een voordeel ontstaan van € 181.000. Deze wijziging is programma overstijgend.

Specifieke uitkering 'Onderwijsroute' (inburgering)

Het rijk stelt eenmalig voor 2022 en 2023 extra middelen beschikbaar voor de bekostiging van de Onderwijsroute. Met het extra budget is de verwachting dat in ieder geval de groep statushouders die in 2022 deze leerroute gaat volgen, de leerroute in 2023 kan afronden en de gemeente dit kan bekostigen.

Stelpost extra inkomsten jeugdzorg door rijksmaatregelen

Het rijk heeft in de meicirculaire 2022 een extra korting op de compensatie voor de tekorten in de jeugdzorg aangekondigd van € 260.000 in 2024 en € 1.320.000 vanaf 2025. Deze extra korting is conform afspraken tussen rijk, VNG en de provincies verwerkt op programma 0 bij de algemene uitkering. De verwachting is dat het rijk een eigen bijdrage in de jeugdzorg gaat invoeren om de extra korting voor gemeenten te gaan compenseren. Daarom hebben wij voorlopig op het product jeugdzorg een stelpost voor extra inkomsten geraamd.

Stijgende gaskosten

Wereldwijde ontwikkelingen leiden, naast hogere brandstofprijzen, tevens tot hogere gaskosten. Aangezien gas werd geleverd via Gazprom hebben we deze overeenkomst vervroegd stopgezet (per 1 oktober 2022). In 2022 hebben we samen met de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen een nieuwe aanbesteding gehouden. We houden er rekening mee dat het gastarief verdubbelt. Per saldo betekent dit in 2022 dat de gaskosten met € 23.000 stijgen. Dit is een programma overstijgende wijziging (programma 0, 5, 6 en 7). Deze kosten dekken wij uit de stelpost inflatie 2022. Het structurele effect verwerken we in de meerjarenbegroting 2023-2026.

Valpreventie bij ouderen

Het kabinet heeft valpreventie als kostenbesparende preventiemaatregel opgenomen in het coalitieakkoord. De hiervoor benodigde maatregelen worden uitgewerkt met de stakeholders, zo ook de gemeenten. Dit leidt tot een taakstellende besparing vanaf 2023. Voor de gemeente Zevenaar betekent dit een verlaging van de algemene uitkering van ongeveer € 26.000 in 2023, oplopend tot € 42.000 in 2026.

Versterking cliëntondersteuning

Van het rijk (ministerie VWS) is op grond van de specifieke regeling 'Versterking cliëntondersteuning' in 2022 een bijdrage ontvangen om gemeenten in staat te stellen aan de slag te gaan met de lokale versterking van cliëntondersteuning. Hierdoor krijgen alle inwoners die hulp nodig hebben een goede toegang tot passende zorg en ondersteuning.

2. Actualisatie bestaand beleid

Actualisatie investeringen onderwijshuisvesting primair onderwijs

In verband met fasering zijn de ramingen voor investeringen (renovatie) in de onderwijshuisvesting (primair - onderwijs) geactualiseerd. De fasering leidt tot een eenmalig voordeel van € 135.000 in 2022 en € 9.000 in 2023 door incidenteel lagere afschrijvingslasten.

Actualiseren corona-effecten 2023

In 2020 hebben we als gemeente een inschatting gemaakt van de financiële gevolgen in verband met de corona pandemie. We hebben toen met name bij de zorgkosten een raming opgenomen tot en met 2023. Nu de maatschappij is geopend en corona onderdeel is geworden van de nieuwe macro-economische ontwikkelingen is het specifiek herleiden van corona en andere effecten nog moeilijker geworden dan voorheen. Wij ramen de verwachting af, maar monitoren en verantwoorden de corona specifieke kosten nog wel. We veranderen dus van systeem. Waar we eerst een goede inschatting raamden, verantwoorden we nu

de aantoonbare werkelijke 'schade' achteraf.

Met deze begrotingswijziging actualiseren wij de raming voor coronaschade bij vrijwel alle zorgonderdelen en inkomensvoorzieningen van € 740.000 naar € 0.

Voor een totaaloverzicht verwijzen wij naar de tabel 'corona-effecten' bij de financiële hoofdlijnen in deze voortgangsrapportage.

Eigen bijdrage Wmo hulp bij het huishouden

De regering heeft in haar coalitieakkoord opgenomen dat dit kabinet werkt aan een aanpassing van de eigen bijdrage voor de huishoudelijke hulp in de Wmo. De komende periode wordt deze maatregel met cliënten, gemeenten en het Centraal Administratie Kantoor (CAK) uitgewerkt.

Vanaf 2025 wordt de algemene uitkering gekort. Uitgangspunt is dat de gemeente wordt gecompenseerd via de eigen bijdrage en dat het daarmee een budgettair neutraal effect heeft.

Inhuurverplichtingen sociaal domein

Het aantal consultants binnen het sociaal domein blijkt uit een externe caseloadberekening structureel te laag. Dit wordt opgelost door het inhuren van externe expertise. In 2022 zal dit leiden tot een tekort van € 1.550.000. Bij de begroting 2023-2026 komen wij bij u met een vraag om de formatie structureel op te hogen. Voor dit jaar vragen wij om een verhoging van het inhuurbudget van € 1.550.000.

Inzet ambulantiseringmiddelen

In 2021 is van de gemeente Arnhem een bedrag van afgerond € 331.000 ontvangen, specifiek bestemd voor beschermd wonen en ambulantisering van zorg.

Wij verwachten deze middelen in 2022 en 2023 in te zetten.

Middelen voogdij/18+

Het rijk heeft middelen ten behoeve van voogdij in het kader van wijziging van het woonplaatsbeginsel overgeheveld van een integratie-uitkering naar de algemene uitkering. Middels deze begrotingswijziging worden de middelen uit de algemene uitkering toegekend aan het overeenkomstige budget.

Overname Wmo-hulpmiddelen

In 2021 is besloten om de Wmo-hulpmiddelen te verkopen aan de contractpartner. De verwachting was dat de verkoop in 2021 zou plaats vinden. Bij de jaarstukken 2021 en de 1e voortgangsrapportage 2022 hebben wij u geïnformeerd dat de overdracht niet in 2021 maar dit jaar plaats vindt. Dit betekent administratief dat wij de verkoop en de afboeking van de boekwaarde opnieuw moeten ramen in 2022, evenals de onttrekking uit de algemene reserve van € 500.000.

Training en ondersteuning van en door statushouders

De instroom van asielsatushouders vallend onder van de nieuwe inburgeringswet is langzaam op gang gekomen. Dit heeft vooral te maken met de datum van 1-1-2022, de datum waarop statushouders de inburgeringsplicht opgelegd krijgen en onder de nieuwe inburgeringswet vallen. De ondersteuning van de statushouders is nu op een basisniveau ingericht. Er is een gemis aan een aantal specifieke trainingen en ondersteuning van en door statushouders. Voorstel is om het basisniveau uit te breiden met deze noodzakelijke trainingen en ondersteuning waarbij het doel is dat statushouders zo snel mogelijk participeren, re-integreren en meedoen in de lokale samenleving met als resultaat een zelfstandig en zelfredzaam leven. Te denken valt aan:

- Training financiële zelfredzaamheid, gezondheid en gezondheidszorg in NL en behandeling van trauma en PTSS voor statushouders.

- Inzet van sleutelpersonen die een brugfunctie vervullen tussen doelgroep (de statushouders), organisaties, professionals en gemeenten.

- Faciliteren van ontmoetingsmogelijkheden van statushouders.

- Faciliteren van logeervoorzieningen (o.a. takecarebnb). In augustus 2022 is gestart met de voorbereidingen waarbij de trainingen en ondersteuning zeker ook in 2023 nog doorgaan.

De hierboven genoemde kosten dekken wij uit de bestemmingsreserve Statushouders.

Toelichting mutaties reserves

2. Actualisatie bestaand beleid

Overname Wmo-hulpmiddelen

In 2021 is besloten om de Wmo-hulpmiddelen te verkopen aan de contractpartner. De verwachting was dat de verkoop in 2021 zou plaats vinden. Bij de jaarstukken 2021 en de 1e voortgangsrapportage 2022 hebben wij u geïnformeerd dat de overdracht niet in 2021 maar dit jaar plaats vindt. Dit betekent administratief dat wij de verkoop en de afboeking van de boekwaarde opnieuw moeten ramen in 2022, evenals de onttrekking uit de algemene reserve van € 500.000.

Training en ondersteuning van en door statushouders

De instroom van asielsatushouders vallend onder van de nieuwe inburgeringswet is langzaam op gang gekomen. Dit heeft vooral te maken met de datum van 1-1-2022, de datum waarop statushouders de inburgeringsplicht opgelegd krijgen en onder de nieuwe inburgeringswet vallen. De ondersteuning van de statushouders is nu op een basisniveau ingericht. Er is een gemis aan een aantal specifieke trainingen en ondersteuning van en door statushouders. Voorstel is om het basisniveau uit te breiden met deze noodzakelijke trainingen en ondersteuning waarbij het doel is dat statushouders zo snel mogelijk participeren, re-integreren en meedoen in de lokale samenleving met als resultaat een zelfstandig en zelfredzaam leven. Te denken valt aan:

- Training financiële zelfredzaamheid, gezondheid en gezondheidszorg in NL en behandeling van trauma en PTSS voor statushouders.
- Inzet van sleutelpersonen die een brugfunctie vervullen tussen doelgroep (de statushouders), organisaties, professionals en gemeenten.
- Faciliteren van ontmoetingsmogelijkheden van statushouders.
- Faciliteren van logeervoorzieningen (o.a. takecarebnb). In augustus 2022 is gestart met de voorbereidingen waarbij de trainingen en ondersteuning zeker ook in 2023 nog doorgaan.

De hierboven genoemde kosten dekken wij uit de bestemmingsreserve Statushouders.

Versoberen maatschappelijke begeleiding statushouders

De bezuiniging waarbij een bedrag van € 2.000 wordt onttrokken uit de Algemene Reserve voor het versoberen van de maatschappelijke begeleiding statushouders wordt gecorrigeerd en resulteert in een nadeel.

7. VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU

ALGEMEEN

Omschrijving

Dit programma gaat over de beleidsvelden volksgezondheid, milieu en duurzaamheid. Volksgezondheid richt zich op een gezonde leefomgeving en leefstijl. Duurzaamheid en milieu richten zich op energietransitie, CO₂ reductie, water (riolering), geluid, lucht, bodem en grond- en afvalstoffen. Ook gaat dit programma over de toezichthoudende en handhavende taken binnen deze beleidsvelden.

Wat willen we?

Behouden en bevorderen van een duurzame en gezonde leefomgeving voor nu en de volgende generaties.

Ontwikkelingen

Het Watertakenplan 2022-2026

Het Watertakenplan De Liemers (WTP) 2022-2026 is een integraal beleidsplan voor stedelijk water, riolering en zuivering voor de regio Liemers. In dit plan hebben de drie Liemerse waterorganisaties en waterschap Rijn en IJssel hun beleid en plannen verwoord voor hun watertaken. Dat zijn de gemeentelijke zorgplichten voor afvalwater, hemelwater en grondwater en de waterschapstaken voor zuivering en waterhuishouding in het stedelijk gebied. Deze taken zijn onderling sterk met elkaar verweven. Door hierin gezamenlijk op te trekken, worden kwaliteit, duurzaamheid en doelmatigheid geborgd voor zowel de korte als de lange termijn. De afgelopen periode is hier hard aan gewerkt. Dit plan komt 21 september 2022 in de raad.

Beleidskaders

- Regio visie publieke gezondheid Gelderland-Midden 2021-2025
- [Milieubeleidsplan 2013-2030 Zevenaar](#)
- Beleidsvisie Externe Veiligheid 2012 Zevenaar
- Nota Bodembeheer 2011 Zevenaar
- Geluidbeleid 2008 Zevenaar
- Geluidbeleid Rijnwaarden
- [Watertakenplan De Liemers 2017-2021](#)
- [Beleidskader Jeugd en Maatschappelijke ondersteuning 2018 en verder \(2018\)](#)

WAT WILLEN WE?

7.1 Gezondheidszorg

We willen dat iedereen in onze gemeente gezond kan leven en opgroeien. Het accent ligt daarbij op jeugd en ouderen.

7.2 Duurzaamheid (energietransitie en CO₂ reductie)

In 2025 is minimaal 49% van de benodigde energie voor onze hele gemeente duurzaam opgewekt. In 2040 is dit (bijna) 100%. In 2025 is de eigen organisatie energie- en CO₂-neutraal.

7.3 Duurzaam inzamelen en verwerken afval

In 2020 voldoen wij aan de doelstelling uit het programma Van Afval Naar Grondstof (VANG) van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). Die doelstelling is maximaal 100 kg restafval per inwoner per jaar in 2020.

7.4 Afvalwater en waterhuishouding

Wij willen de duurzaamheid in de buitenruimte bevorderen. Daarnaast hebben wij de wettelijke zorgplicht om het stedelijk afvalwater in te zamelen en te transporteren, de afvoer van het regenwater in de openbare ruimte en de grondwaterstand. Deze gemeentelijke taken zijn vastgelegd in het Watertakenplan De Liemers (WTP) 2017-2021.

7.5 Milieu

Wij willen een duurzame en gezonde omgeving om in te leven. Samen met de Omgevingsdienst Regio

Arnhem zetten we ons daarom in voor een doelmatige uitvoering en handhaving van milieuwetgeving.

WAT DOEN WE?

Naam activiteit	Jaar realisatie	Status 2021	Status 1e VGR	Status 2e VGR
7.1.3 Reguliere taken	2022			
7.2.1 Invoeren van circulaire economie in Zevenaar	2023			
7.2.2 Energie neutraal maken eigen organisatie	2025			
7.2.4 Onderzoeken mogelijkheden deelname campagne fairtrade gemeente	2023			
7.2.5 Op weg naar aardgasvrij Zevenaar	2040			
7.2.6 Uitvoeren 'Gelders Energieakkoord in uitvoering' (2018-2023)	2023			
7.2.7 Uitvoeren van de Routekaart ...op weg naar een energie neutraal Zevenaar (2016-2020)	2040			
7.2.8 Uitvoeren van het uitvoeringsprogramma Routekaart energietransitie Regio Arnhem Nijmegen (2018-2023)	2023			
7.3.1 Verminderen restafval per inwoner (max. 100 kg)	2020			
7.4.1 Uitvoeren duurzaamheidsmaatregelen Watertakenplan	2021			

7.1 Gezondheidszorg

7.1.3 Reguliere taken

Jaar realisatie 2022

Voor de periode 2017-2020 hebben de gemeenten in Gelderland-Midden een regiovisie publieke gezondheid vastgesteld. Het accent ligt daarbij op jeugd en ouderen met de nadruk op veerkracht, eigen regie en het welbevinden van de inwoners.

De publieke gezondheid is direct verbonden met ontwikkelingen in bijvoorbeeld het sociaal domein en de Omgevingswet. Verschillende beleidsterreinen oefenen invloed uit op het stimuleren van een gezonde leefomgeving en leefstijl. Zo is het bevorderen van een gezonde leefstijl van inwoners één van de ontwikkelingslijnen in het beleidsplan Jeugd en Wmo. Dit beleidsplan werken wij verder uit in een uitvoeringsagenda voor de komende jaren.

Stand van zaken

Rek. 2021	1e VGR	2e VGR
Volgens plan	Volgens plan	Volgens plan
		

Regionale visie publieke gezondheid 2021-2025

In 2021 is de landelijke nota gezondheidsbeleid vertaald naar een geactualiseerde regionale visie van gemeenten in Gelderland-Midden, voor de periode 2021-2025. Elementen uit deze regionale visie worden in de komende jaren geïmplementeerd in lokaal beleid. Onder andere bij nieuwe beleidsplannen, zoals 'Jeugdwet, Wet Maatschappelijke Ondersteuning en Participatiewet' en in relatie tot de Omgevingswet.

Jeugdgezondheidszorg

Gemeenten zijn vanaf medio 2022 wettelijk verplicht een prenataal huisbezoek te bieden aan zwangeren in een kwetsbare situatie. VGGM gaat dit voor ons uitvoeren en de voorbereidingen zijn afgerond. De uitvoeringskosten worden betaald door het rijk. Met een raadsinformatiebrief hebben we u geïnformeerd over de personele problematiek bij de jeugdgezondheidszorg van VGGM.

7.2 Duurzaamheid (energietransitie en CO2 reductie)

7.2.1 Invoeren van circulaire economie in Zevenaar

Jaar realisatie 2023

Voor het slagen van de energietransitie is een ander economisch model nodig: de Circulaire Economie. Hiermee optimaliseren we hergebruik én minimaliseren we waardevernietiging. Het Rijk heeft hier het Rijksbrede programma Circulaire Economie 'Nederland circulair in 2050' voor opgesteld. Wij vertalen dit concreet naar een:

- andere wijze van ontwerpen (planvorming, openbare ruimte e.d.)
- andere wijze van opdrachtverlening (aanpassen inkoop- en aanbestedingsbeleid e.d.)
- andere financiële afwegingen (zoals Total Cost of Ownership, het 'ontschotten' van potjes e.d.)
- een andere werkwijze van afval naar grondstof (in samenwerking met bedrijven, waterschap en gemeenten)

Stand van zaken

Rek. 2021	1e VGR	2e VGR
Volgens plan	Volgens plan	Volgens plan

Eigen organisatie

Om uitvoering te kunnen geven aan de opgave uit het Collegeprogramma 2018-2022, 'Invoeren van de circulaire economie in Zevenaar' (jaar van realisatie 2023), dient een 'Routekaart circulaire economie' te worden opgesteld om gefaseerd en gestructureerd de circulaire economie binnen onze organisatie in te voeren.

In de kadernota 2022 zijn middelen beschikbaar gesteld om dit vanaf 2022 uit te voeren.

Regionaal

De opdracht en daarmee de regionale werkgroep 'Circulair opdrachtgeverschap en circulair Inkopen in de GWW-sector' is sinds 2021 ondergebracht binnen de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen, opgave 'circulaire regio'. Het doel van deze werkgroep is uitvoering geven aan de opdracht vanuit het PFO Duurzaamheid, het opstellen van een regionaal kennisplatform (waar onder een regiotraining), regionaal circulair inkopen (bijvoorbeeld rioolbuizen, asfalt en/of straatstenen) en het opzetten van een regionale materialenbank voor hergebruik van vrijgekomen regionale producten en materialen.

Op 16 september 2021 is een regionale kick-off bijeenkomst georganiseerd in de Turmac Cultuurfabriek. Hierbij waren de regiogemeenten, provincie Gelderland en ruim twintig lokale GWW-partijen aanwezig. Net als gemeente Zevenaar hebben al deze partijen hun commitment gegeven om gezamenlijk uitvoering te geven aan de circulaire opgave door capaciteit, kennis en ervaring beschikbaar te stellen in vijf samengestelde kennistafels; monitoring, kennisdelen, pilotprojecten, proeftuinen en grondstoffenbank. Vanaf 2022 wordt nadere invulling en uitwerking gegeven binnen deze kennistafels.

7.2.2 Energie neutraal maken eigen organisatie

Jaar realisatie 2025

Wij streven in 2025 naar een energieneutrale eigen organisatie. Hiervoor voeren we projecten uit op het gebied van gebouwen en vastgoed, bedrijfsvoering en mobiliteit.

In één van de projecten voeren we een onderzoek uit naar de manier waarop we ons eigen wagenpark verduurzamen.

Stand van zaken

Rek. 2021	1e VGR	2e VGR
Niet volgens plan	Volgens plan	Volgens plan

Eind 2019 is de monitoringstool de CO₂-Prestatieladder ingevoerd waarmee de CO₂ - en energieprestaties van de eigen organisatie is gemeten. Het jaar 2018 is het basis jaar. Bij de monitoring blikken we terug. Op basis van de CO₂ prestatieladder is een uitvoeringsprogramma opgesteld. De extra middelen voor het ondersteunen van de uitvoering en voor de monitoring zijn in de kadernota 2022 opgevoerd en door de gemeenteraad voor 2022 beschikbaar gesteld. In 2022 is gestart met de twee jaarlijkse monitoring van de CO₂-uitstoot.

7.2.4 Onderzoeken mogelijkheden deelname campagne fairtrade gemeente

Jaar realisatie 2023

'Fairtrade gemeente' is een predicaat dat vanuit 3 samenwerkende fairtrade organisaties kan worden toegekend als een gemeente op 6 criteria inzet toont voor fairtrade. Het gaat dan om gemeente in de zin van 'lokale gemeenschap', niet enkel 'gemeentelijke overheid'. Wij onderzoeken of er in de lokale samenleving animo is voor een werkgroep die fairtrade (en het behalen van het predicaat) wil oppakken. Fairtrade nemen wij op in ons gemeentelijke inkoopbeleid, mogelijk onder het bredere vaandel van 'maatschappelijk verantwoord ondernemen'. Het facet fairtrade brengen wij periodiek onder de aandacht van inkopende budgethouders en betrokken in de periodieke peiling rond het inkoopbeleid.

Stand van zaken

Rek. 2021 1e VGR 2e VGR
Volgens plan Volgens plan Volgens plan

Er is voldoende behoefte om verder in te zetten op het behalen van de titel 'Fairtrade Gemeente'. Met de werkgroep Fairtrade gemeente Zevenaar is daarom ingezet op een vervolgtraject met als doel om in het najaar 2022 het predicaat Fairtrade Gemeente Zevenaar aan te vragen en in ontvangst te nemen.

7.2.5 Op weg naar aardgasvrij Zevenaar

Jaar realisatie 2040

In 2019 is duidelijk hoe we onze gemeente aardgasvrij maken (warmtevisie en uitvoeringsprogramma). In twee wijken gaan we als 'proeftuin' aan de slag. Deze ervaringen en de regionale ontwikkelingen zoals de 'Wijk van de Toekomst' (Gelders Energieakkoord) gebruiken en volgen we. Bijvoorbeeld voor het opstellen van de warmtevisie en het uitvoeringsplan. In 2040 is Zevenaar van het aardgas af. Het uitfasen van aardgas is naast een technisch vraagstuk ook een sociaal en financieel vraagstuk dat de nodige inzet vergt.

Stand van zaken

Rek. 2021 1e VGR 2e VGR
Volgens plan Volgens plan Volgens plan

Aardgasvrij Zevenaar – planning uit de Warmtetransitievisie

De oorspronkelijke planning om het proces in de wijken en dorpen van Zevenaar te starten om aardgas vrij te worden is bij de afwegingen omtrent de kadernota 2020-2023 getemporeerd. Vanaf 2023 zal de verdere uitrol versneld opgepakt gaan worden.

De keuze om te temporiseren in het kader van de bezuinigingsopgave heeft consequenties op het behalen van de tussendoelen. Het einddoel (100% in 2040) blijft het uitgangspunt.

Angerlo als Wijk van de Toekomst

Het Wijktransitieplan Angerlo is op 29 september 2021 door de gemeenteraad vastgesteld. Dit transitieplan is de basis voor het Wijkuitvoeringsplan, een volgende stap naar realisatie.

Hiervoor werken de betrokken partijen op basis van gelijkwaardigheid gezamenlijk in de Programmaorganisatie Angerlo (POA) aan het Wijkuitvoeringsplan (verwachte oplevering in het eerste kwartaal 2023). In de POA zijn de inwoners uit Angerlo vertegenwoordigd vanuit de Dorpsraad en de Coöperatie Angerlo Duurzaam (CAD). Verder maken ook de woningcorporatie Plavei, netbeheerder Liander en de gemeente Zevenaar deel uit van de POA.

Warmtenet stad Zevenaar

In 2020 is samen met de woningcorporatie en de provincie Gelderland het plan van aanpak (fase 3A) opgesteld om tot een intentieovereenkomst te komen (fase 3B). Fase 3B is in maart 2021 van start gegaan. Door ontwikkelingen is het project verbreed naar de mogelijkheden van het door trekken naar Didam (gemeente Montferland). Door deze verbreding van het onderzoeksgebied is de oorspronkelijke planning niet haalbaar. Het afsluiten van de intentieovereenkomst wordt nu eind 2022 verwacht, daarna start fase 4 om tot een samenwerkingsovereenkomst te komen.

Focusproject restwarmte steenfabriek Spijk

Eind 2021 is in het kader van de gebiedsvisie Babberich samen met woningcorporatie Vryleve en steenfabriek Vandersande een proces gestart waarbij we onderzoeken of de restwarmte van de steenfabriek benut kan worden als warmtebron voor de woningen in Spijk. De verwachting is dat eind 2022 de eerste conclusies beschikbaar zijn.

7.2.6 Uitvoeren 'Gelders Energieakkoord in uitvoering' (2018-2023)

Jaar realisatie 2023

Wij zetten extra in op het uitvoeren van het Gelders Energieakkoord.

Stand van zaken

Rek. 2021	1e VGR	2e VGR
Volgens plan	Volgens plan	Volgens plan

Er zijn met betrekking tot deze activiteit geen bijzondere ontwikkelingen te melden.

7.2.7 Uitvoeren van de Routekaart ...op weg naar een energie neutraal Zevenaar (2016-2020)

Jaar realisatie 2040

De Routekaart is een uitvoeringsagenda met verschillende projecten die bijdragen aan de CO₂-reductie en om energieneutraal te worden. Wij streven er naar om al in 2040 energieneutraal te zijn. Dit doen we onder andere door het professionaliseren van het Liemers Energieloket om nog beter de inwoner te bereiken, maar ook door een duurzaamheidsfonds waar initiatieven van derden gebruik van kunnen maken.

Stand van zaken

Rek. 2021	1e VGR	2e VGR
Volgens plan	Volgens plan	Volgens plan

Algemeen

De keuze om te temporiseren in het kader van de bezuinigingsopgave heeft consequenties voor het behalen van de tussendoelen (20% duurzame opwek in 2020). Het einddoel blijft het uitgangspunt.

Regeling Reductie Energiegebruik Woningen (RREW)

De Regeling Reductie Energiegebruik Woningen (RREW) is een specifieke uitkering van het ministerie van Binnenlandse Zaken om naast huiseigenaren ook huurders te helpen met energiebesparing in hun woning. De regeling bevat acties als informatieavonden/webinars, -flyers en -brochures, een grootschalige inkoopactie voor energiemaatregelen (isolatie en zonnepanelen). Daarnaast hebben huiseigenaren en huurders een cadeaubon t.w.v. € 70 ontvangen waarmee zij bij de lokale bouwmarkt of webshop energiebesparende producten kunnen kopen.

Tot en met 19 juli 2022 zijn in totaal 4.255 woningen (koop 2.498 en huur 1.770) met een actie voor energiebesparende maatregelen bereikt. De regeling heeft daarmee bijgedragen aan een voorlopige CO₂-reductie van een ruime 950 ton per jaar (waarvan globaal 700 ton door de cadeaubonnenactie). De hoeveelheden zijn berekend op basis van gegevens van Milieu Centraal. De regeling loopt tot en met 31 december 2022.

Energieloket en energiecoaches

Het Regionaal Energieloket voor particulieren en VvE's is sinds augustus 2021 live. Vanaf de lancering is dit digitaal loket 15.342 keer bezocht (unieke IP-adressen).

Samen met het Regionaal Energieloket zijn we sinds september 2021 gestart met de inzet van energiecoaches. Er zijn acht coaches opgeleid om inwoners van zowel koop- als huurwoningen te voorzien van adviesgesprekken over woningverduurzaming. Tot nu toe zijn er 245 huisbezoeken afgelegd.

Laadpalen infra en concessie

In de transitie naar CO₂ neutrale mobiliteit speelt elektrisch vervoer een belangrijk rol. Die transitie kan alleen slagen als er voldoende mogelijkheden zijn om te laden. Omdat niet iedereen op eigen terrein kan laden of als

bezoeker in de gemeente verblijft is men aangewezen op publieke laadinfrastructuur. In het kader van het nationaal klimaatakkoord is een nationale agenda laadinfrastructuur (NAL) opgesteld. In de NAL staan afspraken om te zorgen voor een dekkend laadnetwerk, waarin gemeenten een cruciale rol spelen. Gemeenten moeten een visie en beleid opstellen rondom laadinfrastructuur. Zevenaar werkt samen in de NAL-regio Gelderland-Overijssel. De NAL-regio heeft een regionale agenda laadinfrastructuur (RAL) opgesteld met ondersteuningsmaatregelen tot en met 2023.

Vooruitlopend op de Laadvisie heeft de gemeente Zevenaar besloten om mee te doen met laadpalenconcessie vanuit de provincie Gelderland. De concessie is juli 2022 van start gegaan.

7.2.8 Uitvoeren van het uitvoeringsprogramma Routekaart energietransitie Regio Arnhem Nijmegen (2018-2023)

Jaar realisatie 2023

Ook de Regio Arnhem Nijmegen staat voor een opgave (in 2050 energieneutraal). Dit is een opgave voor alle vier de bestaande portefeuillehoudersoverleggen (Duurzaamheid, Mobiliteit, Wonen en Economie). De coördinatie is vanuit het portefeuillehoudersoverleg Duurzaamheid en wordt voorbereid via de regionale Icoongroep Slimme Duurzaamheid. Voor het halen van de opgave is het uitvoeringsprogramma opgesteld waarbij de focus van de regionale samenwerking ligt bij:

- Regionale Energiestrategie (RES)
- Energietransitie gebouwde omgeving
- Duurzame bedrijventerreinen
- Duurzaam en circulair inkopen en aanbesteden

Stand van zaken

Rek. 2021	1e VGR	2e VGR
Volgens plan	Volgens plan	Volgens plan
		

Het uitvoeringsprogramma Routekaart energietransitie Regio Arnhem-Nijmegen en de Regionale Energiestrategie (RES) zijn ondergebracht in de Groene Metropool Regio Arnhem-Nijmegen, bij de opgave circulaire regio.

In alle deelnemende gemeenten is het RES bod 1.0 vastgesteld. Nu zijn we met het traject RES 2.0 bezig, waar onder andere de onderwerpen 'het ruimtelijk (laten) landen van het RES 1.0 bod'; de onbalans tussen zon en wind; plan-MER RES 2.0; de net congestie; RES warmtespoor en de verdeling van vraag en aanbod tegen de laagste maatschappelijke kosten aan de orde komen.

Vanuit het onderdeel circulaire economie is het project duurzaamheid en circulariteit in de grond-, weg- en waterbouw (GWW) Regio Arnhem-Nijmegen ontstaan waar Zevenaar aan mee doet (zie ook activiteit 7.2.1).

7.3 Duurzaam inzamelen en verwerken afval

7.3.1 Verminderen restafval per inwoner (max. 100 kg)

Jaar realisatie 2020

Om deze doelstelling te realiseren willen wij de hoeveelheid gescheiden ingezameld GFT- en groenafval verhogen. Om dat te bereiken voeren wij een aparte GFT-container in die wij de inwoners gratis aanbieden. Ook kunnen inwoners groenafval op het aanbiedstation gratis aanbieden. Het aanbieden van restafval gaan wij ontmoedigen door dit minder vaak op te halen.

De aanvullende lasten dekken wij binnen de afvalbegroting en verrekenen we via de afvalstoffenheffing.

Stand van zaken

Rek. 2021	1e VGR	2e VGR
Volgens plan	Volgens plan	Volgens plan
		

In 2021 is de totale hoeveelheid fijn huishoudelijk restafval gedaald naar 97 kg per inwoner. De invoering van diftar in de hoogbouw moet in 2022 leiden tot een verdere daling.

7.4 Afvalwater en waterhuishouding

7.4.1 Uitvoeren duurzaamheidsmaatregelen Watertakenplan

Jaar realisatie 2021

Zoals in het Watertakenplan de Liemers 2017-2021 is opgenomen, focussen we serieus op duurzaamheid en klimaatverandering. Bij het ontwerpen en inrichten van zowel (afval)waterketen, watersysteem als openbare ruimte wordt hiermee rekening gehouden. Hierbij zoeken wij nadrukkelijk naar een integrale benadering bij grootonderhoud, reconstructie en nieuwbouw.

De volgende uitgangspunten hanteren wij bij alle plannen met betrekking tot afvalwaterketen, watersysteem en openbare ruimte:

1. Klimaatbestendig inrichten betreffende water, hitte en droogte.
2. Vasthouden, bergen en afvoeren.
3. Beperken wateroverlast in stedelijk gebied.
4. Scheiden bij de bron van hemelwater en vuilwater.
5. Vuilwater wordt via de riolering afgevoerd naar de zuivering.
6. Hemelwater voert bij voorkeur zichtbaar bovengronds af naar oppervlaktewater of bodem.
7. Anticiperen op klimaatverandering door rekening te houden met de verwachte effecten bij het ontwerp en inrichting van (afval)waterketen, watersysteem en openbare ruimte.
8. Milieutechnisch functioneren en oppervlaktewaterkwaliteit mag niet verslechteren ten opzichte van de huidige situatie.
9. Particulieren stimuleren voor meer groen in de tuin, voor hitte en water. Bewoners moeten zich zo veel mogelijk zelf verantwoordelijk voelen voor het verwerken van hemelwater op eigen terrein.

Wij gaan samen met andere Liemerse gemeenten en het waterschap dit jaar starten met het project 'Klimaatadaptatie De Liemers', zoals recent vanuit het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie is voorgeschreven. Hiervoor voeren we een stresstest uit om knelpunten en risico's op onder andere wateroverlast in kaart te brengen.

Stand van zaken

Rek. 2021	1e VGR	2e VGR
Volgens plan	Volgens plan	Volgens plan
		

De stresstest, risicodialogen en uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie hebben wij afgerond en zijn door de raad vastgesteld. Het Watertakenplan leggen wij in september 2022 aan u voor.

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Baten				
Meerjarenbegroting 2022-2025	9.212	9.240	9.240	9.240
Tot de 1e Voortgangsrapportage 2022	43	-157	-157	-157
Mutaties 1e Voortgangsrapportage 2022	85	0	0	0
Tot de 2e Voortgangsrapportage 2022	1.085	0	0	0
Baten tot de 2e Voortgangsrapportage	10.425	9.084	9.084	9.084
Mutaties 2e Voortgangsrapportage				
2. Actualisatie bestaand beleid	123	0	0	0
Mutaties afvalstoffenheffing 2022	71	0	0	0
Watertakenplan 2022-2026	52	0	0	0
Totaal mutaties baten 2e Voortgangsrapportage	123	0	0	0
Totaal baten t/m de 2e Voortgangsrapportage	10.548	9.084	9.084	9.084

Lasten

Meerjarenbegroting 2022-2025	11.092	10.706	10.691	10.655
Tot de 1e Voortgangsrapportage 2022	906	328	328	-172
Mutaties 1e Voortgangsrapportage 2022	67	0	0	0
Tot de 2e Voortgangsrapportage 2022	1.105	-8	-8	-8
Lasten tot de 2e Voortgangsrapportage	13.170	11.026	11.011	10.475
Mutaties 2e Voortgangsrapportage				
1. Autonome ontwikkelingen	40	0	0	0
Prenataal huisbezoek door de jeugdgezondheidszorg (PHB-JGZ)	-5	0	0	0
Renteaanpassingen 2022	44	0	0	0
Stijgende gaskosten	0	0	0	0
2. Actualisatie bestaand beleid	-929	845	250	0
Actualisatie investeringen afval	-43	-123	0	0
Actualisatie investeringen bedrijfswagens	-8	-8	0	0
Actualisatie investeringen riolering	0	0	0	0
Actualiseren uitgaven jeugdgezondheidszorg (JGZ-JOGG project)	-29	0	0	0
Campagne "Kids groen en duurzaam"	-43	43	0	0
Fasering uitvoeringsplan duurzaamheid	-500	250	250	0
Gedeeltelijke vrijval budget duurzaamheidsfonds en kansrijke duurzame maatregelen	-28	0	0	0
Mutaties afvalstoffenheffing 2022	-10	0	0	0
Uitvoeringskosten klimaatakkoord	0	294	0	0
Vervolg warmtenet stad Zevenaar fase 3b	71	0	0	0
Warmtetransitie: warmtenet stad Zevenaar fase 4 en verdere uitrol	-340	340	0	0
Warmtewet 2.0	-50	50	0	0
Watertakenplan 2022-2026	52	0	0	0
Totaal lasten 2e Voortgangsrapportage	-889	845	250	0
Totaal lasten t/m de 2e Voortgangsrapportage	12.281	11.871	11.261	10.475
Saldo voor bestemming	-1.732	-2.788	-2.178	-1.392
<i>Onttrekkingen</i>				
Meerjarenbegroting 2022-2025	0	0	0	0
Tot de 1e voortgangsrapportage 2022	2.336	500	500	0
Mutaties 1e voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Tot de 2e voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Mutaties 2e voortgangsrapportage 2022	-543	127	250	0
Totaal onttrekkingen reserves t/m de 2e VGR	1.793	627	750	0
<i>Toevoegingen</i>				
Meerjarenbegroting 2022-2025	0	0	0	0
Tot de 1e voortgangsrapportage 2022	-1.500	0	0	0
Mutaties 1e voortgangsrapportage 2022	-10	0	0	0
Tot de 2e voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Mutaties 2e voortgangsrapportage 2022	-81	0	0	0
Totaal toevoegingen reserves t/m de 2e VGR	1.592	0	0	0
Totaal mutaties reserves	202	627	750	0
Saldo na bestemming	-1.531	-2.161	-1.428	-1.392

Toelichting financiële ontwikkelingen

1. Autonome ontwikkelingen

Prenataal huisbezoek door de jeugdgezondheidszorg (PHB-JGZ)

Met ingang van 2022 zijn structureel middelen aan de algemene uitkering toegevoegd voor de uitvoering van het wetsvoorstel 'Prenataal huisbezoek door de JGZ'. De lasten zijn geraamd als bijdrage aan de VGGM die belast is met de uitvoering. In verband met uitstel van de inwerkingtreding (1 juli in plaats van 1 januari) van het wetsvoorstel is de bijdrage voor 2022 verlaagd met € 5.000.

Renteaanpassingen 2022

Wij hebben de omslagrente 2022 aangepast. Door de lagere rente kort geld en de lagere toevoeging (2% over de boekwaarde) aan de verliesvoorziening van de grondexploitaties is een voordeel ontstaan van € 181.000. Deze wijziging is programma overstijgend.

Stijgende gaskosten

Wereldwijde ontwikkelingen leiden, naast hogere brandstofprijzen, tevens tot hogere gaskosten. Aangezien gas werd geleverd via Gazprom hebben we deze overeenkomst vervroegd stopgezet (per 1 oktober 2022). In 2022 hebben we samen met de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen een nieuwe aanbesteding gehouden. We houden er rekening mee dat het gastarief verdubbelt. Per saldo betekent dit in 2022 dat de gaskosten met € 23.000 stijgen. Dit is een programma overstijgende wijziging (programma 0, 5, 6 en 7). Deze kosten dekken wij uit de stelpost inflatie 2022. Het structurele effect verwerken we in de meerjarenbegroting 2023-2026.

2. Actualisatie bestaand beleid

Actualisatie investeringen afval

De aanschaf en plaatsing van de ondergrondse restafvalcontainers verwachten wij in 2023 af te ronden. Dit is één jaar later doordat onder meer het participatietraject met de bewoners van de hoogbouw langer heeft geduurd dan was voorzien. Verder hebben we in 2022 de ondergrondse glascontainers grotendeels geplaatst. Een enkele container, onder andere bij de nieuwe supermarkt op 7Poort, moet nog geplaatst worden. Omdat het onzeker is of alle containers in 2022 in de grond zitten schuiven we een deel van de investering door naar 2023.

Dit leidt in 2022 en 2023 tot een eenmalig positief resultaat van respectievelijk € 43.000 en € 123.000. Dit brengen we ten gunste van de bestemmingsreserve afval.

Actualisatie investeringen bedrijfswagens

In 2021 is een aanbesteding gehouden voor het vervangen van meerdere bedrijfsvoertuigen. Door de problemen die ontstaan zijn bij de levering van grondstoffen en halffabricaten verwachten wij dat de levering van deze voertuigen niet eerder zal plaatsvinden dan eind 2022/ begin 2023. Voorzichtigheidshalve hebben wij deze investeringen één jaar later geraamd. Dit leidt tot eenmalige voordelen in 2022 en 2023 van € 115.000, in 2024 van € 6.000 en in 2025 van € 3.000. Deze voordelen zijn programma overstijgend (programma 0, 5 en 7).

Daarnaast hebben wij een nieuwe bedrijfswagen aangeschaft. Deze vervangt ook een voertuig uit een leaseconstructie. Doordat de leasekosten hoger zijn dan de nieuwe kapitaallasten levert dit ook een structureel voordeel op van € 2.000.

Tenslotte verwachten wij dat in 2025 de heftruck aan vervanging toe is. In de begroting was deze vervangingsinvestering nog niet opgenomen. Dit hebben wij met deze wijziging hersteld. Ter dekking hiervan is een ander vervangingsbudget verlaagd. Het gaat hiermee om een budgettair neutrale wijziging.

Actualisatie investeringen riolering

We hebben de riool gerelateerde investeringen nagelopen en een aantal opnieuw geraamd. We verwachten bijvoorbeeld dat de werkzaamheden omtrent de 'Marktplaats Lobith' en 'Kop van Tolkamer' in 2022 nog niet zijn afgerond. Daarnaast hebben we diverse, kleinere investeringen doorgeschoven.

Dit leidt in 2022, 2023 en 2024 tot een eenmalig positief resultaat van respectievelijk € 54.000, € 85.000 en

€ 12.000. Dit brengen we ten gunste van de voorziening 'vervanging riolering'.

Actualiseren uitgaven jeugdgezondheidszorg (JGZ-JOGG project)

Het budget voor het project JOGG (Jongeren Op Gezond Gewicht) wordt dit jaar naar verwachting niet volledig ingezet. Door de corona maatregelen hebben we namelijk niet alle geplande activiteiten uit kunnen voeren. Wij verlagen dan ook het budget hiervoor met € 29.000. Dit brengen we ten gunste aan het begrotingsresultaat.

Campagne "Kids groen en duurzaam"

In het kader van de ambitie 'energie- en CO₂-neutrale samenleving 2040', wil de gemeente Zevenaar in samenwerking met de gemeenten Westervoort, Duiven en Doesburg de 'Kids groen en duurzaam campagne' organiseren. In de kadernota 2022 is hiervoor een budget van € 43.000 beschikbaar gesteld voor 2022. De scholen kunnen echter dit najaar geen ruimte in het programma vrijmaken. Hierdoor lukt het niet om de campagne dit jaar uit te voeren. Wij schuiven daarom het budget door naar 2023.

Fasering uitvoeringsplan duurzaamheid

Het uitvoeringsplan 2022 - 2024 dat ten grondslag ligt aan de beoogde besteding van de bestemmingsreserve duurzaamheid wordt in het vierde kwartaal 2022 door de raad behandeld. Hierdoor kunnen in 2022 geen activiteiten starten. Wij schuiven daarom € 500.000 (voor het jaar 2022) door naar de jaren 2023 en 2024.

Gedeeltelijke vrijval budget duurzaamheidsfonds en kansrijke duurzame maatregelen

Jaarlijks is € 58.000 beschikbaar voor duurzaamheidsinitiatieven uit de samenleving. In 2022 verwachten wij minder initiatieven die vragen om een bijdrage van de gemeente. Wij stellen voor om € 28.000 vrij te laten vallen.

Mutaties afvalstoffenheffing 2022

De opbrengst voor oud papier is door ontwikkelingen op de wereldmarkt hoger dan geraamd. Als gevolg hiervan verwachten wij een hogere opbrengst dan in de begroting geraamd. Dit leidt tot een voordeel van € 100.000.

Daartegenover staat een nadeel op de vergoeding PMD. Tenslotte houden we rekening met een kleine meevaller op de advieskosten.

Per saldo verwachten wij een voordeel op de kosten van afvalverwerking van € 81.500. Dit storten wij in de bestemmingsreserve afval.

Uitvoeringskosten klimaatakkoord

Het kabinet heeft met het nationale klimaatakkoord een centraal doel: het terugdringen van de uitstoot van broeikasgassen in Nederland met 49% ten opzichte van 1990. Het kabinet pleit in Europa voor een broeikasgasreductie van 55% in 2030. Om de gemeenten in de uitvoering van het bestaande klimaatbeleid in 2022 en 2023 te ondersteunen en om een versnelling teweeg te brengen is in de meicirculaire 2022 voor de gemeente Zevenaar een bedrag van € 294.000 beschikbaar gesteld. De uitvoeringskosten richten zich met name op gedragsverandering, urgentiebesef en communicatie.

Vervolg warmtenet stad Zevenaar fase 3b

In de begroting 2021-2024 is € 150.000 beschikbaar gesteld voor onderzoek naar warmtenet stad Zevenaar. Eind 2021 resteerde hiervan een bedrag van € 71.000.

Door verbreding van het project naar de mogelijkheden van het doortrekken naar Didam (gemeente Montferland) was de oorspronkelijke planning niet haalbaar. Het afsluiten van de intentieovereenkomst wordt nu eind 2022 verwacht. Het restant bedrag van € 71.000 is in 2021 vrijgevallen in het resultaat. Wij vragen dit bedrag opnieuw aan voor 2022.

Warmtetransitie: warmtenet stad Zevenaar fase 4 en verdere uitrol

In 2020 is samen met de woningbouwcorporatie en de provincie het plan van aanpak (fase 3A) opgesteld om tot een intentieovereenkomst te komen (fase 3B). We verwachten de intentieovereenkomst eind 2022 vast te stellen. Hierna gaan we door met fase 4: het komen tot een samenwerkingsovereenkomst. Voor dit proces is in de kadernota 2022 een budget beschikbaar gesteld van € 190.000. Doordat fase 3B vertraging heeft

opgelopen schuiven wij het bedrag door naar 2023.

Ook het vervolg van de Wijk van de Toekomst en het onderzoek naar de betaalbaarheid van het uitfaseren van aardgas hebben vertraging opgelopen. Wij schuiven de middelen, die hiervoor in de kadernota 2022 beschikbaar zijn gesteld (beide onderdelen € 75.000), door naar 2023. In totaal een bedrag van € 340.000.

Warmtewet 2.0

Voor de actualisatie warmtevisie op de Warmtewet 2.0, het aanwijzen en uitwerken van warmtekavels en het aanwijzen van een warmtebedrijf op grond van de warmtewet 2.0 heeft uw raad in de kadernota 2022 een bedrag van € 50.000 beschikbaar gesteld voor 2022. De wetgeving is echter uitgesteld. Wij schuiven daarom het bedrag door naar 2023.

Watertakenplan 2022-2026

Het Watertakenplan De Liemers (WTP) 2022-2026 is een integraal beleidsplan voor stedelijk water, riolering en zuivering voor de regio Liemers. In dit plan hebben de Liemerse waterorganisaties, gemeenten Zevenaar, Duiven en Westervoort en Waterschap Rijn en IJssel hun beleid en plannen verwoord voor hun watertaken. Door hierin gezamenlijk op te trekken, worden kwaliteit, duurzaamheid en doelmatigheid geborgd voor zowel de korte als lange termijn. De plannen hebben wij in de raadsvergadering van september 2022 uitgebreid aan u voorgelegd.

Met dit watertakenplan zorgen we voor:

- het actualiseren van het huidige overkoepelend WTP De Liemers 2017-2021, met voor iedere gemeente een eigen individuele vastgestelde financiële bijlage;
- het geven van nadere invulling aan het waterbeheerplan van het waterschap en vertaling naar de lokale situatie in De Liemers;
- het opvolgen van de conclusies van de gezamenlijke integrale visie op de afvalwaterketen 'De Liemerse Waterketen in 2030';
- input geven op de Omgevingswet die binnenkort in werking gaat treden;
- aansluiting bij het 'Voorstel beleidsambities klimaatadaptatie' en het 'Uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie'.

De wijzigingen in de budgetten hebben wij voor het jaar 2022 gebaseerd op het watertakenplan. De wijzigingen voor de jaren daarna zijn opgenomen in de meerjarenbegroting 2023-2026.

De investeringen voor 2022 hebben we, in afwijking met het watertakenplan, verdeeld over 2022 en 2023. Hier hebben we voor gekozen omdat de middelen relatief laat in het jaar beschikbaar komen, waardoor we deze niet in het huidige jaar besteden. De investeringen leiden hierdoor vanaf 2024 tot € 73.000 hogere afschrijvingslasten. Deze dekken we uit de voorziening riolering.

Ondanks de stijging van de vervangingsinvestering is een stijging van het riooltarief niet noodzakelijk. Uit de doorrekening van het nieuwe WTP blijkt dat de rioolheffing vanaf 2023 gelijk kan blijven (exclusief jaarlijkse indexatie) voor de komende planperiode (tot en met 2026).

Toelichting mutaties reserves

2. Actualisatie bestaand beleid

Actualisatie investeringen afval

De aanschaf en plaatsing van de ondergrondse restafvalcontainers verwachten wij in 2023 af te ronden. Dit is één jaar later doordat onder meer het participatietraject met de bewoners van de hoogbouw langer heeft geduurd dan was voorzien. Verder hebben we in 2022 de ondergrondse glascontainers grotendeels geplaatst. Een enkele container, onder andere bij de nieuwe supermarkt op 7Poort, moet nog geplaatst worden. Omdat het onzeker is of alle containers in 2022 in de grond zitten schuiven we een deel van de investering door naar 2023.

Dit leidt in 2022 en 2023 tot een eenmalig positief resultaat van respectievelijk € 43.000 en € 123.000. Dit brengen we ten gunste van de bestemmingsreserve afval.

Fasering uitvoeringsplan duurzaamheid

Het uitvoeringsplan 2022 - 2024 dat ten grondslag ligt aan de beoogde besteding van de bestemmingsreserve duurzaamheid wordt in het vierde kwartaal 2022 door de raad behandeld. Hierdoor kunnen in 2022 geen activiteiten starten. Wij schuiven daarom € 500.000 (voor het jaar 2022) door naar de jaren 2023 en 2024.

Mutaties afvalstoffenheffing 2022

De opbrengst voor oud papier is door ontwikkelingen op de wereldmarkt hoger dan geraamd. Als gevolg hiervan verwachten wij een hogere opbrengst dan in de begroting geraamd. Dit leidt tot een voordeel van € 100.000.

Daartegenover staat een nadeel op de vergoeding PMD. Tenslotte houden we rekening met een kleine meevaller op de advieskosten.

Per saldo verwachten wij een voordeel op de kosten van afvalverwerking van € 81.500. Dit storten wij in de bestemmingsreserve afval.

8. VOLKSHUISVESTING, RUIMTELIJKE ORDENING EN STEDELIJKE VERNIEUWING

ALGEMEEN

Omschrijving

Dit programma gaat over de beleidsvelden ruimtelijke ordening, grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen) en wonen.

Wat willen we?

Wij willen een gemeente zijn waar het aantrekkelijk wonen, werken en leven is.

Ontwikkelingen

Woningmarkt

Wat betreft de woningmarkt is en blijft het een roerige tijd en de druk op de woningmarkt neemt steeds meer toe.

Vanuit de woondeal Arnhem-Nijmegen wordt ingezet om de woningbouw te versnellen en vooral betaalbare woningen toe te voegen aan de voorraad. De afspraken uit de woondeal krijgen steeds meer uitvoering en zo worden de afspraken ook opgepakt en uitgevoerd. Aan de hand van het nieuwe rijks woon- en bouwagenda wordt de woondeal dit najaar geactualiseerd en dient als prestatieafspraken tussen de provincie en het rijk. Nog steeds met als doel de woningbouw te versnellen en betaalbare woningen aan de voorraad toe te voegen.

Op het gebied van Wonen werken wij ook nog steeds samen met de Liemerse gemeenten op basis van de Liemerse woonagenda. In november 2021 heeft uw raad het amendement "Initiatief woningbouw" aangenomen. Hierin heeft u aan het college de opdracht gegeven een plan woningbouw te maken om tenminste starters een kans te bieden en daarnaast acties te ontwikkelen om de nodige doorstroming op gang te krijgen. Het plan wordt in het vierde kwartaal voorgelegd.

Verstedelijkingsstrategie

In en met de regio werken wij aan de verstedelijkingsstrategie Groene Metropool. De strategie draait om het faciliteren van de groei in de regio én het tegelijkertijd versterken van de leefkwaliteit. Voor de (middel)lange termijn beschrijft de strategie welke voorwaarden en principes er zijn om te komen tot groei van wonen en werken. Tegelijkertijd moet dit bijdragen aan het versterken van mobiliteit, leefbaarheid en landschap om de typische balans tussen stedelijke ontwikkeling en ontspannen leefkwaliteit in de Groene Metropoolregio te versterken. Vandaar ook de titel 'Meer landschap, meer stad'. De opgaven en onderzoeksvragen in het kader van de verstedelijkingsstrategie zullen eind 2022 worden voorgelegd aan alle gemeenteraden binnen de regio Arnhem-Nijmegen en regio Foodvalley. Deze verstedelijkingsstrategie heeft een directe link met de nog op te stellen omgevingsvisie Zevenaar. Door het opnemen van de ontwerpprincipes en opgaven vanuit de regio in de eigen omgevingsvisie en het laten doorwerken hiervan in het omgevingsplan worden de regionale uitgangspunten meer in de lokale instrumenten verankerd. De keuzes die Zevenaar maakt binnen deze regionale opgaven en ontwerpprincipes worden uiteindelijk opgenomen in de omgevingsvisie Zevenaar, die uw raad, volgens de huidige planning vaststelt in het najaar van 2023/ voorjaar 2024.

Beleidskaders

- Structuurvisie Zevenaar 2012-2030
- Omgevingsvisie Gelders Eiland 2030
- Woonvisie Zevenaar(2015)
- Woonvisie Gelders Eiland (2017)
- Integraal Accommodatieplan 2020-2040 (IAP)
- Nota Grondbeleid Zevenaar 2021
- Woondeal Arnhem Nijmegen 2020
- Liemerse Woonagenda 2020
- Regionaal Programma Werklocaties (RPW) 2021 - 2024
- Toets- en afwegingskader grootschalige duurzame energieopwekking (zon en wind)

WAT WILLEN WE?

8.1 Ruimtelijke Ordening

Wij streven naar een goede balans tussen de ontwikkeling van de stad Zevenaar met een bovenlokaal en regionaal voorzieningenniveau en leefbare kernen met een eigen lokaal voorzieningenaanbod. We maken gewenste (ruimtelijke) ontwikkelingen mogelijk en bevorderen de ruimtelijke kwaliteit en een veilige en gezonde fysieke leefomgeving. Hierbij respecteren wij het landschap en de daarin aanwezige natuur- en cultuurhistorische waarden.

8.2 Stedelijke vernieuwing

Via stedelijke vernieuwing zetten we in op de vitaliteit in dorpen en wijken. We nemen fysieke maatregelen die nodig zijn om wijken en dorpen toekomstbestendig te maken.

8.3 Wonen en bouwen

Wij hebben een toekomstbestendige woningvoorraad. Voor iedereen is er een geschikte woning en onze inwoners wonen prettig.

8.4 Handhaving

Beschermen van de kwaliteit van de (leef-)omgeving door toezicht en handhaving.

WAT DOEN WE?

Naam activiteit	Jaar realisatie	Status 2021	Status 1e VGR	Status 2e VGR
8.1.1 Invoeren Omgevingswet	2023			
8.3.1 Herontwikkelen Vestersbos Zevenaar	2024			
8.3.2 Regie op woningbouwprogramma	2027			
8.3.4 Ontwikkelen bouwgrondexploitaties	2025			

8.1 Ruimtelijke Ordening

8.1.1 Invoeren Omgevingswet	Jaar realisatie	2023
<p>Dit betreft een transitieopgave die sinds 2017 is ingezet en doorloopt tot 2021 (invoering Omgevingswet) en de jaren daarna. "De Omgevingswet raakt een groot deel van de organisatie. Uitgangspunt is dat we op 1 januari 2021 voldoen aan de eisen die de VNG stelt aan de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Wij stellen hiervoor een route vast. Wij passen ons instrumentarium aan de nieuwe wettelijke vereisten aan. Hierbij is digitalisering van gegevens en het eenvoudig kunnen benaderen van die gegevens een belangrijk onderdeel. Ook het vaststellen van een omgevingsvisie en toewerken naar 1 omgevingsplan voor het grondgebied van de gemeente. Wij zetten in op participatie van inwoners, ondernemers en instanties. Intern kijken wij naar de gevolgen voor de organisatie op het gebied van functies, cultuur, competenties en integraliteit. Vraag die daarbij centraal staat is: "Hoe kunnen we samen met onze inwoners plannen zo goed mogelijk realiseren en welke vorm van dienstverlening en participatie vanuit de gemeente hoort daarbij?"</p>		

Stand van zaken	Rek. 2021	1e VGR	2e VGR
	Volgens plan	Volgens plan	Niet volgens plan
			

De Omgevingsvisie loopt in tijd uit de planning. De overige onderdelen zijn wel conform planning. Met het steeds uitstellen van de inwerkingtreding van de wet wordt de planning steeds opgeschoven. Volgens de laatste berichten treedt de wet nu in werking op 1 januari 2023, maar dit is niet 100% zeker. De Omgevingswet heeft invloed op het gehele ruimtelijke domein en heeft ook de nodige raakvlakken met het sociale domein. De voorbereiding op het vergunningenproces, de overgang naar het nieuwe omgevingsplan en de verbetertrajecten van de diverse werkprocessen inclusief het anders werken zijn grote opgaven. Een belangrijk aandachtspunt is de noodzakelijke digitaliseringsslag die wordt gemaakt en de gevolgen voor het ICT-beheer bij (volledig) digitaal werken en werken met het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO).

Sinds begin 2022 is er een raads werkgroep Omgevingswet en worden de voor te leggen raadsbesluiten voorbesproken en toegelicht in deze werkgroep. Ook de planning en andere keuzes die richting uw raad gaan worden met elkaar in dit maandelijks overleg afgestemd.

Voorstel raad

Kennisnemen van de vertraging.

8.3 Wonen en bouwen

8.3.1 Herontwikkelen Vestersbos Zevenaar

Jaar realisatie 2024

Herontwikkelen van de locatie van de voormalige schoolgebouwen van het Liemers college aan het Vestersbos in Zevenaar.

Stand van zaken

Rek. 2021	1e VGR	2e VGR
Volgens plan	Volgens plan	Volgens plan
		

De opgave was herontwikkeling van de voormalige schoollocatie Vestersbos 4 in Zevenaar ten behoeve van woningbouw. U heeft op 16 september 2020 besloten om budget beschikbaar te stellen voor een haalbaarheidsstudie naar de huisvesting van het PO. Het haalbaarheidsonderzoek naar huisvesting van het PO in combinatie met VO en/of sportvoorziening is in 2021 afgerond. Op 24 november 2021 heeft u besloten een aanvullend budget beschikbaar te stellen voor het doen van aanvullend onderzoek en de effecten van twee varianten uit het haalbaarheidsonderzoek. U heeft eveneens de stedenbouwkundige kaders voor de locatie Vestersbos vastgesteld. Met deze investering dekken we in 2022 de (voorbereidende) planologische kosten om te komen tot een gewijzigd bestemmingsplan. Deze onderzoeken verwachten we grotendeels voor het eind van dit jaar af te ronden.

8.3.2 Regie op woningbouwprogramma

Jaar realisatie 2027

Op basis van de Liemerse Woonagenda voor de periode 2017-2027 stellen wij uitgangspunten vast voor het woningbouwprogramma. Op basis van die uitgangspunten stellen wij een flexibele woningbouwprogrammering vast met maatwerk per kern. Om nieuwe kansrijke initiatieven mogelijk te maken brengen wij de capaciteit van woningbouwlocaties, die niet aansluiten bij de vraag op lange termijn, terug.

Stand van zaken

Rek. 2021	1e VGR	2e VGR
Volgens plan	Volgens plan	Volgens plan
		

De regie op woningbouwprogramma is een continu proces. Wij willen een continue bouwstroom op gang houden. De lokale overheid speelt bij het aanbieden van voldoende woongelegenheden een belangrijke regierol. Wij gaan samen met marktpartijen en woningcorporaties ervoor zorgen dat binnen de gemeente goede en voor alle doelgroepen de juiste woningen beschikbaar zijn. Om de behoefte in te vullen bieden wij een gedifferentieerd woningbouwprogramma aan en zetten wij in op kwaliteit (bouwen naar behoefte). Voor een actueel beeld houden wij om de drie jaar een regionaal woningmarktonderzoek, de resultaten verwachten wij in het vierde kwartaal van dit jaar. Daarnaast zijn meerdere afspraken (o.a. Woondeal en prestatieafspraken), acties dan wel overeenkomsten opgesteld die het mogelijk maken om een gedifferentieerd woningbouwprogramma te realiseren in de loop der jaren. De Liemerse woonagenda wordt regelmatig geactualiseerd. Als verdieping op het regionale woningmarktonderzoek hebben wij een onderzoek "ontwikkeling (sociale) woningvoorraad" laten uitvoeren. Met dit onderzoek is verder ingezoomd op de gemeente en op de kernen. Gezien het onderzoek constateren wij dat de gemeente nog een forse opgave heeft maar de uitkomsten in lijn zijn met de vorige onderzoeken en het ingezet beleid (50% betaalbaar waarvan 30% sociaal, sturing op woningbouw/ richtlijnen notitie, afspraken in de woondeal enz.). Bij betaalbaar bouwen zijn in de Liemers afspraken gemaakt betreft betaalbaarheid; namelijk dat 2/3 van de plannen worden gerealiseerd in het betaalbare segment (waarvan 30% in de sociale sector, 20% tot een prijs van € 250.000, 17% tot de NHG-grens en het overige deel in het vrije segment). Wel moeten we constateren dat de gemeente te maken heeft met veel harde plannen (met vastgestelde bestemmingsplannen) waarvan

de afspraken al vastliggen en die niet geheel aansluiten op betaalbaarheidsafspraken. Bij wijzigingsverzoeken van het bestemmingsplan vormen deze afspraken wel de basis, zoals bij Enghuizen fase II. Wij houden u regelmatig op de hoogte van de ontwikkeling met betrekking tot de woningbouwplannen.

8.3.4 Ontwikkelen bouwgrondexploitaties

Jaar realisatie 2025

De woningbouwlocatie Groot Holthuizen is volop in ontwikkeling. Door de goede uitgifte de afgelopen jaren heeft de gemeenteraad besloten de grondexploitatie Zevenaar Oost uit te breiden met het nieuwe buurtschap De Holtkamp (circa 120 woningen). De verwachting is dat we in 2022 ook het laatste buurtschap 't Hof zullen toevoegen aan de grondexploitatie. De buurtschappen De Tol en De Bem worden komend jaar afgerond en overgedragen naar de beheersorganisatie.

In het woningbouwplan Middag-Oost is momenteel uitsluitend nog een beperkt aantal vrije kavels beschikbaar. Momenteel worden plannen uitgewerkt voor een nieuwe fase waarbij ontwikkelaars worden benaderd die interesse hebben. Dit zal in 2022 naar verwachting leiden tot nieuwe bouwactiviteiten.

Stand van zaken

Rek. 2021	1e VGR	2e VGR
Volgens plan	Volgens plan	Volgens plan
		

In de buurtschappen De Tol, de Stede en de Bem moet nog een beperkt aantal kavels worden geleverd. Dit zal naar verwachting in de komende twee jaar plaatsvinden.

De grondexploitatie Zevenaar-oost is inmiddels uitgebreid met het buurtschap De Holtkamp. Voor dit buurtschap is een uitwerkingsplan en een bestemmingsplan opgesteld. Het uitwerkingsplan is inmiddels onherroepelijk. Het bestemmingsplan (voor het erf) is vastgesteld, maar er is wel een beroep en een voorlopige voorziening ingediend bij de Raad van State. Momenteel zijn de gesprekken gaande met een tweetal ontwikkelaars en Baston inzake de verkoop/ontwikkeling van gemeentelijke gronden. De verkoop van particuliere kavels is ook opgestart. Er is bezwaar ingediend tegen de gevolgde procedure. De eerste kavels zullen in 2023 geleverd gaan worden. Eerder kunnen de gronden in de Holtkamp niet bouwrijp zijn. In totaal gaat het in de Holtkamp om circa 124 woningen. De gevolgen voor de uitgifte vanuit het "arrest van Didam", de oorlog in Oekraïne (prijsstijgingen) en een stijgende hypotheekrente zijn nog niet volledig te overzien. De effecten hiervan zullen zich al in 2022 manifesteren. Bij de herziening per 1 januari 2023 wordt dit in cijfers vertaald.

Voor Middag-Oost fase III heeft een selectie plaatsgevonden voor een ontwikkelaar. Met de winnaar van deze selectie en met Baston zijn wij momenteel bezig met het opstellen van verkoop- en realisatieovereenkomsten. Ook wordt er een wijzigings-/bestemmingsplanprocedure voorbereid om de plannen juridisch mogelijk te maken.

De uitgifte voor Middag-Oost fase III is voorzien in 2023. Ook hier geldt dat de gevolgen voor de uitgifte/ontwikkeling vanuit het "arrest van Didam", de stijging van de hypotheekrente en de oorlog in Oekraïne nog niet volledig te overzien zijn. De effecten hiervan zullen zich al in 2022 manifesteren. Bij de herziening per 1 januari 2023 wordt dit in cijfers vertaald.

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Baten				
Meerjarenbegroting 2022-2025	3.392	21.499	7.497	18.442
Tot de 1e Voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Mutaties 1e Voortgangsrapportage 2022	314	219	-17	-17
Tot de 2e Voortgangsrapportage 2022	18	0	0	0
Baten tot de 2e Voortgangsrapportage	3.724	21.717	7.481	18.425

Mutaties 2e Voortgangsrapportage

1. Autonome ontwikkelingen	-2.247	-16.063	22.145	-20.716
Aanpassen ramingen grondexploitatie Mercurion	-306	510	306	-259
Aanpassen ramingen grondexploitatie Middag-Oost & Zwanenwaay	0	166	-310	17
Aanpassen ramingen grondexploitatie Zevenaar-Oost wonen	-1.940	-16.740	22.148	-20.473
2. Actualisatie bestaand beleid	230	-235	235	0
Actualisatie bezuiniging vastgoed	0	-235	235	0
Hogere opbrengst grondverkoop	30	0	0	0
Inzet extra capaciteit voor bouwaanvragen	200	0	0	0
Totaal mutaties baten 2e Voortgangsrapportage	-2.017	-16.298	22.380	-20.716
Totaal baten t/m de 2e Voortgangsrapportage	1.707	5.419	29.860	-2.291

Lasten

Meerjarenbegroting 2022-2025	8.400	22.660	8.657	19.665
Tot de 1e Voortgangsrapportage 2022	703	298	-77	-2
Mutaties 1e Voortgangsrapportage 2022	-2.569	0	0	0
Tot de 2e Voortgangsrapportage 2022	-7	526	1.000	1.000
Lasten tot de 2e Voortgangsrapportage	6.526	23.483	9.580	20.663

Mutaties 2e Voortgangsrapportage

1. Autonome ontwikkelingen	-2.244	-16.063	22.145	-20.716
Aanpassen ramingen grondexploitatie Mercurion	-306	510	306	-259
Aanpassen ramingen grondexploitatie Middag-Oost & Zwanenwaay	0	166	-310	17
Aanpassen ramingen grondexploitatie Zevenaar-Oost wonen	-1.940	-16.740	22.148	-20.473
Aanpassing rente grondexploitatie Mercurion	0	0	0	0
Aanpassing rente grondexploitatie Middag-Oost & Zwanenwaay	0	0	0	0
Aanpassing rente grondexploitatie Zevenaar-Oost wonen	0	0	0	0
Renteaanpassingen 2022	2	0	0	0
2. Actualisatie bestaand beleid	-106	90	0	0
Actualisatie bezuiniging vastgoed	0	0	0	0
Actualisatie investeringen ruimtelijke ontwikkeling	-16	0	0	0
Fasering initiatief woningbouw: personele capaciteit	-90	90	0	0
Hogere opbrengst grondverkoop	0	0	0	0
Inzet extra capaciteit voor bouwaanvragen	0	0	0	0
Totaal lasten 2e Voortgangsrapportage	-2.350	-15.973	22.145	-20.716
Totaal lasten t/m de 2e Voortgangsrapportage	4.176	7.510	31.725	-53
Saldo voor bestemming	-2.469	-2.091	-1.864	-2.237

Onttrekkingen

Meerjarenbegroting 2022-2025	3.337	0	0	0
Tot de 1e voortgangsrapportage 2022	102	375	0	0
Mutaties 1e voortgangsrapportage 2022	500	0	0	0
Tot de 2e voortgangsrapportage 2022	-26	526	1.000	1.000
Mutaties 2e voortgangsrapportage 2022	-90	90	0	0
Totaal onttrekkingen reserves t/m de 2e VGR	3.823	991	1.000	1.000

Toevoegingen

Meerjarenbegroting 2022-2025	0	0	0	0
------------------------------	---	---	---	---

Tot de 1e voortgangsrapportage 2022	-102	0	0	0
Mutaties 1e voortgangsrapportage 2022	-3.000	0	0	0
Tot de 2e voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Mutaties 2e voortgangsrapportage 2022	0	0	0	0
Totaal toevoegingen reserves t/m de 2e VGR	3.102	0	0	0
Totaal mutaties reserves	721	991	1.000	1.000
Saldo na bestemming	-1.747	-1.100	-864	-1.237

Toelichting financiële ontwikkelingen

1. Autonome ontwikkelingen

Aanpassen ramingen grondexploitatie Mercurion

De ramingen van de grondexploitatie Mercurion zijn aangepast op basis van de herziene grex per 1 januari 2022 zoals vastgesteld in de raadsvergadering van 6 juli 2022, aangevuld met actuele ontwikkelingen.

Aanpassen ramingen grondexploitatie Middag-Oost & Zwanenwaay

De ramingen van de grondexploitatie Middag-Oost & Zwanenwaay zijn aangepast op basis van de herziene grex per 1 januari 2022 zoals vastgesteld in de raadsvergadering van 6 juli 2022, aangevuld met actuele ontwikkelingen.

Aanpassen ramingen grondexploitatie Zevenaar-Oost wonen

De ramingen van de grondexploitatie Zevenaar-Oost wonen zijn aangepast op basis van de herziene grex per 1 januari 2022 zoals vastgesteld in de raadsvergadering van 6 juli 2022, aangevuld met actuele ontwikkelingen.

Aanpassing rente grondexploitatie Mercurion

De ramingen van de grondexploitatie Mercurion zijn aangepast op basis van de herziene grondexploitatie per 1 januari 2022 zoals vastgesteld in de raadsvergadering van 6 juli 2022.

Aanpassing rente grondexploitatie Middag-Oost & Zwanenwaay

De rente van de grondexploitatie Middag-Oost & Zwanenwaay is aangepast op basis van de herziene grondexploitatie per 1 januari 2022 zoals vastgesteld in de raadsvergadering van 6 juli 2022. Door een gunstiger verloop van de boekwaarde en een lager rentepercentage wordt minder rente toegerekend aan deze grondexploitatie wat een nadeel betekent voor het begrotingssaldo. Binnen het onderdeel renteaanpassingen 2022 is echter ook sprake van voordelen.

Aanpassing rente grondexploitatie Zevenaar-Oost wonen

De ramingen van de grondexploitatie Zevenaar-Oost wonen zijn aangepast op basis van de herziene grondexploitatie per 1 januari 2022 zoals vastgesteld in de raadsvergadering van 6 juli 2022. Door een gunstiger verloop van de boekwaarde en een lager rentepercentage wordt minder rente toegerekend aan deze grondexploitatie wat een nadeel betekent voor het begrotingssaldo. Binnen het onderdeel renteaanpassingen 2022 is echter ook sprake van voordelen.

Renteaanpassingen 2022

Wij hebben de omslagrente 2022 aangepast. Door de lagere rente kort geld en de lagere toevoeging (2% over de boekwaarde) aan de verliesvoorziening van de grondexploitaties is een voordeel ontstaan van € 181.000. Deze wijziging is programma overstijgend.

2. Actualisatie bestaand beleid

Actualisatie bezuiniging vastgoed

Op 31 mei 2022 heeft uw college ingestemd met de verkoop van het pand aan de Kerkstraat 16 Zevenaar voor een bedrag van € 550.000. In onze begroting hielden wij rekening met een ander bedrag. De raming van de opbrengsten passen we met deze wijziging aan.

Daarnaast leiden de ontwikkelingen op het vlak van ruimtelijke ordening ertoe dat de verkoop van de locatie Reisenakker 14 en 14a Zevenaar tot nader order wordt uitgesteld. Vermoedelijk zijn de opbrengsten pas in 2024 haalbaar. Zie voor een nadere stand het overzicht bezuiniging vastgoed aan het eind van de monitor bezuiniging.

Tenslotte bleek dat de afschrijvingslasten m.b.t. de locaties Kerkstraat 16 Zevenaar en Reisenakker 14 en 14a Zevenaar abusievelijk verkeerd in onze begroting staan. Dit herstellen wij met deze wijziging.

Deze wijziging raakt meerdere programma's (programma's 0, 5 en 8). Per saldo resulteert dit in 2022 in een voordeel van € 119.000, in 2023 in een voordeel van € 54.000 en in 2024 in een nadeel van € 54.000.

Actualisatie investeringen ruimtelijke ontwikkeling

Wij hebben de fasering van de diverse investeringsprojecten van de afdeling ruimtelijke ontwikkeling geactualiseerd. Het gaat hier bijvoorbeeld om planvorming herinrichting Edisonstraat en voorbereiding herontwikkeling Vestersbos. Naast een verschuiving in de tijd van de te investeren bedragen leidt dit ook tot een verschuiving van de kapitaallasten. Dit leidt tot een eenmalig voordeel van kapitaallasten in 2022 van € 16.000 (programma 8) en in 2023 van € 5.000 (programma 3).

Fasering initiatief woningbouw: personele capaciteit

In de raadsvergadering van 3 november 2021 is maximaal € 150.000 beschikbaar gesteld voor de personele capaciteit voor het ontwikkelen van een plan voor woningbouw t.b.v. starters en doorstroming. Dit najaar zullen wij aan u een stand van zaken rapporteren. Wij voorzien dat € 90.000 in 2023 (in plaats van 2022) uitgegeven zal worden.

Hogere opbrengst grondverkoop

We verwachten in 2022 een incidenteel hogere opbrengst op de verkoop van gemeentelijke gronden. Dit heeft te maken met het verkopen van grond in Zevenaar en enkele groenstroken. Dit voordeel is samen € 40.000 en brengen we ten gunste van het begrotingsresultaat.

Inzet extra capaciteit voor bouwaanvragen

Door de toename van ingekomen bouw- en conceptaanvragen maken de afdelingen ruimtelijke ontwikkeling en vergunningverlening, toezicht en handhaving gebruik van inzet door derden. Wij verwachten een overschrijding van de inhuurkosten van € 200.000. Hier staat tegenover dat wij voor 2022, uitgaande van de ingekomen bouw- en conceptaanvragen in het eerste halfjaar van 2022, een stijging van de legesinkomsten verwachten. We ramen de opbrengsten bij met € 200.000. Per saldo budgettair neutraal.

Toelichting mutaties reserves

2. Actualisatie bestaand beleid

Fasering initiatief woningbouw: personele capaciteit

In de raadsvergadering van 3 november 2021 is maximaal € 150.000 beschikbaar gesteld voor de personele capaciteit voor het ontwikkelen van een plan voor woningbouw t.b.v. starters en doorstroming. Dit najaar zullen wij aan u een stand van zaken rapporteren. Wij voorzien dat € 90.000 in 2023 (in plaats van 2022) uitgegeven zal worden.

FINANCIËN

ALGEMEEN

Inleiding

In dit onderdeel gaan wij in op de ontwikkelingen in de financiële situatie van onze gemeente. Wij presenteren het overzicht van baten en lasten, de financiële ontwikkelingen uit deze rapportage, het actuele financiële meerjarenbeeld en de monitoring van de bezuinigingen.

Beleidskaders

Betreffende financiën van onze gemeente gelden de volgende beleidskaders:

- Financiële verordening 2018
- Nota activerings- en afschrijvingsbeleid 2019
- Nota reserves en voorzieningen 2018

OVERZICHT FINANCIËLE EFFECTEN 2E VOORTGANGSRAPPORTAGE

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Baten				
1. Autonome ontwikkelingen	-576	8.823	36.753	-4.345
Actualiseren budgetten uitkeringslasten/-baten (ontwikkelingen BUIG)	-575	0	0	0
Meicirculaire 2022	5.022	9.381	12.668	13.717
Dividend Ataro BV	-93	0	0	0
Specifieke uitkering 'Onderwijsroute' (inburgering)	38	23	0	0
Aanpassen ramingen grondexploitatie Zevenaar-Oost wonen	-1.940	-16.740	22.148	-20.473
Versterking cliëntondersteuning	50	0	0	0
Aanpassen ramingen grondexploitatie Zevenaar-Oost bedrijven	-4.371	12.483	1.680	1.334
Aanpassen ramingen grondexploitatie Middag-Oost & Zwanenwaay	0	166	-310	17
Kosten oorlog Oekraïne	1.600	3.000	0	0
Aanpassen ramingen grondexploitatie Mercurion	-306	510	306	-259
Stelpost extra inkomsten jeugdzorg door rijksmaatregelen	0	0	260	1.320
2. Actualisatie bestaand beleid	22.096	-13	291	283
Afkoop recht op pacht	19.862	0	0	0
Hogere opbrengst grondverkoop	40	0	0	0
Inzet ambulantiseringmiddelen	166	166	0	0
Inzet extra capaciteit voor bouw aanvragen	200	0	0	0
Actualisatie bezuiniging vastgoed	35	-235	235	0
Mutaties afvalstoffenheffing 2022	71	0	0	0
Overname Wmo-hulpmiddelen	1.542	0	0	0
Actualisatie reisdocumenten en rijbewijzen	85	0	0	0
Bijdrage monumentale gebouwen	8	8	8	8
Centrale blusvoorziening	48	48	48	48
Parkeren	-92	0	0	0
Watertakenplan 2022-2026	52	0	0	0
Tegemoetkomen huurders sportaccommodaties	80	0	0	0
Eigen bijdrage Wmo hulp bij het huishouden	0	0	0	227
Totaal mutaties 2e Voortgangsrapportage - Baten	21.520	8.810	37.044	-4.062
Lasten				
1. Autonome ontwikkelingen	-2.813	3.993	28.465	-14.639
Aanpassen bijdrage BVO DRAN (doelgroepenvervoer)	45	0	0	0
Aanpassen bijdrage BVO DRAN leerlingvervoer	-133	0	0	0
Energietoeslag huishoudens met een laag inkomen	1.608	0	0	0
Aanpassing rente grondexploitatie Zevenaar-Oost wonen	44	0	0	0
Aanpassing rente grondexploitatie Middag-Oost & Zwanenwaay	14	0	0	0
Actualiseren budgetten uitkeringslasten/-baten (ontwikkelingen BUIG)	-250	0	0	0
Aanpassing rente grondexploitatie Zevenaar-Oost bedrijven	-236	0	0	0
Stijgende brandstofkosten	0	0	0	0

Meicirculaire 2022	1.501	4.004	4.106	4.209
Wet Open Overheid (Woo)	0	0	0	0
Dividend Ataro BV	0	0	0	0
Prenataal huisbezoek door de jeugdgezondheidszorg (PHB-JGZ)	-5	0	0	0
Specifieke uitkering 'Onderwijsroute' (inburgering)	38	23	0	0
Actualiseren budgetten inburgering	14	10	10	10
Cao effect salarissen 2022	0	0	0	0
Verdeling resultaat VGGM 2021	-41	0	0	0
Aanpassen ramingen grondexploitatie Zevenaar-Oost wonen	-1.940	-16.740	22.148	-20.473
Versterking cliëntondersteuning	50	0	0	0
Aanpassen ramingen grondexploitatie Zevenaar-Oost bedrijven	-4.371	12.483	1.680	1.334
Aanpassen ramingen grondexploitatie Middag-Oost & Zwanenwaay	0	166	-310	17
Valpreventie bij ouderen	0	-26	-39	-39
Renteaanpassingen 2022	-181	0	0	0
Voormalig personeel	-50	0	0	0
Vrijval stelpost salarissen 2022	-467	-437	-437	-437
Budget jeugdzorg naar realistisch niveau	1.000	1.000	1.000	1.000
Kosten oorlog Oekraïne	1.600	3.000	0	0
Afwaarderen boekwaarde actief Rijnark te Lobith	192	0	0	0
Aanpassing rente grondexploitatie Mercurion	0	0	0	0
Aanpassen ramingen grondexploitatie Mercurion	-306	510	306	-259
Vrijval stelpost indexatie 2022	-938	0	0	0
Stijgende gaskosten	0	0	0	0
Stelpost extra inkomsten jeugdzorg door rijksmaatregelen	0	0	0	0
2. Actualisatie bestaand beleid	25.262	1.006	1.006	409
Actualisatie investeringen bedrijfswagens	-115	-117	-8	-5
Inzet buitengewoon opsporingsambtenaar (boa)	37	0	0	0
Actualisatie investeringen ruimtelijke ontwikkeling	-16	-5	0	0
Hogere kosten voor lijkschouwingen	10	10	10	10
Afkoop recht op pacht	20.347	0	0	0
Hogere opbrengst grondverkoop	0	0	0	0
Grondruil Prins Clauslaan Giesbeek	-28	28	0	0
Onderzoekskosten bezuinigingsopgave vastgoed	-20	10	10	0
Vervanging hardware werkplekken	0	3	3	3
Suppletie omzetbelasting 2021	277	0	0	0
Inhuur derden wegens ziekte	100	0	0	0
Actualisatie investeringen onderwijshuisvesting primair onderwijs	-135	-9	0	0
Inzet ambulantiseringmiddelen	166	166	0	0
Inzet extra capaciteit voor bouwaanvragen	200	0	0	0
Actualisatie bezuiniging vastgoed	-84	-289	289	0
Mutaties afvalstoffenheffing 2022	-10	0	0	0
Actualisatie investeringen afval	-43	-123	0	0
Actualisatie investeringen riolering	0	0	0	0
Overname Wmo-hulpmiddelen	2.042	0	0	0

Vrijval bedragen De Liemers Helemaal Goed en Liemers++	-40	-40	-40	-40
Vervolg warmtenet stad Zevenaar fase 3b	71	0	0	0
Fasering uitvoeringsplan duurzaamheid	-500	250	250	0
Uitvoeringskosten klimaatakkoord	0	294	0	0
Actualisatie investeringen vervoer	-149	-8	1	1
Actualisatie reisdocumenten en rijbewijzen	35	0	0	0
Actualisatie investeringen verlichting	-7	-10	0	0
Warmtewet 2.0	-50	50	0	0
Warmtetransitie: warmtenet stad Zevenaar fase 4 en verdere uitrol	-340	340	0	0
Gedeeltelijke vrijval budget duurzaamheidsfonds en kansrijke duurzame maatregelen	-28	0	0	0
Campagne "Kids groen en duurzaam"	-43	43	0	0
Bijdrage monumentale gebouwen	0	0	0	0
Centrale blusvoorziening	48	48	48	48
Lagere kosten gemeentehuis	-130	0	0	0
Uitvoering beleidsplan vrijetijdseconomie	-85	85	0	0
Parkeren	-27	0	0	0
Kerkenvisie Zevenaar	9	0	0	0
Gronddepot Methen	15	15	15	15
Integraal beleidsplan openbare ruimte	1.737	600	351	301
Actualisatie parkeerbeleid	0	20	0	0
Middelen voogdij18+	80	74	74	74
Fasering initiatief woningbouw: personele capaciteit	-90	90	0	0
Watertakenplan 2022-2026	52	0	0	0
Wachtgeldverplichting voormalig college	594	0	0	0
Verbeterplan Waardering Onroerende Zaken	25	0	0	0
Overname schoorsteen Swanenberg Spijksedijk te Spijk	6	3	3	3
Inhuurverplichtingen sociaal domein	1.550	0	0	0
Onderzoek naar HUB 7Poort	-50	50	0	0
Tegemoetkomen huurders sportaccommodaties	80	0	0	0
Eigen bijdrage Wmo hulp bij het huishouden	0	0	0	0
Training en ondersteuning van en door statushouders	33	69	0	0
Actualiseren uitgaven jeugdgezondheidszorg (JGZ-JOGG project)	-29	0	0	0
Rechtmatigheidsverantwoording	-100	100	0	0
Groene Metropool Regio- eenmalige vrijval	-50	0	0	0
Actualiseren corona-effecten 2023	0	-740	0	0
Actualisatie investeringen gebouwen	-81	0	0	0
3. Nieuw beleid	115	25	30	30
Incidentele subsidie onderhoud Tolhuys Coornmolen in Lobith	15	0	0	0
Sportbeleid - toekomstbestendig maken buitensportaccommodaties	75	25	0	0
Investeringsbudget voorbereiding ontwikkelen 7PoortII	0	0	30	30
Publieksbereik tempellocatie Herwen-Hemeling	25	0	0	0
Totaal 2e Voortgangsrapportage - Lasten	22.564	5.024	29.501	-14.200
Totaal mutaties 2e VGR voor bestemming	-1.043	3.786	7.544	10.138
Mutaties reserves				

Onttrekkingen	28.256	4.642	2.543	1.738
Toevoegingen	20.374	214	39	11
Totaal mutaties reserves	7.882	4.429	2.504	1.727
Totaal mutaties 2e VGR na bestemming	860	5.603	10.390	11.990

TOELICHTING FINANCIËLE ONTWIKKELINGEN

1. Autonome ontwikkelingen

Aanpassen bijdrage BVO DRAN (doelgroepenvervoer)

De bijdrage aan de BVO DRAN wordt aangepast aan de gewijzigde meerjarenbegroting 2022-2025 en de ontwikkelingen uit de 1e kwartaalrapportage 2022 van de BVO DRAN. In totaal wordt de bijdrage in 2022 op dit programma € 45.000 hoger. De verschillen per vervoersstroom zijn als volgt:

- Wmo vraagafhankelijk vervoer € € 34.000 meer;
- Wmo dagbesteding € € 41.000 minder;
- Jeugdwet vervoer € 52.000 meer.

De kosten van het vraagafhankelijk vervoer stijgen voornamelijk door een stijging van het verwachte vervoer (plus 10%). Deze stijging is gecorrigeerd met de uitkomsten van het 1e kwartaal 2022. In dat kwartaal is de stijging minder geweest dan verwacht.

De kosten van de dagbesteding zijn gebaseerd op de vervoersaantallen van de 2e helft 2021. Die zijn lager dan in eerdere begrotingen.

Het Jeugdwetvervoer is gebaseerd op het gestegen vervoer in 2021. Ook in 2022 wordt een vervoersstijging van 15% verwacht.

De structurele effecten hebben wij in de meerjarenbegroting 2023-2026 opgenomen.

Aanpassen bijdrage BVO DRAN leerlingenvervoer

De bijdrage aan de BVO DRAN wordt aangepast aan de gewijzigde meerjarenbegroting 2022 van de BVO DRAN.

De bijdrage voor het leerlingenvervoer daalt in 2022 met € 133.000. Dit voordeel is ontstaan doordat bij het leerlingenvervoer flinke besparingen zijn gerealiseerd door de aanbesteding in 2021 en door besparingen in de uitvoering door de vervoerder.

De structurele effecten hebben wij in de meerjarenbegroting 2023-2026 opgenomen.

Energietoeslag huishoudens met een laag inkomen

Op 15 maart jl. is het wetsvoorstel eenmalige energietoeslag lage inkomens ingediend bij de Tweede Kamer. Met het wetsvoorstel krijgen gemeenten de bevoegdheid om dit jaar via categoriale bijzondere bijstand een eenmalige tegemoetkoming voor de gestegen energieprijzen toe te kennen aan huishoudens met een laag inkomen. Voor de uitvoering en uitgifte van de eenmalige aanvullende tegemoetkoming -voor huishoudens met een laag inkomen- heeft het kabinet in 2022 een eenmalig budget beschikbaar gesteld. Het, via de algemene uitkering aan gemeenten verstrekte, bedrag voor Zevenaar bedraagt afgerond € 1.608.000. De inkomsten en uitgaven worden in deze begrotingswijziging budgettair neutraal verwerkt.

Aanpassing rente grondexploitatie Zevenaar-Oost wonen

De ramingen van de grondexploitatie Zevenaar-Oost wonen zijn aangepast op basis van de herziene grondexploitatie per 1 januari 2022 zoals vastgesteld in de raadsvergadering van 6 juli 2022. Door een gunstiger verloop van de boekwaarde en een lager rentepercentage wordt minder rente toegerekend aan deze grondexploitatie wat een nadeel betekent voor het begrotingssaldo. Binnen het onderdeel renteaanpassingen 2022 is echter ook sprake van voordelen.

Aanpassing rente grondexploitatie Middag-Oost & Zwanenwaay

De rente van de grondexploitatie Middag-Oost & Zwanenwaay is aangepast op basis van de herziene grondexploitatie per 1 januari 2022 zoals vastgesteld in de raadsvergadering van 6 juli 2022. Door een gunstiger verloop van de boekwaarde en een lager rentepercentage wordt minder rente toegerekend aan deze grondexploitatie wat een nadeel betekent voor het begrotingssaldo. Binnen het onderdeel

renteaanpassingen 2022 is echter ook sprake van voordelen.

Actualiseren budgetten uitkeringslasten/-baten (ontwikkelingen BUIG)

Op basis van de prognose van de Regionale Sociale Dienst (RSD-de Liemers) van de te verwachten uitkeringslasten en de te verwachte specifieke uitkering (BUIG - nader voorlopig budget) van het rijk worden de ramingen van de lasten/baten geactualiseerd. Deze prognose is gebaseerd op de resultaten t/m ultimo 2022 van de maand juni 2022. Per saldo verwachten wij een nadeel in 2022 van € 325.000.

Aanpassing rente grondexploitatie Zevenaar-Oost bedrijven

De ramingen van de grondexploitatie Zevenaar-Oost bedrijven zijn aangepast op basis van de herziene grondexploitatie per 1 januari 2022 zoals vastgesteld in de raadsvergadering van 6 juli 2022. Door een minder gunstig verloop van de boekwaarde wordt meer rente toegerekend aan deze grondexploitatie wat een voordeel betekent voor het begrotingssaldo.

Stijgende brandstofkosten

Wereldwijde ontwikkelingen leiden, naast een grondstoffentekort, tot hogere brandstofprijzen. In 2022 verwachten wij hierdoor een tekort van € 200.000. Deze dekken wij uit de stelpost inflatie 2022. Het structurele effect verwerken we in de meerjarenbegroting 2023-2026.

Meicirculaire 2022

De meicirculaire 2022 laat een bijzonder positief beeld zien. In 2022 groeit de algemene uitkering met € 5 miljoen. Dit bedrag loopt op tot € 12,8 miljoen in 2025 om daarna te zakken naar € 6,5 miljoen. Een belangrijk onderdeel van de stijging van de algemene uitkering is de verwerking van de herijking van het gemeentefonds en de opschorting van de opschalingskorting in de jaren 2023 tot en met 2025. In 2026 komt de opschalingskorting weer volledig terug en daalt de algemene uitkering weer.

In deze meicirculaire heeft het rijk voor 2023 de compensatie van de tekorten in de jeugdzorg verwerkt. Voor onze gemeente bedraagt de compensatie € 3,8 miljoen. Voor de jaren erna hebben wij de (aflopende) compensatie volgens de Commissie van Wijzen voor 100% als stelpost in de algemene uitkering opgenomen. Eventuele besparingen door rijksmaatregelen in de jeugdzorg hebben wij vooralsnog niet in de begroting opgenomen.

Naast de aflopende compensatie volgens de commissie van wijzen heeft het rijk nog besloten tot een extra verlaging van de compensatie. Deze extra korting hebben wij conform afspraken tussen rijk, VNG en de toezichthouder neutraal in deze begroting opgenomen. De algemene uitkering wordt verlaagd met € 260.000 in 2024 en € 1.320.000 vanaf 2025. Op programma 6 is op de post jeugdzorg een extra inkomst geraamd van dezelfde bedragen. De verwachting is dat het rijk een eigen bijdrage in de jeugdzorg gaat invoeren om de extra korting voor gemeenten te gaan compenseren.

Tenslotte groeit de algemene uitkering door hogere uitgaven van het rijk, door compensatie voor inflatie (lonen en prijzen) en door groei van onze gemeente.

Van de totale groei van het gemeentefonds hebben wij de volgende posten apart gezet:

- inflatie: € 1,5 miljoen in 2022 en € 3,8 miljoen vanaf 2023.
- groei: € 0,2 miljoen in 2022 oplopend tot € 0,46 miljoen in 2026.
- diverse taakmutaties: de grootste taakmutaties zijn de vergoeding voor de uit te keren energietoeslag in 2022 (€ 1,6 miljoen) en uitvoeringskosten klimaatakkoord € 0,3 miljoen.

Per saldo resteert een nettoresultaat in deze begroting door de algemene uitkering van € 1,8 miljoen in 2022, € 5 miljoen in 2023, € 8,7 miljoen in 2024, € 11 miljoen in 2025 en € 3,6 miljoen in 2026.

In deze wijziging verwerken wij de uitkering uit het gemeentefonds, de inflatie, de stelpost groei en de compensatie van de tekorten in de jeugdzorg. Voor 2022 € 3,5 miljoen, 2023 € 5,4 miljoen, 2024 € 8,8 miljoen, 2025 € 10,8 miljoen en € 3,4 miljoen in 2026. De afgezonderde taakmutaties zijn apart begroot en komen afzonderlijk op de betreffende programma's terug.

Wet Open Overheid (Woo)

Het structurele bedrag voor de Woo in 2026 is € 111.000. Het incidentele bedrag in 2026 € 67.000. De uitgaven voor de Woo worden gecompenseerd via de algemene uitkering.

Dividend Ataro BV

Op basis van de jaarstukken 2021 van Ataro BV hebben we in 2022 een lagere dividenduitkering ontvangen.

Prenataal huisbezoek door de jeugdgezondheidszorg (PHB-JGZ)

Met ingang van 2022 zijn structureel middelen aan de algemene uitkering toegevoegd voor de uitvoering van het wetsvoorstel 'Prenataal huisbezoek door de JGZ'. De lasten zijn geraamd als bijdrage aan de VGGM die belast is met de uitvoering. In verband met uitstel van de inwerkingtreding (1 juli in plaats van 1 januari) van het wetsvoorstel is de bijdrage voor 2022 verlaagd met € 5.000.

Specifieke uitkering 'Onderwijsroute' (inburgering)

Het rijk stelt eenmalig voor 2022 en 2023 extra middelen beschikbaar voor de bekostiging van de Onderwijsroute. Met het extra budget is de verwachting dat in ieder geval de groep statushouders die in 2022 deze leerroute gaat volgen, de leerroute in 2023 kan afronden en de gemeente dit kan bekostigen.

Actualiseren budgetten inburgering

De integratie-uitkering voor inburgering is m.i.v. 2022 verhoogd met structurele middelen voor de leerbaarheidstoets als onderdeel van de brede intake in de Wet inburgering. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de begeleiding van de afname van de toets.

Daarnaast ontvangen gemeenten in 2022 nog incidenteel budget voor de ondersteuning van ELIP's (Einde Lening InburgeringsPlichtigen). Dit zijn inburgeraars die minimaal 75% van hun lening hebben uitgeput en nog steeds inburgeringsplichtig zijn.

Cao effect salarissen 2022

De afgesloten Cao voor gemeentepersoneel bevat onder meer een eenmalige uitkering van € 900 per medewerker en een corona-onkostenvergoeding van € 300. We zetten de stelpost voor looninflatie in als financiële dekking. De mutatie verloopt hiermee budgettair neutraal.

Verdeling resultaat VGGM 2021

De regionale brandweer heeft over 2021 een positief resultaat van € 1,7 miljoen, met name veroorzaakt door een lager activiteitsniveau bij de brandweer bij opleiden, oefenen en de voorbereiding daarop. De verdeling van het positieve resultaat is besloten in het Algemeen Bestuur van september 2022. Voor Zevenaar betekent dit een eenmalig voordeel van € 41.000.

Aanpassen ramingen grondexploitatie Zevenaar-Oost wonen

De ramingen van de grondexploitatie Zevenaar-Oost wonen zijn aangepast op basis van de herziene grex per 1 januari 2022 zoals vastgesteld in de raadsvergadering van 6 juli 2022, aangevuld met actuele ontwikkelingen.

Versterking cliëntondersteuning

Van het rijk (ministerie VWS) is op grond van de specifieke regeling 'Versterking cliëntondersteuning' in 2022 een bijdrage ontvangen om gemeenten in staat te stellen aan de slag te gaan met de lokale versterking van cliëntondersteuning. Hierdoor krijgen alle inwoners die hulp nodig hebben een goede toegang tot passende zorg en ondersteuning.

Aanpassen ramingen grondexploitatie Zevenaar-Oost bedrijven

De ramingen van de grondexploitatie Zevenaar-Oost bedrijven zijn aangepast op basis van de herziene grondexploitatie per 1 januari 2022 zoals vastgesteld in de raadsvergadering van 6 juli 2022, aangevuld met actuele ontwikkelingen.

Aanpassen ramingen grondexploitatie Middag-Oost & Zwanenwaay

De ramingen van de grondexploitatie Middag-Oost & Zwanenwaay zijn aangepast op basis van de herziene grex per 1 januari 2022 zoals vastgesteld in de raadsvergadering van 6 juli 2022, aangevuld met actuele ontwikkelingen.

Valpreventie bij ouderen

Het kabinet heeft valpreventie als kostenbesparende preventiemaatregel opgenomen in het coalitieakkoord. De hiervoor benodigde maatregelen worden uitgewerkt met de stakeholders, zo ook de gemeenten. Dit leidt tot een taakstellende besparing vanaf 2023. Voor de gemeente Zevenaar betekent dit een verlaging van de algemene uitkering van ongeveer € 26.000 in 2023, oplopend tot € 42.000 in 2026.

Renteaanpassingen 2022

Wij hebben de omslagrente 2022 aangepast. Door de lagere rente kort geld en de lagere toevoeging (2% over de boekwaarde) aan de verliesvoorziening van de grondexploitaties is een voordeel ontstaan van € 181.000. Deze wijziging is programma overstijgend.

Voormalig personeel

We verwachten een voordeel op de post voormalig personeel. Door de gunstige arbeidsmarkt hebben we momenteel geen oud-medewerkers waarvoor we een WW-premie moeten betalen.

Vrijval stelpost salarissen 2022

In de septembercirculaire 2021 (€ 437.000) en in de meicirculaire 2022 (€ 340.000) is in totaal € 777.000 compensatie ontvangen voor salarisstijgingen in 2022. Hiervan is € 310.000 nodig als dekking voor gestegen salarissen in 2022. Het restant (€ 467.000) laten wij nu vrijvallen. Deze vrijval komt voornamelijk doordat in de begroting 2022 (ten laste van het resultaat) al rekening was gehouden met hogere salarislasteren (€ 360.000). In feite is nu compensatie ontvangen voor een nadeel dat al in de begroting was verwerkt.

Budget jeugdzorg naar realistisch niveau

Uit de cijfers is gebleken dat het aantal cliënten in de jeugdzorg redelijk stabiel blijft. Wel zien we een grote stijging ten opzichte van 2020, mede door complexere zorgvragen en langere duur van de zorg. In de 'coronajaren' 2020 en 2021 en de onzekerheid die daarmee gepaard ging, zijn de jeugdzorgbudgetten onvoldoende bijgesteld. Wij vragen daarom om het jeugdzorgbudget structureel met € 1.000.000 op te hogen. We bereiken dan een realistisch niveau waarin volume en zorgduur voldoende zijn meegenomen. Tegelijkertijd worden in deze voortgangsrapportage ook de bestaande budgetten voor corona voor 2023 naar o teruggebracht.

Kosten oorlog Oekraïne

In verband met de vluchtelingenstroom vanuit Oekraïne maken wij kosten. Bij de 1e voortgangsrapportage van dit jaar hebben wij een bedrag van € 1.000.000 als eerste indicatie opgenomen. Bij de 2e voortgangsrapportage zou dit bedrag worden geactualiseerd. Op basis van de huidige inschatting van aantal vluchtelingen en opvangplekken ramen wij aan kosten € 1.600.000 extra. Daar tegenover ramen wij hetzelfde bedrag ook bij aan inkomsten (rijkscompensatie). Daarnaast ramen we nu ook een bedrag voor het eerste halfjaar van 2023 (€ 3.000.000). Ook dit bedrag verwerken we budgettair neutraal in de begroting.

Afwaarderen boekwaarde actief Rijnark te Lobith

De grond op locatie Rijnark te Lobith is niet aan te merken als "warme gronden" op grond van de BBV. Om die reden moet afwaardering plaatsvinden naar landbouwwaarde. Dit betekent een nadeel van € 192.000.

Aanpassing rente grondexploitatie Mercurion

De ramingen van de grondexploitatie Mercurion zijn aangepast op basis van de herziene grondexploitatie per 1 januari 2022 zoals vastgesteld in de raadsvergadering van 6 juli 2022.

Aanpassen ramingen grondexploitatie Mercurion

De ramingen van de grondexploitatie Mercurion zijn aangepast op basis van de herziene grex per 1 januari 2022 zoals vastgesteld in de raadsvergadering van 6 juli 2022, aangevuld met actuele ontwikkelingen.

Vrijval stelpost indexatie 2022

In de meicirculaire 2022 (o.b.v. raming maart 2022 van het CPB) is de compensatie voor een hogere inflatie via de algemene uitkering verder verhoogd met 2,2% naar 4,1%. Hiervoor hebben we een stelpost opgenomen, specifiek bedoeld ter dekking van kostenstijging (inflatie). Dit is aanvullend op de structurele indexatie die we al hebben opgenomen in de meerjarenbegroting 2022-2025. De stelpost indexatie 2022 hebben we in deze 2e voortgangsrapportage ingezet als dekking voor de stijgende gas- en brandstofkosten. Het restant van de stelpost kan nu vrijvallen omdat we ervoor gekozen hebben om niet alle budgetten in de begroting over de hele linie opnieuw te indexeren. Dit hebben we immers bij de begroting 2022-2025 al gedaan en doen we opnieuw bij de begroting 2023-2026. Tevens verwachten we dat we op basis van de septembercirculaire 2022 een nieuwe stelpost voor indexatie op kunnen nemen. Deze gebruiken we aan het eind van het jaar voor de overschrijdingen.

De vrijval van de stelpost (€ 938.000) brengen we nu ten gunste aan het resultaat. Deze vrijval is in 2022 incidenteel. In de meerjarenbegroting 2023-2026 verhogen wij de budgetten met de extra inflatie van 2022 (2,2%) en de inflatie van 2023 (2,3%).

Stijgende gaskosten

Wereldwijde ontwikkelingen leiden, naast hogere brandstofprijzen, tevens tot hogere gaskosten. Aangezien gas werd geleverd via Gazprom hebben we deze overeenkomst vervroegd stopgezet (per 1 oktober 2022). In 2022 hebben we samen met de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen een nieuwe aanbesteding gehouden. We houden er rekening mee dat het gastarief verdubbelt.

Per saldo betekent dit in 2022 dat de gaskosten met € 23.000 stijgen. Dit is een programma overstijgende wijziging (programma 0, 5, 6 en 7). Deze kosten dekken wij uit de stelpost inflatie 2022. Het structurele effect verwerken we in de meerjarenbegroting 2023-2026.

Stelpost extra inkomsten jeugdzorg door rijksmaatregelen

Het rijk heeft in de meicirculaire 2022 een extra korting op de compensatie voor de tekorten in de jeugdzorg aangekondigd van € 260.000 in 2024 en € 1.320.000 vanaf 2025. Deze extra korting is conform afspraken tussen rijk, VNG en de provincies verwerkt op programma 0 bij de algemene uitkering. De verwachting is dat het rijk een eigen bijdrage in de jeugdzorg gaat invoeren om de extra korting voor gemeenten te gaan compenseren. Daarom hebben wij voorlopig op het product jeugdzorg een stelpost voor extra inkomsten geraamd.

2. Actualisatie bestaand beleid

Actualisatie investeringen bedrijfswagens

In 2021 is een aanbesteding gehouden voor het vervangen van meerdere bedrijfsvoertuigen. Door de problemen die ontstaan zijn bij de levering van grondstoffen en halffabricaten verwachten wij dat de levering van deze voertuigen niet eerder zal plaatsvinden dan eind 2022/ begin 2023. Voorzichtigheidshalve hebben wij deze investeringen één jaar later geraamd. Dit leidt tot eenmalige voordelen in 2022 en 2023 van € 115.000, in 2024 van € 6.000 en in 2025 van € 3.000. Deze voordelen zijn programma overstijgend (programma 0, 5 en 7).

Daarnaast hebben wij een nieuwe bedrijfswagen aangeschaft. Deze vervangt ook een voertuig uit een leaseconstructie. Doordat de leasekosten hoger zijn dan de nieuwe kapitaallasten levert dit ook een structureel voordeel op van € 2.000.

Tenslotte verwachten wij dat in 2025 de heftruck aan vervanging toe is. In de begroting was deze vervangingsinvestering nog niet opgenomen. Dit hebben wij met deze wijziging hersteld. Ter dekking hiervan is een ander vervangingsbudget verlaagd. Het gaat hiermee om een budgettair neutrale wijziging.

Inzet buitengewoon opsporingsambtenaar (boa)

In de Tweede Kamer is op 23 september 2021 een motie aangenomen waarbij structureel € 13 miljoen is vrijgemaakt voor extra capaciteit van boa's in de openbare ruimte. Voor de gemeente Zevenaar is structureel een bedrag van € 37.000 in de meicirculaire 2022 beschikbaar gekomen. Het beschikbare budget voor 2022 draagt bij aan het dekken van de kosten van de huidige extra inhuur. De structurele effecten verwerken we in de meerjarenbegroting 2023-2026.

Actualisatie investeringen ruimtelijke ontwikkeling

Wij hebben de fasering van de diverse investeringsprojecten van de afdeling ruimtelijke ontwikkeling geactualiseerd. Het gaat hier bijvoorbeeld om planvorming herinrichting Edisonstraat en voorbereiding herontwikkeling Vestersbos. Naast een verschuiving in de tijd van de te investeren bedragen leidt dit ook tot een verschuiving van de kapitaallasten. Dit leidt tot een eenmalig voordeel van kapitaallasten in 2022 van € 16.000 (programma 8) en in 2023 van € 5.000 (programma 3).

Hogere kosten voor lijkschouwingen

De Wet op de lijkbezorging gaat ervan uit dat de nabestaanden zorgdragen voor de uitvaart. Zijn er geen nabestaanden, dan regelt de gemeente de uitvaart. Dit is een wettelijke taak. Ook de kosten van lijkschouwingen worden bij de gemeente in rekening gebracht.

Wij zien al enige jaren een stijging van deze kosten. Daarom ramen wij structureel € 10.000 extra.

Afkoop recht op pacht

Op 17 maart 2022 heeft een bedrijf voor een kavel op 7Poort de erfpacht afgekocht en is tot de aankoop van de kavel overgegaan. Met deze wijziging verlagen wij de pachtopbrengsten. Door de lagere pachtopbrengsten wordt minder rente toegerekend. Het gaat in 2022 om € 485.000. Binnen het onderdeel rente en afschrijving ontstaan hierdoor echter voordelen.

Daarnaast ramen we de opbrengsten van de grondverkoop en schrijven we de grond ineens af. Dit gaat om een eenmalige bedrag van € 20.347.000.

Hogere opbrengst grondverkoop

We verwachten in 2022 een incidenteel hogere opbrengst op de verkoop van gemeentelijke gronden. Dit heeft te maken met het verkopen van grond in Zevenaar en enkele groenstroken. Dit voordeel is samen € 40.000 en brengen we ten gunste van het begrotingsresultaat.

Grondruil Prins Clauslaan Giesbeek

Woningstichting Plavei is voornemens ter plaatse van de Prins Clauslaan 12 woningen te slopen en 14 levensloopbestendige woningen te realiseren. Om dit mogelijk te maken is de uitruil van gronden in eigendom van Plavei en de gemeente (groen) en de aanleg van elf parkeerplaatsen noodzakelijk. Eerder dit jaar is hier budget voor beschikbaar gesteld. Doordat de aanleg van elf openbare parkeerplaatsen langer in beslag neemt, stellen wij voor om het budget hiervoor (€ 27.500) door te schuiven naar 2023.

Onderzoekskosten bezuinigingsopgave vastgoed

In 2020 is budget beschikbaar gesteld ten behoeve van bodemonderzoeken en juridische kosten voor het afstoten van vastgoed in het kader van de bezuinigingsopgave. Doordat het afstoten van vastgoed langer in beslag neemt schuiven we een deel van de middelen (€ 20.000) uit 2022 door naar 2023 en 2024.

Vervanging hardware werkplekken

In 2018 is € 450.000 beschikbaar gesteld voor de vervanging en flexibilisering van de huidige werkplekken. De kosten van enkele devices in 2022 zijn hoger dan waarmee rekening is gehouden. Wij stellen voor de investering met € 10.000 te verhogen. Dit leidt tot een stijging van de kapitaallasten van € 2.500.

Suppletie omzetbelasting 2021

Uit de jaarlijkse herrekening van de omzetbelasting is een te betalen suppletie naar voren gekomen van in totaal € 276.500 (€ 27.500 btw en € 249.000 BCF).

Inhuur derden wegens ziekte

De prognose van de ontwikkeling van het budget ziektevervanging ziet er ongunstig uit. Met name de vervanging van een aantal langdurig zieke medewerkers vraagt veel van het budget. We ramen in 2022 incidenteel € 100.000 bij.

Actualisatie investeringen onderwijshuisvesting primair onderwijs

In verband met fasering zijn de ramingen voor investeringen (renovatie) in de onderwijshuisvesting (primair -

onderwijs) geactualiseerd. De fasering leidt tot een eenmalig voordeel van € 135.000 in 2022 en € 9.000 in 2023 door incidenteel lagere afschrijvingslasten.

Inzet ambulantiseringmiddelen

In 2021 is van de gemeente Arnhem een bedrag van afgerond € 331.000 ontvangen, specifiek bestemd voor beschermd wonen en ambulantisering van zorg.

Wij verwachten deze middelen in 2022 en 2023 in te zetten.

Inzet extra capaciteit voor bouw aanvragen

Door de toename van ingekomen bouw- en conceptaanvragen maken de afdelingen ruimtelijke ontwikkeling en vergunningverlening, toezicht en handhaving gebruik van inzet door derden. Wij verwachten een overschrijding van de inhuurkosten van € 200.000. Hier staat tegenover dat wij voor 2022, uitgaande van de ingekomen bouw- en conceptaanvragen in het eerste halfjaar van 2022, een stijging van de legesinkomsten verwachten. We ramen de opbrengsten bij met € 200.000. Per saldo budgettair neutraal.

Actualisatie bezuiniging vastgoed

Op 31 mei 2022 heeft uw college ingestemd met de verkoop van het pand aan de Kerkstraat 16 Zevenaar voor een bedrag van € 550.000. In onze begroting hielden wij rekening met een ander bedrag. De raming van de opbrengsten passen we met deze wijziging aan.

Daarnaast leiden de ontwikkelingen op het vlak van ruimtelijke ordening ertoe dat de verkoop van de locatie Reisenakker 14 en 14a Zevenaar tot nader order wordt uitgesteld. Vermoedelijk zijn de opbrengsten pas in 2024 haalbaar. Zie voor een nadere stand het overzicht bezuiniging vastgoed aan het eind van de monitor bezuiniging.

Tenslotte bleek dat de afschrijvingslasten m.b.t. de locaties Kerkstraat 16 Zevenaar en Reisenakker 14 en 14a Zevenaar abusievelijk verkeerd in onze begroting staan. Dit herstellen wij met deze wijziging.

Deze wijziging raakt meerdere programma's (programma's 0, 5 en 8). Per saldo resulteert dit in 2022 in een voordeel van € 119.000, in 2023 in een voordeel van € 54.000 en in 2024 in een nadeel van € 54.000.

Mutaties afvalstoffenheffing 2022

De opbrengst voor oud papier is door ontwikkelingen op de wereldmarkt hoger dan geraamd. Als gevolg hiervan verwachten wij een hogere opbrengst dan in de begroting geraamd. Dit leidt tot een voordeel van € 100.000.

Daartegenover staat een nadeel op de vergoeding PMD. Tenslotte houden we rekening met een kleine meevaller op de advieskosten.

Per saldo verwachten wij een voordeel op de kosten van afvalverwerking van € 81.500. Dit storten wij in de bestemmingsreserve afval.

Actualisatie investeringen afval

De aanschaf en plaatsing van de ondergrondse restafvalcontainers verwachten wij in 2023 af te ronden. Dit is één jaar later doordat onder meer het participatietraject met de bewoners van de hoogbouw langer heeft geduurd dan was voorzien. Verder hebben we in 2022 de ondergrondse glascontainers grotendeels geplaatst. Een enkele container, onder andere bij de nieuwe supermarkt op 7Poort, moet nog geplaatst worden. Omdat het onzeker is of alle containers in 2022 in de grond zitten schuiven we een deel van de investering door naar 2023.

Dit leidt in 2022 en 2023 tot een eenmalig positief resultaat van respectievelijk € 43.000 en € 123.000. Dit brengen we ten gunste van de bestemmingsreserve afval.

Actualisatie investeringen riolering

We hebben de riool gerelateerde investeringen nagelopen en een aantal opnieuw geraamd. We verwachten bijvoorbeeld dat de werkzaamheden omtrent de 'Marktplaats Lobith' en 'Kop van Tolkamer' in 2022 nog niet zijn afgerond. Daarnaast hebben we diverse, kleinere investeringen doorgeschoven.

Dit leidt in 2022, 2023 en 2024 tot een eenmalig positief resultaat van respectievelijk € 54.000, € 85.000 en € 12.000. Dit brengen we ten gunste van de voorziening 'vervanging riolering'.

Overname Wmo-hulpmiddelen

In 2021 is besloten om de Wmo-hulpmiddelen te verkopen aan de contractpartner. De verwachting was dat de verkoop in 2021 zou plaats vinden. Bij de jaarstukken 2021 en de 1e voortgangsrapportage 2022 hebben wij u geïnformeerd dat de overdracht niet in 2021 maar dit jaar plaats vindt. Dit betekent administratief dat wij de verkoop en de afboeking van de boekwaarde opnieuw moeten ramen in 2022, evenals de onttrekking uit de algemene reserve van € 500.000.

Vrijval bedragen De Liemers Helemaal Goed en Liemers++

De Liemers Helemaal Goed en Liemers++ zijn per 1 januari 2022 opgegaan in de Liemerse Ambassade. De bijdragen aan de afzonderlijke organisaties, zoals nu in de begroting opgenomen, komen per 1 januari 2022 te vervallen. In totaal gaat het om een bedrag van € 40.000 (€ 18.000 programma 3 en € 22.000 programma 5).

Vervolg warmtenet stad Zevenaar fase 3b

In de begroting 2021-2024 is € 150.000 beschikbaar gesteld voor onderzoek naar warmtenet stad Zevenaar. Eind 2021 resteerde hiervan een bedrag van € 71.000.

Door verbreding van het project naar de mogelijkheden van het doortrekken naar Didam (gemeente Montferland) was de oorspronkelijke planning niet haalbaar. Het afsluiten van de intentieovereenkomst wordt nu eind 2022 verwacht. Het restant bedrag van € 71.000 is in 2021 vrijgevalen in het resultaat. Wij vragen dit bedrag opnieuw aan voor 2022.

Fasering uitvoeringsplan duurzaamheid

Het uitvoeringsplan 2022 - 2024 dat ten grondslag ligt aan de beoogde besteding van de bestemmingsreserve duurzaamheid wordt in het vierde kwartaal 2022 door de raad behandeld. Hierdoor kunnen in 2022 geen activiteiten starten. Wij schuiven daarom € 500.000 (voor het jaar 2022) door naar de jaren 2023 en 2024.

Uitvoeringskosten klimaatakkoord

Het kabinet heeft met het nationale klimaatakkoord een centraal doel: het terugdringen van de uitstoot van broeikasgassen in Nederland met 49% ten opzichte van 1990. Het kabinet pleit in Europa voor een broeikasgasreductie van 55% in 2030. Om de gemeenten in de uitvoering van het bestaande klimaatbeleid in 2022 en 2023 te ondersteunen en om een versnelling teweeg te brengen is in de meicirculaire 2022 voor de gemeente Zevenaar een bedrag van € 294.000 beschikbaar gesteld. De uitvoeringskosten richten zich met name op gedragsverandering, urgentiebesef en communicatie.

Actualisatie investeringen vervoer

We hebben de parkeerbeheer, verkeersbeleid en wegen gerelateerde investeringen nagelopen en een aantal investeringen opnieuw geraamd. De fasering leidt tot een eenmalig positief resultaat van € 149.000 in 2022 en € 9.000 in 2023 door incidenteel lagere afschrijvingslasten.

Verder stellen we voor de investering voor de verkeerskundige aanpassingen voor de Sterrenschool met € 42.500 te verhogen door de gestegen materiaalkosten. Dit leidt vanaf 2023 tot een stijging van de kapitaallasten van € 1.100.

Actualisatie reisdocumenten en rijbewijzen

Wij zien dat er een toename is van het aantal uitgegeven reisdocumenten en rijbewijzen. Doordat de corona maatregelen nu grotendeels zijn verdwenen, zien wij een inhaalslag bij het vernieuwen van de reisdocumenten en rijbewijzen. Voor 2022 levert dit een voordeel op van € 50.000.

Actualisatie investeringen verlichting

We hebben de verlichting gerelateerde investeringen nagelopen en een aantal opnieuw geraamd. We verwachten namelijk dat het vervangen van de armaturen en masten in 2022 nog niet in zijn geheel zijn afgerond. Dit leidt tot een eenmalig positief resultaat in 2022 en 2023 van respectievelijk € 7.000 en € 10.000.

Warmtewet 2.0

Voor de actualisatie warmtevisie op de Warmtewet 2.0, het aanwijzen en uitwerken van warmtekavels en het aanwijzen van een warmtebedrijf op grond van de warmtewet 2.0 heeft uw raad in de kadernota 2022 een bedrag van € 50.000 beschikbaar gesteld voor 2022. De wetgeving is echter uitgesteld. Wij schuiven daarom het bedrag door naar 2023.

Warmtetransitie: warmtenet stad Zevenaar fase 4 en verdere uitrol

In 2020 is samen met de woningbouwcorporatie en de provincie het plan van aanpak (fase 3A) opgesteld om tot een intentieovereenkomst te komen (fase 3B). We verwachten de intentieovereenkomst eind 2022 vast te stellen. Hierna gaan we door met fase 4: het komen tot een samenwerkingsovereenkomst. Voor dit proces is in de kadernota 2022 een budget beschikbaar gesteld van € 190.000. Doordat fase 3B vertraging heeft opgelopen schuiven wij het bedrag door naar 2023.

Ook het vervolg van de Wijk van de Toekomst en het onderzoek naar de betaalbaarheid van het uitfaseren van aardgas hebben vertraging opgelopen. Wij schuiven de middelen, die hiervoor in de kadernota 2022 beschikbaar zijn gesteld (beide onderdelen € 75.000), door naar 2023. In totaal een bedrag van € 340.000.

Gedeeltelijke vrijval budget duurzaamheidsfonds en kansrijke duurzame maatregelen

Jaarlijks is € 58.000 beschikbaar voor duurzaamheidsinitiatieven uit de samenleving. In 2022 verwachten wij minder initiatieven die vragen om een bijdrage van de gemeente. Wij stellen voor om € 28.000 vrij te laten vallen.

Campagne "Kids groen en duurzaam"

In het kader van de ambitie 'energie- en CO₂-neutrale samenleving 2040', wil de gemeente Zevenaar in samenwerking met de gemeenten Westervoort, Duiven en Doesburg de 'Kids groen en duurzaam campagne' organiseren. In de kadernota 2022 is hiervoor een budget van € 43.000 beschikbaar gesteld voor 2022. De scholen kunnen echter dit najaar geen ruimte in het programma vrijmaken. Hierdoor lukt het niet om de campagne dit jaar uit te voeren. Wij schuiven daarom het budget door naar 2023.

Bijdrage monumentale gebouwen

Vanuit het rijk ontvangen wij tot en met 2025 een bijdrage voor onze monumentale gebouwen. In 2025 zullen wij deze subsidie voor de volgende periode opnieuw aanvragen. Deze bijdrage leidt de komende vier jaar tot een voordeel van € 7.700.

Centrale blusvoorziening

Vanwege het project 7Poort is in 2020 een aantal externe partijen aangesloten op de centrale blusvoorziening. Voor deze aansluiting betalen ze een vergoeding. Zoals benoemd in de jaarrekening 2021 was deze aansluitbijdrage en de bijbehorende groot onderhoudskosten nog niet volledig verwerkt in de begroting. Dat willen we met deze wijziging oplossen. Wij ramen een hogere vergoeding van € 48.000. De kosten voor groot onderhoud laten we met hetzelfde bedrag stijgen. Hoewel deze wijziging programma overstijgend is (programma 0 en 1), gaat het om een budgettair neutrale wijziging.

Lagere kosten gemeentehuis

Wij verwachten dit jaar op het klein onderhoud van het gemeentehuis minder uit te geven. Daarnaast vallen de belastingaanslag voor de OZB en de gas- en elektriciteitskosten lager uit. De lagere belastingaanslag is een structureel voordeel. Deze nemen wij op in de meerjarenbegroting 2023-2026. Dit geldt niet voor de gas- en elektriciteitskosten. Wij verwachten dat deze vanaf volgend jaar wel zullen stijgen doordat we vanaf 2023 te maken hebben met nieuwe tarieven. Ook hier komen wij in de meerjarenbegroting 2023-2026 bij u op terug. Per saldo verwachten wij een eenmalig voordeel van € 130.000.

Uitvoering beleidsplan vrijetijdseconomie

Voor de uitvoering van het beleidskader vrijetijdseconomie heeft u een totaalbedrag van € 100.000 beschikbaar gesteld voor de jaren 2020-2023. Voor 2022 is nog € 85.000 beschikbaar. Het proces om te komen tot een marketingplan voor de Liemers en de oprichting van het Toeristisch Platform de Liemers kost veel tijd. Hierbij zijn wij van veel factoren afhankelijk. Ook hebben we te maken met beperkte capaciteit. Wij stellen voor om € 85.000 door te schuiven naar 2023.

Parkeren

Het totale budget van parkeren laat in 2022 een nadeel zien van € 65.000. Dit nadeel is als volgt opgebouwd:

- Parkeergelden: over het eerste halfjaar is € 132.000 minder aan parkeergelden binnengekomen. Hiervan is een deel nog veroorzaakt door coronamaatregelen in het begin van het jaar. Momenteel is nog niet te voorspellen of de opbrengst van de parkeergelden zich herstelt in de 2e helft van het jaar. De raming is dan ook alleen gebaseerd op het gerealiseerde tekort in het 1e halfjaar.
- Vergunningen en naheffingen: deze opbrengsten laten een verwacht voordeel zien over heel 2022 van € 40.000.
- Diverse kostenbudgetten: een aantal uitgavenbudgetten laat een verwacht voordeel zien over heel 2022 van € 27.000. Dit heeft voornamelijk te maken met kostenbesparingen door het oversluiten van contracten.

Per saldo verwachten we in 2022 een programma overstijgend nadeel van € 65.000. Dit nadeel hebben we vooralsnog alleen in 2022 geraamd. Momenteel wordt het parkeerbeleid geëvalueerd. Besluitvorming over het parkeerbeleid kan gevolgen hebben voor zowel uitgaven als inkomsten. Een structurele aanpassing van het totale parkeerbudget volgt daarom bij de besluitvorming over het parkeerbeleid.

Kerkenvisie Zevenaar

In de septembercircularis 2020 is € 25.000 beschikbaar gesteld voor het opstellen van een kerkenvisie. Dit bedrag is in 2020 ook door u beschikbaar gesteld. Bij de jaarrekening 2020 is abusievelijk het restantbedrag ten gunste van het jaarresultaat gebracht. Onlangs is de derde en laatste termijn betaald: € 9.000. Dit bedrag ramen wij alsnog.

Gronddepot Methen

De kosten voor grondkeuringen en grondafvoer vallen de laatste jaren hoger uit dan verwacht. Dit beeld zien wij in het eerste halfjaar opnieuw. Door middel van deze wijziging corrigeren we dit tekort. Dit nadeel van € 15.000 brengen we ten laste van het rekeningresultaat.

Integraal beleidsplan openbare ruimte

Het integraal beleidsplan openbare ruimte (IBOR) bevat de doelstellingen van de gemeente Zevenaar voor het beheer, onderhoud en vervanging van de openbare ruimte voor de komende tien jaar. We streven naar een aantrekkelijke en uitnodigende buitenruimte waar mensen elkaar ontmoeten, kinderen kunnen spelen en men kan sporten/bewegen. Daarnaast houden wij in het onderhoud rekening met biodiversiteit, duurzaamheid en circulariteit, zodat we inspelen op de gevolgen van klimaatverandering. Daarvoor is het noodzakelijk dat de basis op orde is. Dit betekent uitgaande van het areaal in 2022 dat er voldoende budget moet zijn voor het uitvoeren van regulier en groot onderhoud en het plegen van vervangingsinvesteringen. De plannen leggen wij in de raadsvergadering van 19 oktober 2022 uitgebreid aan u voor.

De wijzigingen in de budgetten hebben wij voor het jaar 2022 gebaseerd op IBOR en het bijbehorende raadsvoorstel. De wijzigingen voor de jaren daarna zijn opgenomen in de meerjarenbegroting 2023-2026.

De investeringen voor 2022 hebben we, in afwijking met IBOR, verdeeld over 2022 en 2023. Hier hebben we voor gekozen omdat de middelen relatief laat in het jaar beschikbaar komen, waardoor we deze niet in het huidige jaar besteed hebben. Dit is tevens de reden dat we de reguliere onderhoudsbudgetten en ambities exploitatie in 2022 niet verhoogd hebben.

De groot onderhoudsbudgetten hebben we in lijn met IBOR in 2022 verhoogd. Daarnaast hebben we het voordeel op de afschrijvingslasten vanwege de verhoging van de afschrijvingstermijn van wegen en civiele kunstwerken in 2022 toegevoegd. Deze wijzigingen leiden tot een stijging van de kosten van € 450.000. Deze dekken wij uit de stelpost groei.

Tenslotte blijkt uit IBOR dat in het verleden onderhoudsachterstanden zijn ontstaan bij groen en wegen. Om deze in te halen onttrekken wij eenmalig € 2.250.000 uit de algemene reserve.

Actualisatie parkeerbeleid

U heeft gevraagd vaart te zetten achter het actualiseren van het parkeerbeleid. In de 1e voortgangsrapportage 2022 heeft u hiervoor € 30.000 beschikbaar gesteld in 2022. Na besprekingen met

diverse bureaus blijkt dat dit onvoldoende is. Wij stellen voor om aanvullend € 20.000 beschikbaar te stellen in 2023. Wij verwachten begin 2023 een voorstel aan u te kunnen voorleggen.

Middelen voogdij/18+

Het rijk heeft middelen ten behoeve van voogdij in het kader van wijziging van het woonplaatsbeginsel overgeheveld van een integratie-uitkering naar de algemene uitkering. Middels deze begrotingswijziging worden de middelen uit de algemene uitkering toegekend aan het overeenkomstige budget.

Fasering initiatief woningbouw: personele capaciteit

In de raadsvergadering van 3 november 2021 is maximaal € 150.000 beschikbaar gesteld voor de personele capaciteit voor het ontwikkelen van een plan voor woningbouw t.b.v. starters en doorstroming. Dit najaar zullen wij aan u een stand van zaken rapporteren. Wij voorzien dat € 90.000 in 2023 (in plaats van 2022) uitgegeven zal worden.

Watertakenplan 2022-2026

Het Watertakenplan De Liemers (WTP) 2022-2026 is een integraal beleidsplan voor stedelijk water, riolering en zuivering voor de regio Liemers. In dit plan hebben de Liemerse waterorganisaties, gemeenten Zevenaar, Duiven en Westervoort en Waterschap Rijn en IJssel hun beleid en plannen verwoord voor hun watertaken. Door hierin gezamenlijk op te trekken, worden kwaliteit, duurzaamheid en doelmatigheid geborgd voor zowel de korte als lange termijn. De plannen hebben wij in de raadsvergadering van september 2022 uitgebreid aan u voorgelegd.

Met dit watertakenplan zorgen we voor:

- het actualiseren van het huidige overkoepelend WTP De Liemers 2017-2021, met voor iedere gemeente een eigen individuele vastgestelde financiële bijlage;
- het geven van nadere invulling aan het waterbeheerplan van het waterschap en vertaling naar de lokale situatie in De Liemers;
- het opvolgen van de conclusies van de gezamenlijke integrale visie op de afvalwaterketen 'De Liemerse Waterketen in 2030';
- input geven op de Omgevingswet die binnenkort in werking gaat treden;
- aansluiting bij het 'Voorstel beleidsambities klimaatadaptatie' en het 'Uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie'.

De wijzigingen in de budgetten hebben wij voor het jaar 2022 gebaseerd op het watertakenplan. De wijzigingen voor de jaren daarna zijn opgenomen in de meerjarenbegroting 2023-2026.

De investeringen voor 2022 hebben we, in afwijking met het watertakenplan, verdeeld over 2022 en 2023. Hier hebben we voor gekozen omdat de middelen relatief laat in het jaar beschikbaar komen, waardoor we deze niet in het huidige jaar besteden. De investeringen leiden hierdoor vanaf 2024 tot € 73.000 hogere afschrijvingslasten. Deze dekken we uit de voorziening riolering.

Ondanks de stijging van de vervangingsinvestering is een stijging van het riooltarief niet noodzakelijk. Uit de doorrekening van het nieuwe WTP blijkt dat de rioolheffing vanaf 2023 gelijk kan blijven (exclusief jaarlijkse indexatie) voor de komende planperiode (tot en met 2026).

Wachtgeldverplichting voormalig college

Voormalige wethouders hebben onder bepaalde voorwaarden recht op wachtgeld. De totale wachtgeldverplichting uit de bestuursperiode 2018-2022 hebben we berekend op € 594.000. Het is gebruikelijk dat we ten behoeve van de wachtgeldverplichtingen een voorziening vormen voor de gehele periode 2022-2025. Gedurende de periode kunnen wijzigingen optreden omdat voormalig wethouders eigen inkomsten gaan verdienen. De voorziening valt in dat geval vrij ten gunste van het resultaat.

Verbeterplan Waardering Onroerende Zaken

We ramen incidenteel € 25.000 bij. Dit heeft te maken met verdere bestandsoptimalisatie en het tijdig uitvoering geven aan extra proceswerkzaamheden die voortkomen uit het verbeterplan organisatie WOZ.

Overname schoorsteen Swanenberg Spijksedijk te Spijk

Het college van de voormalige gemeente Rijnwaarden heeft in 2014 het besluit genomen dat de schoorsteen Swanenberg aan de Spijksedijk om niet wordt overgenomen van de huidige eigenaar. De juridische overnamekosten ramen wij € 6.000. Voor de onderhoudskosten ramen wij vanaf 2023 € 3.000 structureel.

Inhuurverplichtingen sociaal domein

Het aantal consultants binnen het sociaal domein blijkt uit een externe caseloadberekening structureel te laag. Dit wordt opgelost door het inhuren van externe expertise. In 2022 zal dit leiden tot een tekort van € 1.550.000. Bij de begroting 2023-2026 komen wij bij u met een vraag om de formatie structureel op te hogen. Voor dit jaar vragen wij om een verhoging van het inhuurbudget van € 1.550.000.

Onderzoek naar HUB 7Poort

In de kadernota 2022 is € 50.000 beschikbaar gesteld om de mogelijkheden voor een HUB op de locatie 7Poort nader te verkennen. De Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen is gestart met een verkenning van de potentie van HUB Zevenaar Oost. Dit rapport wordt naar verwachting in het vierde kwartaal 2022 opgeleverd. Op basis van de uitkomsten van dit rapport bepalen wij welke aanvullende acties nodig zijn. Wij stellen voor om het budget door te schuiven naar 2023.

Tegemoetkomen huurders sportaccommodaties

Tijdens de laatste lockdown (periode 1 november 2021 t/m 31 januari 2022) konden verenigingen geen gebruik maken van de in ons beheer zijnde sportaccommodaties. Hiervoor is als compensatie een vergoeding voor de huurkosten verstrekt. Voor vergoeding van de kosten is een specifieke uitkering aangevraagd en ontvangen van het rijk.

Eigen bijdrage Wmo hulp bij het huishouden

De regering heeft in haar coalitieakkoord opgenomen dat dit kabinet werkt aan een aanpassing van de eigen bijdrage voor de huishoudelijke hulp in de Wmo. De komende periode wordt deze maatregel met cliënten, gemeenten en het Centraal Administratie Kantoor (CAK) uitgewerkt. Vanaf 2025 wordt de algemene uitkering gekort. Uitgangspunt is dat de gemeente wordt gecompenseerd via de eigen bijdrage en dat het daarmee een budgettair neutraal effect heeft.

Training en ondersteuning van en door statushouders

De instroom van asiestatushouders vallend onder van de nieuwe inburgeringswet is langzaam op gang gekomen. Dit heeft vooral te maken met de datum van 1-1-2022, de datum waarop statushouders de inburgeringsplicht opgelegd krijgen en onder de nieuwe inburgeringswet vallen. De ondersteuning van de statushouders is nu op een basisniveau ingericht. Er is een gemis aan een aantal specifieke trainingen en ondersteuning van en door statushouders. Voorstel is om het basisniveau uit te breiden met deze noodzakelijke trainingen en ondersteuning waarbij het doel is dat statushouders zo snel mogelijk participeren, re-integreren en meedoen in de lokale samenleving met als resultaat een zelfstandig en zelfredzaam leven. Te denken valt aan:

- Training financiële zelfredzaamheid, gezondheid en gezondheidszorg in NL en behandeling van trauma en PTSS voor statushouders.
- Inzet van sleutelpersonen die een brugfunctie vervullen tussen doelgroep (de statushouders), organisaties, professionals en gemeenten.
- Faciliteren van ontmoetingsmogelijkheden van statushouders.
- Faciliteren van logeervoorzieningen (o.a. takecarebnb). In augustus 2022 is gestart met de voorbereidingen waarbij de trainingen en ondersteuning zeker ook in 2023 nog doorgaan.

De hierboven genoemde kosten dekken wij uit de bestemmingsreserve Statushouders.

Actualiseren uitgaven jeugdgezondheidszorg (JGZ-JOGG project)

Het budget voor het project JOGG (Jongeren Op Gezond Gewicht) wordt dit jaar naar verwachting niet volledig ingezet. Door de corona maatregelen hebben we namelijk niet alle geplande activiteiten uit kunnen voeren. Wij verlagen dan ook het budget hiervoor met € 29.000. Dit brengen we ten gunste aan het begrotingsresultaat.

Rechtmatigheidsverantwoording

Het reeds eerder beschikbaar gestelde bedrag van € 100.000 schuiven wij in de tijd door naar 2023. Vanaf het verslagjaar 2023 zijn gemeenten verantwoordelijk voor de rechtmatigheidsverantwoording. Dit was eerder 2022. Dit budget is bedoeld voor de organisatieontwikkeling om met name het procesmatig werken gericht op de verplichte rechtmatigheidsverantwoording door te ontwikkelen.

Groene Metropool Regio- eenmalige vrijval

Vorig jaar heeft ons college besloten € 50.000 in te zetten voor de dekking van het nieuwe beleid in 2022 van de Groene Metropool Regio Arnhem-Nijmegen. Nu blijkt dat de bestaande budgetten voor de verschillende opgaven afdoende zijn. Bedrag valt vrij ten gunste van het begrotingsresultaat.

Actualiseren corona-effecten 2023

In 2020 hebben we als gemeente een inschatting gemaakt van de financiële gevolgen in verband met de corona pandemie. We hebben toen met name bij de zorgkosten een raming opgenomen tot en met 2023. Nu de maatschappij is geopend en corona onderdeel is geworden van de nieuwe macro-economische ontwikkelingen is het specifiek herleiden van corona en andere effecten nog moeilijker geworden dan voorheen. Wij ramen de verwachting af, maar monitoren en verantwoorden de corona specifieke kosten nog wel. We veranderen dus van systeem. Waar we eerst een goede inschatting raamden, verantwoorden we nu de aantoonbare werkelijke 'schade' achteraf.

Met deze begrotingswijziging actualiseren wij de raming voor coronaschade bij vrijwel alle zorgonderdelen en inkomensvoorzieningen van € 740.000 naar € 0.

Voor een totaaloverzicht verwijzen wij naar de tabel 'corona-effecten' bij de financiële hoofdlijnen in deze voortgangsrapportage.

Actualisatie investeringen gebouwen

In verband met fasering zijn de ramingen voor investeringen gebouwen geactualiseerd. De fasering leidt tot een eenmalig voordeel van € 81.000 in 2022 door incidenteel lagere afschrijvingslasten.

3. Nieuw beleid

Incidentele subsidie onderhoud Tolhuys Coornmolen in Lobith

De stichting "Vrienden van de Lobithse molen" beheert sinds haar restauratie in 1996 de molen. De afgelopen jaren heeft de stichting, mede door veranderende subsidieregelingen, ingeteerd op haar reserves en kampt zij met een tekort. Hierdoor is goed onderhoud niet mogelijk en daarmee dreigt het voortbestaan van de molen in gevaar te komen. Wij stellen voor om eenmalig een subsidie van € 15.000 voor onderhoud te verstrekken voor de periode tot en met 2025 en gezamenlijk op zoek te gaan naar een structurele oplossing.

Sportbeleid - toekomstbestendig maken buitensportaccommodaties

Voor de uitwerking, samen met de verenigingen, van de vernieuwing van accommodaties (organisatie/locatiekeuze/planvorming) is externe inhuur nodig voor de procesbegeleiding. In totaal verwachten wij € 100.000 aan kosten, waarvan € 75.000 in 2022 en € 25.000 in 2023.

Investeringsbudget voorbereiding ontwikkelen 7PoortII

In 2022 zijn wij gestart met de planuitwerking van businesspark 7PoortII. Wij verwachten dat we hier in 2022 € 150.000 aan kosten voor maken. In de meerjarenbegroting 2023-2026 komen wij met een aanvullende vraag voor 2023 van € 600.000. Mochten de voorbereidingen leiden tot een door de raad vastgestelde grondexploitatie dan kunnen deze kosten hierbinnen worden opgenomen. Is dit niet het geval dan starten vanaf 2024 de jaarlijkse afschrijvingslasten (gedurende vijf jaar). Wij zullen u dit najaar in een separaat raadsvoorstel informeren over de invulling van het voorbereidingskrediet.

Publieksbereik tempellocatie Herwen-Hemeling

Het college van B&W heeft zich begin mei uitgesproken om een financiële bijdrage te leveren in verband met de opgraving van de tempellocatie Herwen-Hemeling. Wij stellen voor om nog dit jaar € 25.000 beschikbaar te stellen voor publieksbereik. Hiervoor wordt het volgende gerealiseerd:

- in het najaar 2022 een tijdelijke tentoonstelling in het Liemers museum van objecten van de tempellocatie.

Voor de extra kosten van het museum voor transport, verzekering en extra klimaatbeheersingsvitruines wordt budget gevraagd.

- een permanente Limes tentoonstelling in het Liemers museum waar objecten van de tempellocatie aan toegevoegd worden. Start december 2022- gereed 2023. Voor de extra kosten van het museum voor ontwerp en uitvoering wordt budget gevraagd.

- budget voor het museum om een lezing in de cultuurfabriek te organiseren over de tempellocatie.

- budget voor interviews, een filmpje, vlogs en krantenartikelen om inwoners en publiek te kunnen informeren over en betrekken bij het onderzoek dat na de opgraving van start gaat.

Bovenstaande biedt een mooi uitgangspunt om ook de komende jaren informatie te geven over allerlei deelonderzoeken en zo inwoners en publiek betrokken te houden. De puzzelstukjes moeten gelegd worden en wellicht kunnen inwoners en publiek daarbij helpen. De samenwerking wordt gezocht met RAAP en de projectleiders van de opgraving.

FINANCIEEL MEERJARENBEELD

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Baten				
Primitieve begroting 2022-2025	151.678	145.431	127.081	138.519
1e Voortgangsrapportage 2022	2.047	1.372	2.295	1.108
Wijzigingen tot de 2e VGR 2022	1.300	27	27	27
Totale baten tot de 2e VGR	155.025	146.830	129.403	139.655

Mutaties in deze voortgangsrapportage (baten)

1. Autonome ontwikkelingen	-576	8.823	36.753	-4.345
Actualiseren budgetten uitkeringslasten/-baten (ontwikkelingen BUIG)	-575	0	0	0
Meicirculaire 2022	5.022	9.381	12.668	13.717
Dividend Ataro BV	-93	0	0	0
Specifieke uitkering 'Onderwijsroute' (inburgering)	38	23	0	0
Aanpassen ramingen grondexploitatie Zevenaar-Oost wonen	-1.940	-16.740	22.148	-20.473
Versterking cliëntondersteuning	50	0	0	0
Aanpassen ramingen grondexploitatie Zevenaar-Oost bedrijven	-4.371	12.483	1.680	1.334
Aanpassen ramingen grondexploitatie Middag-Oost & Zwanenwaay	0	166	-310	17
Kosten oorlog Oekraïne	1.600	3.000	0	0
Aanpassen ramingen grondexploitatie Mercurion	-306	510	306	-259
Stelpost extra inkomsten jeugdzorg door rijksmaatregelen	0	0	260	1.320
2. Actualisatie bestaand beleid	22.096	-13	291	283
Afkoop recht op pacht	19.862	0	0	0
Hogere opbrengst grondverkoop	40	0	0	0
Inzet ambulantiseringmiddelen	166	166	0	0
Inzet extra capaciteit voor bouwaanvragen	200	0	0	0
Actualisatie bezuiniging vastgoed	35	-235	235	0
Mutaties afvalstoffenheffing 2022	71	0	0	0
Overname Wmo-hulpmiddelen	1.542	0	0	0
Actualisatie reisdocumenten en rijbewijzen	85	0	0	0
Bijdrage monumentale gebouwen	8	8	8	8
Centrale blusvoorziening	48	48	48	48
Parkeren	-92	0	0	0
Watertakenplan 2022-2026	52	0	0	0
Tegemoetkomen huurders sportaccommodaties	80	0	0	0
Eigen bijdrage Wmo hulp bij het huishouden	0	0	0	227

Totaal gemuteerde baten	21.520	8.810	37.044	-4.062
-------------------------	--------	-------	--------	--------

Totale baten tot en met de 2e VGR	176.545	155.640	166.447	135.593
-----------------------------------	---------	---------	---------	---------

Lasten

Primitieve begroting 2022-2025	154.986	146.456	125.995	137.149
1e Voortgangsrapportage 2022	4.855	2.323	2.038	1.353
Mutatie tot de 2e VGR 2022	1.163	663	1.027	1.027
Totale lasten tot de 2e VGR	161.004	149.442	129.060	139.530

Mutaties in deze voortgangsrapportage (lasten)

1. Autonome ontwikkelingen	-2.813	3.993	28.465	-14.639
Aanpassen bijdrage BVO DRAN (doelgroepenvervoer)	45	0	0	0
Aanpassen bijdrage BVO DRAN leerlingenvervoer	-133	0	0	0
Energietoeslag huishoudens met een laag inkomen	1.608	0	0	0
Aanpassing rente grondexploitatie Zevenaar-Oost wonen	44	0	0	0
Aanpassing rente grondexploitatie Middag-Oost & Zwanenwaay	14	0	0	0
Actualiseren budgetten uitkeringslasten/-baten (ontwikkelingen BUIG)	-250	0	0	0
Aanpassing rente grondexploitatie Zevenaar-Oost bedrijven	-236	0	0	0
Stijgende brandstofkosten	0	0	0	0
Meicirculaire 2022	1.501	4.004	4.106	4.209
Wet Open Overheid (Woo)	0	0	0	0
Prenataal huisbezoek door de jeugdgezondheidszorg (PHB-JGZ)	-5	0	0	0
Specifieke uitkering 'Onderwijsroute' (inburgering)	38	23	0	0
Actualiseren budgetten inburgering	14	10	10	10
Cao effect salarissen 2022	0	0	0	0
Verdeling resultaat VGGM 2021	-41	0	0	0
Aanpassen ramingen grondexploitatie Zevenaar-Oost wonen	-1.940	-16.740	22.148	-20.473
Versterking cliëntondersteuning	50	0	0	0
Aanpassen ramingen grondexploitatie Zevenaar-Oost bedrijven	-4.371	12.483	1.680	1.334
Aanpassen ramingen grondexploitatie Middag-Oost & Zwanenwaay	0	166	-310	17
Valpreventie bij ouderen	0	-26	-39	-39
Renteaanpassingen 2022	-181	0	0	0
Voormalig personeel	-50	0	0	0
Vrijval stelpost salarissen 2022	-467	-437	-437	-437
Budget jeugdzorg naar realistisch niveau	1.000	1.000	1.000	1.000

Kosten oorlog Oekraïne	1.600	3.000	0	0
Afwaarderen boekwaarde actief Rijnark te Lobith	192	0	0	0
Aanpassing rente grondexploitatie Mercurion	0	0	0	0
Aanpassen ramingen grondexploitatie Mercurion	-306	510	306	-259
Vrijval stelpost indexatie 2022	-938	0	0	0
Stijgende gaskosten	0	0	0	0
2. Actualisatie bestaand beleid	25.262	1.006	1.006	409
Actualisatie investeringen bedrijfswagens	-115	-117	-8	-5
Inzet buitengewoon opsporingsambtenaar (boa)	37	0	0	0
Actualisatie investeringen ruimtelijke ontwikkeling	-16	-5	0	0
Hogere kosten voor lijkschouwingen	10	10	10	10
Afkoop recht op pacht	20.347	0	0	0
Grondruil Prins Clauslaan Giesbeek	-28	28	0	0
Onderzoekskosten bezuinigingsopgave vastgoed	-20	10	10	0
Vervanging hardware werkplekken	0	3	3	3
Suppletie omzetbelasting 2021	277	0	0	0
Inhuur derden wegen ziekte	100	0	0	0
Actualisatie investeringen onderwijshuisvesting primair onderwijs	-135	-9	0	0
Inzet ambulantiseringmiddelen	166	166	0	0
Inzet extra capaciteit voor bouwaanvragen	200	0	0	0
Actualisatie bezuiniging vastgoed	-84	-289	289	0
Mutaties afvalstoffenheffing 2022	-10	0	0	0
Actualisatie investeringen afval	-43	-123	0	0
Overname Wmo-hulpmiddelen	2.042	0	0	0
Vrijval bedragen De Liemers Helemaal Goed en Liemers++	-40	-40	-40	-40
Vervolg warmtenet stad Zevenaar fase 3b	71	0	0	0
Fasering uitvoeringsplan duurzaamheid	-500	250	250	0
Uitvoeringskosten klimaatakkoord	0	294	0	0
Actualisatie investeringen vervoer	-149	-8	1	1
Actualisatie reisdocumenten en rijbewijzen	35	0	0	0
Actualisatie investeringen verlichting	-7	-10	0	0
Warmtewet 2.0	-50	50	0	0
Warmtetransitie: warmtenet stad Zevenaar fase 4 en verdere uitrol	-340	340	0	0
Gedeeltelijke vrijval budget duurzaamheidsfonds en kansrijke duurzame maatregelen	-28	0	0	0
Campagne "Kids groen en duurzaam"	-43	43	0	0
Centrale blusvoorziening	48	48	48	48
Lagere kosten gemeentehuis	-130	0	0	0

Uitvoering beleidsplan vrijetijdseconomie	-85	85	0	0
Parkeren	-27	0	0	0
Kerkenvisie Zevenaar	9	0	0	0
Gronddepot Methen	15	15	15	15
Integraal beleidsplan openbare ruimte	1.737	600	351	301
Actualisatie parkeerbeleid	0	20	0	0
Middelen voogdij/18+	80	74	74	74
Fasering initiatief woningbouw: personele capaciteit	-90	90	0	0
Watertakenplan 2022-2026	52	0	0	0
Wachtgeldverplichting voormalig college	594	0	0	0
Verbeterplan Waardering Onroerende Zaken	25	0	0	0
Overname schoorsteen Swanenberg Spijksedijk te Spijk	6	3	3	3
Inhuurverplichtingen sociaal domein	1.550	0	0	0
Onderzoek naar HUB 7Poort	-50	50	0	0
Tegemoetkomen huurders sportaccommodaties	80	0	0	0
Training en ondersteuning van en door statushouders	33	69	0	0
Actualiseren uitgaven jeugdgezondheidszorg (JGZ-JOGG project)	-29	0	0	0
Rechtmatigheidsverantwoording	-100	100	0	0
Groene Metropool Regio- eenmalige vrijval	-50	0	0	0
Actualiseren corona-effecten 2023	0	-740	0	0
Actualisatie investeringen gebouwen	-81	0	0	0
3. Nieuw beleid	115	25	30	30
Incidentele subsidie onderhoud Tolhuys Coornmolen in Lobith	15	0	0	0
Sportbeleid - toekomstbestendig maken buitensportaccommodaties	75	25	0	0
Investeringsbudget voorbereiding ontwikkelen 7PoortII	0	0	30	30
Publieksbereik tempellocatie Herwen-Hemeling	25	0	0	0
Totaal gemuteerde lasten	22.564	5.024	29.501	-14.200
Totale lasten tot en met de 2e VGR	183.567	154.466	158.561	125.330
Resultaat voor bestemming	-7.022	1.174	7.886	10.263
Onttrekkingen				
Primitieve begroting 2022-2025	11.378	2.076	539	534
1e Voortgangsrapportage 2022	6.270	1.047	506	6
Wijzigingen tot de 2e VGR 2022	7.714	635	1.000	1.000
Stand tot de 2e VGR 2022	25.362	3.758	2.045	1.540

Mutaties 2e Voortgangsrapportage 2022	2.894	884	498	198
Totaal onttrekkingen reserves	28.256	4.642	2.543	1.738
Toevoegingen				
Primitieve begroting 2022-2025	6.500	0	0	0
1e Voortgangsrapportage 2022	4.691	214	39	11
Wijzigingen tot de 2e VGR 2022	7.851	0	0	0
Stand tot de 2e VGR 2022	19.042	214	39	11
Mutaties 2e Voortgangsrapportage 2022	1.331	0	0	0
Totaal toevoegingen reserves	20.374	214	39	11
Saldo reserve mutaties	7.882	4.429	2.504	1.727
Resultaat na bestemming	860	5.603	10.390	11.990

OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Baten				
0. Bestuur en ondersteuning	124.830	106.726	111.015	111.460
1. Veiligheid	142	117	117	117
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	549	265	265	265
3. Economie	19.931	16.695	2.203	1.856
4. Onderwijs	1.336	1.195	995	991
5. Sport, cultuur en recreatie	1.710	1.351	1.328	1.328
6. Sociaal domein	15.792	14.789	11.580	12.783
7. Volksgezondheid en milieu	10.548	9.084	9.084	9.084
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	1.707	5.419	29.860	-2.291
Actuele stand begroting - baten	176.545	155.640	166.447	135.593
Lasten				
0. Bestuur en ondersteuning	45.816	27.541	28.051	27.481
1. Veiligheid	3.636	3.575	3.575	3.574
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	7.750	5.570	5.730	5.801
3. Economie	21.384	16.833	2.430	2.110
4. Onderwijs	5.755	7.176	5.539	5.676
5. Sport, cultuur en recreatie	10.807	10.092	9.584	9.521
6. Sociaal domein	71.964	64.297	60.666	60.745
7. Volksgezondheid en milieu	12.281	11.871	11.261	10.475
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	4.176	7.510	31.725	-53
Actuele stand begroting - lasten	183.567	154.466	158.561	125.330
Saldo				
0. Bestuur en ondersteuning	79.014	79.185	82.964	83.979
1. Veiligheid	-3.494	-3.459	-3.458	-3.457
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	-7.201	-5.305	-5.465	-5.536
3. Economie	-1.453	-138	-227	-253

4. Onderwijs	-4.419	-5.981	-4.545	-4.685
5. Sport, cultuur en recreatie	-9.097	-8.742	-8.256	-8.192
6. Sociaal domein	-56.172	-49.507	-49.085	-47.962
7. Volksgezondheid en milieu	-1.732	-2.788	-2.178	-1.392
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	-2.469	-2.091	-1.864	-2.237
Actuele stand begroting - saldo	-7.022	1.174	7.886	10.263
Mutaties reserves				
0. Bestuur en ondersteuning	1.754	343	111	111
1. Veiligheid	15	0	0	0
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	1.570	17	21	44
3. Economie	1.343	45	45	45
4. Onderwijs	80	1.568	193	193
5. Sport, cultuur en recreatie	842	627	360	310
6. Sociaal domein	1.356	210	24	24
7. Volksgezondheid en milieu	202	627	750	0
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	721	991	1.000	1.000
Totaal mutaties reserves	7.882	4.429	2.504	1.727
Saldo 2e Voortgangsrapportage na bestemming	860	5.603	10.390	11.990

MONITORING BEZUINIGINGEN

Bij de meerjarenbegroting 2020-2023 is door u een pakket aan bezuinigingsmaatregelen vastgesteld. Dit pakket leidt tot het ombuigen van tekorten en een sluitende begroting in 2023. De opgave door de jaren heen en daarmee de totale duur van het bezuinigingsproces maken een goede monitoring van de voortgang van de realisatie noodzakelijk.

Samengevat laat de monitoring in deze rapportage zien dat er opnieuw een aantal maatregelen zijn gerealiseerd, maar dat er ook enkele voorstellen zijn die niet geheel volgens de planning verlopen.

In onderstaand overzicht ziet u van de actuele (nog te realiseren) bezuinigingsvoorstellen het oorspronkelijke bezuinigingsbedrag met de huidige status. Indien bij een voorstel het bedrag niet wordt gehaald, dan leest u het aangepaste bezuinigingsbedrag terug in het "overzicht stand van zaken bezuinigingsvoorstellen".

Nr	Bezuinigingsvoorstel	2022	2023	2024	2025	Status
o. Bestuur en ondersteuning						
3	Afstoten gemeentelijk vastgoed	169.877	220.588	898.440	121.315	 Volgens plan
7	Bezuiniging op verbonden partijen 2022-2023	285.000	570.000	570.000	570.000	 Niet geheel volgens plan
9	Bezuinigingen bedrijfsvoering	350.000	500.000	500.000	500.000	 Gerealiseerd
45	Implementatiebudget bezuinigingen	0	0	0	0	 Volgens plan
Totaal o. Bestuur en ondersteuning		804.877	1.290.588	1.968.440	1.191.315	
5. Sport, cultuur en recreatie						
21	Stoppen met Uniek Sporten en Verenigingsondersteuning (Sportcontact)	0	18.000	18.000	18.000	 Gerealiseerd
23	Versneld afstoten grafieken uit gemeentelijke kunstcollectie	17.500	0	0	0	 Bijsturing raad
25	Stopzetten subsidie Kunstwerk! onderdeel Volksuniversiteit	0	45.000	90.000	90.000	 Gerealiseerd
Totaal 5. Sport, cultuur en recreatie		17.500	63.000	108.000	108.000	
6. Sociaal domein						
28	Taakstellende korting kosten bedrijfsvoering Santé Partners algemeen maatschappelijk werk	4.900	9.800	9.800	9.800	 Gerealiseerd
31	Halveren subsidie sociaal raadsliedenwerk	67.000	67.000	67.000	67.000	 Niet geheel volgens plan
32	Herijking takenpakket Caleidoz	0	67.000	134.000	134.000	 Niet geheel volgens plan
34	Laten vervallen inwonerspanel per 2023	0	15.000	15.000	15.000	 Gerealiseerd
36	Taakstellende korting kosten bedrijfsvoering MEE	2.500	5.000	5.000	5.000	 Gerealiseerd
41	Besparingen realiseren op de uitgaven voor jeugd en wmo door o.a. verbetervoorstellen te implementeren	1.650.000	2.000.000	2.000.000	2.000.000	 Bijsturing raad
Totaal 6. Sociaal domein		1.724.400	2.163.800	2.230.800	2.230.800	
Totaal vastgestelde bezuinigingen		2.546.777	3.517.388	4.307.240	3.530.115	

In deze voortgangsrapportage stellen wij voor van de volgende bezuinigingsmaatregelen het bedrag aan te passen:

3 Afstoten gemeentelijk vastgoed	2022	2023	2024	2025
Vastgesteld bezuinigingsbedrag	121.315	121.315	121.315	121.315
Aanpassing bij 1e VGR 2020	518.996	-106.727	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2020	0	260.000	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2021	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2021	426.691	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2022	-897.125	-54.000	777.125	0
Aanpassing bij de 2e VGR 2022	119.000	54.000	-54.000	
Aangepast bezuinigingsbedrag	288.877	274.588	844.440	121.315

7 Bezuiniging op verbonden partijen 2022-2023	2022	2023	2024	2025
Vastgesteld bezuinigingsbedrag	285.000	570.000	570.000	570.000
Aanpassing bij 1e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2021	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2021	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2022	0	0	0	0
Aanpassing bij de 2e VGR 2022	-154.000	-405.000	-405.000	-405.000
Aangepast bezuinigingsbedrag	131.000	165.000	165.000	165.000

23 Versneld afstoten grafieken uit gemeentelijke kunstcollectie	2022	2023	2024	2025
Vastgesteld bezuinigingsbedrag	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2021	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2021	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2022	17.500	0	0	0
Aanpassing bij de 2e VGR 2022	-17.500			
Aangepast bezuinigingsbedrag	0	0	0	0

41 Besparingen realiseren op de uitgaven voor jeugd en wmo door o.a. verbetervoorstellen te implementeren	2022	2023	2024	2025
Vastgesteld bezuinigingsbedrag	1.650.000	2.000.000	2.000.000	2.000.000
Aanpassing bij 1e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2021	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2021	0	0	0	0

Aanpassing bij 1e VGR 2022	0	0	0	0
Aanpassing bij de 2e VGR 2022	-1.000.000	-1.000.000	-1.000.000	-1.000.000
Aangepast bezuinigingsbedrag	650.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000

Totale aanpassingen 2e voortgangsrapportage 2022	-879.625	-54.000	777.125	0
---	-----------------	----------------	----------------	----------

Hieronder het totaalsaldo van de vastgestelde bezuinigingen met het totaal van de aanpassingen.

	2022	2023	2024	2025
Vastgestelde bezuiniging	6.222.915	7.244.015	3.722.715	3.722.715
Aanpassingen 1e VGR 2020	475.996	-149.727	0	0
Aanpassingen 2e VGR 2020	-6.000	254.000	0	0
Aanpassingen 1e VGR 2021	-112.000	-112.000	0	0
Aanpassingen 2e VGR 2021	426.691	0	0	0
Aanpassingen 1e VGR 2022	-1.029.625	-154.000	677.125	-100.000
Aanpassingen 2e VGR 2022	-1.052.500	-1.351.000	-1.459.000	-1.405.000
Aangepast saldo bezuinigingen	4.925.477	5.731.288	2.940.840	2.217.715

In onderstaand overzicht ziet u per bezuinigingsvoorstel het oorspronkelijke bezuinigingsbedrag met de huidige status. Indien bij een voorstel het bedrag niet wordt gehaald, dan leest u het aangepaste bezuinigingsbedrag terug onder de noemer "aanpassing bij 2e VGR 2022". De aangepaste bezuinigingsbedragen maken integraal onderdeel uit van de financiële afwijkingen per programma.

Overzicht stand van zaken bezuinigingsvoorstellen

o. Bestuur en ondersteuning

3 Afstoten gemeentelijk vastgoed

Versneld afstoten in 2020 van 10 gemeentelijke panden/locaties.

 Volgens plan

Acht van deze locaties zijn gemeentebreed beoordeeld en er zijn geen belemmeringen om over te gaan tot verkoop.

1. Hengelder 26 en 26a, Zevenaar
2. Reisenakker 14 en 14a, Zevenaar
3. Kerkstraat 16, Zevenaar
4. Meentsestraat 5a, Giesbeek
5. Markt 8, Lobith
6. Nieuwe Komstraat 19, Lobith
7. Engeveldweg 10, Zevenaar
8. Engeveldweg 12, Zevenaar

Voor de overige 2 locaties loopt nog een onderzoek. Voor deze locaties geldt dat deze voor verkoop interessant zijn. Vestersbos 4 uit financieel oogpunt, gelet op een te verwachten hoog verkoopbedrag. Steenhuizen 6 omdat er al interesse is voor deze locatie.

9. Vestersbos 4, Zevenaar
10. Steenhuizen 6, Zevenaar

Stand van zaken:

Op 31 mei 2022 heeft uw college ingestemd met de verkoop van het pand aan de Kerkstraat 16 Zevenaar voor een bedrag van € 550.000. In onze begroting hielden wij oorspronkelijk rekening met een ander bedrag.

Daarnaast leiden de ontwikkelingen op het vlak van ruimtelijke ordening ertoe dat de verkoop van de locatie Reisenakker 14 en 14a Zevenaar tot nader order wordt uitgesteld. Vermoedelijk zijn de opbrengsten pas in 2024 haalbaar. De overige nog niet verkochte panden verwachten wij ook in 2024 te verkopen.

Voor een nadere stand van zaken met betrekking tot de panden hebben wij het 'overzicht bezuiniging vastgoed' opgesteld. Deze vindt u aan het eind van de monitoring bezuiniging.

	2022	2023	2024	2025
Vastgesteld bezuinigingsbedrag	121.315	121.315	121.315	121.315
Aanpassing bij 1e VGR 2020	518.996	-106.727	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2020	0	260.000	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2021	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2021	426.691	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2022	-897.125	-54.000	777.125	0
Aanpassing bij 2e VGR 2022	119.000	54.000	-54.000	0

Aangepast bezuinigingsbedrag	288.877	274.588	844.440	121.315
------------------------------	---------	---------	---------	---------

45 Implementatiebudget bezuinigingen

In het raadsvoorstel bij de begroting 2020-2023 inclusief bezuinigingsmaatregelen is een budget van € 200.000 beschikbaar gesteld voor frictie- en implementatiekosten. Het budget wordt gedekt door een onttrekking aan de algemene reserve.

Volgens plan

Stand van zaken:

Van het beschikbare bedrag van totaal € 200.000 voor frictie- en implementatiekosten is € 34.000 besteed aan onderzoek naar de toekomst van NME. Daarnaast is in 2022 € 50.000 geraamd voor transitiekosten NME. In 2022 is € 25.000 uitgegeven aan doelgroepenvervoer. Daarna is van het budget nog € 91.000 beschikbaar.

	2022	2023	2024	2025
Vastgesteld bezuinigingsbedrag	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2021	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2021	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2022	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2022	0	0	0	0
Aangepast bezuinigingsbedrag	0	0	0	0

7 Bezuiniging op verbonden partijen 2022-2023

Zevenaar moet de komende jaren fors bezuinigen op de gemeentelijke exploitatie. Alle sectoren van gemeentelijk beleid moeten daaraan een bijdrage verlenen. Het is niet meer dan redelijk dat Zevenaar dit ook verbonden partijen vraagt, tenzij er een gegronde reden is om dat niet te doen. Gezien de omvang van de bezuinigingsopgave (€ 8 miljoen tot en met 2023) is de korting op de bijdrage van Zevenaar aan verbonden partijen in 2022 en 2023 en volgend van respectievelijk 2,5% en 5% daarmee in redelijke verhouding.

Niet geheel volgens plan

Stand van zaken:

De bezuiniging op de verbonden partijen is ingezet voor de jaarschijven 2022 en 2023 van de meerjarenbegroting. De maatregel heeft niet het beoogde effect behaald, ondanks onze inzet daarop in de zienswijzes op de meerjarenbegrotingen van de verbonden partijen en ons pleidooi daarvoor in hun bestuursvergaderingen. Tot nu toe is 30% van de bezuinigingsdoelstelling gerealiseerd, hetgeen overeenkomt met € 165.000 structureel.

Bij het formuleren van deze bezuinigingsdoelstelling hebben we er al op gewezen dat deze alleen met medewerking van een meerderheid van de deelnemende gemeenten kan worden gerealiseerd. Dat is ook de reden dat de taakstelling niet in de begroting is verwerkt (in overleg met de provinciaal toezichthouder). Het niet realiseren van de maatregel heeft daarom geen budgettaire gevolgen.

Dat neemt niet weg dat we de financiën van de verbonden partijen met een kritische blik blijven volgen.

	2022	2023	2024	2025
Vastgesteld bezuinigingsbedrag	285.000	570.000	570.000	570.000
Aanpassing bij 1e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2020	0	0	0	0

Aanpassing bij 1e VGR 2021	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2021	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2022	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2022	-154.000	-405.000	-405.000	-405.000
Aangepast bezuinigingsbedrag	131.000	165.000	165.000	165.000

9 Bezuinigingen bedrijfsvoering

Binnen de bedrijfsvoering van de gehele organisatie zijn budgetten en formatie waarop bezuinigd kan worden. Deze bezuinigingen zien toe op formatieve vermindering op strategisch, tactisch en operationeel niveau en verlaging van bedrijfsvoeringsbudgetten. Gerealiseerd

Stand van zaken:

Als onderdeel van de bezuinigingen 2020-2023 heeft de raad besloten in 2022 € 350.000 en vanaf 2023 structureel € 500.000 in de interne bedrijfsvoering te gaan besparen. Dit is gerealiseerd door te besparen op onder meer de budgetten voor opleidingen, teambuilding, printkosten en subsidieadvies. De vermindering van de formatie bij de financiële administratie en het secretariaat is uitgewerkt en doorgevoerd. De bezuiniging is hiermee gerealiseerd.

	2022	2023	2024	2025
Vastgesteld bezuinigingsbedrag	350.000	500.000	500.000	500.000
Aanpassing bij 1e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2021	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2021	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2022	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2022	0	0	0	0
Aangepast bezuinigingsbedrag	350.000	500.000	500.000	500.000

5. Sport, cultuur en recreatie

21 Stoppen met Uniek Sporten en Verenigingsondersteuning (Sportcontact)

Voorstel om te stoppen met Uniek Sporten en Verenigingsondersteuning (Sportcontact) als onderdeel van sportstimulering bij de inwoners van de gemeente Zevenaar en geen uitvoering meer te geven aan het sportbeleid "Zin in Sport" 2013-2020. Gerealiseerd

Bij de begrotingsbehandeling heeft de raad een amendement met betrekking tot dit voorstel aangenomen. Besloten is om deze bezuiniging de eerste drie jaar te schrappen en daarmee pas in 2023 in te laten gaan.

Stand van zaken:

Bezuiniging gaat in per 2023.

Voorstel raad:

Voorgesteld wordt deze taak af te sluiten.

	2022	2023	2024	2025
Vastgesteld bezuinigingsbedrag	0	18.000	18.000	18.000
Aanpassing bij 1e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2021	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2021	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2022	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2022	0	0	0	0
Aangepast bezuinigingsbedrag	0	18.000	18.000	18.000

23 Versneld afstoten grafieken uit gemeentelijke kunstcollectie

In 2011 is een belangrijk deel van de Peter Stuyvesant kunstcollectie door British American Tobacco (BAT) onder voorwaarden aan de gemeente geschenken. Onderdeel van de schenking vormde plus minus 788 grafieken (32 verschillende afbeeldingen). Hiervan is expliciet gesteld dat de gemeente deze mag afstoten. Vanwege lage prioritering is het hier tot nu toe niet van gekomen. De gemiddelde marktwaarde van de werken ligt tussen € 100 en € 300 per stuk. Niet alle werken zijn even courant, maar bij maximale verkoop moet dit eenmalig € 45.000 kunnen opleveren. Echter, omdat ons niet bekend is hoe de markt voor kunst zich momenteel ontwikkelt, is het opgevoerde bezuinigingsbedrag lager geraamd.

Bijsturing raad

Stand van zaken:

De tweede verkoopronde van de grafieken uit de Peter Stuyvesant collectie is uitgesteld. Het vinden van stagiaires of vrijwilligers voor deze klus is niet gelukt. De organisatie kan deze taak vooralsnog niet uitvoeren.

Voorstel raad:

Voorgesteld wordt deze taak af te sluiten en de grafieken voorlopig enkel te benutten als relatiegeschenk of cadeau bij bijzondere gelegenheden.

	2022	2023	2024	2025
Vastgesteld bezuinigingsbedrag	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2021	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2021	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2022	17.500	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2022	-17.500	0	0	0
Aangepast bezuinigingsbedrag	0	0	0	0

25 Stopzetten subsidie Kunstwerk! onderdeel Volksuniversiteit

Het educatieve aanbod van de Volksuniversiteit, onderdeel van Kunstwerk!, sluit onvoldoende aan bij de ambities en beleidsdoelstellingen van de gemeente Zevenaar. Voorgesteld wordt de subsidie aan Kunstwerk! te verminderen met de laatst aan de nog zelfstandige Volksuniversiteit toegekende subsidie (peiljaar 2016), maar de uiteindelijke invulling van deze taakstelling in het kader van ondernemerschap aan Kunstwerk! zelf te laten.

Gerealiseerd

Stand van zaken:

De bezuiniging is gerealiseerd.

Voorstel raad:

Voorgesteld wordt deze taak af te sluiten.

	2022	2023	2024	2025
Vastgesteld bezuinigingsbedrag	45.000	90.000	90.000	90.000
Aanpassing bij 1e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2021	-45.000	-45.000	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2021	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2022	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2022	0	0	0	0
Aangepast bezuinigingsbedrag	0	45.000	90.000	90.000

6. Sociaal domein

28 Taakstellende korting kosten bedrijfsvoering Santé Partners algemeen maatschappelijk werk

Gerealiseerd

Organisatiebreed is afgesproken dat voor alle maatschappelijke partners, net als de verbonden partijen, een taakstellende korting op de kosten van de bedrijfsvoering moet worden gerealiseerd. Op basis van de taakstellende opgave gaat het om 2,5% in 2022 en 5% in 2023, of zoveel eerder als mogelijk.

Het bedrag is gerelateerd aan 2fte algemeen maatschappelijk werk.

Stand van zaken:

De taakstellende bezuiniging is verwerkt in de subsidieverlening 2022.

Voorstel raad:

Voorgesteld wordt deze taak af te sluiten.

	2022	2023	2024	2025
Vastgesteld bezuinigingsbedrag	4.900	9.800	9.800	9.800
Aanpassing bij 1e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2021	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2021	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2022	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2022	0	0	0	0
Aangepast bezuinigingsbedrag	4.900	9.800	9.800	9.800

31 Halveren subsidie sociaal raadsliedenwerk

Niet geheel volgens plan

Santé Partners verzorgt de uitvoering van sociaal raadsliedenwerk. Het is een algemeen toegankelijke voorziening. Niet verplicht, wel preventief. Op allerlei vlak (sociaal, juridisch, belastingen, inkomen, arbeidsrechtelijk, etc.) kunnen inwoners met korte (hulp)vragen terecht.

Stand van zaken:

De bezuinigingsopdracht voor 2022 is met een jaar uitgesteld, vanwege de effecten door de coronacrisis. Hiervoor is gebruik gemaakt van de middelen van het herstelplan corona. In 2022 kijken we inhoudelijk naar de inzet van sociaal raadsliedenwerk op basis van actuele ontwikkelingen en thema's. Ook om de taakstellende bezuinigingsopdracht uit 2019 voor de periode vanaf 2023 te realiseren of te heroverwegen. Daarbij wordt gekeken naar de relatie met het coalitieakkoord voor de huidige raadsperiode.

Voorstel raad:

Hier komen wij in de meerjarenbegroting 2023-2026 bij u op terug.

	2022	2023	2024	2025
Vastgesteld bezuinigingsbedrag	67.000	67.000	67.000	67.000
Aanpassing bij 1e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2021	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2021	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2022	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2022	0	0	0	0
Aangepast bezuinigingsbedrag	67.000	67.000	67.000	67.000

32 Herijking takenpakket Caleidoz

Aan welzijnsorganisatie Caleidoz wordt een subsidie verleend voor de uitvoering van gemeentelijk beleid. De activiteiten en producten hebben met name een preventief karakter en het aanbod richt zich op voorliggende, algemeen toegankelijke, voorzieningen.

 Niet geheel
volgens plan

Voorgesteld wordt een korting van 10% te realiseren door het takenpakket te herijken.

Dit wordt verwerkt in de prestatieafspraken met deze organisatie.

Door de herijking komen bepaalde activiteiten te vervallen, worden activiteiten in andere (mindere) vorm voortgezet en komen er nieuwe activiteiten, passend bij de uitwerking van vastgesteld gemeentelijk beleid.

Stand van zaken:

De taakstellende bezuiniging van 2022 is verschoven naar 2023, vanwege de coronacrisis. Dit is opgenomen in het herstelplan corona. In 2022 kijken we inhoudelijk naar het takenpakket van Caleidoz, op basis van actuele ontwikkelingen en thema's. Ook om de taakstellende bezuinigingsopdracht uit 2019 voor de periode vanaf 2023 te realiseren of te heroverwegen. Daarbij wordt gekeken naar de relatie met het coalitieakkoord voor de huidige raadsperiode.

Voorstel raad:

Hier komen wij in de meerjarenbegroting 2023-2026 bij u op terug.

	2022	2023	2024	2025
Vastgesteld bezuinigingsbedrag	67.000	134.000	134.000	134.000
Aanpassing bij 1e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2021	-67.000	-67.000	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2021	0	0	0	0

Aanpassing bij 1e VGR 2022	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2022	0	0	0	0
Aangepast bezuinigingsbedrag	0	67.000	134.000	134.000

34 Laten vervallen inwonerspanel per 2023

In het kader van Zevenaar Verbindt is het inwonerspanel opgericht.

2 tot 4 keer per jaar worden inwoners die zich voor dit panel hebben opgegeven via een digitale vragenlijst op verschillende onderwerpen bevraagd. Hierdoor kan de input van de inwoners meegenomen worden in beleidsafwegingen.

Het voorstel is deze vorm van inwonerraadpleging per 2023 te laten vervallen.

Gerealiseerd

Stand van zaken:

2022 is het laatste jaar van het inwonerpanel. De bezuiniging is gerealiseerd, m.i.v. 2023 zijn geen middelen meer beschikbaar t.b.v. het inwonerspanel.

Voorstel raad:

Voorgesteld wordt deze taak af te sluiten.

	2022	2023	2024	2025
Vastgesteld bezuinigingsbedrag	0	15.000	15.000	15.000
Aanpassing bij 1e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2021	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2021	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2022	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2022	0	0	0	0
Aangepast bezuinigingsbedrag	0	15.000	15.000	15.000

36 Taakstellende korting kosten bedrijfsvoering MEE

Organisatiebreed is afgesproken dat voor alle maatschappelijke partners er, net als de verbonden partijen, een taakstellende korting op de kosten van de bedrijfsvoering moet worden gerealiseerd. Op basis van de taakstellende opgave gaat het om 2,5% in 2022 en 5% in 2023, of zoveel eerder als mogelijk.

Gerealiseerd

Stand van zaken:

De taakstellende bezuinigingsopgave voor 2022 is verwerkt in de subsidieverlening 2022.

Voorstel raad:

Voorgesteld wordt deze taak af te sluiten.

	2022	2023	2024	2025
Vastgesteld bezuinigingsbedrag	2.500	5.000	5.000	5.000
Aanpassing bij 1e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2021	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2021	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2022	0	0	0	0

Aanpassing bij 2e VGR 2022	0	0	0	0
Aangepast bezuinigingsbedrag	2.500	5.000	5.000	5.000

4.1 Besparingen realiseren op de uitgaven voor jeugd en wmo door o.a. verbetervoorstellen te implementeren

Dit voorstel ziet erop toe dat in totaal € 2.000.000 taakstellend in 2023 wordt bespaard door het implementeren van de verbetervoorstellen voor jeugd en wmo. Bijsturing raad

Deze voorstellen zijn o.a.:

- (extra) inzet van een kwaliteitsmedewerker,
- het herindiceren van al verleende beschikkingen,
- intensivering van de inzet van de POH-ers,
- instellen van een innovatief maatwerkbudget om creatieve oplossingen te initiëren,
- meer regie op de jeugdzaken te voeren,
- een poortwachtersfunctie voor de indicatiestelling op dyslexie te realiseren,
- aanpassen en toepassen beleid huishoudelijke hulp
- nieuwe keuzes maken binnen het beleid voor jeugdgezondheidszorg
- herijken bedrijfsprocessen

Naast bovenstaande lokale zaken wordt er regionaal ook ingezet op inkoop en jeugdzorg.

Deze voorstellen worden binnen de organisatie in gang gezet.

Stand van zaken:

We gaan door op de ingeslagen weg die uw gemeenteraad is ingeslagen met het Beleidskader Jeugdwet, Wmo en Participatie. Er zijn een aantal effecten die een groot effect hebben op de kosten. Het personeelstekort binnen de zorgketen, blijvende stijging van het aantal zorgvragen maar ook de complexiteit daar van. Deze ontwikkelingen vragen om een gezamenlijke aanpak tussen gemeente, zorgaanbieders, voorliggend veld en andere betrokken partijen.

Daarbij hebben we de afgelopen jaren veel consultants ingehuurd om ons te helpen bij het bedienen van onze inwoners. Door ontwikkelingen als de herindeling en corona is niet inzichtelijk geweest of de behoefte aan tijdelijke inhuur gerelateerd was aan deze ontwikkelingen of dat het een structurele formatie vraag is. Hierdoor is deze tijdelijke inhuur nooit omgezet naar vast formatie. Aan een onafhankelijk adviseur is gevraagd om een berekening te maken van het aantal consultants dat nodig is om uitvoering te geven aan ons dienstverleningsmodel. Uit deze berekening blijkt dat het aantal vaste medewerkers verdubbeld moet worden. We willen dus stoppen met de inzet van incidentele middelen voor personeel en stellen u voor deze middelen structureel beschikbaar te stellen. In deze voortgangsrapportage gaan we nog uit van de inzet van inhuur voor 2022. Bij de begroting 2023-2026 vind u een voorstel om de formatie en het daarbij behorende budget structureel te verhogen.

In deze 2e voortgangsrapportage zien wij ons genoodzaakt om het bedrag aan jeugdhulp te verhogen met 1 miljoen structureel. We stellen dan ook dat de totale bezuiniging niet gerealiseerd is. Waarschijnlijk was het bij te ramen bedrag voor jeugdhulp hoger geweest wanneer wij geen maatregelen hadden getroffen. Alleen is niet aan te geven wat de kostenstijging was geweest zonder maatregelen.

Voorstel raad:

Kennis nemen van de gevraagde financiële bijstellingen in de 2e voortgangsrapportage 2022 en de meerjarenbegroting 2023-2026.

	2022	2023	2024	2025
Vastgesteld bezuinigingsbedrag	1.650.000	2.000.000	2.000.000	2.000.000
Aanpassing bij 1e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2020	0	0	0	0

Aanpassing bij 1e VGR 2021	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2021	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2022	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2022	-1.000.000	-1.000.000	-1.000.000	-1.000.000
Aangepast bezuinigingsbedrag	650.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000

OVERZICHT BEZUINIGING VASTGOED

In onderstaande tabel brengen wij per pand in beeld hoe de bezuinigingsopgave verloopt.

Object	Jaar verkoop	Status
Hengelder 26 en 26a, Zevenaar	2020	Verkocht in 2020.
Reisenakker 14 en 14a, Zevenaar	2024	Ontwikkelingen betreffende A12 en hiermee samenhangende infrastructuur worden afgewacht, aangezien deze grote impact op Reisenakker 14 en 14a hebben. Dit betekent dat we tot nader order niet inzetten op bestemmingswijziging.
Kerkstraat 16, Zevenaar	2022	Het voornemen tot verkoop hebben we gepubliceerd. Er kunnen bezwaren komen tegen deze voorgenomen verkoop. Mocht er bezwaar worden gemaakt dan leidt dit waarschijnlijk tot vertraging van de verkoop. Vooralsnog gaan we ervan uit dat nog dit jaar de verkoop kan plaatsvinden.
Meentsestraat 5a, Giesbeek	2021	Verkocht in 2021.
Markt 8, Lobith	2024	Ruimtelijke uitgangspunten worden opgesteld, participatietraject is gestart. U heeft in december 2021 een krediet vastgesteld om de vastgoedlocaties verder uit te werken. Hier zullen we in 2022 verder mee aan de slag gaan. In verband met de te volgen procedures wordt verkoop op z'n vroegst in 2024 verwacht.
Nieuwe Komstraat 19, Lobith	2024	Ruimtelijke uitgangspunten worden opgesteld, participatietraject is gestart. U heeft in december 2021 een krediet vastgesteld om de vastgoedlocaties verder uit te werken. Hier zullen we in 2022 verder mee aan de slag gaan. In verband met de te volgen procedures wordt verkoop op z'n vroegst in 2024 verwacht.
Engeveldweg 10, Zevenaar	2023	Snelle verkoop is niet aan de orde omdat dit mogelijke toekomstige ontwikkelingen in de weg kan staan. Ontwikkelingen worden afgewacht.
Engeveldweg 12, Zevenaar	2023	Snelle verkoop is niet aan de orde omdat dit mogelijke toekomstige ontwikkelingen in de weg kan staan. Ontwikkelingen worden afgewacht.
Vesterbos 4, Zevenaar	N.v.t.	Pand is van de verkooplijst gehaald.
Steenhuizen 6, Zevenaar	2024	Ruimtelijke uitgangspunten worden opgesteld, participatietraject is gestart. U heeft in december 2021 een krediet vastgesteld om de vastgoedlocaties verder uit te werken. Hier zullen we in 2022 verder mee aan de slag gaan. In verband met de te volgen procedures wordt verkoop op z'n vroegst in 2024 verwacht.

GEREALISEERDE BEZUINIGINGEN

Onderstaande tabel geeft een overzicht van alle bezuinigingsvoorstellen die op voorgaande momenten in de P&C-cyclus gereed zijn gemeld.

	2020	2021	2022	2023
1 Nieuw college met 4 wethouders (i.p.v. 5)	105.000	105.000	105.000	105.000
2 Afboeken investeringen om structurele ruimte in de begroting te creëren.	197.000	197.000	197.000	197.000
4 Geen telefonie vanaf 18:00 uur tijdens avondopenstellingen	4.800	4.800	4.800	4.800
5 Inflatiecorrectie 2020 inzetten als bezuiniging	480.000	480.000	480.000	480.000
6 Structureel verlagen van de post onvoorzien	101.500	101.500	101.500	101.500
8 Belastingen en heffingen verhogen	462.000	862.000	1.162.000	1.162.000
10 Bezuinigingen op werkzaamheden gerelateerd aan infrastructurele projecten	41.300	55.500	69.700	83.900
11 Bezuiniging op openbare wegen	0	145.000	145.000	145.000
12 Herinrichting Markt en Muldershof niet uitvoeren	33.600	33.600	33.600	33.600
13 Inleveren formatie voor bedrijvenloket	22.000	22.000	22.000	22.000
14 Eerste twee dagdelen VVE bekostigen uit Rijksbudget OAB i.p.v. kinderopvang	150.000	140.000	130.000	120.000
15 Onderzoek naar toekomst NME	0	0	0	50.000
16 Anders inrichten doelgroepenvervoer Wmo door betere benutting reguliere OV mogelijkheden	0	26.000	36.000	40.000
17 Inrichten doelgroepenvervoer, leerlingenvervoer in lijn met de aanbesteding	0	10.000	20.000	50.000
19 Individuele leerlinggelden / onderwijsbegeleiding	0	110.000	110.000	110.000
20 Financiële ondersteuning Zevenaar Run / Herfstloop stoppen	0	5.500	5.500	5.500
22 Afbouw subsidie aan Ataro BV	200.000	200.000	200.000	200.000
24 Stoppen subsidiëring culturele festivals en Muziekstad	0	0	0	30.000
26 Openbaar groen (integraal beheer openbare ruimte)	60.000	90.000	90.000	90.000

27	Beëindigen pilot UWV	25.000	0	0	0
29	Financiële ondersteuning dorps- en wijkraden verlagen en beschikbare budget aanpassen aan huidige situatie	17.500	17.500	17.500	17.500
30	Laten vervallen budget Vrijwilligerswerk	0	0	0	10.500
33	Budget DoeDuiten beëindigen	60.000	100.000	100.000	100.000
35	Het knooppunt mantelzorg stopzetten per 2021	0	130.000	130.000	130.000
37	Bijzondere bijstand - eigen bijdrage kosten Wmo niet meer vergoeden	0	20.000	20.000	20.000
38	Bijzondere bijstand - vergoeding huisinrichting verlagen	0	8.000	8.000	8.000
39	Bijzondere bijstand - Kindpakket en Gelrepas versoberen	50.000	50.000	50.000	105.000
40	Versoberen maatschappelijke begeleiding statushouders	0	8.000	8.000	8.000
42	Bezuinigingen op invoering omgevingswet	50.000	50.000	50.000	0
43	Uitbreiding woningbouw Groot Holthuizen	1.212.000	24.000	24.000	24.000
44	P&R Spoorallee laten vervallen	52.000	52.000	52.000	52.000
46	Verhoging Precariobelasting ter dekking subsidiëring culturele festivals en Muziekstad	17.000	17.000	17.000	17.000
Totaal bezuinigingsvoorstellen		3.340.700	3.064.400	3.388.600	3.522.300

BIJLAGEN

OVERZICHT ACTIVITEITEN COLLEGEPROGRAMMA

Hieronder presenteren wij het overzicht op hoofdlijnen van de stand van zaken betreffende de prioriteiten uit ons collegeprogramma 2018-2022. Dit zijn dus niet alle activiteiten. Achter de activiteit presenteren wij de stand van zaken met een kleur. Op basis hiervan kunt u in één oogopslag zien wat de stand van zaken is van de betreffende activiteit.

Naam activiteit	Jaar realisatie	Status		
		2021 REK	2022 1e VGR	2022 2e VGR

0. Bestuur en ondersteuning

0.1.1 Verbeteren bestuurscultuur	2022			
0.1.2 Groeien naar een verbindende gemeente	2022			
0.1.3 Invullen bestuurlijke rol als samenwerkingspartner	2022			
0.2.1 Afronden lopende projecten voor start nieuwe projecten	2022			
0.2.2 Data gedreven sturen als vernieuwende sturingspraktijk	2023			
0.2.4 Ontwikkelen naar een moderne en professionele organisatie	2023			
0.2.5 Verbeteren dienstverlening aan inwoners en ondernemers	2022			
0.3.1 Uitvoeren Planning & Control cyclus	2022			

1. Veiligheid

1.1.1 Verbeteren eerste hulpverlening in alle kernen	2022			
1.2.2 Vergroten veiligheid in de gemeente	2022			

2. Verkeer en vervoer

2.1.2 Brengen en houden lokale wegnnet op goed onderhoudsniveau	2020			
2.1.3 Infrastructuur voorbereiding en uitvoering	2027			
2.2.1 Verbeteren parkeervoorzieningen	2022			

3. Economie

3.1.2 Ondersteunen aanleg snelle en betrouwbare internetvoorziening in buitengebied	2020			
3.2.2 Bruisend maken centrum Zevenaar - activiteiten	2021			
3.2.3 Bruisend maken centrum Zevenaar - Herinrichten Raadhuisplein	2022			
3.2.5 Herstructureren bedrijventerreinen	2022			
3.2.7 Ontwikkelen bedrijventerrein BusinessPark 7Poort	2024			
3.2.8 Ontwikkelen van de Fashion Outlet Zevenaar (FOZ) op BusinessPark 7Poort	2021			
3.3.2 Stimuleren start-ups	2022			

4. Onderwijs

4.1.2 Bouwen kwalitatief goede schoolgebouwen	2022			
---	------	--	--	--

4.2.1 Toegang bieden tot kinderopvang	2022			
4.3.1 Voorlichten over voeding, beweging en gezondheid in relatie met natuur en milieu	2021			
5. Sport, cultuur en recreatie				
5.1.2 Ondersteunen samengaan sportverenigingen	2022			
5.2.3 Ondersteunen culturele activiteiten	2022			
5.2.5 Ondersteunen organisatie Kunstwerk!	2022			
5.2.6 Ontwikkelen Turmac Cultuurfabriek	2022			
5.3.1 Zorgdragen voor historisch erfgoed	2022			
6. Sociaal domein				
6.1.1 Stimuleren en faciliteren initiatieven in de samenleving	2022			
6.1.2 Versterken samenwerking met en tussen maatschappelijke partners (zoals Caleidoz)	2022			
6.2.1 Inkoop zorg en ondersteuning Jeugd en Wmo	2022			
6.2.4 Ondersteunen mantelzorgers	2021			
6.3.1 Begeleiden mensen naar werk	2024			
6.3.3 Inburgeringsbeleid	2022			
7. Volksgezondheid en duurzaamheid				
7.2.1 Invoeren van circulaire economie in Zevenaar	2023			
7.2.2 Energie neutraal maken eigen organisatie	2025			
7.2.4 Onderzoeken mogelijkheden deelname campagne fairtrade gemeente	2023			
7.2.5 Op weg naar aardgasvrij Zevenaar	2040			
7.2.6 Uitvoeren 'Gelders Energieakkoord in uitvoering' (2018-2023)	2023			
7.2.8 Uitvoeren van het uitvoeringsprogramma Routekaart energietransitie Regio Arnhem Nijmegen (2018-2023)	2023			
8. Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening				
8.1.1 Invoeren Omgevingswet	2023			
8.3.2 Regie op woningbouwprogramma	2027			

INVESTERINGSOVERZICHT

In het investeringsoverzicht bij deze voortgangsrapportage presenteren wij de investeringen die afwijken van de planning. Dit kan een financiële afwijking zijn, maar ook een afwijking op de tijdsplanning.

Tevens presenteren wij de investeringen waarvan wij u voorstellen deze af te sluiten.

Let op, deze investering dreigt qua planning of financieel uit de pas te gaan lopen of er is een risico ontstaan, bijsturing is noodzakelijk

De investering is afgerond en wij stellen voor deze af te sluiten

	Totaal begr. uitgaven	Totaal begr. inkomsten	Uitgaven 2022	Inkomsten 2022	Restant uitgaven 31-12-2022	Restant inkomsten 31-12-2022	Saldo krediet 31-12-2022	Statu
Ontwikkeling Brede School locatie Platanenlaan De definitieve afrekening heeft In 2022 plaatsgevonden i.c.m. aanpassingen aan de openbare ruimte. Het restant krediet is niet meer nodig/wordt niet meer ingezet. De investering kunnen we afsluiten.	10.987	0			10.987	0	10.987	
Snelfietsroute F12 overige percelen Deze investering is toegevoegd aan "Snelfietsroute F12 traject 7&9" en kan afgesloten worden.	0	0			0	0	0	
Bruisend maken centrum Zevenaar (o.a. straten etc) De definitieve bestelling van de boombanken is ingetrokken. Dit heeft te maken met het feit dat Muldershof en De Markt heringericht worden. De voorziene boombanken hebben een nauwe relatie tot deze pleinen waardoor deze integraal in planvorming meegenomen moeten worden. De definitieve inkoop staat nog even on hold totdat de plannen van de beide pleinen meer vorm hebben. Levering en plaatsing voorzien wij in 2023. In de tussentijd kijken we samen met de centrumondernemers of op een aantal locaties losse banken geplaatst kunnen worden.	47.016	0	3.625		43.391	0	43.391	
Drukriolering bouwkundig 2018 Rijnwaarden Budget voor investeringen uit het watertakenplan van de voormalige gemeente Rijnwaarden voor het jaar 2018. In 2022 en 2023 gaan we verder met de (achterstallige) investeringen in Rijnwaarden.	72.242	0			72.242	0	72.242	

<p>Vervangen hardware werkplekken</p> <p>In 2018 is € 450.000 beschikbaar gesteld voor de vervanging en flexibilisering van de huidige werkplekken. De kosten van enkele devices in 2022 zijn hoger (€ 10.000) dan waarmee rekening is gehouden. Dit leidt tot een stijging van de kapitaallasten van € 2.500. Hiervoor hebben we een begrotingswijziging opgenomen. Voor de vervanging van hardware in 2022 en verdere jaren zijn aparte vervangingsinvesteringen opgenomen.</p>	77.571	0	87.936		-10.365	0	-10.365	
<p>Verbetering riolering Angerlo rioolvervanging-70jr</p> <p>Als onderdeel van het Watertakenplan 2019-2020 is € 3.500.000 investering verstrekt voor rioleringswerkzaamheden en klimaatadaptatieve maatregelen in Angerlo. Dit is onderdeel van een project met een integrale aanpak waarbij ook wegen, groen en openbare verlichting wordt meegenomen. De afschrijvingstermijn is hierbij gewijzigd van 70 naar 60 jaar. Gezien de stijgende prijzen en het vergroten van het aantal klimaatadaptatieve maatregelen verwachten wij dat deze investering niet toereikend is. De investeringen uit het Watertakenplan 2022-2026 willen wij hier deels voor inzetten. Hier komen we bij u op terug.</p>	1.219.532	0	23.537		1.195.995	0	1.195.995	
<p>Tijd huisv/verhuisk aanpassing locatie Platanenlaan</p> <p>In juli 2019 zijn de basisscholen de Lindenhage en Het Kofschip naar de tijdelijke locaties in de G. Gezellestraat en Da Costastraat verhuisd. Vanaf het moment van verhuizing is voor de groepen 3 en 4 gymvervoer ingezet. In de zomerperiode 2020 heeft de verhuizing terug naar de locatie Platanenlaan plaatsgevonden. De definitieve afrekening heeft inmiddels plaatsgevonden.</p>	59.534	0	59.534		0	0	0	
<p>G Gezellestr -Sterrenschool - verkeersk aanpassingen</p> <p>De verkeerskundige aanpassingen voor de Sterrenschool zijn inmiddels afgerond. De investering is overschreden wat leidt tot afgerond € 1.100 hogere afschrijvingslasten. Hiervoor hebben we een begrotingswijziging opgenomen. Wij verwachten dat we deze investering bij de jaarrekening 2022 kunnen afsluiten.</p>	154.959	0	197.737		-42.778	0	-42.778	
<p>Fietsverbinding Duitse grens - Tolkamer</p> <p>We hebben een tijdelijk fietspad als overbruggingsperiode aangelegd als voorloopproject ten behoeve van de verkeersveiligheid van de schoolgaande kinderen uit Spijk. Deze investering kunnen we afsluiten.</p>	0	0			0	0	0	
<p>Ondergrondse restafvalcontainers</p> <p>Investering voor het vervangen van de ondergrondse containers voor restafval in het Gelders eiland. Wij verwachten dat het gros van de afvalcontainers in 2023 worden geplaatst. Dit is één jaar later doordat onder meer het participatietraject met de bewoners van de hoogbouw langer heeft geduurd dan was voorzien.</p>	788.503	0	4.655		783.848	0	783.848	

Vervanging trekkenwand Musiater Deze investering is afgerond.	100.000	0	100.000		0	0	0	
Herstel inlaten Meentsestraat Giesbeek Deze investering komt voort uit het Watertakenplan 2021. In de 1e voortgangsrapportage 2022 hebben we voorgesteld om o.a. deze investering toe te voegen aan de investering 'Marktplaats Lobith'. Doordat u hiermee ingestemd heeft kunnen we deze investering afsluiten.	0	0			0	0	0	
Vervanging fietstunnel onder de weg 7Poort Dit project heeft een directe relatie met VIA15 en de aansluiting van de Hengelderweg op de A12 (aansluiting Zevenaar-Oost) en in het verlengde daarvan 7Poort. Dat is de reden dat dit project tot nu toe niet is opgestart. Als er zicht is op een planning vanuit Rijkswaterstaat dan zal dit onderdeel ingepland en opgepakt gaan worden.	32.500	0			32.500	0	32.500	
Kia e-Niro P-536-RF (477) We hebben een nieuwe bedrijfswagen aangeschaft. Deze vervangt een voertuig uit een leaseconstructie. Doordat de leasekosten hoger zijn dan de nieuwe kapitaallasten levert dit een structureel voordeel op van € 2.000. Hiervoor hebben we een begrotingswijziging opgenomen. We verwachten dat we deze investering bij de jaarrekening 2022 kunnen afsluiten.		0	33.539		-33.539	0	-33.539	

OVERZICHT BEGROTINGSWIJZIGINGEN TOT DE 2E VOORTGANGSRAPPORTAGE

Wijzigingen tot de 2e Voortgangsrapportage

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Baten				
0. Bestuur en ondersteuning				
Actualisatie gebouwenbeheer	-23	-1	-1	-1
Opbrengsten detachering GMR ten behoeve van inhuur derden	31	0	0	0
Verdeling budget inhuur derden wegens ziekte	51	0	0	0
Totaal	58	-1	-1	-1
1. Veiligheid				
Rijksbijdrage Corona Toegangs Bewijzen (CTB)	25	0	0	0
Totaal	25	0	0	0
4. Onderwijs				
Actualiseren budgetten specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid 2022	14	14	14	14
Totaal	14	14	14	14
5. Sport, cultuur en recreatie				
Actualisatie gebouwenbeheer	15	15	15	15
Bijdrage kerkenvisie termijn 3	12	0	0	0
Bijdrage Mondriaanfonds beeld Romeinse Limes	5	0	0	0
Regeling sportakkoord 2022	57	0	0	0
Totaal	88	15	15	15
6. Sociaal domein				
Project Samen Zevenaar 'Komt bij u thuis'	11	0	0	0
Totaal	11	0	0	0
7. Volksgezondheid en milieu				
Aanpak energiearmoede	454	0	0	0
Aanvullende bijdrage aanpak energiearmoede	631	0	0	0
Totaal	1.085	0	0	0
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing				
Verhoging leges en advieskosten welstand	18	0	0	0
Totaal	18	0	0	0
Totaal baten	1.300	27	27	27

Lasten

0. Bestuur en ondersteuning

Actualisatie gebouwenbeheer	-23	-1	-1	-1
Actualisatie gebouwenbeheer	-35	-35	-35	-35
Applicatie LIAS BUIG	3	6	6	6
Communicatiekosten noodherstelfonds	-5	0	0	0
Doorbelasting materieel	1	0	0	0
Doorbelasting materieel	-147	0	0	0
Doorbelasting materieel	1	0	0	0
Opbrengsten detachering GMR ten behoeve van inhuur derden	31	0	0	0
Overboeken reserve onderhoud gebouwen naar voorziening onderhoud gebouwen	-66	66	0	0

Overboeking dekking inhuur doelgroepenvervoer	53	0	0	0
Overboeking dekking inhuur doelgroepenvervoer	-25	0	0	0
Overheveling budget voor ondersteuning duurzaamheid	5	0	0	0
Overname NME door Kunstwerk! per 1 september 2022	-50	14	0	0
Verdeling budget inhuur derden wegens ziekte	51	0	0	0
Totaal o. Bestuur en ondersteuning	-207	49	-31	-31
1. Veiligheid				
Doorbelasting materieel	2	0	0	0
Rijksbijdrage Corona Toegangs Bewijzen (CTB)	25	0	0	0
Totaal 1. Veiligheid	27	0	0	0
2. Verkeer, vervoer en waterstaat				
Correctie bestemmingsreserve visie en planvorming station 7Poort	-1	0	0	0
Doorbelasting materieel	20	0	0	0
Doorbelasting materieel	2	0	0	0
Totaal 2. Verkeer, vervoer en waterstaat	21	0	0	0
3. Economie				
Communicatiekosten noodherstelfonds	5	0	0	0
Doorbelasting materieel	3	0	0	0
Totaal 3. Economie	8	0	0	0
4. Onderwijs				
Actualiseren budgetten specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid 2022	14	14	14	14
Overboeking dekking inhuur doelgroepenvervoer	-13	0	0	0
Overname NME door Kunstwerk! per 1 september 2022	50	-14	0	0
Totaal 4. Onderwijs	51	0	14	14
5. Sport, cultuur en recreatie				
Actualisatie gebouwenbeheer	15	15	15	15
Bijdrage kerkenvisie termijn 3	12	0	0	0
Bijdrage Mondriaanfonds beeld Romeinse Limes	5	0	0	0
Doorbelasting materieel	86	0	0	0
Overhevelen restant bedrag voorbereiding rivierklimaatpark	-44	44	0	0
Overheveling bijdrage aan cultuur en erfgoedpact	-8	-8	-8	0
Overheveling bijdrage aan cultuur en erfgoedpact	8	8	8	0
Regeling sportakkoord 2022	57	0	0	0
Totaal 5. Sport, cultuur en recreatie	130	59	15	15
6. Sociaal domein				
Actualisatie gebouwenbeheer	35	35	35	35
Applicatie LIAS BUIG	-3	-6	-6	-6
Doorbelasting materieel	1	0	0	0
Overboeking dekking inhuur doelgroepenvervoer	-15	0	0	0
Overhevelen budget voor collectieve verzekering AED's	8	8	8	8
Overheveling middelen hulp bij het huishouden	-972	0	0	0
Overheveling middelen hulp bij het huishouden	972	0	0	0
Project Samen Zevenaar 'Komt bij u thuis'	11	0	0	0
Totaal 6. Sociaal domein	36	37	37	37

7. Volksgezondheid en milieu

Aanpak energiearmoede	454	0	0	0
Aanvullende bijdrage aanpak energiearmoede	631	0	0	0
Doorbelasting materieel	27	0	0	0
Doorbelasting materieel	1	0	0	0
Doorbelasting materieel	4	0	0	0
Overhevelen budget voor collectieve verzekering AED's	-8	-8	-8	-8
Overheveling budget voor ondersteuning duurzaamheid	-5	0	0	0
Totaal 7. Volksgezondheid en milieu	1.105	-8	-8	-8

8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Fasering besteding bestemmingsreserve initiatief woningbouw	0	500	1.000	1.000
Fasering budget Bestemmingsplan Buitengebied Gelders Eiland	-26	26	0	0
Verhoging leges en advieskosten welstand	18	0	0	0
Totaal 8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	-7	526	1.000	1.000
Totaal lasten	1.163	663	1.027	1.027
Saldo voor bestemming	137	-635	-1.000	-1.000
Mutaties reserves				
Onttrekkingen	7.714	635	1.000	1.000
Toevoegingen	7.851	0	0	0
Totaal mutaties reserves	-137	635	1.000	1.000
Saldo na bestemming	0	0	0	0

Toelichting Wijzigingen tot de 2e Voortgangsrapportage

2. Actualisatie bestaand beleid

Bestemmen saldo jaarstukken 2021

Bij raadsbesluit van 6 juli 2022 zijn de jaarstukken 2021 vastgesteld en is conform voorstel besloten: Voor het totaal van de boekwaarde van overgenomen activa van Ataro vormen we een nieuwe bestemmingsreserve kapitaallasten sportaccommodaties en voegen we een bedrag van € 1.387.000 toe. Het restant van het voordelige resultaat 2021 van € 6.464.000 voegen we toe aan de algemene reserve.

Correctie bestemmingsreserve visie en planvorming station 7Poort

Het saldo van de reserve bedraagt € 31.000 en niet € 32.000 zoals bij de jaarrekening 2021 is aangegeven. Wij corrigeren € 1.000.

Fasering besteding bestemmingsreserve initiatief woningbouw

In de raadsvergadering van 3 november 2021 is voor de uitvoering van een plan voor woningbouw voor starters en doorstroming een bedrag van € 3.000.000 beschikbaar gesteld. Met deze begrotingswijziging ramen wij de fasering van de besteding in de jaren 2023 tot en met 2025.

Overhevelen budget voor collectieve verzekering AED's

Het beschikbare budget voor collectieve verzekering van AED's van € 7.500 wordt budgettair neutraal overgeheveld van programma Volksgezondheid (7) naar Sociaal Domein (6) - Burgerinitiatieven en vrijwilligerswerk.

Overname NME door Kunstwerk! per 1 september 2022

Op 20 april 2022 heeft u ingestemd met de overname van de NME door Kunstwerk! en voor de duur van vier

jaar een jaarlijkse subsidie te verstrekken van € 100.000. De overname van NME door Kunstwerk! is per 1 september 2022 een feit. Met deze wijziging verwerken wij de frictiekosten 2022 van € 36.000.

4. Administratieve wijzigingen

Aanpak energiearmoede

Er is een specifieke uitkering ontvangen voor de aanpak van energiearmoede.

Aanvullende bijdrage aanpak energiearmoede

Op 4 juli 2022 is een aanvullend bedrag van € 631.000 ontvangen voor uitvoering van spuk aanpak energiearmoede.

Actualisatie gebouwenbeheer

Op basis van een nadere analyse is een aantal budgetten gebouwenbeheer herverdeeld. Zo hebben we de huuropbrengsten gebouwen verlaagd doordat we de laatste jaren meer anti-kraakpanden hebben. Dit wordt gecompenseerd doordat we tegelijkertijd ook minder onderhoudskosten aan deze panden hebben. Het gaat om een budgettair neutrale wijziging.

Actualiseren budgetten specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid 2022

De van het rijk ontvangen specifieke uitkering voor het onderwijsachterstandenbeleid wordt jaarlijks bijgesteld. De ramingen zijn aangepast aan bedragen zoals vermeld in de voorlopige beschikking van het rijk (ministerie van O,C en W).

Applicatie LIAS BUIG

We schaffen software aan voor het monitoren van de BUIG budgetten. De kosten voor deze applicatie bedragen ongeveer € 5.800 per jaar. Dekking vanuit Participatiebudget.

Bijdrage kerkenvisie termijn 3

De gemeente Doesburg en de gemeente Westervoort hebben elk € 6.000 bijgedragen aan de door de gemeente Zevenaar opgestelde Kerkenvisie termijn 3.

Bijdrage Mondriaanfonds beeld Romeinse Limes

Het Mondriaanfonds heeft een subsidie verstrekt van in totaal € 49.000 voor het beeld De Romeinse Baadster bij de Limes. Hiervan is eerder al € 44.000 begroot. Deze begrotingswijziging borgt de doorbetalingsverplichting aan Erfgoed Gelderland van het resterende bedrag van € 5.000.

Communicatiekosten noodherstelfonds

De communicatiekosten noodherstelfonds worden ondergebracht bij economische zaken.

Doorbelasting materieel

De kosten materieel worden doorbelast naar de taakvelden. Dit gaat om een budgettair neutrale wijziging.

Fasering budget Bestemmingsplan Buitengebied Gelders Eiland

Het bestemmingsplan buitengebied Gelders Eiland wordt naar verwachting in het najaar 2022 ter inzage gelegd en in 2023 afgerond. Om deze reden vindt fasering plaats in het beschikbare budget.

Opbrengsten detachering GMR ten behoeve van inhuur derden

De opbrengst detachering bij de groene metropoolregio Arnhem-Nijmegen (GMR) wordt ingezet voor de inhuur derden bij de afdeling ruimtelijke ontwikkeling.

Overboeken reserve onderhoud gebouwen naar voorziening onderhoud gebouwen

Met deze wijziging boeken wij gelden (€ 66.000) uit de reserve onderhoud gebouwen naar de voorziening onderhoud gebouwen. Vorig jaar verwachten we dat we in 2022 het beheerplan onderhoud gebouwen konden actualiseren, waarna we de reserve opheffen en alleen de voorziening gebruiken. Deze verwachten hebben we bijgesteld en doorgeschoven naar 2023.

Overboeking dekking inhuur doelgroepenvervoer

Overboeking van twee posten frictiekosten bezuinigingen naar de plek waarop de uitgaven gedaan worden.

Overhevelen restant bedrag voorbereiding rivierklimaatpark

Het bedrag dat nog beschikbaar is voor de voorbereiding rivierklimaatpark wordt naar verwachting niet besteed in 2022. Daarom wordt het overgeheveld naar 2023. Dekking vindt plaats uit de algemene reserve.

Overheveling bijdrage aan cultuur en erfgoedpact

In 2022, 2023 en 2024 wordt € 8.000 bijgedragen aan cultuur en erfgoedpact. Wij hevelen dit bedrag over naar kunst en cultuur. Daarnaast hevelen wij € 5.000 over naar een andere kostensoort binnen recreatie en toerisme. Een budgettaire neutrale wijziging van € 13.000.

Overheveling budget voor ondersteuning duurzaamheid

Met deze begrotingswijziging hevelen wij budget over van de post "milieu-beleid" naar het inhuurbudget van de afdeling ruimtelijke ontwikkeling.

Overheveling middelen hulp bij het huishouden

Budgettaire neutrale overheveling van uitvoeringskosten sociaal domein naar hulp bij het huishouden.

Project Samen Zevenaar 'Komt bij u thuis'

Voor het project Samen Zevenaar 'Komt bij u thuis' is subsidie aangevraagd en ontvangen. De middelen worden ingezet voor uitvoering van het project.

Regeling sportakkoord 2022

De aanvraag voor een uitkering op basis van de (specifieke uitkering) 'Regeling Sportakkoord 2020-2022' voor het jaar 2022 is door het rijk toegekend. De rijksbijdrage wordt ingezet voor uitvoeringskosten van het lokaal sportakkoord.

Rijksbijdrage Corona Toegangs Bewijzen (CTB)

We ramen zowel aan de inkomstenkant als aan de lastenkant de verwachte bedragen.

Verdeling budget inhuur derden wegens ziekte

Het budget voor ziektevervangingskosten aangevuld met de ontvangsten van het UWV worden verdeeld naar de afdelingen op basis van ziekteverzuim en de toegezegde vervangingen.

Verhoging leges en advieskosten welstand

Door meer bouwvergunningaanvragen verhogen wij de verwachte advieskosten en de legesopbrengsten welstand met € 18.000.

Vragen vanuit de raad aan het college:

A. Schriftelijke vragen als bedoeld in artikel 36 Reglement van Orde (beantwoording binnen 30 dagen)

B. Schriftelijke vragen ter mondelinge beantwoording in de raads- of commissievergadering

C. Technische vragen over onderwerpen geagendeerd voor een commissie- en/of raadsvergadering

D. Overige technische vragen (vragen die geen betrekking hebben op een voorliggend raadsvoorstel of onderwerp op de commissieagenda; beantwoording binnen 30 dagen)

Categorie: A / B / C / D (doorhalen wat niet van toepassing is)

Onderwerp: 2^e voortgangsrapportage

Naam en fractie: Marcel Lap, PvdA

Datum indienen: 29 september 2022

Afdeling:

Contactpersoon:

Vraag/Vragen:

Hoofdstuk Verkeer, vervoer en waterstaat

Blz 32 Krimp provinciale bijdrage buurtbus

De buurtbusvereniging heeft aangegeven dat door veranderingen in de ondersteuning vanuit de provincie de verwachting is dat het budget zal krimpen. Dit stond ook in de 1^e voortgangsrapportage en naar aanleiding daarvan hebben wij vragen gesteld. (ID 22-681).

De reactie vanuit de organisatie was: Er is om meer informatie gevraagd bij de buurtbusvereniging, maar de vragen, die uit staan zijn nog niet beantwoord. Het is daarom nog niet duidelijk wat de gevolgen zijn van de krimp van de provinciale bijdrage. Zodra er meer bekend zijn zal deze informatie gedeeld worden.

- Kunt u ons nader informeren over de krimp van de provinciale bijdrage buurtbus en daarbij nog ingaan op de vragen die gesteld zijn bij de 1^e voortgangsrapportage.

Antwoord:

Beantwoording kost meer tijd en lukt niet voor de commissievergaderingen van oktober.

O.a op blz 62: overname schoorsteen Swanenberg Spijksedijk te Spijk

In 2014 is besloten om de schoorsteen om niet wordt overgenomen van de huidige eigenaar.

- Wat was de reden om de schoorsteen over te nemen en met welk doel voor de toekomst.

- Waarom heeft de overname tot 2022 geduurd (bijna 8 jaar).
- Waar is het jaarlijkse onderhoudsbudget op gebaseerd.

Antwoord:

- Wat was de reden om de schoorsteen over te nemen en met welk doel voor de toekomst. De schoorsteen maakt deel uit van de oude steenfabriek en behoort tot het cultuurhistorisch erfgoed van het Gelders Eiland. De Heemkundekring Rijnwaarden heeft het college geadviseerd de schoorsteen te behouden. 18 juni 2014 heeft het college als onderdeel van de Overeenkomst Loosjespolder besloten de schoorsteen om niet over te nemen van Swanenberg BV, die de schoorsteen eerst zou restaureren. Hiertoe dient een koopovereenkomst te worden opgesteld.
- Waarom heeft de overname tot 2022 geduurd (bijna 8 jaar). Wegens andere prioriteiten is er nu pas actie ondernomen.
- Waar is het jaarlijkse onderhoudsbudget op gebaseerd. In een raadsinformatie brief van 7 mei 2014 staat aangegeven dat het jaarlijks onderhoud -na restauratie- geschat wordt op € 2000,-. Dit budget is in overleg met F&C bijgesteld naar € 3000,- voor 2023.

Hoofdstuk Volksgezondheid en Milieu

Blz 88 Verminderen restafval per inwoner

Bij de stand van zaken staat dat de invoering van diftar in de hoogbouw in 2022 moet leiden tot een daling. Wij zien dat op meerdere locaties de nieuwe ondergrondse containers nog moeten worden geplaatst

- Wat is de status rondom de invoering van diftar in de hoogbouw?
- Kan diftar in de hoogbouw vanaf 1 januari 2023 worden ingevoerd?

Antwoord: Het participatietraject om de locaties te kunnen bepalen heeft de nodige tijd gevergd. De aanbesteding voor de aanschaf loopt nu. De verwachting is dat de containers in het eerste kwartaal van 2023 worden geplaatst. Als de containers geplaatst zijn, kan de diftar bij de hoogbouw worden ingevoerd.

Raadsvoorstel

Onderwerp	Benoeming commissielid
Zaaknummer	Z/22/433345
Documentnummer	INT/22/1124464
Behandelend ambtenaar/afdeling	I.M. van Dijk/Griffie
Telefoon	0316-595382
E-mail	i.vandijk@zevenaar.nl

1. Samenvatting

Conform artikel 4 van de Verordening op de raadscommissies gemeente Zevenaar draagt een fractie, als bedoeld in artikel 5 van het Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de gemeenteraad van Zevenaar, raadsleden en commissieleden voor als vertegenwoordiger van de fractie in de commissies. Het door de fractie voorgedragen commissielid dient te voldoen aan de in artikel 4, lid 3 van de Verordening op de raadscommissies gestelde voorwaarden. Daarnaast tekent hij/zij de integriteits- en geheimhoudingsverklaring.

Een commissielid wordt, op voordracht van zijn/haar fractie, door de raad benoemd.

De commissie voor geloofsbrieven heeft op 19 oktober 2022 de geloofsbrieven van het voorgedragen commissielid onderzocht en zal tijdens de gemeenteraadsvergadering op 19 oktober 2022 verslag uitbrengen van haar bevindingen. Met dit voorstel wordt, voor zover omtrent over de benoeming door de commissie voor geloofsbrieven positief is geadviseerd, besloten om het commissielid per 20 oktober 2022 te benoemen voor de raadsperiode 2022 – 2026, tenzij de fractie anders aangeeft.

2. Raadsvoorstel

Op advies van de commissie geloofsbrieven wordt, voor zover omtrent over de benoeming door de commissie voor geloofsbrieven positief is geadviseerd, per 20 oktober 2022 tot commissielid voor de raadsperiode 2022 – 2026 benoemd, tenzij de fractie anders aangeeft: Jesse Opdam namens de fractie van D66

3. Waarom naar de raad

Conform de artikelen 4 en 5 van de Verordening op de raadscommissies gemeente Zevenaar besluit de raad over het benoemen van commissieleden.

4. Doelstelling en beoogd resultaat

Argumenten

Met de benoeming van het commissielid wordt het mogelijk voor het commissielid om onderdeel uit te maken van één van de commissies.

Alternatieven

n.v.t.

5. Hoe gaan we dat bereiken en is evaluatie nodig?

n.v.t.

6. Klimaat en duurzaamheid

n.v.t.

7. Communicatie

De commissieleden worden op de website van de gemeente Zevenaar vermeld.

De griffier,
I.M. van Dijk

De burgemeester,
L.J.E.M. van Riswijk

Raadsbesluit

Onderwerp	Benoeming commissielid
Zaaknummer	Z/22/433345
Documentnummer	INT/22/1124464

De raad van de gemeente Zevenaar;

gelezen het voorstel van de griffier en de burgemeester;

gelet op artikelen 4 en 5 van de Verordening op de raadscommissies gemeente Zevenaar

besluit:

te benoemen als commissielid namens de fractie van D66: Jesse Opdam

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Zevenaar,
gehouden op 19 oktober 2022.

De griffier,
I.M. van Dijk

De burgemeester,
L.J.E.M. van Riswijk

Raadsvoorstel

Onderwerp	Plan Woningbouw Zevenaar 2022
Zaaknummer	Z/22/417786
Documentnummer	INT/22/1111467
Portefeuillehouder	A. van Orden
Portefeuille	Wonen en ruimtelijke ontwikkeling
Behandelend ambtenaar/afdeling	L. Aries
Telefoon	0316-595111
E-mail	l.aries@zevenaar.nl

1. Samenvatting

Het is voor woningzoekenden lastig om een woning te vinden, ook in de gemeente Zevenaar. De gemeente zet zich al in om zo veel mogelijk woningen beschikbaar te krijgen voor mensen die een woning zoeken. Maar er is meer nodig. Daarom heeft u in november 2021 het Amendement Initiatief Woningbouw aangenomen. Met dit amendement heeft u het college de opdracht gegeven een Plan Woningbouw t.b.v. starters en doorstroming op te stellen om de woningbouwplannen d.m.v. een onorthodoxe aanpak aan te pakken. Middels een aantal stappen is het college tot dit actiegerichte plan gekomen. Deze stappen worden toegelicht in het plan. Met het plan kan de gemeente de regie pakken en met een aantal gerichte acties aan de slag. Na vaststelling van het plan gaan wij aan de slag.

2. Raadsvoorstel

Wij stellen u voor om:

1. het Plan Woningbouw Zevenaar vast te stellen.
2. het bedrag € 1.500.000,- uit de bestemmingsreserve Initiatief woningbouw beschikbaar te stellen voor de uitvoering van dit plan;

3. Waarom naar de raad

U heeft als raad het amendement Initiatief Woningbouw aangenomen, met de opdracht aan het college een Plan Woningbouw op te stellen. Het plan wordt via dit voorstel aan u ter vaststelling voorgelegd.

4. Doelstelling en beoogd resultaat

Met het Plan Woningbouw gaan wij aan de slag met de hoofddoelstelling van de ruimtelijke ordening uit het coalitieakkoord: *"Een eigen plek te hebben waar je je thuis en geborgen voelt is een van de belangrijkste basisvoorwaarden voor een stabiel en gelukkig leven. Lang niet voor alle inwoners is dit vanzelfsprekend. Daarom is bouwen en anders bouwen een van onze hoogste prioriteiten"*.

Wij willen naast het (eventueel versneld) realiseren van genoeg woningen ook zorgen dat er voldoende betaalbare woningen beschikbaar komen en woningen die specifiek aansluiten op de specifieke woonwensen. Tevens willen wij gerichte acties inzetten om groepen die in de knel komen op korte termijn te helpen. Het streven is om een continue bouwstroom te realiseren met ongeveer 150-200 woningen per jaar. Van de te realiseren woningen gaan wij 30% in de sociale huursegment realiseren, 35 % in het betaalbare segment (koop tot NHG -grens en/of middenhuur) en 35% in de vrije segment. Deze regel geldt in ieder geval voor woningbouwprojecten vanaf 20 woningen. Als voorbeeld; indien het een project bederft van 130 woningen dan is de verdeling als volgt: 39 sociale huur woningen (30%), 46 woningen in het betaalbare segment en/of middenhuur en 45 woningen in het vrije segment.

Indien er projecten zijn onder de 20 woningen wordt maatwerk toegepast, dan wil niet zeggen dat al deze projecten in de vrije segment worden gerealiseerd. In tegendeel dat mag ook allemaal in het sociale segment en/of betaalbare (koop of huur) woningen. Wij zien de percentage dan ook in de brede context voor de totale opgave. Ook is het een werkwijze dan wel actieplan voor de komende jaren op het gebied van Volkshuisvesting breed.

5. Argumenten en alternatieven

Argumenten

1.1. Met dit plan kunnen wij meer gericht sturen dat de woningbouw in de komende jaren op niveau blijft.

Met dit plan worden er gericht keuzes gemaakt waar de schaarse capaciteit binnen onze organisatie op wordt ingezet. Wij gaan prioriteren naar plannen die we nu oppakken en plannen die later aan bod komen. De focus wordt gelegd op de bouwplannen die al in voorbereiding zijn, dit om de lopende plannen eerst af te ronden voordat er nieuwe plannen worden opgepakt. Daarnaast hebben wij nu ook ruim genoeg plannen in voorbereiding om aan de behoefte te voldoen.

De focus wordt gelegd op de grotere bouwplannen (met 20 of meer woningen), dit levert de meeste woningen op met de inzet van de beperkte capaciteit. Naast de kwantiteit kijken wij ook naar de plannen die bijdragen aan volkshuisvestelijke doelstellingen en die bijdragen aan de leefbaarheid in de dorpen en verpaupering van panden voorkomen. Het kan dus voorkomen dat initiatieven niet (gelijk) worden opgepakt maar verder in de tijd worden gezet. Deze keuzes geven alle partijen duidelijkheid op welke projecten wordt ingezet. Daarnaast wordt de keuze gemaakt kleinere bouwplannen gezamenlijk op te pakken. Dit om doelmatiger met de beschikbare capaciteit om te gaan.

1.2 Door een duidelijk en transparant plan moet het duidelijk zijn voor inwoners en woningmarktpartijen wat de koers is van de gemeente.

Tijdens de bijeenkomsten met de marktpartijen, de inwoners en u is aangegeven dat er behoefte is aan betere communicatie over wonen en bouwen vanuit de gemeente. Daarom is in dit plan ook opgenomen om de communicatie op meerdere vlakken te versterken. Wees als gemeente transparant en duidelijk, nee kan ook een antwoord zijn. Voor de communicatie gaan wij een communicatieplan opstellen.

1.3 Met dit plan kunnen wij gerichte acties inzetten om groepen die in de knel komen op korte termijn te helpen.

Op de woningmarkt zijn er meerdere groepen die het lastig hebben. Het is moeilijker voor meerdere doelgroepen om überhaupt aan een woning te komen en voor een groep mensen wordt het steeds moeizamer om de woonlasten te dragen. Er is dan ook een tekort aan betaalbare woningen. Daarom geven wij prioriteit aan het bouwen van betaalbare woningen. In het coalitieakkoord staat dat het aandeel te bouwen sociale huurwoningen verhoogd wordt naar 30%. Ook gaan we kijken naar het inzetten van flexwoningen, dit in samenwerking met de corporaties. En willen wij ruimte geven aan het ontwikkelen van tijdelijke of experimentele projecten gericht op betaalbare kleine woningen voor kleine huishoudens. Ook willen wij door het inzetten van enkele acties zorgen dat de betaalbare woningen ook terecht komen bij de groepen die dat het hardst nodig hebben.

1.4 Met dit plan kunnen wij meer maatwerk toepassen en vraaggericht bouwen

Naast het toevoegen van woningen is het ook van belang de leefbaarheid in de wijken en kernen te behouden. Met een gericht bouwprogramma kunnen wij daar een bijdrage aan leveren en met wijkgericht werken kunnen wij de bewoners in de wijk in hun eigen kracht zetten.

1.5. *Met dit plan leveren een positieve bijdrage aan de regionale opgave in kwantitatieve en kwalitatieve zin.* In het bestuurlijk overleg MIRT (Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport)¹ is eind 2019 met het Rijk afgesproken om voor de regio Arnhem-Nijmegen-Foodvalley te komen tot een integrale verstedelijkingsstrategie voor de middellange termijn. Dit met als doel om de groei van woningen en bijbehorende banen zo vorm te geven, dat het meerwaarde oplevert voor alle inwoners. Om de toenemende woningtekorten en de complexiteit van de stedelijke vraagstukken op korte termijn te pakken is in 2020 de Woondeal Arnhem-Nijmegen ondertekend. Circa 40.000 woningen staan op de korte termijn op de planning. In het verstedelijkingsconcept wordt voor de resterende 60.000 woningen een beeld geschetst waar op de middellange (2030) en lange termijn (2040) de extra woon- en werklocaties voor de komende jaren een plek kunnen krijgen om de groene metropool te versterken. Met dit plan woningbouw kunnen wij als gemeente Zevenaar aan beide processen een bijdrage leveren.

2.1. *Budgetrecht is aan de raad.*

Het is aan de raad om een besluit te nemen over het beschikbaar stellen van het in de bestemmingsreserve opgenomen bedrag. Zie hieronder in de paragraaf "kosten, baten en dekking".

Kanttekening/risico's

De afgelopen jaren heeft de gemeente bewust gekozen om de grootste risico's van grondexploitatie bij de markt te beleggen. Als gevolg hiervan moet ongeveer 90% van de woningbouwopgave voor de komende jaren worden gerealiseerd door de markt. Door de gewijzigde economische omstandigheden en de aanvullende voorwaarden die door het kabinet worden gesteld (2/3 en 30%), in combinatie met hoge inflatie, stijgende hypotheekrente en oplopende grondstofprijzen is het risico groter geworden dat ontwikkelaars hun projecten on-hold zetten.

Er zijn op dit moment voldoende plannen om de opgave voor onze gemeente ter realiseren, maar door de voorgestelde maatregelen in combinatie met het risico willen wij het regieteam hier gericht op inzetten.

Door de ontwikkeling van de risico's en de onzekerheden van de toekomst oriënteren wij ons hoe wij meer regie kunnen krijgen. Het regieteam zal in combinatie met monitoring van de lopende initiatieven en lopende woningbouwprojecten ook oriënteren op mogelijkheden waarin de gemeente meer regie heeft. Dit kan zijn dat we later met een plan komen om zelf een meer actief grondbeleid te voeren. Daarbij kunnen we de specifieke middelen voor impulsen op dit terrein, die door de overheid apart zijn gezet gebruiken.

Het nadeel van het zelfstandig weer nemen van een actieve positie is dat planvorming en realisatie een langere doorlooptijd kennen. Voor de korte termijn worden daarom ook alternatieve mogelijkheden onderzocht. Het regieteam heeft in 2022 de opdracht enkele opties te onderzoeken die kunnen bijdragen aan de opgave voor korte termijn.

Bij alle bovenstaande acties is het wel van belang dat er voldoende capaciteit beschikbaar is. Dat geldt voor de interne capaciteit, maar ook voor de uitvoering van projecten in fysieke omgeving.

Alternatieven

Er zijn geen alternatieven.

¹ Doel van het Mirt is om meer samenhang te brengen in investeringen in grote ruimtelijke projecten, infrastructuur en (openbaar) vervoer.

6. Hoe gaan we dat bereiken en is evaluatie nodig?

Na instemming met het plan gaan wij aan de slag met de acties die zijn aangegeven voor de komende jaren. Wij zullen jaarlijks een update van de acties geven en eventueel na overleg met u, indien nodig, de planning aanpassen.

7. Klimaat en duurzaamheid

Klimaat en duurzaamheid zijn belangrijk speerpunten binnen onze gemeente. Met dit plan heeft dat geen directe links. Bij het concretiseren en ontwikkelen van woningen en nieuwe wijken worden deze punten meegenomen.

8. Communicatie

De vaststelling van het plan wordt via een persbericht gepubliceerd. Ook krijgen de marktpartijen en bewoners die deel hebben genomen aan de diverse gesprekken persoonlijk bericht van de behandeling van het plan.

9. Kosten, baten en dekking

Voor het opstellen van dit plan heeft u een bedrag van € 150.000,- beschikbaar gesteld. Van dat budget is nog een deel beschikbaar. Het nog beschikbare budget hebben wij opgenomen in de begroting 2023-2026 om voor 2 jaar in zetten voor het experimenten met een doorstroommakelaar.

Voor de uitvoering van het plan Woningbouw heeft u € 3.000.000 beschikbaar gesteld. Wij stellen voor om dit deels in te zetten voor de continuïteit van het regieteam.

Het team bestaat gedeeltelijk uit eigen vaste personeelsleden en deels uit inhuurkrachten. Op basis van het plan is voorlopig becijferd dat hiervoor 3 fte (inhuur) extra noodzakelijk is, op het vlak van civiel, RO, planeconomie en juridisch. Om de continuïteit op dit in te zetten proces te borgen willen wij daarvoor de (ingehuurde) specialisten vastleggen voor het regieteam (2023-2025). De kosten daarvoor bedragen € 500.000,- op jaarbasis. (3 fte). Een deel van de kosten wordt op basis van anterieure overeenkomsten verhaald op initiatiefnemers/ontwikkelaar, echter is nog niet aan te geven wel bedrag dit betreft. Verder kan een deel ten laste worden gebracht van de gemeentelijke grondexploitaties. Door voldoende budget te reserveren kunnen wij de continuïteit van het regieteam waarborgen.

Daarnaast is er ruimte om strategische aankopen te doen als gemeente (situationeel grondbeleid). Het is echter wel eerst aan de markt om dit op te pakken maar mocht het nodig zijn kunt u instemming geven voor aankoop, daarvoor bied het grondbeleid mogelijkheden.

10. Bijlagen

De volgende bijlagen horen bij dit voorstel:

Volgorde	Documentnummer	Naam
1.	INT/22/119590	Plan Woningbouw Zevenaar

Burgemeester en wethouders van Zevenaar

De secretaris
Danielle Jansen

De burgemeester
Lucien van Riswijk

Raadsbesluit

Onderwerp	Plan woningbouw Zevenaar
Zaaknummer	Z/22/417786
Documentnummer	INT/22/1111467

De raad van de gemeente Zevenaar;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van Zevenaar:

besluit:

1. het Plan Woningbouw Zevenaar vast te stellen.
2. het bedrag € 1.500.000,- uit de bestemmingsreserve Initiatief woningbouw beschikbaar te stellen voor de uitvoering van dit plan;

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Zevenaar,
gehouden op 19 oktober 2022

De griffier	De burgemeester
I.M. van Dijk	L.J.E.M. van Riswijk

Plan Woningbouw Zevenaar

afdeling	Ruimtelijke ontwikkeling
auteur(s)	L. Aries en M. Huizing (Interim professional wonen)
datum	13 september 2022
versie	13 september 2022
status	concept

Inhoud

1	Inleiding	3
1.1	De focus verleggen met het Plan Woningbouw	3
1.2	De stappen naar het Plan Woningbouw	3
2	Bouwstenen voor het Plan Woningbouw	4
2.1	Analyse (Bijlage I)	4
2.2	Brede dialoog over de kansen en mogelijkheden (Bijlage II)	5
2.2	Instrumenten en mogelijke acties gemeente (Bijlage III)	5
3	Aan de slag met het Plan Woningbouw	7
3.1	Het Plan Woningbouw is een actieplan	7
3.2	Onderdelen van het Plan Woningbouw	7
3.3	Uitwerking acties Plan Woningbouw	11
	Bijlage I: Analyse: opgave voor woningbouw in Zevenaar	13
	Bijlage II: Brede dialoog Woningbouw Zevenaar	18
	Bijlage III: Werkbijeenkomst woningmarktpartijen Zevenaar	20
	Bijlage IV: Woningbouwlijst	22
	Bijlage V: Richtlijnen voor woningbouw	23

1 Inleiding

1.1 De focus verleggen met het Plan Woningbouw

Het is voor woningzoekenden lastig om een woning te vinden, ook in de gemeente Zevenaar. De gemeente zet zich al in om zo veel mogelijk woningen beschikbaar te krijgen voor mensen die een woning zoeken. Maar er is meer nodig. Daarvoor is dit Plan Woningbouw opgesteld waarmee de gemeente de regie pakt met een aantal gerichte acties. Dit plan heeft als doel de komende jaren onze woningbouwproductie op peil te houden maar ook de focus te verleggen naar woningen voor groepen die nu in de knel zitten of in de toekomst dreigen te komen. Daarbij staat één ding centraal: betaalbaarheid.

Jaarlijks toevoegen van nieuwe woningen is een belangrijke manier om in de woningbehoefte te voorzien. In de gemeente Zevenaar worden jaarlijks al relatief veel woningen gebouwd, ook de komende jaren blijft dat de inzet. Daarvoor zijn in Zevenaar (stad en dorpen) al een groot aantal woningbouwlocaties in voorbereiding. We nemen daarbij de verstedelijkingsstrategie en de omgevingsvisie als vertrekpunt, waarbij wij meer naar inbreiding in de bestaande woonomgeving dan naar bouw in nieuwe uitleglocaties gaan.

Naast het bouwen van voldoende woningen is het belangrijk dat er daarbij ook voldoende betaalbare woningen beschikbaar komen en woningen die aansluiten op specifieke woonwensen (appartementen, kleine huishoudens) of voor bijzondere doelgroepen (spoedzoekers, jongeren, statushouders, reizigers, e.d.). Daarvoor wordt ingezet op betaalbare nieuwbouw, speciale projecten en doorstroming bij bestaande woningen.

1.2 De stappen naar het Plan Woningbouw

De raad heeft in het amendement “Initiatief woningbouw” (A16 2021) aan het college gevraagd om met een plan te komen om de beschikbaarheid van woonruimte in de gemeente te verbeteren. Dat amendement vormde het startsein om in een aantal stappen tot dit actiegericht plan te komen. Met een analyse is in beeld gebracht wat de situatie in Zevenaar is en welke opgaven er op de woningmarkt zijn (zie bijlage I).

In een gesprek met verschillende belanghebbenden zoals inwoners, raadsleden en partijen op de woningmarkt (georganiseerd door de raad) is in beeld gebracht wat de kansen en mogelijkheden zijn om de positie van woningzoekenden te verbeteren en welke rol de gemeente daarbij kan hebben (zie bijlage II).

Op basis van een werksessie met partijen die lokaal actief zijn op de woningmarkt (corporaties, bouwende en ontwikkelende partijen en makelaars) en interviews binnen de gemeentelijke organisatie, is in beeld gebracht wat mogelijke acties zijn om de positie van woningzoekenden te verbeteren (zie bijlage III).

2 Bouwstenen voor het Plan Woningbouw

2.1 Analyse (Bijlage I)

Op basis van de woningbouwplanning van de omliggende gemeenten, de [Woningmarktmonitor regio Arnhem-Nijmegen](#) en andere bronnen is een analyse uitgevoerd om de kansen en risico's voor de woningbouw in Zevenaar in kaart te brengen. Deze analyse helpt ons scherp te krijgen waar actie nodig is en welke acties effectief kunnen zijn.

De afgelopen jaren zijn er in de gemeente Zevenaar gemiddeld ruim 200 woningen per jaar gebouwd. Dat is ruim boven de berekende woningbehoefte van de gemeente. Dat zien we terug in de groei van het aantal inwoners, want het relatief ruime aanbod van (nieuwbouw) woningen trekt inwoners van buiten de gemeente. De beperkte woningbouw in Duiven en Westervoort versterkt deze stijging. Daar lag de bouw van nieuwe woningen veel lager dan de behoefte aan nieuwe woningen.

Zevenaar heeft al heel veel nieuwe woningen in voorbereiding in diverse plannen. Het gaat om ongeveer 1.600 woningen. Dat zijn ruim voldoende plannen om de komende jaren (tot ongeveer 2028) in de woningbehoefte te voorzien. Bovendien is bijna de helft daarvan een zogenaamd 'hard' plan waarvan de realisatie al bijna zeker is.

Maar ook met voldoende woningbouwplannen in voorbereiding is het bouwen van 200 woningen per jaar niet meer zo vanzelfsprekend als de afgelopen jaren. Bij de huidige – oplopende - inflatie en stijging van bouwkosten is betaalbaar bouwen een uitdaging geworden. Door het oplopend tekort aan personeel (bij bouwers, ontwikkelaars en gemeente) en tekorten aan bouwmaterialen, moet de schaarse capaciteit gericht worden ingezet. Dat is het meest effectief door in te zetten op de plannen die al in voorbereiding zijn en niet op plannen die nog helemaal uitgewerkt moeten worden. Daarnaast is het efficiënter om in te zetten op plannen van grotere omvang (meer dan 20 woningen) dan telkens de procedure en bouwvoorbereiding te moeten doorlopen voor plannen met een klein aantal woningen.

Ook als er voldoende wordt gebouwd blijven er groepen woningzoekenden in de knel zitten die geen betaalbare of geschikte woning kunnen vinden. Om deze groepen meer kansen te geven zijn gerichte acties nodig, om het aanbod van betaalbare woonruimte en op specifiek woningaanbod te verruimen. Het aantal sociale huurwoningen dat werd gebouwd, lag de afgelopen jaren onder de opgave. Maar in de bouwplannen die nu in voorbereiding zijn, ligt het aandeel al hoger (ongeveer 20%). Met het nieuwe collegebeleid zetten we in op het verhogen van het aandeel sociale nieuwbouw huurwoningen (van 25 naar 30%). Het aandeel betaalbare nieuwbouwwoningen (tot de NHG-grens van € 355.000) ligt met 2/3 binnen de opgave. Maar daarmee worden niet alle groepen geholpen. Het aandeel betaalbare/goedkopere koopwoningen (tot € 250.000) blijft namelijk beperkt.

2.2 Brede dialoog over de kansen en mogelijkheden (Bijlage II)

In een dialoog met een breed publiek, waaronder inwoners, partijen op de markt en raadsleden, is op 16 juni 2022 gezamenlijk in beeld gebracht welke kansen en mogelijkheden er zijn voor woningbouw in Zevenaar en op welke wijze deze gerealiseerd kunnen worden. De input die daar is opgehaald hebben we (waar mogelijk) verwerkt in dit plan. In hoofdlijnen gaat het om de volgende adviezen:

Bouw woningtypen voor ouderen en jongeren (levensloopgeschikte en kleine woningen). Dat verbreedt de diversiteit van het aanbod. Er zijn al veel eengezinswoning, terwijl er steeds meer één- en tweepersoons huishoudens zijn. Meer bouwen in de dorpen zorgt voor het behoud van de leefbaarheid en voorkomt dat jongeren wegtrekken.

Kies op korte termijn ook voor andere woonvormen en snelle bouwvormen, zoals Flexwoningen, Tiny Houses, woningen prefab bouwen en hout- en skeletbouw.

Kansen voor woningbouw worden gezien in het gebruik van leegstaande panden.

Een deel van de deelnemers pleit ervoor om particulieren en burgerinitiatieven de ruimte te geven waarbij Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (CPO) en Tiny House initiatieven als voorbeeld worden genoemd.

Daarnaast wordt het idee geopperd om privé-grond te gebruiken om woonruimte toe te voegen: zoals woningsplitsing, woning delen en woning(en) bijbouwen. Ook wordt aangegeven dat er naast kleine locaties vooral grote nieuwe locaties nodig zijn. Particuliere initiatieven gaan niet voldoende helpen in de aantallen die nodig zijn.

De gemeente moet meer regie pakken met een lange termijn strategische planning. Daarmee kan de gemeente de initiatiefnemers duidelijk maken waar initiatieven mogelijk wel of niet kunnen landen.

De gemeente en andere partijen moeten meer vraag gestuurd bouwen. Het gaat niet alleen om grote aantallen, maar ook om maatwerk. Vooral in de kernen is maatwerk belangrijk voor de leefbaarheid.

Zorg voor samenwerking tussen gemeente, dorps- en wijkraden, woningbouwcorporaties en ontwikkelaars/ondernemers. Breng samen de behoefte in beeld. Maak op basis daarvan een plan per kern en wijk en werk samen aan de uitvoering daarvan.

Op het gebied van woningbouw zijn helderdere procedures nodig, waarbij er vanuit de gemeente wordt meegedacht in mogelijkheden en oplossingen bij bouwinitiatieven. Hierdoor kan het woningtekort worden opgelost en kan worden ingespeeld op een specifieke woonvraag. Bij CPO initiatieven kan een deskundige coach helpen bij de realisatie van plannen. Naast nieuwbouw helpt het als doorstroming wordt gestimuleerd, met behulp van bijvoorbeeld een doorstroommakelaar en toewijzingsregels bij nieuwbouw (o.a. zelfbewoningsplicht).

De gemeente moet werken aan een betere en open communicatie over de plannen en woningbouwlocaties die ontwikkeld gaan worden en welke mogelijkheden er zijn voor woningzoekenden.

2.2 Instrumenten en mogelijke acties gemeente (Bijlage III)

In een werkbijeenkomst met partijen die actief zijn op de woningmarkt (corporaties, bouwers, ontwikkelaars en makelaars) is verkend welke instrumenten en acties effectief kunnen zijn om woningzoekenden te helpen.

Belangrijk advies was dat de gemeente meer de regie moet nemen door te sturen op het woningbouwprogramma. Breng focus aan door plannen aan te wijzen die nu worden opgepakt en wees duidelijk over plannen die pas op de lange termijn worden opgepakt. Dat maakt het mogelijk om de schaarse capaciteit van gemeente, ontwikkelaars en bouwers gericht in te zetten. In het proces voor een bouwaanvraag zijn verbeterpunten benoemd, waaronder beter zicht op de te doorlopen stappen van de procedures en de tussentijdse communicatie hierover. Om beter te kunnen sturen moet de gemeente investeren in een gezamenlijk inzicht in de woningbehoefte van verschillende doelgroepen en aan de hand van heldere beleidskaders sturen op het bouwprogramma.

3 Aan de slag met het Plan Woningbouw

3.1 Het Plan Woningbouw is een actieplan

Het Plan Woningbouw bestaat uit een programma met een aantal gerichte uitgangspunten en actiepunten die we inzetten om de hoofddoelstelling ruimtelijke ordening vanuit de coalitie de komende tijd op te pakken.

Hoofddoelstelling Ruimtelijke ordening

Een eigen plek te hebben waar je je thuis en geborgen voelt is een van de belangrijkste basisvoorwaarden voor een stabiel en gelukkig leven. Lang niet voor alle inwoners is dit vanzelfsprekend. Daarom is bouwen en anders bouwen een van onze hoogste prioriteiten.

De raad stelt het Plan Woningbouw vast. Vanuit de begroting stelt de raad middelen beschikbaar voor de uitvoering ervan (Amendement A16 2021). Het college pakt de uitvoering van de uitgangspunten op, daarnaast is voor de invoering van een aantal instrumenten nog wel een raadsbesluit nodig zijn. De raad wordt jaarlijks geïnformeerd over de uitvoering van het Plan Woningbouw.

De uitvoering van het Plan Woningbouw valt onder de verantwoordelijkheid van de wethouder Wonen. Om de uitvoering van het plan hogere prioriteit te geven, hebben wij een regieteam in het leven geroepen. Zij is verantwoordelijk voor de uniformering en bewaking van processen, de prioritering van de bouwprojecten en het bewaken van de ruimtelijke ordening doelstelling. Het regieteam wordt aangestuurd door een afgevaardigde van het MT zijnde het afdelingshoofd ruimtelijke ordening. Het MT stuurt op de uitvoering van de acties, bewaakt de voortgang en rapporteert de voortgang van de acties aan het college. Ook zoeken zij samen met het regieteam naar subsidiemogelijkheden en externe ondersteuning om de vaart erin te kunnen houden. Omdat de beschikbare capaciteit binnen de ambtelijke organisatie nu al een knelpunt is, gaan wij focus aanbrengen en processen uniformeren en optimaliseren. Hiervoor wordt een strategisch procesplan 2022-2026 opgesteld. Dit stuk wordt in Q4 2022 vastgesteld door het college.

3.2 Onderdelen van het Plan Woningbouw

In het Plan Woningbouw worden op basis van de input uit het voortraject op vijf vlakken acties opgepakt:

- I. Zorg ervoor dat de woningbouw in de komende jaren op niveau blijft;
- II. Versterk de communicatie en samenwerking met inwoners en woningmarkt partijen;
- III. Help groepen die in de knel komen op korte termijn met een aantal gerichte acties;
- IV. Maak werk van meer maatwerk en vraaggerichte woningbouw;
- V. Tijdig starten met het aanwijzen van nieuwe bouwlocaties voor de langere termijn.

De eerste vier punten zijn vooral gericht op de effecten voor de korte termijn (komende 1-3 jaar) en gaan veelal om pragmatische en uitvoeringsgerichte acties. De laatste actie richt zich vooral op het voorbereiden van de opgave voor de lange termijn (over 4 jaar en daarna) en gaan om strategische keuzes die meer integrale en zwaardere afwegingen vragen.

Let wel op: het Plan Woningbouw Zevenaar betreft een plan voor meerdere jaren (2022-2026). Niet alle acties kunnen gelijktijdig worden opgepakt. Daarvoor zijn uitgangspunten opgesteld en is ook een prioritering in de acties aangebracht.

Tevens heeft de gemeente de afgelopen jaren bewust gekozen om de grootste risico's van grondexploitatie bij de markt te beleggen. Als gevolg hiervan moet ongeveer 90% van de woningbouwopgave voor de komende jaren worden gerealiseerd door de markt. Door de gewijzigde economische omstandigheden en de aanvullende voorwaarden die door het kabinet worden gesteld (2/3 en 30%), in combinatie met hoge inflatie, stijgende hypotheekrente en oplopende grondstofprijzen is het risico groter geworden dat ontwikkelaars hun projecten on-hold zetten. Daarnaast speelt ook het capaciteitstekort, niet alleen binnen onze organisatie maar ook bij externe partijen. Dat geeft een behoorlijke druk op het behalen van de doelstellingen. Sommige acties worden dan ook later in de tijd opgepakt en/of bijgesteld.

I. Zorg ervoor dat de woningbouw in de komende jaren op niveau blijft

A. Schaarse capaciteit (gemeente en bouwers) gericht inzetten op de plannen met prioriteit, focus aanbrengen. Daarbij gaan wij keuzes maken welke plannen nu worden opgepakt en welke plannen later aan bod komen. Dat geeft alle partijen duidelijkheid op welke projecten de (beperkte) capaciteit nu het beste ingezet kan worden. Bij die prioritering worden de volgende uitgangspunten en volgorde gehanteerd:

- **Prioriteit op de bouwplannen die al in voorbereiding zijn** (plannen die al positief zijn beoordeeld en/of al in procedure zijn): actieve inzet op nieuwe plannen is niet nodig omdat er al ruim voldoende plannen in voorbereiding zijn.
- **Prioriteit op de voortgang van grotere bouwplannen** (meer dan 20 woningen): dat levert de meest woningen op met de inzet van de beperkte capaciteit (efficiency). Het aantal van 20 is een richtgetal dat onder andere in de (kleine) kernen lager ligt.
- **Prioriteit op bouwplannen met betaalbaar woningen:** bouwplannen met sociale huurwoningen en/of goedkopere koopwoningen die in voorbereiding zijn versnellen door deze projecten prioriteit te geven in planning.
- **Focus daarnaast op plannen die bijdragen aan de volkshuisvestelijke doelstellingen**, die bijdragen aan de **transformatie van leegstaande panden** en maatwerk voor specifieke woningvragers. Hiermee vergroten we de leefbaarheid in de dorpen.

B. Uitvoeringskracht versterken en stroomlijnen voor zowel gemeente als ontwikkelende partijen. Deze zit vooral in de procedures en is deels al opgepakt.

- **We werken met een regieteam:** We hebben een regieteam woningbouw opgericht. Op basis van de voorliggende prioritering is voorlopig 3 fte extra noodzakelijk gebleken. Een deel kan worden gevonden binnen de huidige bezetting, maar aanvullende capaciteit is nodig op het vlak van civiel, RO, planeconomie en juridisch. Zonder voldoende capaciteit kunnen de voorgestelde acties niet worden uitgevoerd en wordt het beoogde doel niet gerealiseerd.
- **We gaan werken met een duidelijk stappenplan/ afwegingskader voor bouwplannen:** niet alleen voor de efficiency van de gemeentelijke inzet maar ook om initiatiefnemers

duidelijke handvatten te geven. Geef aan de voorkant van het proces al duidelijkheid over de kans rijkheid van een plan.

- **Wij gaan geen capaciteit inzetten op plannen die geen prioriteit hebben:** dat gaat in samenhang met alle facetten van de bouw, van de RO-procedure, bouwplantoetsing, bouwcapaciteit van ontwikkelaars, tot en met de inrichting van de openbare ruimte.
- **Wij gaan kleine bouwplannen jaarlijkse in het omgevingsplan gebundeld opnemen** (veegplan): dan wordt voor meerdere bouwplannen een en dezelfde procedure doorlopen.
- **Benutten landelijke en provinciale expertteams,** subsidies en instrumenten.
- **Capaciteit van de uitvoeringsorganisatie versterken en behouden:** behoud kwalitatief (vast) personeel en blijvende inzet op werving, trainees en opleiding. Deels samen met regio en provincie.

Voor de verdere uitwerking van deze stappen wordt er een Strategische procesplan Woningbouw 2022-2026 opgesteld. Op basis van de criteria die in dit plan en in het Strategische procesplan worden opgenomen, wordt de huidige lijst met initiatieven en lopende woningbouwprojecten, (zover bekend) gerangschikt op prioriteit. Daarbij wordt ook gekeken naar locaties voor het eventueel vestigen voor tijdelijke flexwoningen. In bijlage IV is een kort overzicht aangegeven van de verdeling van de projecten binnen de gemeente Zevenaar.

II. Versterk de communicatie en samenwerking met inwoners en woningmarkt partijen

Maak werk van een betere en open communicatie vanuit de gemeente en andere partijen op de woningmarkt. Zowel naar inwoners, woningzoekenden als bouwers en ontwikkelaars.

- **Zorg voor regelmatige communicatie met inwoners en initiatiefnemers:** Wat zijn de locaties en plannen in de gemeente de komende jaren? Wat zijn de mogelijkheden voor woningzoekenden? Wat is de stand van zaken? (via diverse communicatiekanalen).
- **Ieder jaar ontvangt de raad een tussenstand van de voortgang van de woningbouwplannen en de gemaakte afwegingen:** dit om de raad te informeren.
- **Bij initiatiefnemers gaan we een duidelijke verwachting scheppen over resultaat en planning:** wat kan wel/niet en wat gebeurt al en waarom. Nee verkopen of aangeven dat een plan nu geen prioriteit heeft om te worden opgepakt is ook een antwoord.

Bij deze punten betrekken wij team communicatie. Op basis van een communicatieplan pakken we de communicatie naar de verschillende doelgroepen op.

III. Gerichte acties voor groepen die knel zitten

A. We zorgen ervoor dat de betaalbare woningen terecht komen bij groepen die dat het hardst nodig hebben door:

- **de zelfbewoningsplicht in te voeren voor alle nieuwbouw koopwoningen:** Bij onze eigen uitgiftes nemen we dit op in de koopovereenkomsten. Daarnaast zullen we daar waar de contracten het toelaten dit ook bij ontwikkelaars opnemen in de overeenkomsten. Dit zal niet overal per direct uitvoerbaar zijn. Voor nieuwe situaties geldt dit als uitgangspunt.

- de gemeente gaat kijken wat de mogelijkheden zijn voor **het inzetten van een doorstroommakelaar, dit in samenwerking met de corporaties**. Dit om te stimuleren dat ouderen doorstromen en er een verhuisstroom op gang komt. Voordat de doorstroommakelaar start, wordt eerst in beeld gebracht of er voldoende aanbod is van voor ouderen geschikte woningen.
- Indien nodig af te wijken van de toewijzingssystematiek.
- de gemeente houdt **de Starterslening beschikbaar voor starters in de gemeente**; de gemeente heeft reeds meerdere jaren de Starterslening, deze lening willen wij graag voortzetten.

B. Versnellen van de bouw van betaalbare woningen. Er zijn tekorten in het betaalbare woningaanbod, dat treft woningzoekenden met een kleiner budget zoals jongeren. Het beleid om meer sociale huurwoningen en betaalbare koopwoningen te bouwen, begint nu zichtbaar te worden in de nieuwbouw. Maar gaat niet snel genoeg.

- Breng samen met de corporaties in beeld **hoe het aandeel sociale huur in het programma verhoogd kan worden naar 30%**. Overweeg het invoeren van een doelgroepenverordening om de bouw van sociale huurwoningen ook op gronden van marktpartijen af te kunnen dwingen.
- **Faciliteer de woningbouwcorporaties voor de ontwikkeling van flexwoningen (ongeveer 30), hiermee tijdelijke betaalbare woonruimte creëren voor spoedzoekers:** dit als aanvulling op het reguliere woningaanbod voor mensen die in de knel komen (scheiding, uitstroom opvang etc.).
- Stimuleer de **transformatie van leegstaande panden naar woningen** van particuliere eigenaren en versnel de transformatie van gemeentelijke panden.
- Stimuleer **gedifferentieerde bouwprogramma's met kleinere woningen en woningtypes voor kleine huishoudens** als aanvullend woningaanbod in buurten en kernen; waarbij voorkomen moet worden dat er te veel van hetzelfde aanbod op een plek komt.
- Zet in op anders bouwen zoals **conceptueel- en circulair bouwen** dan wel industrieelbouwen.

Deze gerichte acties kunnen niet allemaal tegelijk worden opgepakt. Deze acties zijn soms een voortzetting van bestaande acties (zoals starterslening) en enkele zijn onderdeel van projecten (gedifferentieerde bouwprogramma's) en weer andere acties zijn nieuw. In paragraaf 3.3 geven wij aan wat op korte termijn wordt opgepakt.

IV. Maak werk van meer maatwerk en vraaggerichte woningbouw

A. Werk voor kernen en buurten aan een gericht woningbouwprogramma dat bijdraagt aan het leefbaar houden van kernen en buurten.

- **Pak dit op met gebieds-/wijkgericht werken:** de gemeente en onze (maatschappelijk) partners stellen samen met inwoners en dorps- en wijkraden integrale wijkplannen op voor de ontwikkelingen in wijken en dorpen: beter aansluiting op de behoefte en doorstroming stimuleren.

- B. Geef bewonersinitiatieven en particulieren meer ruimte om woonruimte toe te voegen,** hoewel dit om kleine aantallen gaat kan dit helpen bij het ontwikkelen van specifiek woningaanbod.
- Bij initiatieven die niet helemaal passen binnen de uitgangspunten wordt in gesprek gegaan met initiatiefnemers om **mee te denken in wat er eventueel wel mogelijk is;** hiervoor wordt de omgevingstafel ingezet.
 - Geeft ruimte voor het **ontwikkelen van tijdelijke of experimentele projecten gericht op betaalbare kleine woningen** zoals woongroepen en Tiny Houses.
 - **Stel criteria op voor particulieren** om privé-grond te gebruiken om woonruimte toe te voegen: zoals woningsplitsing, woning delen en woning(en) bijbouwen (meenemen in de op te stellen woon-zorg visie). Totdat er duidelijke regels/kaders zijn vastgesteld dient hier terughoudend mee omgegaan te worden om een wildgroei te voorkomen.

V. Continue bouwstroom vanaf 2025/ 2030 veiligstellen
(Verstedelijkingsvisie/omgevingsvisie)

Ontwikkel een ruimtelijke visie voor de lange termijn:

- doe dat integraal met de woonopgaven en woningbouwstrategie voor de langere termijn;
- geef in de Omgevingsvisie een richting aan om op tijd voldoende locaties beschikbaar te hebben om te kunnen blijven voorzien in de woningbehoefte.
- bepaal op basis daarvan de inzet voor **(strategisch) grondbeleid** voor de uitvoering van deze strategie.

3.3 Uitwerking acties Plan Woningbouw

In de vorige paragraaf zijn de uitgangspunten/ acties aangegeven, maar wat betekent dat in de tijd. Hieronder geven wij aan wat wij op korte termijn (2022-2023) gaan oppakken. Deze keuzes zijn gemaakt op basis van de capaciteit, het zo effectief mogelijk kunnen werken en om duidelijkheid te creëren. Het proces en de uitwerking daarvan blijven we monitoren en evalueren. Waar nodig wordt het plan aangepast en/of andere acties opgepakt.

Op korte termijn 2022-2023 betekent dit het volgende:

Vanaf oktober 2022 worden de volgende acties opgepakt/uitgewerkt:

- Er wordt gewerkt met een regieteam vanuit de ambtelijke organisatie.
- Er worden geen nieuwe bouwplannen/bestemmingsplannen (die niet op de woningbouw prioriteitenlijst staan) opgepakt.
- Plannen die zich reeds in de ontwerpfasen bevinden en waarvoor afspraken vastliggen in overeenkomsten of grondexploitaties worden als eerste afgerond.
- Werken conform een prioriteringslijst woningbouw. Deze lijst wordt samengesteld op basis van de volgende belangrijke uitgangspunten:
 - o Plannen waarvoor het bestemmingsplan/bouwplan al in procedure is /vastgesteld is hebben een hogere prioriteit.

- Bouwplannen/bestemmingsplannen met meer dan 20 woningen krijgen een hoge prioriteit, omdat dit vaak sociale en betaalbare woningen betreft. Dit geldt ook in kleine kernen naar rato.
- Plannen waarvoor de economisch uitvoerbaarheid is aangetoond, scoren hoger
- Toetsen aan het afwegingskader uit richtlijnen Notitie 2020. (zie bijlage V).
- Het faciliteren van de woningbouwcorporaties voor de ontwikkeling van flexwoningen (ca. 30).
- Per direct (waar mogelijk) wordt de zelfbewoningplicht ingevoerd.
- Aanmelden bij de provincie Gelderland voor het traject doorstroommakelaar, indien de gemeente niet in aanmerking komt onderzoeken in welke vorm we een doorstroommakelaar kunnen inzetten.
- Het opstellen van een communicatieplan voor de versterking van de communicatie met de inwoners en woningmarkt partijen over de woningbouw.
- Het optimaal benutten van landelijke en provinciale expertteams, subsidies en instrumenten.

Met deze actie zijn we reeds aan de slag en loopt voorlopig door:

- Het ontwikkelen van een ruimtelijke visie voor de lange termijn. Omgevingsvisie vaststelling voorzien in najaar 2023.
- Structureel maken van integrale gebieds/wijkplannen. Dit doen wij in samenwerking met onze (maatschappelijke) partners (zoals wijkplan voor Babberich en de Methen).

Hiermee gaan in 2023 aan de slag:

- Het opstellen van een woon-zorg visie voor minimaal 5 jaar.
- Het stimuleren van de transformatie van leegstaande panden naar woningen van particuliere eigenaren en het versnellen van transformatie van gemeentelijke panden.
- Samen met de corporaties in beeld brengen hoe het aandeel sociale huur in het programma verhoogd kan worden naar 30%. Indien noodzakelijk een doelgroepenverordening invoeren om de bouw van sociale huurwoningen ook op gronden van marktpartijen af te kunnen dwingen.
- Kleine bouwplannen kunnen aan het eind van het jaar in het omgevingsplan gebundeld worden, beginnend in 2023.

Deze actie willen wij bij nieuwe plannen inbrengen of waar mogelijk bij bestaande plannen toepassen:

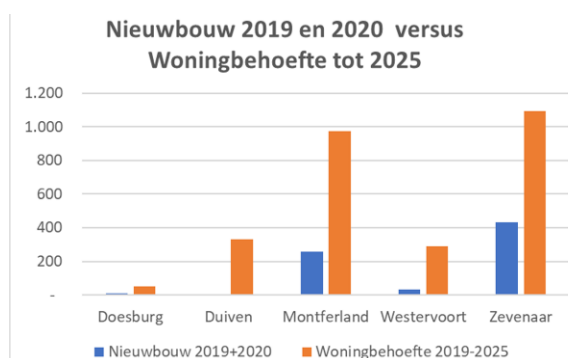
- Inzetten op anders bouwen zoals **conceptueel- en circulair bouwen**, dan wel **industrieel bouwen**.

Bijlage I: Analyse: opgave voor woningbouw in Zevenaar

Op basis van de woningbouwplanning van de gemeenten, de [Woningmarktmonitor regio Arnhem-Nijmegen](#) en wat andere bronnen is een analyse uitgevoerd over de kansen en risico's van de woningbouw in Zevenaar. Die helpt om scherp te krijgen waar actie nodig is en welke acties effectief kunnen zijn.

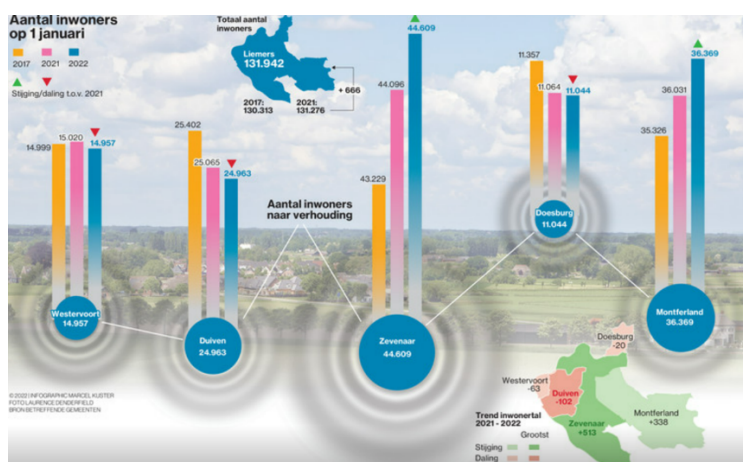
Woningbouw Zevenaar ligt goed op koers met de bouw

Op het vlak van de woningbouwproductie doet Zevenaar het bovengemiddeld goed. De afgelopen jaren lag de woningbouwproductie ruim boven de 200 woningen per jaar. Dit is ongeveer 30% meer dan de behoefte-raming en de ambitie van 150 tot 170 woningen per jaar. Binnen de Liemers worden in Zevenaar de meeste woningen gebouwd. In de Regio Arnhem Nijmegen behoort Zevenaar tot de top drie gemeenten die al meer dan de eigen opgave weet te bouwen.

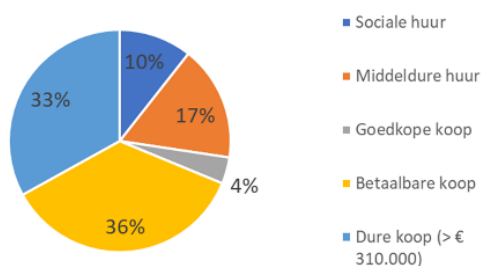
Zevenaar heeft in 2019 en 2020 gemiddeld meer dan 200 woningen per jaar opgeleverd. Daarmee is al 39% van de beoogde toevoegingen tot 2025 gehaald. Zevenaar behoort daarmee tot de top 3 van de Regio (na Arnhem en Heumen). In 2021 zijn ruim 300 woningen opgeleverd in Zevenaar, wederom ruim boven de 200.

In de gemeenten Duiven (2%) en Westervoort (11%) is de realisatie van woningen in 2019 en 2020 sterk achtergebleven bij de ontwikkeling van de woningbehoefte.

Het grote aantal opgeleverde nieuwbouwwoningen in de afgelopen jaren in de gemeente Zevenaar vertaalt zich in een groeiend aantal inwoners, er vestigen zich meer inwoners in de gemeente dan er vertrekken. In Duiven, Westervoort en Doesburg is het effect andersom: mede door de achterblijvende woningbouw groeit het aantal inwoners daar niet.

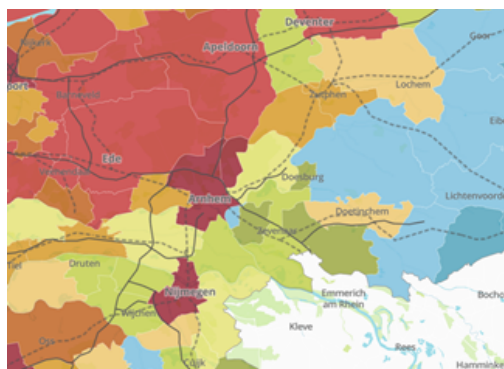
**Woningbouw Zevenaar in 2019 en 2020
naar prijssegment**

Het aandeel betaalbare woningen (alle koop- en huurwoningen tot de NHG-grens) in de nieuwbouw was 2/3. Ruim boven de 50% zoals afgesproken in de Woondeal. Het aantal opgeleverde sociale huurwoningen ligt achter bij de opgave. Dat is nog het effect van het oude beleid waarbij maar beperkt sociale huur werd toegevoegd. Het beleid om 20% sociale huur te bouwen is nu terug te zien in bouwplannen die in voorbereiding zijn. Ruim 20% van de woningen in de bouwplannen voor de komende jaren is sociale huur.

Achterblijvende woningbouw in andere gemeenten heeft effect op Zevenaar

Zorgelijk is dat de woningbouw in andere delen van het land, de regio en dichterbij in Duiven en Westervoort achterblijft. Daar wordt niet voldaan in de lokale vraag. Woningen in Zevenaar zijn in vergelijking met de rest van de regio relatief betaalbaar en er is een relatief ruim aanbod in vergelijking met andere delen van het land. Dat trekt woningzoekenden van elders aan. Extra bouwen in Zevenaar is dan ook niet de enige oplossing om de lokale woningzoekenden te helpen. De productie in de hele regio zal verder opgevoerd moeten worden.

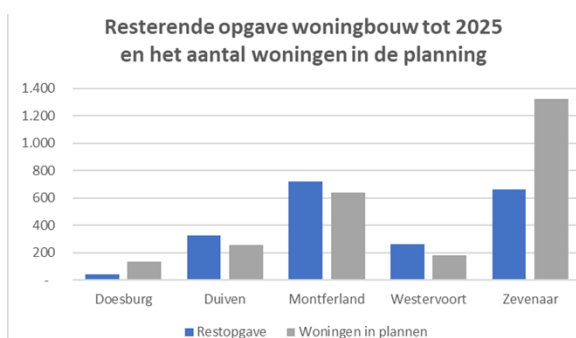
De prijzen van koopwoningen (nieuwbouw en bestaande woningen) liggen in de gemeente Zevenaar relatief laag. Binnen de regio is de gemiddelde prijs per vierkante meter het laagst in Zevenaar. (In 2020 was een tussenwoning in Zevenaar € 1.880 per m², in de Liemers € 1.969 en Regio Arnhem-Nijmegen € 2.328 per m²)

De slaagkans voor een sociale huurwoning is relatief gunstig. In Zevenaar is de slaagkans na Arnhem en Nijmegen de hoogste van de regio.

Maar ondanks de relatief gunstige situatie is het voor veel, vooral startende, woningzoekenden in Zevenaar nog altijd erg lastig om woonruimte te vinden.

Genoeg woningbouwlocaties voor de komende jaren in voorbereiding

Voor de komende jaren heeft Zevenaar al meer dan voldoende woningbouwlocaties in voorbereiding om aan de woningbouwafspraken te voldoen. We gaan er van uit dat de woningbouwafspraken door de grotere woningbehoefte omhoog moeten. Uitgaande van de meest recente woningbouwprognose (van Primos 2021) ligt de opgave tot 2025 op ruim 200 woningen per jaar. Ook voor die periode heeft Zevenaar voldoende woningbouwplannen in voorbereiding.

Voor de periode tot 2025 (3 jaar) zijn locaties in voorbereiding voor ruim 1.250 woningen. Ook als daarvan 30% zou afvallen (risicopercantage waarmee in de Woondeal gerekend wordt) zijn ruim voldoende plannen voor de opgave.

Ook voor de eerste jaren na 2025 zijn er voldoende plannen in beeld (ruim 1.600 woningen). Maar voor de woningbouw richting 2030 zullen nieuwe locaties in beeld moeten worden gebracht.

Van alle plannen is meer dan de helft (bijna 60%) een 'hard' plan waarvan de realisatie al bijna zeker is.

Gebrek aan personeel en materialen maakt dat we moeten kiezen → Zonder maatregelen daalt de (nu hoge) woningproductie

Ondanks dat er voldoende woningbouwplannen zijn zal het een opgave worden om het huidige bouwtempo van de ruim 200 woningen per jaar vol te houden. Dat hangt samen met het gebrek aan capaciteit in de bouw: in materiaal maar vooral ook in handen voor de uitvoering. Dat geldt voor de bouwende bedrijven, nutsbedrijven en leveranciers van bouwmaterialen.

Dat geldt ook voor de personeelscapaciteit binnen de gemeente. De vaste formatie is op veel afdelingen niet op peil en er is op dit moment ook via inhuur niet aan voldoende goed gekwalificeerd personeel te komen. De huidige opgave van 200 woningen per jaar is al lastig te realiseren met de beschikbare mensen, laat staan nog meer woningen en projecten per jaar. Zeker omdat de woningbouw de komende jaren uit kleinere locaties moet komen. Daar gaat meer tijd in zitten.

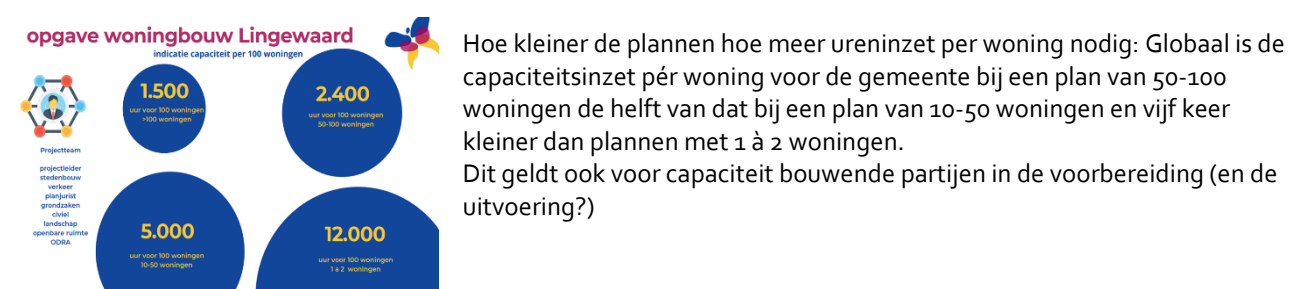
Steeds meer complexe woningbouwprojecten

Naast de problemen met de personeelscapaciteit is er nog een uitdaging: de komende jaren verandert het type woningbouwplannen dat ontwikkeld gaat worden in Zevenaar. De afgelopen jaren werd een groot deel van de woningbouw gerealiseerd in Groot Holthuizen. Die productie was efficiënt te organiseren: het bestemmingplan lag al vast, er was maar een beperkte afstemming met omwonenden nodig en door de omvang van de locatie konden redelijk grote bouwstromen in een keer worden gebouwd.

De woningbouwplannen in de komende jaren zijn veelal kleiner van omvang, liggen in bestaande buurten tussen bestaande woningen en voor de ontwikkeling is eerst nog een bestemmingsplanwijziging (of Omgevingsplan) nodig.

Dat maakt de voorbereiding van de bouw ingewikkelder, onder andere door de afstemming met de buurt. Veel kleine plannen leveren net zo veel woningen op als enkele grote plannen. Maar voor datzelfde aantal woningen is wel meer capaciteit nodig. Plannen met een klein aantal woningen moeten dezelfde stappen in de voorbereiding en de procedures doorlopen als plannen met veel woningen.

Met hetzelfde aantal medewerkers kunnen we de komende jaren minder woningen per jaar worden ontwikkeld en het aantrekken van extra medewerkers is in de huidige arbeidsmarkt niet of nauwelijks haalbaar. Dat betekent prioriteiten stellen in de inzet van de beschikbare capaciteit.

Meeste effect met gerichte acties voor groepen die in de knel zitten

Nog meer bouwen is in de huidige context nauwelijks een reële optie en oplossing voor het probleem van een grote groep woningzoekenden die geen betaalbare woonruimte kan vinden. Wel zijn er verschillende acties mogelijk waarmee we gericht de kans van woningzoekenden op een betaalbare woning vergroten. Dat kan door in het woningbouwprogramma en planologisch te sturen op nieuwbouwprojecten met betaalbare woningen of voor specifieke groepen te ontwikkelen, het stimuleren van nieuwe woonconcepten, regelingen die bepaalde woningzoekenden voorrang geven en door het subsidiëren van betaalbaar wonen.

Maatwerk vertraagt en moet meegenomen in heroverweging ruimtelijk beleid

Een integrale heroverweging over de invulling van de woningbouwopgave kan ons helpen. Nu voeren we (ambtenaren/bestuurder/raad) te vaak bij individueel project de discussie of hier vanwege 'unieke kansen' afgeweken moet worden van het beleid. Dat kost veel tijd en capaciteit. Dit geldt voor nieuwe locaties en soms ook voor de herprogrammering van bestaande locaties.

Als het beleid op orde is kan snel worden bepaald of een plan daarbinnen past en kan tijd/capaciteit bespaard worden. In sommige gevallen ontbreekt helder beleid of zou bestaand beleid tegen het licht gehouden moeten worden. Binnen de huidige capaciteit ontbreekt de tijd daarvoor.

Door nu zo veel mogelijk binnen de bestaande beleidskaders blijven helpt in de voortgang op korte termijn en levert (personeels-)capaciteit op om inhoudelijk een aantal kaders (in de komende) jaren te heroverwegen. In die heroverweging kan dan beter recht worden gedaan aan de nieuwe (woningbouw)opgaven en invulling gegeven worden aan een(andere) rolopvatting van de gemeente.

Zet de koers uit met een lange termijn verstedelijkingsstrategie

Om ook op de langere termijn de woningbouwaantallen te halen is een goed doordachte gemeentelijke/regionale visie op verstedelijking nodig. Door deze ambities scherp uit te spreken en vast te leggen in realistisch beleid, weten het college, de ambtelijke organisatie, de ontwikkelaars en de bewoners waar ze aan toe zijn of waar ze aan moeten voldoen. Dat reikt verder dan dit Plan Woningbouw en is onderwerp van de Verstedelijkingsvisie en de gemeentelijke Omgevingsvisie.

Groene Metropool Arnhem Nijmegen Foodvalley Meer landschap, meer stad

De ligging van Arnhem-Nijmegen-Foodvalley midden in het Stedelijk Netwerk Nederland met de combinatie van sterke steden en vitale kernen in een aantrekkelijke groene leefomgeving zorgt ervoor dat dit een regio is waar mensen graag wonen en werken. De groei die eraan komt, helpt ons om de regio nog vitaler, groener en sterker te maken. Wij ontwikkelen ons door het een poly-centrische Groene Metropool. Dat is onze inzet!

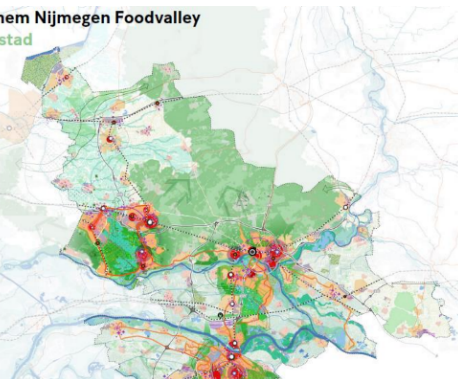
- Groene ecologische buffer, uitgangspunt voor natuurontwikkeling en recreatie
- voldoende langzaam groen op natuurgebieden en in de stad
- Stedelijke planning: aanpak in de regio oplossen en waar nodig breken

- Regio's met een sterke economische positie, voor innovatie en economische groei
- Nieuwe woningen komen mogelijk bij 2020
- Verbod op nieuw bouwen voor 2020
- Locatie effectieve samenwerking voor innovatie en wonen met een duurzame mobiliteitsoplossing

- Agglomeratie met een sterke economische positie, voor innovatie en economische groei
- Nieuwe woningen komen mogelijk bij 2020
- Verbod op nieuw bouwen voor 2020
- Locatie effectieve samenwerking voor innovatie en wonen met een duurzame mobiliteitsoplossing

Het creëren van een goede woonomgeving is meer dan enkel het bouwen van woningen maar vraagt ook aandacht voor bereikbaarheid, landschap, duurzaamheid, recreatieve waarden, ruimte voor energieopwekking, voorzieningen etc.

Bijlage II: Brede dialoog Woningbouw Zevenaar

Rode draad van inbreng uit de zes gespreksgroepen op 16 juni 2022.

Op 16 juni hebben 68 mensen deelgenomen aan de brede dialoog van inwoners, raadsleden, corporaties, ontwikkelaars, makelaars en medewerkers van de gemeente. In zes groepen is gesproken over woningbouw in Zevenaar. Daarbij zijn de volgende vragen besproken:

- Welke kansen en mogelijkheden zie jij voor woningbouw in Zevenaar?
- Wat heb je nodig van de gemeente(raad) om de kansen en mogelijkheden die je ziet te verwezenlijken?
- Wat wens jij Zevenaar toe als het gaat om woningbouw?

De rode draad uit die zes groepen is samengevat onder drie kopjes: 1. Voor wie en wat bouwen, 2. Waar bouwen en 3. Hoe werken we hieraan.

Voor wie en wat bouwen?

- **Bouw andere woningtypen voor ouderen en jongeren:** de diversiteit van het aanbod is beperkt: er zijn al veel eengezinswoning terwijl er steeds meer één-en- tweepersoonshuishoudens zijn.
 - o Levensloopbestendige woningen en appartementen voor senioren, dat zorgt voor een betere doorstroming
 - o Kleinere en goedkopere woningen voor jongeren en starters
 - o Bouw andere woonvormen en snelle bouwvormen: Flexwoningen, Tiny Houses en prefab bouwen, hout- en skeletbouw
- **Bouw meer met maatwerk** gericht op de behoefte
 - o Ga in gesprek met inwoners (in de kernen) die behoefte hebben aan een nieuwe woning en maak op basis daarvan een plan per kern.
 - o Bouwen in de dorpen voor het behoud van de leefbaarheid en zodat de jongeren niet wegtrekken.

Waar bouwen?

- Bouw **leegstaande panden** om naar woningen (Vestersbos, Leemkuil, Juvenaats, Bankgebouw en ook in de dorpen zijn er veel mogelijkheden)
- Bebouw (tijdelijk) op **reststukjes grond**
- Bouwen **in het buitengebied** wordt genoemd, maar anderen zijn terughoudend want er zijn nog genoeg andere plekken in en direct rond de stad en kernen.
- Geef **particulieren en burgerinitiatieven** de ruimte om privé-grond grond te gebruiken om woonruimte toe te voegen: zoals woningsplitsing, woning delen en woning(en) bijbouwen.
- Naast kleine locaties zijn **grote nieuwe locaties nodig**, want particuliere initiatieven gaan niet voldoende helpen in de aantallen die nodig zijn.
- Zorg voor **voldoende woningbouw in de dorpen**

Hoe moeten we hieraan werken?

- Meer **vraaggestuurd bouwen**, het gaat niet alleen om grote aantallen maar ook om maatwerk:
 - o Bij het starten van projecten de vraag en aanbod bij elkaar brengen
 - o Input opgehaald via dorps- en wijkraden: woonwensen in kaart brengen, maak een plan per kern met bouwplannen die daarop inspelen
- Maak een **lange termijn strategische planning** en pak als gemeente de regierol.
 - o Pak de regie als gemeente door locaties aan te wijzen: naast kleine plukjes ook grote locaties.
 - o De gemeente moet aangeven wat wel en niet mogelijk is waar initiatieven kunnen landen. Breng focus aan door niet alles tegelijk op te pakken, nee is ook een antwoord.
 - o Stimuleer initiatieven, denk mee in de realisatie. Koppel dit aan een toekomstvisie voor de gemeente.
 - o Ook de kleintjes tellen, zeker in de kernen.
- **Meer samenwerking** tussen gemeente, woningbouwcorporaties en ontwikkelaars/ondernemers
 - o Gezamenlijk woningbehoefteonderzoek doen en samenwerken naar een doel/project
- Snellere en **helderdere procedures** voor woningbouw
 - o Processen en voorwaarden moeten vooraf helder zijn
 - o Denk vanuit de gemeente met de initiatiefnemers mee in mogelijkheden en oplossingen en beweeg mee als een plan een bijdrage levert om de schaarste op te lossen.
 - o Durf aan voorwaarden te sleutelen (zoals parkeernorm)
 - o Communiceer duidelijk met initiatiefnemers over de afwegingen
- Werk aan een **betere en open communicatie** vanuit de gemeente:
 - o Wees als gemeente duidelijk, wat kan wel/niet en wat gebeurt al en waarom.
 - o Communiceer beter met inwoners en initiatiefnemers: Wat zijn de locaties en plannen in de gemeente in de komende jaren? Wat zijn de mogelijkheden voor woningzoekenden?
- **Bevorderen doorstroming** op de woningmarkt
 - o Stimuleer doorstroming met een doorstroommakelaar
 - o Geef (lokale) woningzoekenden voorrang bij goedkopere woningen (zelfbewoningsplicht)

Bijlage III: Werkbijeenkomst woningmarktpartijen Zevenaar

Aan de werkbijeenkomst hebben 20 personen deelgenomen, van corporaties, bouwende partijen, ontwikkelaars, makelaars en de gemeentelijke organisatie. De bijeenkomst was op 22 maart 2022.

Opgaven woningbouw

Naar aanleiding van de analyse (bijlage I) kwam vanuit de deelnemers de volgende input:

- Vanuit de marktpartijen werd het pleidooi gehouden om als gemeente meer de regie te nemen. Stuur duidelijker op welke plannen opgepakt kunnen worden en welke niet. Wees transparant in hoe de processen lopen.
- Zevenaar doet het nu goed met de hoge nieuwbouwproductie door omdat er vanuit het verleden nog veel woningbouwprojecten klaarliggen. Maak deze locaties eerst af en leg daarop de focus.
- Geadviseerd wordt om beter te communiceren over wanneer de nieuwbouwwoningen van de verschillende projecten in de gemeente op de markt komen (door de gemeente en ontwikkelaars). Daarmee voorkom je dat mensen geen beeld hebben van wat er nog gaat komen en gaan wachten met hun aankoop.
- Woningen en bouwmateriaal worden steeds duurder. Dat geeft veel onzekerheid en kan de komende tijd lastig worden bij het ontwikkelen van nieuwbouw.
- Kijk niet alleen naar nieuwbouw, maar kijk ook naar de bestaande woningvoorraad. Wat is de toekomst van de bestaande woningvoorraad en wat is het effect van veel nieuwbouw daarop.
- Kijk goed hoe je kan voldoen in de lokale vraag, wat is er dan nodig. Bekijk per doelgroep of we voldoende voor deze groep doen. Naast de lokale vraag is het de vraag of Zevenaar juist een rol voor zichzelf ziet in de regionale behoefte.

Verkenning bruikbare maatregelen

Nieuwbouwtempo op peil houden

- Bouwers stimuleren om te kiezen voor snelle bouwvormen en conceptueel bouwen
- Focus op sleutelprojecten: plannen die wel worden opgepakt en welke plannen op de langere termijn worden opgepakt
- Richt het proces van ontwikkeling en vergunningen doelmatiger in:
 - o Maak een duidelijk schema over de stappen die worden doorlopen. Maak een duidelijke keuze welke plannen wel door kunnen gaan en welke niet.
 - o Voor kleine plannen een veegplan gebruiken waarin alle plannen tegelijk dezelfde procedure doorlopen.
- Houdt bestemmingsplannen flexibel: daarmee kan gemakkelijker ingespeeld worden op veranderingen in de markt zoals de bouwkosten en de hypotheekrente.

Nieuwe woonconcepten ontwikkelen

- Ontwikkelen van kleine woningen en meer-generatieconcepten
 - o Er is ook behoefte aan kleine luxe dure huurwoningen

- Seniorenhofjes zijn goed voor de doorstroming.
- Ontwikkel een complex met Flexwoningen
 - Maak duidelijk wat de definitie is: wat is tijdelijk en wat zijn de kwaliteitseisen.
 - Wel kijken naar de afschrijvingstijd (15 jaar is te kort -> eerder 30 jr.)
- Ruimhartig bij het vergunnen van mantelzorgwoningen en woningsplitsing
- Benut gronden van particulieren die vrijkomen. Daarvoor moeten dan wel duidelijke regels/kaders voor worden opgesteld.
- Transitie van bestaande woningen: grote eengezinswoningen omzetten in woonruimte voor meerdere 1 en 2 persoons huishoudens (verkamers), maar let wel op de leefbaarheid en hoe het parkeren wordt geregeld.
- De ervaring is dat er te weinig draagvlak is voor gezamenlijke zelfbouw initiatieven, dat is meer een trend waarbij woningzoekenden naar alternatieven zoeken om aan een woning te komen of tegen een gunstigere prijs. Zulk soort projecten kost voor alle partijen (initiatiefnemers, bouwers en gemeente) veel tijd en energie.

Regelingen voor toewijzing en bewonen van woonruimten/ Betaalbaarheid woningen subsidiëren

- Zelfbewoningsplicht/ Opkoopbescherming
 - Zelfbewoningsplicht voor nieuwbouw is een goed instrument voor Zevenaar want er worden nu nieuwbouw koopwoningen opgekocht door investeerders.
 - Bij bestaande woningen is het aantal woningen dat wordt opgekocht beperkt, een opkoopbescherming voor bestaande woningen is niet nodig.
- Starterslening
 - Deze regeling werkt goed. Maar omdat het budget beperkt is kan het opeens zo zijn dat er geen leningen meer beschikbaar zijn. Communiceer daar tijdig over.

Bijlage IV: Woningbouwlijst

Binnen de gemeente Zevenaar zijn nu ruim 100 initiatieven en lopende woningbouwprojecten (initiatieven vanaf 1 woning), zover bekend.

Zevenaar heeft in totaal 1273 woningen verdeeld over 63 plannen waarvan:

- 46% harde plannen en 54% zachte plannen.
- Woonvorm: 19% appartement en 24 % eengezinswoningen en 57% is nog onbekend.
- Eigendom: 19% huurwoningen, 14% in de koop en 67% is onbekend.
- Prijssegment: 9% tot een huurprijs onder de € 763,-, 1% betaalbare woningen tot de NHG-Grens, 5% boven de betaalbare NHG Grens en 86% nog onbekend.

Daarnaast zijn wij aan het onderzoeken waar eventueel Flexibele tijdelijke woningen kunnen worden gerealiseerd. Dit in samenwerking met de woningbouwcorporaties. De volgende locatie worden momenteel bekeken:

- Reisenakker
- Zevenaar-Oost, Landeweer
- Zevenaar-Oost, Het Hof
- Babberich Noord

Bijlage V: Richtlijnen voor woningbouw

Richtlijnen voor woningbouw	Inbreiding (B)	Uitbreiding (A)
Stap 2A: Ruimtelijke prioriteit: mooie en diverse kernen		
1. Benutten transformatielocatie (andere invulling van een bebouwde locatie door herbenutting of sloop/nieuwbouw)	Ja → +2	
2. Instandhouden van waardevol vastgoed	Ja → +1	
3. Leidt het voorgestelde programma tot meer variatie in het aanbod woningen in de betreffende wijk of buurt waar de woningen worden gerealiseerd? Bij plannen in Zevenaar van minimaal 20 woningen, en in de overige kernen van minimaal 10 woningen is differentiatie binnen het plan vereist. Bij kleinere plannen differentiatie binnen de wijk / kern.	Ja → +2	Ja → +2
4. Kan ontwikkelaar door contracten / overeenkomsten aantonen dat de bouw kan starten binnen de gestelde termijn van 3 jaar.	Ja → +2	Ja → +2
Indien een plan voldoende ruimtelijke prioriteit heeft (2 punten of meer), wegen we dit plan direct kwalitatief. Zo niet, dan houden we het plan aan en wordt dit geprioriteerd in de jaarlijkse afwegingsronde.		
Stap 2B: Passend kwalitatief programma		
5. Voorziet een plan van minimaal 20 woningen in minimaal 30% sociale huur, waarvan aantoonbaar is te maken dat de exploitatie door een toegelaten instelling wordt gedaan, of die minimaal 10 jaar als sociale huur in verhuur blijft?	Ja → +2	Ja → +2
6. Voorziet het plan in middenhuur voor minimaal 10%	Ja → +1	Ja → +1
7. Voorziet het plan in woningen specifiek voor starters of ouderen	Ja → +1	Ja → +1
8. Heeft de woning een goede toekomstkwaliteit, door de juiste verkaveling, maatvoering in en om de woning	Ja → +1	Ja → +1
• Levensloopgeschikt wonen (eventueel gecombineerd met zorg)		
9. Voorziet het plan in de realisatie van woonvormen voor bijzondere doelgroepen via bijvoorbeeld skaeve huse, studio's tbv uitstroom uit GGZ, magic mix, beschut wonen? OF	Ja → +1	Ja → +1
10. Ligt de locatie nabij (binnen 500 meter) een voorziening voor ontmoeting, zorg en / of dagelijkse boodschappen? En wordt ingezet op toegankelijk wonen (basisvoorzieningen zonder traplopen bereikbaar en / of levensloopgeschikt conform Woonkeur) of specifieke vormen van wonen met zorg? Dit criterium nader uit te werken op basis van een nadere analyse van dit vraagstuk. OF		
11. Voorziet het plan in de realisatie van vormen van flexwonen, arbeidsmigranten?		
Duurzaamheid in een plan vindt de gemeente ook belangrijk en toetst zij conform eisen uit energiebeleid bij het voorlopige ontwerp. Deze eisen neemt zij op in de anterieure overeenkomst. Dit staat naast het kwalitatieve richtlijnen voor woningbouw		

Vragen vanuit de raad aan het college:

A. Schriftelijke vragen als bedoeld in artikel 36 Reglement van Orde (beantwoording binnen 30 dagen)

B. Schriftelijke vragen ter mondelinge beantwoording in de raads- of commissievergadering

C. Technische vragen over onderwerpen geagendeerd voor een commissie- en/of raadsvergadering

D. Overige technische vragen (vragen die geen betrekking hebben op een voorliggend raadsvoorstel of onderwerp op de commissieagenda; beantwoording binnen 30 dagen)

Categorie: A/B/C/D (doorhalen wat niet van toepassing is)

Onderwerp:

Naam en fractie: Roy van Essen

Datum indienen: 11 oktober 2022

Afdeling:

Contactpersoon:

Inleiding/Aanleiding:

De raad heeft het amendement Initiatief Woningbouw aangenomen, met de opdracht het college een Plan Woningbouw op te stellen. Hiermee gaat het college aan de slag met de hoofddoelstelling van de ruimtelijke ordening uit het coalitieakkoord: *"Een eigen plek te hebben waar je je thuis en geborgen voelt is een van de belangrijkste basisvoorwaarden voor een stabiel en gelukkig leven. Lang niet voor alle inwoners is dit vanzelfsprekend. Daarom is bouwen en anders bouwen een van onze hoogste prioriteiten"*.

Tevens wordt in het onderliggende raadsvoorstel een bedrag gevraagd van € 1.500.000,- uit de bestemmingsreserve Initiatief woningbouw beschikbaar te stellen voor de uitvoering van dit plan.

Vraag/Vragen:

Tijdens de commissievergadering ruimte van 5 oktober is het raadsvoorstel Plan Woningbouw behandeld en zijn er bij ons nadien nog enkele vragen opgekomen.

Graag zouden wij deze vragen mee willen nemen, teneinde een juiste beslissing te kunnen maken over het voornoemde raadsvoorstel, anders dan is aangegeven in de commissie als zijnde het een hamerstuk.

1. U geeft aan dat 1 ding centraal staat en dat is "betaalbaarheid", wat is volgens u de definitie van "betaalbaarheid"? Er wordt in het stuk namelijk diverse bedragen genoemd (NHG-grens en 250k).

Antwoord: De landelijke norm voor betaalbaar is de NHG-grens. Deze wordt jaarlijks aangepast. In de Woondeal met de regio is aangegeven dat 50% betaalbaar moet worden gerealiseerd.

Op basis van de woondeal is de Liemerse woonagenda (subregio) aangepast.

De prijzen die daarvoor zijn opgenomen zijn als volgt: Bij de bouw van betaalbare koopwoningen hanteren we € 250.000 als bovengrens (lager dan de grens in de Woondeal, waar de NHG-grens wordt gehanteerd). Voor de middeldure huur hanteren we € 850 als bovengrens.

De verdeling die wij nu hanteren bij projecten boven 20 woningen is betreft de verdeling qua prijzen:

- 30% sociale huurwoningen (via de corporaties);
- 35% betaalbare koopwoningen of middeldure huurwoningen;
- 35% mag boven de betaalbare koopwoning grens of middeldure huurwoning grens.

2. Graag willen we de impact weten, wat dit plan concreet betekent voor de harde en zachte plannen (zie RIB 2020-094). Kunt u ons de laatste lijst van woningbouwplannen (incl. indicatie harde/zachte plan) opleveren en ook aangeven of ze volgens dit plan prioriteit hebben of niet?

Antwoord: Voor de harde en redelijk zekere plannen vindt u de stand van zake in de bijlage.

3. Kunt u aangeven wat de definitie is van een Flex-woning en van een Tiny House?

Antwoord: Wij hanteren de volgende definitie voor Flex-woningen en Tiny Houses zoals zij in het plan zijn opgenomen.

Flexwoningen zijn fabrieksmatig gebouwde wooneenheden die in (meestal) gestapelde vorm worden geplaatst op basis van een tijdelijke vergunning (10-15 jaar). Zij zijn na deze periode weer te demonteren om op een andere plaats ingezet te worden. Voordeel: betaalbaar, duurzaam en snel te realiseren. Doelgroep: reguliere huurders w.o. starters en spoedzoekers. Zij worden in de regel geplaatst door corporaties in de sociale huursfeer, maar ook commerciële aanbieders zijn in deze markt actief.

Tiny Houses. Dit is een woonvorm die zich specifiek richt op mensen die een duurzame levensstijl voorstaan. Een Tiny house is over het algemeen niet groter dan 25 m², is meestal vrijstaand, is zelfvoorzienend (Electra, riolering). Vaak worden deze woningen door de bewoner zelf (af)gebouwd. Ook voor deze woningen geldt dat ze tijdelijk geplaatst worden en verplaatsbaar zijn.

4. We kregen de indruk dat flex-woningen tevens op (normaal bestemde) bouwgrond worden ontwikkeld, is dat juist?

Antwoord: Wij gaan de aangegeven locaties onderzoeken of deze in aanmerking komen als bouwgrond voor het realiseren van Flex woningen. Dus wij sluiten het niet uit dat er woningen komen op (normaal bestemde) bouwgrond. Maar de insteek van Flex-woningen is van tijdelijke karakter, dus de grond kan dan op een later tijdstip weer voor de oorspronkelijke bestemming worden ingezet.

5. U stelt: "Er worden geen nieuwe bouwplannen/bestemmingsplannen (die niet op de woningbouw prioriteitenlijst staan) opgepakt;" Is dat juridisch haalbaar als reden om een definitieve aanvraag hierop te weigeren? Dat geldt ook voor de prioritering, is dat juridisch haalbaar, wanneer een definitieve aanvraag binnenkomt?

Antwoord: Wij gaan prioriteren, niet weigeren. Wij proberen juist focus aan te brengen waardoor wij gericht plannen kunnen oppakken.

6. Stel dat een nieuwbouwplan tegemoet komt aan alle andere prioriteiten (en bijvoorbeeld verpaupering tegengaat), begrijpen we het dan goed, dan wordt deze niet opgepakt?

Antwoord: Verpaupering of anderszins kan juist een reden zijn om met prioriteit te behandelen.

7. U stelt dat plannen met meer dan 20 woningen voorrang krijgt en de kleine dorpen naar rato, wat is dan concreet de grens in de dorpen?

Antwoord: daar is geen concrete grens aangegeven, dat is maatwerk per dorp. In de praktijk kunnen dat kleinere aantallen zijn.

8. Wat zijn de ervaringen van overige gemeenten die inmiddels al een zelfbewonerplicht hebben ingevoerd (kunt u de voor- en nadelen benoemen)?

Antwoord: Wij weten niet wat de ervaringen zijn bij de andere gemeente.

9. Voor de omzetting van winkels naar woningbouw in met name het centrum van Zevenaar lopen we tegen restricties aan, met name op het gebied van parkeernormen, hoe gaat u dat oplossen?

Antwoord: Hiervoor heeft u in juni van dit jaar verruimende beleidsregels voor vastgesteld, "Beleidsregel afwijken stappenplan Paraplubestemmingsplan parkeren gemeente Zevenaar". Hiermee kan in sommige gevallen gemotiveerd worden afgeweken van de parkeernorm. Daarnaast zijn wij nu bezig, samen met een adviesbureau, om de evaluatie van het huidige parkeerbeleid uit te voeren. Daarna gaan wij aan de slag met u en de stakeholders welke kaders/richtingen wij als gemeente moeten gaan kiezen omtrent het nieuwe parkeerbeleid. Dit traject wordt uitgevoerd in 2023/2024.

10. Er komt een regieteam voor 3 jaren. In het stuk wordt gesproken over risico's (inflatie, capaciteit, grondstofprijzen, hypotheekrenteverhoging, stikstofbeleid). Het is dus erg onzeker wat er gebeurt. Komt nog bij dat gesteld wordt dat er veel harde plannen zijn, dus daar liggen al veel bestemmingsplannen op en si veel meer regie niet nodig. Bestaat niet het gevaar (gelet op de aangegeven risico's), dat het regieteam voor de troepen uitloopt en dit per saldo geen soelaas biedt, omdat andere partijen die cruciaal zijn voor de uitvoering niet meedoen?

Antwoord: het regieteam gaat vooral focus aanbrengen en zorgen voor meer afstemming. Daarnaast heeft het regieteam als taak om ontwikkelaars en coöperaties te blijven aanjagen om plannen tot uitvoering te brengen.

Bijlage:

Hieronder geven wij het volgende aan: de projecten die momenteel in aanbouw zijn en harde plannen waarvoor een bestemmingsplan onherroepelijk is en een omgevingsvergunning voor is verleend of voor is ingediend en redelijk zekere plannen.

De volgende projecten zijn momenteel in aanbouw:

- **Vierkenshof Tolkamer**, 12 huurwoningen onder de 1ste aftoppingsgrens (de zogenaamde HAB-woningen). De huurwoningen zijn voor geschikt voor de doelgroep senioren.
- **Aerdtse dijk 27 Aerdt**, 5 koopwoningen voor doorstromers, 2 onder 1 kap en vrijstaande woningen. Deze woning zijn in aanbouw.
- **Noordeinde/Marie Koningin Zevenaar**, 28 appartementen in het dure koopsegment. Deze woningen zijn in aanbouw.
- **Meentsestraat Zuid Giesbeek**, 13 woningen (4 tweekappers en 9 rijwoningen), Deze woningen zijn in aanbouw.
- **Groot Holthuizen**, afronding deelprojecten.
- **Keurbeek Herwen** (5 koopwoningen in het goedkope koopsegment)
- **Boterdijk Alexander Tolkamer**, 8 koopwoningen in het betaalbare segment voor doorstromers.
- **Keurbeek Herwen**, 5 schuurwoningen .

Harde plannen (Plannen waarvoor een bestemmingsplan onherroepelijk is en een omgevingsvergunning voor is verleend)

- **Uuleveld Pannerden (fase 2)** Plan voor ca. 32 woningen.)
- **Fico terrein Herwen**, voor de totale locatie staan ca. 32 koopwoningen voor starters en doorstromers gepland. Deels gerealiseerd en voor een deel omgevingsvergunning verleend.

Harde plannen (Plannen waarvoor een bestemmingsplan onherroepelijk is en een omgevingsvergunning is ingediend)

- **Middag-Oost fase 3, Babberich**, plan voor 44 woningen.
- **Kruisweg Angerlo**, Slopen en vervangen van 8 sociale huurwoningen.
- **Achter de Kerk Giesbeek** plan voor 7 woningen.
- **Prins Clausstraat Giesbeek**, 14 levensloopgeschikte huurwoningen voor senioren tot de eerste aftoppingsgrens.
- **Zevenaar Oost Holtkamp Zevenaar**, voor een deel omgevingsvergunning aangevraagd, deels ook nog niet.
- **Stationsplein 13 Zevenaar** 7 huurappartementen, omgevingsvergunning nog niet onherroepelijk, beroepsgang afwachten.

Alle overige projecten zijn in verschillende stadia in ontwikkeling. Daar is niet eenduidige selectie in te maken en deze willen/kunnen wij ook niet allemaal publiekelijk maken. Daarnaast betreft het ook een projecten werkljst. Hieronder een lijst (niet uitputtend), dat u een goed beeld geeft over concrete woningbouwplannen en de ontwikkelingen in de toekomst.

- **Locatie vm. Volksuniversiteit Zevenaar**, plan in voorbereiding, participatie met de buurt is de volgende stap. Locatie is eigendom van de gemeente.
- **Da Costastraat (vm. Fonkelsteenschool) Zevenaar**, plan in voorbereiding. Locatie is eigendom van de gemeente.
- **Steenhuizen 6 (vm. Basisschool) Zevenaar**, plan in voorbereiding voor ca. 18 tot 20 woningen. Locatie is eigendom van de gemeente.
- **Arnhemseweg 3 Zevenaar**, plan in voorbereiding voor 11 appartementen.
- **Zevenaar Oost- Het Hof Zevenaar**, na afronding planvorming Holtkamp wordt dit plan opgeplakt voor planvorming. Grond in eigendom van de gemeente.

- **Juvenaats (Het gebouw) Zevenaar**, plan in voorbereiding.
- **Grietakker Zevenaar**, plan in voorbereiding voor ca. 18 woningen.
- **BAT fase 1 Zevenaar**, plan voor circa ca. 45 woningen.
- **BAT fase 2 Zevenaar**, bestemmingsplan voor 60 woningen onherroepelijk. In gesprek met o.a. de ontwikkelaar voor verdichting van het woningaantal met daarbij ook over het aantal en typen woningen.
- **Liemers Rijnstate ziekenhuisterrein**, Bestemmingsplan in voorbereiding en participatie is gestart. Een plan voor 45 woonzorg appartementen en 30 pg-eenheden.
- **Waaijakkers Aerdt**, het bestemmingsplan ligt ter inzage, plan voor ca 25 woningen en ca. 15 sociale huurwoningen. Grond deels in eigendom van de gemeente.
- **Markt 8 Lobith**, plan in voorbereiding voor ca. 7 appartementen. Locatie is eigendom van de gemeente.
- **Bereboot Lobith**, plan in voorbereiding voor ca. 4 woningen. Locatie is eigendom van de gemeente.
- **Kolkwijk fase 3 Angerlo**, plan in voorbereiding.
- **Meentsestraat 110-112,114 Giesbeek**, plan voor 11 woningen waarvoor het bestemmingsplan in voorbereiding is.
- **Kerk Babberich**, plan in voorbereiding voor ca. 16 appartementen.
- **Dijkweg Oud-Zevenaar**, plan in voorbereiding, in overleg met de eigenaar.

Raadsvoorstel

Onderwerp	Vaststellen Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte 2022 - 2032
Zaaknummer	Z/22/423471
Documentnummer	INT/22/1101492
Portefeuillehouder	Toon Albers
Portefeuille	Beheer Openbare Ruimte
Behandelend ambtenaar/afdeling	R. Janssen/BOR
Telefoon	5189
E-mail	r.janssen@zevenaar.nl

1. Samenvatting

Wij willen meer aandacht schenken aan het beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Een openbare ruimte waarbij de inwoner en de natuur centraal staan. Een aantrekkelijke en uitnodigende buitenruimte waar mensen elkaar ontmoeten, kinderen kunnen spelen en men kan sporten en bewegen. Het is een plek waar mensen van de natuur kunnen genieten en tot rust kunnen komen maar ook om diverse activiteiten te ontplooiën. We zien de openbare ruimte als bindmiddel van de samenleving. De bewoners voelen zich betrokken bij het creëren van deze openbare ruimte en steken dan soms ook zelf de handen uit de mouwen of denken mee met de gemeente over plannen voor de openbare ruimte.

Het is onze taak ervoor te zorgen dat de basis op orde is met het uitvoeren van dagelijks beheer en onderhoud, groot- en vervangingsonderhoud. Hiervoor moeten we een goede balans vinden tussen de beheeropgave en financiële mogelijkheden. Op dit moment is deze balans er niet. De door de toenmalige raad vastgestelde beeldkwaliteitsniveaus halen wij niet. Er is sprake van achterstanden in het onderhoud van met name groen en wegen. Verder zijn er onvoldoende middelen voor structurele vervangingen. Tijdens de informatieve raadsvergadering van 28 september lichten wij dit nader toe.

In het coalitieakkoord hebben wij de opdracht gekregen een plan op te stellen voor het beheer van de openbare ruimte. Dit plan leggen wij nu aan u voor. Het Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte (IBOR) richt zich primair op het in balans brengen van de beheeropgaven en de vereiste middelen hiervoor. Daarvoor vragen wij u om het gewenste onderhoudsniveau van de diverse onderdelen van de openbare ruimte vast te stellen. Als optie bevat het plan ambities met bijbehorend pakket aan maatregelen die een kwalitatieve impuls geven aan de openbare ruimte en inspelen op actuele inzichten en maatschappelijke vraagstukken.

Onderhoudsscenario's

In het plan zijn 3 onderhoudsscenario's beschreven en doorgerekend:

1. Huidige beeldkwaliteitsambities behouden, inlopen achterstanden en inzetten op ambities;
2. Huidige beeldkwaliteitsambities behouden en inlopen achterstanden
3. Beeldkwaliteitsambities bijstellen binnen het huidige budget en geen budget voor inlopen achterstanden en inzetten op ambities.

Aan de hand van deze scenario's kunt u een zorgvuldige afweging maken tussen het gewenste onderhoudsniveau en ambities enerzijds en capaciteit en middelen anderzijds.. Het IBOR met het gekozen onderhoudsscenario vormt het kader voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte voor de komende tien jaar.

2. Raadsvoorstel

1. Het Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte 2022 – 2032 vast te stellen
2. Te kiezen voor het onderhoudsscenario 1: Huidige beeldkwaliteitsambities behouden, inlopen achterstanden en inzetten op ambities;
3. De budgetten voor de maatregelen conform scenario 1 voor de jaarschijf 2022 op te nemen in de 2e voortgangsrapportage 2022;
4. De budgetten voor de maatregelen conform scenario 1. structureel op te nemen in de meerjarenbegroting 2023-2026;
5. Voor investeringen in groen en bomen een afschrijvingstermijn van respectievelijk 30 en 60 jaar te hanteren en hierop de nota van activerings- en afschrijvingsbeleid 2019 aan te passen en wijzigen naar de nota van activerings- en afschrijvingsbeleid 2022;
6. De afschrijvingstermijn voor investeringen in wegen en civiele kunstwerken verhogen met tien jaar naar respectievelijk 40 en 30 jaar en deze wijziging door te voeren in de nota activerings- en afschrijvingsbeleid 2019 en te wijzigen naar de nota van activerings- en afschrijvingsbeleid 2022;
7. Een bestemmingsreserve achterstand groen te vormen;
8. De middelen uit de bestemmingsreserve wegen over te zetten naar de voorziening wegen en de reserve wegen daarna op te heffen.

3. Waarom naar de raad

In het coalitieakkoord heeft het college de opdracht gekregen een plan op te stellen waarin aandacht is voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Deze afspraak is verder geconcretiseerd in het collegeprogramma. Voorliggend plan bevat de kaders voor het beheer en onderhoud voor de komende tien jaar. De raad is het bevoegde orgaan om beleidskaders vast te stellen en de vereiste middelen voor de uitvoering beschikbaar te stellen.

4. Doelstelling en beoogd resultaat

Het plan geeft inzicht in de huidige omvang, opbouw en kwaliteit van de openbare ruimte en de visie en doelstellingen die de gemeente heeft voor het verbeteren en beheren hiervan. Uitgangspunten in het plan:

- de basis voor een goed beheer is op orde/achterstanden lopen we in;

Meet daarbij aandacht voor onderstaande ambities:

- het beheer draagt bij aan het vergroten van de biodiversiteit;
- de openbare ruimte is klimaatbestendig, aantrekkelijk en uitnodigend.
- het beheer is duurzaam en circulair
- inwoners en ondernemers worden betrokken bij de inrichting van de openbare ruimte.

5. Argumenten en alternatieven

Argumenten

1.1. Met het IBOR geven wij uitvoering aan het coalitieakkoord en de uitwerking ervan in het collegeprogramma

In het coalitieakkoord is opgenomen dat de komende periode meer aandacht wordt geschonken aan onderhoud van de openbare ruimte en dat hiervoor een plan wordt gemaakt. Met voorliggend IBOR geven

wij concreet invulling aan dit voornemen. In het plan houden wij rekening met het inlopen van achterstanden in het onderhoud en vervanging. Het plan bevat verder ambities voor natuur en milieu, behoud van biodiversiteit en speelt het in op de gevolgen van de klimaatverandering. Verder bevat het plan maatregelen om de leefbaarheid te vergroten zoals het toegankelijk maken van de openbare ruimte voor alle doelgroepen. Tot slot schenken wij aandacht aan hoe wij onze inwoners betrekken bij het inrichten en beheren van de openbare ruimte.

Het realiseren van alle doelstellingen heeft financiële consequenties. Het plan bevat daarom een drietal financieel onderbouwde scenario's op grond waarvan u een zorgvuldige afweging kunt maken.

1.2. Met het vaststellen van het IBOR voldoen wij aan het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV)

Het onderhoudsbeleid, de ambities voor de openbare ruimte en de financiële kaders stelt u voor 10 jaar vast. Het vormt de basis voor de uitwerking in sectorale beheerplannen voor groen, wegen, openbare verlichting, straatmeubilair etc. Met de vaststelling van het IBOR in combinatie met het opstellen van de beheerplannen voldoen wij aan de verplichting om actuele beheerplannen te hebben voor kapitaalgoederen waar de dekking van de kosten van groot onderhoud via een voorziening is geregeld.

1.3. Het IBOR is een belangrijke bouwsteen voor de nog op te stellen Omgevingsvisie

De inrichting en beeldkwaliteit van de openbare ruimte vormen een belangrijk onderdeel van de nog op te stellen Omgevingsvisie. Het IBOR vormt daarvoor een belangrijke bouwsteen. De gewenste samenhang geldt niet alleen voor visie en beleid, maar ook voor de bijbehorende uitvoeringsprogramma's.

2.1. Met scenario 1 kunnen we de openbare ruimte op een goed niveau onderhouden en tevens een eerste bijdrage leveren aan het realiseren van ambities op het gebied van duurzaamheid, biodiversiteit en leefbaarheid

Volgens dit scenario gaan we de openbare ruimte onderhouden op basis van de in het plan voorgestelde onderhoudsniveaus. Dit geldt zowel voor het verzorgend (beeldkwaliteit) als het technisch onderhoud aan de openbare ruimte. We lopen de onderhoudsachterstanden in en we voeren concrete maatregelen uit om de in het plan omschreven ambities te realiseren of een eerste aanzet hiervoor te doen.

3.1. Door de financiële consequenties conform scenario 1 voor de jaarschijf 2022 op te nemen in de 2^e voortgangsrapportage 2022 kunt u een integrale afweging maken.

Als we de financiële consequenties in een separaat raadsvoorstel aan u voorleggen ontbreekt de behoefte uit andere domeinen. Hierdoor is het lastiger een integraal afgewogen beslissing te nemen. Hierbij houden we er tevens rekening mee dat 2022 al deels verstreken is. De financiële consequenties verwerken we dan ook naar rato.

4.1. Door de financiële consequenties conform scenario 1 vanaf 2023 structureel op te nemen in de meerjarenbegroting 2023-2026 kunt u een integrale afweging maken.

Als we de financiële consequenties in een separaat raadsvoorstel aan u voorleggen ontbreekt de wens uit andere domeinen. Hierdoor is het lastiger een integraal afgewogen beslissing te nemen. Uw raad kan hierdoor bij de behandeling van de meerjarenbegroting alsnog kiezen voor scenario 2 of 3.

5.1. Gemeente Zevenaar gaat in groen en bomen investeren en hanteert hier een afschrijvingstermijn van respectievelijk 30 en 60 jaar voor.

Door investeringen in groen en bomen te activeren kan de gemeente Zevenaar de bijbehorende lasten gelijkmatig over de jaren verdelen. Deze afschrijvingstermijn ligt beter in lijn met de technische levensduur.

6.1. De economische afschrijvingstermijn voor wegen en civiele kunstwerken sluit bij verhoging van de afschrijvingstermijn beter aan bij de technische levensduur.

Door de goede kwaliteit en het onderhoud aan wegen en civiele kunstwerken zien wij dat deze veertig tot vijftig jaar in een goede technische staat blijven. De afschrijvingstermijn is op dit moment nog dertig jaar voor wegen en twintig jaar voor civiele kunstwerken. Door deze te verhogen met tien jaar sluiten we beter aan op het moment dat we de weg of het civiele kunstwerk daadwerkelijk vervangen.

7.1 Door een bestemmingsreserve achterstand groen te vormen hebben we voldoende financiële ruimte om de achterstand te minimaliseren.

In de 2e voortgangsrapportage 2022 stellen wij aan u voor om eenmalig € 1.250.000 te storten in deze reserve. We verwachten dat we het gros van de achterstanden in 2023 oplossen, maar de achterstand is te groot om dit in één jaar in te halen. Nadat de achterstanden zijn weggewerkt stellen wij aan u voor om de bestemmingsreserve achterstand groen op te heffen.

8.1 Door de vaststelling van IBOR en de daaruit voortvloeiende beheerplannen is het niet meer noodzakelijk om een reserve wegen te hebben.

In 2016 is deze reserve in de voormalige gemeente Rijnwaarden gevormd vanuit de voorziening wegen. Deze voorziening wegen moest volgens de BBV-voorschriften worden opgeheven, omdat er geen actueel beheerplan meer aanwezig was. Na vaststelling van een beheerplan wegen van de nieuwe gemeente Zevenaar wordt deze reserve weer overgeboekt naar de voorziening wegen.

Alternatieven

Het IBOR beschrijft drie scenario's met een financiële onderbouwing per scenario. Wij gaan voor het meest ambitieuze scenario omdat dit ook het meest aansluit op het coalitieakkoord. U kunt echter een ander scenario kiezen dan het door ons voorgestelde scenario 1. Daarnaast kunt u ervoor kiezen bepaalde ambities in het plan niet over te nemen c.q. ambities toe te voegen. In beide gevallen leidt dit tot een nadere/gewijzigde financiële onderbouwing.

6. Hoe gaan we dat bereiken en is evaluatie nodig?

Het IBOR bevat een uitvoeringsstrategie en planning. Deze treft u hieronder aan. Deze planning is gebaseerd op scenario 1. Kiest u voor een scenario zonder de ambities, zullen de aan de ambities gekoppelde activiteiten die extra middelen en capaciteit vergen uiteraard niet uitgevoerd worden.

Doelstelling (in het kort)	Wanneer
Beheerplannen opstellen	2022, 2027, 2032
Uitvoeringsplannen opstellen	2023, 2028, 2033
De budgetten splitsen naar exploitatie en investering.	Vanaf 2022
Integrale meerjarenplanning komende 10 jaar opstellen	In 2022 en 2032. Incl. updaten.
Voor ieder project een beheerparagraaf opstellen. (beheerkosten in beeld).	2022;
Kwaliteitseisen opstellen. Eisen in handboek inrichting openbare ruimte opstellen.	2022; 2023.
Werken volgens uitgangspunten assetmanagement.	Vanaf 2022
Ecologisch berm- en oeverbeheer	Vanaf 2022
Bloeiende en/of vruchtdragende beplanting	Vanaf 2022
Meer fruitbomen planten	Vanaf 2022
Nest-, broed- en schuilgelegenheid creëren	Vanaf 2022

Campagne klimaatadaptatie op eigen terrein	Plannen maken in 2022. Uitvoering vanaf 2023.
Regenwater afkoppelen	Plannen maken in 2022. Uitvoering vanaf 2022.
Meer schaduwplekken en koele plekken.	Plannen maken in 2022. Uitvoering vanaf 2022.
Overbodige verharding vervangen door groen.	Vanaf 2022
Bij herinrichting 10% meer groen dan voorheen.	Vanaf 2022
Klimaatbestendige beplanting bij vervanging.	Vanaf 2022
Herbruikbare of gerecyclede materialen bij herinrichting.	Vanaf 2022
Verlichting verminderen of verduurzamen bij vervanging.	Vanaf de eerste vervangingsgolf.
Verduurzaming van onderhoudsmethodes en materieel.	Eisen in 2022. Uitvoering in 2023.
Onderzoek gebruik bermmaaisel agrarische gronden.	Onderzoek starten in 2022. Uitvoering vanaf 2023.
Prioriteit projecten verbetering fietsers- en voetgangersvoorzieningen.	Vanaf 2022
Diverse soorten groen toepassen	Vanaf 2022
Onderzoek naar geschikte locaties voor sporttoestellen	Onderzoek 2022. Uitvoering 2023.
Meer natuurlijk en avontuurlijk spelen. Natuurlijke speelaanleidingen	Vervangingsgolf en bij nieuwbouw.
Aandachtsgebieden onvoldoende toegankelijkheid en actieplan opstellen.	Aandachtsgebieden en actieplan opstellen in 2022.
Bij nieuwe ontwikkelingen toetsen of de identiteit van een plek gewaarborgd.	Aankomende nieuwbouwprojecten
Handreiking participatie opstellen	Plannen maken in 2022. Beleid opstellen in 2022/2023
Bewoners, ondernemers en organisaties mee doen met klein onderhoud	Vanaf 2022
Bewoners, ondernemers en organisaties denken mee over de leefomgeving.	Bij nieuw beleid
Elke twee jaar een belevingsenquête uitvoeren over tevredenheid en wensen beheer openbare ruimte.	Eerste enquête in 2023.
Inwoners, ondernemers en organisaties betrekken bij (her)inrichten van hun leefomgeving.	Bij herinrichting
We communiceren altijd met bewoners over werkzaamheden in hun straat.	Vanaf 2022
Campagne klimaatadaptatie op eigen terrein	Plannen maken in 2022. Uitvoering vanaf 2022.

De eerste prioriteit heeft het opstellen van sectorale beheerplannen, waarin we per onderdeel de onderhoud- en vervangingsstrategie verder gaan uitwerken. Deze plannen geven antwoord op de hoe-vraag. Het IBOR bevat hiervoor de beleids- en financiële kaders. Het IBOR heeft een looptijd van tien jaar met een evaluatiemoment na vijf jaar. Over de voortgang informeren wij u via de reguliere P&C-cyclus.

7. Klimaat en duurzaamheid

In het IBOR zijn specifieke doelstellingen en concrete maatregelen beschreven op het gebied van klimaat en duurzaamheid. Deze doelstellingen hebben o.a. betrekking op:

- ecologisch berm- en oeverbeheer;
- type beplanting die aantrekkelijk is voor vogels en insecten;
- klimaatadaptatie en voorkomen van hittestress (doelstellingen in het nieuwe Watertakenplan en het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie zijn in het IBOR geïncorporeerd).
- hergebruik van materialen;
- energiebesparing.

De kanttekening wordt geplaatst dat voor het duurzaam en circulair inrichten van de openbare ruimte meer moet gebeuren om uiteindelijk aan landelijke, regionale en gemeentelijke doelstellingen te voldoen (zie o.a. de Regionale agenda 2023-2024 Groene Metropoolregio). De in het IBOR genoemde maatregelen

vormen een eerste aanzet. Vanuit het programma duurzaamheid zullen initiatieven worden ontplooid en plannen worden opgesteld hoe te komen tot een volledig duurzame en circulaire gemeente. In de eerste helft van 2023 verwachten wij met nadere voorstellen te komen.

8. Communicatie

Voorafgaand aan het opstellen van het plan hebben wij een uitvoerige enquête uitgezet onder onze inwoners. In deze enquête konden inwoners een rapportcijfer geven aan de verschillende onderdelen van de openbare ruimte. Tevens konden zij aangeven welke ergernissen het eerst aangepakt moeten worden. In hoofdstuk 3 van het IBOR wordt nader ingegaan op de resultaten.

Het plan bevat verder concrete doelstellingen over de communicatie met onze inwoners en voor het betrekken van de inwoners bij het beheer en de inrichting van de openbare ruimte. Bij ieder project en/of onderhoudsmoment betrekken we team Communicatie en kijken met hen hoe we de participatie met de inwoners vormgeven.

9. Kosten, baten en dekking

Samenvattend overzicht

In onderstaande tabel ziet u een samenvatting van de financiële consequenties als u instemt met scenario 1 uit IBOR. Deze tabellen ziet u grotendeels 1-op-1 terug in paragraaf 4.5 van IBOR. Op een aantal punten wijken wij hier echter vanaf. In het vervolg van dit raadsvoorstel lichten wij deze punten één voor één nader toe.

	Structureel of incidenteel?	2022	2023	2024	2025	2026
Onderhoudskosten	Structureel	€ 512.000	€ 512.000	€ 512.000	€ 512.000	€ 512.000
Ambities scenario 1 exploitatie	Structureel	€ 315.000	€ 315.000	€ 315.000	€ 315.000	€ 315.000
Organisatie scenario 1	Structureel	€ 245.000	€ 245.000	€ 245.000	€ 245.000	€ 245.000
<i>Subtotaal (beheer en onderhoud)</i>	<i>Structureel</i>	<i>€ 1.072.000</i>	<i>€ 1.072.000</i>	<i>€ 1.072.000</i>	<i>€ 1.072.000</i>	<i>€ 1.072.000</i>
Kapitaallasten vervangingsinvesteringen	Structureel	- € 90.000	€ 7.000	€ 45.000	€ 157.000	€ 266.500
Ambities scenario 1 kapitaallasten	Structureel	€ 0	€ 9.000	€ 18.000	€ 27.000	€ 36.000
<i>Subtotaal kapitaallasten</i>	<i>Structureel</i>	<i>- € 90.000</i>	<i>€ 16.000</i>	<i>€ 63.000</i>	<i>€ 184.000</i>	<i>€ 302.500</i>
- Achterstand groen	Incidenteel	€ 1.250.000	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
- Achterstand wegen		€ 1.000.000				
<u>Onderhoudsachterstand</u>		<u>€ 2.250.000</u>				
Totaal benodigd		€ 3.232.000	€ 1.088.000	€ 1.135.000	€ 1.256.000	€ 1.374.500
Dekking stelpost groei	Structureel	€ 450.000	€ 550.000	€ 660.000	€ 660.000	€ 660.000
Impact MJB 2022-2026		€ 2.782.000	€ 538.000	€ 475.000	€ 596.000	€ 714.500

Onderhoudskosten

In onderstaande tabel zijn de onderhoudskosten uitgesplitst naar regulier onderhoud en het groot onderhoud. Deze jaarlijkse storting aan de voorziening is voldoende om de schommelingen in het groot onderhoud bij begraafplaatsen, civiele kunstwerken, openbare verlichting, verkeersregelininstallaties en wegen op te vangen.

Onderhoudsgroep	2022	2023	2024	2025	2026
Regulier onderhoud	€ 141.000	€ 141.000	€ 141.000	€ 141.000	€ 141.000
Groot onderhoud (voorziening)	€ 371.000	€ 371.000	€ 371.000	€ 371.000	€ 371.000
Totale onderhoudskosten	€ 512.000	€ 512.000	€ 512.000	€ 512.000	€ 512.000

Ambities scenario 1 exploitatie

De benodigde middelen voor het realiseren van de ambities bedraagt structureel € 315.000. Hiermee geven we invulling aan de volgende ambities:

- Biodiversiteit vergroten en behouden;
- Duurzaam en circulair;
- Aantrekkelijk en uitnodigend voor iedereen;
- Betrokken en tevreden inwoners.

Organisatie scenario 1

Naast materieel budget om onze ambities te realiseren hebben we ook meer personele capaciteit nodig. Voor het op orde houden van de basis en het realiseren van de gestelde ambities zijn binnen de afdeling BOR drie fte extra nodig. Hier is in IBOR rekening mee gehouden door structureel budget te ramen van € 245.000. Specifiek gaat het om een integraal beheerder en om twee technische beheerders.

Kapitaallasten vervangingsinvesteringen

Om de openbare ruimte op het huidige niveau in stand te houden moeten we op tijd de benodigde vervangingen uitvoeren. Dit dekken we vanuit vervangingsinvesteringen. Op basis van het areaal, kwaliteit en ouderdom dat bekend is, is in IBOR een inschatting gemaakt van het benodigde vervangingsbudget voor de komende tien jaar.

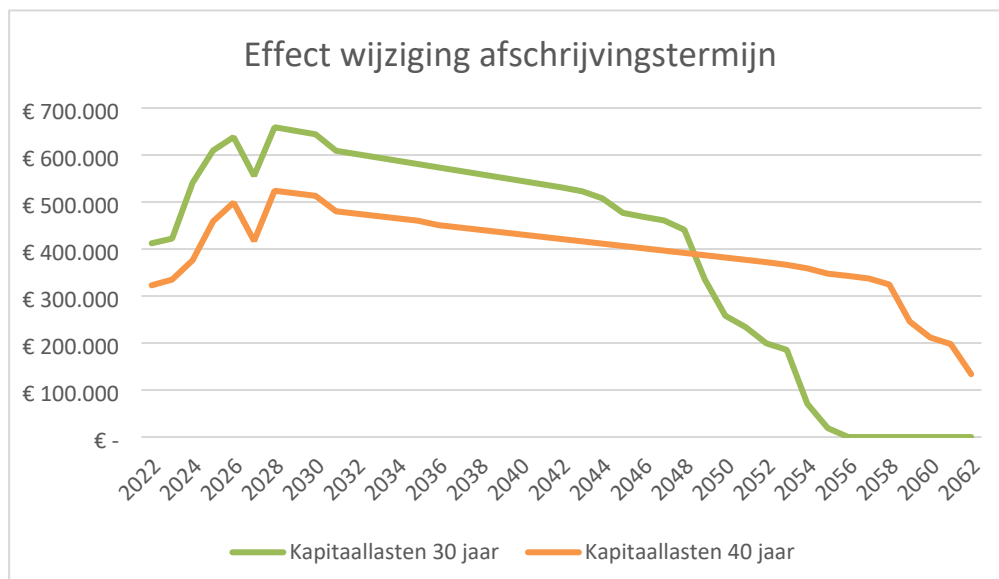
Vanuit dit uitgangspunt hebben we een aantal aanvullingen op IBOR aangebracht om beter in te spelen op de specifieke situatie voor de gemeente Zevenaar. Dit zorgt er echter wel voor dat deze cijfers niet helemaal aansluiten op IBOR. Om dit toch goed inzichtelijk te maken nemen wij u mee in de wijzigingen.

We hebben de volgende aanvullingen gedaan op IBOR:

- Wijziging afschrijvingstermijn wegen en civiele kunstwerken;
- Vervangingsinvesteringen voor speelvoorzieningen en straatmeubilair toegevoegd o.b.v. technische rapporten.

Wijziging afschrijvingstermijn wegen en civiele kunstwerken

Met het oog op de technische levensduur van een weg, die in de praktijk veertig tot vijftig jaar is, stellen we voor de economische levensduur te verhogen naar veertig jaar. Dit heeft het volgende effect op de huidige kapitaallasten:

Verder stellen we voor de afschrijvingstermijn voor civiele kunstwerken te verhogen naar dertig jaar. Gezien de relatief lage boekwaarde van de civiele kunstwerken heeft de wijziging weinig effect. Deze is dan ook buiten bovenstaande grafiek gehouden.

Vervangingsinvesteringen speelvoorzieningen en straatmeubilair

Op het moment van opstellen van IBOR was bij spelen en straatmeubilair de brondata nog onvoldoende op orde. Hierdoor konden we geen betrouwbare inschatting maken van de benodigde vervangingsinvesteringen. In de tussentijd hebben we dit op orde gebracht en kunnen we op basis van technische inspectierapporten wel een onderbouwde raming opstellen. Deze bedragen zijn meegenomen in de berekening van de kapitaallasten.

Ambities scenario 1 kapitaallasten

Naast bovenstaande vervangingsinvesteringen is jaarlijks vervangingsbudget noodzakelijk om verschillende ambities te kunnen realiseren. Hierin hebben we de investeringen uit IBOR als leidraad gebruikt, maar daar wel op één punt van afgeweken. We hebben namelijk geen budget meegenomen voor klimaatadaptatie omdat dit al is meegenomen in DPRA en Watertakenplan.

Onderhoudsachterstand

Naast de benoemde tekorten hebben we op een aantal terreinen achterstanden in het uitvoeren van het onderhoud opgelopen, namelijk:

- Vervuilde en niet sluitende plantvakken: € 800.000;
- Snoeiachterstand bomen: € 450.000;
- Schades elementverharding wegen: € 1.000.000.
- **Totaal: € 2.250.000.**

Voor de achterstanden groen stellen wij voor een bestemmingsreserve te vormen. Wij verwachten dat we het gros van de achterstanden in 2023 oplossen, maar de achterstand is te groot om dit in één jaar in te halen. Nadat de achterstanden zijn weggewerkt stellen wij aan u voor om de bestemmingsreserve achterstand groen op te heffen.

Voor de achterstanden wegen stellen wij voor om dit bedrag toe te voegen aan de reeds bestaande voorziening wegen.

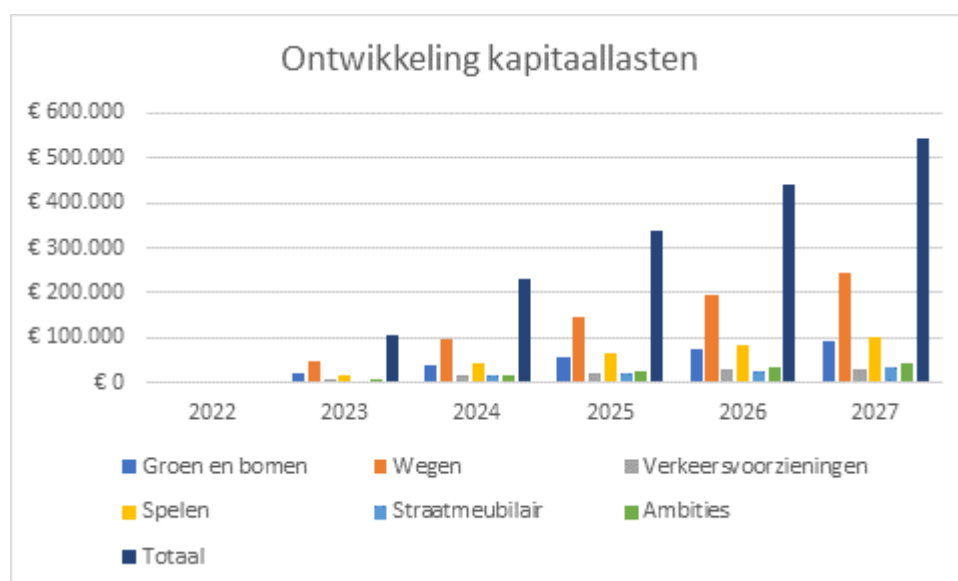
Dekking stelpost groei

De structurele middelen kunnen deels ten laste van de stelpost groei gebracht worden. Deze is in de Kaderbrief 2021 opgenomen en loopt op van € 450.000 in 2022 naar € 660.000 in 2024. Dit zijn structurele middelen en zijn ontstaan vanuit de stijging van de woningbouwaantallen. Deze leidt tot een verhoging van de inkomsten uit de Algemene Uitkering. De kosten in de meerjarenbegroting zijn echter niet gecorrigeerd voor stijgende aantallen woningen en als gevolg daarvan stijgende aantallen inwoners. Door het opnemen van de stelpost groei hebben we hier rekening mee gehouden.

Verder kan het incidentele budget om de onderhoudsachterstanden te minimaliseren gedekt worden uit de algemene reserve. Het restant van de benodigde structurele middelen stellen we voor ten laste van de algemene middelen te brengen. Indien u de stelpost groei niet in wenst te zetten dan komt het gehele bedrag ten laste van de algemene middelen.

Ontwikkeling kapitaallasten

Op basis van het areaal, kwaliteit en ouderdom dat nu bekend is, is in IBOR een inschatting gemaakt van het benodigde vervangingsbudget voor de komende tien jaren. Op basis van het BBV worden deze investeringen geactiveerd op de balans van de begroting en in jaarlijkse afschrijvingstermijn afgeschreven. Hierbij moet rekening worden gehouden met oplopende kapitaallasten. Ter illustratie hebben we in onderstaande grafiek opgenomen wat het effect op de kapitaallasten is als we de komende 5 jaar deze vervangingsinvesteringen doen.

Voorzichtigheidshalve stellen we namelijk voor om de jaarlijkse vervangingsinvesteringen voor de periode 2022 t/m 2026 beschikbaar te stellen. Hierdoor hebben we de ruimte om in de praktijk te kijken hoe de investeringen verlopen. Bij het actualiseren van het IBOR en de beheerplannen komen wij hier na vijf jaar op terug.

10. Bijlagen

De volgende bijlagen horen bij dit voorstel:

Volgorde	Documentnummer	Naam
1.	1116111	Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte 2022-2032
2.	1111578	Nota activerings- en afschrijvingsbeleid gemeente Zevenaar
3.	1116124	Basis in Beeld

Burgemeester en wethouders van Zevenaar

De secretaris
Danielle Jansen

De burgemeester
Lucien van Riswijk

Raadsbesluit

Onderwerp	Vaststellen Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte 2022 - 2032
Zaaknummer	Z/22/423471
Documentnummer	INT/22/1101492

De raad van de gemeente Zevenaar;

overwegende dat het noodzakelijk is de beheeropgave en ambities voor de openbare ruimte in balans te brengen;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van Zevenaar:

Gelet op artikel 110 van de Gemeentewet en het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten;

besluit:

1. Het Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte 2022 – 2032 vast te stellen
2. Te kiezen voor het onderhoudsscenario 1: Huidige beeldkwaliteitsambities behouden, inlopen achterstanden en inzetten op ambities;
3. De budgetten voor de maatregelen conform scenario 1 voor de jaarschijf 2022 op te nemen in de 2e voortgangsrapportage 2022;
4. De budgetten voor de maatregelen conform scenario 1. structureel op te nemen in de meerjarenbegroting 2023-2026;
5. Voor investeringen in groen en bomen een afschrijvingstermijn van respectievelijk 30 en 60 jaar te hanteren en hierop de nota van activerings- en afschrijvingsbeleid 2019 aan te passen en wijzigen naar de nota van activerings- en afschrijvingsbeleid 2022;
6. De afschrijvingstermijn voor investeringen in wegen en civiele kunstwerken verhogen met tien jaar naar respectievelijk 40 en 30 jaar en deze wijziging door te voeren in de nota activerings- en afschrijvingsbeleid 2019 en te wijzigen naar de nota van activerings- en afschrijvingsbeleid 2022;
7. Een bestemmingsreserve achterstand groen te vormen;
8. De middelen uit de bestemmingsreserve wegen over te zetten naar de voorziening wegen en de reserve wegen daarna op te heffen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Zevenaar, gehouden op 19 oktober 2022.

De griffier
I.M. van Dijk

De burgemeester
L.J.E.M. van Riswijk

Integraal beleidsplan openbare ruimte 2022-2032 *gemeente Zevenaar*

Project:	Integraal beleidsplan openbare ruimte gemeente Zevenaar
Projectnummer:	P787-02
Registratienummer:	20220313
Auteurs:	PLANTERRA, Gert Oosterhuis, Laura Barnhoorn, Jan ter Wal
Opdrachtgever:	Gemeente Zevenaar, Rob IJzen
Datum:	22 april 2022

PLANTERRA
THUIS IN DE OPENBARE RUIMTE

Inhoudsopgave

Samenvatting	5
1. Inleiding	6
1.1 Aanleiding	6
1.2 Waarom een beleidsplan voor de openbare ruimte?	6
1.3 Totstandkoming van het IBOR	7
1.4 Leeswijzer van dit document	7
2. Onze visie voor 2032	9
2.1 Onze visie samengevat	9
2.2 Basisuitgangspunten voor beheer en onderhoud	10
2.3 Ambities voor de openbare ruimte	12
2.3.1 Biodiversiteit vergroten en behouden	13
2.3.2 Klimaatadaptatie in de openbare ruimte en privéterrein	16
2.3.3 Duurzaamheid en circulariteit in de openbare ruimte	19
2.3.4 Aantrekkelijk en uitnodigend voor iedereen	22
2.3.5 Betrokken en tevreden inwoners	25
3. De huidige situatie: ervaringen, arealen en budget	29
3.1 Wat vinden inwoners van de openbare ruimte?	29
3.2 Wat beheren we?	32
3.3 Wat is ons beheerbudget?	33
4. Realisatiestrategie	36
4.1 Exploitatiekosten	36
4.1.1 Onze manier van werken (organisatiekosten)	36
4.1.2 Benodigde middelen voor realiseren van de ambities	37
4.1.3 Achterstanden in onderhoud	38
4.2 Investeringskosten	38
4.2.1 Benodigde middelen vervanging	38
4.2.2 Benodigde middelen vervanging (ambities)	39
4.2.3 Inschatting kapitaallasten	40

4.3	Benodigde middelen beheer en onderhoud.....	41
4.3.1	SCENARIO 1: Huidige beeldkwaliteitsambities behouden en inzetten op ambities en inlopen achterstanden	41
4.3.2	SCENARIO 2: Huidige beeldkwaliteitsambities behouden en inzetten op het inlopen achterstanden	43
4.3.3	SCENARIO 3: Beeldkwaliteitsambities bijstellen binnen het huidige budget en geen budget voor ambities en inlopen achterstanden.....	44
4.5	Samenvatting scenario's.....	46
5.	Uitvoering en planning van doelstellingen	47
	Bijlage 1: begrippen financiering	49

Samenvatting

In 2032 staan de bewoner en de leefbaarheid centraal in de openbare ruimte van Zevenaar. De buitenruimte is **voor iedereen aantrekkelijk en uitnodigend** om te ontmoeten, spelen en bewegen. Mensen genieten van de buitenruimte, vinden het aantrekkelijk en kunnen er tot rust komen. We zien de buitenruimte als bindmiddel van de samenleving. De **bewoners voelen zich betrokken** bij het creëren van deze buitenruimte en steken dan soms ook zelf de handen uit de mouwen of denken mee met de gemeente over plannen voor de openbare ruimte. Er is meer aandacht voor **biodiversiteit, duurzaamheid** en **circulariteit**. We willen meer groen en minder overbodige verharding en we gaan meer gebruik maken van gerecyclede materialen voor de inrichting van de openbare ruimte. We zien het daarbij als onze rol als gemeente om het goede voorbeeld te geven op het gebied van duurzaamheid en bewustwording te creëren bij inwoners, ondernemers en organisaties in onze gemeente.

Dit **Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte** laat zien hoe de gemeente Zevenaar invulling wil gaan geven aan deze ambities voor de komende tien jaar. Allereerst zorgt de gemeente ervoor dat de **basis op orde** is met het uitvoeren van dagelijks onderhoud en groot- en vervangingsonderhoud. Hiervoor moeten we een goede balans vinden tussen ambities en financiële mogelijkheden. In 2022 is er € 7,2 miljoen beschikbaar (exclusief voorziening en investering) voor het onderhoud van de openbare ruimte. Dit komt neer op € 362 per woning of € 1,02 per vierkante meter openbare ruimte. Dit budget zorgt voor een huidig tekort van € 512.000. Op een totaalbudget van bijna € 7,2 miljoen is dit circa 7%.

Het tekort uit zich met name bij het technisch in stand en veilig houden van wegen, civiele kunstwerken en groen. Dit betekent dat deze objecten nu al achterstanden hebben en als hier niks aan wordt gedaan, deze in 5 jaar kunnen leiden tot ernstige problemen zoals dode beplanting en grotere onveilige schades op wegen.

Inwoners zijn op dit moment tevreden over het beeld van de openbare ruimte in het algemeen. Inwoners van Zevenaar vinden het belangrijk dat de openbare ruimte **schoon en heel** is. En men heeft er geen probleem mee als er buiten meer natuurlijk groen zichtbaar is in de bermen en gazons. Inwoners van Zevenaar participeren over het algemeen graag: 36% is bereid om mee te doen of mee te denken, en 44% heeft nog geen keuze gemaakt.

Om in te spelen op de opgaven en invulling te geven aan de ambities is het nodig om bij het beheer en onderhoud van de openbare ruimte nog meer **integraal, gebiedsgericht, participatief** en **klantgericht** te werken. Hiervoor is extra personeelsinzet nodig. Om ook de financiën van het beheer van de openbare ruimte op orde te houden, moet er een keuze gemaakt worden uit een aantal scenario's:

- Scenario 1: Huidige beeldkwaliteitsambities behouden en inzetten op ambities en inlopen achterstanden
- Scenario 2: Huidige beeldkwaliteitsambities behouden en inzetten op het inlopen achterstanden
- Scenario 3: Beeldkwaliteitsambities bijstellen binnen het huidige budget en geen budget voor ambities en inlopen achterstanden

1. Inleiding

Het Integraal Beleidsplan Openbare Ruimte 2022-2032 (IBOR) geeft inzicht in de huidige omvang, opbouw en kwaliteit van de openbare ruimte en de visie en doelstellingen die de gemeente heeft voor het verbeteren en beheren hiervan. Gemeente Zevenaar streeft naar een openbare ruimte waar de basis op orde is, waar de biodiversiteit wordt vergroot en behouden, die klimaatbestendig, aantrekkelijk en uitnodigend is. Verder zetten we ons in voor een duurzame en circulaire openbare ruimte en organisatie met betrokken bewoners en medewerkers.

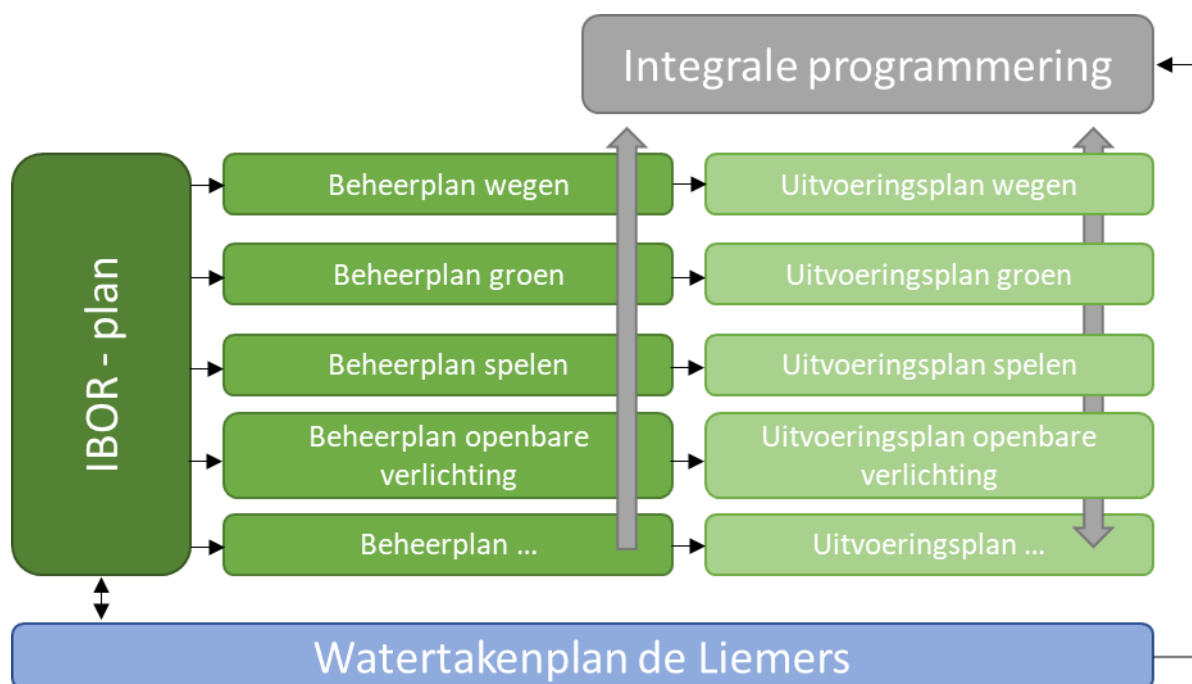
1.1 Aanleiding

In 2020/21 is het rapport 'Basis in beeld' opgesteld, waarin is opgenomen waar gemeente Zevenaar staat wat betreft het beheer van de openbare ruimte. Hierin zijn het areaal, de kwaliteit en de beheerbudgetten in beeld gebracht. Vanuit deze basis borduurt het IBOR voort op de ambities die de gemeente heeft voor de openbare ruimte. Het IBOR en de Basis in Beeld richten zich vooral op het service onderhoud, regulier en groot onderhoud en vervangingen.

1.2 Waarom een beleidsplan voor de openbare ruimte?

Een groot deel van ons leven vindt plaats in de openbare ruimte. Het is de plek waar we samenkomen, naar ons werk gaan, waar we spelen, bewegen en tot rust komen, waar we ons geld uitgeven en waar we historie kunnen ervaren. Het is daarom essentieel dat de openbare ruimte aantrekkelijk, schoon en heel is. Tegelijk zien we dat de druk op de openbare ruimte toeneemt. Dit wordt veroorzaakt door een aantal ontwikkelingen zoals klimaatverandering, de energietransitie, gezondheidsongelijkheid, biodiversiteitsverlies en de bouwopgave. Deze ontwikkelingen zijn nu al gaande en zullen alleen maar toenemen. Ze hebben invloed op de leefbaarheid, de beleving en het beheer en de inrichting van de openbare ruimte. Met dit IBOR hebben we de kansen in handen om ambities vast te stellen waarmee we kunnen omgaan en inspelen op dit soort ontwikkelingen.

In navolging van dit IBOR worden ook beheerplannen en uitvoeringsplannen opgesteld. Deze plannen maken de diverse ambities en doelstellingen van dit IBOR meer concreet door ze te vertalen naar de uitvoering.

Figuur 1: Positie van dit IBOR

1.3 Totstandkoming van het IBOR

Dit IBOR is tot stand gekomen door een interactief proces met een projectgroep die is samengesteld voor dit IBOR. In meerdere werkgroepen is gediscussieerd en gebrainstormd over thema's en doelstellingen voor de toekomst. De ambities zijn meerdere malen getoetst met de visie van ambtenaren en het gemeentelijk beleid. Er is afstemming gezocht met het Watertakenplan en het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie.

Ook inwoners hebben meegeholpen met de tot stand komen van dit IBOR. In mei 2021 hebben we een digitale bewonersenquête uitgezet via verschillende websites en lokale kranten. De enquête is door bijna 600 inwoners ingevuld. In de enquête konden bewoners meedenken over thema's, inrichtingselementen en beheer en onderhoud. Er werd ook gevraagd naar de waardering van het onderhoud van de openbare ruimte, participatie en beleving. De uitkomsten van de enquête zijn uitgebreid besproken met de projectgroep en hebben gezorgd voor een verfijning van de ambities en doelstellingen.

1.4 Leeswijzer van dit document

- [Hoofdstuk 2](#): onze visie op de openbare ruimte voor 2032;
- [Hoofdstuk 3](#): de huidige situatie van de openbare ruimte met tevredenheid van inwoners, de huidige arealen en de huidige onderhoudsbudgetten;
- [Hoofdstuk 4](#): de realisatiestrategie van dit beleid met verschillende financiële scenario's;
- [Hoofdstuk 5](#): het actieplan voor de uitvoering van ambities en doelstellingen.

Figuur 2: Kaart van gemeente Zevenaar.

Gemeente Zevenaar bestaat naast de stad Zevenaar uit een groot aantal kleinere kernen. De gemeente heeft een groot buitengebied, dat zich uitstrekt van de IJssel in het Noorden tot de Rijn in het zuiden. De A12 loopt dwars door de gemeente heen.

2. Onze visie voor 2032

In dit hoofdstuk beschrijven we onze visie op de openbare ruimte voor 2032. We beschrijven eerst onze algemene visie voor de openbare ruimte, daarna volgen onze ambities met bijbehorende doelstellingen. Kort samengevat zetten we in op: de basis op orde, biodiversiteit, klimaatadaptatie, duurzaam en circulair, aantrekkelijk en uitnodigend voor iedereen en betrokken bewoners.

2.1 Onze visie samengevat

In de openbare ruimte van gemeente Zevenaar staat de bewoner en de leefbaarheid centraal. De buitenruimte is een plek waar mensen elkaar ontmoeten, waar mensen kunnen bewegen en sporten en van de natuur kunnen genieten en tot rust kunnen komen. We zien de openbare ruimte als bindmiddel van de samenleving.

De bewoners voelen zich betrokken bij het creëren van deze openbare ruimte en steken dan soms ook zelf de handen uit de mouwen of denken mee met de gemeente over plannen voor de openbare ruimte. Bewoners hebben daarnaast ook de mogelijkheid om op hun eigen terrein bij te dragen aan de doelen van de gemeente, zoals op het gebied van klimaatadaptatie. We geven ruimte aan initiatieven om de openbare ruimte te verbeteren en te gebruiken op de manier waarop zij dat willen.

De openbare ruimte staat niet alleen in dienst van de mens maar ook van de natuur. Meer aandacht voor biodiversiteit en duurzaamheid is een manier om de negatieve effecten van klimaatverandering te verminderen. De natuur krijgt haar plek terug in de openbare ruimte door meer beplanting toe te voegen en overbodige verharding te verwijderen, daarnaast verbeteren we bestaande groenstructuren of breiden ze uit. En we gaan meer gebruik maken van gerecyclede materialen voor de inrichting van de openbare ruimte. We zien het als onze rol als gemeente om het goede voorbeeld te geven op het gebied van duurzaamheid en bewustwording te creëren bij inwoners, ondernemers en organisaties in onze gemeente. Meer aandacht voor de natuur en het milieu is uiteindelijk ook voor de mens een voordeel. De gemeente zorgt voor een stabiele basis met het uitvoeren van dagelijks onderhoud en groot- en vervangingsonderhoud. Hierbij maken we afspraken over de gewenste beeldkwaliteit en onderhoudskwaliteit en maken we een onderscheid tussen functiegebieden.

2.2 Basisuitgangspunten voor beheer en onderhoud

De gemeente Zevenaar streeft ernaar om in de openbare ruimte de basis op orde te hebben. Dit betekent een omgeving die schoon en heel is en die technisch veilig is. Om de openbare ruimte schoon en heel te houden, hebben we een efficiënte aanpak nodig voor zowel de verzorgende staat als de technische kwaliteit. De huidige afgesproken (beeld)kwaliteit is samengevat in onderstaand schema (figuur 3). In hoofdstuk 4 van dit IBOR worden drie scenario's beschreven voor de openbare ruimte. Afhankelijk van het gekozen scenario kan er gekozen worden voor een andere en nieuwe beeldkwaliteit (die geldt voor verzorgend en technisch onderhoud). Daarnaast hebben we een aantal basisuitgangspunten voor beheer en onderhoud om ervoor te zorgen dat de basis op orde blijft.

	Centrum en Accentpunten	Begraafplaatsen	Hoofdwegen	Woonwijken	Buitengebied
Bermen	A	n.v.t.	B	B	C
Bomen	A	n.v.t.	B	B	C
Gazon	A	n.v.t.	B	B	C
Bos(plantsoen)	A	n.v.t.	B	B	C
Beplanting	A	n.v.t.	B	B	C
Begraafplaatsen	n.v.t.	A	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Spelen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	B	n.v.t.
Straatmeubilair	A	n.v.t.	B	B	C
Fietspaden	A	n.v.t.	B	B	C
GOW	A	n.v.t.	B	B	C
Halfverharding	A	n.v.t.	B	B	C
Voetpaden	A	n.v.t.	B	B	C
Woonstraten	A	n.v.t.	B	B	C
Civiele Kunstwerken	A	n.v.t.	B	B	C
Verkeersvoorzieningen	A	n.v.t.	B	B	C
Openbare Verlichting	A	n.v.t.	B	B	C
Straatreiniging	A	n.v.t.	B	B	C
Onkruidbestrijding	A	n.v.t.	B	B	C
Riolering	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Water	A	n.v.t.	B	B	C
Gladheidsbestrijding	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Figuur 3: De huidige kwaliteitsambities voor beheer en onderhoud

Uitgangspunten	Financiering	Organisatie
De openbare ruimte is in de basis schoon, heel en veilig. We sturen op: <ul style="list-style-type: none"> ▪ kwaliteitsniveau A in centra en accentpunten en begraafplaatsen ▪ kwaliteitsniveau B op hoofdwegen en woonwijken ▪ kwaliteitsniveau C in het buitengebied 	Verhoging beheerbudget om huidige ambities te behalen of bijstellen ambities	Structureel monitoren van het kwaliteitsniveau
Voor het dagelijks onderhoud van de openbare ruimte toetsen we op basis van tevredenheid. We voeren een keer in de twee jaar een belevingsenquête uit waarin we	Kostenneutraal	Opstellen en uitzetten van enquête

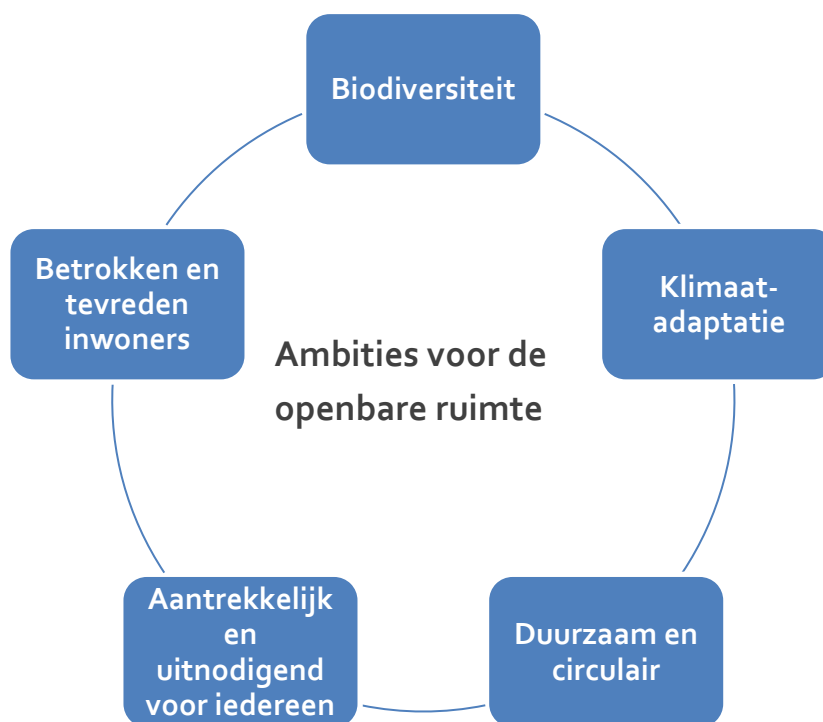
vragen naar tevredenheid van het beheer en wensen voor de openbare ruimte. We streven naar de huidige tevredenheid van een 7,0, die in de IBOR-enquête is opgehaald.		
We stellen beheer- en uitvoeringsplannen op naar aanleiding van dit IBOR, waarin concrete beheermaatregelen en uitvoeringsplannen vorm krijgen.	Kosten afhankelijk van de uitkomst van het beheerplan	Reguliere beheertaak
We begroten en verantwoorden volgens het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording). We splitsen de budgetten naar exploitatie, voorziening en investering.	Wellicht ontstaat er financiële ruimte door meer te activeren	Afstemmen met de financiële afdeling
We maken een integrale meerjarenplanning voor de komende 10 jaar. Wanneer de openbare ruimte op de schop gaat bij groot onderhoud is dit het ideale moment voor herinrichting, functionele aanpassingen en ambities te verwezenlijken.	Kostenneutraal, maar meer ambities gerealiseerd	Prioriteringsproces opzetten, hierbij brengen we de opgaven in beeld
We stellen voor ieder project een beheerparagraaf op om de beheerkosten in beeld te brengen. We voorkomen hiermee niet gedekte meerkosten vanwege areaaluitbreiding, herinrichting en omvormingen.	Kosten zijn afhankelijk van de areaaluitbreidingen	Reguliere beheertaak
We stellen minimale kwaliteitseisen aan projectontwikkelaars en/of aannemers om kwaliteit in het onderhoud en innovaties te stimuleren. Deze kwaliteitseisen leggen we vast in een handboek voor de inrichting van de openbare ruimte.	Eventueel hogere kosten door andere kwaliteitseisen. Capaciteit bij integraal beheerder.	Thema's uit IBOR opnemen in handboek voor de inrichting van de openbare ruimte
We gaan meer werken volgens de uitgangspunten van assetmanagement. De uitgangspunten in dit beleidsplan zijn onderdeel van de te vormen visie op assetmanagement binnen de gemeente Zevenaar.	Kostenneutraal en capaciteit bij integraal beheerder.	Uitwerken van de visie en toepassen van uitgangspunten op de verschillende kapitaalgoederen binnen de organisatie

2.3 Ambities voor de openbare ruimte

Naast de basisuitgangspunten voor beheer en onderhoud hebben we ambities voor het verbeteren van de openbare ruimte. De ambities en doelstellingen moeten leiden tot een prettige en toekomstbestendige openbare ruimte voor onze inwoners. De doelstellingen dienen verder uitgewerkt te worden in de beheerplannen.

Onze ambities voor de openbare ruimte zijn in het kort:

- We willen de **biodiversiteit** vergroten en het bestaande behouden.
- We willen dat de openbare ruimte bestand is tegen de gevolgen van **klimaatverandering** zoals hitte, droogte en wateroverlast.
- We willen een **duurzame en circulaire** openbare ruimte en beheerorganisatie.
- We willen een **mooie** openbare ruimte die **uitnodigt** tot spelen, bewegen en ontmoeten, en die toegankelijk en inclusief is voor **iedereen**.
- We willen dat inwoners **tevreden** zijn met de openbare ruimte en zich **betrokken** voelen.

Figuur 4: Samenvatting van onze ambities voor de openbare ruimte 2022-2032

Op de volgende pagina's gaan we dieper in op deze vijf ambities. Iedere pagina begint met een inspiratieblad. Daarna volgt een beschrijving van de ambitie die ondersteund wordt door uitkomsten van de bewonersenquête. Vervolgens presenteren we een tabel met daarin:

1. de concrete doelstellingen (deze worden verder uitgewerkt in de beheerplannen);
2. de financiële consequentie van de doelstellingen voor de uitvoeringsbudgetten van beheer;
3. de actie voor de organisatie,.

2.3.1 Biodiversiteit vergroten en behouden

Biodiversiteit is de verscheidenheid aan leven in een bepaald gebied. Het gaat om de grote verscheidenheid aan dieren, planten, leefgebieden en genen. Wereldwijd wordt de biodiversiteit bedreigd: planten en dieren sterven uit, vooral als gevolg van menselijk handelen. Een verlies aan biodiversiteit betekent niet alleen dat er planten- en diersoorten verdwijnen. Het leidt ertoe dat volledige ecosystemen minder ecologische waarde produceren en kwetsbaarder worden voor invloeden van buitenaf. De bodem kan onvruchtbaar worden, bijenvolkeren kunnen verdwijnen en water kan onzuiver worden.

In de openbare ruimte liggen veel mogelijkheden om op verschillende schaalniveaus biodiversiteit te vergroten. Dat kan met behulp van bijvoorbeeld bloemrijke bermen, vroegbloeiende bollen en laatbloeiers voor insecten, bijvriendelijke eenjarige bloemmengsels, oeverbeplanting en de aanleg van geveltuinen samen met bewoners. Voldoende variatie in het sortiment zorgt ervoor dat verspreiding van ziektes en plagen wordt belemmerd.

In de bewonersenquête is duidelijk naar voren gekomen dat een groot deel van onze inwoners vinden dat biodiversiteit een belangrijk thema is voor de openbare ruimte, met name voor de woonwijken, het buitengebied, de bedrijventerreinen en dorpscentra. Dit is ook te zien in de keuze voor inrichtingselementen waarin veel bewoners kiezen voor groene parkeervakken en wilde/natuurlijke bermen, en ruimte voor groen verkiezen boven ruimte voor parkeren. In de planuitwerking zal hierover met inwoners het gesprek aangegaan moeten worden om ook de parkeerwensen te verwezenlijken.

Al vanaf begin jaren '90 zijn we begonnen met ecologisch beheer in de bebouwde kom. Langs ontsluitingswegen en buiten de bebouwde kom zal dit ook steeds meer gedaan worden. Daarnaast wordt overbodige verharding zo veel mogelijk vermeden en zijn er voorzieningen voor otters en dassen geplaatst in Angerlo.

60% van de inwoners vindt het belangrijk dat het buitengebied ruimte biedt aan verschillende soorten bomen, planten, dieren en insecten.

56% van de inwoners wil liever natuurlijk ('wild') gras dan strak gemaaid gras in de woonwijken.

Onze doelstellingen op het gebied van biodiversiteit

Doelstelling	Financiering	Organisatie
We zetten volledig in op ecologisch berm- en oeverbeheer. In 2030 wordt 50% van de bermen en oevers in het buitengebied en langs hoofdwegen ecologische beheerd.	Extra budget voor sinusmaaien	We maken afspraken met het Waterschap
We kiezen vooral voor bloeiende en vruchtdragende beplanting zodat niet alleen mensen maar ook dieren (insecten, vogels, etc.) profiteren van het openbaar groen. In 2030 is 50% van de beplanting, bloeiende en/of vruchtdragende beplanting.	Kostenneutraal	Voorschrijven in handboek inrichting openbare ruimte
Bij het aanplanten van bomen kiezen we voor soorten die veel insecten aantrekken zoals eiken, berken en fruit- en notenbomen. We betrekken bewoners bij de keuze voor fruitbomen en de locatie ervan, zodat fruit plukken mogelijk wordt. In 2030 is 10% van de nieuwe aanplant een fruitboom.	Kostenneutraal	Voorschrijven in handboek inrichting openbare ruimte
We creëren nest-, broed- en schuilgelegenheid voor dieren zoals egels, vogels, insecten en vleermuizen. Dat doen we door bijvoorbeeld takkenrillen te maken rondom speelplekken, nestkastjes op te hangen of natuurinclusieve voorzieningen toe te voegen aan civieltechnische kunstwerken en gebouwen.	Beperkte meerkosten	Aanpassing in de werkwijzen en kennis over dit type voorzieningen opdoen. Daarnaast meenemen tijdens vervanging/aanleg.

2.3.2 Klimaatadaptatie in de openbare ruimte en privéterrein

Gemeente Zevenaar streeft naar een klimaatbestendige openbare ruimte. Door stenige gebieden meer te vergroenen, regenwater af te koppelen, overbodige verharding weg te halen en meer grote bomen te plaatsen, kunnen we in de openbare ruimte effecten van hitte en wateroverlast verminderen. Door het regenwater naar de bodem en de beplanting te laten leiden, zorgen we voor minder wateroverlast en gaan we duurzamer om met onze watervoorraden. Hierdoor kunnen we ook beter omgaan met droogte.

We kunnen deze problematiek echter niet alleen oplossen. Daarvoor is hulp nodig van inwoners, het bedrijfsleven, verenigingen en organisaties. We zien het als onze taak om bewoners te inspireren om na te denken over klimaatadaptatie op eigen terrein en nemen zelf als organisatie het goede voorbeeld. Dit doen we niet alleen op grote schaal in de openbare ruimte, maar ook met kleine ingrepen en innovaties. Door de bewustwording voor klimaatadaptatie te vergroten kunnen de problemen met wateroverlast, hitte en droogte gezamenlijk aangepakt worden. Denk hierbij bijvoorbeeld aan groene daken, het opvangen van regenwater met regentonnen en het beperken van verharding.

Uit de bewonersenquête blijkt dat een groot deel van de inwoners zelf wil bijdragen aan klimaatadaptatie door maatregelen op eigen terrein zoals tegels vervangen door groen of een regenton te plaatsen. Daarnaast wordt er vaak gekozen voor klimaatadaptieve inrichtingselementen zoals klinkers in plaats van asfalt en meer groen in plaats van verharding.

65% van de inwoners wil liever meer ruimte voor groen dan ruimte voor parkeren in de woonwijken

78% van de inwoners wil liever klinkers dan asfalt in de dorpscentra en in de woonwijken.

Onze doelstellingen voor klimaatadaptatie in de openbare ruimte en privéterrein¹

Doelstelling	Financiering	Organisatie
We zetten een campagne op om inwoners, ondernemers en organisaties te stimuleren ook bij te dragen aan klimaatadaptatie, met maatregelen zoals regenwateropvang, groene daken en groen in de tuin in plaats van tegels.	Deels gedekt uit Watertakenplan (<i>algemene klimaatsubsidie</i>)	Opnemen in Watertakenplan (de Liemers) en wordt actief over gecommuniceerd
We koppelen in 2030 20% van al het regenwater af, bergen het zoveel mogelijk en passen bergings-en infiltratievoorzieningen toe zoals wadi's. Bij nieuwbouwwijken koppelen we maximaal af.	Combinatie met Watertakenplan en DPRA	Opnemen in Watertakenplan
We creëren schaduwplekken en koele plekken waar dat op basis van hittestresskaarten nodig is. We streven naar 25% vermindering van de warme plekken op de hittestresskaart uit de klimaatatlas in 2030. We zoeken hiervoor medewerking met andere partijen/maatschappelijke partners.	Extra budget bij herinrichting	Toepassen hittestresskaarten bij (nieuwe) projecten en in samenwerking met maatschappelijke partners
We zetten in op meer groen en water en minder verharding. Bij groot onderhoud of herinrichting van de openbare ruimte komt ten minste 10% meer groene inrichting terug dan er was.	Kosten met name voor omvorming. Deels gedekt uit Watertakenplan en DPRA.	Voorschrijven in handboek inrichting openbare ruimte. Verder uitwerken in beheerplannen.
Bij vervanging kiezen we vooral soorten beplanting die klimaatbestendig zijn en goed tegen droogte, hitte en natheid kunnen.	Extra kosten voor de aanschaf. Kostenneutraal voor onderhoud.	Voorschrijven in handboek inrichting openbare ruimte

¹ Naast het IBOR is ook een DPRA (Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie) opgesteld. Veel maatregelen op gebied van klimaatadaptatie in het IBOR-plan vallen samen met het DPRA. Het DPRA is hierin leidend, het IBOR sluit hier op aan.

2.3.3 Duurzaamheid en circulariteit in de openbare ruimte

We streven naar een duurzame en circulaire openbare ruimte (en organisatie). Hiermee kunnen we een bijdrage leveren aan het terugdringen van de CO₂-uitstoot en de wegwerpeconomie positief veranderen. Denk aan het hergebruiken van snoeiafval, straatmeubilair van gerecyclede materialen toepassen en werkzaamheden uitvoeren met elektrische apparatuur in plaats van diesel.

Als gemeente hebben we ambities op het vlak van circulair inkopen. In 2030 moet 50% circulair ingekocht zijn, hier sluiten we als beheerafdeling op aan. Circulair inkopen houdt in dat alles wat ingekocht wordt aan producten en materialen – denk aan verkeersborden en bouw materiaal – circulair is. Het zijn materialen die ergens anders vandaan komen en dus hergebruikt worden of op een later moment een nieuw leven krijgen.

In het beheer werken we al met duurzame en circulaire materialen. Momenteel hergebruiken we het puin van de verouderde betonfietspaden voor de fundering van nieuwe paden en wegen. Daarnaast passen we gebakken klinkers toe in plaats van asfalt in alle nieuwe 30 km/u straten. Ook vervangen we reguliere verkeersborden door ecoborden wanneer ze echt aan vervanging toe zijn. Daarnaast hebben we als gemeente de ambitie om in 2025 in de bedrijfsvoering CO₂ neutraal te zijn en in 2050 gehele de gemeente Zevenaar. In het beheer onderzoeken we oplossingen hiervoor, bijvoorbeeld het maaisel van bermen aan agrariërs geven om te gebruiken als bodemvoeding.

Inwoners vinden duurzame en circulaire materialen belangrijk, met name voor de centra, de woonwijken, het buitengebied en de bedrijventerreinen. Maar liefst 49% vindt dat de bedrijventerreinen meer duurzaam en circulair ingericht moeten worden. Het gaat er hier ook om dat materialen langer meegaan. Voor het buitengebied ligt het percentage op 18 procent en voor de woonwijken en dorpscentra vindt 14% van de inwoners duurzame en circulaire materialen belangrijk.

78% van de inwoners wil liever klinkers dan asfalt in de dorpscentra en in de woonwijken.

Onze doelstellingen op het gebied van duurzaamheid en circulariteit

Doelstelling	Financiering	Organisatie
Bij herinrichting van de openbare ruimte werken we in 2030 voor 50% met herbruikbare of gerecyclede materialen. Een voorbeeld is grasasfalt voor straten en betonpuin hergebruiken voor betonfietspaden.	Kostenneutraal	Voorschrijven in handboek inrichting openbare ruimte.
We passen geen asfalt meer toe in woonstraten bij herinrichting. In plaats daarvan gebruiken we klinkers.	Kostenneutraal	Voorschrijven in handboek inrichting openbare ruimte.
Bij vervanging van openbare verlichting kiezen we altijd voor duurzame verlichting of verminderen we de verlichting, zodat we minder energie verbruiken en flora en fauna niet worden verstoord door lichtvervuiling.	Kostenneutraal in aanleg, kostenbesparend op de langere termijn	Voorschrijven in handboek inrichting openbare ruimte.
We verduurzamen in het onderhoud door duurzaam materieel en duurzame methodes te gebruiken. We selecteren aannemers mede op basis van duurzaamheidseisen. In 2030 is 50% van ons materieel en methodes circulair.	Meerkosten	Aanbestedingsregels aanvullen/aanpassen
In overleg met agrariërs onderzoeken we of het mogelijk is om bermmaaisel van gemeentelijke grond in te zetten als bodemverbeteraar voor het terrein van de agrariër. In 2030 wordt al ons bermmaaisel ingezet als bodemverbeteraar.	Kostenneutraal	Afstemming met LTO en afhankelijk van de geldende wetgeving.

2.3.4 Aantrekkelijk en uitnodigend voor iedereen

We hebben de ambitie om een aantrekkelijke en uitnodigende gemeente te zijn. We stimuleren gezond gedrag in de openbare ruimte zoals spelen, sporten en bewegen. Er is veel ruimte voor de fietser, de auto is te gast, en er zijn voldoende goede verbindingen en routes naar de natuur. Ook stimuleren we sociaal gedrag door ontmoeten en verblijven te faciliteren. Om ervoor te zorgen dat iedereen gebruik kan maken van de openbare ruimte vinden we het belangrijk dat de openbare ruimte toegankelijk is voor iedereen. Zonder een goede toegankelijkheid wordt bewegen, spelen, sporten en ontmoeten ontmoedigd. We toetsen onze plannen en de huidige openbare ruimte op toegankelijkheid met organisaties en inwoners die hier aan willen bijdragen.

Een mooie uitstraling van de openbare ruimte vinden we ook belangrijk. De openbare ruimte moet aantrekkelijk zijn. Dit stimuleert mensen om langer te verblijven en naar buiten te gaan. Door meer beplanting en historische elementen te behouden, creëren we plekken die aantrekkelijk zijn. Ook het onderhoud van de openbare ruimte speelt een belangrijke rol bij aantrekkelijkheid, toegankelijkheid en het stimuleren van bewegen. Een omgeving die veilig, schoon en heel is, is een voorwaarde om naar buiten te gaan en te verblijven omdat we ons daar prettig voelen. Toegankelijke routes stimuleren om te fietsen, lopen, spelen en sporten. En ook aantrekkelijke beplanting, water en afwisselende architectuur kunnen mensen stimuleren om naar buiten te gaan en langer te verblijven.

We zijn al bezig met het realiseren van natuurlijke speelplekken in combinatie met reguliere speeltoestellen. We betrekken belangenorganisaties (voor slechtzienden en rolstoelgebruikers) bij het meer inclusief en beweegvriendelijk maken van de openbare ruimte, met name hoofdwegen, bushaltes en kruisingen. In de stadskern en de dorpscentra wordt luxer materiaal toegepast voor verharding, groen en meubilair voor een karakteristiek sfeer. Binnen de gemeente liggen inmiddels twee snelfietsroutes, daarnaast is er nog een gepland richting Babberich.

Voor de dorpscentra wil 74% van de inwoners liever auto-te-gast straten dan een inrichting waarbij de auto voorrang heeft.

79% van de inwoners wil liever speelplekken met een natuurlijk uiterlijk dan speelplekken met uitsluitend traditionele toestellen.

Onze doelstellingen voor een aantrekkelijke en uitnodigende openbare ruimte voor iedereen

Doelstelling	Financiering	Organisatie
Bij gelijke technische noodzaak geven we prioriteit aan projecten die als doel hebben fietsers- en voetgangersvoorzieningen te verbeteren, bijvoorbeeld bij inplannen van groot onderhoud. De kwaliteit van fietsers- en voetgangersvoorzieningen is minimaal CROW-niveau B.	Subsidies voor snelfietsroutes vanuit de provincie onderzoeken.	Deze projecten komen eerder terug op de planning
We maken de omgeving aantrekkelijker door middel van het gebruik van diverse soorten groen op accentplekken. We streven hierbij naar aantrekkelijk groen in elk seizoen.	Kostenneutraal, eventueel kosten voor het omvormen.	Uitwerken in groenbeheerplan
We onderzoeken waar behoefte en ruimte is om sporttoestellen-of aanleidingen te plaatsen in de openbare ruimte.	Extra budget voor het onderzoek en het onderhoud van de toestellen	Capaciteit voor uitvoeren van onderzoek i.s.m. het sociaal domein
We kiezen voor meer natuurlijk en avontuurlijk spelen door het aanleggen van natuurlijk speelaanleidingen (zoals stenen en boomstammen) en toestellen met een natuurlijk uiterlijk. We combineren dit met gevarieerde formele speelruimtes. We richten ons vooral op grotere natuurlijke speelplekken in de wijk. Inwoners en kinderen mogen meedenken over de inrichting van de speelplek zodat het aanbod aansluit bij de wensen en behoeften van de doelgroep. De helft van de nieuwe speelvoorzieningen worden natuurlijke speelvoorzieningen.	Besparen op de onderhoudskosten, kosten met name in de omvorming.	Meenemen in speelbeheerplan
We brengen aandachtsgebieden in beeld waar de toegankelijkheid van de openbare ruimte onvoldoende is. Dit doen we in samenwerking met bewoners(-organisaties). Aan de hand hiervan stellen we een actieplan op.	Extra budget voor planvorming en kosten voor uitvoeren van aanpassingen	Betrekken van verschillende gebruikersgroepen met oog op toegankelijkheid

2.3.5 Betrokken en tevreden inwoners

Een andere ambitie van gemeente Zevenaar is het betrekken van bewoners bij het verbeteren en beheren van de openbare ruimte. We willen betrokkenheid, tevredenheid en een goede beleving faciliteren. Daarnaast biedt het inwoners de mogelijkheid om extra kwaliteit te realiseren en bij te dragen aan een prettige omgeving. We vinden het belangrijk dat iedereen de mogelijkheid krijgt om vrijwillig mee te denken en mee te doen.

Betrokkenheid betekent voor ons: meeweten, meebeoordelen, meedenken en meedoen (zie het tekstkader hieronder voor toelichting). Iedereen zou op een laagdrempelige en toegankelijke manier de mogelijkheden moeten krijgen om te participeren. Dit begint bij communiceren welke mogelijkheden er zijn voor participatie en op welke manieren inwoners en ondernemers op eigen terrein een bijdrage kunnen leveren aan een prettige omgeving. We stappen proactief naar bewoners, ondernemers en belangenorganisaties om ze vroegtijdig te betrekken bij ontwikkelingen en projecten. We onderzoeken of er nog meer kansen zijn voor participatie, zoals het aanleggen van geveltuintjes of het adopteren van groen. Daarnaast zetten we in op goede tussentijdse communicatie naar de betrokkenen, zodat zij weten wat er speelt en er op een laagdrempelige manier kansen worden aangeboden om mee te denken en mee te doen. Maar ook voorafgaand aan een participatietraject communiceren we wat de randvoorwaarden, doelen en mate van invloed zijn.

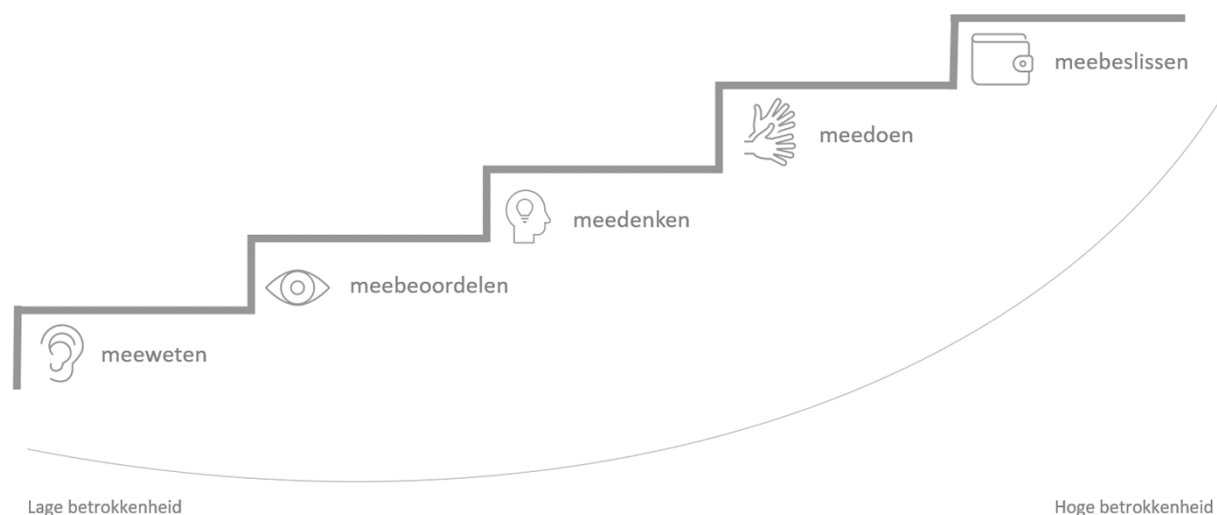
Om kaders en spelregels voor de organisatie goed te borgen, stellen we een handreiking op. Hierin staat in ieder geval beschreven wat onze visie op participatie is, onze houding ten aanzien van participatie en participatie-initiatieven in de openbare ruimte en de randvoorwaarden hiervoor. Ook willen we meer inzicht in de tevredenheid van inwoners met de openbare ruimte en het beheer door middel van een jaarlijkse belevingsenquête. Als we weten wat inwoners belangrijk vinden, welke wensen ze hebben en verbeteringen zij zien, kunnen we hierop sturen om de openbare ruimte te verbeteren.

36% van de inwoners wil de gemeente helpen de buitenruimte te verbeteren, 20% wil dat misschien en 44% wil het niet. Redenen om niet te participeren zijn: geen tijd, oudere leeftijd of slechte gezondheid, taak van gemeente en ander beeld hebben van wat participatie inhoudt.

Bereidwillige inwoners willen met name meedenken over plannen voor de eigen straat of buurt (59%). Wat betreft meedoen is er vooral enthousiasme voor klimaatadaptatie op eigen terrein, groen aanleggen met buurtgenoten en meedoen in onderhoud. Klik [hier](#) voor meer informatie.

De vijf niveaus van de participatieladder

De participatieladder (zie figuur 5 hieronder) is een tool om te laten zien welke mogelijkheden er bestaan voor participatie. Hoe hoger op de ladder, hoe meer betrokkenheid het vraagt van inwoners, ondernemers en andere betrokkenen. Gemeente Zevenaar heeft een actieve houding ten aanzien van meeweten, meebeoordelen, meedenken en meedoen.

Figuur 5: De vijf niveaus van de participatieladder (PLANTERRA)

Meeweten: inwoners worden alleen geïnformeerd, bijvoorbeeld over wegwerkzaamheden.

Meebeoordelen: inwoners reageren op plannen van de gemeente zoals een bestemmingsplan of een ontwerp voor een nieuwe speeltuin

Meedenken: inwoners kunnen problemen en oplossingen aanbieden, bijvoorbeeld voor nieuw beleid zoals de bewonersenquête voor dit IBOR.

Meedoen: inwoners en gemeente steken samen de handen uit de mouwen. Een voorbeeld is samen met de gemeente wilgen snoeien, een afvalbak adopteren of samen met andere bewoners een groenstrook onderhouden.

Meebeslissen: De ontwikkeling van en de besluitvorming wordt overgelaten aan de betrokkenen en de gemeente heeft slechts een adviserende rol. Een voorbeeld is het zelfstandig organiseren van een speeltuinvereniging waarbij de gemeente alleen een klein budget of materiaal beschikbaar stelt.

Onze doelstellingen voor meer betrokken en tevreden inwoners

Doelstelling	Financiering	Organisatie
Voor het dagelijks onderhoud van de openbare ruimte toetsen we op basis van tevredenheid. We voeren een keer in de twee jaar een belevingsenquête uit waarin we vragen naar tevredenheid van het beheer en wensen voor de openbare ruimte. We streven naar de huidige tevredenheid van een 7,0, die in de IBOR-enquête is opgehaald.	Kostenneutraal	Opstellen en uitzetten van enquête
We stellen een handreiking op over hoe we omgaan met participatie in het beheer en de inrichting van de openbare ruimte.	Effect nog onbekend	Opstellen van een participatiekader/plan
We faciliteren bewoners, ondernemers en organisaties als zij mee willen doen met klein onderhoud, zoals het opruimen van de buurt en onderhoud van het groen.	Extra budget/capaciteit voor faciliteren/ondersteunen initiatieven	Coördinator van de initiatieven vanuit de gemeente
We stimuleren bewoners, ondernemers en organisaties om mee te denken over de leefomgeving zoals toegankelijkheid, biodiversiteit en de herinrichting van de buurtspeeltuin.	Capaciteit bij dorpscontact-personen	Capaciteit vanuit organisatie voor bijwonen/organiseren bijeenkomsten
Voorafgaand aan herinrichting van de openbare ruimte betrekken we inwoners, ondernemers en organisaties. We brengen hun wensen in kaart.	Kostenneutraal	Opnemen in projectplanning
We communiceren altijd naar onze bewoners over werkzaamheden in de straat, meldingen doen, en keuzes die we maken in beheer en onderhoud.	Kostenneutraal	Communicatiestrategie opstellen
We zetten een campagne op om inwoners, ondernemers en organisaties te stimuleren ook bij te dragen aan klimaatadaptatie, met maatregelen zoals regenwateropvang, groene daken en groen in de tuin in plaats van tegels.	Deels gedekt uit Watertakenplan (<i>algemene klimaatsubsidie</i>)	Opnemen in Watertakenplan (de Liemers) en wordt actief over gecommuniceerd

3. De huidige situatie: ervaringen, arealen en budget

In het voorgaande hoofdstuk hebben we gekeken naar de toekomst. In dit hoofdstuk staan we stil bij de huidige situatie als vertrekpunt naar 2032. De huidige situatie bestaat uit ervaringen van inwoners en feiten en cijfers over beheer als organisatie. Eerst beschrijven we de tevredenheid en kansen voor participatie vanuit het oogpunt van de inwoners. Daarna beschrijven we hoeveel we beheren en hoeveel budget we daarvoor hebben op dit moment.

3.1 Wat vinden inwoners van de openbare ruimte?

In mei 2021 hebben we een digitale bewonersenquête uitgezet via websites en lokale krantjes ten behoeve van dit IBOR. De enquête is door bijna 600 inwoners ingevuld.

Hoe tevreden zijn inwoners over het onderhoud?

In de digitale bewonersenquête vroegen we inwoners een rapportcijfer te geven voor het onderhoud van de openbare ruimte in zijn geheel op dit moment. Deze vraag werd voor ieder deelgebied gesteld en ging over 'schoon en heel'.

Inwoners zijn op dit moment (zeer) tevreden over het onderhoud van de openbare ruimte. Het gemiddelde ligt tegen de 7,0 aan wat in vergelijking met diverse gemeente kan worden beschouwd als goed. Onderstaande tabel laat het gemiddelde rapportcijfer zien per gebied en het aandeel van de respondenten dat een 7,0 of hoger geeft².

Gebied	Gemiddeld rapportcijfer voor schoon en heel	Aandeel dat een 7,0 of hoger geeft voor schoon en heel
Centrum Zevenaar	6,9	70%
Dorpscentrum	6,8	65%
Woonwijk/woonomgeving	6,5	55%
Bedrijventerreinen	6,5	55%
Buitengebied	6,8	65%

Figuur 6: Rapportcijfer voor schoon en heel per gebied in 2021

We vroegen ook hoe tevreden inwoners zijn op het gebied van veiligheid, levendigheid, aantrekkelijkheid en toegankelijkheid van de openbare ruimte. In de enquête werden deze termen toegelicht. Ook als het gaat om deze aspecten van de openbare ruimte zijn inwoners tevreden.

² De tevredenheidcijfers zijn altijd een momentopname en kunnen beïnvloed worden door de tijd van het jaar, het weer, de periode van enquêteren en persoonlijke factoren. De uitkomsten geven wel een richting hoe men over het onderhoud denkt.

Wat zijn ergernissen als het gaat om het onderhoud?

We vroegen ook waaraan inwoners zich over het algemeen aan storen in de openbare ruimte. Het gaat hier om ergernissen in het algemeen en dus niet om specifieke situaties in gemeente Zevenaar. Een ergernis voor zwerfvuil bijvoorbeeld, betekent niet dat er ook daadwerkelijk veel zwerfvuil is, in gemeente Zevenaar. Als we weten waar inwoners zich het meest aan ergeren, kunnen we met beheer hier extra aandacht aan besteden. Daarnaast kunnen we ervoor kiezen om minder aandacht te besteden aan hetgeen waar inwoners zich nauwelijks aan ergeren.

Over het algemeen storen inwoners zich aan afval naast containers en zwerfvuil, hondenpoep en in wat mindere mate versleten of slecht onderhouden gras (het gaat hier om gaten en kale plekken, maar niet om ruig gras). Voor sommigen is graffiti, peuken en kauwgom op straat in de centra en onkruid op verharding in de woonwijken een ergernis.

We vroegen ook welke onderhoudsmaatregelen meer of minder tijd en geld zouden kunnen krijgen. De uitkomsten komen overeen met de ergernissen. Als het aan inwoners ligt zou de meeste tijd en geld moeten gaan naar:

- Vuilnisbakken legen;
- Kapot wegdek of losse stoeptegels repareren;
- Versleten of vies straatmeubilair repareren of vervangen;
- Verzorging van planten, bomen en gazons.

In vergelijking met de andere opties vinden inwoners dat er minder tijd en geld besteed mag worden aan:

- Onkruid weghalen;
- Gras maaien;
- Graffiti weghalen;
- Peuken en kauwgom opruimen.

Hieruit kunnen we concluderen dat een schone en hele openbare ruimte belangrijk is voor inwoners. De basis moet op orde zijn. De openbare ruimte moet er verzorgd uitzien, niet vies of kapot zijn en er mag geen (zwerf)afval liggen. Er zijn weinig problemen met een meer natuurlijk uiterlijk van groen zoals onkruid en bermen en gazons waar het gras hoger staat en bloemen groeien. Daarnaast blijkt dat sommigen ergernissen afhankelijk zijn van het gebied. Een kapot wegdek en losse stoeptegels is vooral een ergernis in de centra, woonwijken en bedrijventerreinen, terwijl dit een minder grote ergernis is in buitengebieden en bij recreatieplassen. Versleten of vies straatmeubilair is een ergernis in het buitengebied, de recreatieplassen en in mindere mate in de centra.

Willen inwoners (meer) participeren?

We hebben ook onderzocht of inwoners willen participeren. Het gaat dan om meedenken en meedoen. Er liggen veel kansen voor participatie: 36% wil meedenken of meedoen, 44% weet het nog niet zeker en 20% wil het niet. Gebrek aan tijd/drukke met baan, gezin of vrijwilligerswerk, leeftijd en slechte gezondheid worden genoemd als belemmeringen voor participatie. Daarnaast geven sommigen als reden dat zij het een taak van de gemeente

vinden. Sommigen geven aan ontevreden te zijn met de gemeente als organisatie en willen de gemeente daarom niet helpen. Als participatie laagdrempelig en toegankelijk voor iedereen kan worden, waarbij de randvoorwaarden, doelen en mate van invloed vooraf goed gecommuniceerd worden, kan participatie succesvol plaatsvinden.

We vroegen aan de respondenten op welke manier ze eventueel willen meedoen of meedenken. Meerdere antwoorden waren mogelijk. Wat betreft meedoen in beheer en onderhoud heeft de groep die zeker of misschien wil meedoen, interesse in:

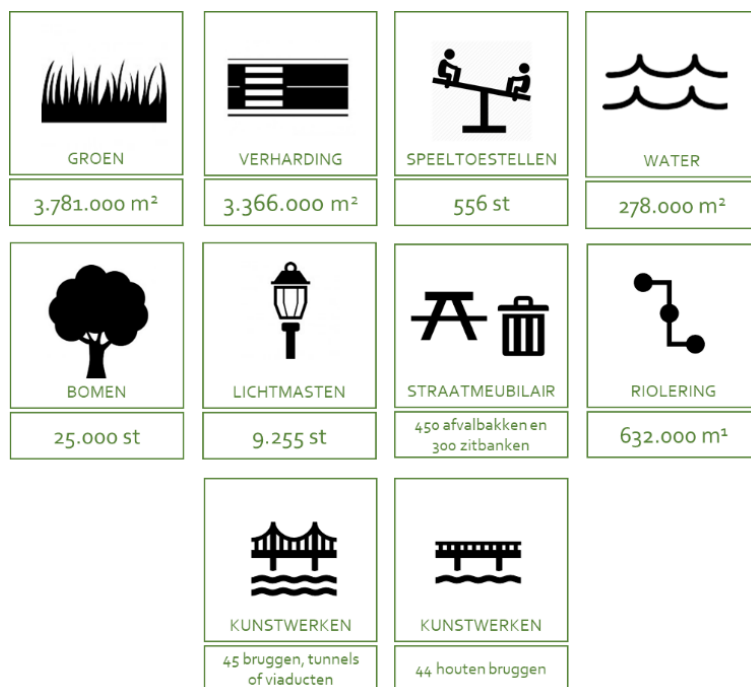
- Klimaatadaptatie op eigen terrein zoals tegels vervangen door planten, een regenton plaatsen of zonnepanelen aanleggen (64%);
- Iets aanleggen en onderhouden met buurtgenoten, zoals een moestuin, speeltuin of plantenbakken (34%);
- Meedoen aan onderhoud zoals zwerfafval opruimen of planten snoeien (31%);
- Een plantsoen of groenvak adopteren (18%).

De opties 'wilgen snoeien' en 'een vuilnisbak adopteren' werden weinig gekozen.

Als het gaat om meedenken zien we dat inwoners enerzijds willen meedenken over specifieke onderwerpen, zoals rolstoeltoegankelijkheid, biodiversiteit en verkeersveiligheid en anderzijds over hun buurt of straat, zoals plannen of herinrichting van een speeltuin, plein of plantsoen.

3.2 Wat beheren we?

In dit IBOR gaat het om alle openbaar toegankelijke buitenruimte die de gemeente Zevenaar beheert. Dat is zowel de 'grijze', 'groene' als 'blauwe' openbare ruimte (wegen, groen en water). De gemeente Zevenaar beheert 3,4 miljoen vierkante meter wegen en 3,8 miljoen vierkante meter groen.

Figuur 7: Arealen in beheer van gemeente Zevenaar

De hoeveelheid areaal in gemeente Zevenaar ligt iets boven het gemiddelde in vergelijking met andere gemeenten in Nederland met dezelfde omvang en/of opzet. Gemiddeld 358 vierkante meter openbare ruimte ten opzichte van 310 vierkante meter in vergelijkbare gemeenten in Nederland.

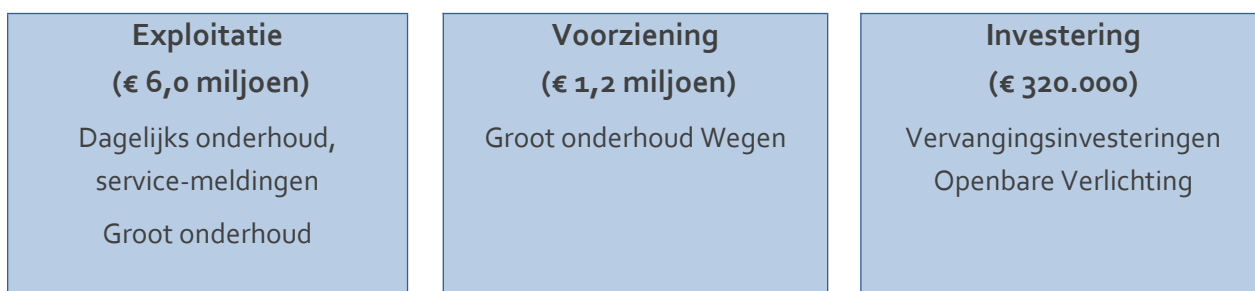
Uit de areaalgegevens blijkt dat circa de helft van het rioolstelsel ouder is dan 50 jaar. In het zuidelijk deel van de gemeente is de huidige staat van de riolering kwalitatief het minst. Het rioolsysteem in onder andere de kernen Tolkamer, Lobith, Pannerden functioneert, mede door de ouderdom, slecht. Ook het groenareaal binnen de gemeente Zevenaar is in het algemeen op leeftijd. In de stad Zevenaar dateert veel groen uit 1970 en 1980. Voor bomen geldt ook dat het bomenbestand relatief ouder is, het zwaartepunt ligt op 40 tot 60 jaar.

Op het gebied van wegen en riolering is de technische kwaliteit in delen van de gemeente onder niveau. De reden is de slechte bodem en fundering. Voor verzorgend onderhoud voldoet de kwaliteit van de openbare ruimte grotendeels aan de gestelde ambities.

De ouderdom van het groenareaal in de gemeente gaat op termijn wel een rol spelen: oudere groenvlakken worden steeds moeilijker te onderhouden en zijn dan op een gegeven moment aan vervanging toe.

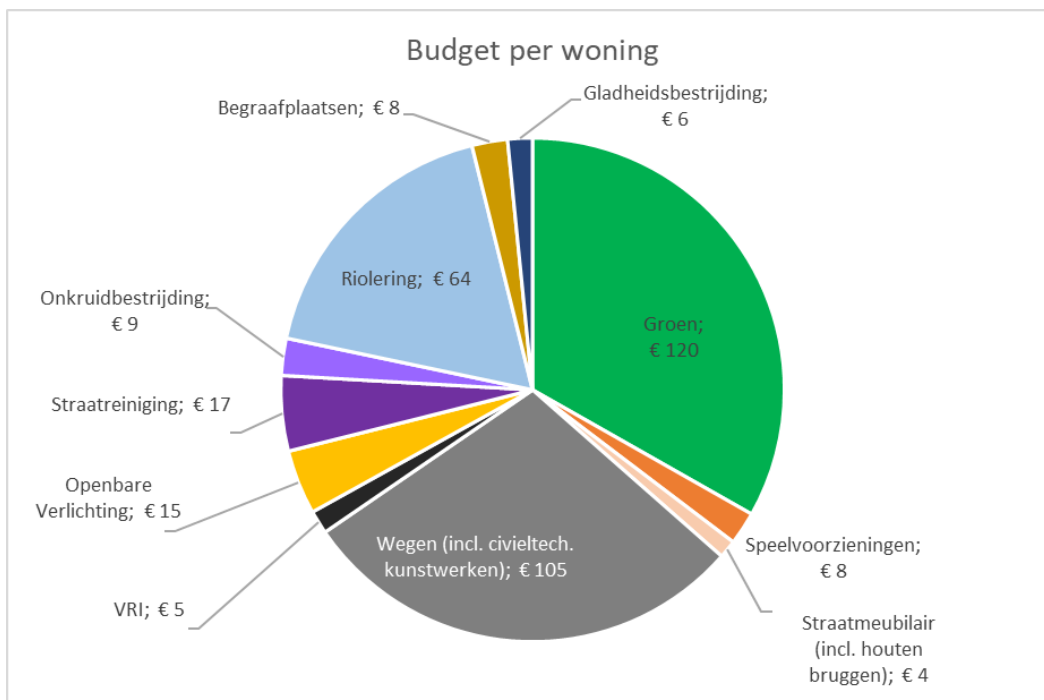
3.3 Wat is ons beheerbudget?

Voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte zijn op hoofdlijnen drie verschillende financieringsbronnen beschikbaar: de exploitatiebegroting, de voorziening openbare ruimte en vervangingsinvesteringen. Voor het beheren van de openbare ruimte, zoals dat in dit IBOR is gedefinieerd, is per saldo ruim € 7,2 miljoen beschikbaar in 2022 (inclusief riolering en water). Voor vervangingsinvesteringen is tot en met 2025 € 320.000 beschikbaar, met name voor openbare verlichting. Daarnaast is er voor riolering vervangingsbudget beschikbaar binnen de gesloten exploitatie van dit onderdeel, wat wordt onderbouwd in het watertakenplan. In het bijlagerapport 'Basis in Beeld' zijn gedetailleerde overzichten opgenomen per productgroep (verhardingen, groen, openbare verlichting, reiniging et cetera).

Figuur 8: Beschikbare beheerbudgetten 2022

De gemeente Zevenaar heeft zodoende € 362 per woning beschikbaar (zie figuur 9 hieronder). Anders gezegd, per vierkante meter openbare ruimte is € 1,02 voor het onderhouden van de openbare ruimte in de begroting (inclusief budget riolering) beschikbaar. Exclusief riolering is dit budget per vierkante meter € 0,83.

Figuur 9: Beheerbudget per woning

Wanneer we op basis van ervaringscijfers, de benodigde kosten voor het onderhouden van het areaal van de gemeente Zevenaar op het huidige kwaliteitsniveau doorrekenen, komen we met het huidige budget op een tekort van € 512.000. Op een totaalbudget van bijna € 7,2 miljoen is dit circa 7%.

Het tekort in de exploitatiebegroting zien we met name terug op de onderdelen groen, wegen en civiele kunstwerken. De tekorten zitten met name in het technisch in stand en veilig houden van deze onderdelen; hier is beperkt budget voor beschikbaar. Het gaat dan bijvoorbeeld om onderliggende wegconstructie of verouderde beplantingsvakken. Problemen op het gebied van de technische kwaliteit komen daarom niet altijd tot uiting in het beeld van de openbare ruimte. Echter, als achterstanden in de technische kwaliteit te lang niet opgepakt worden, kan het op termijn zorgen voor achterstanden en onveilige situaties. Wegen kunnen bijvoorbeeld scheuren krijgen en gazons en hagen kunnen kale plekken vertonen. Dit zal wel invloed hebben op het beeld van de openbare ruimte en daarmee ook op de beleving en het veiligheidsgevoel van bewoners. De tekorten worden in figuur 10 weergegeven.

	Totaal benodigd	Totaal beschikbaar	Vershil	%
Bermen				
Bomen				
Gazon				
Bos(plantsoen)				
Beplanting	€ 2.579.000	€ 2.473.000	€ -106.000	
Begraafplaatsen	€ 151.000	€ 165.000	€ 14.000	
Spelen	€ 187.000	€ 153.000	€ -34.000	
Straatmeubilair	€ 36.000	€ 61.000	€ 25.000	
Fietspaden				
GOW				
Halfverharding				
Voetpaden				
Woonstraten	€ 2.218.000	€ 1.996.000	€ -222.000	
Civiele Kunstwerken	€ 120.000	€ -	€ -120.000	
VRI en verkeersvoorzieningen	€ 119.000	€ 109.000	€ -10.000	
Openbare Verlichting	€ 323.000	€ 299.000	€ -24.000	
Straatreiniging	€ 354.000	€ 349.000	€ -5.000	
Onkruidbestrijding	€ 202.000	€ 172.000	€ -30.000	
Gladheidsbestrijding*	€ 115.000	€ 115.000	€ -	
Totaal (excl. Riolering en Water)	€ 6.404.000	€ 5.892.000	€ -512.000	-9%
Riolering				
Water	€ 1.287.000	€ 1.287.000	€ -	
Totaal (incl. Riolering en Water)	€ 7.691.000	€ 7.179.000	€ -512.000	-7%

Figuur 10: Benodigde en beschikbare budgetten (*worden geen benodigde onderhoudskosten berekend. Hierbij gaan we er van uit dat het beschikbare budget voldoende is voor het uit te voeren werk)

- Voor groen bestaat er een tekort van €106.000, dit tekort bestaat met name uit het benodigde budget voor het bestrijden van invasieve exoten en de eikenprocessierups.
- Voor wegen is een tekort van € 222.000. Met de uitbreiding van areaal is niet altijd het verhardingsbudget opgehoogd. In sommige gebieden wordt dan ook niet altijd de beoogde kwaliteit behaald en worden meldingen niet direct opgelost.
- Voor speelvoorzieningen zien we een tekort van €34.000. Dit tekort wordt veroorzaakt door het beperkte budget voor het onderhoud van valondergronden.
- Uit het budget van straatmeubilair en wegen wordt nu ook onderhoudswerkzaamheden aan (houten) bruggen uitgevoerd. Hierdoor lijkt er op dit onderdeel een overschot, maar dit wordt dus besteed aan het onderhoud aan houten bruggen.
- Civiele kunstwerken hebben geen gelabeld budget in de exploitatiebegroting van de gemeente. Onderhoud hieraan is vaak ad hoc en wordt dan betaald uit andere onderhoudsbudgetten.
- Op het gebied van onkruidbestrijding en straatreiniging wordt een tekort gerapporteerd, dit tekort wordt mede veroorzaakt door areaaluitbreidingen. Voor onkruidbestrijding is ook het niet meer chemisch mogen reinigen een oorzaak van het tekort en zodoende achterstallig onderhoud op dit gebied.

Voor de verdere uitwerking van het IBOR-beleidsplan laten we riolering buiten beschouwing, omdat deze middels een eigen budget en begroting wordt geregeld en de niet is opgenomen in dit beleidsplan. We vergelijken de benodigde kosten dan met het beschikbare totaalbudget van € 5.892.000 (€ 7.179.000 - € 1.287.000), exclusief VAT.

VAT-kosten, ofwel 'Vorbereiding, Administratie en Toezicht' zijn activiteiten waarmee sturing op de uitvoering van beheer en onderhoud mogelijk wordt gemaakt. Het gaat bijvoorbeeld om voorbereiding, zoals het maken van plannen en bestekken, afsluiten van contracten, communicatie en het toezicht houden op de uitvoering van de werken, coördinatie en aansturing van de afhandeling van meldingen. Verder zijn ook de inspecties, onderzoek, metingen, databeheer en bestuurlijke voorstellen onderdeel van de VAT-kosten. Aan VAT-kosten wordt, in de gemeente Zevenaar € 1.638.000 besteed (€ 1.060.000 VAT-kosten, exclusief riolering).

4. Realisatiestrategie

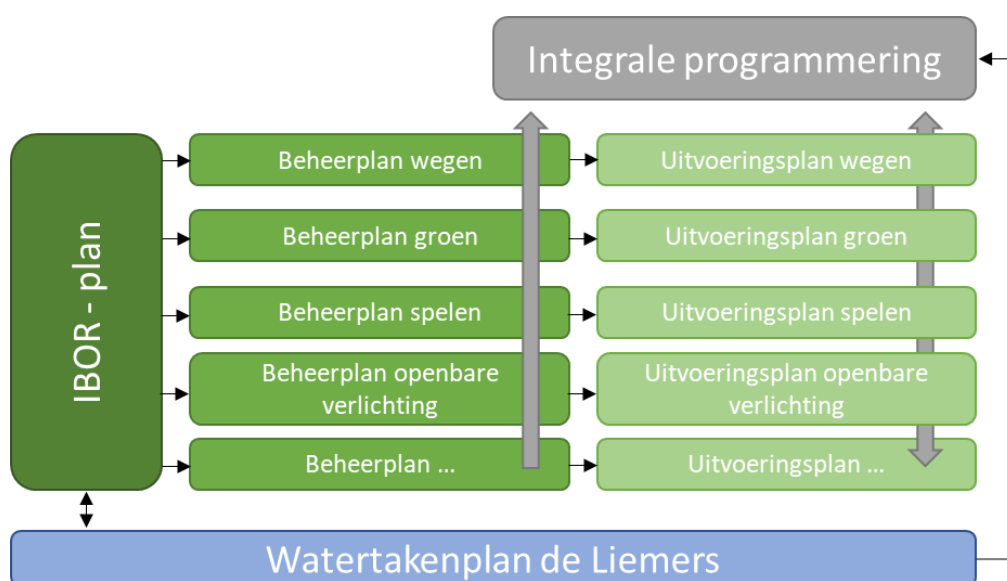
In dit hoofdstuk beschrijven we onze strategie voor het realiseren van onze ambities. We willen de openbare ruimte en het beheer minimaal op peil houden en liefst verbeteren, maar dit gebeurt natuurlijk niet vanzelf en niet zonder consequenties voor de organisatie. In dit hoofdstuk gaan we in op integraal werken en presenteren we verschillende scenario's voor budgetten om de hiervoor benoemde ambities te realiseren.

4.1 Exploitatiekosten

4.1.1 Onze manier van werken (organisatiekosten)

Er liggen grote opgaven en ambities voor de openbare ruimte, die ook in het beheer en onderhoud moeten worden gerealiseerd. Dat betekent dat de positie en invulling van beheer en onderhoud de komende tijd verandert. Het gaat nog steeds over het zorgdragen voor voldoende onderhoudskwaliteit door de gemeente, maar tegelijkertijd ook over het maken van een toekomstbestendige en duurzame openbare ruimte. Maatregelen en werkzaamheden die we uitvoeren bekijken we ook in het licht van verbeteringen, aanpassingen en ontwikkelingen in de openbare ruimte. Dit werken we uit in de beheerplannen, de daaruit volgende uitvoeringsplannen en de integrale meerjarenprogrammering.

Uitgangspunt is dat we integraal werken. We hebben oog voor grote opgaven en ambities in de openbare ruimte, we stemmen werkzaamheden, budgetten, visies en aanpakken op elkaar af en werken planmatig. We bekijken de openbare ruimte vanuit meerdere invalshoeken. Daarnaast werken we gebiedsgericht, participatief en klantgericht met betrokkenen, zorgen we voor samenhang tussen beleid en uitvoering en creëren we multidisciplinaire projectteams.

Figuur 11: Positie van dit IBOR

Deze overkoepelende visie moet worden geborgd in de organisatie die verantwoordelijk is voor het beheer van de openbare ruimte. Binnen de organisatie zal deze verantwoordelijkheid belegd moeten worden en zal er capaciteit moeten worden gereserveerd om de verschillende activiteiten en rollen uit dit beleidsplan tot uitvoer te kunnen brengen. Omdat deze capaciteit er momenteel niet is en ook andere werkzaamheden volgen uit de gestelde ambities, zal dit moeten leiden tot een uitbreiding van het personeel(skosten). Deze kosten zijn niet direct te relateren aan de uitvoeringskosten, maar zullen wel ruimte vragen in de gemeentelijke begroting. Voor het op orde houden van de basis en het realiseren van de gestelde ambities cq. werkwijze in dit beleidsplan zijn binnen de afdeling BOR 2 à 3 fte extra nodig. Specifiek gaat het om een integraal beheerder die de integrale keuzes en afwegingen kan maken en de spil is tussen de afdeling BOR en de rest van de organisatie. Hierbij is dit IBOR-plan een belangrijke leidraad. Daarnaast is het wenselijk dat er 1 of 2 technische beheerders komen, die op de gebieden: spelen, straatmeubilair, bebording en civiele kunstwerken, het gestelde beleid tot uitvoer kunnen brengen in het technisch beheer van de openbare ruimte. Samenvattend zou hier een aanvullend budget van maximaal € 245.000 beschikbaar moeten komen om deze rollen te vervullen.

4.1.2 Benodigde middelen voor realiseren van de ambities

Naast dit onderhoudsbudget is er een extra budget benodigd voor de verschillende ambities uit hoofdstuk 2. Voor beheer en onderhoud gaat dit opgeteld om € 315.000 per jaar. In onderstaande figuur 12 is op basis van de ambities en het bestaande areaal een inschatting gemaakt van de jaarlijkse meerkosten om deze ambities te realiseren.

Ambitie	Jaarlijks onderhoudsbudget	
Biodiversiteit vergroten en behouden	€	120.000
- Ecologisch bermbeheer		
- Meerkosten onderhoud bloeiende en vruchtdragende beplanting		
- Toevoegen voorzieningen voor dieren		
Klimaatadaptatie	€	-
Duurzaam en circulair	€	30.000
- Toepassen duurzaam materieel/methodes		
Aantrekkelijk en uitnodigend voor iedereen	€	115.000
- Planvorming speelbeleid en toegankelijkheid		
- Meerkosten onderhoud diversiteit groen		
Betrokken en tevreden inwoners	€	50.000
- Ondersteuning bewonersparticipatievragen		
Totaal	€	315.000

Figuur 12: Kosten van de ambities

4.1.3 Achterstanden in onderhoud

Naast de benoemde tekorten zijn er op een aantal terreinen achterstanden in het uitvoeren van het onderhoud opgelopen, het gaat om:

- Vervuilde en niet sluitende plantvakken die aangepakt moeten worden (13% van de plantvakken), eenmalige kosten van € 800.000;
- Snoeiachterstand van circa 5.000 bomen, eenmalige kosten van € 450.000;
- Verhelpen van ernstige schades aan 50.000 vierkante meter elementverharding, eenmalige kosten van € 1.000.000

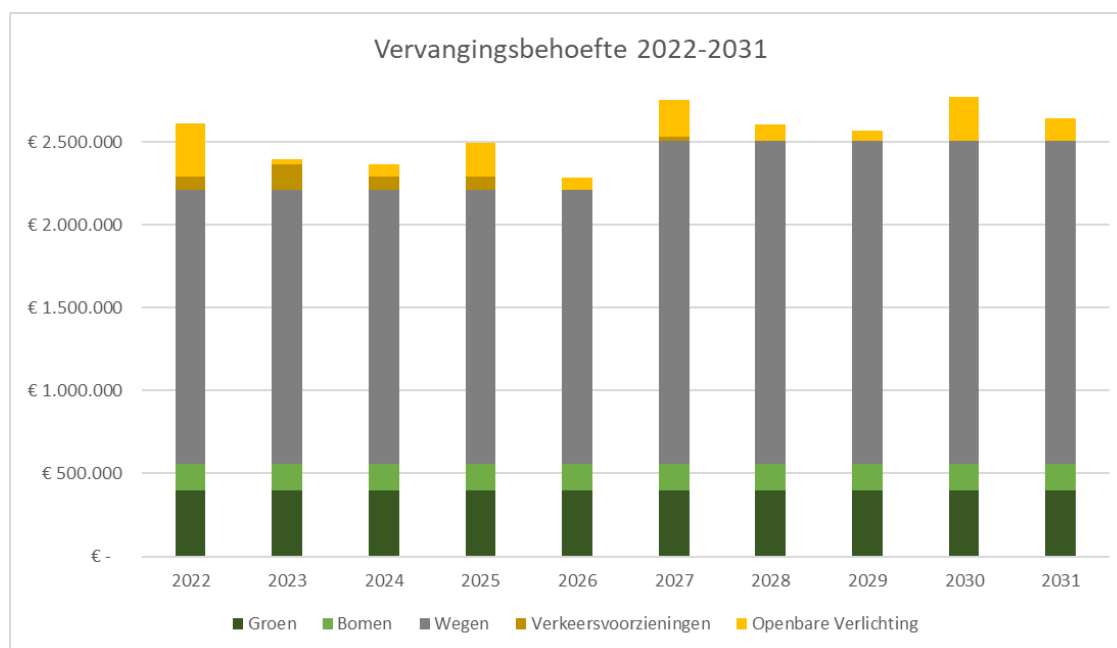
In totaal geeft dit een incidentele kostenpost van €2.250.000.

4.2 Investeringskosten

4.2.1 Benodigde middelen vervanging

Indien we de openbare ruimte op het huidige niveau in stand willen houden, zullen op tijd de nodige vervangingen moeten worden uitgevoerd. Hiervoor is een vervangingsbudget nodig.

Op basis van het areaal, kwaliteit en ouderdom dat nu bekend is, hebben we een inschatting gemaakt van het benodigde vervangingsbudget voor de komende tien jaren. Op basis van de vervangingsbehoefte (kwaliteit en ouderdom) en haalbaarheid (organisatorisch) is de werkelijke behoefte in beeld gebracht voor de komende jaren. Voor de periode tot 2032 hebben we een variërend budget nodig dat gemiddeld circa € 2,5 miljoen per jaar bedraagt, om de kwaliteit van de openbare ruimte in stand te houden. Dit is in figuur 13 voor de komende periode in beeld gebracht. Voor een groot deel bestaat dit budget uit de vervanging van wegen en groen. In het volgende hoofdstuk worden de kosten meegenomen.

Figuur 13a: Jaarlijks benodigd budget voor vervangingen (periode 2022-2031)

Onderhoudsgroep	Jaarlijkse vervangingskosten (o.b.v. inschatting kwaliteit en ouderdom)	
Groen	€	400.000
Bomen	€	160.000
Spelen		<i>n.t.b.</i>
Straatmeubilair		<i>n.t.b.</i>
Wegen	€	1.650.000
Civiele Kunstwerken		<i>incidenteel</i>
Verkeersvoorzieningen	€	50.000
Openbare Verlichting	€	320.000
Eindtotaal	€	2.580.000

Figuur 13b: Jaarlijks benodigd budget voor vervangingen

4.2.2 Benodigde middelen vervanging (ambities)

Naast dit vervangingsbudget is jaarlijks een extra vervangingsbudget nodig van € 475.000 om de verschillende ambities van dit IBOR te kunnen realiseren. Een kostenspecificatie is in figuur 14 afgebeeld.

Ambitie	Jaarlijks vervangingsbudget	
Biodiversiteit vergroten en behouden	€	-
Klimaatadaptatie	€	275.000
- Creëren schaduwplekken		
- Vergroening verharding		
Duurzaam en circulair	€	100.000
- Toepassen duurzaam materieel/methodes		
Aantrekkelijk en uitnodigend voor iedereen	€	100.000
- Diversiteit groen		
Betrokken en tevreden inwoners	€	-
Totaal	€	475.000

Figuur 14: Jaarlijks benodigd budget voor het realiseren van ambities

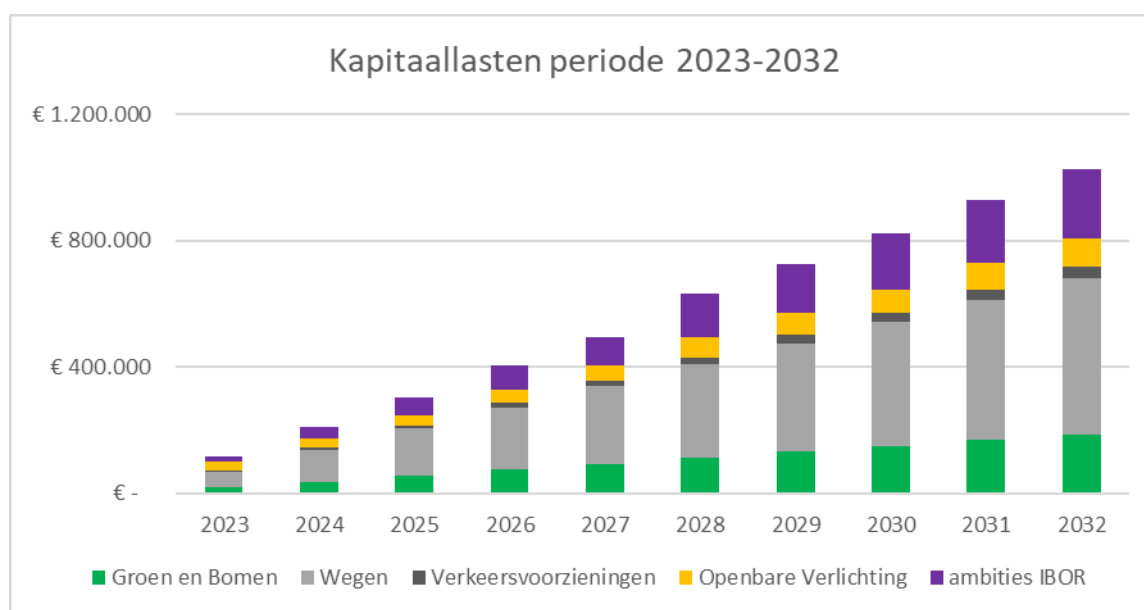
Het jaarlijks benodigd vervangingsbudget bedraagt in totaal circa € 3.055.000 (€ 2.580.000 en € 475.000). De vervangingskosten voor de openbare verlichting worden tot 2025 bekostigd uit de middelen die vastgesteld zijn in het (oude) beleidsplan verlichting. Daarnaast worden de middelen voor riolering vastgesteld in en gefinancierd op basis van het watertakenplan.

Voor het de financiering van deze vervangingskosten moet investeringsbudget worden vrijgemaakt. Ook worden er bijdragen gezocht vanuit (provinciale) subsidies voor duurzaamheidsmaatregelen en synergie met projecten op het gebied van riolering en andere stedelijke ontwikkelingsprojecten.

De komende jaren moet de vervangingsopgave verder in beeld worden gebracht en worden geconcretiseerd. Hieruit volgt dan een integrale meerjarenplanning die de vervangingsopgave in beeld brengt en koppelt aan de ambities. Dit biedt een kans de gestelde ambities te hanteren, zoals het toepassen van circulair materiaal of omvormingen met meer biodiversiteit. Daarnaast biedt het mogelijk om werk met werk te maken, bijvoorbeeld door aan te sluiten bij de energietransitie. Door deze werkwijze ontstaat de mogelijkheid om ambities efficiënter en wellicht goedkoper te realiseren.

4.2.3 Inschatting kapitaallasten

Bovenstaande vervanging moet worden geïnvesteerd op basis van de geldende BBV (Besluit Begroting en Verantwoording). Deze verplicht gemeenten om de investeringen te activeren, hiermee wordt de investering geactiveerd op de balans van de begroting en in jaarlijkse afschrijvingstermijnen afgeboekt. Hierbij moet rekening worden gehouden met oplopende kapitaallasten. Met de vastgestelde afschrijvingstermijnen valt een oplopende kapitaallast van € 118.000 tot circa € 1,0 miljoen te verwachten in de eerste 10 jaar. Op de langere termijn loopt de jaarlijkse kapitaallast op tot bijna € 3,5 miljoen in 2062.

Figuur 15 Kapitaallasten (2023-2032)

4.3 Benodigde middelen beheer en onderhoud

In de vorige hoofdstukken hebben we beschreven welke extra middelen nodig zijn om het beheer op het gewenste beeldkwaliteitsniveau uit te voeren en welke middelen nodig zijn om de ambities waar te kunnen maken. In dit hoofdstuk zetten we dit op een rij en beschreven we mogelijke varianten. We hebben daartoe drie scenario's opgesteld voor de (beeld)kwaliteit (verzorgend en technisch) en het realiseren van onze ambities.

De scenario's zijn:

- Scenario 1: Huidige beeldkwaliteitsambities behouden en inzetten op ambities en inlopen achterstanden
- Scenario 2: Huidige beeldkwaliteitsambities behouden en inzetten op het inlopen achterstanden
- Scenario 3: Beeldkwaliteitsambities bijstellen binnen het huidige budget en geen budget voor ambities en inlopen achterstanden

4.3.1 SCENARIO 1: Huidige beeldkwaliteitsambities behouden en inzetten op ambities en inlopen achterstanden

In het kort:					
<ul style="list-style-type: none"> ▪ (Beeld)kwaliteitsambities worden behouden op het huidige niveau voor verzorgend en technisch onderhoud aan de openbare ruimte ▪ Budget beschikbaar stellen voor het realiseren van de ambities en organisatie ▪ Incidenteel budget voor het inlopen van onderhoudsachterstanden 					
Beeldkwaliteitsambities					
	Centrum en Accentpunten	Begraafplaatsen	Hoofdwegen	Woonwijken	Buitengebied
Bermen	A	n.v.t.	B	B	C
Bomen	A	n.v.t.	B	B	C
Gazon	A	n.v.t.	B	B	C
Bos(plantsoen)	A	n.v.t.	B	B	C
Beplanting	A	n.v.t.	B	B	C
Begraafplaatsen	n.v.t.	A	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Spelen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	B	n.v.t.
Straatmeubilair	A	n.v.t.	B	B	C
Fietspaden	A	n.v.t.	B	B	C
GOW	A	n.v.t.	B	B	C
Halfverharding	A	n.v.t.	B	B	C
Voetpaden	A	n.v.t.	B	B	C
Woonstraten	A	n.v.t.	B	B	C
Civiele Kunstwerken	A	n.v.t.	B	B	C
Verkeersvoorzieningen	A	n.v.t.	B	B	C
Openbare Verlichting	A	n.v.t.	B	B	C
Straatreiniging	A	n.v.t.	B	B	C
Onkruidbestrijding	A	n.v.t.	B	B	C

Kosten (exploitatiebegroting) per jaar bij dit scenario				
Soort kosten	Kosten		Meerkosten (t.o.v. huidig)	
Onderhoudskosten ³	€	6.404.000	€	512.000
Realisatie ambities	€	315.000	€	315.000
Organisatiekosten	€	245.000	€	245.000
Totaal	€	6.964.000	€	1.072.000
Onderhoudsachterstand	€	2.250.000	€	2.250.000
Kosten (investerings) per jaar bij dit scenario				
Er is een jaarlijkse vervangingsopgave van € 3,06 miljoen voor de komende 10 jaar. Hierbij hoort een kapitaallast van € 118.000 in 2023. Deze loopt gedurende de jaren op naar € 1,03 miljoen in 2032.				
Verschil met huidig situatie				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Een apart budget voor het realiseren van ambities ▪ Meer (onderhouds)budget om ambities te realiseren ▪ Er wordt structureel budget beschikbaar gesteld voor vervanging van openbare ruimte. ▪ Er wordt incidenteel budget beschikbaar gesteld voor het inlopen van onderhoudsachterstanden. 				
Consequenties				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ruimte om ambities te realiseren ▪ Onderhoudsbudget toereikend voor bestaande kwaliteitsambities en het inlopen van onderhoudsachterstanden 				

³ Exclusief riolering

4.3.2 SCENARIO 2: Huidige beeldkwaliteitsambities behouden en inzetten op het inlopen achterstanden

In het kort:					
<ul style="list-style-type: none"> (Beeld)kwaliteitsambities worden behouden op het huidige niveau voor verzorgend en technisch onderhoud aan de openbare ruimte Incidenteel budget voor het inlopen van onderhoudsachterstanden Er worden beperkte middelen beschikbaar gesteld voor uitbreiding organisatie met een integraal beheerder 					
Beeldkwaliteitsambities					
	Centrum en Accentpunten	Begraafplaatsen	Hoofdwegen	Woonwijken	Buitengebied
Bermen	A	n.v.t.	B	B	C
Bomen	A	n.v.t.	B	B	C
Gazon	A	n.v.t.	B	B	C
Bos(plantsoen)	A	n.v.t.	B	B	C
Bepanting	A	n.v.t.	B	B	C
Begraafplaatsen	n.v.t.	A	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Spelen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	B	n.v.t.
Straatmeubilair	A	n.v.t.	B	B	C
Fietspaden	A	n.v.t.	B	B	C
GOW	A	n.v.t.	B	B	C
Halfverharding	A	n.v.t.	B	B	C
Voetpaden	A	n.v.t.	B	B	C
Woonstraten	A	n.v.t.	B	B	C
Civiele Kunstwerken	A	n.v.t.	B	B	C
Verkeersvoorzieningen	A	n.v.t.	B	B	C
Openbare Verlichting	A	n.v.t.	B	B	C
Straatreiniging	A	n.v.t.	B	B	C
Onkruidbestrijding	A	n.v.t.	B	B	C
Kosten (exploitatiebegroting) per jaar bij dit scenario					
Soort kosten	Kosten		Meerkosten (t.o.v. huidig)		
Onderhoudskosten ⁴	€	6.404.000	€	512.000	
Realisatie ambities	€	-	€	-	
Organisatiekosten	€	85.000	€	85.000	
Totaal	€	6.489.000	€	597.000	
Onderhoudsachterstand	€	2.250.000	€	2.250.000	
Kosten (investeringen) per jaar bij dit scenario					
<p>Er is een jaarlijkse vervangingsopgave van € 2,58 miljoen voor de komende 10 jaar. Hierbij hoort een kapitaallast van € 100.000 in 2023. Deze loopt gedurende de jaren op naar € 806.000 in 2032.</p>					

⁴ Exclusief riolering

Vershil met huidig situatie
<ul style="list-style-type: none"> Er wordt structureel budget beschikbaar gesteld voor vervanging van openbare ruimte. Er wordt incidenteel budget beschikbaar gesteld voor het inlopen van onderhoudsachterstanden.
Consequenties
<ul style="list-style-type: none"> Onderhoudsbudget toereikend voor bestaande kwaliteitsambities en het inlopen van onderhoudsachterstanden

4.3.3 SCENARIO 3: Beeldkwaliteitsambities bijstellen binnen het huidige budget en geen budget voor ambities en inlopen achterstanden

In het kort:						
<ul style="list-style-type: none"> (Beeld)kwaliteitsambities worden op onderdelen naar beneden bijgesteld om binnen huidig budget te blijven, dit geldt voor verzorgend en technisch onderhoud aan de openbare ruimte Er wordt geen budget beschikbaar gesteld voor het realiseren van ambities (structureel) en voor het inlopen van onderhoudsachterstanden (incidenteel) Er worden beperkte middelen beschikbaar gesteld voor uitbreiding organisatie met een integraal beheerder 						
Beeldkwaliteitsambities						
	Centrum en Accentpunten	Begraafplaatsen	Hoofdwegen	Woonwijken	Buitengebied	
Bermen	B	n.v.t.	B	C	C	
Bomen	B	n.v.t.	B	B	C	
Gazon	A	n.v.t.	B	B	C	
Bos(plantsoen)	B	n.v.t.	B	C	C	
Bepanting	A	n.v.t.	B	B	C	
Begraafplaatsen	n.v.t.	B	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	
Spelen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	B	n.v.t.	
Straatmeubilair	B	n.v.t.	B	B	C	
Fietspaden	A	n.v.t.	B	B	C	
GOW	A	n.v.t.	B	C	C	
Halfverharding	B	n.v.t.	B	C	C	
Voetpaden	A	n.v.t.	B	B	C	
Woonstraten	B	n.v.t.	B	C	C	
Civiele Kunstwerken	B	n.v.t.	B	B	C	
VRI en verkeersvoorzieningen	B	n.v.t.	B	B	C	
Openbare Verlichting	B	n.v.t.	B	B	C	
Straatreiniging	A	n.v.t.	B	B	C	
Onkruidbestrijding	B	n.v.t.	B	C	C	

Kosten (exploitatiebegroting) per jaar bij dit scenario				
Soort kosten	Kosten		Meerkosten (t.o.v. huidig)	
Onderhoudskosten ²	€	5.934.000	€	-
Realisatie ambities	€	-	€	-
Organisatiekosten	€	85.000	€	85.000
Totaal	€	6.019.000	€	85.000
Kosten (investerings) per jaar bij dit scenario				
Er is een jaarlijkse vervangingsopgave van € 2,58 miljoen voor de komende 10 jaar. Hierbij hoort een kapitaallast van € 100.000 in 2023. Deze loopt gedurende de jaren op naar € 806.000 in 2032.				
Verschil met huidig situatie				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kwaliteitsambities worden op onderdelen verlaagd zodat het past in het huidig budget ▪ Er wordt structureel budget beschikbaar gesteld voor vervanging van openbare ruimte. 				
Consequenties				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Geen ruimte om ambities te realiseren ▪ Lagere kwaliteitsambities, die op onderdelen een meer sober straatbeeld laten zien. ▪ Bestaande onderhoudsachterstanden blijven bestaan. ▪ Binnen huidige budgetten ruimte vinden voor budget voor civiele kunstwerken en verkeersvoorzieningen en bestrijding invasieve exoten en eikenprocessierups 				

4.5 Samenvatting scenario's

In het tabel hieronder volgt een samenvatting van de scenario's zoals die in paragraaf 4.1 t/m 4.4 zijn beschreven. Hierbij is rekening gehouden met organisatorische consequenties, ambities, kwaliteitsuitgangspunten en kapitaallasten. Dit zijn jaarlijks terugkerende meerkosten zoals hiervoor beschreven.

	SCENARIO 1		SCENARIO 2		SCENARIO 3	
Onderhoudskosten (o.b.v. §3.3)	€	512.000	€	512.000	€	-
Realisatie ambities (o.b.v. §4.1.2)	€	315.000	€	-	€	-
Organisatie (o.b.v. §4.1.1)	€	245.000	€	85.000	€	85.000
Totaal (beheer en onderhoud)	€	1.072.000	€	555.000	€	85.000
Onderhoudsachterstand (o.b.v. §4.1.3)	€	2.250.000	€	2.250.000	€	-
Kapitaallasten (o.b.v. §4.2.3)	€ 118.000 (2023) tot € 1,03 miljoen (2032)		€ 100.000 (2023) tot € 806.000 (2032)		€ 100.000 (2023) tot € 806.000 (2032)	

Figuur 16: Samenvatting meerkosten scenario's voor exploitatiebegroting

5. Uitvoering en planning van doelstellingen

Hieronder volgt een globale planning voor het uitvoeren van de doelstellingen van dit IBOR zoals beschreven in hoofdstuk 2.

Doelstelling (in het kort)	Wanneer
Beheerplannen opstellen	2022, 2027, 2032
Uitvoeringsplannen opstellen	2023, 2028, 2033
De budgetten splitsen naar exploitatie en investering.	Vanaf 2022
Integrale meerjarenplanning komende 10 jaar opstellen	In 2022 en 2032. Incl. updaten.
Voor ieder project een beheerparagraaf opstellen. (beheerkosten in beeld).	2022;
Kwaliteitseisen opstellen. Eisen in handboek inrichting openbare ruimte opstellen.	2022; 2023.
Werken volgens uitgangspunten assetmanagement.	Vanaf 2022
Ecologisch berm- en oeverbeheer	Vanaf 2022
Bloeiende en/of vruchtdragende beplanting	Vanaf 2022
Meer fruitbomen planten	Vanaf 2022
Nest-, broed- en schuilgelegenheid creëren	Vanaf 2022
Campagne klimaatadaptatie op eigen terrein	Plannen maken in 2022. Uitvoering vanaf 2023.
Regenwater afkoppelen	Plannen maken in 2022. Uitvoering vanaf 2022.
Meer schaduwplekken en koele plekken.	Plannen maken in 2022. Uitvoering vanaf 2022.
Overbodige verharding vervangen door groen. Bij	Vanaf 2022
Bij herinrichting 10% meer groen dan voorheen.	Vanaf 2022
Klimaatbestendige beplanting bij vervanging.	Vanaf 2022
Herbruikbare of gerecyclede materialen bij herinrichting.	Vanaf 2022
Verlichting verminderen of verduurzamen bij vervanging.	Vanaf de eerste vervangingsgolf.
Verduurzaming van onderhoudsmethodes en materieel.	Eisen in 2022. Uitvoering in 2023.

Onderzoek gebruik bermmaaisel agrarische gronden.	Onderzoek starten in 2022. Uitvoering vanaf 2023.
Prioriteit projecten verbetering fietsers- en voetgangersvoorzieningen.	Vanaf 2022
Diverse soorten groen toepassen	Vanaf 2022
Onderzoek naar geschikte locaties voor sporttoestellen	Onderzoek 2022. Uitvoering 2023.
Meer natuurlijk en avontuurlijk spelen. Natuurlijke speelaanleidingen	Vervangingsgolf en bij nieuwbouw.
Aandachtsgebieden onvoldoende toegankelijkheid en actieplan opstellen.	Aandachtsgebieden en actieplan opstellen in 2022.
Bij nieuwe ontwikkelingen toetsen of de identiteit van een plek gewaarborgd.	Aankomende nieuwbouwprojecten
Handreiking participatie opstellen	Plannen maken in 2022. Beleid opstellen in 2022/2023
Bewoners, ondernemers en organisaties mee doen met klein onderhoud	Vanaf 2022
Bewoners, ondernemers en organisaties denken mee over de leefomgeving.	Bij nieuw beleid
Elke twee jaar een belevingsenquête uitvoeren over tevredenheid en wensen beheer openbare ruimte.	Eerste enquête in 2023.
Inwoners, ondernemers en organisaties betrekken bij (her)inrichten van hun leefomgeving.	Bij herinrichting
We communiceren altijd met bewoners over werkzaamheden in hun straat.	Vanaf 2022
Campagne klimaatadaptatie op eigen terrein	Plannen maken in 2022. Uitvoering vanaf 2022.

Bijlage 1: begrippen financiering

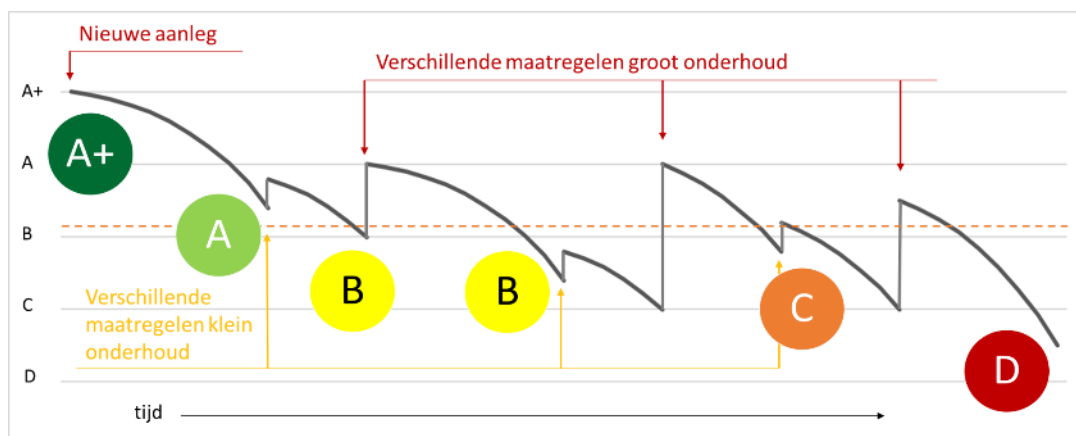
Voor beheer en onderhoud van de openbare ruimte wordt onderscheid gemaakt naar vier soorten maatregelen. Zij verschillen door hun aanpak en manier van plannen en door de wijze waarop zij worden bekostigd. Service en dagelijks onderhoud gaat vooral over groen-onderhoud en straatreiniging. Verhardingen en kunstwerken kennen vooral groot onderhoud. Vervangingen komen vooral voor bij civieltechnische onderdelen en bij groen. Het IBOR en het Basis in Beeld richten zich vooral op het service onderhoud, dagelijks onderhoud en groot onderhoud.

De combinatie van onderhoud met daaropvolgend aan het eind van de levensduur vervanging zijn communicerende vaten. Wanneer vervangingsinvesteringen worden beperkt zijn er meer financiële middelen nodig voor het onderhoud om het gewenste onderhoudsniveau te behouden.

Naam	Omschrijving
Service onderhoud en meldingen	Dit betreft het niet gepland onderhoud dat bestaat uit het reageren op meldingen, het (niet-planmatig) repareren van (storm)schades en vernielingen, ondersteunen van burgerinitiatieven en evenementen e.d. Deze kosten worden betaald uit de exploitatiebegroting.
Dagelijks onderhoud (onderhouds-bestekken)	Planmatig onderhoud dat frequent wordt uitgevoerd (periodiek/jaarlijks terugkerend) of betrekking heeft op ingrepen op een klein gedeelte van het object ('klein onderhoud'). Inspecties, energie- en storkosten worden bij het dagelijks onderhoud gerekend. De kosten voor dagelijks onderhoud zijn jaarlijks ongeveer gelijk en worden betaald uit de exploitatiebegroting.
Groot onderhoud	Grotere en meer ingrijpende werken op een groot deel van het object. Groot onderhoud is gericht op het in stand houden van het object en wordt doorgaans uitgevoerd naar een langere gebruiksperiode. Groot onderhoud wordt projectmatig gepland en uitgevoerd via de integrale meerjarenprogrammering. De kosten kunnen per jaar verschillen en worden betaald uit de exploitatiebegroting of lopen via voorzieningen. Kosten voor groot onderhoud mogen niet worden geactiveerd tenzij sprake is van levensduurverlenging.
Vervanging	Het totaal vervangen van een object aan het einde van de levensduur. De inrichting en functie van het object wordt niet gewijzigd, materiaal en de constructie worden wel vernieuwd (1 op 1 vervanging). Vervanging is een kapitaalsinvestering, bijvoorbeeld via het meerjarig investeringsplan of via externe financiering. De kosten voor vervanging moeten worden geactiveerd.
Herinrichting	Het vernieuwen van een object met een gewijzigde inrichting en/of functie. Feitelijk is er dan sprake van een nieuwe openbare ruimte. Herinrichting gaat verder dan de technische instandhouding. Herinrichting is een investering, via het meerjarig investeringsplan of via externe financiering. Herinrichtingen kosten over het algemeen meer voorbereidingstijd dan vervanging. In de budgetplanning moet hiermee rekening worden gehouden.

Figuur 16: Begrippen beheer en onderhoud

Deze verschillende soorten maatregelen zijn ook de koppelen aan de onderhoudscyclus, deze is schematisch weergegeven in onderstaande figuur. De ontwikkeling van de kwaliteit gaat van A+, ten tijde van de aanleg, tot en met de D-kwaliteit is te zien. In de figuur is de ontwikkeling van de kwaliteit gekoppeld aan de zaagtand. Onderstaande figuur maakt duidelijk welke kwaliteitsniveaus elkaar opvolgen in de zaagtand. Voor de duidelijkheid, wanneer er op de juiste manier wordt onderhouden volgt de D-kwaliteit rond het einde van de levensduur. Wanneer dit eerder het geval is betekent dit dus dat er te beperkt is onderhouden of zwaarder belast is als waarmee rekening werd gehouden.

Figuur 17: Onderhoudscyclus van de openbare ruimte

Nota activerings- en afschrijvingsbeleid 2022

Gemeente Zevenaar

Inhoud

1	Algemeen	3
1.1	Besluit begroting en verantwoording (BBV).....	3
1.2	Handelswijzen en uitgangspunten.....	3
2	Activeren en afschrijven.....	4
2.1	Begrip Investering	4
2.2	Activeringsgrens	4
2.3	Afschrijvingsmethode	4
2.4	Afschrijvingstermijn	4
2.5	Ingangsmoment afschrijven	4
2.6	Rente investeringen (voormalig kapitaallasten).....	5
2.7	Onderhoud.....	5
3	Waardering	6
3.1	Waarderingsgrondslagen.....	6
3.2	Duurzame waardevermindering van vaste activa	6
3.3	Desinvestering activa	6
3.4	Componentenbenadering	6
	Bijlage 1: Besluit begroting en verantwoording (BBV)	7
	Bijlage 2: Afschrijvingstermijnen	9

1 Algemeen

In de financiële verordening gemeente Zevenaar 2018, artikel 9, is opgenomen dat het beleid inzake activeren en afschrijven nader zal worden beschreven in de nota activerings- en afschrijvingsbeleid. Deze nota dient voor de nadere uitwerking van het beleid ten aanzien van deze aspecten. Op 30 januari 2019 is de geactualiseerde nota activerings- en afschrijvingsbeleid 2018 door de raad vastgesteld.

Na de controle van de jaarstukken 2018 door onze accountant van Stolwijk & Kelderman heeft genoemde nota geleid tot aanbevelingen in het accountantsverslag. Het advies in de getrouwheidsbevindingen was om met ingang van 2019 de nota als volgt aan te passen:

- Het hanteren van een afschrijvingstermijn voor alle soortgelijke activa ook voor de reeds geactiveerde;
- De uitzonderingen op afschrijvingstermijnen die in het verleden door uw raad zijn gemaakt in de nota op te nemen;
- De systematiek van annuïtair afschrijven ook in de nota op te nemen voor de items van het voortgezet onderwijs;
- De definitie van de ondergrens van € 25.000 voor het activeren aan te scherpen;
- De activa-administratie zodanig in te richten dat duidelijk is welke activa in hoeveel jaren wordt afgeschreven en in overeenstemming met de afschrijvingstabel..

Om tegemoet te komen aan deze accountants-adviezen bieden wij u de aangepaste nota activerings- en afschrijvingsbeleid 2019 met bijbehorende afschrijvingstabel 2019 aan. Deze tabel, te vinden in bijlage 2 van de nota activerings- en afschrijvingsbeleid 2019.

1.1 Besluit begroting en verantwoording (BBV)

In deze nota worden de artikelen van hoofdstuk V: BBV (artikel 59 t/m 65, bijlage 1) aangevuld met gemeente specifieke handelwijzen en uitgangspunten.

1.2 Handelwijzen en uitgangspunten

Voor de gemeente Zevenaar worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

1. Alleen nieuwe investeringen, met een verkrijgings- of vervaardigingsprijs van € 25.000 of meer worden vanaf 2018 geactiveerd met uitzondering van de restant kredieten waartoe voor 2018 is besloten ;
2. Alle investeringen boven de grens opgenomen in lid 1 worden geactiveerd en lineair afgeschreven;
3. Waar mogelijk wordt de componentenbenadering toegepast (verschillende samengestelde delen van een actief, afzonderlijk opnemen);
4. Activa worden afgeschreven vanaf het jaar na gereed melding;
5. Gelijksortige activa worden in dezelfde tijdsduur (economische levensduur) afgeschreven, de termijnen zijn beschreven in bijlage 2.
6. Bij voorstellen voor nieuwe investeringen (kredieten) worden naast de kosten van afschrijving ook de rentekosten voor financiering meegenomen. De rentekosten zijn gebaseerd op de gemiddelde rente van een BNG 20 jarige lineaire lening, zonder rente aanpassing. Het rentetarief wordt bepaald over de periode 1 januari tot 1 juli in het jaar waarin de begroting wordt opgesteld. Dit rentepercentage wordt afgerond op 0,5% naar boven.

De handelwijzen en uitgangspunten worden nader toegelicht in hoofdstuk 2 en 3.

2 Activeren en afschrijven

2.1 Begrip Investering

Niet elke gemeentelijke uitgave is een investering. Een investering is een uitgave, waarvan het nut zich over meerdere jaren uitstrekt. Investeringen worden afgeschreven op basis van de verwachte economische levensduur. Een investering moet aan de volgende regels (van de BBV regelgeving) voldoen om te worden geactiveerd:

- een verkrijgings- of vervaardigingsprijs die hoger is dan een bepaald minimumbedrag. Investeringen lager dan dit bedrag worden ineens ten laste van de exploitatie gebracht. Een uitzondering hierop zijn gronden en terreinen.
- de gebruiksduur van de investering bedraagt 3 jaar of langer.

In de volgende paragrafen worden de verschillende aspecten nader ingevuld.

2.2 Activeringsgrens

Het is niet praktisch om alle investeringen die in aanmerking komen om geactiveerd te worden ook daadwerkelijk te activeren. De commissie BBV doet de aanbeveling vanuit efficiency-oogpunt een minimale omvang voor het activeren van vaste activa te hanteren. Hiermee worden extra administratieve handelingen voorkomen. Investeringen welke niet worden geactiveerd, worden in één keer als last genomen in de exploitatie. Activa met een aanschafwaarde lager dan € 25.000 zullen ineens ten laste van de exploitatie worden gebracht.

2.3 Afschrijvingsmethode

Er bestaan verschillende methoden voor afschrijving. Het BBV laat de gemeenten vrij in de keuze van een methode. De meest voorkomende methoden bij gemeenten zijn:

- lineair
- annuïtair

Bij de lineaire afschrijvingsmethode wordt jaarlijks een vast percentage van de aanschafwaarde afgeschreven. Hierdoor daalt de boekwaarde van het actief jaarlijks met eenzelfde bedrag. De rentelastendalen bij toepassing van deze methode naarmate de jaren verstrijken, door de jaarlijkse afname van de boekwaarde van het actief.

Bij de annuïteitenmethode blijft de jaarlijkse kapitaallast (=afschrijving + rente) gelijk. De rentelast is gedurende een langere periode de grootste component van de kapitaallast en daalt in de loop van de gebruiksperiode steeds sneller, waardoor het gedeelte voor afschrijving omgekeerd evenredig stijgt.

De gemeente Zevenaar hanteert de lineaire methode. De belangrijkste argumenten hiervoor zijn het feit dat de afschrijving constant blijft, deze methode ten opzichte van de annuïtaire methode beter rekening houdt met de relatief sterke waardedaling in de eerste jaren van de gebruiksperiode en de stijgende onderhoudslasten bij veroudering.

Op grond van het voorzichtigheidsprincipe wordt ervan uitgegaan dat de restwaarde nihil is.

Uitzondering op lineaire afschrijvingsmethode:

De gemeenteraden van de (voormalige) gemeenten Didam, Duiven en Zevenaar hebben voor de uitvoering, de financiering en bekostiging van de gemeentelijke taak op het gebied van de huisvesting van het voortgezet Onderwijs in februari 2006 de "Gemeenschappelijke regeling huisvesting voortgezet onderwijs in de Liemers" vastgesteld.

In artikel 12 lid 8 van deze regeling worden de investeringen voor genoemd doel door de deelnemende gemeenten gedaan op basis van een veertig jarige annuïteit, tegen het percentage dat geldt voor een annuïtaire geldlening bij de bank voor Nederlandse gemeenten (BNG) met eenzelfde looptijd ten tijde van het raadsbesluit. Uitsluitend huisvestingslasten,, waaronder deze kapitaallasten volgens de annuïtaire berekening van de betreffende gemeente, voortvloeiende uit investeringen volgens de wet op het voortgezet onderwijs, die voorafgaand aan het raadsbesluit zijn goedgekeurd door het Gemeenschappelijk orgaan, worden doorbelast en gedekt binnen de begroting van de GR.

2.4 Afschrijvingstermijn

Op basis van de vastgestelde afschrijvingstermijnen per activumsoort worden de afschrijvingslasten bepaald en begroot. De gehanteerde termijnen per activumsoort zijn opgenomen in bijlage 2.

2.5 Ingangsmoment afschrijven

De commissie BBV doet de aanbeveling om vast te leggen vanaf welk moment wordt begonnen met afschrijven. In Zevenaar vindt de afschrijving op vaste activa plaats in het jaar na gereedmelding. Concreet betekent dit dat wordt gestart met afschrijven op het moment dat sprake is van een boekwaarde per 1 januari van een jaar. Redenen voor deze keuze zijn:

- a. beperkt de onder uitputting op rentelasten als gevolg van vertraging in de uitvoering van investeringen, en
- b. is administratief een eenvoudige verwerkingsmethode.

2.6 Rente investeringen (voormalig kapitaallasten)

Als gevolg van de notitie rente 2017 (Commissie BBV, juli 2016) wordt er geen rente over het eigen vermogen meer berekend. Alleen de werkelijke rentelasten worden toegerekend aan activa, vanuit het taakveld treasury.

Als gevolg hiervan is de verwerking van rente in de begroting te verdelen in twee onderwerpen:

- a) Toegerekende rente aan (via) investeringen in huidige budgetten/begroting
- b) Rentecomponent bij nieuwe investeringen

a. Toegerekende rente aan (via) investeringen in huidige budgetten/begroting

De gemeente Zevenaar werkt met totaal financiering. Jaarlijks zijn de rentelasten gebaseerd op de dan aangetrokken geldleningen. Als gevolg van de notitie rente worden de rentelasten (en baten) op het taakveld treasury geboekt. De rente wordt aan budgetten (taakvelden) toegerekend, waarbij de investeringen als verdeelsleutel worden gehanteerd. De rente die ten laste van de taakvelden worden gebracht, zijn de rentelasten gebaseerd op de financieringsstructuur in voorgaande jaren.

b. Rentecomponent nieuwe investeringen

Voor nieuwe investeringen zal moeten worden bepaald hoe deze worden gefinancierd en gedekt. Als er leningen bij de bank moeten worden aangetrokken (vreemd vermogen), dan zal dit hogere rentelasten in de begroting tot gevolg hebben. In de begroting worden de afschrijvingslasten en rentelasten van een investering als aparte onderdelen gezien. Omdat als gevolg van een investering de rentelasten zullen veranderen, moet dit bij de aanvraag van nieuwe investeringen meegenomen worden als te dekken kosten.

Voorzichtigheidshalve wordt er bij investeringen altijd vanuit gegaan dat externe financiering noodzakelijk is. De rente die wordt toegepast is gebaseerd op de gemiddelde rente van een BNG 20 jarige lineaire lening, zonder rente aanpassing. Het rentetarief wordt bepaald over de periode 1 januari tot 1 juli in het jaar waarin de begroting wordt opgesteld. Dit rentepercentage wordt afgerond op 0,5% naar boven.

2.7 Onderhoud

Het is niet toegestaan kosten van onderhoud te activeren en vervolgens af te schrijven. Echter is het wel toegestaan om voor de kosten van onderhoud een voorziening te vormen en deze aan te vullen op basis van beheerplannen, waarbij de werkelijke kosten onttrokken worden aan de voorziening.

De laatste methode is minder bewerkelijk en sluit aan bij de huidige vorm van beheersing van bijvoorbeeld het onderhoud van wegen en gebouwen. Het vervangen van een toplaag, reparatie van wegen etc., wordt in Zevenaar ten laste van de voorziening gebracht.

Kosten van levensduur verlengende renovaties en/of (vervangings)investeringen in de openbare ruimte die het gebied een vernieuwende functie geven (reconstructies/herinrichtingen), worden wel geactiveerd en afgeschreven. Hierbij kun je denken aan vervangen van complete brugdekken of het gehele kunstwerk. Kosten voor achterstallig onderhoud dienen ineens ten laste van de exploitatie te worden gebracht.

3 Waardering

3.1 Waarderingsgrondslagen

Bij de waarderingsgrondslagen gaat het om de waardebepaling van activa en de regels die daarvoor gelden. Het gaat hierbij om de waardering van balansposten (bezittingen), teneinde een reëel beeld te krijgen van de vermogenspositie van de gemeente. Het BBV geeft strikte regels voor de waardering van activa. Hiermee wordt voorkomen dat financiële resultaten kunnen worden beïnvloed en anderzijds wordt bereikt dat financiële gegevens in de loop der tijd vergelijkbaar blijven.

De hoofdregel voor waardering van activa is opgenomen in artikel 63 van de BBV: activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend.

In Zevenaar worden activa gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs exclusief de indirect toegerekende uren gemeentelijk apparaat en overige indirecte kosten (overhead). Rente wordt niet geactiveerd.

3.2 Duurzame waardevermindering van vaste activa

In de loop der tijd kan de waarde van een actief zijn veranderd ten opzichte van de boekwaarde ervan op de balans. Herwaardering van activa (naar een hogere waarde) is niet toegestaan, omdat winst pas bij realisatie mag worden genomen. Afwaardering van activa wordt in de meeste gevallen eveneens niet toegestaan, waardering geschiedt immers tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs.

Onder bepaalde voorwaarden zijn bijzondere waardeverminderingen wel toegestaan of verplicht. Het betreft hier bijvoorbeeld waardeverminderingen als gevolg van wijzigingen in de levensduur als gevolg van schade of milieuvervuiling, wijziging van de bestemming en functie van het vastgoed. Een duurzame waardevermindering moet wel worden verwerkt in de balans middels een extra afschrijving. De afwaardering vindt plaats onafhankelijk van het resultaat. Daarnaast is bepaald dat een actief dat buiten gebruik wordt gesteld, wordt afgewaardeerd op het moment van buiten gebruikstelling, indien de restwaarde lager is dan de boekwaarde. Bij vervanging van een niet afgeschreven investering, wordt de restant boekwaarde afgeboekt op het moment van vervanging.

3.3 Desinvestering activa

Op het moment dat een desinvestering plaatsvindt (bv. verkoop bedrijfsauto of sluiting kantoor), wordt de boekwinst of het boekverlies in het resultaat van het betreffende jaar verwerkt en niet verrekend met de verkrijgingsprijs van een nieuw actief. Het verrekenen is niet toegestaan op grond van het BBV.

3.4 Componentenbenadering

Investerings in de openbare ruimte worden vaak gelijktijdig uitgevoerd (wegenonderhoud, inrichting groen, vervanging riool, aanleg openbare verlichting, aanleg parkeerplaatsen). Zowel de aanvraag voor het investeringsbudget als de uitbesteding gebeurt veelal in één krediet. Vooraf wordt de verdeelsleutel vastgelegd inzake de kosten. De werkelijke uitgaven worden met dezelfde verdeelsleutel verantwoord. In geval van substantieel meerwerk is extra budget nodig. Bij de aanvraag voor extra budget wordt aangegeven naar welke component(en) het meerwerk wordt toegerekend. Het BBV kent geen voorschriften voor Componentenbenadering.

Bijlage 1: Besluit begroting en verantwoording (BBV)

Hoofdstuk V. Waardering, activeren en afschrijven

Artikel 59

- 1 Alle investeringen worden geactiveerd.
- 2 In afwijking van het eerste lid worden kunstvoorwerpen met een cultuur-historische waarde niet geactiveerd.

Artikel 60

Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief kunnen worden geactiveerd indien:

- a. het voornemen bestaat het actief te gebruiken of te verkopen;
- b. de technische uitvoerbaarheid om het actief te voltooien vaststaat;
- c. het actief in de toekomst economisch of maatschappelijk nut zal genereren en;
- d. de uitgaven die aan het actief zijn toe te rekenen betrouwbaar kunnen worden vastgesteld.

Artikel 61

Bijdragen aan activa in eigendom van derden kunnen worden geactiveerd, indien:

- a. er sprake is van een investering door een derde;
- b. de investering bijdraagt aan de publieke taak;
- c. de derde zich heeft verplicht tot het daadwerkelijk investeren, op een wijze zoals is overeengekomen en;
- d. de bijdrage kan worden teruggevorderd, indien de derde in gebreke blijft of de provincie onderscheidenlijk gemeente anders recht kan doen gelden op de activa die samenhangen met de investering.

Artikel 62

- 1 Alle vaste activa worden voor het bedrag van de investering geactiveerd.
- 2 In afwijking van het eerste lid worden de bijdragen van derden die in directe relatie staan met het actief op de waardering daarvan in mindering gebracht.
- 3 In afwijking van het eerste lid moeten de voorzieningen, bedoeld in [artikel 44, eerste lid, onder d](#), in mindering gebracht worden op de investeringen, bedoeld in [artikel 35, eerste lid, onder b](#).

Artikel 63

- 1 Activa worden gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs.
- 2 De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten.
- 3 De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente over het tijdvak dat aan de vervaardiging van het actief kan worden toegerekend; in dat geval vermeldt de toelichting dat deze rente is geactiveerd.
- 4 Voor in erfpacht uitgegeven gronden geldt de uitgifteprijs van eerste uitgifte als verkrijgingsprijs. Gronden in eeuwigdurende erfpacht worden gewaardeerd tegen registratiewaarde.
- 5 Van activa waarvan de bestemming verandert, wordt de actuele waarde van de nieuwe bestemming in de toelichting op de balans opgenomen.
- 6 In afwijking van het eerste lid is waardering tegen actuele waarde toegestaan voor de activa van de Nazorgfondsen bedoeld in artikel 15.47 van de Wet milieubeheer.
- 7 Passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, met uitzondering van voorzieningen die tegen contante waarde zijn gewaardeerd.
- 8 Eventuele voorzieningen wegens oninbaarheid worden met de boekwaarde van leningen en vorderingen verrekend.

Bijlage 2: Afschrijvingstermijnen

Code I. Materiële vaste activa met economisch nut

(hier vallen ook investeringen m.b.t. begraven onder)

Afschrijftermijn
(maximaal in jaren)

21	Gronden en terreinen	geen
22	Woonruimten	
22a	a) Nieuwbouw, vervangende nieuwbouw (exclusief grond)	40
22b	b) Verbouw, renovatie, restauratie, verbetering, geluidsisolatie	25
23	Bedrijfsgebouwen	
	a) Scholen, openbare en bijzondere (exclusief grond)	
23a1	1. Permanent: Nieuwbouw (ook vervangende), uitbreiding, aankoop bestaand en herstel constructiefouten	40
23a2	2. Aankoop noodlokalen e/o gebouwen of uitbreiding noodgebouwen	15
23a3	3. Verplaatsing noodlokalen, herstel of vervanging van schade aan gebouwen, tijdelijke huisvesting	10
23a4	4. renovatie	25
	b) Overige bedrijfsgebouwen. waar onder overdekte sportaccommodaties (exclusief grond)	
23b1	1. Nieuwbouw, vervangende nieuwbouw, permanente uitbreiding, aankoop bestaand permanent gebouw	40
23b2	2. Verbouw, renovatie, restauratie, verbetering, Valveiligheidsvoorzieningen daken	25
23b3	3. Dakbedekking	15
23b4	4. Energiebesparende maatregelen gemeentelijke gebouwen	15
23b5	5. Vloestofdichte vloer	15
23b6	6. Vervangen sportvloer	20
24	Grond- weg- en waterbouwkundige werken	
	*(conform watertakenplan)	
24a	a) Riolerings:	
24a1	1. Revitalisering*	60
24a2	2. Buizen druk- en persriolering*	45
24a3	3. Pompinstallaties (M/E gemalen)*	15
24a4	4. Pompputten bouwkundig*	45
24a5	5. Rioleringsbuizen vrijverval*	60
24a6	6. Randvoorzieningen (bouwkundig)*	60
24a7	7. Septictanks (IBA's)	30
24b	b) Parkeergarage Masiusplein	60
24c	c) Parkeerterreinen	30
24d	d) Parkeermeters en automaten	10
24e	e) Aanleg nieuwe begraafplaatsen - bouw urnenmuur	30
	f) Sportvelden etc:	
24f1	1. Aanleg buitensportaccommodaties (velden, inclusief parkeerplaatsen etc))	25
24f2	2. Aanleg kunstgrasvelden	10
24g	g) Aanleg standplaatsen woonwagens	30
24h	h) Kunstwerken (bruggen etc.)	30
24i	i) Klimaatadaptieve maatregelen	60
24j	j) Vervangen oeverbeschoeiing	45
25	Vervoermiddelen	
	a) Rijdend materieel (buitendienst):	
25a1	1. Tractoren	10
25a2	2. Vrachtauto's	8
25a3	3. Dienstauto's / Servicewagens	10
25a4	4. Overige vervoermiddelen	8
25a5	5. Kolkenzuigerwagen	10
25a6	6. WMO hulpmiddelen	7

26	Machines, apparaten en installaties	
	a) Buitendienst	
26a1	1. Veegmachines	6
26a2	2. Grote maaiers	10
26a3	3. Kleine Maaiers	5
26a4	4. Hoogwerker	15
26a5	5. Overige machines, apparaten, gereedschappen e.d.	10
26a6	6. Zoutstrooiers	10
26a7	7. Sneeuwschuivers	10
	b) Overige organisatieonderdelen:	
26b1	1. Technische installaties in bedrijfsgebouwen, waar onder overdekte sportaccommodaties	15
26b2	2. Telefooninstallaties	8
26b3	3. Verlichting (voetbal)-velden, sportzalen en zwembad	15
27	Overige materiële vaste activa	
	a) Scholen (openbaar en bijzonder):	
27a1	1. 1e inrichting met meubelen en onderwijsleerpakket (OLP) van permanente en tijdelijke schoolgebouwen, lokalen onderwijsruimten	10
	b) Automatisering (hardware):	
27b1	1. P.c.'s	4
27b2	2. P.c.-schermen	5
27b3	3. Printers, servers, netwerkkapparatuur	5
27b4	4. Gebouwenbekabeling	15
	c) Automatisering (software)	
27c1	1. Basisprogramma's	5
27c2	2. Overige software	5
	d) Overige organisatieonderdelen:	
27d1	1. Inventaris (o.a. kantoorinventaris) en 1 ^e inrichting bedrijfsgebouwen waar onder overdekte sportaccommodaties	10
27d2	2. (digitale) Luchtfoto's	4
27d3	3. Onder- en bovengrondse containers (beton)	20
27d4	4. Onder- en bovengrondse containers (mechanisch)	10
27d5	5. Overige containers (incl mini)	15
27d6	6. Schaftwagens	12
27d7	7. Renovatie toplaag (voetbal)-velden (buiten)	15
27d8	8. Vervanging Cruijff court	15
27d9	9. Renovatie atletiekbaan	20
27d10	10. Inrichting en div. vervangingen in gebouwen	15
27d11	11. Vervanging Toplagen sportaccommodaties (binnen)	10
27d12	12. Zonnepanelen	20

II. Materiële vaste activa in de openbare ruimte met maatschappelijk nut**Afschrijftermijn**
(maximaal in jaren)

33	Bedrijfsgebouwen	40
34	Grond-, weg- en waterbouwkundige werken **=(conform wegen- en verlichtingsplan)	
	a) Wegen, straten, pleinen, trottoirs, verhardingen, waterwerken, groenvoorzieningen:	
34a1	1. Asfaltering/bestrating**	40
34a2	2. Aanleg/herinrichting plantsoenen etc	30
34a3	3. Voorziening ligplaatsen	15
34a4	4. Revitalisering	30
34a5	5. Groen	30
34a6	6. Bomen	60
	b) Openbare verlichting:	
34b1	1. Armaturen**	20
34b2	2. Verlichtingsmasten**	40
36	Machines, apparaten en installaties Verkeersregelinstallaties	15
37	Overige materiële vaste activa	
37a	a) Bewegwijzering, verkeersborden en overige verkeersmaatregelen	10
37b	b) Aanleg en inrichting speelterreinen, inclusief voorzieningen/toestellen	15

III. Immateriële vaste activa

12	Kosten van onderzoek en ontwikkeling te koppelen aan een bepaald actief	5
-----------	---	----------

IV. Overige immateriële vaste activa:

58	1. Bijdrage aan activa van derden (investering dient bij te dragen aan de publieke taak/algemeen belang * afschrijving maximaal gelijk aan de duur van de activa die door betreffende derden wordt gehanteerd 2. Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen gelijk aan de looptijd van de lening	*
-----------	---	----------

April 2022

Basis in beeld

ZEVENAAR

Project:	Integraal beleidsplan openbare ruimte gemeente Zevenaar
Projectnummer:	P787-02
Registratienummer:	20220314
Auteurs:	PLANTERRA, Gert Oosterhuis, Laura Barnhoorn, Jan ter Wal
Opdrachtgever:	Gemeente Zevenaar, Rob IJzen
Datum:	22 april 2022

PLANTERRA
THUIS IN DE OPENBARE RUIMTE

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
1.1 Aanleiding voor de Basis in Beeld	4
1.2 Basis in Beeld	4
1.3 Afbakening openbare ruimte	5
1.4 Typen beheer en onderhoud	5
1.5 Gebiedsindeling	6
1.6 Risicoparagraaf	8
2. Areaal openbare ruimte	9
2.1 Overzicht van te beheren areaal	9
2.2 Ouderdom arealen	11
2.3 Betrouwbaarheid gegevens	13
3. Beleidsuitgangspunten openbare ruimte	14
4. Kwaliteit van de openbare ruimte	16
4.1 Kwaliteit	16
4.2 Technische kwaliteit	16
4.3 Beeldkwaliteit	18
4.4 Tevredenheid	21
4.5 Conclusie	21
5. Onderhoudsbegroting (exploitatie)	22
5.1 Beschikbare middelen voor beheer	22
5.2 Beschikbaar onderhoudsbudget per woning	25
5.3 Berekende onderhoudskosten	26
6. Vervangingsbudget (investeringen)	28
6.1 Beschikbaar vervangingsbudget	28
6.2 Berekende vervangingsopgave	28
Bijlage 1: Beheerareaal	31
Bijlage 2: Kostenkengetallen	33

1. Inleiding

Dit hoofdstuk vormt een inleiding op de beschrijving van de huidige situatie van de openbare ruimte. Achtereenvolgens wordt ingegaan op de aanleiding voor de Basis in Beeld, de inhoud van de Basis in Beeld, de afbakening openbare ruimte, typen beheer en onderhoud en de gebiedsindeling.

1.1 Aanleiding voor de Basis in Beeld

De voormalige gemeenten Zevenaar en Rijnwaarden zijn in 2018 gefuseerd. Voor de nieuwe gemeente Zevenaar is het van belang alle beheerdata over de gemeentelijke kapitaalgoederen (groen, wegen, riolering e.d.) op orde te hebben. Deze beheerdata zijn namelijk essentieel om als sturingsmiddel te gebruiken bij het nemen van (strategische) beslissingen over het beheren van de openbare ruimte.

De noodzaak om uit te gaan van goede data blijkt wel uit de recente bezuinigingsoperatie bij de gemeente Zevenaar. Als onderdeel van de bezuinigingsoperatie heeft de gemeente een substantiële korting doorgevoerd op de onderhoudsbudgetten van groen en wegen zonder dat de effecten op de kwaliteit van de openbare ruimte inzichtelijk waren. Voor de gemeente Zevenaar is het daarom van belang in beeld te brengen waar de gemeente op dit moment staat wat betreft het beheer van de openbare ruimte. Hoeveel areaal beheert de gemeente, wat is de kwaliteit, welke beheerbudgetten zijn beschikbaar en hoe deze zich verhouden tot de opgaven in de openbare ruimte?

Een dergelijke aanpak duiden wij vaak aan als “De Basis in Beeld” (BiB). Een “basis in beeld-traject” is een eerste belangrijke stap om IBOR (Integraal Beheer Openbare Ruimte) in praktijk te brengen. In 2020 is dit Basis in beeld-rapport grotendeels opgesteld. Het bijbehorende IBOR-plan is in 2021 verder vormgegeven, in het dit Basis in Beeld-rapport zijn zodoende niet alle gegevens geüpdatet, in 2021/2022 zijn alleen de financiële gegevens aangescherpt aan de huidige budgetten.

1.2 Basis in Beeld

De ‘Basis in Beeld’ geeft duidelijkheid over het beheer en onderhoud van de openbare ruimte in de gemeente Zevenaar. Deze rapportage geeft inzicht in de beschikbare informatie, de hoeveelheid areaal, de bestaande beleidsuitgangspunten, de huidige kwaliteit en beschikbare middelen.

In deze rapportage komt de volgende informatie aan de orde:

- De hoeveelheid areaal die de gemeente Zevenaar beheert;
- De bestaande beleidskaders- en uitgangspunten die relevant zijn voor de inrichting en het beheer van de openbare ruimte;
- De huidige kwaliteiten van de openbare ruimte;
- De beschikbare financiële middelen voor de concrete uitvoering van het beheer en onderhoud in de openbare ruimte.

1.3 Afbakening openbare ruimte

Het Basis in Beeld omvat het beheer van alle openbaar toegankelijke buitenruimte die de gemeente Zevenaar beheert. Dat is zowel de 'grijze', 'groene' als 'blauwe' openbare ruimte (zie figuur 1). Daarnaast zijn ook objecten als openbare verlichting, verkeersregelinstallaties (VRI's), bebording, speelvoorzieningen, civiele kunstwerken en straatmeubilair onderdeel van het BiB.

Grijs	Groen	Blauw
<ul style="list-style-type: none">▪ Straten▪ Trottoirs▪ Pleinen▪ Parkeervakken▪ Fietspaden▪ Puin/zandwegen	<ul style="list-style-type: none">▪ Gazon▪ Bermen▪ Beplanting▪ Bomen▪ Groen op begraafplaatsen	<ul style="list-style-type: none">▪ Watergangen▪ Riolering

Figuur 1 Afbakening openbare ruimte gemeente Zevenaar

1.4 Typen beheer en onderhoud

Als er in deze rapportage gesproken wordt over beheer en onderhoud van de openbare ruimte dan heeft dat betrekking op alle maatregelen en activiteiten die genomen worden om de openbare ruimte gedurende een langere periode in stand te houden. Het beheer bestaat uit een aantal typen (zie figuur 2).

Type beheer	Omschrijving	Financieel
Service onderhoud	Incidenteel onderhoud, reparaties en herstel op basis van meldingen. Veelal bedoeld om direct gebreken en gevaarlijke situaties op te heffen (reactieve onderhoudswerkzaamheden). Het doel van service onderhoud is het terugbrengen van het object in een aanvaardbare conditie.	Exploitatie-begroting
Regulier onderhoud	Gepland onderhoud dat frequent wordt uitgevoerd (periodiek/jaarlijks terugkerend) of betrekking heeft op ingrepen op een klein gedeelte van het object ('klein onderhoud'). Reiniging en groenonderhoud kennen voornamelijk regulier onderhoud (vegen, maaien, snoeien). Tot regulier onderhoud worden ook inspecties en metingen gerekend. Door het herhalende karakter zijn de kosten jaarlijks hetzelfde.	Exploitatie-begroting

Groot onderhoud	Groter en meer ingrijpende maatregelen op een groot deel van het object. Groot onderhoud zorgt ervoor dat de verwachte levensduur van de openbare ruimte wordt behaald en heeft een lage frequentie (na een lange gebruiksduur). Groot onderhoud wordt projectmatig gepland. De kosten verschillen hierdoor sterk per jaar.	Exploitatie-begroting/ voorziening
Vervanging	Het totaal vernieuwen van een object aan het einde van de levensduur. Essentieel is dat de inrichting en functie van het object niet wordt gewijzigd.	Investering
Herinrichting	Het vernieuwen van een object met een gewijzigde inrichting en/of functie. Feitelijk is er dan sprake van een nieuwe openbare ruimte. Herinrichting gaat verder dan de technische instandhouding en is dus geen beheer en onderhoud.	Investering

Figuur 2 Typen beheer en onderhoud van de openbare ruimte.

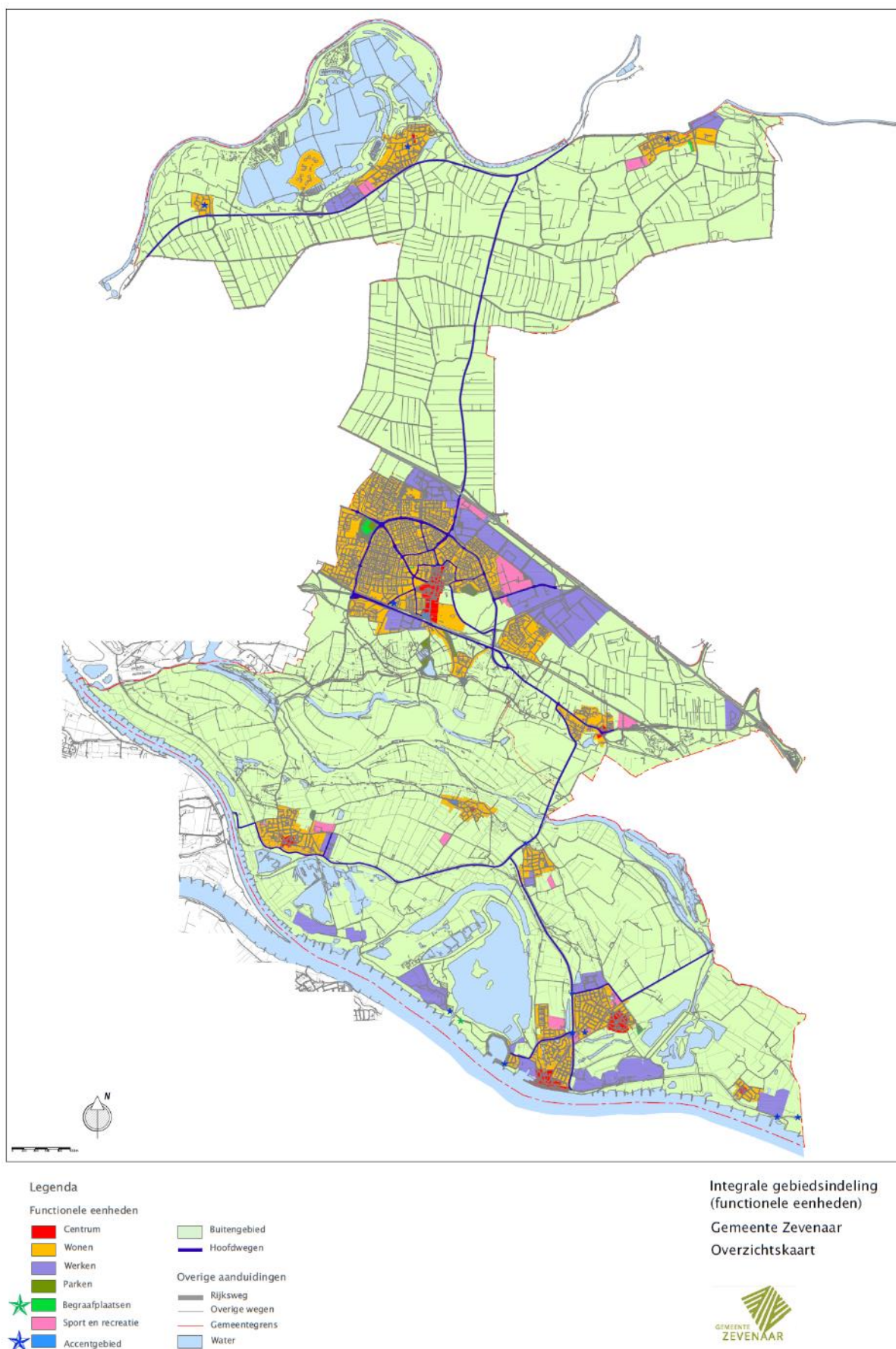
Werkzaamheden in de openbare ruimte worden integraal opgepakt, hierbij wordt gekeken naar samenloop tussen verschillende geplande werkzaamheden uit verschillende invalshoeken (wegen, riolering, ruimtelijk ontwikkeling, etc.). Hierdoor lopen verschillende typen onderhoud niet altijd volgens de hiervoor benoemde typen. Bijvoorbeeld het uitstellen van groot onderhoud om aan te sluiten bij een vervangingsproject.

1.5 Gebiedsindeling

In de gemeente Zevenaar is een gebiedsindeling beschikbaar die gebruikt kan worden om onderhoudsniveaus op te baseren. In de huidige situatie worden centrum en begraafplaatsen op een hoger niveau onderhouden, in de overige gebieden wordt een vergelijkbare basiskwaliteit gerealiseerd. Functionele gebieden die worden onderscheiden zijn:

- Centrum
- Wonen
- Werken
- Parken
- Begraafplaatsen
- Sport en recreatie
- Accentgebieden
- Buitengebied
- Hoofdwegen

De gebiedsindeling (zie figuur 3) wordt als standaard gehanteerd in het voorliggende Basis in Beeld rapport.

Figuur 3 Integrale gebiedsindeling gemeente Zevenaar

1.6 Risicoparagraaf

In dit document is de toename van de arealen en de gevolgen hiervan voor de kosten voor beheer en onderhoud in kaart gebracht. Voor het bepalen van het noodzakelijk onderhoudsbudget is slechts in beperkte mate rekening gehouden met de staat van onderhoud en met name de ondergrond.

De kosten van onderhoud en vervangingen worden zo efficiënt mogelijke geraamd, door zoveel mogelijk:

- Werk met Werk te maken;
- In de planning zoveel mogelijk rekening te houden met andere werkzaamheden;
- In te spelen op ruimtelijke ontwikkelingen;
- Maximaal gebruik te maken van subsidiemogelijkheden;

Hierdoor trachten wij de druk op de algemene middelen zo beperkt mogelijk te houden. In het nog op te stellen beleidsplan IBOR wordt hier dieper op in gegaan.

2. Areaal openbare ruimte

Hoeveel areaal beheert de gemeente Zevenaar? En wat is de verhouding tussen het areaal groen en verharding? In dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van de hoeveelheid areaal dat de gemeente in beheer heeft. Ook wordt er een vergelijking gegeven van de hoeveelheid areaal ten opzichte van andere gemeenten.

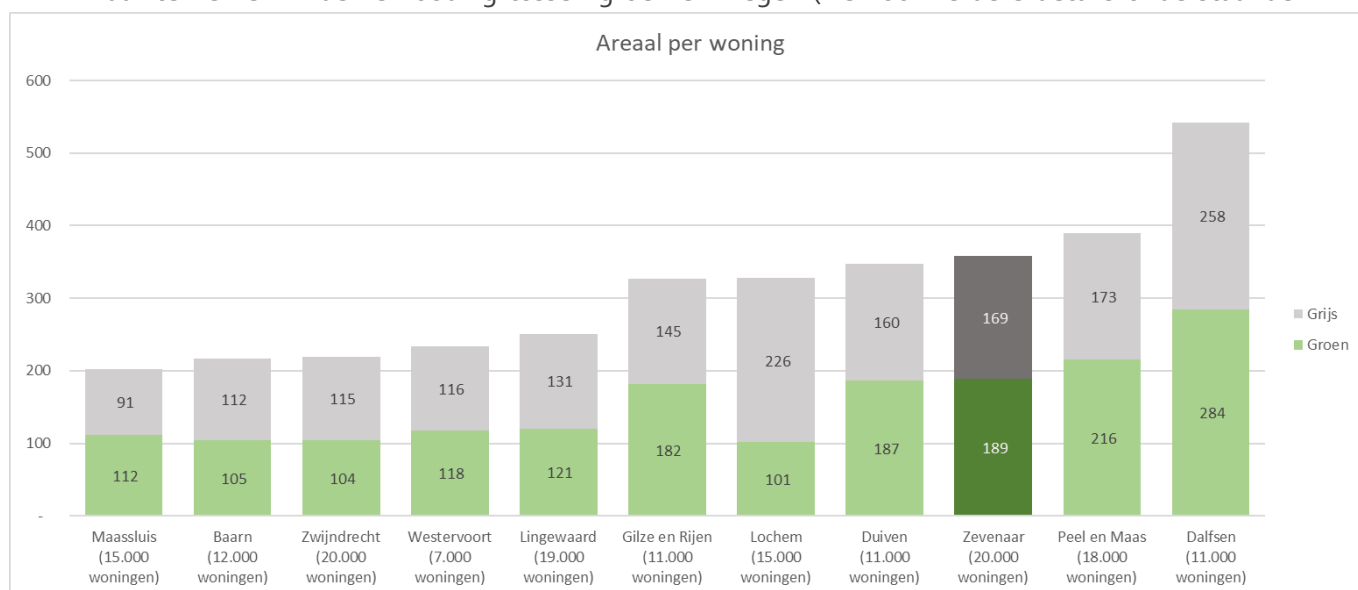
2.1 Overzicht van te beheren areaal

De gemeente Zevenaar beheert 3,4 miljoen vierkante meter wegen en 3,8 miljoen vierkante meter groen. In onderstaande figuur is het areaal groen en wegen in meer detail te zien.

Areaal openbare ruimte gemeente Zevenaar (in m ²)			
Gebiedsontsluitingswegen	1.628.000 m ²	Bermen	1.478.000 m ²
Woonstraten	1.125.000 m ²	Gazon	983.000 m ²
Voetpaden	413.000 m ²	Heesters	280.000 m ²
Fietspaden	123.000 m ²	Hagen	89.000 m ²
Halfverharding	77.000 m ²	Vaste planten	8.000 m ²
		Bosplantsoen	409.000 m ²
		Bos	534.000 m ²
Totaal wegen	3.366.000 m²	Totaal groen	3.781.000 m²

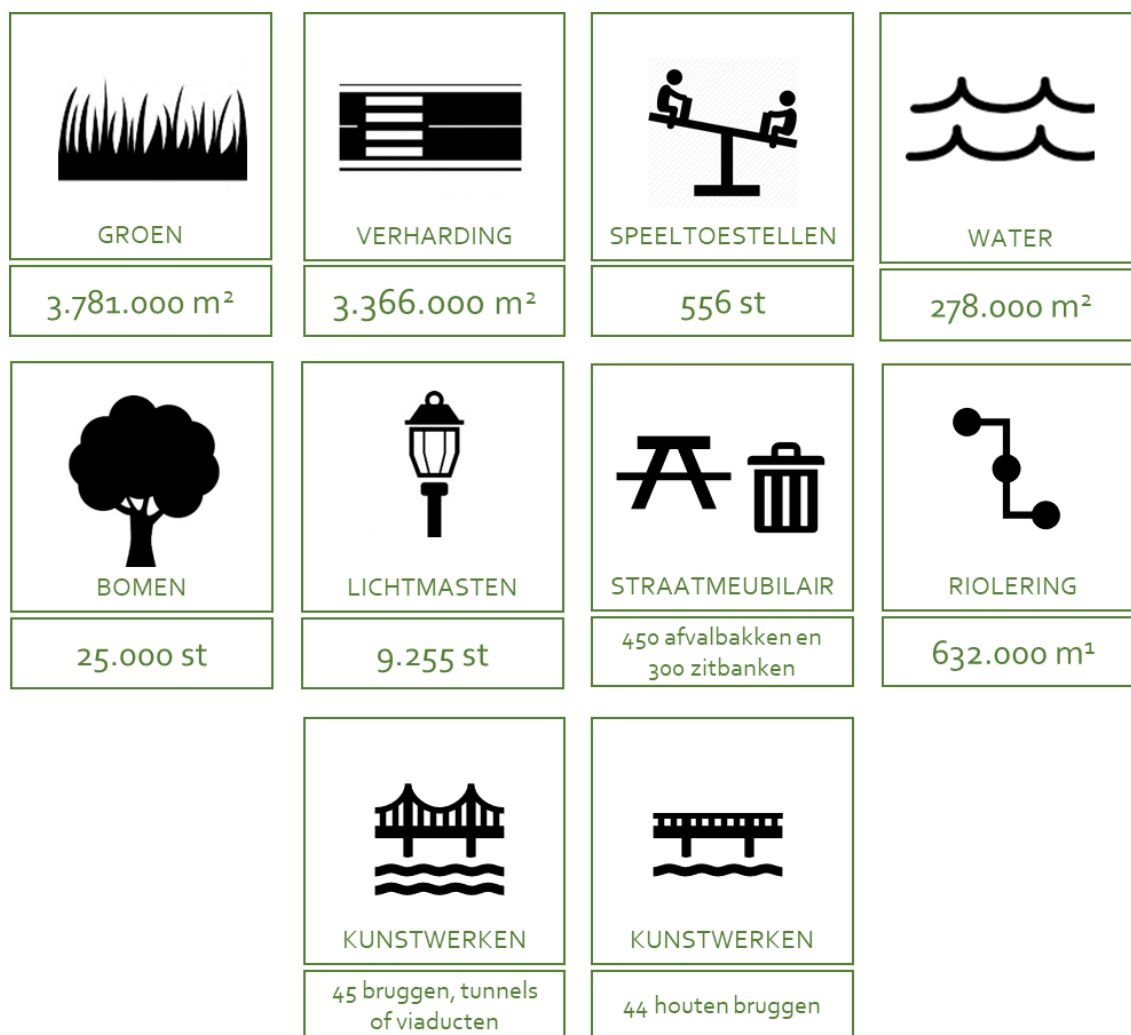
Figuur 4 Areaal groen en wegen

Wanneer het areaal van de gemeente Zevenaar wordt vergeleken met andere gemeenten in Nederland is te zien dat de hoeveelheid areaal van de gemeente Zevenaar iets boven gemiddeld is, in vergelijking met een gemeente van dezelfde omvang en/of opzet. De verhouding tussen groen en verharding slaat in vergelijking met andere gemeenten van dezelfde omvang en/of opzet iets meer door naar groen. Normaliter is er in een gemiddelde Nederlandse gemeente een redelijk evenwicht waar te nemen in de verhouding tussen groen en wegen (zie voor verdere details onderstaande

Figuur 5 Vergelijking in verhouding groen en wegen

figuur). De getallen in figuur 5 gelden voor het gehele areaal, inclusief buitengebied. Als we kijken naar het areaal binnen de bebouwde kom zien we een gemiddelde in Nederland van 100 m² wegen en 100 m² groen. Voor de gemeente Zevenaar zou dit op 116 m² wegen en 110 m² groen komen. Nog steeds wat hoger dan gemiddeld, maar hierbij kan de kanttekening geplaatst kunnen worden dat erin verhouding meer wegen binnen de bebouwde kom liggen en relatief meer groen buiten de bebouwde kom. Naast groen en verharding staat er in de openbare ruimte ook een groot aantal objecten. Figuur 6 geeft een indruk van het aantal speeltoestellen, straatmeubilair, bomen, lichtmasten en civiele kunstwerken. Gedetailleerde areaalgegevens staan in bijlage 1.

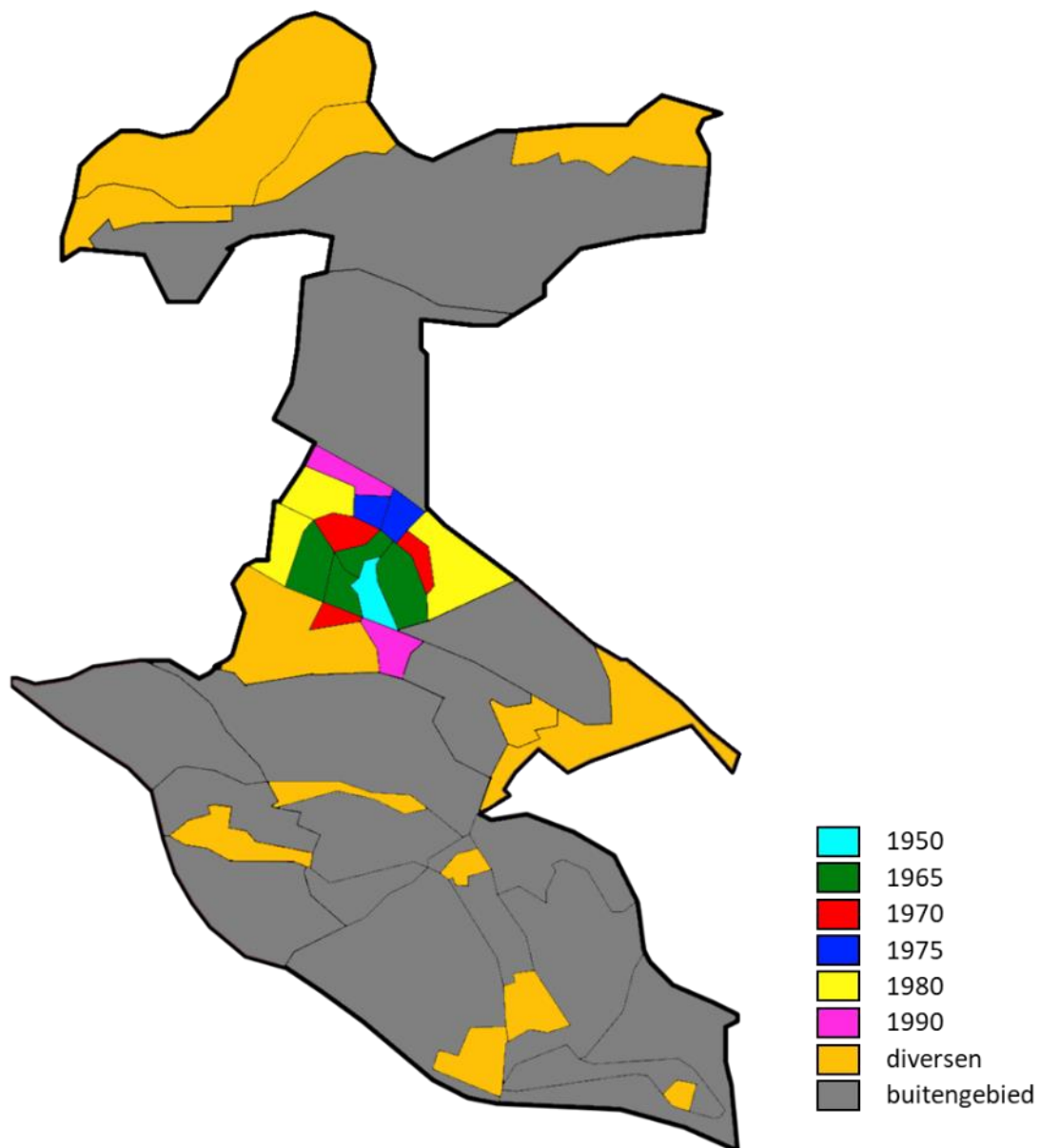
Figuur 6 Objecten in de openbare ruimte van Zevenaar

2.2 Ouderdom arealen

In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in de ouderdom van de arealen verharding, groen en openbare verlichting van de gemeente Zevenaar.

Verharding

Vanuit de kern Zevenaar is de verharding per wijk steeds verder uitgebreid. Het centrum van Zevenaar stamt uit periode na 1950. De schil om het centrum komt uit de jaren '60 (wijken Molenwijk, het Grieth, Schrijvershoek en Zonnemaat). Daarna in de jaren '70 de wijken Lentemorgen I, de Horst en Zuidspoor. De wijken aan de rand van de bebouwde kom volgen in de jaren '80 en '90. De verschillende andere kernen in de gemeenten geven een divers beeld in aanlegjaren, deze hebben hun oorsprong al vanaf de jaren '60 en '70. De wegen in het buitengebied zijn in diverse jaren aangelegd (zie figuur 7).

Figuur 7 Ouderdom gemeente Zevenaar

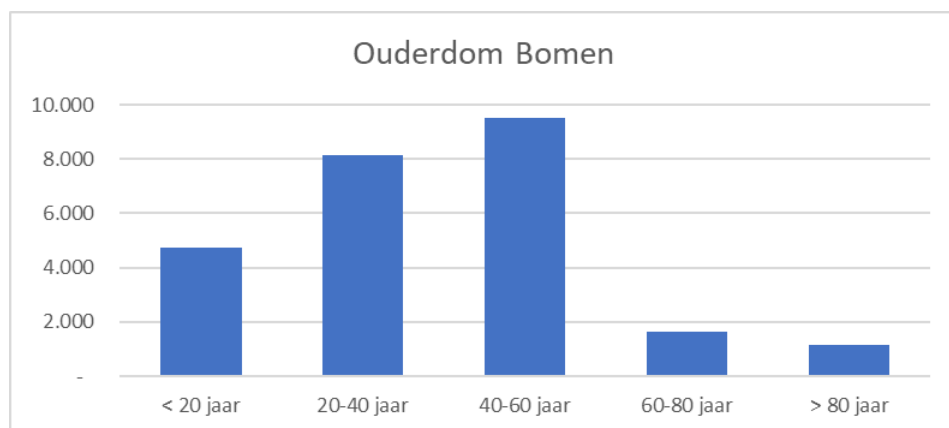
Riolering

Een groot deel van het rioolstelsel van de gemeente Zevenaar is een gemengd rioolstelsel, waarvan circa de helft ouder is dan 50 jaar (afschrijvingstermijn is 70 jaar). In het zuidelijk deel van de gemeente (de voormalige gemeente Rijnwaarden), is de huidige staat van de riolering het kwalitatief het minst. Het rioolsysteem in o.a. de kernen Tolkamer, Lobith, Pannerden functioneert slecht. Ook voor de kern Zevenaar is een belangrijk deel van het rioolstelsel verouderd.

Groen en bomen

In het algemeen is een groot deel van het groenareaal binnen de gemeente Zevenaar op leeftijd. In de kern Zevenaar dateert veel groen uit de jaren '70 en '80. Hierbij gaat het om de wijken Schaapsdrift, Lentemorgen 1 en 2, Stegeslag, Methen/Heerenmaten en de Horst. De wijken Roodwilligen en de Middag in Babberich dateren uit de jaren '90. Pas in 2010 is weer begonnen met grootschalige woningbouw in Groot Holthuizen. Het groen in de overige wijken en kernen van Zevenaar is niet meer terug te voeren naar 1 periode. Diverse vervangingen van het groen in de loop der jaren hebben ervoor gezorgd dat er een verspreide leeftijdsopbouw is ontstaan. Gemiddeld is hier de leeftijd van het groen hoog, circa 20 jaar (afschrijvingstermijn 20-30 jaar).

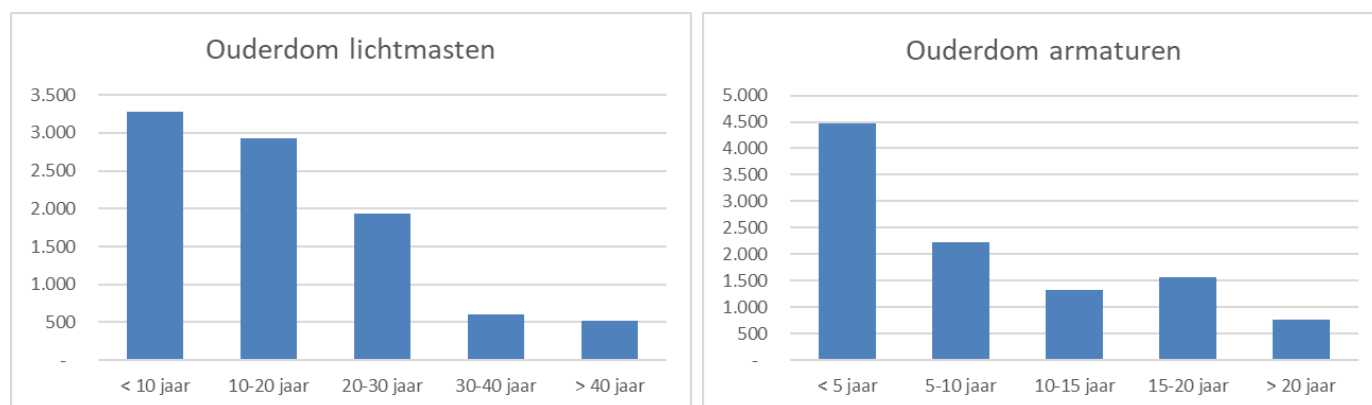
Voor bomen is wel een beeld te geven wat betreft ouderdom. Bij de bomen ligt het zwaartepunt op de ouderdom van 40-60 jaar (zie figuur 8). Het verschilt per boomsoort hoe oud de boom kan worden. Per boom(soort) zal gekeken moeten worden hoe lang de boom nog mee kan gaan. De levensverwachting van de boom dient bekeken te worden in combinatie met de kwaliteit van een boom.

Figuur 8 Ouderdom Bomen

Openbare Verlichting

In figuur 9 is de ouderdom van het areaal openbare verlichting te zien. Er is onderscheid gemaakt naar masten en armaturen. In de gemeente Zevenaar zijn 9.255 lichtmasten en 10.353 armaturen aanwezig. De technische levensduur van de masten is 40 jaar en van de armaturen 20 jaar. Wat opvalt is dat het areaal armaturen en lichtmasten relatief jong is; en groot deel is geïnstalleerd in de laatste 10 jaar voor armaturen en 20 jaar voor lichtmasten. Een klein deel is ouder dan de verwachte gebruiksduur.

Figuur 9 Ouderdom lichtmasten en armaturen

2.3 Betrouwbaarheid gegevens

De areaal- en beheergegevens die in dit hoofdstuk gebruikt zijn geven een betrouwbaar beeld van de daadwerkelijk situatie. Ter optimalisatie zou ouderdom en kwaliteit voor alle beheeronderdelen moeten worden ingevuld. De gegevens zijn afkomstig uit het beheersysteem van de gemeente (Kikker). De overgang naar een nieuw beheersysteem heeft ervoor gezorgd dat de gegevens nog niet volledig in beeld zijn. Het vormt een uitdaging om gegevens volledig en betrouwbaar te maken. Door dit te doen kan op termijn een betere inschatting worden gemaakt van de beheerinspanning die nodig is om de openbare ruimte op orde te houden.

3. Beleidsuitgangspunten openbare ruimte

De gemeente Zevenaar heeft op diverse thema's al beleid vastgesteld voor de openbare ruimte. Hoofdstuk 3 geeft hiervan een samenvatting.

Voor de inrichting en het beheer van de openbare ruimte van de gemeente Zevenaar zijn al diverse beleidsuitgangspunten vastgelegd. In dit hoofdstuk wordt er een overzicht gemaakt van de verschillende beleidsuitgangspunten. De beleidsuitgangspunten komen uit de verschillende beleidsplannen.

Dit hoofdstuk geeft inzicht in de huidige basis van beleidsuitgangspunten. Na het doorlopen van het Basis in Beeldtraject worden deze basisgegevens gebruikt voor een nieuw integraal beleidsplan voor de openbare ruimte.

Beleidsplan IBOR Zevenaar

Met het IBOR-plan biedt de gemeente Zevenaar een instrument om gericht te kunnen sturen op de onderhoudskwaliteit van de woonomgeving. Met het IBOR-plan heeft de gemeente:

- Een sturingsinstrument voor het gemeentebestuur om de kwaliteitsniveaus voor het verzorgend onderhoud te bepalen;
- Een beheerinstrument voor de gemeentelijke organisatie waarin het vastgestelde kwaliteitsbeeld kan worden gerealiseerd;
- Een communicatie-instrument voor bewoners (en bezoekers) van de gemeente dat duidelijkheid geeft over welke kwaliteit men kan verwachten en in hoeverre men daarop invloed heeft.

In het IBOR-plan wordt voorgesteld het beheerscenario 'balans' uit te voeren voor het verzorgend onderhoud van de gemeente. In dit scenario is gekozen voor een hoge onderhoudskwaliteit waar dit nodig en logisch is (in centrum, accentpunten, begraafplaatsen en hoofdroutes) en een basiskwaliteit in alle overige gebieden. In 2019 is dit heroverwogen en bijgesteld naar scenario basis plus, waarbij het buitengebied van B-kwaliteit naar C-kwaliteit is bijgesteld en de hoofdwegen teruggedaan zijn van A-kwaliteit naar B-kwaliteit.

Beleidsplan Openbare Verlichting 2016-2025

In het beleidsplan zijn de doelen en beleid van de gemeente Zevenaar op het gebied van beheer en onderhoud van de openbare verlichting beschreven voor de periode 2016-2025. De gemeente verlicht alleen waar en wanneer dat nodig is. Voor ieder wegvak wordt een afweging gemaakt. Hierbij wordt gelet op de verkeersveiligheid, sociale veiligheid, energiebesparing, kwaliteit van de leefomgeving/sfeer en de kwaliteit van Flora en Fauna.

De gemeente benut de positieve effecten van verlichting en minimaliseert de negatieve effecten. Hiermee geeft de gemeente het goede voorbeeld aan bewoners en bedrijven. De openbare verlichting draagt ertoe bij dat de verkeersafwikkeling tijdens donkere uren op een veilige en vlotte wijze plaatsvindt. Op plaatsen waar mensen samenkomen is de openbare verlichting zodanig dat personen goed kunnen worden waargenomen in tijden van duisternis. De openbare verlichting versterkt het karakter, de sfeer, de herkenbaarheid en het gebruik van de openbare ruimte. Negatieve effecten van de verlichting worden zoveel mogelijk beperkt.

In 2020 wordt een besparing op het energieverbruik per lamp van 20% bereikt ten opzichte van 2013. Afhankelijk van de voortschrijdende technologische ontwikkelingen wordt dit uitgangspunt ook gehanteerd voor armaturen en lampen.

Watertakenplan De Liemers

In samenwerking met de Liemers gemeenten is een Watertakenplan voor de regio opgesteld. De opgaven in het Watertakenplan kunnen worden samengevat aan de hand van onderstaande thema's:

- **Basis op orde:** We willen een degelijke en betrouwbare invulling geven aan onze basistaken. Hiervoor dienen onze basis werkprocessen, verordeningen en systemen op orde te zijn en te blijven.
- **Klaar voor de toekomst:** We willen waar mogelijk anticiperen op de toekomst, zodat we meegroeien met en ons aanpassen aan de wereld om ons heen. Dat betreft onder meer de Klimaatverandering en de noodzaak om te verduurzamen. Daarnaast spelen we in op gewijzigde wet- en regelgeving zoals de implementatie van de Omgevingswet en geplande projecten van derden. Zoals bijvoorbeeld het doortrekken van de A15 naar de A12.
- **Burgers betrokken:** We willen bewoners betrekken en bewust maken van hun eigen rol en verantwoordelijkheid. Dat maakt onze systemen robuuster en bevordert het draagvlak voor de belangrijke watertaken.
- **Doelmatig waterbeheer:** Door een gezamenlijke en slimme aanpak niet meer geld uitgeven dan nodig is. Hiermee blijven de kosten voor afvalwaterketen en watersysteem acceptabel.

4. Kwaliteit van de openbare ruimte

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de kwaliteit van de openbare ruimte van de gemeente Zevenaar. Deze wordt bepaald door het gebruik en het onderhoud van de openbare ruimte. De kwaliteit van de openbare ruimte heeft weer effect op de tevredenheid en waardering van bewoners van de gemeente Zevenaar.

4.1 Kwaliteit

Om een beeld te geven van de huidige onderhoudskwaliteit van de openbare ruimte in de gemeente Zevenaar moet eerst duidelijk zijn wat we verstaan onder kwaliteit. Grofweg verstaan we onder kwaliteit van de openbare ruimte het volgende:

- De feitelijke technische kwaliteit (technische normen);
- Een algemene beoordeling van kwaliteit (op basis van beeldkwaliteiten);
- De waardering en tevredenheid van bewoners wat betreft de kwaliteit (gebruik en beleving van bewoners).

De feitelijke technische kwaliteit van de openbare ruimte kan gemeten worden aan de hand van inspecties. De gemeente Zevenaar voert bijvoorbeeld een wegininspecties en een VTA-inspectie voor bomen uit. De algemene beoordeling van de kwaliteit wordt inzichtelijk gemaakt aan de hand van het uitvoeren van een schouw met betrekking tot het verzorgend onderhoud in de openbare ruimte. Hierbij wordt op basis van beeldkwaliteiten een algemeen en indicatief beeld gegeven van de kwaliteit van de openbare ruimte. De waardering en tevredenheid van bewoners over de kwaliteit van de openbare ruimte kan bijvoorbeeld achterhaald worden met een tevredenheidsonderzoek.

4.2 Technische kwaliteit

De gemeente Zevenaar verricht metingen om te controleren of ze de gewenste kwaliteit in de openbare ruimte realiseren. Dit gebeurt op diverse manieren:

- Inspectie kwaliteit riolering
- Technische Weginspectie
- VTA-inspectie

Kwaliteit Riolering

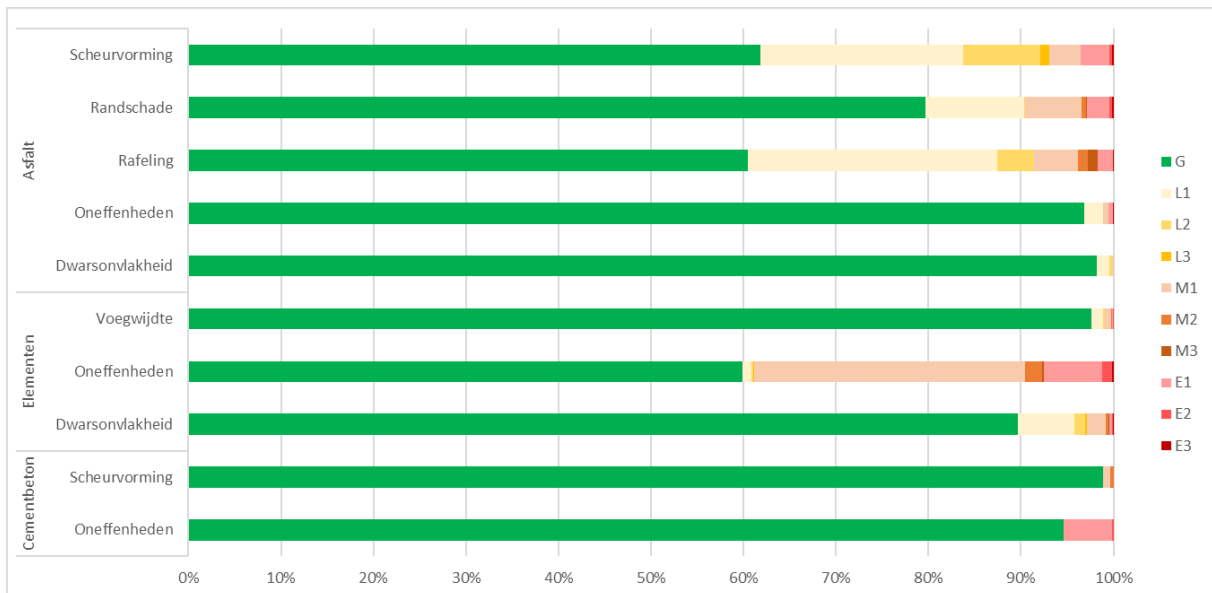
In het zuidelijke deel van de gemeente (de voormalige gemeente Rijnwaarden) is de huidige staat van de riolering het minst. Vanuit de onlangs verkregen inspectiebeelden dienen in de nabije toekomst noodzakelijke maatregelen genomen te worden om het rioolsysteem in orde te maken. Gezien de hiervoor benodigd hoge reparatiekosten, het verouderd systeem en de ouderdom van de riolering hebben we besloten om het rioolstelsel in fasen in het geheel te vernieuwen in plaats van te renoveren of te repareren.

We zullen dit voornamelijk in afstemming met het geplande groot onderhoud aan wegen en door “werk met werk te maken” uitvoeren. Het is belangrijk om, in het kader van de klimaatverandering, grote herinrichtingsprojecten te koppelen aan de te nemen klimaat adaptieve maatregelen.

Ook voor de kern Zevenaar is er een deel van het rioolstelsel dat veel problemen met verzakkingen, van de oude woningen die op stroken zijn gefundeerd, veroorzaakt. Het plan is om het rioolstelsel te vernieuwen en tegelijk het projectgebied in combinatie met onderhoudsplan wegen te revitaliseren.

Technische wegininspectie

In 2020 is er voor de wegen in Zevenaar een inspectie uitgevoerd. Per schadebeeld is een waardering gegeven van Goed (G), Licht (L1, L2, L3), Matig (M1, M2, M3) en Ernstig (E1, E2, E3). Hieronder is het resultaat weergegeven van deze inspectie. Wat betreft asfalt op het gebied van scheurvorming en rafeling is bijna 40% schade waargenomen. Voor elementverharding zitten de schades vooral op oneffenheden in de wegen bijna 40% heeft matige tot ernstige schade (zie figuur 10).

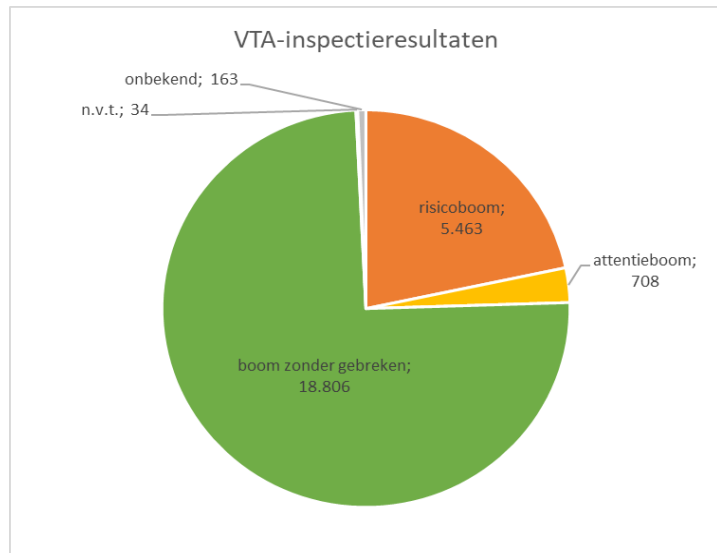
Figuur 10 Resultaten wegininspectie

Ook is er een scan uitgevoerd naar de ondergrond van wegen in Zevenaar. Uit deze scan blijkt dat bij een groot aantal wegen, in het zuidelijke deel van de gemeente, de ondergrond niet goed is. Sommige wegen liggen op bestaande verharding. Ook op dijken is de ondergrond zo slecht dat deze geheel moet worden vervangen. Een groot deel van de wegen en wegvakken zijn na een periode van 5 à 10 jaar aan vervanging toe. Dit probleem speelt ook bij riolering. Hiermee wordt dan ook afstemming gezocht en zoveel als mogelijk "werk met werk" gemaakt.

VTA-inspectie Bomen

Jaarlijks wordt een deel van het bomenareaal geïnspecteerd op veiligheid. Daarmee wordt duidelijk welke maatregelen er getroffen moeten worden om het bomenbestand veilig te houden. Om dit moment zijn de middelen ontoereikend om alle gebreken te verhelpen. In de toekomst zal jaarlijks het onderhoudsniveau worden geïnspecteerd. Hierdoor wordt beter inzichtelijk wat de jaarlijkse kosten voor het bomenonderhoud zijn. Een kwart van de bomen in de gemeente Zevenaar heeft de markering risico- of attentiebomen (zie figuur 11). Hiervoor is dus extra aandacht gevraagd in het onderhoud. Dit is een veiligheidseis, sommige bomen blijven risicobomen, omdat ze op een specifieke locatie staan.

Naast de bomen is het wenselijk om de technische kwaliteit van het openbaar groen één keer in de vier jaar (collegeperiode) te inspecteren en op basis van de inspecties een uitvoeringsprogramma maken. Dit geeft een goed inzicht van de te verwachten kosten voor renovaties van het groen. De uitwerking van de inspecties worden in een beheerplan openbaar groen verwerkt.

Figuur 11 VTA-inspectieresultaten (risico-/attentieboom)

4.3 Beeldkwaliteit

Om de resultaten van beheer en onderhoud te beschrijven is tegenwoordig een landelijke systematiek in gebruik: de 'kwaliteitscatalogus openbare ruimte' (CROW-publicatie). Door middel van een groot aantal 'beeldmaatlaten' omschrijft deze systematiek 5 niveaus van beeldkwaliteit (van A+ tot D). De verschillende niveaus zijn geïllustreerd met referentiefoto's (zoals zichtbaar op straat) en onderbouwd met zowel een kwalitatieve toelichting, als een toelichting met meetbare eenheden. Zie ter illustratie een voorbeeld van 'onkruid op open verhardingen' in onderstaande figuur.

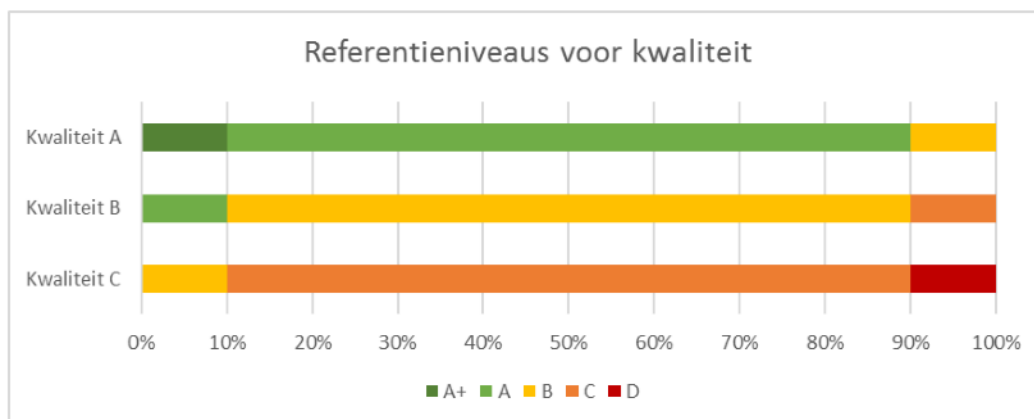
Verrekenen op beeld via RAW-werkcategorie 51				
Verharding	open verharding-elementenverharding-onkruid			
A*	A	B	C	D
Er is geen onkruid.	Er is weinig onkruid.	Er is in beperkte mate onkruid.	Er is redelijk veel onkruid.	Er is veel onkruid.
aantal stuks onkruid hoger dan 20 cm 0 stuks per 100 m ²	aantal stuks onkruid hoger dan 20 cm ≤ 10 stuks per 100 m ²	aantal stuks onkruid hoger dan 20 cm ≤ 20 stuks per 100 m ²	aantal stuks onkruid hoger dan 20 cm ≤ 30 stuks per 100 m ²	aantal stuks onkruid hoger dan 20 cm > 30 stuks per 100 m ²
bedekking 0% per 100 m ²	bedekking ≤ 2% per 100 m ²	bedekking ≤ 4% per 100 m ²	bedekking ≤ 8% per 100 m ²	bedekking > 8% per 100 m ²

Figuur 12: Voorbeeld van CROW-beeldmaatlat

De CROW-beeldsystematiek wordt gebruikt als monitoringssystematiek om de daadwerkelijke kwaliteit op straat te meten en als basis voor de opdrachten aan en verantwoording van aannemers in de vorm van zogenaamde 'beeldbestekken'. Veel Nederlandse gemeenten gebruiken de systematiek ook om hun ambities voor het onderhoud van openbare ruimte beleidsmatig vast te leggen. De systematiek leent zich ook goed om te communiceren over de kwaliteit van de openbare ruimte met bestuurders, bewoners en ondernemers. Zoals beschreven in hoofdstuk 3 zijn de kwaliteitsambities in de gemeente Zevenaar gesteld op een hoge onderhoudskwaliteit (A) waar dit

nodig en logisch is (in centrum, accentpunten en begraafplaatsen) en een basiskwaliteit (B) in alle overige gebieden, behalve buitengebied waar een C-kwaliteit geldt.

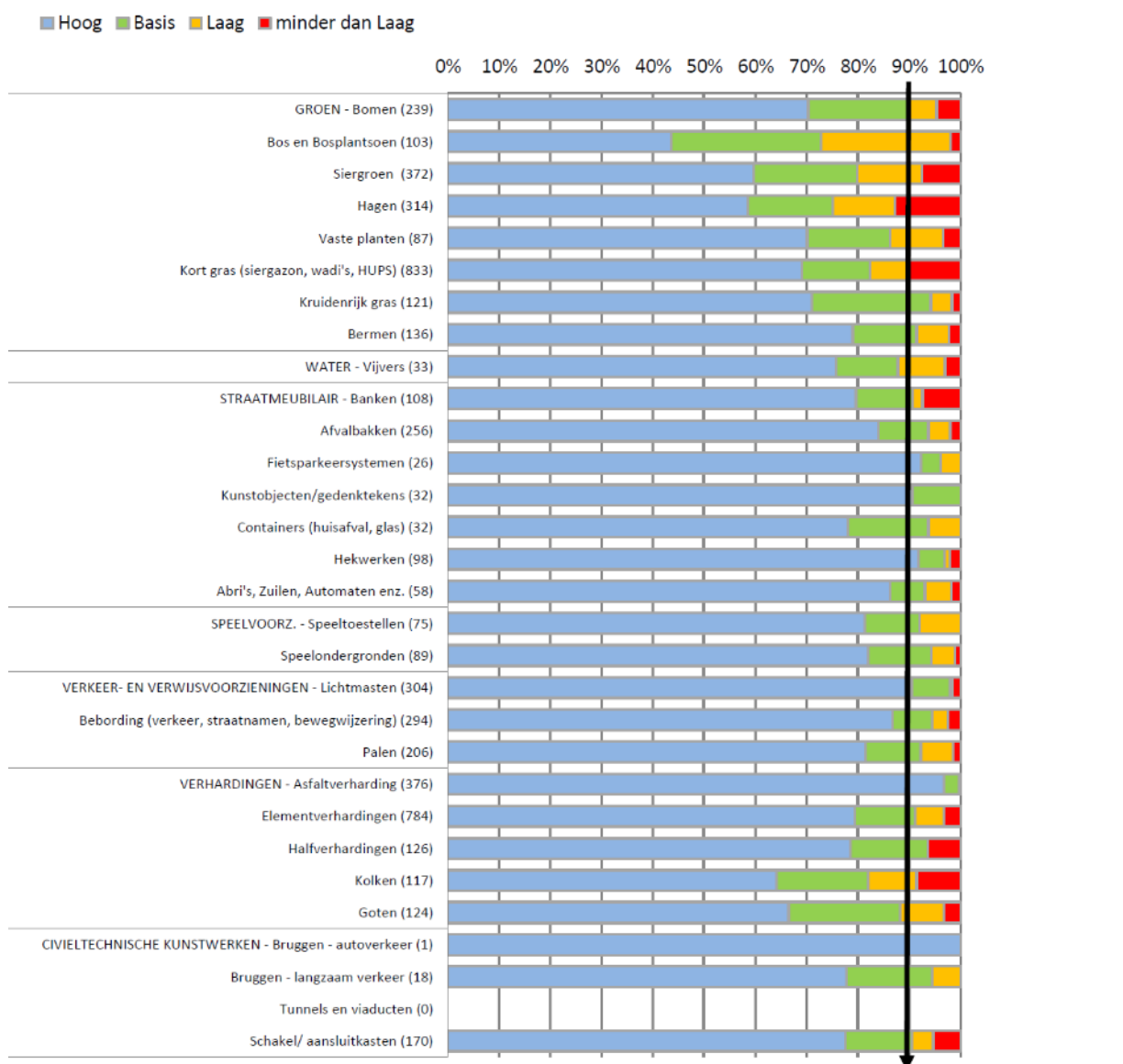
Bij het beoordelen van resultaten op basis van beeldkwaliteit moet altijd rekening worden gehouden met een gestage afname van onderhoudskwaliteiten. Zwerfafval op de straten ontstaat bijvoorbeeld geleidelijk. Bijvoorbeeld tussen de momenten waarop wordt geveegd, het gras groeit en tussen de maaibeurten. Ook schadebeelden aan verhardingen ontstaan na verloop van tijd. Het meten met behulp van beeldmaatlaten (van A+ tot en met D) is echter een momentopname. Van de resultaten die naar voren komen uit een dergelijk meting kan dus niet verwacht worden dat alle plekken in de openbare ruimte precies op het geambieerde onderhoudsniveau zijn. Bij een beeldgerichte monitoring van onderhoudskwaliteiten wordt om deze reden gewerkt met histogrammen, die inzichtelijk maken op hoeveel van de gemeten plekken welke onderhoudskwaliteiten aanwezig zijn. Het sturen op bijvoorbeeld een B-niveau houdt in dat het merendeel van de plekken een B-kwaliteit moet laten zien, maar dat er altijd ook A-kwaliteiten (net aangepakt) en C-kwaliteiten (ingrijpmoment) buiten op straat voorkomen. Bij het formuleren van ambities worden vervolgens afspraken gemaakt hoeveel plekken in de steekproef mogen afwijken. Bij het sturen op een B-niveau geldt een verdeling waarbij maximaal 10% van de metingen lager mag zijn dan het beoogde niveau ('C'-kwaliteit), maar ook een deel hoger mag hoger zijn. Er is dus sprake van een 'C' niveau als meer dan 10% van het areaal een onderhoudskwaliteit C wordt gemeten. De onderstaande figuur laat de bandbreedtes zien die worden gehanteerd bij de onderhoudsniveaus A, B en C.

Figuur 13 Referentieniveaus voor kwaliteitsniveaus A, B en C

Resultaten schouw (verzorgend onderhoud)

Onderstaande schouwgegevens zijn van augustus 2018 en hiermee enigszins verouderd (in 2019 is geen schouw uitgevoerd). Figuur 14 geeft de kwaliteitsscores van iedere beheercategorie. De hoofdgroep groen bestaat uit acht beheercategorieën (bomen t/m bermen), de hoofdgroep Water uit één categorie (vijvers), enzovoorts. De kwaliteitsscores van de beheercategorieën lopen uiteen van Hoog (A), Basis (B), Laag (C) tot Minder dan Laag (D).

Figuur 14 Kwaliteitsscore verzorgend onderhoud per beheercategorie (bron: rapportage meting verzorging - augustus 2018)

Verder inzoomen op de scores per kwaliteitscriterium is noodzakelijk om erachter te komen of er sprake is van een gelijkmatig kwaliteitsbeeld binnen de beheercategorieën of dat juist specifieke kwaliteitscriteria duidelijk afwijkend zijn. De scores van de duidelijk afwijkende criteria kunnen de gemiddelde kwaliteitsscore van een hoofdgroep of beheercategorie in positieve of negatieve zin beïnvloeden. Deze details zijn opgenomen in rapportage “Beleidsmeting IBOR Verzorging” van augustus 2018.

Bovenstaande informatie geeft een beeld van de kwaliteit in de openbare ruimte van Zevenaar. Geconcludeerd kan worden dat de openbare ruimte niet volledige op ambitieniveau kan worden onderhouden. De kwaliteit wordt bepaald door te kijken naar de 90% met de hoogste kwaliteit, de overige 10% mag onder de ambitiekwaliteit zitten. Binnen de beheerafdeling wordt deze 10% gezien als ‘werkvoorraad’. Een werkvoorraad tot en met 10% zorgt ervoor dat het beheer en onderhoud op een efficiënte manier uitgevoerd kan worden. Te zien is (zie figuur 14) dat in 2018 het onderdeel groen een beperkte kwaliteit laat zien met op meerdere plekken meer dan 10% lage of minder dan lage

kwaliteiten. Daarnaast zie je bij kolken een D-kwaliteit terugkomen. Bij het vaststellen van een ambitieniveau is het van belang dat ook de monitoring van de kwaliteit wordt geborgd. Op die manier kunnen beleidsuitgangspunten worden gemonitord.

4.4 Tevredenheid

De Veiligheidsmonitor is een tweejaarlijks terugkerend bevolkingsonderzoek naar de veiligheid, leefbaarheid en slachtofferschap in de gemeente. In dit onderzoek worden ook een aantal vragen gesteld die te maken hebben met de openbare ruimte van de gemeente Zevenaar.

Hieronder staan de verschillende scores weergegeven die betrekking hebben op de openbare ruimte. Over het algemeen zijn deze scores een paar procenten lager dan die van de referentiegemeente. Op gebied van speelplekken en voorzieningen voor jongeren scoort de gemeente Zevenaar iets beter. Ook de ervaring van de rommel op straat is in Zevenaar beter beoordeeld dan in de referentiegemeente.

Onderwerp	Gemeente Zevenaar	Referentie gemeente
Beoordeling fysieke kwaliteit (rapportcijfer)	6,1	6,5
In de buurt zijn de wegen, paden en pleintjes goed onderhouden	65,9% eens	69,2% eens
In de buurt zijn perken, plantsoenen en parken goed onderhouden	67,7% eens	73,5% eens
In de buurt is het buiten goed verlicht	79,8% eens	82,8% eens
In de buurt zijn goede speelplekken voor kinderen	61,8% eens	57,7% eens
In de buurt zijn goede voorzieningen voor jongeren	19,0% eens	16,5% eens
Ervaart zelf veel overlast van hondenpoep op stoep, straat of in perken	19,9% eens	15,0% eens
Ervaart zelf veel overlast van rommel op straat	2,8% eens	4,2% eens

Figuur 15 Scores tevredenheid openbare ruimte
(bron: Veiligheidsmonitor gemeente Zevenaar 2017, juni 2018)

4.5 Conclusie

Op het gebied van wegen en riolering is de technische kwaliteit in delen van de gemeente onder niveau. De reden is de slechte bodem en fundering. Hierdoor moet de riolering en bovenliggende verharding worden vervangen. Voor verzorgend onderhoud voldoet de kwaliteit van de openbare ruimte grotendeels aan de gestelde ambities. Ook is de kwaliteit en de tevredenheid over de openbare ruimte vergelijkbaar met gemiddelde gemeente in Nederland. Verder gaat de ouderdom van het groen op termijn wel een rol spelen. Oudere groenvlakken worden steeds moeilijker te onderhouden en zijn dan op gegeven moment aan vervanging toe.

Nu wordt er voor een deel gebruik gemaakt van verouderde en beperkte kwaliteitsgegevens. Voor het monitoren van het op te stellen beleid is het van belang dat kwaliteit structureel wordt geïnspecteerd door middel van technische inspecties en schouwen. Op die manier blijft de kwaliteit in beeld en kan op tijd worden bijgesteld in het beheer en onderhoud van de openbare ruimte.

5. Onderhoudsbegroting (exploitatie)

5.1 Beschikbare middelen voor beheer

Voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte zijn middelen opgenomen in de exploitatiebegroting¹ van de gemeente. Aan de hand van de kwadrantenmethode is een analyse uitgevoerd. Hiermee kan bepaald worden welke middelen uit de begroting besteed worden aan de daadwerkelijke uitvoering van het beheer en onderhoud (zie figuur 16).

	Uitvoeringskosten	VAT-kosten	Niet-uitvoeringskosten	Eindtotaal
Domein Openbare Ruimte	€ 7.179.186	€ 1.637.556	€ 2.468.335	€ 11.326.357
Overige domeinen	€ 2.102.891	€ 912.432	€ 75.405	€ 3.090.728
Eindtotaal	€ 9.282.077	€ 2.549.988	€ 2.543.740	€ 14.375.805

Figuur 16 Samenvatting exploitatiebegroting uitvoeringskosten en niet-uitvoeringskosten

In 2022 in totaal circa € 14,3 miljoen euro beschikbaar aan middelen binnen de verschillende taakvelden gekoppeld aan de openbare ruimte van de gemeente Zevenaar. Dit is niet het bedrag dat beschikbaar is voor de concrete uitvoering van het beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Binnen de begroting zijn ook begrotingskosten opgenomen voor kapitaallasten (kosten voor rente en afschrijving van uitgevoerde grote investeringen), opbrengsten (bv. heffingen en bijdragen derden), voorzieningen en overige kosten. Deze kosten worden de 'Niet-uitvoeringskosten' genoemd en hebben niet direct betrekking op de concrete uitvoering van beheer en onderhoud. Hiermee zijn ze niet of slechts beperkt beïnvloedbaar met betrekking tot de keuzes die worden voor beheer en onderhoud. Verder staan hier ook begrotingsposten die geen link hebben met het beheer en onderhoud van de openbare ruimte, zoals handhaving en afvalinzameling. Deze worden aangeduid als 'Overige domeinen'.

De kwadrantenanalyse naar enerzijds het 'Domein openbare ruimte' en anderzijds 'Uitvoeringskosten' laat zien dat er per saldo € 7,2 miljoen euro beschikbaar is voor de uitvoering van beheer en onderhoud in de openbare ruimte (zie figuur 16). Deze € 7,2 miljoen euro is direct beïnvloedbaar en wordt uitgegeven aan uren van de eigen dienst, aan goederen diensten derden en materialen. Het niet-beïnvloedbare budget (openbare ruimte), wat niet direct aan de uitvoering van beheer en onderhoud wordt besteed bedraagt € 2,5 miljoen euro. Dit zijn kosten zoals kapitaallasten, overige kosten, subsidies en opbrengsten. Dit zijn kosten die niet direct zijn toe te schrijven aan de uitvoering van het beheer en onderhoud, maar die wel nodig zijn om de uitvoering mogelijk te maken.

¹ Dit zijn met name budgetten voor service, regulier en groot onderhoud.

In de begroting van 2022 is een bedrag van € 7,2 miljoen, exclusief VAT, beschikbaar voor de concrete onderhoudsmaatregelen. VAT-kosten, ofwel 'Voorbereiding, Administratie, en Toezicht' zijn activiteiten waarmee sturing op de uitvoering van beheer en onderhoud mogelijk wordt gemaakt. Het gaat bijvoorbeeld om voorbereiding, zoals het maken van plannen en bestekken, afsluiten van contracten, communicatie en het toezicht houden op de uitvoering van de werken, coördinatie en aansturing van de afhandeling van meldingen. Verder zijn ook de inspecties, onderzoek, metingen, databeheer en bestuurlijke voorstellen onderdeel van de VAT-kosten. Aan VAT-kosten wordt, in de gemeente Zevenaar € 1,6 miljoen besteed.

Voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte zijn op hoofdlijnen drie verschillende financieringsbronnen beschikbaar: de exploitatiebegroting, de voorziening openbare ruimte en vervangingsinvesteringen. Voor het beheren van de openbare ruimte, zoals dat in dit IBOR is gedefinieerd, is per saldo ruim € 7,2 miljoen beschikbaar in 2022, verdeelt naar 6,0 vanuit de exploitatie en € 1,2 miljoen naar voorziening voor wegen. Voor vervangingsinvesteringen zijn de komende jaren (tot en met 2025) € 320.000 beschikbaar, met name voor openbare verlichting. Daarnaast is er voor riolering vervangingsbudget beschikbaar binnen de gesloten exploitatie van dit onderdeel, wat wordt onderbouwd in het watertakenplan.

<p>Exploitatie (€ 6,0 miljoen)</p> <p>Dagelijks onderhoud, service-meldingen</p> <p>Groot onderhoud</p>	<p>Voorziening (€ 1,2 miljoen)</p> <p>Groot onderhoud Wegen</p>	<p>Investering (€ 320.000)</p> <p>Vervangingsinvesteringen</p> <p>Openbare Verlichting</p>
---	---	--

Figuur 17 Beschikbare beheerbudgetten 2022

Domein openbare ruimte (uitvoeringskosten en VAT-kosten)

In figuur 18 is een verdere uitsplitsing van de uitvoeringskosten te zien. Te zien is dat, ongeveer € 1,65 miljoen uitgegeven wordt aan loonkosten voor de eigen dienst, circa € 4,13 aan goederen en diensten derden en ongeveer € 1,40 miljoen aan materiaalkosten. De VAT-kosten bedragen ongeveer € 1,64 miljoen. Het grootste gedeelte van uitvoeringskosten bestaat uit de onderhoudsgroepen wegen, groen en riolering, gezamenlijk € 5,8 miljoen. Daarnaast is er een substantieel deel van het budget beschikbaar voor openbare verlichting, onkruidbestrijding en straatreiniging, gezamenlijk ruim € 800.000.

	Uitvoeringskosten				Totaal Uitvoeringskosten	VAT				
	Goederen en		Uitvoering Eigen							
	diensten derden	Dienst	Materiaalkosten							
Domein OR	€	4.131.390	€	1.648.324	€	1.399.472	€	7.179.186	€	1.637.556
Groen	€	1.303.412	€	676.480	€	493.334	€	2.473.226	€	148.643
Speelvoorzieningen	€	48.237		20.644	€	83.918	€	152.799	€	-
Straatmeubilair	€	-	€	42.010	€	19.330	€	61.340	€	240.159
Wegen (incl. civieltech. Kunstwerken)	€	1.586.301	€	252.457	€	157.308	€	1.996.066	€	466.213
Openbare Verlichting	€	106.340	€	-	€	192.514	€	298.854	€	70.445
Straatreiniging	€	349.193					€	349.193		
Onkruidbestrijding	€	171.873					€	171.873		
Riolering	€	487.086	€	518.835	€	281.088	€	1.287.009	€	577.146
Begraafplaatsen	€	40.548	€	101.073	€	23.438	€	165.059	€	69.615
Gladheidsbestrijding	€		€	36.825	€	78.222	€	115.047	€	65.335
VRI en verkeersvoorzieningen	€	38.400			€	70.320	€	108.720		
Eindtotaal	€	4.131.390	€	1.648.324	€	1.399.472	€	7.179.186	€	1.637.556

Figuur 18 Exploitatiebegroting, uitvoeringskosten onderhoudsgroepen openbare ruimte

Domein openbare ruimte (niet-uitvoeringskosten)

De Niet-Uitvoeringskosten zijn uitgesplitst in de volgende kostensoorten in figuur 19:

- **Kapitaallasten:** investeringen die in het verleden zijn geactiveerd komen als kapitaallasten (rentekosten en afschrijvingen) terug in de begroting. In de begroting van 2022 zijn € 1,60 miljoen aan kapitaallasten opgenomen.
- **Vervangingsvoorziening:** Voor riolering is een vervangingsvoorziening getroffen om de vervangingen te egaliseren in de tijd, hier wordt ruim € 905.000 in gestort.
- **Opbrengsten:** zijn de inkomsten zoals de leges en inkomensoverdrachten. In de begroting van 2022 is € 600.000 aan opbrengsten opgenomen.
- **Boekhoudkundige mutaties:** In de gemeente Zevenaar worden op verschillende terreinen boekhoudkundige mutaties tussen producten uitgevoerd, hierbij hoort een budget van € 324.000.
- **Overige kosten:** zijn de middelen die in de begroting zijn opgenomen voor zaken als verzekeringen, belastingen en contributies, subsidies en lidmaatschappen. In de begroting van 2022 is dit ruim € 239.000.

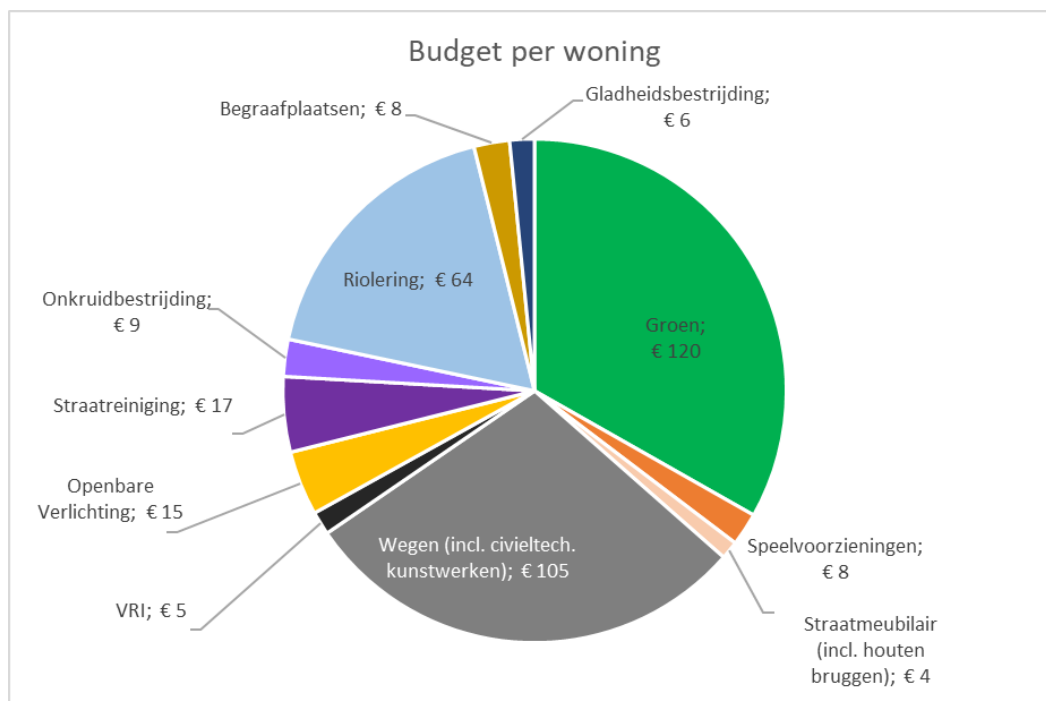
Niet-Uitvoeringskosten									Totaal Niet-Uitvoering
	Algemeen/overige kosten	Boekhoudkundige mutaties	Kapitaallasten	Opbrengsten	Vervangingsvoorziening				
Domein OR	€ 239.686	€ 324.045	€ 1.601.241	€ -602.124	€ 905.487	€		2.468.335	
Groen	€ 50.606		€ 61.838	€ -4.800			€	107.644	
Speelvoorzieningen	€ 27		€ 10.712				€	10.739	
Straatmeubilair			€ 4.736				€	4.736	
Wegen (incl. civieltech. Kunstwerken)	€ 31.346	€ 159.650	€ 434.815	€ -165.553			€	460.258	
Openbare Verlichting			€ 133.323	€ -11.295			€	122.028	
Straatreiniging				€ -273.602			€	-273.602	
Onkruidbestrijding									
Riolering	€ 140.257	€ 164.395	€ 890.434		€ 905.487		€	2.100.573	
Begraafplaatsen	€ 915		€ 24.749	€ -146.874			€	-121.210	
Gladheidsbestrijding	€ 16.535		€ 40.634				€	57.169	
VRI en verkeersvoorzieningen									
Eindtotaal	€ 239.686	€ 324.045	€ 1.601.241	€ -602.124	€ 905.487	€		2.468.335	

Figuur 19 Exploitatiebegroting, niet-uitvoeringskosten voor onderhoudsgroepen openbare ruimte

5.2 Beschikbaar onderhoudsbudget per woning

Het onderhoudsbudget in de exploitatiebegroting is ook uit te drukken per woning. Hiermee wordt inzichtelijk wat er per belastingbetaler beschikbaar is en kunnen de beschikbare middelen beter vergelijkbaar worden gemaakt tussen verschillende gemeenten.

De gemeente Zevenaar heeft € 362 per woning beschikbaar. Het grootste deel van het budget zit in groen, namelijk € 120 (33%). Daarnaast wordt het budget voor een groot deel bepaald door wegen (29%) en riolering (18%). De overige onderhoudsgroepen doen een relatief beperktere aanspraak op het budget (zie figuur 20).

Figuur 20 Onderhoudsbudget per woning (excl. VAT)

Wanneer het budget per woning wordt vergeleken met andere gemeente van een soortgelijke omvang en opzet van de openbare ruimte zien we dat Zevenaar met haar budget van € 362 per woning relatief lager dan gemiddeld zit (exclusief begraafplaatsen en gladheidsbestrijding). Een vergelijkbare gemeente geeft zo'n € 368 per woning uit. Naast het budget per woning is het budget ook uit te drukken per vierkante meter. Per vierkante meter openbare ruimte is € 1,02 beschikbaar in de begroting (incl. budget riolering). Exclusief riolering is dit budget per vierkante meter € 0,83. In vergelijking met een gemiddelde gemeente van de dezelfde omvang en opzet is dit bedrag vergelijkbaar (gemiddeld € 0,94 per m²). Het budget per vierkante meter en per woning zit dus in beide gevallen rond dit gemiddelde.

5.3 Berekenende onderhoudskosten

Het in hoofdstuk 2 beschreven areaal koppelen we in dit hoofdstuk aan een kengetal per beheerobject, zoals woonstraten, bomen, lichtmasten, etc. De gebruikte kengetallen zijn een landelijk gemiddeld ervaringskengetal dat PLANTERRA gebruikt voor het berekenen van de benodigde onderhoudskosten.

Wanneer we al het areaal van de gemeente Zevenaar op het huidige kwaliteitsniveau doorrekenen komen we met het huidig budget op een tekort van € 470.000 (zie figuur 21). Op een totaalbudget van bijna € 7,2 miljoen is dit circa 7 %. Dit tekort zien we met name terug op het onderdeel groen en wegen. Ook op overige onderhoudsgroepen zien we verschillende tekort in vergelijking met de beschikbare middelen. Zo is er voor civiele kunstwerken en verkeersvoorzieningen geen gelabeld beheergeld beschikbaar. Dit wordt nu veelal betaald uit wegbudget. Zie voor verder details onderstaande figuur.

	Totaal benodigd	Totaal beschikbaar	Vershil	%
Bermen				
Bomen				
Gazon				
Bos(plantsoen)				
Beplanting	€ 2.579.000	€ 2.473.000	€ -106.000	
Begraafplaatsen	€ 151.000	€ 165.000	€ 14.000	
Spelen	€ 187.000	€ 153.000	€ -34.000	
Straatmeubilair	€ 36.000	€ 61.000	€ 25.000	
Fietspaden				
GOW				
Halfverharding				
Voetpaden				
Woonstraten	€ 2.218.000	€ 1.996.000	€ -222.000	
Civiele Kunstwerken	€ 120.000	€ -	€ -120.000	
VRI en verkeersvoorzieningen	€ 119.000	€ 109.000	€ -10.000	
Openbare Verlichting	€ 323.000	€ 299.000	€ -24.000	
Straatreiniging	€ 354.000	€ 349.000	€ -5.000	
Onkruidbestrijding	€ 202.000	€ 172.000	€ -30.000	
Gladheidsbestrijding*	€ 115.000	€ 115.000	€ -	
Totaal (excl. Riolering en Water)	€ 6.404.000	€ 5.892.000	€ -512.000	-9%
Riolering				
Water	€ 1.287.000	€ 1.287.000	€ -	
Totaal (incl. Riolering en Water)	€ 7.691.000	€ 7.179.000	€ -512.000	-7%

Figuur 21 Vergelijking beschikbare middelen met benodigde onderhoudskosten (*worden geen benodigde onderhoudskosten berekend. Hierbij gaan we er van uit dat het beschikbare budget voldoende is voor het uit te voeren werk)

- Voor groen bestaat er een tekort van €106.000, dit tekort bestaat met name uit het benodigde budget voor het bestrijden van invasieve exoten en de eikenprocessierups.
- Voor wegen is een tekort van € 222.000. Met de uitbreiding van areaal is niet altijd het verhardingsbudget opgehoogd. In sommige gebieden wordt dan ook niet altijd de beoogde kwaliteit behaald en worden meldingen niet direct opgelost.
- Voor speelvoorzieningen zien we een tekort van €34.000. Dit tekort wordt veroorzaakt door het beperkte budget voor het onderhoud van valondergronden.
- Uit het budget van straatmeubilair en wegen wordt nu ook onderhoudswerkzaamheden aan (houten) bruggen uitgevoerd. Hierdoor lijkt er op dit onderdeel een overschot, maar dit wordt dus besteed aan het onderhoud aan houten bruggen.
- Civiele kunstwerken hebben geen gelabeld budget in de exploitatiebegroting van de gemeente. Onderhoud hieraan is vaak ad hoc en wordt dan betaald uit andere onderhoudsbudgetten.
- Op het gebied van onkruidbestrijding en straatreiniging wordt een tekort gerapporteerd, dit tekort wordt mede veroorzaakt door areaaluitbreidingen. Voor onkruidbestrijding is ook het niet meer chemisch mogen reinigen een oorzaak van het tekort en zodoende achterstallig onderhoud op dit gebied.

6. Vervangingsbudget (investerings)

6.1 Beschikbaar vervangingsbudget

Voor de komende jaren is er ook een (investerings)budget beschikbaar voor vervanging en herinrichting van onderdelen van de openbare ruimte. Structureel is er alleen voor openbare verlichting € 320.000 beschikbaar voor het uitvoeren van vervangingen.

Het beschikbare investeringsbudget bestaat deels uit vervangingsbudgetten voor beheer en onderhoud, maar ook voor een groot deel uit incidentele budgetten voor nieuwe aanleg of herinrichting vanuit een ander perspectief. De opvolgende jaren zullen nog moeten worden ingeschat. Voor bijvoorbeeld riolering is al een inschatting gemaakt, deze moet nog worden vastgesteld en verwerkt tijdens de behandeling van de kadernota.

6.2 Berekende vervangingsopgave

Voor het vervangen van het bestaande areaal is een vervangingsbudget benodigd. De totale waarde van het areaal openbare ruimte wordt geraamd op € 449 miljoen, het grootste deel bestaat uit de waarde van de riolering (€ 215 miljoen), € 153 miljoen voor wegen en € 36 miljoen door groen.

Op basis van het bekende beheerareaal maken we een inschatting van de financiële opgave. Met theoretische cyclische kengetallen rekenen we voor het beheerareaal openbare ruimte een benodigd gemiddeld jaarlijks vervangingsbudget door. Afhankelijk van de kwaliteit en de leeftijd van de openbare ruimte zit hier een fluctuatie in. Deze is in deze berekening niet meegenomen. In totaal is er jaarlijks een theoretisch vervangingsbudget van circa € 8,6 miljoen benodigd. Hiervan is € 3,4 miljoen benodigd voor riolering en bijna € 3,06 miljoen voor wegen. Daarnaast is groen een belangrijke budgetvrager (in totaal € 840.000) en ook openbare verlichting (€ 550.000) vragen een substantieel deel van het vervangingsbudget. Figuur 23 geeft de resultaten hiervan op hoofdlijnen.

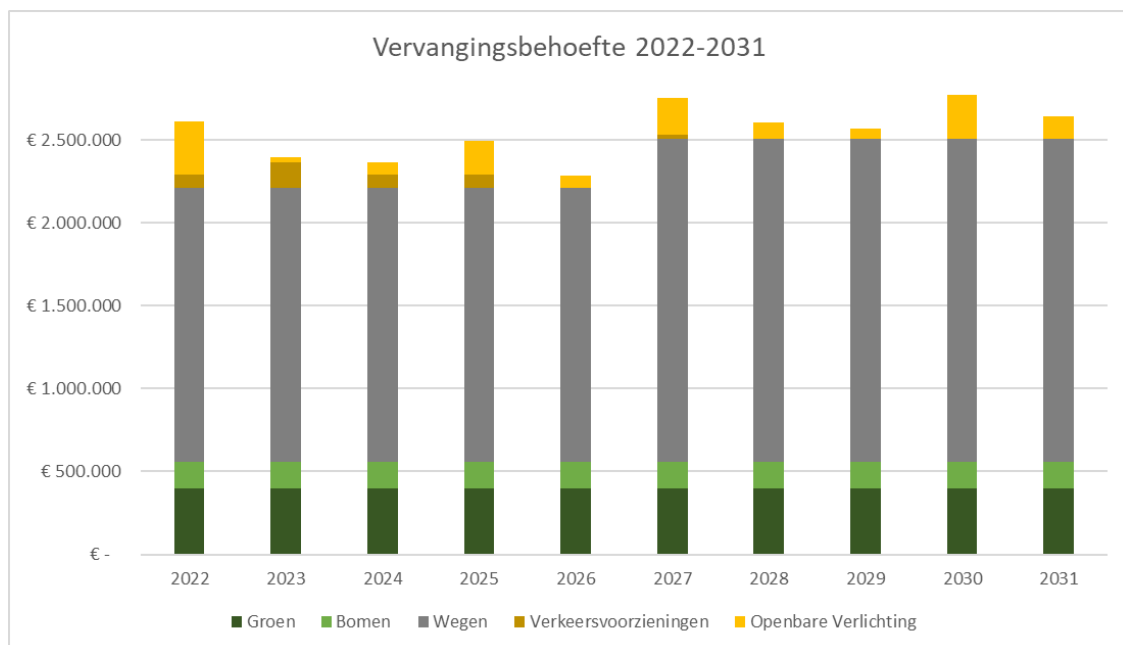
Onderhoudsgroep	Jaarlijkse vervangingskosten (cyclisch)	
Groen en bomen	€	840.000
Begraafplaatsen	€	30.000
Spelen	€	160.000
Straatmeubilair	€	30.000
Wegen	€	3.060.000
Civiele Kunstwerken	€	470.000
Verkeersvoorzieningen	€	80.000
Openbare Verlichting	€	550.000
Riolering	€	3.400.000
Eindtotaal	€	8.620.000

Figuur 22 Geraamde jaarlijkse vervangingsbehoefte (cyclisch)

Deze eerste inschatting geeft een beeld van de jaarlijkse vervangingsopgave, op basis van de hoeveelheden te beheren areaal. Als we hierbij rekening houden met ouderdom en huidige kwaliteit komen we op ander benodigde budgetten uit. Verklaring hiervoor zijn:

- Groen en bomen worden soms al gedurende de tijd in onderhoud vernieuwd, waardoor de benodigde vervangingskosten worden verlaagd. De opgave zit momenteel vooral op het gebied van de groenvlakken, deze zijn relatief verouderd. De inschatting op basis van uitgevoerde onderzoeken is dat hier jaarlijks zo'n € 560.000 benodigd is.
- Voor verkeersvoorzieningen wordt op basis van de huidige leeftijd en kwaliteit een jaarlijks gemiddeld budget van € 50.000 staan. Voor openbare verlichting is een vervangingsbudget beschikbaar wat is afgestemd op de huidige vervangingsbehoefte (tot 2025), hiervoor wordt een budget van € 320.000 opgenomen.
- Voor wegen is de inschatting dat delen van het te beheren areaal in grotere projecten (bijvoorbeeld vervanging riolering) wordt vervangen. Hiervoor is dan geen apart vervangingsbudget meer benodigd. Door werk met werk te maken komt de vervangingsbehoefte dus lager uit op circa € 1.650.000.
- Voor spelen, straatmeubilair en civiele kunstwerken moet de vervangingsopgave nog inzichtelijk worden gemaakt of is deze incidenteel. Op basis van de huidige gegevens wordt hier geen andere inschatting voor gemaakt.

Op basis van deze gegevens hebben we een inschatting gemaakt van het benodigde vervangingsbudget voor de komende tien jaren. Op basis van de vervangingsbehoefte (kwaliteit en ouderdom) en haalbaarheid (organisatorisch) is de werkelijke behoefte in beeld gebracht voor de komende jaren. Voor de periode tot 2032 hebben we een variërend budget nodig dat gemiddeld circa € 2,5 miljoen per jaar bedraagt, om de kwaliteit van de openbare ruimte in stand te houden. Dit is in figuur 23 voor de komende periode in beeld gebracht. Voor een groot deel bestaat dit budget uit de vervanging van wegen en groen.

Onderhoudsgroep	Jaarlijkse vervangingskosten (o.b.v. inschatting kwaliteit en ouderdom)	
Groen	€	400.000
Bomen	€	160.000
Spelen		<i>n.t.b.</i>
Straatmeubilair		<i>n.t.b.</i>
Wegen	€	1.650.000
Civiele Kunstwerken		<i>incidenteel</i>
Verkeersvoorzieningen	€	50.000
Openbare Verlichting	€	320.000
Eindtotaal	€	2.580.000

Figuur 23: Jaarlijks benodigd budget voor vervangingen

Bijlage 1: Beheerareaal

Beheercategorie	Beheergroep	Beheerobject	Totaal	
Groen	Bermen	Bermen	658.497	m2
		Bermen intensief	43.760	m2
		Bermen talud	171.097	m2
		Kruidenvegetatie	604.374	m2
	Boomspiegel	Boomspiegel	1.801	m2
	Bos	Bos	534.244	m2
	Bosplantsoen	Bosplantsoen	409.363	m2
	Gazon	Gazon	978.803	m2
		Gazon met bollen	3.839	m2
	Hagen	Blokhaag	70.517	m2
		Haag	18.821	m2
	Heesters	(heester)Rozen	8.565	m2
		Bodembedekkers	74.596	m2
Opgaande heesters		196.608	m2	
Vaste Planten	Vaste Planten	8.106	m2	
Totaal Groen			3.782.992	m2
Spelen	Speeltoestellen	Valondergrond	12.656	m2
Totaal Spelen			12.656	m2
Water	Watergangen	Vijver	28.713	m2
		Watergang	248.982	m2
Totaal Water			277.695	m2
Wegen	Fietspaden	Fietspaden	2.096	m2
		Fietspaden - asfalt	33.511	m2
		Fietspaden - beton	5.263	m2
		Fietspaden - elementen	82.565	m2
	GOW	GOW - Asfalt	1.216.920	m2
		GOW - Elementen	410.880	m2
	Halfverharding	Halfverharding	77.294	m2
	Voetpaden	Voetpaden	7.316	m2
		Voetpaden - asfalt	116.983	m2
		Voetpaden - elementen	288.220	m2
	Woonstraten	Woonstraten	19.956	m2
		Woonstraten - asfalt	319.086	m2
		Woonstraten - elementen	786.158	m2
Totaal Wegen			3.366.248	m2
Begraafplaatsen	Bermen	Kruidenvegetatie-bgp	1.485	m2
	Bosplantsoen	Bosplantsoen-bgp	11.716	m2
	Gazon	Gazon-bgp	40.068	m2
	Hagen	Blokhaag-bgp	253	m2
		Haag-bgp	1.454	m2
	Halfverharding	Halfverharding-bgp	3.183	m2
	Heesters	Bodembedekkers-bgp	695	m2
		Opgaande heesters-bgp	2.513	m2
		(heester)Rozen-bgp	15	m2
	Vaste Planten	Vaste planten-bgp	55	m2
	Verhading	Gebakken Klinkers-bgp	1.167	m2
		Asfaltverharding-bgp	2.657	m2
Totaal Begraafplaatsen			65.261	m2

Beheercategorie	Beheergroep	Beheerobject	Totaal
Civiele Kunstwerken	Bruggen/viaducten/tunnels	Bruggen/viaducten/tunnels	45 st
	Houten bruggen	Houten brug	44 st
Totaal Civiele Kunstwerken			89 st
Groen	Bloembak	Bloembak	100 st
	Bomen	Boom	46.658 st
		Vormboom	3.870 st
Totaal Groen			50.628 st
Begraafplaatsen	Bomen	Boom-bgp	581 st
		Vormboom-bgp	5 st
	Meubilair	Zitbank-bgp	13 st
		Afvalbak-bgp	9 st
	Begraven	Begravingen	239 st
Totaal Begraafplaatsen			847 st
Openbare Verlichting	Openbare verlichting	Armaturen	10.353 st
		Lichtmasten	9.255 st
Totaal Openbare Verlichting			19.608 st
Riolering	Riolering	Gemalen	63 st
		Drukpomppunits	336 st
		Overstorten (intern en extern)	100 st
		Vacuumputten	190 st
		Straatkolken	18.000 st
		Inspectieputten	7.500 st
		IBA's	24 st
		Totaal Riolering	
Spelen	Speeltoestellen	Speeltoestellen	556 st
Totaal Spelen			556 st
Straatmeubilair	Straatmeubilair	Afvalbak	450 st
		Zitbank	300 st
Totaal Straatmeubilair			750 st
Verkeersvoorzieningen	Bebording	Verkeersbord	4.500 st
	Meubilair	Palen	1.500 st
	VRI	VRI	9 st
	(leeg)	Redout	3 st
Totaal Verkeersvoorzieningen			6.012 st
Water	Watelement	Fontein	4 st
		Trekpond	3 st
Totaal Water			7 st

Beheercategorie	Beheergroep	Beheerobject	Totaal
Riolering	Riolering	Duikers	6.000 m1
		Vrijvervalriolering	482.000 m1
		Drukleiding	92.000 m1
		Persleiding	28.000 m1
		Vacuumleiding	24.000 m1
Totaal Riolering			632.000 m1

Bijlage 2: Kostenkengetallen

Onderhoudsgroep	OH-Element	B-Basis	B-Service	B-Regulier	B-Groot	B-VAT	B-Vernieuwin
Wegen	GOW - Asfalt	€ 0,77	€ 0,07	€ -	€ 0,70	€ 0,12	€ 0,97
Wegen	GOW - Elementen	€ 0,48	€ 0,02	€ 0,21	€ 0,25	€ 0,07	€ 0,91
Wegen	GOW	€ 0,60	€ 0,05	€ 0,22	€ 0,32	€ 0,09	€ 0,91
Wegen	Woonstraten - asfalt	€ 0,64	€ 0,06	€ -	€ 0,59	€ 0,10	€ 0,97
Wegen	Woonstraten - elementen	€ 0,75	€ 0,04	€ 0,21	€ 0,50	€ 0,11	€ 0,91
Wegen	Woonstraten	€ 0,79	€ 0,07	€ 0,19	€ 0,53	€ 0,12	€ 0,91
Wegen	Halfverharding	€ 0,25	€ -	€ -	€ 0,25	€ 0,04	€ -
Wegen	Voetpaden - asfalt	€ 0,44	€ 0,04	€ -	€ 0,40	€ 0,07	€ 0,71
Wegen	Voetpaden - elementen	€ 0,64	€ 0,03	€ 0,18	€ 0,43	€ 0,10	€ 0,79
Wegen	Voetpaden	€ 0,70	€ 0,06	€ 0,18	€ 0,46	€ 0,11	€ 0,79
Wegen	Fietspaden - asfalt	€ 0,69	€ 0,06	€ -	€ 0,63	€ 0,10	€ 0,73
Wegen	Fietspaden - elementen	€ 0,64	€ 0,03	€ 0,18	€ 0,43	€ 0,10	€ 0,86
Wegen	Fietspaden	€ 0,71	€ 0,06	€ 0,18	€ 0,46	€ 0,11	€ 0,86
Wegen	Fietspaden - beton	€ 0,42	€ 0,02	€ 0,13	€ 0,27	€ 0,06	€ 0,86
Groen	Blokhaag	€ 3,99	€ 0,19	€ 3,80	€ -	€ 0,60	€ 1,07
Groen	Haag	€ 3,32	€ 0,16	€ 3,16	€ -	€ 0,50	€ 0,97
Groen	Bermen	€ 0,17	€ 0,01	€ 0,16	€ -	€ 0,03	€ 0,06
Groen	Bermen intensief	€ 0,22	€ 0,01	€ 0,21	€ -	€ 0,03	€ 0,06
Groen	Bermen talud	€ 0,23	€ 0,01	€ 0,22	€ -	€ 0,03	€ 0,06
Groen	Kruidenvegetatie	€ 0,22	€ 0,01	€ 0,21	€ -	€ 0,03	€ 0,06
Groen	Bosplantsoen	€ 0,64	€ 0,06	€ 0,58	€ -	€ 0,10	€ 0,20
Groen	Bodembedekkers	€ 2,05	€ 0,19	€ 1,86	€ -	€ 0,31	€ 0,57
Groen	Gazon	€ 0,50	€ 0,05	€ 0,46	€ -	€ 0,08	€ 0,06
Groen	Gazon met bollen	€ 0,56	€ 0,05	€ 0,51	€ -	€ 0,08	€ 0,06
Groen	Gazon (Sport, 42x maaien)	€ 0,76	€ 0,05	€ 0,71	€ -	€ 0,11	€ 0,06
Groen	(heester)Rozen	€ 2,59	€ 0,24	€ 2,36	€ -	€ 0,39	€ 0,70
Groen	Opgaande Heesters	€ 2,33	€ 0,21	€ 2,11	€ -	€ 0,35	€ 0,57
Groen	Vaste planten	€ 4,02	€ 0,19	€ 3,82	€ -	€ 0,60	€ 0,60
Groen	Boom	€ 18,76	€ 1,71	€ 17,05	€ -	€ 2,81	€ 13,33
Groen	Vormboom	€ 23,84	€ 2,17	€ 21,67	€ -	€ 3,58	€ 25,00
Groen	Bos	€ 0,01	€ -	€ 0,01	€ -	€ 0,00	€ -
Groen	Bloembak	€ 375,00	€ -	€ 375,00	€ -	€ 56,25	€ -
Groen	Boomspiegel	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Begraafplaatsen	Blokhaag-bgp	€ 4,98	€ 0,24	€ 4,75	€ -	€ 0,75	€ 2,13
Begraafplaatsen	Bodembedekkers-bgp	€ 2,56	€ 0,23	€ 2,33	€ -	€ 0,38	€ 1,14
Begraafplaatsen	Boom-bgp	€ 23,45	€ 2,13	€ 21,32	€ -	€ 3,52	€ 16,67
Begraafplaatsen	Bosplantsoen-bgp	€ 0,80	€ 0,07	€ 0,73	€ -	€ 0,12	€ 0,40
Begraafplaatsen	Gazon-bgp	€ 0,63	€ 0,06	€ 0,57	€ -	€ 0,09	€ 0,12
Begraafplaatsen	Haag-bgp	€ 4,15	€ 0,20	€ 3,95	€ -	€ 0,62	€ 1,93
Begraafplaatsen	Halfverharding-bgp	€ 0,31	€ -	€ -	€ 0,31	€ 0,05	€ -
Begraafplaatsen	Kruidenvegetatie-bgp	€ 0,28	€ 0,01	€ 0,26	€ -	€ 0,04	€ 0,07
Begraafplaatsen	Opgaande heesters-bgp	€ 2,91	€ 0,26	€ 2,64	€ -	€ 0,44	€ 1,14
Begraafplaatsen	(heester)Rozen-bgp	€ 3,24	€ 0,29	€ 2,95	€ -	€ 0,49	€ 1,40
Begraafplaatsen	Vaste planten-bgp	€ 5,02	€ 0,24	€ 4,78	€ -	€ 0,75	€ 1,80
Begraafplaatsen	Vormboom-bgp	€ 29,80	€ 2,71	€ 27,09	€ -	€ 4,47	€ 31,25
Begraafplaatsen	Gebakken Klinkers-bgp	€ 1,29	€ 0,06	€ 0,36	€ 0,86	€ 0,19	€ 1,58
Begraafplaatsen	Zitbank-bgp	€ 55,24	€ 2,63	€ 52,61	€ -	€ 8,29	€ 25,00
Begraafplaatsen	Afvalbak-bgp	€ 56,21	€ 2,68	€ 53,53	€ -	€ 8,43	€ 60,00
Begraafplaatsen	Asfaltverharding-bgp	€ 0,66	€ 0,06	€ -	€ 0,60	€ 0,10	€ 1,06
Begraafplaatsen	Begravingen	€ 210,00	€ -	€ 210,00	€ -	€ -	€ -
Spelen	Valondergrond	€ 3,05	€ -	€ -	€ 3,05	€ 0,46	€ -
Spelen	Speeltoestellen	€ 267,47	€ 24,32	€ 243,15	€ -	€ 40,12	€ 282,67

Onderhoudsgroep	OH-Element	B-Basis	B-Service	B-Regulier	B-Groot	B-VAT	B-Vernieuwin
Openbare Verlichting	Lichtmasten	€ 12,00	€ 3,25	€ 3,75	€ 5,00	€ 1,80	€ 17,50
Openbare Verlichting	Armaturen	€ 21,00	€ 6,00	€ 15,00	€ -	€ 3,15	€ 37,50
Bebording	Straatnaambord	€ 9,89	€ 0,06	€ 9,83	€ -	€ 1,48	€ 6,00
Bebording	ANWB bebording	€ 20,47	€ 0,10	€ 20,37	€ -	€ 3,07	€ 6,00
Bebording	Verkeersbord	€ 9,89	€ 0,06	€ 9,83	€ -	€ 1,48	€ 6,00
VRI	VRI	€ 8.470,00	€ -	€ 2.470,00	€ 6.000,00	€ 370,50	€ 5.775,00
Straatreiniging	Vegen rijbanen, fietspaden en park	€ 0,14	€ 0,14	€ -	€ -	€ 0,02	€ -
Straatreiniging	Zwerfvuil verharding	€ 0,02	€ 0,02	€ -	€ -	€ 0,00	€ -
Straatreiniging	Blad op verharding	€ 0,02	€ 0,02	€ -	€ -	€ 0,00	€ -
Straatreiniging	Onkruid verwijderen elementen	€ 0,15	€ 0,15	€ -	€ -	€ 0,02	€ -
Straatreiniging	Zwerfvuil groen	€ 0,05	€ 0,05	€ -	€ -	€ 0,01	€ -
Civiele Kunstwerken	Duikers	€ 5,69	€ 0,27	€ 5,42	€ -	€ 0,85	€ 21,50
Civiele Kunstwerken	Bruggen/viaducten/tunnels	€ 1.318,41	€ 59,93	€ 1.258,48	€ -	€ 197,76	€ 4.000,00
Civiele Kunstwerken	Duikerbrug	€ 350,00	€ -	€ 350,00	€ -	€ 52,50	€ 2.000,00
Civiele Kunstwerken	Betonnen fiets-/voetbrug	€ 993,54	€ 47,31	€ 946,22	€ -	€ 149,03	€ 2.142,86
Civiele Kunstwerken	Houten brug	€ 641,72	€ 30,56	€ 611,16	€ -	€ 96,26	€ 2.500,00
Civiele Kunstwerken	Betonnen verkeersbrug	€ 1.318,41	€ 59,93	€ 1.258,48	€ -	€ 197,76	€ 4.000,00
Straatmeubilair	Afvalbak	€ 56,21	€ 2,68	€ 53,53	€ -	€ 8,43	€ 60,00
Straatmeubilair	Palen	€ 0,81	€ 0,04	€ 0,77	€ -	€ 0,12	€ 4,00
Straatmeubilair	Zitbank	€ 44,19	€ 2,10	€ 42,09	€ -	€ 6,63	€ 20,00
Water	Greppel	€ 0,20	€ -	€ -	€ 0,20	€ 0,03	€ -
Water	Vijver	€ 0,20	€ -	€ -	€ 0,20	€ 0,03	€ -
Water	Watergang	€ 0,20	€ -	€ -	€ 0,20	€ 0,03	€ -
Riolering	Vrijvervalriolering	€ 1,59	€ 0,56	€ 1,03	€ -	€ 0,24	€ 5,00
Riolering	Persleiding	€ 0,47	€ -	€ 0,47	€ -	€ 0,07	€ 5,00
Riolering	Vacuümleiding	€ 0,47	€ -	€ 0,47	€ -	€ 0,07	€ 5,00
Riolering	Drukleiding	€ 0,47	€ -	€ 0,47	€ -	€ 0,07	€ 5,00
Riolering	Drukompunits	€ 214,50	€ -	€ 214,50	€ -	€ 32,17	€ 5,00
Riolering	Gemalen	€ 1.375,57	€ -	€ 186,52	€ 1.189,06	€ 206,34	€ 80,00
Riolering	Overstorten (intern en extern)	€ 442,98	€ -	€ 442,98	€ -	€ 66,45	€ 20,00
Riolering	Vacuumpotten	€ 839,33	€ -	€ 186,52	€ 652,81	€ 125,90	€ 20,00
Riolering	Straatkolken	€ 3,30	€ 0,50	€ 2,80	€ -	€ 0,49	€ 10,00
Riolering	Inspectieputten	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 10,00
Riolering	IBA's	€ 261,13	€ -	€ 261,13	€ -	€ 39,17	€ 40,00

Raadsvoorstel

Onderwerp	Bekrachtiging geheimhouding bijlage 1 grondexploitatie
Waaijakkers	
Zaaknummer	Z/22/420786
Documentnummer	INT/22/1113355
Portefeuillehouder	Arthur Boone
Portefeuille	Grondexploitatie
Behandelend ambtenaar/afdeling	Wouter Berk / Ard Schenk
Telefoon	0316-595670
E-mail	w.berk@zevenaar.nl / a.schenk@zevenaar.nl

1. Samenvatting

We willen ervoor zorgen dat de financiële en economische belangen van de gemeente niet geschaad worden en dat de bij het programma betrokken natuurlijke personen, rechtspersonen en/of derden niet onevenredig benadeeld of bevoordeeld worden door het openbaar maken van de grondexploitatie Waaijakkers.

2. Raadsvoorstel

Wij stellen u voor:

1. De door het college opgelegde geheimhouding op bijlage 1 (Z/22/1102962 Toelichting grondexploitatie Waaijakkers), welke wordt besproken in de volgende raadsvergadering, bij het besluit over de grondexploitatie Waaijakkers op grond van artikel 25 lid 3 van de Gemeentewet te bekrachtigen. Reden voor de geheimhouding is gelegen in artikel 5.1 lid 2 sub b, f, en i van de Wet open overheid met als juridische grondslag de financiële en economische belangen van de gemeente.
2. De termijn van geheimhouding te bepalen op 10 jaar, te rekenen vanaf het besluit van de raad.

3. Waarom naar de raad

De raad moet instemmen met geheimhouding op het document toelichting grondexploitatie Waaijakkers. Vanwege het niet schaden van de financiële en economische belangen van de gemeente.

4. Doelstelling en beoogd resultaat

Onderdeel van dit besluit is een geheime bijlage 1 (Z/22/420786/1102962 Toelichting grondexploitatie Waaijakkers), waarin de inhoudelijke toelichting wordt gegeven op de grondexploitatie. Besluitvorming over het project Waaijakkers staat gepland voor de gemeenteraad van 23 november 2022. De toelichting op de grondexploitatie is bij besluit van 13 september 2022 door het college geheim verklaard en deze geheimhouding dient op grond van de Gemeentewet reeds in de eerstvolgende raadsvergadering na het collegebesluit bekrachtigd te worden. Daarom is hiervoor een apart raadsvoorstel opgesteld en vindt de bekrachtiging van de geheimhouding dus voorafgaand aan de inhoudelijke behandeling van de grondexploitaties plaats.

5. Argumenten en alternatieven

Argumenten

1. Bekrachtiging van de geheimhouding is noodzakelijk in de eerstvolgende raadsvergadering na het collegebesluit. Op grond van artikel 5.1 lid 2 sub b, f en i van de Wet open overheid (Woo) weegt openbaarmaking niet op tegen het financiële en economische belang van de gemeente en tegen het voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling van bij de aangelegenheid betrokken natuurlijke personen of rechtspersonen dan wel van derden.
2. Volgens de BBV richtlijnen mag de exploitatielooptijd niet langer duren dan 10 jaar.

Alternatieven

Als de raad de geheimhouding niet bekrachtigt wordt de bijlage openbaar.

6. Hoe gaan we dat bereiken en is evaluatie nodig?

We hopen dat u raad instemt zodat we de grondexploitatie kunnen voorleggen en kunnen overgaan op exploitatie van het plangebied

7. Klimaat en duurzaamheid

Niet van toepassing.

8. Communicatie

Niet van toepassing.

9. Kosten, baten en dekking

Niet van toepassing.

10. Bijlagen

De volgende bijlagen horen bij dit voorstel:

Volgorde	Documentnummer	Naam
----------	----------------	------

Burgemeester en wethouders van Zevenaar

De secretaris
Danielle Jansen

De burgemeester
Lucien van Riswijk

Raadsbesluit

Onderwerp	Bekrachtiging geheimhouding bijlage 1 grondexploitatie Waaijakkers
Zaaknummer	Z/22/420786
Documentnummer	INT/22/1113355

De raad van de gemeente Zevenaar;

overwegende dat ;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van Zevenaar:

Gelet op artikel 25 van de Gemeentewet.

besluit:

1. De door het college opgelegde geheimhouding op bijlage 1 (Z/22/1102962 Toelichting grondexploitatie Waaijakkers), welke wordt besproken in de volgende raadsvergadering, bij het besluit over de grondexploitatie Waaijakkers op grond van artikel 25 lid 3 van de Gemeentewet te bekrachtigen.
Reden voor de geheimhouding is gelegen in artikel 5.1 lid 2 sub b, f, en i van de Wet open overheid met als juridische grondslag de financiële en economische belangen van de gemeente.
2. De termijn van geheimhouding te bepalen op 10 jaar, te rekenen vanaf het besluit van de raad.

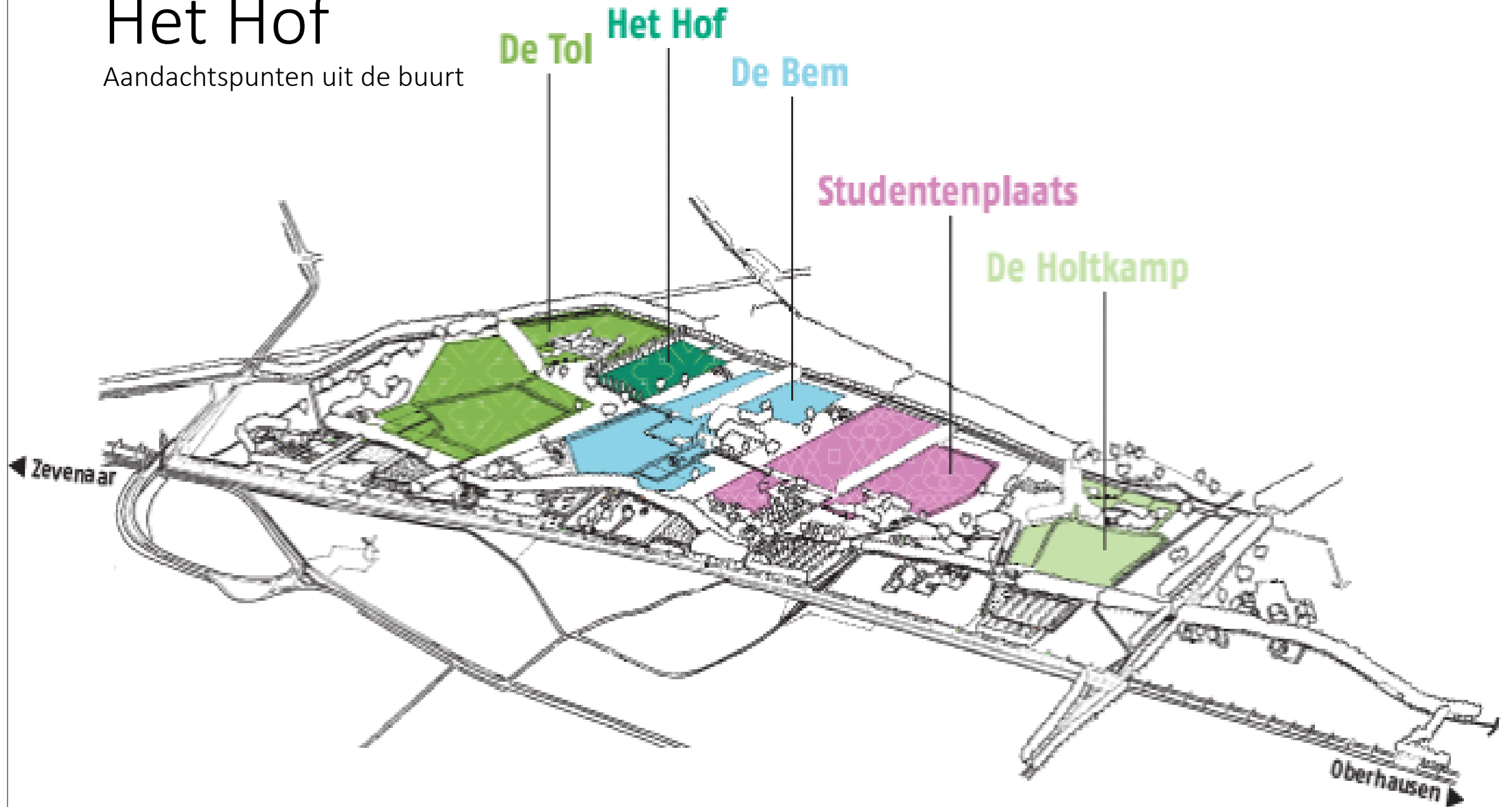
Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Zevenaar,
gehouden op 19 oktober 2022.

De griffier
I.M. van Dijk

De burgemeester
L.J.E.M. van Riswijk

Het Hof

Aandachtspunten uit de buurt

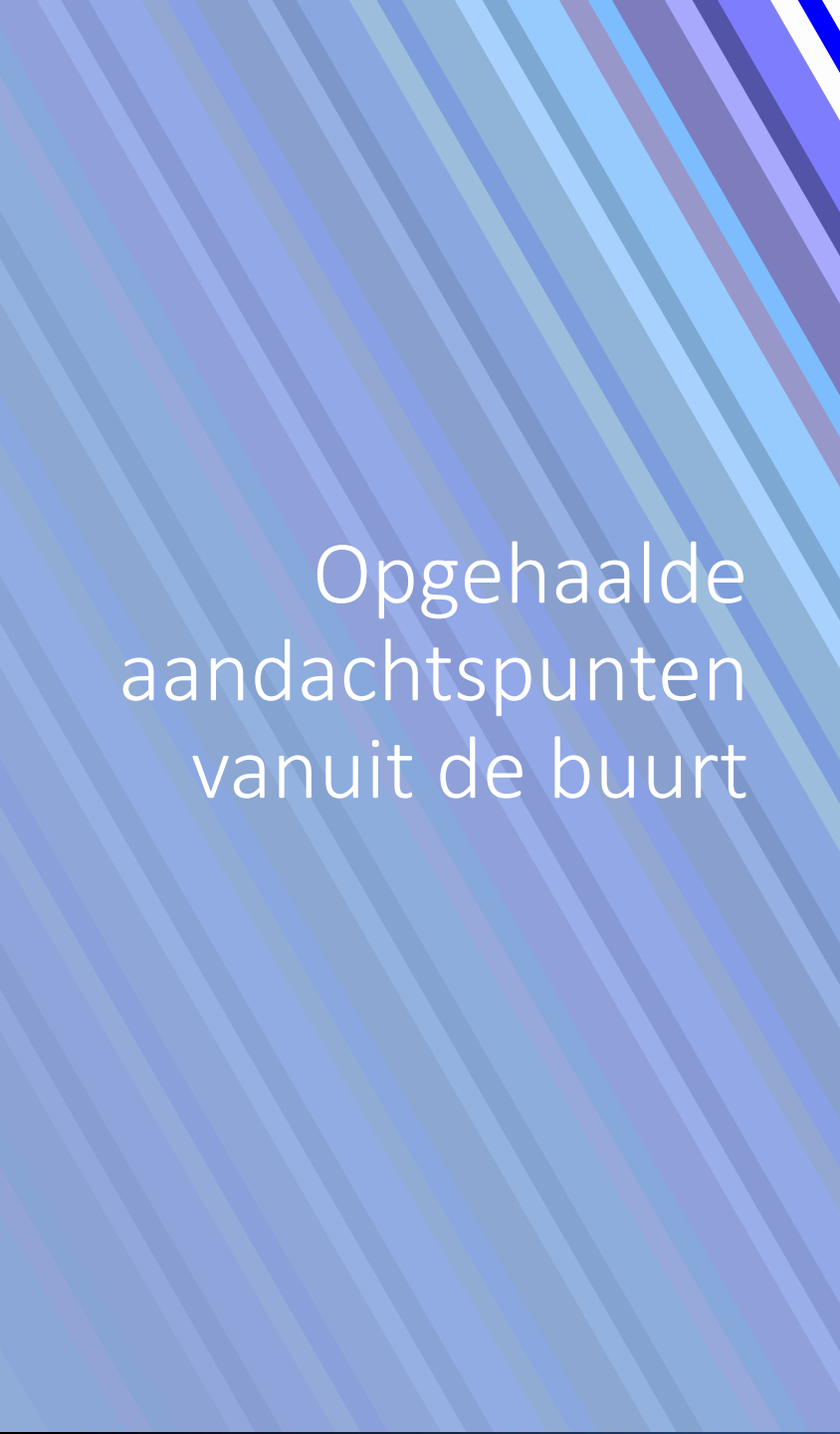

Het Hof

globale locatie

circa 22300 m²

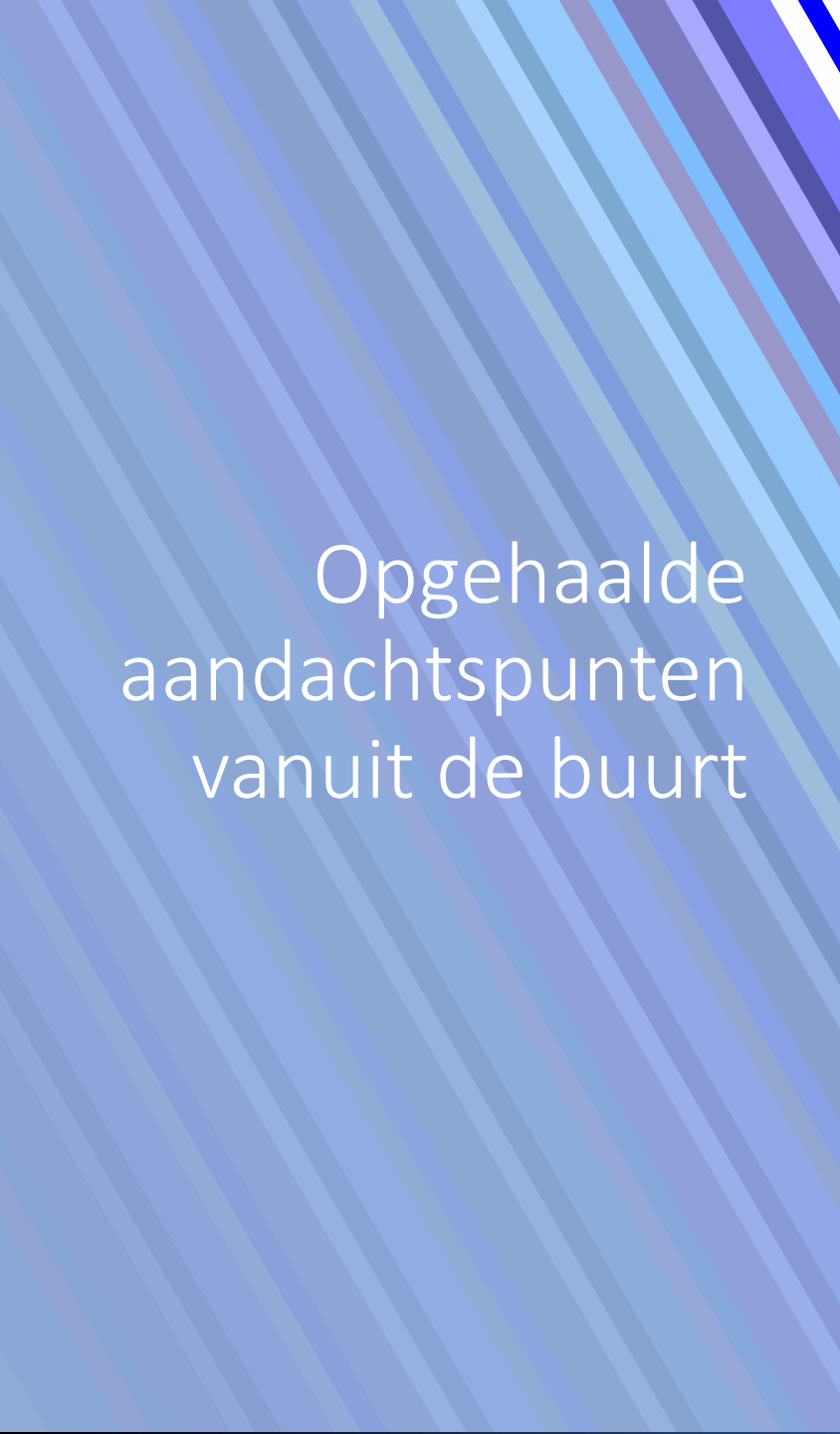

Opgehaalde
aandachtspunten
vanuit de buurt

Stedenbouwkundige opzet

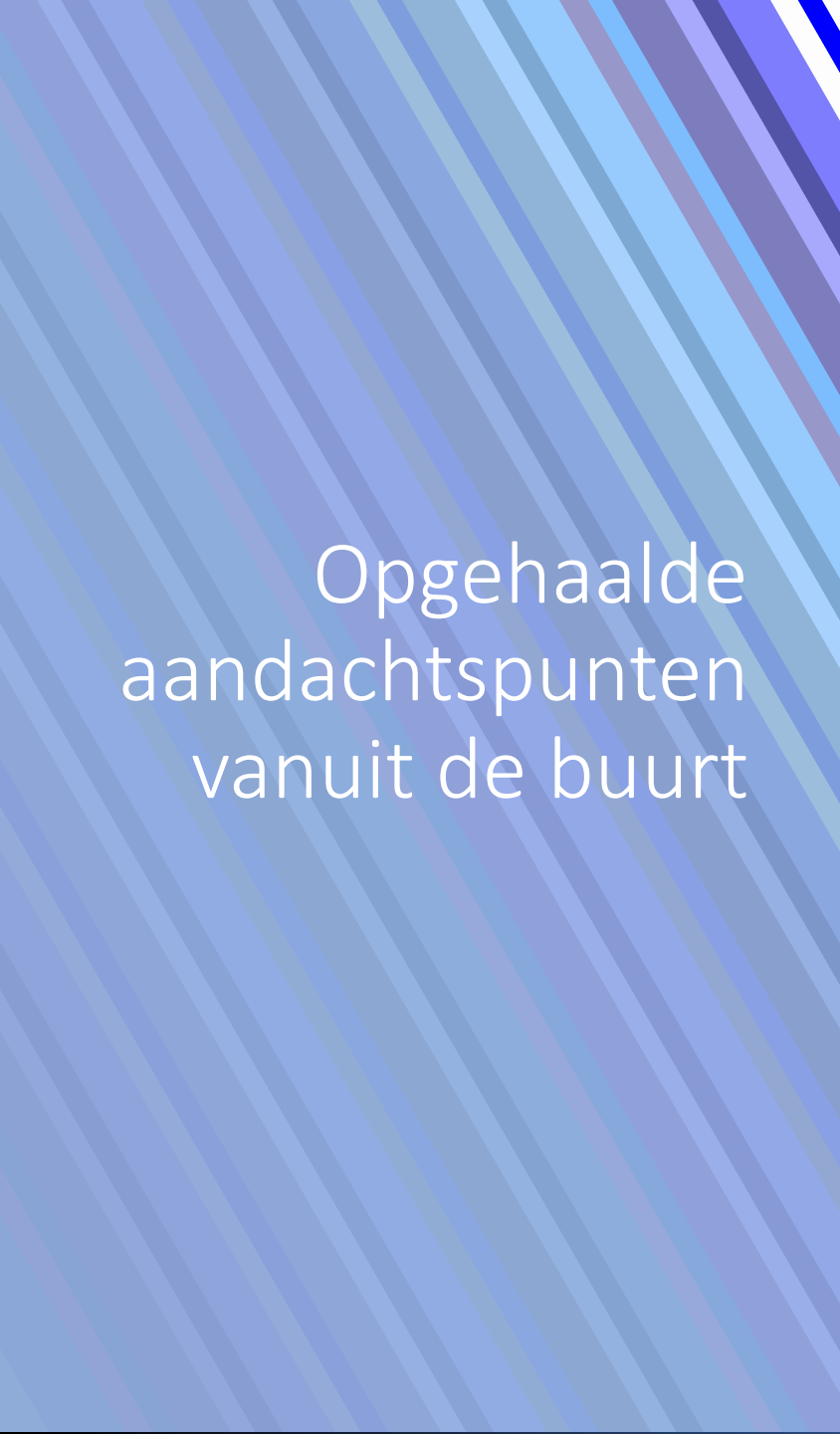
- Voorkeur voor bebouwing van overwegend 3 bouwlagen met op logische plekken de mogelijkheid accenten toe te voegen → niet hoger dan het bestaande appartementencomplex (d.w.z. niet meer dan 5 bouwlagen)
- Strategisch situeren van relatief hoge gestapelde bouw (> 3 bouwlagen) → met aandacht voor de directe omgeving (zicht, privacy, uitstraling en schaduwwerking).
- Hogere bouwvolumes in het middengebied of gekoppeld aan de entree aan de noordzijde → maar hou bij hoogte bij de Landeweer ook rekening met de woningen aan de oost- en westzijde
- Qua bouwhoogte en algehele uitstraling aansluiten bij de omgeving, waarbij voorkomen wordt dat de bebouwing uit de toon valt binnen de gehele wijk en daarmee een onpersoonlijke en niet uitnodigende uitstraling krijgt

Opgehaalde aandachtspunten vanuit de buurt

Beeldkwaliteit

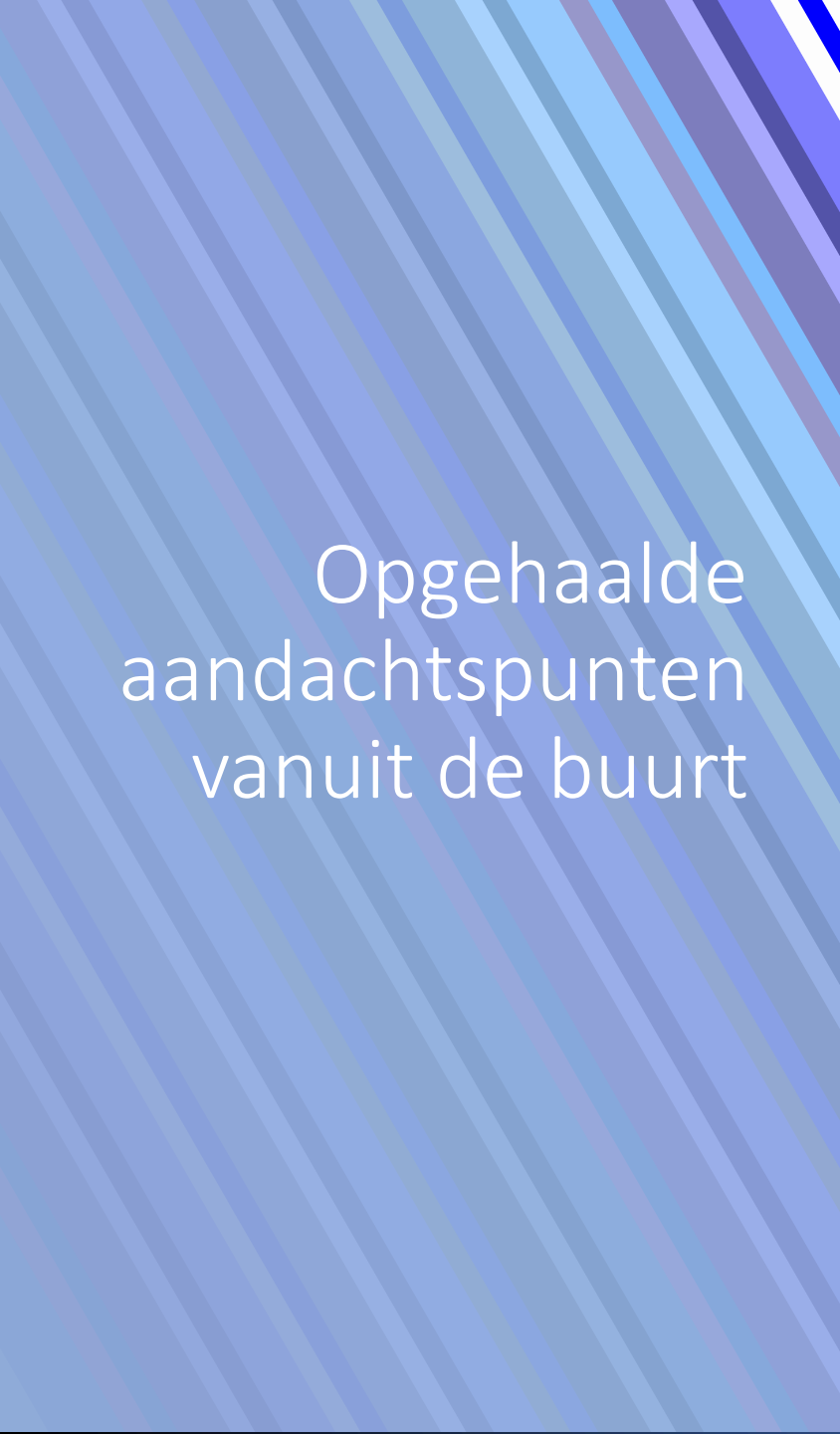
- Onderscheidende bouwvormen
- Voorkomen van een monotoon bebouwingsbeeld → bijv. door wisselingen in hoogte en kaprichting en verspringingen in de voorgevel
- Balans tussen variatie en samenhang (t.o.v. omgeving)
- Hoogwaardige vormgeving met een individueel karakter, met voldoende aandacht voor detaillering van de gevels
- Gebruik van aardetinten
- Materiaalkeuze laten aansluiten op omliggende buurtschappen → baksteen, hout en glas voeren de boventoon in combinatie met de (deels groene) dakvlakken
- Geen “ratjetoe” maar ook geen “copy paste”

Opgehaalde
aandachtspunten
vanuit de buurt

Openbaar gebied

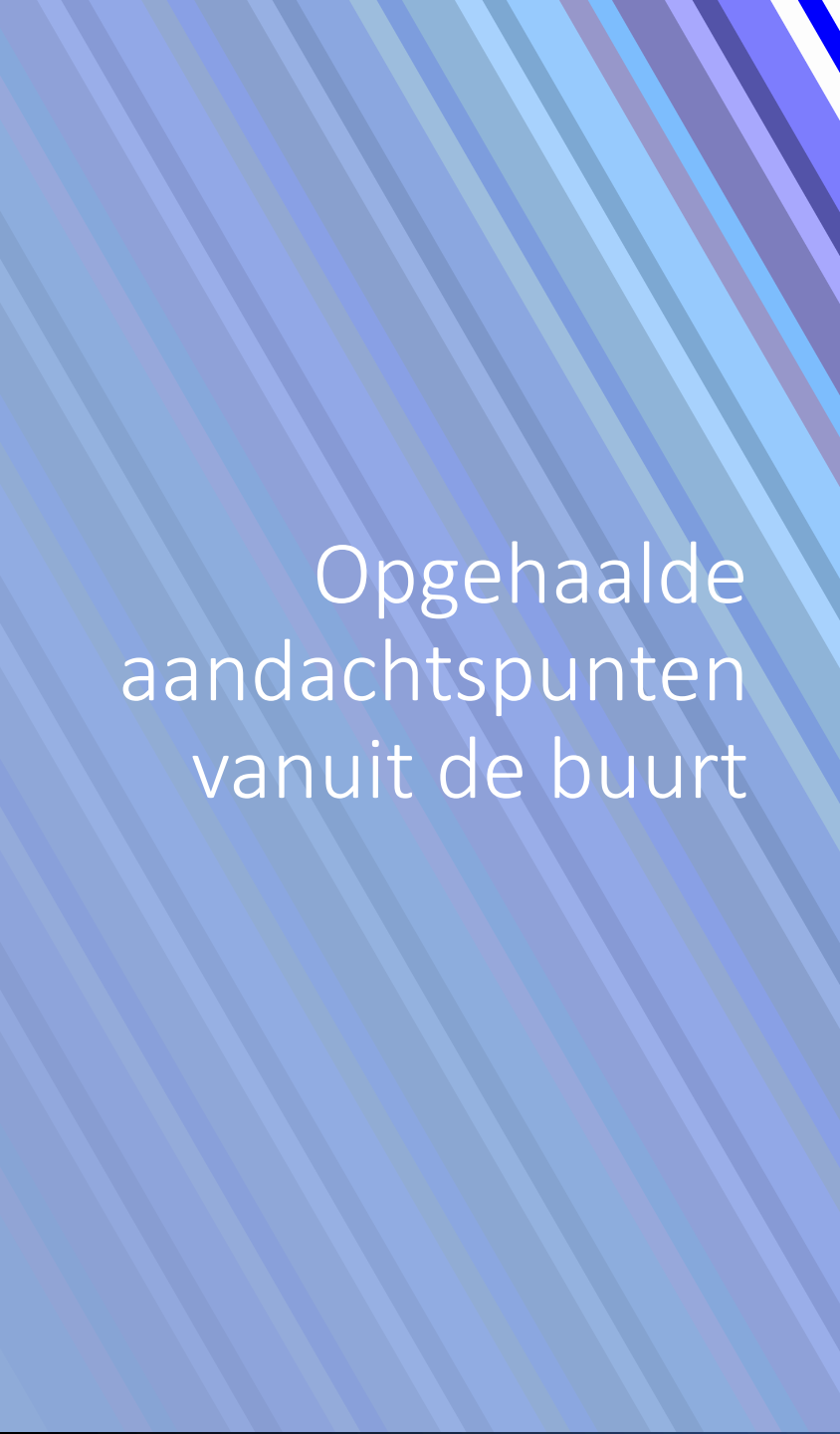
- Creëren van een parkgevoel met (grote) groenstructuren
→ zichtbaar en ervaarbaar
- Oplossen van parkeren geheel binnen het buurtschap, en uit het zicht
- Logische verkeersstructuur; aantrekkelijke wijze om door gebied te lopen/fietsen
- Ontsluiting vanuit Landeweer
- Aandacht voor onveilige verkeerssituaties op o.a. de Landeweer

Opgehaalde
aandachtspunten
vanuit de buurt

Woningbouwprogramma

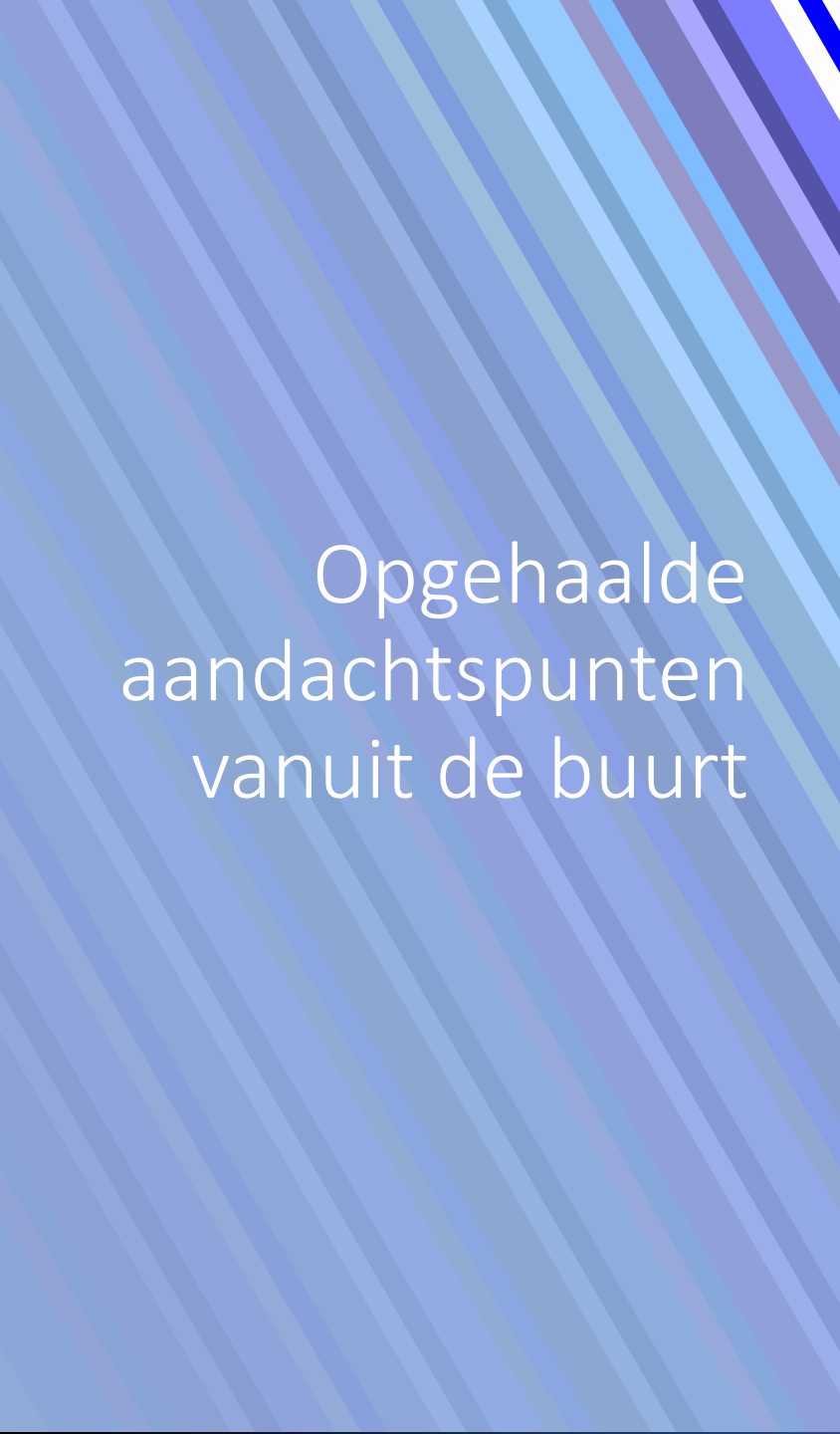
- Diversiteit aan woningtypen
- Mix van huur en koop
- Ruimte bieden aan starters en één-of-tweepersoons huishoudens
- Realiseren woningen geschikt voor senioren
- Geen GGZ woningen

Opgehaalde aandachtspunten vanuit de buurt

Overige aandachtspunten

- Bij plaatsing bebouwing rekening houden met schaduwwerking
- Privacy: mogelijke inkijk in woningen/tuinen tot het minimale beperken
- Brug om gebied te ontsluiten; geen bouwverkeer door de omliggende wijken
- Behouden van de waterpartij in het gebied
- Aandacht voor groenstructuur aan oostzijde
- Intern oplossen van balkons/geen uitstekende balkons
→ vooral: privacy behouden. Hier rekening mee houden door de plaatsing van de balkons en het materiaalgebruik
- Aandacht voor hondenlosloopterrein
- Faseerbaarheid van het plan

Opgehaalde aandachtspunten vanuit de buurt

Overige aandachtspunten

- Bestaande bomenrijen/houtwallen handhaven
- Aandacht groenstroken oost- en zuidzijde, plus doortrekken hoge groenstrook (extra bomen) om eventuele appartementen aan vijver zijde te maskeren
- Rekening houden met extreme regenval → voldoende waterberging realiseren
- Aandacht voor aanwezigheid voorzieningen zoals huisarts, fysiotherapeut, tandarts

Referentiebeelden

Raadsvoorstel

Onderwerp	Uitbreiding grondexploitatie Zevenaar Oost met Het Hof
Zaaknummer	Z/22/429256
Documentnummer	INT/22/1115540
Portefeuillehouder	Arthur Boone
Portefeuille	Grondexploitatie
Behandelend ambtenaar/afdeling	Roos van Aartsen / Gerlo van der Wens
Telefoon	0316595272
E-mail	r.vanaartsen@zevenaar.nl

1. Samenvatting

De ontwikkeling van Groot Holthuizen verloopt voorspoedig. Om te komen tot een afronding van het woongebied, zoals beoogd met het stedenbouwkundig plan Zevenaar Oost (2006) en tegemoet te komen aan de toekomstige kwalitatieve en kwantitatieve vraag naar woningen, wordt de gemeenteraad voorgesteld om de grondexploitatie Zevenaar Oost uit te breiden met het nieuwe (laatste) buurtschap, Het Hof, ten behoeve van de bouw van 120-150 woningen conform opgestelde ruimtelijke kaders en een globale programmering (67% betaalbaar onder NHG-grens, waarvan 30% van het totale aantal in het sociale huursegment).

2. Raadsvoorstel

Wij stellen u voor om:

1. De deelgrondexploitatie Het Hof vast te stellen en de grondexploitatie Zevenaar Oost uit te breiden op basis van opgestelde ruimtelijke kaders en een globale programmering, zodat er een nieuw buurtschap in Groot Holthuizen kan ontstaan van 120-150 woningen, waarvan 67% betaalbaar onder NHG-grens (waarvan 30% van het totale aantal in het sociale huursegment);
2. Het verwachte positieve financiële effect op de grondexploitatie toe te voegen aan de Algemene reserve.

3. Waarom naar de raad

In de Nota Grondbeleid van januari 2012 is de beleidsregel opgenomen:

“Bij kaderwijzigingen ten opzichte van het vastgestelde projectdocument, waarbij grenzen worden aangepast en/of andere kaders wijzigen die een financiële afwijking vertonen van meer dan 10% ten opzichte van de definitieve grondexploitatie, dan wordt deze geactualiseerd en ter besluitvorming aan de raad voorgelegd.”

Op basis hiervan is het aanpassen van de grondexploitatie in de voorgestelde mate voorbehouden aan de gemeenteraad.

4. Doelstelling en beoogd resultaat

Mogelijkheid tot ontwikkeling van het buurtschap Het Hof binnen de grondexploitatie Zevenaar Oost en daarmee in te spelen op de kwalitatieve en kwantitatieve marktvraag naar (betaalbare) woningen in Groot Holthuizen.

5. Argumenten en alternatieven

Argumenten

- 1.1 *Het woningbouwprogramma dat voorzien is in Het Hof past binnen het oorspronkelijke Stedenbouwkundig plan Zevenaar Oost, de Woondeal, het actieplan wonen van de provincie, de Liemerse Woonagenda, de raamovereenkomst met corporaties en huurdersbelangenverenigingen, en het Coalitieakkoord 2022-2026.*

Stedenbouwkundig plan Zevenaar Oost (2006)

De betreffende uitbreiding is onderdeel van de oorspronkelijke planopzet voor de grote uitbreidingslocatie Groot Holthuizen. Realisatie past daarnaast binnen de inzet om te komen tot een intensivering van bebouwing rondom aanwezige en toekomstige functies (onderwijs, supermarkt, fashion outlet en beoogd station).

Woondeal regio Arnhem-Nijmegen

Op 4 maart 2020 is de Woondeal regio Arnhem-Nijmegen ondertekend. Met betrekking tot de woningbouwopgave en versnelling wordt Het Hof genoemd als locatie. Een van de afspraken opgenomen in de woondeal betreffende betaalbaarheid is het streven dat wij als gemeente bij zachte plannen (potentiële plannen waarvoor nog geen definitieve afspraken zijn gemaakt) 50% in het betaalbare segment realiseren.

Actieplan Wonen Provincie Gelderland

Op 27 mei 2020 is door Provinciale Staten het Actieplan Wonen vastgesteld. Met het actieplan wil de provincie het woningtekort terugdringen. Zij geven aan dat de krapte op de Gelderse woningmarkt zich vooral voordoet in het sociale en middensegment. Het betreft de volgende woningen:

- Betaalbare koopwoningen zijn woningen met een prijs tot de grens van de Nationale Hypotheek Garantie (NHG). De provincie zet in op de bouw van woningen tot een eind onder deze bovengrens, namelijk bouw van woningen onder de € 250.000,-.
- Betaalbare huurwoningen zijn sociale huurwoningen waarvoor de bewoners een huurtoeslag kunnen aanvragen. De bovengrens is een huurprijs die verandert met de grootte van het huishouden en ongeveer € 640,- per maand bedraagt.
- Woningen met een middeldure huur hebben een huur tot € 850,-.

Subregionale woonagenda.

Op basis van de Woonvisie en Actieplan Wonen is de in 2020 is de subregionale woonagenda De Liemers geactualiseerd. Daarin is afgesproken dat het accent sterk op de oplopende woningtekorten en de betaalbaarheid van woningen voor middeninkomensgroepen ligt. Volgens het woningbehoefteonderzoek zou tot 2025 bijna de helft van het woningbouwprogramma moeten bestaan uit betaalbare koopwoningen. Daarnaast geeft het onderzoek aan dat er vanuit de middeninkomens ook behoefte is aan vrije sector huurwoningen in de middenhuur. *(Bij de bouw van betaalbare koopwoningen hanteren we €250.000 als bovengrens: lager dan de grens in de Woondeal, waar de NHG-grens wordt hanteert). Voor de middeldure huur hanteren we € 850 als bovengrens).*

Raamovereenkomst met corporaties en huurdersbelangenverenigingen

In 2019 hebben de drie corporaties (Baston Wonen, Plavei en Vryleve), de gemeente Zevenaar en de huurdersverenigingen een raamovereenkomst prestatieafspraken 2020-2024 ondertekend. Een van de afspraken die is opgenomen gaat over de kwantiteit van sociale huurwoningen. Namelijk dat de gemeente

haar instrumentarium inzet om bij nieuwbouw (van minimaal 20 woningen) 25% sociale huurwoningen te realiseren.

Coalitieakkoord 2022-2026

In het coalitieakkoord 2022-2026 is het hogere streven van 30% sociale huurwoningen vastgesteld.

Conclusie:

In de voorliggende grondexploitatie wordt uitgegaan van 67% betaalbare woningen, waarvan 30% van het totale aantal in het sociale huursegment. Deze programmering voldoet aan de lijn van de woondeal, de Liemerse woonagenda, de raamovereenkomst met corporaties en huurdersbelangenverenigingen en het coalitieakkoord. Bij de bouw van betaalbare koopwoningen hanteren we € 250.000 deels als bovengrens (lager dan de grens in de Woondeal, waar de NHG-grens wordt hanteert)¹. Voor de middeldure huur wordt een bovengrens gehanteerd van voorlopig €850. Daarnaast bouwen we binnen dit programma zo gedifferentieerd mogelijk, waarmee geprobeerd wordt zoveel mogelijk tegemoet te komen aan de vraag en ook doorstroming kan worden bevorderd.

In de grondexploitatie is in het volgende (voorlopige) programma voorzien:

Minimaal percentage < €250.000 VON / middeldure huur tot € 850,- geschikt voor kleine 1 tot 2 persoons huishoudens	Minimaal	20%
Betaalbare koopwoning €250.000 tot €355.000 (NHG-grens 2022)	Minimaal	17%
Sociale huurwoning (verhuurd dan wel in eigendom lokale corporatie)	Minimaal	30%
Overige woningen	Maximaal	33%

Binnen het bovenstaande kader zetten wij in op zoveel mogelijk diversiteit aan woningen en doelgroepen (starters/ouderen) te realiseren, mede gelet op de reeds ruime aanwezigheid van de grotere eengezinswoningen binnen Groot Holthuizen. Gekeken kan ook worden naar innovatieve woonconcepten voor meerdere doelgroepen, waaronder zorgdoelgroepen. We vinden het belangrijk dat er woningen voor kleine huishoudens (1 à 2 personen) worden gerealiseerd, evenals levensloopbestendige woningen in verband met de nabijheid van een toekomstige supermarkt (binnen circa 300 meter). De gemeente Zevenaar stimuleert innovatieve circulaire concepten/ontwerpen om betaalbare woningen te realiseren.

¹ Voor alsnog hanteren wij binnen de gemeente Zevenaar de prijs van € 250.000 voor de betaalbare woning. In 2020 is de Woondeal regio Arnhem Nijmegen ondertekend. Voor de woondeal is als onderlegger o.a. het regionale woonbehoeftesonderzoek (2019) gebruikt. Op basis van de Woondeal is in 2020 ook de Liemerse woonagenda geactualiseerd. Daarin zijn o.a. ook afspraken over de prijsgrenzen opgenomen. Inmiddels wordt er gewerkt aan een Woondeal 2.0, waarvan de prestatieafspraken met het Rijk en de Provincie en de regionale (sub)woonagenda onderdeel zijn. Als onderlegger wordt ook in 2022 het woonbehoeftesonderzoek geactualiseerd. Dit alles is gereed eind 2022/begin 2023. Op basis van de nieuwe afspraken worden ook de prijsgrenzen eventueel geïndexeerd, wat kan resulteren in het bijwerken van de streefprogramma's.

1.2 *De ruimtelijke kaders van het uitwerkingsplan voldoen aan een goede integrale ruimtelijke inpassing in haar omgeving.*

In het vigerend bestemmingsplan ('Groot Holthuizen en Hengelder II') geldt op de locatie voor buurtschap Het Hof de bestemming 'Wonen – uit te werken'. De maximum bouwhoogte in dit gebied is in dit bestemmingsplan vastgesteld op 20 meter.

Abbeelding 1. Uitsnede bestemmingsplan Groot Holthuizen en Hengelder, met max. bouwhoogte 20 meter

Als onderdeel van het participatietraject is met een afvaardiging van bewoners uit de omliggende buurtschappen (samengesteld door de Adviesraad Zevenaar Oost) in twee bijeenkomsten gesproken over de ontwikkeling van Het Hof. In deze bijeenkomsten zijn de oorspronkelijke uitgangspunten gedeeld en is de beoogde insteek voor ontwikkeling toegelicht. Hierbij zijn de deelnemers in staat gesteld om punten aan te geven die voor hen belangrijk zijn (zie bijlage 1).

De belangrijkste elementen kunnen als volgt worden samengevat:

- Bebouwing niet hoger dan het bestaande appartementencomplex in de Tol (max. 5 bouwlagen).
- Aandacht voor directe omgeving (zicht, privacy en schaduwwerking).
- Aansluiten bij de omgeving (qua uitstraling; bijv. gebruik van aardetinten), maar daarnaast ook voorkomen van een monotoon bebouwingsbeeld.
- Creëren van een groene bufferzone met (grote) groenstructuren die zichtbaar en erfahrbaar zijn.
- Parkeren oplossen binnen het buurtschap.
- Bestaande bomenrijen/houtwallen behouden.

Deze punten zijn meegenomen in de ruimtelijke kaders van dit voorstel, wat zich als volgt laat samenvatten:

- De inzet is erop gericht om met deze ontwikkeling van 120-150 woningen een duidelijke bijdrage te leveren aan het woningbouwprogramma. De insteek van dit gebied is het realiseren van een hogere bebouwingsdichtheid dan in de andere buurtschappen is gebeurd. De voorkeur wordt gegeven aan een bebouwingsbeeld van overwegend 3 bouwlagen (max. 11 meter).

- Op logische plekken, met weinig invloed op het woongenot in de Tol en de Bem, kunnen hoogteaccenten toegevoegd worden, zijnde niet hoger dan het bestaande appartementencomplex in de Tol. Op Afbeelding 2 is aangegeven dat hogere bouwvolumes (max. 16 meter) meer in het middengebied van de locatie komen te liggen (op gepaste afstand van omliggende bebouwing) of gekoppeld aan de entree aan de noordzijde. Daarnaast zal maximaal 20% van de oppervlakte bestaan uit deze hogere bouwvolumes in ten hoogste 3 bouwvolumes.

Afbeelding 2. Kaart ruimtelijke uitgangspunten (basis voor het op te stellen uitwerkingsplan bijlage 2)

- Verder is het belangrijk dat de verkeersstructuur logisch in elkaar steekt, met goed gekozen verbindingen met de omliggende buurtschappen. Zodoende wordt ingezet op de mogelijkheid om op een aantrekkelijke wijze door Het Hof te lopen.
- Een ander aandachtspunt betreft het voorkomen van een monotoon bebouwingsbeeld, waarbij het belangrijk wordt geacht om in de uitwerking qua materiaal, detailleringsniveau en kleurpalet aan te sluiten bij de omgeving. Hierdoor komt de eenheid van de totale wijk Groot Holthuizen niet in het geding, maar kan toch een onderscheidend deelgebied ontstaan.

1.3 *Het effect op de grondexploitatie is positief*
Zie paragraaf 9 Kosten, baten en dekking

1.4 *Mogelijke risico's zijn acceptabel*

In voorliggende deelgrondexploitatie Het Hof wordt uitgegaan van een kaveluitgifte in de jaren 2025 t/m 2027. Dit komt neer op een gemiddelde afzet van 39 kavels per jaar. Deze verkoop komt na de uitgifte van De Holtkamp (in 2023/2024 met een gemiddelde afzet van 63 kavels per jaar). Dit is een behoudende inschatting. Ter vergelijking: in de jaren 2017 t/m 2019 bedroeg de totale kaveluitgifte in Groot Holthuizen gemiddeld 90 stuks per jaar (dit is tot nu toe de laatste uitgifte geweest).

Voor de andere risico's welke minder/niet beheersbaar zijn, is een risicoanalyse gemaakt. In de risicoanalyse wordt rekening gehouden met kostenstijging, opbrengstendaling en vertraging in uitgifte. In de risicoanalyse is rekening gehouden met een reële kans van optreden van de genoemde risico's. Het risicoprofiel van de grondexploitatie Zevenaar Oost neemt in het voorliggend voorstel toe met € 435.000,-. Ten opzichte van het huidige risicoprofiel (volgens vastgestelde Uitvoeringsrapportage grondexploitaties 2021) van afgerond € 1,2 miljoen is dit een toename van 36%.

De risico's voor het project zijn acceptabel. Wanneer de berekende risico's volledig uitkomen, is er nog steeds sprake van een positief resultaat van ca. €470.000.

1.5 Uitbreiding van de grondexploitatie is mogelijk binnen het bestaande bestemmingsplan

Planologisch zijn 1500 woningen mogelijk binnen Groot Holthuizen, in de bestaande grondexploitatie worden nu grofweg 1100 woningen voorzien. Door de uitbreiding van de grondexploitatie met Het Hof kan ingespeeld worden op de grote marktvraag naar woningen in Groot Holthuizen.

1.6 Voorbereiding kost tijd

Het is van belang reeds nu de grondexploitatie uit te breiden omdat de voorbereidende werkzaamheden ook behoorlijk wat tijd vergen. Het gaat hier om de stedenbouwkundige uitwerking, contractvorming met ontwikkelaars en verdere planontwikkeling. De bedoeling is om na besluitvorming direct te beginnen met het opstellen van het uitwerkingsplan en de verdere planvorming. De eerste bouw van woningen zal gezien de noodzakelijk voorbereidingen in ieder geval niet eerder kunnen plaatsvinden dan 2024-2025.

2.1 Het financiële resultaat van deze uitbreiding van de grondexploitatie draagt bij aan het weerstandsvermogen van de gemeente Zevenaar

Vanwege de (in 2016 bijgestelde) regelgeving rond het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) dient de bestaande verliesvoorziening met het genoemde positieve effect (zie kopje Kosten, baten en dekking) vrij komen te vallen. Dit bedrag komt ten gunste van het rekeningresultaat 2022 en het is aan de gemeenteraad om dit bedrag te bestemmen.

De vrijval van de verliesvoorziening van dit bedrag biedt echter geen garantie dat dit bedrag ook daadwerkelijk kan worden ingeboekt. Immers het is een voorspelling (zoals dat voor de gehele grondexploitatie geldt) van toekomstig verwacht resultaat.

De ontwikkeling van Het Hof dient namelijk nog in de markt te worden gezet. De marktsituatie is gunstig en het vertrouwen in een voorspoedige ontwikkeling is groot. Pas na verkoop en ontwikkeling kan de werkelijke balans worden opgemaakt en er kunnen zich tussentijds tegenvallers voordoen.

Daarom stellen wij u voor om de vrijval van de verliesvoorziening ad € 906.000 toe te voegen aan de Algemene reserve. Hiermee wordt de weerstandscapaciteit op peil gehouden. De omvang van deze weerstandscapaciteit is uiteraard afhankelijk van meer factoren.

Alternatieven

Geen uitbreiding Grondexploitatie, hierdoor heeft de gemeente Zevenaar vanaf 2024 binnen Groot Holthuizen geen kavels meer om te verkopen/ kan niet voldoen aan de onder argument 1.1 genoemde woningbouwafspraken.

6. Hoe gaan we dat bereiken en is evaluatie nodig?

De ontwikkeling van buurtschap Het Hof wordt planologisch-juridisch mogelijk gemaakt door het vaststellen van een uitwerkingsplan op basis van het moederplan Groot Holthuizen en Hengelder II. De vaststelling van het uitwerkingsplan is voorbehouden aan het College en zal zo snel mogelijk plaatsvinden.

Na het Raadsbesluit wordt het uitwerkingsplan in procedure gebracht. Deze procedure wordt gevoerd en er wordt een selectie-uitvraag gedaan. Na de selectie van een marktpartij zullende contracten worden gesloten met de ontwikkelende partij(en).

Evaluatie van de uitgifte vindt plaats via de gewoonlijke rapportages.

7. Klimaat en duurzaamheid

Bij de ontwikkeling van dit nieuwe buurtschap zijn, net als bij het voorgaande buurtschap De Holtkamp, duurzaamheid en circulariteit belangrijke aspecten in de planvorming.

Duurzaamheidsambities gemeente Zevenaar:

- 1 Duurzaamheid; Ook gemeente Zevenaar neemt haar verantwoordelijkheid en is in ieder geval in 2050 energieneutraal en hoe eerder hoe beter. Energieneutraal wordt in Zevenaar vertaald als een fossielvrije energievoorziening, afkomstig uit zoveel mogelijk regionale hernieuwbare bronnen, en CO₂-neutraal.
- 2 Circulariteit; Een circulaire economie is gericht op het optimaal inzetten en hergebruiken van grondstoffen. Het vormt een gesloten kringloop, waarin producten en grondstoffen hun waarde behouden. Zevenaar heeft als doelstelling in 2030 50% en 2050 100% circulair te zijn.

Voor deze onderdelen worden eisen/uitgangspunten opgesteld, die als selectiecriteria worden meegenomen in de selectieprocedure voor een ontwikkelaar. Ontwikkelaars die hoger scoren op het gebied van duurzaamheid en circulariteit hebben daardoor een grotere kans de selectie te winnen. Daarnaast stellen wij minimale eisen waaraan een ontwikkelende partij in ieder geval zal moeten voldoen. Voldoen de partijen niet aan deze eisen, dan worden zij uitgesloten van de selectieprocedure.

8. Communicatie

Het uitwerkingsplan (gebaseerd op het Bestemmingsplan Groot Holthuizen en Hengelder II) zal de daarvoor geldende wettelijke procedure doorlopen, met hierin voor belanghebbenden de mogelijkheid om zienswijzen in te dienen.

De bewoners van De Tol, De Bem en de Stede worden over de uitbreiding van Groot Holthuizen met Het Hof geïnformeerd via de Adviesraad Zevenaar Oost, de bewonersbrief Groot Holthuizen en via sociale media. Dit alles onder voorbehoud van besluitvorming van de raad. Daarnaast vindt een toelichting rond dit onderwerp plaats tijdens het reguliere persgesprek.

9. Kosten, baten en dekking

Het voorstel is doorgerekend op basis van het globale programma genoemd onder argument 1.1. Op basis hiervan is sprake van een positief effect op de Grondexploitatie van circa €906.000,- op Netto Contante Waarde (peildatum 1-1-2022).

De grondexploitatie-opzet ziet er op hoofdlijnen als volgt uit:

Grondexploitatie Groot Holthuizen - Het Hof	
kosten	2022
verwerking en diversen	100.000
sloop- en milieu	0
bouw- en woonrijpmaken	2.233.000
VTU- en plankosten	893.000
bovenwijks en buiten plan	0
overige kosten	0
totale kosten	3.226.000
opbrengsten	
verkopen	4.566.000
overige opbrengsten	0
totale opbrengsten	4.566.000
saldo	
inflatiesaldo (kosten)	310.000
rentesaldo (kosten)	-11.000
op eindwaarde per 31-12-2028	1.040.000
<i>op contante waarde per 1-1-2022</i>	<i>906.000</i>

Onder argument 2.1 wordt aangegeven hoe met de resultaatbestemming zou kunnen worden omgegaan. Geadviseerd wordt om de vrijval van de verliesvoorziening ad €906.000,- toe te voegen aan de Algemene reserve.

Deze grondexploitatie-opzet is behoudend ingestoken, rekening houdend met een uitgifteplanning van 3 jaar. Doordat de rente op dit moment laag is, levert een snellere uitgifte amper financiële voordelen op. Een scenario-uitwerking met een uitgiftetempo van 2 jaar betekent "slechts" een voordeel van € 36.000,- Netto contant.

De risico's voor de grondexploitatie zijn acceptabel. Onder argument 1.4 wordt aangegeven dat er nog steeds een positief resultaat is wanneer sprake is van een worst-case scenario.

Planning, zoals in de grex opgenomen

Start bouwrijp maken van het plangebied Het Hof wordt verwacht in 2024 en wordt in 2025 afgerond. Tijdens het bouwrijp maken, wordt de brug opgeleverd van de Landweerdijk naar het plangebied. In 2025 worden de bouwrijpe kavels geleverd en kan begonnen worden met de bouw van de woningen. Naar verwachting worden de eerste woningen in 2026 opgeleverd. In 2026/2027 wordt begonnen met het woonrijp maken van het plangebied.

Bijlagen

De volgende bijlagen horen bij dit voorstel:

Volgorde	Documentnummer	Naam
1.	INT/22/1115339	Aandachtspunten uit de buurt voor ontwikkeling Het Hof
2.	INT/22/1115542	Kaart ruimtelijke uitgangspunten

Burgemeester en wethouders van Zevenaar

De secretaris
Danielle Jansen

De burgemeester
Lucien van Riswijk

Raadsbesluit

Onderwerp	Uitbreiding grondexploitatie Zevenaar Oost met Het Hof
Zaaknummer	Z/22/429256
Documentnummer	INT/22/1115540

De raad van de gemeente Zevenaar;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van Zevenaar;

Gelet op artikel 108 van de Gemeentewet;

besluit:

1. De deelgrondexploitatie Het Hof vast te stellen en de grondexploitatie Zevenaar Oost uit te breiden op basis van opgestelde ruimtelijke kaders en een globale programmering, zodat er een nieuw buurtschap in Groot Holthuizen kan ontstaan van 120-150 woningen, waarvan 67% betaalbaar onder NHG-grens (waarvan 30% van het totale aantal in het sociale huursegment);
2. Het verwachte positieve financiële effect op de grondexploitatie toe te voegen aan de Algemene reserve.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Zevenaar, gehouden op 19 oktober 2022.

De griffier
I.M. van Dijk

De burgemeester
L.J.E.M. van Riswijk